

آذربایجان خالق

ادبیاتیندن

سؤجه

(قاراوللی لر، اویون لار و خالق تاماشالاری)

ترتیب ائدن: حسین ایسماییلو

کیتابدا مراسیملر و آیین لر ایچریسینده یارانیب یاییلان، اوز مضمون،
شکیل و حتی معنالارینی دهیشرک زمانمیزه قدر گلیب چیخان قدیم و
سون درجه زنگین خالق سنتی نومونه لریندن قاراوللی لر، اویون لار و خالق
تاماشالاری توپلانمیش دیر.
قاراوللی لر، خالق اویونلاری و
خالق تاماشالاری حاقیندا
شیفاهی خالق ادبیاتی خالقیمیزین زنگین و میثلسیز سوز اینجی لری خزیر سی دیر.
اونون هر بیر نووو و ژانری ایندییه کیمی کیفیت قدر اویرنلیب
تدقیق اولونسا دا، هله تدقیق اندیله سی ژانر لار و پروبلنملر ده از دئییل.
شیفاهی خالق ادبیاتینین بئله از اویرنیلن ژانر لاریندن بیری ده قاراوللی
ژانری دیر.

فولکلور شوناسلیغیمیزدا و عوموملیکده ادبییات شوناسلیغیمیزدا “قاراوللی” و “قروللی” تئرمین لرینی فولکلور شوناس لار: ع. ذئینالی، ع. آخوندو، و. ولیئو، ای. عباسوو، ت. فضلیئو، ادبییات شوناس ع. میرحمه دو، سننشوناس لار: م. الله وئردییئو، ای. آسلانو و ب. بیر-بیرین دن فرق لی شکیده ایشلمیش لر.

فیکریمیزجه، بو ایفاده لردن “قاراوللی” تئرمینی داها دقیق دیر و بو سؤزون هم ترکیب کومپوننت لرینه (“قارا” و “وللی”)، هم ده انئیمولوگیاسینا تام ئویغوندور. چونکی “قروللی” سؤزو “قاراوللی” تئرمینی فوننتیک دهیشیکلییه ئوغرامیش و آهنگ قانونونا ئویغونلاشمیش فورماسی دیر. دئمهلی، هم “قاراوللی”، هم ده “قروللی” سؤزلری تامامیله عینی معنای ایفاده ائدیر. دیگر طرفدن، “قاراوللی” سؤزونون بیرینجی کومپوننتی - “قارا” سؤزو آذربایجان دیلینده آیريجا، مستقیل شکیده ایشلنیر و بو سؤزون چوخمنالی سؤز کیمی “آذربایجان دیلی نین ایزاح لی لوغتی” ده اون دؤرد موختلیف معناسی وئریلمیش دیر.

فولکلور شوناسلیغیمیزدا “قاراوللی” سؤزونون منشایی، انئیمولوگیاسی حاقیندا بیزه ایکی مولاخیزه معلومدور. بیرینجی مولاخیزه سننشوناس ای. آسلانووا مخصوصدور. او، “ئل-اوبا اوپونو، خالق تاماشالاری” کیتابیندا بئله یازیر: “قاراوللی” (قروللی). بو آد “قاراوللی” تورک-اوغوز قبیلسی نین آییندان گؤتورولموشدور و بو، “قاراوللی” قبیله آدینین تحریف اولونموش فورماسی دیر. اورتا عصرلرده توی شتلییی و ناغیل، داستان مجلس لری آراسیندا وارساغین، سونرالار ایسه بیر و یا ایکی آشیق کؤمکچیسینی سؤیلییب اونادیغی یونگول طبیعت لی مزه لی اوپون نؤوو و خالق ایچینده بعضا “ویون”، “ویونچو” آنلامی قارشسی سیندا ایشلنن بیر گئییم. مضمون اعتباریله لطیفه و قاراوللی

ایله قیدالانان بو اوپوندا یورولموش تاماشاچی لاردا داستانداکی فاجعه لی حادثه لرین آغیر تأثیرینی یونگونلش دیرمهک، اونلارین کؤنلنو آچماق و یئنی دن اساس اثره قولاق آسماق حوسی دوغورماق کیمی بیر مقصد گودولوردو. گنت-گنده بو اوپون نؤوو آشیق، ناغیل مجلس لرین دن آیریلیمیش و بیر نچه پئشکار اوپونچو طرفین دن اوینانیلان مستقیل مزحکه تاماشاسینا چئوریلیمیش دیر. کند مئیدانی، کاروانسارا و چایخانالاردا همین آدلا چاغیریلیب اوینانیلان تاماشانین ترکیبینه سونرالار گؤزباغلیجا، جانباز و هوفا اوپون لاری دا علاوه اولوندو، اوپونو ئوستاد بیر آشیق اوز چالغی لاری ایله موشاییت انئیمه باشلادی” 1.

فیکریمیزجه، بو مولاخیزه او قدر ده حقیقه ئویغون دئییل. چونکی، “قاراوللی” آدی بیر توپونیم کیمی آذربایجاندا یایلمامیش دیر. بو آدا آذربایجان اراضیسینده هنج بیر توپونیمه راست گلینمیر. حالبوکی، “قاراوللی” توپونیمینه ایسه ائله ایندینین اوزونده آذربایجان اراضیسینده تئز-تئز تصادف اولونور. بئله کی، آغابادی، ایمیش لی، آغسو، نرداب رایون لاریندا قاراوللی آدی یاشاییش منطقه لری مؤوجوددور. دئمهلی، “قاراوللی” آدینین “قاراوللی” طایفه سینین آدی ایله دئییل، “قاراوللی” طایفه آدی ایله باغلاماق داها مقصدویغون اولاردی. دیگر طرفدن، “قاراوللی” سؤزونون “قاراوللی” شکلینه دوشمه سی، هم فورما، هم ده مضمونجا بئله کسکین فوننتیک دهیشیکلیکییه ئوغراماسی دا آز اینان دیرجی گؤرونور.

فولکلور شوناسلىغىمىزدا "قاراوللى" سۆزونون انئىمولوگىياسى حاقىندا اىكىنجى مولاخيزه سنتشوناس محمود الله وئردىيئوه مخصوصدور. او، "قاراوللى" آدىنين ايلكىن وارىانتىنين "قارابلىلى" اولدوغو فيكرىنى ايرملى سورور: "قاراوللى، بيزجه گوناھى، چيركىن عملى بلىلى اولان لار دئمكدىر".² فيكرىمىزجه، بو مولاخيزه "قاراوللى" سۆزونون انئىمولوگىياسىنا داھا ئويغوندور. لاکىن تأسفله قئيد اندک كى، م.الله وئردىيئو بو مولاخيزسىنى گئنىش، احاطلى شكىلده اساسلان دىرمير، بو فيكرىن اوزرىن دن سئى كنجير... بيزجه، م.الله وئردىيئو بىن بو مولاخيزهسى داھا آغلاباتان دىر و فيكرىلرىمىزله اوست-اوسته دوشور. ايندى "قاراوللى" نئرمى نىنين انئىمولوگىياسى ايله باغلى اوز مولاخيزه لرىمىزه كئچك. بو سۆزون منشأى، انئىمولوگىياسى حاقىندا اوچ مولاخيزمىز وار:

بىرىنجى مولاخيزه. "قاراوللى" آدى خو-خوى عصرلرده آذربايجان اراضىسىنده مسكن سالمىش قديم اوغوز-تورک طايفه لارىن دان بىرى نىن آدى ايله باغلى اولابىلر. تاريخ دن معلومدور كى، خو-خوى عصرلر آذربايجان خالقىنين انئىمولوگىياسىنىده خصوصى مرحله اولموشدور. محض بو عصرلرده آذربايجان اراضىسىنده باھارلى، موصول، قاجار، افشار، قىزىلباش، روملو، شاملى، قاراقويونلو، قارامانلى، آغقويونلو كىمى اونلار لا طايفه بىرلىكلرى ياشامىش دىر. انئىمولوگىياسى، قاراوللى ده بئله طايفه لار دان بىرى اولموشدور. اىكىنجى مولاخيزه. "قاراوللى" آدى خو-خوى عصرلرده آذربايجاندا ياشامىش قارا ولى آدى بىر تاريخى شخصىنين، سرکرده نىن، طايفه باشچىسىنين و يا هانسىسا نفوذلو بىر شخصىن آدى ايله باغلى اولابىلر. چونكى آذربايجان تاريخىنده "قارا" لقبى ايله تانىنان بىر چوخ مشهور تاريخى شخصىتلر اولموشدور. قاراقويونلو لارىن طايفه باشچىسى قارا محمد (?-1389)، آغقويونلو طايفه اتفاقىنين باشچىسى قارا يوسىف (1355-1420)، قاراقويونلو

1 ائ.آسلانور. ائل-اوبا اويونو، خالق تاماشالارى. باكى، "ايشىق"، 1984، ص.48.

2 م.الله وئردىيئو. "قاراوللى" تاماشالار. باكى، "ايشىق"، 1976، ص.24.

دؤولتى نىن اىكىنجى حؤكمدارى قارا ايسكندر (?-1429) و قارا پىر حهسن (XIV عصر) "قارا" لقبىنى داشىمىش لار. صفوى لر دورونده - يعنى XIXVI عصرلرده قاراخان ئوستاجلى، قاراسولتان تكملى، محمود بى قاراجانىن دا آدلارى "قارا" سۆزو ايله باغلى اولموشدور. باشقا تورک خالق لارىندا دا عىنى وضعىته راست گلمك اولور. اورتا آسىيادا X عصرده قاراخانلى لر دؤولتى نىن بانىسى ابدولكرىم قاراخانى، خىبى عصرده قارا آرسلان دا "قارا" لقبى ايله شؤھرت تاپمىش لار.

آدى چكىلن بوتون بو آدلاردا "قارا" سۆزو "بؤيوك"، "نهنگ"، "زمتلى"

معناسىندا دىر. اونون اوستونلوك، بؤيوكلوك، قودرت چالار لارى دا وار.

"يئددى گؤزل" ده نظامى قارانى رنگلرىن ان ياخشىسى حساب ائدىر... دوشونمك اولار كى، قاراباغ، قاراداغ، قارايازى (قاراگؤل) كىمى جو جغرافى آدلاردا دا رنگ دئىيل، بؤيوكلوك، ئوجالىق، گئنىشلىك نظرده توتولور. "دده قورقود" دا بىر نئجه دفعه تكرار اولونان "قارشى ياتان قارا داغ" ايفادهسى ده، هئچ شوبحه سىز، داغىن بؤيوكلويونه، عظمتينه ايشاره دىر. چوخ گومان كى، بوراداكى قاراجا چوبان دا محض گوجونه گوره قاراجا آدلانىر.

"دده قورقود" داستانىندا ايشلنن قارا خان، قاراجا چوبان، قارا

بوداق آدلارىندا دا همىن معنا واردىر. نهايت، داستاندا ايشلنن قارا

پولادوز قىلىنچ، قارا داغ، قارا ائولر (بؤيوك چادىر لار)، قارا قايقى (بؤيوك

درد)، قارا كؤپك، قارا شىون تركىبلرى ده دقتى جلب ائدىر.

اوچونجو مولاخيزه. اولكى ايكى مولاخيزه لردن داھا چوخ اونم وئردىيىمىز

محض بو وئرسىيادىر. بو مولاخيزه، فيكرىمىزجه، "قاراوللى" سۆزونون

انتیمولوگیاسینی داها دقیق شکله عکس ائتدیریر. بیزه ائله گلیر کی، "قاراوللی" سؤزونون ایلکین واریانتی "قارابلی" اولموشدور. بو سؤزون حرفی معناسی ایسه "توقسان لاری، ائییب لاری بللی اتمک، اولنلاری فاش اندیب گؤستریمک" معناسینی وئریر. "قاراوللی" سؤزو مورککب سؤز اولوب، ایکی ساده کومپوننتدن عبارتدیر:

"قارا" و "بلی" سؤزلریندن.

گؤروندیو کیمی، "قاراوللی" سؤزونون ایلکین واریانتی اولان "قارابلی" - بیس عمل لرین، گونا، چیرکین، ناقص، عمومیتله، قئیری-اینسانی عمل لرین بللی اندیلمهسی، آشکارلانماسی، فاش اندیلیب گؤستریمهسی دئمکدیر. بیزجه، "قارابلی" سؤزو بیلاواسیته، "قارابلی" تاماشالارینین منیدانا چیخماسی ایله علاقه دار یارانمیشدیر. چونکی "قارابلی" بیر فولکلور ژانری کیمی منیدان تاماشالاری اوچون داها چوخ مونسایب ایدی. سونرالار "قارابلی" کچیک فوننتیک دهیشیکلییه نوغرایارق "قاراوللی" شکلییه دوشموشدور. "واختیله" "قاراوللی" تاماشالاریندا چیخیش اتمیش 120 یاشلی تاحیر کیشی دئییردی کی، قدیملرده قاراوللییه "قارابلی" دئییرمیشلر¹.

باشقا بیر آنلامدا "قارابلی" سؤزو قوسورلو، لکله، معنوی ائییب لری، گونا، چیرکین امله اولان آدمالار معناسینی دا وئریردی. چونکی قاراوللی لر و "قاراوللی" تاماشالاری بو جور بیس، ریباکار، حیلهر، آمانسیر، روشختور،

1 م. الله وئردیبینو. "قاراوللی" تاماشالاری. باکی، "ایشیق"، 1976، سه. 22.
اخلاقی سیز آدمالاری بللی اندیر، آشکارا چیخاریب گؤستریر، تنقید و ایفشا اندیردی. تصادفی دئیل کی، ایندی ده ائل آراسیندا قئیری-آدی خصوصیت لری ایله سنجیلن، خوشاگلمز جهت لری اوستونلوک تشکیل ائدن آدمالارا "فیلانکس قاراوللی آدمدیر"، "سن نه قاراوللی آدمسان" ایفاده لری، دئییم لری ایله موراجیت اندیرلر. دئمله، بو مولاحیزه یعنی "قارابلی" - "قاراوللی" وئرسییاسی داها منطقی، داها آغلاباتان دیر.

"قاراوللی" سؤزو ایله باغلی اولان بیر ماراقلی مقام حاقیندا دانیشماق یئرینه دوشردی. حاضردا خالق آراسیندا بعضا بیر آدم آغلاباتمعیان، قئیری-آدی، اینان دیرجی اولمایان و یا آز اینان دیرجی اولان، اینسان دراکسیندن کنار بیر احوالات دانیشدیقا "قاراوللی دانیشما"، "سن قاراوللی دانیشیرسان" - دئییرلر. بو ایفاده ایسه پارئمولوژی واحد کیمی یالان، حقیقته اوخشامایان و یا آز اوخشایان، بوش-بوش دانیشماق معناسینی وئریر. بو ایفاده نین کؤکونده ایسه "قاراوللی" ژانرینین بعضی ائل مننت لری اوزونو گؤستریمکده دیر. "قاراوللی" نین مضمونونا گؤره نوولریندن بیر ی اولان "یالان-پالان" قاراوللی لرینده تصویر ائدیلن یالان، حقیقته بنظمین، قئیری-آدی

احوالات لاری - "کولکلی درمین دیبینده قاریشقا شیللاق آدی، دومین بوینوزو سیندی، دوشدو دریایا، اوزه-اوزه گئتدی هشترخانا، اون گوندن سونرا خبر گلدی کی، دومین بوینوزو هشترخاندا - عمیرجانقولو حمامیندا آیدا اون بیس تومنه جامدارلیق ائلیر". و یا "وزوم آلتی یوخ قازاندا دوشانین اتینی قووردوم. هامیمیز بئدیک، دویوق، هله آرتیق دا قالدی. آرتیغینی دا باغلا دیق قورشاعیمیزا، بیر خوروز عمله گلدی. بو خوروزو میندیک یولا دوزلدیک، قاباغیمیزا بیر چای چیخدی. چایدان تاپدیق بیر پالان، پالانی سؤکدوک. ایچیندن بیر کیتاب چیخدی. اوخودوق، گوردوک هامیسی یالان" و

س.
بو کیمی "حقیقته اوخشامایان احوالات لاری" - ائل مننت لری بونا مثال گؤستریمک اولار.

"آذربایجان دیلینین ایزاحلی لوغتی" نده ده "قاراوللی دانیشماق" دئییمینه ئویغون گلن بنله معلومات وئریلیر: "قاراوللی، آذربایجان خالق

یارادیجیلیغیندا مؤوضوعو میشتده اولان احوالاتلاردان آلینمیش مزحکملی ژانر.

قاراوللی ناغیلا لطیفه آراسیندا دایانان بیر ژانر اولدوغوندان اوندان ناغیلا و لطیفه اوخشار جهتلر، هم ده اولنلاردان فرقلی خصوصیتلر واردیر. ایندییه قدر فولکلور شوناسلیغیمیزدا و ادبیات شوناسلیغیمیزدا قاراوللی ژانری حاقیندا دا بیر چوخ تدقیقاتچی عالیملر فرقلی فیکیرلر سؤیلمیشلر. لاکین بو فیکیرلر احاطهلی اولماییب، قیسا، معلومات کاراکنتری داشیمیشدیر. همین معلوماتلار قاراوللی ژانری حاقیندا مویین تصویرلر یاراتسا، اونون دقیق سرحدلرینی، ناغیل و لطیفه لرله اوخشار و فرقلی جهت لرینی، اونون عومومی احاطه دایرسینی عکس ائتدیرمیشدیر. دیگر طرفدن، قاراوللی لرین

قروپلاش دیریلماسی، مضمونلارینا گؤره تسنیفاتی و بعدیی خصوصیتلری ده آراش دیریلماش دیر.

محض بو چاتیشمازلیق لارا گؤره ایندییه قدر چاپ اولونموش بیر چوخ ناغیل و لطیفه کیتابلاریندا یانلیش اولاراق قاراوللی لر "ناغیل" و یا "لطیفه آدی آلتیندا چاپ اندیلیمیشدیر.

مثلا، 1988-جی ایله "ازرنشر" طرفیندن باکیدا چاپ اولونموش "بهلول داننده لطیفه لر" کیتابینا (توپلایانی و ترتیب اندنی ن. سیدوو) داخیل اندیلن "کندلی و سیچانلار پادشاهی بهلول" (سه. 30-32) انله همین ایله - 1988-جی ایله باکیدا "یازچی" نشریاتی طرفیندن نشر اندیلن "قاراوللی لر" کیتابیندا (توپلایانی و ترتیب اندن لری: ن. م. تانتکین و س. علییو) اولدوغو کیمی - هنج بیر نقطه سینه، وئرگولونه توخونولمادان "بهلول داننده سیچانلار پادشاهی دیر" آدی ایله (سه. 7-9) قاراوللی کیمی نشر اندیلیمیشدیر.

دیگر طرفدن، بعضی کیتابلاردا "قاراوللی" آدی آلتیندا وئرینلن نومونه، دیگر کیتابلاردا "ناغیل" آدی آلتیندا چاپ اندیلیب. مثلا، 1961-جی ایله باکیدا "نلم" نشریاتی طرفیندن چاپ اندیلیمیش 5 جیلدلیک "آذربایجان ناغیل لاری" کیتابینین ای جیلدینده (توپلایانی و ترتیب اندن: م. ه. تحماسیب) وئرینلن "کنچله قاضینین ناغیلی" (سه. 304-308)، 1967-جی ایله چاپ اندیلن "قاراوللی لر" (توپلایانی و ترتیب اندنی: ع. م. هدیو) کیتابیندا اولدوغو کیمی، "کنچل، قاضی و شیطان" (سه. 96-100) سرلؤوحه سی ایله "قاراوللی" کیمی نشر اندیلیب.

بوتون بونلار ایسه قاراوللی لرین دقیق سرحدلرینی، اونون اوزونمخصوص خصوصیتلرینی کونکرئت اولاراق موینلش دیریلیمسیندن ایرطی گلمیشدیر. قاراوللی ژانری حاقیندا فولکلور شوناسلارین، عالیم و تدقیقاتچی لارین فیکیرلرینی آشاغیداکی کیمی عومومیلش دیریمک اولار:

1. قاراوللی ژانری شیفاهی خالق ادبیاتینین ائپیک نؤونه داخیل دیر و مستقل بیر ژانردیر.

2. قاراوللی لرده اجتماعی حیاتدا و میشتکی چاتیشمازلیق لار، نقصانلار تنقید اندیلیر.

3. قار اوللی لر ناغیل لار لا لطیفه لرین حدودوندا دایانان بیر ژانردیر .
4. قار اوللی اوزونون بیر سیرا سچیوی خصوصیت لرینه گۆره شیفاهی خالق ادبییاتینین دراماتیک نؤونه یاخین دیر . بونا گۆره ده قار اوللی لر اساسیندا "قار اوللی" تاماشالاری حاضر لانیلر .
5. قار اوللی لر ساطیریک و یومور یستیک سچیله، نوئل اولاری اولوب حؤکمن گؤز لنیلمز سونلوقلا قور تاریر .
قنید ائتدییمیز کیمی، قار اوللی لر اساسیندا "قار اوللی" تاماشالاری دا حاضر لانیلیر . بو "قار اوللی" تاماشالاری آذربایجان خالق مؤیدان تئعطیرینین، خالق تاماشالارینین بیر نؤوو اولموشدور . "قار اوللی" تاماشالاری جمعیندکی ناقصلیکلرله، چاتیشماز لوق لار لا، اجتماعی محیطین انیجیر لیک لر ییله قطعیتله موبار یزه آپار میش، توفئی لی، نادان، فیر یلداقچی و ظالم لاری، عمومیتله، هر جور منفی اونسور لری امانسیز ساطیرا آتشینه توتموشدور .
"قار اوللی" تاماشالاریندکی گولوش حقیقتی، عدالت، هومان یست ایدنال لاری ایفاده ائتمک اوچون بیر واسطه اولموش، تاماشاچی لاری معنوی صافلیغا و تمیز لییه چاغیر میشلیر .
"قار اوللی" تاماشالاری ماهییت اعتبار یله سینکرن تیک کار اکتئر لی تاماشالار اولموشدور . باشقا سؤزله، بو تاماشالار دا موسیقی، رقص، ماهنی، سؤز، لیریک پارچالار، کینایه لی گولوش، یومور، ساطیرا، اله سالما و س. کیمی خصوصیت لر عضو ی شکیلده بیر لشمیش دیر .
"قار اوللی" تاماشالاری حاقیندا م. عاریف بنله یاز یردی: "توی مجلس لرینده قهرمان لارین مغلوبیتی ایله بیتن بؤیوک ناغیل و داستان لاردان سونرا تاماشاچی لارین کؤنلنو آچماق و "تراگدی یانین" اعیر تأثیرینی یونگوللش دیر مهک اوچون اور ادا جا یا آشیق لارین کؤمکلر ی و یا باشقا با جار یق لی آدم لار طرفین دن "قار اوللی" آدی ایله مشهور اولان یونگول، مزحکه لی تاماشالار گؤستر یلیر" 1 .
- دو غرودان دا، اساسن، لطیفه لره دایانان قار اوللی لر عموم ی تاماشانین ترکیبینه محض بو شکیلده داخل اولور و ائله بو زمان اجتماعی رغبت قازانما غا باشلا ییردی . دئمه لی، "قار اوللی" تاماشالاری ساطیریک ناغیل، لطیفه ایله قارش ی لوق لی شکیلده تجسسوم اندیردی . "قار اوللی" تاماشالاریندا کئچل و کوسا دایمی او بران لار حساب اولونوردو . چوخ وخت خالق تاماشالار ا کوسا دعوت اندیر، کئچل ایسه آپاریجی و اساس او بران لاردان بیر ی اولوردو .
مؤضو و ایدنیا باخیمین دان دا "قار اوللی" تاماشالاری بیر-بیرینه بنظم یردی . "قار اوللی" تاماشالاری خالق لطیفه لر ی، ساطیریک میشت ناغیل لاری، کیچیک و مزه لی نوئل لارین حسابینا زنگینلشیردی . اجتماعی حیاتین موختلیف ساحه لرینی احاطه ائدن، لاکونیک کار اکتئر لی لطیفه لر "قار اوللی" تاماشالاریندا خصوص ی یئر توتوردو . بو تاماشالار دا ایستیفاده اندیلن لطیفه لرین، ساطیریک ناغیل لارین و س. یئر لی-یئر ینده، منطیق لی، او بران لی شکیلده ایشله دیلمه سی ایسه تاماشالار دا اوینعیان آکتیور لارین مهارتی و تاماشاچی لارین طلبین دن آسی لی ایدی .
بونا گۆره ده مؤیدان آکتیور لاری شیفاهی خالق ادبییاتینی، خصوص یله لطیفه لر ی، ساطیریک ناغیل لاری، داها چوخ دا قار اوللی لر ی یاخشی بیلمه لی ایدی لر .
"قار اوللی" تاماشالاریندا چوخ وخت آشیق چالار، داستان و یا ناغیل دانیشاردی، سونرا ایسه "کئچل اوینو"، "کوسا و کئچل"، "ایصفاهان کئچلی"، "کئچل حاقولو" و س. کیمی تاماشالار گؤستر یلیردی . "قار اوللی" تاماشالاریندا باشلیجا و اساس یئر توتان او بران کئچل ایدی . او، چوخ بیلن، ساده طبیعت لی، تدبیر لی، اینادکار، فراستلی، قورخماز، ظلمکار لاردان قیصاص آلماینجا ساکینلشمین

بیر اوبرازدیر. کئچل بیر اوبراز کیمی او قدر حاضر جاواب و تدبیرلی دیر کی، بعضا حتی شیطانین اوزو بئله اونون عمل لرین دن باش آپمیر، کئچلین فراسئینه حیرت اندیر، اوندان حیيله، کلک، بیج عمل اویرنمک ایستیر. کئچل "قاراوللی" تاماشالاریندا تنز-تنز جیلدینی دمیشیر، شرایته ئویغونلاشیر، چوخ جدی مسئله لری حلل اندیر، ادلی-سانلی، گوجلو، هئیبته لی، غضبلی آغالار-

1 م. عاریف. "آذربایجان خالق تئاتری". آذربایجان اینجه سنتی، ایی جیلد. آذربایجان انا نشریاتی. باکی، 1950، سه. 13.

دان، خان لاردان و بی لردن اینتیقام آلیر. کئچل حاضر جاواب دیر. هئچ کس کئچلی آدادا بیلیمیر. او، همیشه اطرافینداکی آدم لاردان درین دوشونجه سی، آغلی و آچیق گؤز لولو یو ایله فرقلنیر. کئچل ائیجریلی، زالتی هامی دان تنز گؤرور، اونا قارشی مونسایب، آغلاباتان، منطقیلی مباریزه اصولو تاپیر. او، گوناھکار لاری کیملیین دن آسلی اولمایارق لاییقینجه جزالان دیریر. کئچلین حاقینی تاپدالماق، منافعینه و لیاقتینه توخونماق چوخ چتین دیر. بوتون بو جهت لرینه گؤره کئچل "قاراوللی" تاماشالارینین ان اساس اوبرازی ایدی و خالق کئچل اوبرازینا خصوصی رغبتله یاناشیر، اونا سئویردی. کوسا اوبرازی دا "قاراوللی" تاماشالاریندا اساس، دایمی اوبراز لاردان بییری کیمی دقتی جلب اندیر. او دا کئچل کیمی بیر چوخ "قاراوللی" تاماشالاریندا ایشتیراک اندیر. کوسانین اساس فونکسییالارین دن بییری ده تاماشادان اول ئولاق اوستونده ایلتیب جاماعتی "قاراوللی" تاماشالارینا دعوت ائتمک اولوردو. بون دان باشقا او، بیر چوخ "قاراوللی" تاماشالاریندا اساس اوبراز کیمی چیخیش اندیردی. لاکین کوسا کئچل دن فرقلی اولارق هئچ ده همیشه عقلی، گؤز و اچیق، درین دوشونجه لی، حاضر جاواب کیمی تصویر اولونموردو. بعضا قاراوللی لرده

و "قاراوللی" تاماشالاریندا کوسا کوتبئین، کوسین، قوجا، تنز آلدانان، سادلوره بیر شخص کیمی تصویر اندیلیردی. لاکین بونونلا بئله، چوخ واخت او دا کئچل کیمی، اوز حاقینی قورویان، آغلی ایله ظالم لاردان، آغالاردان قیصاص آلان، موللا و قاضی لاری مقامیندا و لاییقینجه جزالان دیران بیر صورت کیمی وئرلیردی.

* * *

خالقیمی زنگین، اوزونه مخصوص و ماراقلی فولکلور نومونه لرین دن بییری ده خالق او یون لاری دیر. تاریخی چوخ قدیم لره گئدن، خالقین موختلیف دؤر لرده عادت-عنعنه لرینی، انتتوقرافیاسینی اوزونده یاشادان بو او یون لار نسیل دن-نسله کئچرک بو گونوموز دک گلیب چاتمیش دیر. او یون لار خالق حیاتیین موختلیف جهت لرینی، ائلجه ده موختلیف مراسیملری عکس اندیرهن قدیم فولکلور ژانر لارین دن بییری دیر. خالق او یون لاری ان قدیم دؤر لردن خالقین میشت حیاتی، اینجه دونیاسینی اوزونده عکس اندیرمهک باخیمین دن خصوصی ماراق دوغورور. بئله خالق او یون لاری مؤسو، مضمون، یارانما یولو و فورمالاری باخیمین دن دا چوخ زنگین و رنگارنگ دیر. خالق او یون لاریندا یوکسک، هومانیت اینسانی دیغولار: شرعی جزالان دیرماق، یاخشی لاری قوروماق، اونلارا دایق دورماق و س. بو کیمی موسبت کئیفیت لر اشیلانیردی.

خالق او یون لاری، بوتؤ لوکده خالقین او یون-تاماشا مدنییتینه دایر ایلک معلومات لارا بیر سیرا قدیم منبع لرده راست گلمک مومکوندور. بئله کی، X-XI عصر لرده یاشامیش یاخین شرق عالیملرین دن کسروی، سلابی و البیرونینین، خبی عصرده ایسه داعی آذربایجان شاعری ن. گنجوی نین اثر لرینده ده خالقیمی زین ایسلامییت دن اولکی مراسیم شنلیکلری، او یون لاری، ائلجه ده اونلارین منشایی و مضمونو بارده مویین معلومات لار وار دیر. خالق او یون لاری حاقیندا معلومات لارا همچی نین ناغیل و داستان لاریمیزدا، ائلجه ده آوروپا و آسیا سییاح لارینین اثر لرینده، مئوار و گوندلیکلرینده، اونلارین آذربایجانا سفر تسورات لاری بارده خاطر له رینده

ده راست گلک اولور. اورتا عصرلرده بیر سیرا آذربایجان، ائله ده یاخین شرق رساملارینین مینیاتورلرینده ده بعضی خالق او یونلارینین تصویرلرینه راست گلک اولور.

XIX عصرین اوللریندن باشلایاراق آذربایجاندا معاریف و مدنیتین اینکیشافی ایله علاقه دار اولاراق بیر چوخ ضیالیلار - م.ش.وازئه، م.محمودبیوو، س.ه.شیروانی، آ.شایق، ف.کؤچرلی و باشقالاری ئوشاق فولکلورو آدی آلتیندا خصوصی نومونهلر، او جملهدن خالق او یونلاری سئچمیش، اونلارین بعضی لرینی درسلیکلره داخل ائلمیش و تبلیغ ائتمیشلر. بو درسلیکلره ان یاخشی نومونه ایسه ف.کؤچرلی نین 1912-جی ایله چاپ ائندیریبی "بالالارا حدیی"

کیتابی اولموشدور. بو کیتابا بیر چوخ ئوشاق فولکلورو نومونهلری، او جملهدن خالق او یونلاری داخل ائدلمیشدیر.

بیر چوخ خالق او یونلارینی - "چؤکان"، "دیردؤیم"، "چیلینگ آغاج"، "توپ آل قاچ"، "سر راست وور"، "موتال-موتال"، "قلندار، آی قلندار"، "ل اوسته کیمین علی"، "بنؤوشه-بنؤوشنی" و س. ایندی ده ئوشاقلار، هم ده گنجلر هوسله اوینایرلار.

تدقیقاتچی لارین یازدیقلارینا گؤره، آذربایجان خالق او یونلاریندا کیشیلرله برابر، بعضا قادینلار دا ایشتیراک ائتمیشلر. بو بارده نظامینین "خمس" سینده موبین معلوماتلار وئرلیلر. قادینلارین کیشیلرله یاناشی "چؤکن" و دیگر خالق او یونلاریندا ایشتیراکینی خوی عصر مینیاتورلریندن ده آیدین گؤرمک اولور.

آذربایجاندا گئنیش یاییلمیش بو او یونلار قطران تبریزی نین، خاقانی شیروانینین و بو کیمی دیگر کلاسیک شاعرلریمیزین اثرلرینده ده اوز عکسینی تاپمیشدیر.

آذربایجاندا گئنیش یاییلمیش میلی خالق او یونلاریندان بیر "چؤکن" دیر. XIX عصرده - آتابعی محمدین حؤکمرانلیغی دؤورونده بو او یونلاریندا، آت اوستونده کنجیریلیردی. او یونلار ایداره ائدن حاکملردن بیر الیندی یاییلیغی یوخاری قالدیران کیمی شئیپور چالینیردی. سونرا او یونلار هر دستهده اوچ نفر آتلی اولماقلا، اوچ دسته مئیداندا دؤوره ووروردولار. بیرینجی دسته آغ، ایکینجی بوز، اوچونجو دسته ایسه قارا اتلاردا مئیداندا چوخیردی لار. بوندان سونرا آتلی لار مئیدانین عکس طرفینه گئدیردی لار. مئیدانین عکس طرفینه آدم بویدا داشدان قوشلی قاپی لار قویولوردو. قوشلین بیرینجیسی نین اوستونه گؤی، دیگرینکینه ایسه قیرمیزی رنگلی بایراق تاخیلیردی.

او یوندا اساس مقصد چؤکن ایله توپو فردی و یا بولداش لارینین کمکی ایله آپاریب قاپینی اوز ائدن قوشلرین آراسیندان کنجیرمک ایدی. "چؤکن" او یونوندا ایستیفاده ائدیلن توپو حاضرلاماق اوچون دارانمیش یون گؤتورولوردو. اونا الله یوماق شکلینه سالیر و باجاردیقجا مؤحکملت- میه چالی شیردی لار. توپو لازیم گلن وضعیته سالدیقلان سونرا اونا قاینار سویا سالیر و یاریم ساعت قدر ساخالاییردی لار. بورادا یون اولکی یوماق فورماسینی اوزونده ساخالایاراق داها برک سیخیلیردی. سونرا اونا سودان چوخاریب و بیر داها مؤحکم شکله دوشندک اووخالاییردی لار. داها سونرا ایسه اونا خصوصی درین اوز چکیردی لار. بو اصوللا حاضرلانان توپلار انلاستیکى شار فورماسیندا

اولوردو. چؤکان آغاجی ایسه خصوصی حاضرلانمیش و ایلمیش فورمادا آغاج اولوردو. اونون دقیق، ستاندارت ئوزونلوغو اولمامیشدی. بو آغاج او یون ایشتیراکچی لارینین

و اتلارین هوندورلو یوندن آسلی اولاراق دمیشیردی. چؤکان آغاجینین ایلمیش حبسه نین بیر اوستو آچیق اولوردو. چونکی بو طرفله توپو یئردن قالدی رماق آسان اولوردو.

”چوکان“ اویونوندا خصوصی مشق گؤرموش یاریش آتلاریندان ایستیفاده ائدیلمیش.
آتلارین یحیرینی ایکیقات و اوچقات قارینالتلیغی ایله برکی دیردی لر کی، اویون واختی - کسکین حرکتلر زامانی یحر سوروشوب آتین بئلیندن دوشمسین. گنیش یاییلمیش آذربایجان خالق اویونلاریندان بیر ی ده ”توپ چالادا“ اویونودور. (بو اویون حاقیندا جنوبی آذربایجاندا یاشاییب-یارتمیش یازیچی آباکور محبوری نین ”بین-شیراج“ اثرینده گنیش صحبت آچیلیر 1.)
بعضی خالق اویونلاری ایسه شعرله ایفا اولونوردو. بو ایسه، هئج شوبحسیز کی، اویونو داها مارقالی ائدیردی. بئله اویونلاردان بیر ی ”موتال-موتال“ اویونودور. بو اویوندا ئوشاقلار دؤوره ووروب اوتورور، ایاقلارینی بیر بیر یئره ئوزادیردی لار. اونلاردان

بیری آشاغیداکى شعرى دئییردی:

ایینه-ایینه،
ئوجو دویمه،
بال باللیجا،
باللی کنچی،
شام آغاجی،
شاطیر کنچی،
قوز-آغاجی
قوتور کنچی،
وور ناغارا،
چیخ قیراغا.
و یا
موتال-موتال ترسه موتال،
یای آتار، قایماق توتار.
آغ قوشوم، آغار جیغیم،
گؤی قوشوم گؤیرچینیم.
الین تیکان عمیر قولو،
وور ناغارا، چیخ قیراغا.

1 آباکور تابانی محبوری. ”بین-شیراج“. تبریز، ”شرفی“ نشریاتی، 1956.
بو شعرین هر کلمه سینى دئین شخص الینی ئوبه ایله بولداسلارینین و اوزونون آیغینین اوستونه قویور. شعرین سونونداکی ”چیخ قیراغا“ سؤزلری هر کسین آیغینین اوسته دئییلسه، او، آیغینی چکیر. سونرا یئنه شعر باشدان آیغا دئییلیر. و بئلهیکله، ئوشاقلار بیر-بیر ایاقلارینی چکیر. هر کسین آیغی آخیرا قالسا، اونو اوزو اوسته ئوزادیب، اللرینی یومروق فورماسیندا اونون کوربینه قویوب سوروشورلار:

- ال اوسته کیمین علی؟

اگر ئوشاق الینی اونون کوربینه قویانی تاپسا اونو دورغوزورلار، یوخ اگر تاپماسا، ”گؤتورون وورون، یالان دیر“ - دئییب اونو-نچه دفعه آستاجا وورور و یئنه سوروشورلار:

- ال اوسته کیمین علی؟

بئله جه، ئوشاق ال صاحبینی تاپانداک اونو آستاجا یومور و قلابیرلار.
خالق اویونلاری ئوشاقلاردا، یئنیتمهلرده و گنجلرده جلدلیک، چئوکیلیک، دیریاشلیق، حاضر جاوابلیق و س. بو کیمی موثبت کئیفییتلر آشیلابیردی.
* * *

خالق تاماشالاری دا شیفاهی خالق ادبیاتینین قدیم ژانرلاریندان بیر ی دیر.
خالق دراملاری تاریخ بویو مویین اینکیشاف یولو کئچمیش و گنتدیگجه تکمیلشمیش دیر.

خالق تاماشالارى بىر ژانر كىمى فورمالاشانا قدر فولكلورون باشقا نۇولرى داخىلىنده، خصوصىله ائىپك نۇوون آىرى-آىرى ژانرلارىندا يارانماغا باشلامىش دىر. بئله كى، پىشكار ناغىلچى لار، آشوق لار، كۆرپه لرینه ناغىل دانىشان آنالار و ننه لر ناغىلداكى حادثه لرین گنڈىشېن دن آسىلى اولاراق مېمىكادان، ژىستلردن، ال-قول حركتلرین دن ده گنڈىشېش اىستىفاده ائتمىش لار. بو زمان ايسه سانكى سۇيلتن فولكلور نومونه سى اىبتىداى شكىده سخنلش دىريلمىش و بئله لىكله، خالق تاماشالارىن اىلكىن روشىملرى يارانمىش دىر. مثلا، "ملىكممه د" ناغىلندا ملىكممه دىن قوبودا دىوله قارشىلاش دىغى سخننى دانىشان شخس دىوبىن سۇزلرىنى قالین، كوبود سسله، قىزىن سۇزلرىنى ظریف، اينجه، ملىكممه دىن سۇزلرىنى ايسه اميرانه بىر سسله، كاراكتىرىك آهنگله اىفا ائدىردى.

بونا كۆره ده ه. سلطانلى چوخ دوغرو اولاراق گۇستىردى كى، نىنكى ائىپك نۇوده، حتى، آذربايجان خالق ادبىياتىن هر بىر نومونىنى دقتله تدقىق ائتسك، اورادا اىفاده، معنا، مضمون و اىفا طرزى اعتباريله درام، تاماشا اونسورلىر تاپماق مومكوندور. دئمه لى، ناغىل لار، داستان لار، آشوق سنتى و مراسىملر خالق تاماشالارىن يارانماسى و كامىللاشمه سى اوچون اىلكىن مرحله اولموشدور.

دىگر طرف دن، خالقىن گوندلىك حىاتى ايله باغلى اولان موختلىف اىلنجه لر زمان كنجىدكجه داها كوتلوى كاراكتىر آلاق تكمىللاشمىش، بعضا اىبتىداى، بعضا ده كامىل سوزنتلى تاماشالار كىمى خالقىن بعدى يارادىجىلغىنا داخىل اولموشدور.

خالق تاماشالارى، خالق مراسىملرى، خالق آيىنلرى و خالق اويونلارى اىچرىسىنده يارانمىش و يايىلمىش دىر. خالقىن مىشتى، گون-گوزرانى ايله باغلى اولان مراسىملرین كنجىريلمىسېنده بوتون خالق اىشتىراك ائتمىش دىر. بو مراسىملرین بىر چوخ آىرى-آىرى آدم لارین سبى نئىجىسېنده تكمىللاشمىش، سونرادان اصل خالق تاماشالارى سوبىسىنه يوكسلمىش دىر. بونا مثال اولاراق "كوسا گلین"، "كوسا اويونو" و يا "كوسا-كوسا" نى گۇستىرماك اولار. بو تاماشالاردا اساس قهرمان كوسا و كنجى اىدى. كوسا - قىشېن، كنجى - ايسه يازىن رمزى اىدى. تاماشانېن سونوندا كوسا - قىش مغلوب اولور، كنجى - ياز ايسه قلبه چالېردى، بو دا خالقىن آلفىشېنا سبب اولوردو. لاكىن زمان كنجىدكجه بو تاماشالارداكى مراسىم اونسورلىرى سۇنوكلشمىش، اونلارین رئال معنالارى، اىنسانلارین مىشتى ايله باغلى اولان طرفلرى ايسه اىنكىشاف ائدرك تكمىللاشمىش دىر. محض بو پرسوسلردن سونرا همىن تاماشالاردا يارانان، خالقىن مىشتىنى، اكىن-بىچى نېنى، رئال حىاتداكى داورانىش لارېنى عكس ائندىرهن داها مواسىر، اوز دۇورو اوچون داها آكتوال اولان خالق تاماشالارى يارانماغا باشلامىش دىر. "كنده يوخ، بىچنده يوخ، بىئنده اورناق قارداش"، "تنبىل قارداش" و س.

بو قىبل دن اولان خالق تاماشالارى دىر. آذربايجان خالق تاماشالارىندا ساطىرا و يومور اوستونلوك تشكىل ائدىردى. بئله تاماشالاردا كومىك وضعىتلره داها چوخ بئر وئربىلردى. بو ايسه اوندان اىره لى گلېردى كى، خالق جمعىته اولان ائىجىرلىكلرى و نقصانلارى گولوش واسطه سېله اصلاح ائتمك اىستىردى. عىنى زماندا خالق نقصانلارى آرادان قال دىرماغا

مانع اولان قولرى، بئله وضعىتى يارادان شخصلرى ده گولرك اىفشا ائدىردى. بوتون بونلار ايسه خالق تاماشالارىنى تاماشاچى لارا سئودىرهن و اونون نوزونمورلو اولماسىنى تعمىن ائدن اساس شرطلردن اىدى. حسين اىسمائىلوو تاحىر اوروجوو

هادی، هودو، کور او غلو کوسا، بیر ده من

هادیدی، هودیدو، کور او غلو کوسا ایدی، بیر ده من. اووا چیخمیشدیق.
قاباغیمیزدان بیر دوشان قاچیردی.

هادییا دندیم:

- توفنگین وار؟

هودویا دندیم:

- توفنگین وار؟

کور او غلو کوسایا دندیم:

- توفنگین وار؟

هنچ کیمین توفنگی اولمادی. اوزوم چاخماغیوخ توفنگی چیینمدن

آشیردیم. هادییا دندیم:

- آتا بیلیرسن؟

هودویا دندیم:

- آتا بیلیرسن؟

کور او غلو کوسایا دندیم:

- آتا بیلیرسن؟

هنچ بیرى آتا بیلمهدی. اوزوم چاخماغیوخ توفنگله دوشانی بیره

سردیم. هادییا دندیم:

- دوشانی سوی!

هودویا دندیم:

- دوشانی سوی!

کور او غلو کوسایا دندیم:

- دوشانی سوی!

هنچ بیرى سویمادی. سویماق اوچون بیچاق گرک ایدی.

هادییا دندیم:

- بیچاغین وار؟

هودویا دندیم:

- بیچاغین وار؟

کور او غلو کوسایا دندیم:

- بیچاغین وار؟

هنچ بیرینده بیچاق اولمادی. اوزوم تیسییوخ بیچاغین ساپینی جیبمدن

چیخارتدیم، دوشانی سویدوم، هادییا دندیم:

- قازانین وار؟

هودویا دندیم:

- قازانین وار؟

کور او غلو کوسایا دندیم:

- قازانین وار؟

هنچ بیرینده قازان اولمادی. اوزوم آلتییوخ بیر قازان تاپدیم. هادییا

دندیم:

- بیشیره بیلیرسن؟

هودویا دندیم:

- بیشیره بیلیرسن؟

کور او غلو کوسایا دندیم:

- بیشیره بیلیرسن؟

هنچ بیرى بیشیره بیلمهدی. اوزوم آلتییوخ قازاندا دوشانین اتینی قووردوم.

هامیمیز یئدیق، دویوق، هله آرتیق دا قالدی. آرتیغینی دا باغلادیق

قورشاغیمیزا، بیر خوروز عمله گلدی. بو خوروزو میندیق، یولا دوزلدیک،

قاباغیمیزا بیر چای چیخدی. چایدان بیر پالان تاپدیق. پالانی سؤکوک. ایچیندن

بیر کیتاب چیخدی. اوخودوق, گۆردوک هامیسی یالان.

اصفهان کئچلی

بیری وار ایدی, بیری یوخ ایدی, بیر قاری وار ایدی. بو قارینین دا بیر کئچل اوغلو وار ایدی. بونلارین دۆرد تویوغو, بیر ائششی, بیر ده سینیق بیر جحرملری وار ایدی.

بیر گون کئچل دئدی:

- آنا, بورادا کورلوق چکیریک, گل سنه اصفهانا کۆچک?
آناسی دئدی:

- آی کئچل, اصفهاندا انله لوتولار وار کی, سنی کیشمیش یئرینه جیبلرینه دولدوروب یئیرلر. اورادا بیز باش چیخاردا بیلمریک, یئرینده راحت اوتور. کئچل دئدی:

- آنا, سن راضی اول, کۆچک. من اصفهان لوتولارینا بیر توی توتوم کی, سسی عالمه یاییلسین.

قاری راضی اولدو. دۆرد تویوغو, بیر ده سینیق جحرنی ائششیه یوکلیب اصفهانا کۆچدولر. بیر گون قاری دئدی:

- آی اوغول, اوز یئریمیزده هامی بیزی تانیبیردی, یینه بیزه قونومقونشو کۆمک ائلیبیردی, دولانیردیق. ایندی بورادا کیم بیزه ال توتاجاق?
آپار تویوق لاری سات, چۆرک آل, کتیر یئیک, گۆرک آخیریمیز نه اولاجاق. کئچل تویوق لاری گۆتوروب بازارا آپاردی. کئچل انله تزجه بازارا چاتمیشدی, دارغا گلدی اونون یانینا:

- کئچل, تویوق لاری نئچیه دئییرسن?
کئچل دئدی:

- دۆردو اللی تومن.

دارغا تویوق لاری گۆتوردو.

کئچل پول ایستینده, دارغا بیر شاپالاق دا اونون اوزونه ووروب یولا دوشدو. کئچل هنج بیر سۆز دئمیب, خلوتجه اونون دالینجا یولا دوزلدی. دارغا دوز ائوینه گئتدی. کئچل ده قاپیدا دوروب اونو پوسدو. دارغا تویوق لاری اروادینا وئردی. اروادی دئدی:

- آ کیشی, بونلار نه یاخشی کۆک تویوقدو, نئچیه آلدین? دارغا دئدی:

- بیر شاپالاغا. بونلاری بیبیر, قوناق لاریم باغا گلجک. من گندیرهم. کئچل نۆکریمی گۆندرجم, نه ایستسه وئر, قوناق لار اوچون گتیرسین.

دارغا بونو دئییب گئتدی.

کئچل دارغانین دندیکلرینی ائشی دیردی. گۆزلهدی دارغا گئتدی. بیر آز کئچدی, کئچل دارغانین ائوینه گیریپ دئدی:

- خانیم, منی آغا گۆندریپ. آغام ایکی خالی, ایکی گبه, ایکی ده خالچا ایستیبیر باغا سالماغا, قوناق لار گلجک.

خانیم کئچلین دندیکلرینی وئریپ یولا سالدی. کئچل گبهلری گۆتوروب, اوز ائولرینه گئتدی. آناسی دئدی:

- اوغولم, بونلاری نه ایله آلدین?

- تویوق لارین باحاسینا.

کئچل یینه دارغانین ائوینه گندیپ, گۆزلهدی, تویوق لار بیبشدی. خانیم دئدی:

- کئچل, ایندی نیه گلیبسن? کئچل دئدی:

- آغام دندی توپوق لاری وئرسین.
- خانیم توپوق لاری بیر قابا قویوب, اوستونه ده اورتوک چکیب, کئچله وئردی. کئچل توپوق لاری گؤتوروب, ائولرینه گلدی. آناسی دندی:
- آی اوغول, بون لاری نه ایله آلدین?
- آی آنا, بون لاری دا توپوق لارین باحاسینا. گل اوتور بیئیک.
- اوتوردولار, آنا-بالا توپوق لاری شیرین-شیرین یئدی لر. او طرفدن دارغا کئچل نوکرینی گؤندردی کی گئت خالی-گبنی گنیر, باغی دوشیک, قوناق لار گلجک.
- کئچل نوکر گلیب دندی:
- خانیم, منی آغا گؤندریب, خالی لاری, گبهلری, توپوق لاری وئر آپاریم, قوناق لار گلیر.
- خانیم دندی:
- آی کئچل, منی اله سالیسان, ندی? بیر آز بون دان قاباق گلیب آپارمادینمی?
- کئچل دندی:
- آی خانیم, نه دنیرسن?
- خانیم باشینی قال دیریب گؤردو کی, بو لاپ نوخودو کئچلدی, دندی:
- گئت, آغانا سؤیله کی, بیر کئچل گلدی, سنین آدینی وئردی, خالی لاری, گبهلری, توپوق لاری آپاردی.
- نوکر آغاسینین یانینا گلیب دندی:
- خانیم دئیر, باباق بیر کئچل گلدی, گبهلری, خالی لاری, توپوق لاری آپاردی.
- دارغا بیلدی کی, بو کئچل توپوق بییهسی کئچلدی. اونون دالینا دوشدو, سوراق ائلیه-ائلیه گلیب ائولرینی تاپدی. کئچل ئوزاق دان دارغانی گؤروب اولن باجیسینین پالتارینی گئییندی, هیته چیخدی, باشلادی دؤرد بیر یانی سوپورمیله. دارغا گؤردو بیر قیز هیته سوپورور, دندی:
- آی قیز, کیمسن?
- کئچل دندی:
- قارینین قیزیام.
- دارغا دندی:
- منه گلرسنمی?
- کئچل دندی:
- گلرم, اگر آلسان.
- دارغا قیز پالتاری گنیمیش کئچلی گؤتوروب ائوینه آپاردی. آخشام اولدو, یئدی لر, ایچدی لر, صحبتیه باشلادی لار. کئچل دارغانین ائوینه گؤز گزدیریپ گؤردو, ائوده منگنه وار, دندی:
- دارغا او ندی?
- دارغا دندی:
- بو منگندی. من شهرده او غرو توتاندا بونا سالیب تنبنه ائلییرم.
- کئچل قالخدی, منگنیه گیریپ دندی:
- بور گؤروم, نه ائلییر?
- دارغا منگننی بیر آز بوردو.
- کئچل دندی:
- آی قابیر غالاریم قیریلدی, آج.
- دارغا تنز منگننی آچدی, کئچل چیخیب دندی:
- ایندی ده سن گیر, من بوروم.
- دارغا دندی:
- گؤزله ها, برک بورما, قابیر غالاریمی قیرارسان.
- کئچل دندی:
- قورخما, برک بورمارام.

دارغا منگنیه گیردی. کئچل منگنی ائله بوردو کی, دارغانین قابیرغالاری بیر-بیرینه کئچدی.

دارغا دئدی:

- آی قیز, اولدوم, آچ!

کئچل دئدی:

- نه قیز, تویوقلاری نورلا آلا بیلردینمی? منه شاپالاق ووراردینمی?
دارغا باخیب گوردو قیز نه گزیر, بو همین کئچلدی, دئدی:

- آی کئچل, منی اولدورمه, آتام سنه قوربان, هر نه ایستیرسن
وئریم.

کئچل قولاق آسمادی, منگنی داها دا برک بوردو. دارغانین سسی
کسیلدی.

دارغانین کیم طرفیندن منگنیه سالیندیغیندان, هئچ کسین
خبری اولمادی.

کرم و شیخ

بیر شیخ اوزونه بیر بندرگاها ائو دوزلدیب, ایچینه عبادت ائلیردی.
آوام جاماعت اونون یئمینی, ایچمینی باشیندان سئل کیمی تئکور دو.
شیخ آدام ایچینه چیخیردی. گویا همیشه اللهلا دانیشیردی.

بیر گون کرم آدلی بیر اوغلان بیکنف گندیردی, قاباغینا بیر قولئیانی
چیخیب اوندان سوروشدو:

- آی کرم قارداش, نییه بنله بیکنفسن? نه اولوب? یوخسا کورپوده
قویونونو بؤلوبلر?

کرم دئدی:

- منی یاخشی آدام تاپماز ها... آنجاق دلی قولئیانی لار تاپارلار.
سنه نه قالیب? چیخیب گنتسنه ایشینه, گوجونه.

قولئیانی دئدی:

- سن دردینی دئی, من چارسینی سؤیلیم.

کرم دئدی:

- لعنت سنه شیطان! اشی, ال چکسنه یاخامدان!

- لعنت اوزونه! دردینی دئی, چاره ائلمسم, وور منی اولدور.

- بنله من شیخین یانینا گیرمک ایستیرم کی, اونو گورم. چاره
ائلیه بیلرسن?

- ه, بنله دئی!.. یاخشی, من سنی دؤندریب ائلمم میلچک, گندیب
شیخین ائونه گیررسن, دویونجا باخارسان.

- سن کیمسن کی, منی میلچک ائلیهسن? من اله سالیناسی آدام
دئیلم ها! من اوزوم آدام اختاریرام اله سلام.

قولئیانی دئدی:

- اله سالماغین اوزونه قالسین. سوزومه قولاق آس. من شیطانم,

سنی میلچک ائلیرم, گنت, تاماشا ائله, سونرا گلرسن دانیشاریق.

شیطان کرمی میلچک ائلدی. کرم ئوچوب شیخین ائونه گیردی.

گوردو کی, دستگاه وار. بورادا بیر دسته قیز وار, بیر-بیریندن گوزل, هامیسی
دا شیخین قوللوغوندا. کیمی اونون آیاغینی یویور, کیمی ساققالینی

داراییر, کیمی اوزونو یئلپیکلیبر. کرم گنجی گوزلهدی, گوردو, بودو

ها, ائوین دال قاپیسی آچیلدی. لوتولار بیر دسته ده قیز گنیردی لر. لوتولار

قاریشدی قیزلارا, شیخ قاریشدی لوتولارا, بیر مرکه باشلادی کی, گل گورسن.
هامی باشلادی چیرتیق ووروب اویناماغا... سحره کیمی اویناییب, کنف

چکدی لر. سحر بیئه لوتولار لا قیزلار چکیلیب گئندی لر، قول-قارواشلار، بیر ده شیخ قالدی. کرم میلچک دونوندا ئوچوب شیطانین یانینا گلدی. شیطان دئدی:

- شیخی گۆردونمو؟

کرم دئدی:

- سن شیخی دئییرسن، من اونون هوری لرینی، قیلمان لارینی دا گۆردوم. شیطان گولوب دئدی:

- بو دا سنین شیخین.

کرم شهره گئندی، بیر دسته آدم گۆتوردو. شیخ لوتولار لا کئفه باخان زامان ایچری گیردی لر، هامیسینی توتوب جزالارینا چاتدیردی لار.

نؤکر، موللا سالاہ و قازی

القمه ادلی بیر کاسیب کیشی وار ایدی. بو کیشی نین بیر اوغلو وار ایدی، او دا نؤکر ایدی. کیشی نین وار-دؤولتدن گومانی بیر قویونا گلیردی. آروادی

قویونون سودونو آغارتی ائلیردی. دئییر لر، کور آتین کور دا نالیندی

اولار. القمه نین بیر یوخسول دوستو دا وار ایدی، اونون قیزی نی اوز اوغلو نا نیشانلامیشدی.

قیز اولدوقجا گوزل ایدی. بورادا سالاہ ادلی بیر شورگوز موللا دا وار ایدی کی، هارادا بیر گوزل قیز، گلین گورسه ایدی، تورا سالاردی. گون لرین

بیر گونو نؤکرین نیشانلیسی سویا گندیردی، هارادانسا موللا سالاہ اونون

قاباغینا چیخدی. قیزی گورنده موللانین گوزلری سیچان یئمیش پیشیبین گوزونه دؤندو. قیز ئوتانین اوزونو بورومک ایستینده، موللا دیل تۆکوب دئدی:

- گوزل قیز، موللا هامییا محرمدی. شریعته گوره موللادان، قاضی دان گیزلنممک گوناہ دئییل.

قیز شریعتدن قورخوب، اوزونو بالاجا آچدی. موللا سالاہ دئدی:

- تامام آچ، یوخسا اولنده جهنمه قیسمت اولارسان.

قیز اوزونو تامام آچدی، موللا باخیب گوردو کی، بو مارال کیمی قیزدی. قیز چیخیب گئندی. موللا داماق اولموش دانا کیمی یئرینده کئی قالدی.

هاننان-هاننا اوزونه گلیب دئدی:

- من موللا سالاہ اولام، بئله قیزی الدن قاچیردام؟ یوخ، گرک بونو تورا سلام.

موللا تنز ائوه گئندی. بیر-ایکی نفر موللا ساییق آغساقال قاغیریب، قیزین آتاسینین ائونه ائلیچیلییه گؤندردی.

قیزین آتاسی ائلیچیره دئدی:

- قیزیم نیشانلیدی.

ائلیچیر گندیب بو خبری موللایا چاتدیردی لار.

موللا برک غضبلییب دئدی:

- من قیزین اوزونو آچیب باخمیشام. او، منیم شرن کبیللی آروادیمدی. موللا قیزین آتاسینا خبر گؤندردی کی، بس قیزی شرن منیم کبیللی

آروادیمدی، منه محرمدی.

کیشی موللانین یانینا گلیب دئدی:

- اوخودوغون قوران بئلینی قیرسین. منیم قیزیم هارادان سنین کبیللی آروادین اولدو؟

- سویا گئندنه آچدیریب اوزونه باخمیشام، کبیلینی ده کسمیشم.

کیشی چوخ یالواردی، یاخاردی. آنجاق موللا سوزوندن دؤنمهدی کی، دؤنمهدی. آخیردا ایش قاضییا دوشدو.

دئییر لر، ایت ایبتین آیغینی باسماز. قاضی موللانین سوزلرینی تسدیق

ائلدی، قیزین شرن موللایا چاتاجاغینا فیتوا وئردی. موللانین قاضینین بو حرکتی نؤکره چوخ توخوندو. او، آتاسینا دئدی:

- آتا، من بو هاییقی موللادا قویمایاجام. سن من دئینه باخ، نه دئسم اونا عمل ائله.

کیشی سوروشدو:

- دئ گوروم, سوزون ندی?

- گل گومانیمیز چاتان بیر قویونو آپاریب موللایا وئرک, قاضینین علیین شرط باغلاقیق کی, بیز اولنده اوستوموزده موفته قوران اوخوسون.

- اوغول, دئیهمسن قصدین بیزی قیرماقدی?

- اونسوز دا یئمیه چوریمیز یوخ, گنیمیه پالتاریمیز. اینسانین اوزو برک اولار, اولمیجیک, ساغ قالاغاق.

آتاسی چار-ناچار راضی اولدو. قویونو قاباق لارینا قاتیب موللانی قاپیسینا آپاردی لار.

- نه اوچون بو قویونو گنیرمیسینیز? - دئییه موللا سوروشدو.

کیشی دئدی:

- آی موللا, قوربانین اولوم, ائوده هنج بیر شئییمیز یوخدو. قورخورام بیردن اولک, اوستوموزده قوران اوخونماسین. بو قویونو سنه وئریریک, اولنده بیزیم اوستوموزده قوران اوخویاسان.

موللا دئدی:

- مرحبا, ساغ-سلامات جننتی ساتین آلیرسینیز?

- آی موللا, اورتولو بازار دوستلوغو پوزار, دئیرلر. اوریمیز آرخابین اولماق اوچون قاضینین علیین بیر شرطنامه میز اولسایدی, لاپ یاخشی اولاردی.

موللا دیللندی:

- بو ساعت یازیم, اورینیز آرخابین اولسون کی, اولونوزون اوستونده موفته قوران اوخویاغام.

موللا بیر شرطنامه یازدی. آپاردی لار قاضی دا مؤحورونو اوستونه باسدی. نؤکر کاغیدی قاتالیب جیبینه قويدو. قویونو موللایا وئریریک, ائولرینه قاییتدی لار.

بو احوالاتدان بنش ایل کئچدی.

نؤکر آتاسینا دئدی:

- آتا, دورما, موللانی یانینا گئت دئ کی, بیز یئددیالیق سفره چیخیریک, بلکه یولدا اولوب-اندیک, گرک سن ده بیزیمله گندهسن, اولسک نامازیمیزی قیلارسان. اگر راضی اولماسا دئیرسن, قویونوموزو گنری قایتار, دوغوق لاری بالالاری ایله.

بلی, کیشی دوروب موللانی یانینا گئتدی. موللا اونو گورن کیمی دئدی:

- هله اولوب-انلمیسینیز کی?

- یوخ, موللا, هله اولمیشیک. آنجاق اولسک یاخشیدی, دولانا بیلیمیریک, یئددی ایلین سفرینه چیخماق ایستیریک.

- چیخیرسینیز چیخین دا.

- صحبت بودور کی, گرک سن ده بیزیمله گندهسن.

- من نیی?

- بلکه یولدا اولدوک.

کیشی نین سوزو موللادان لاپ توستو چیخارتدی. او, آجیق لی-آجیق لی دئدی:

- جهنمه اولون, گورا اولون! سیز اولجکسینیز, گرک من دالینیز جا دوشم?

- شرتیمیز وار, گنتمهسن گرک قویونوموزو گنری قایتاراسان.

- سفرده اوله نین اوستونده ملک لار قوران اوخویار. آرخابین گن دین.

- یوخ, یا گرک قویونو وئرهمسن, یا بیزیمله گندهسن.

موللا اوز نؤکرینی چاغیریب دئدی:

- آپار, او قوجا قویونو بو ایته وئر, رد اولوب باشیمدان گنتسین.

کیشی دئدی:

- نئجه قوجا قویون? انله اولماز. بیزیم او قویونوموز هر ایل ایکی دفعه

دوغور, هر دفعه ده ایکی قوزو. بیرى انرکک, بیرى دیشی. حسابلامیشام هامیسی

انلییر مین قویون. بئش یوزو سنه قوربان, بئش یوزونو وئرملی سن.

موللا لاپ دلی اولوب دئدی:

- دلی کؤپک او غلو, سن نه دانیشیرسان؟ چیخ بورادان. بیر ده بورالارا

گل سن سنی اولدورجیم.

موللا کیشینی او کی وار دؤیوب قوودو. کیشی سویو سوزوله-سوزوله ائوه

گلدی. احوالاتی او غلونا دانیشدی.

نؤکر دئدی:

- قاضیا شیکایته گئدریک.

نؤکرین ارده بیر باجیسی دا وار ایدی. همین گون او, آتاسی انوینه گلمیشدی.

نؤکرین باجیسی احوالاتی انشیدیپ دئدی:

- قارداش, زحمت چکمیین, قاضی موللانی ساتما یا جاق. آنجاق فیکیر

انلمیین, من قاضینی کلیه سالارام, سیز بیلدییینیزی انلرسینیز.

نؤکرین باجیسینین سیر-سیفتی پیس دئییلدی. اوزو ده یامان ایشوله-نازلی

ایدی. او, اوز-گؤزونه انلیک-کیرشان سورتدو, اوزونه یئتمیش ایکی قلمله زینت

وئردی, اولدو خالص ملاکه, دوروب گلدی قاضینین یانینا. قاضی اونا باخاندا

آز قالدی بیحوش اولوب یئره بیخیلسین. بیر تحر اوزونو ساخلا ییب دئدی:

- خانیم, دعا یازدیراجاقسان, یا باشقا ایشین وار؟

آرواد قاش-گؤز آتا-آتا دئدی:

- دعانی سونرا یازارسان, قاضی آغا. من کاسیب بیر کیشی نین قیز بیام.

موللا آتامدان بیر قویون آلیب وئر میر, گلمیشم کی, قویونو موللادان

آلیب آتام وئر سن.

قاضی دئدی:

- خانیم, آلام. سن ده گرک اوزینی چیخاسان.

نؤکرین باجیسی دئدی:

- قاضی آغا, نه دئسن جانلا-باشلا یئرینه یئتیرمه حاضر ام.

قاضی دئدی:

- بو آخشام سنه قوناغام.

نؤکرین باجیسی دئدی:

- سنه قوللوق انلمیه هئچ بیر شئی میز یو خودو.

قاضی چیخاردیب اونا خئیلی پول وئر دی, دئدی:

- گئت, ات-زاد آل بیشیر, قاش قارالاندا گلجیم.

نؤکرین باجیسی آیاغا قالخدی, نازلانا-نازلانا چیخیب ائوه گلدی,

نؤکره دئدی:

- قاضی آخشام بورا گلجک. سن کناردا گیزلنرسن. قاضی گلیب

ایچری گیرن دن بیر آز سونرا قاپینی دؤیر سن. دالیسینان ایشین یو خودو.

نؤکر انوین یانیندا گیزلندی. تزجه قاش قارالمیشدی کی, گوردو قاضی

بودو لئی کیمی گلیر. قاضی قاپینی دؤیدو, آرواد اونو ایچری بورا خدی, یئنه

قاپینی باغلادی. سونرا قاضیا دئدی:

- سن نامازینی قیلیب قورتاراناجان هر شئی حاضر اولار.

قاضی تلم-تلسیک بیر-ایکی روکت ناماز قیلیب قورتارمیشدی کی, قاپی

برکدن دؤیولدو. نؤکرین باجیسی قاضیا دئدی:

- آی آمان, اریم گلدی. قاضی آغا, قورخما گیزلن, کیشینی تنز بیر نوزاق

یئره گؤنדרرم.

قاضینین دوداگی قورخوسوندان یئددی یئردن پارتلادی. اسه-اسه آروادا

دئدی:

- هاردا گیزلنیم؟

آرواد ساندیغین آغزینی آچیب دئدی:

- بیر هوورلوغا ساندیقدا گیزلن, آغلا گلمز یئردی.

قاضی تنز ساندیغین ایچینه گیردی. آرواد ساندیغین آغزینی اورتوب کیلیدله دی,

سونرا قاپینی آچدی, نؤکر ایچری گیردی. آرواد ایشاره ایله قاضینین ساندیقدا

- اولدوغونو اونا بیلدیردی.
نؤکر ساندیغین یانینا گلیب دئدی:
- چوخ یورولموشام. منیم یئریمی بو ساندیغین اوستونده سال، یاتاجام.
باجیسی دئدی:
- ساندیق اوسته نیی؟ آیری یئرده یاتا بیلمزسن؟
- یوخ، من عهد ائلمیشم کی، بو گنجه ساندیغین اوسته یاتیم.
ساندیغین ایچینده قاضینین اورک-گؤبیی دوشدو. آز قالدی باغری چاتلا سین.
او گئجنى کئچیردی لر. سحر بئردن قالخان کیمی نؤکر باجیسینا دئدی:
- نؤشاق لار آج قالیر، ساندیغی آپاریب بازاردا ساتاجام.
- نه دئییرم، آپار سات.
نؤکر بیر هامبال چاغیردی، ساندیغی اونون دالینا شلییب بازارا
آپاردی. اختاریب موللانی تاپدی، ساندیغی دیر-دیمزینه اونا ساتدی. اوزو
ده بیر کناردا دایاندی. موللا ساندیغین آغزینی آچاندا گوردو کی، ایچینده
بیر شئی تر پئیر، واحیملندی، قورخودان اوریی کئچیب یئرہ بیخیلدی. سسکوی
دوشدو. آدم لار ساندیغین اطرافینا توپلاشدی لار. هئچ کس جورت ائلییب
ساندیغین آغزینی آچا بیللمدی. اوزون دن دنین بیر پهلوان چاغیردی لار.
پهلوان الینده قیلینج ایرملی کئچدی. ساندیغین آغزینی بالاجا اچماق ایستینده
قاضی خیسین سسله دئدی:
- منم، قورخما.
پهلوان سس ائشی دن کیمی، ساندیغین آغزینی برک-برک اورتوب اوستونه
بیر یئکه داش قویو، دئدی:
- خورتلامیش آدمدی! اتکلرینیزه داش بیغین، یقین ساندیغین قاپاغینی
قالدیریب ایچین دن چیخاجاق. اوندا هره بیر داش...
بو سؤزلری قاضی ساندیقا ائشیندی. قورخودان بیللمدی نه ائلسین. نؤکر
کناردان تاماشا ائلییردی. اورتایا چیخیب دئدی:
- آی جامعت، قویون من ساندیغین آغزینی آچیم. بیر آج گدیم،
بلکه منی یئیه، جانیم قورتارا.
آدم لار دئدی:
- یاخشى، آج.
نؤکر ایرملی گندیب، ساندیغین آغزینی بالاجا آچدی، دئدی:
- قاضی آغا منیم شرعیمی دوز حلل ائدرسن، یا یوخ؟ قاضی گؤزلری نین
یاشینی آخیدیب دئدی:
- آماندی، قویما منی اولدورسون لر.
نؤکر ساندیغین آغزینی آچدی. قاضینی ساندیق دان چیخارتدی. آدم لار
قاضینی داشا باسدى لار. نؤکر چیغیریب دئدی:
- اولدورمیین، قاضیدی.
آدم لار تۆکولوب گوردولر قاضیدی، دئدی لر:
- گورن نه پیس ایش گوروب کی، ساندیغا سالیب لار.
پئتیرن-پئتیرمین اونون اوزونه توپوردو. قاضی بیخیلا-بیخیلا ائولرینه
گئتدی، بیر آی یاتدی. او بیرى طرفدن نؤکر گؤزلمدی، قاضی ساغالان
کیمی آتاسینا دئدی:
- ایندی گئدک موللادان قویونوموزو آلاق.
نؤکر آتاسی ایله برابر موللانی یانینا گندیب دئدی:
- آی موللا، آخی سفره چیخیریق، بیزی نییه یوبادیرسان؟
- جهنمه چیخین، من سفره-زادا گئدن دئیيلم.
- اوندا قویونوموزو وئر.
- بیر قوجا قویونوز وار، گئدین آپارین.
نؤکر دئدی:
- حسابلامیشیق، قویونوموز مین قویون اولوب. یاریسی سنین اولسون،
بنشجه یوز قویون وئر.

بو دئدی، او دئدی، آخیردا قاضییا شیکایتیه گنتملی اولدولار.

موللا قاضییا دئدی:

- قاضی آغا، بیر آدم موللایا بیر قویون وئره، شرط قویا کی، اولنده اوستومده موفته قوران اوخویاسان، او آدم سفره چیخمالی اولسا، موللا دا حؤکمن اونولا گنتملیدیمی؟

نؤکر دئدی:

- قاضی آغا، قاضی بیر آروادین ائوینه گله، دستماز آلا، ناماز قیلا، ساندیغا گیره، ساندیقلا ساتیلا، بازاردا ساندیق دان چیخا، او شیکایتیه دوز باخمالی دیرمی؟

قاضی باشا دوشدو کی، اونو ساندیغا سالان بو نؤکر ایمیش، موللایا دئدی:

- موللا، ئوزون دانیشما، یا بون لار لا یئددیللیک سفره چیخمالیسان، یا دا قویون لارینی وئرملی سن.

موللا دئدی:

- قاضی آغا، آماندی، من دن بئش یوز قویون ایستیر لر.

قاضی دئدی:

- هله اینصافلی ایستیر لر. گنت، بئش یوز قویونو وئر.

اونلار گندیب موللایین سوروسون دن بئش یوز قویون آپاردی لار.

موللا قالدی یانا-یانا.

صمد قازیدان قیصاص آلدی

بیر قاضی وار ایدی. بو قاضی گونده بیر نؤکر توتوب، بیر هفته ایشله دردی،

سونرا دؤیر، سؤیر، حاقینی وئرمیب قو واردی. بونا گؤره ده قاضینین یانیندا

هئچ کس نؤکر دورمازدی. آنجاق قاضییا نؤکر لازیم ایدی. شهره،

کنده سس سالمیشدی کی، قاضییا نؤکر گرکدی، حاقینی دا چوخ وئرجک.

قاضی نؤکر آختارماقدا اولسون، سیزه خبری کیم دن وئرم؟ قاضینین

ایمان آدیندا نؤکرین دن. ایمانی قاضی بیر ایل حاقسوز-موزدسوز ایشله دیب

قووموشدو. او، چیخیب اوز کندلرینه گنتمیشدی. ایمان یاشعیان کنده

صمد آدلی بیر اوغلان وار ایدی. ایمانی گؤروب سوروشدو:

- ایمان قاغا، قاضینین یانیندا نییه قالمادین؟

- قاغا، قاضی منی دؤیوب قوودو، حاقیمی دا وئرمه دی، اونون یانیندا

اژداها دا اولسا، بیر ایل دن آرتیق نؤکر قالماز.

- ایندی کی، بئله اولدو، من گندیب قاضینین یانیندا نؤکر ایشلیجم.

گرک نؤکرلرین قیصاصینی اوندان آلام.

- گل گنتمه، یاز یقسان. قاضی ووروب قول-قابیر غانی سین دیرار، حاقینی

دا وئرمز.

- یوخ، گرک گنتم گؤرم او نئجه قاضیدی کی، یاز یق نؤکرلره ظلم

ائلییر.

- او سنین اوز ایشیندی.
- صمد ایمان دان آیریلدی، ننسی نین یانینا گلیب دئدی:
- ننه، چؤرک حاضرلا، من گنديرهم.
- صمدین ننهسی:
- هارا گنديرسن؟ - دئییه خبر آلدی.
- صمد لووغا-لووغا جاواب وئردی:
- سفره گنديرهم:
- كول سنین باشینا، سفره گنتمک سنین هارانا پاراشیر؟
- صمد ننهسی ایله خوداحافیزلشیب یولا دوشدو. گلیب قاضی اولان شهره چاتدی. سورعقلاشیب قاضینین ائوینی تاپدی، قاپیسینی دؤیدو. قاضی انله بیلدی روشوت گتیرن وار. تئز دوروب قاپییا گلدی. قاپینی آچیب صمدن خبر آلدی:
- نییه گلمیسن؟ نه ایشین وار؟
- ائشیتیمیشم، سنه نؤکر گرکدی، اونا گؤره گلمیشم.
- یاخشی، سنی نؤکر توتارام.
- آیدا نه وئرسن؟
- آیدا اون مانات، یاخشی ایشلهسن، ایشینه جان یان دیرسان، بیر آز دا اوسته گلرم.
- صمد راضی اولوب قاضییا دئدی:
- راضییم، اما شرطی شومدا کسک کی، خیرمان واختی یابا داواسینا چیخماق.
- قاضی خبر آلدی:
- شرطین ندی؟
- منیم بیر آتام وار، خطرینی چوخ ایستیرم. شرط کسب، سنین دیلین دن کاغیز آلاجم کی، اگر آتام سؤیسن، هر سؤیوشده بنش مانات وئرجکسن.
- قاضی انله بیلدی، بو دا او بیرى نؤکرلر کیمیدی. بیر ایل حاقسيز-موزدسوز ایشله دیب قوواجاق. شرطه راضی اولوب، صمدله شرطنامه باغلادی. صمد قاضینین یانیندا قالدی. قاضی صمدی بیر گون اودونا، بیر گون سویا، بیر گون جوته گؤندریردی. صمد قاضینین الین دن لاپ تنگه گلدی، گوردو دؤغرودان دا بو یامان ظالیم آدمدی.
- بیر گون قاضی صمده دئدی:
- من باغا گنديرهم، سن ده قولپو سینیق کوپو باغا گنير.
- قاضی باغا گنئدی. صمد انبارا گیریب، قاضینین تزه کوپون دن بیرینی گؤتوردو، ایکی قولپونو، بیر آز دا آغزین دان سین دیردی، دالینا آتیب قاضینین

یانینا گنتدی. قاضی کوپه باخیب گوردو کی، صمد کؤحنه کوپون یئرینه،
تره کوپو سیندیریب گتیریب. قاضینی اود گؤتوردو. ایسته دی صمدی دؤیوب-
سؤیه، اما شرط باغلامیشدی، اوریندن گلمه دی کی، بیر سؤیوشه بنشلیک
وئره، چیغیریب-باغیرماغا باشلادی. آخیردا اوزونو ساخلایا بیلیمیپ،
آغزیندان بیر سؤیوش چیخارتدی.

صمد او ساعت دئدی:

- بیر بنشلیک سنده.

قاضینین قانی قارالادی، صمد دئدی:

- گنت، او بوزوون قویروغوندان چک، بورا گتیر.

صمد "باش اوست" دئییب، بوزوون قویروغوندان ائله چکدی کی، حیوانین
قویروغو چیخیب الینده قالدی. قویروغو گتیریب قاضیا وئردی. قاضی
خبر آلدی:

- بو ندی؟

صمد دئدی:

- سن اوزون دندین، گنت بوزوون قویروغوندان چک، گتیر بورا، من
ده گندیپ چکیب گتیردیم.
قاضی صمدی سؤیوب دئدی:

- آده، من سنه دندیم، گنت بوزوون قویروغوندان یاپیش، سور گل سین
بورا. سن گندیپ بوزوون قویروغونو چیخاردیب، گلمی سن اوستومه...
بیر قاضی دئدی، بیر صمد. چیغیر-باغیر باشلاندی. جاماعت سسه بیغیلدی،
آداملار خبر آلدیلار کی، نه اولوب؟ قاضی دانیشاندا، صمد جیبیندن
شرطنامنی چیخاردیب جاماعتا گؤستردی. سونرا اوزونو قاضیا توتوب دئدی:
- یوز سکسن سککیز کره آتاما سؤیموسن، هر سؤیوشون بیرینی بنش
ماناتدان حساب ائله، حاقیمی وئر.

جاماعت گوردو کی، صمد دوغرو دئییر. صمدین الینده قاضینین
دست-خطتی ایله یازیلیمیش کاغیز وار. قاضینین اووقاتی تلخ اولدو. قاطیری مینیب
گنتمک ایسته دی، آنجاق گوردو کی، قاطیر نوز اقدادی. صمد دئدی:
- آگده، گنت، او قاطیرین باشینی هایلا، گتیر بری.
صمد اوزونو جاماعتا توتوب دئدی:

- ائشیندینیز نه ندی؟

جاماعت دینیپ-دانیشمادی. چونکی هامینین قاضی دان نلهسی گندیردی.
قاضینین باشی برک قاریشیدی. صمد گندیپ قاطیرین باشینی کسدی، گتیریب قاضینین
قاباغینا آتدی، دئدی:

- بو دا قاطیرین باشی.

قاضینین جانی بوغازینا بیغیلدی. صمدی برک دؤیدو. ایسته دی اولدوره،
جاماعت قوبمادی.

صمد دئدی:

- ایندی کی، ایش بو یئره چاتدی، حسابلا، یوز سکسن سککیز دفعه بنش ماناتین
نه قدر ائیلیبیرسه، او پولدان قاطیرینین پولونو گؤتور، قالانینی وئر.
قاضی دئدی:

وئر مرم.

- دئییرم وئر، وئرمه سن طؤوله دکی اینک منیمدی.

قاضی بننه صمدی دؤیمک ایسته دی، آنجاق جاماعت قوبمادی. آداملار
صمد دئدی لر:

- شیطانا لعنت اوخو.

صمد دئدی:

- من شیطانا لعنت اوخومورام. قاضی دان حاقیمی ایستتیرم.
قاضی آریا سؤز آتیب بیردن قاچدی. صمد گۆردو کی، قاضی قاچیب.
دابانینا توپوروب، قاضینین دالینجا گئتدی. بیر آز گتتمیشدی کی، قاباغینا
بیر نفر چیخدی. او صمددن سوروشدو:

- هارا گندیرسن؟

- نه ایشینه قالیب؟

- سوروشورام، جاواب وئر.

- سن کیمن؟

- من شیطانام. سن کی، منه لعنت اوخومادین، من سنه خنیبر

وئرجم.

- چیخیب گئت سنه ایشی نین دالیسینجا. سن دن شیطان اولار؟

شیطان دئدی:

- خالص شیطانام کی، دایانمیشام قاباغیندا، گل من سنین سیفتینی

دهیشیم. اوزوم ده اولوم قاطیر. منی مینیب آپارارسان، همین قاضیا

ساتارسان، اما نوختامی الدن وئرمنسن.

صمد راضی اولدو. شیطان بیر افسون اوخودو، دؤنوب قاطیر اولدو. صمد

تئز آتیلیب قاطیرا میندی، بیرباش قاضینین ائوینه طرف گئتدی.

قاضی اوز-گوزونو تورشودوب یولا باخیردی، گۆردو کی، بیر نفر قاطیرا

مینیب گلیر. صمد قاطیری یورغا سوروردو. قاضی اوز-اوزونه دئدی: ”بو

قاطیری آلاجام“.

قاضی صمدی تانیمادی، چونکی شیطان اونون سیفتینی دهیشمیشدی.

- قاطیری ساتیرسان؟

- نییه ساتمیرام.

نئچیه دئییرسن؟

- ایکی یوز تومنه.

قاضی راضی اولوب، قاطیرا ایکی یوز تومن وئردی. قاضی ائوه گندیب گلینجه،

صمد قاطیرین نوختاسینی چیخاردیب گیزلنتدی.

قاضی گلیب کئچله ایکی یوز تومن وئردی. اوستلیک بیر قیز ده آلدی.

صمد چیخیب گئتدی. قاضی قاطیری تؤولیه باغلامیشدی، گلدی کی، قاطیرین

قاباغینا بیر آز آریا تۆکه. گۆردو قاطیر بورنونو بیر دئشیه سوخوب. ایسته دی

قاطیرین بورنونو چیخاردا. گۆردو کی، اولمور. بیر آز کئچمه دی کی، قاطیرین

باشی، سونرا بدن دئشیه کئچدی. قاضی قاطیرین قویروغون دان یاپیشیب

دارتدی، قویروق چیخیب قاضینین الینده قالدی. قاطیر یوخ اولدو. قاضی باشینا

وورا-وورا طؤولهمن چیخدی. دیوانخانایا گتتمک ایسته دی. بو دمده بیر

آدام گلدی کی، بس سنی فیلان یئرده قوناقلیغا چاغیریرلار. قاضی قوناقلیق

پالتارینی گئیینیب گئتدی. مجلسده چوخ بیکنف اوتورموشدو. قاضی دان خبر

آلدی لار کی، نییه بئلهسن؟ قاضی باشینا گلنی سؤیله دی.

خبر آلدی لار کی، قاطیری سنه کیمن ساتیب؟

قاضی دئدی:

- ساتان آدمی گلنده قاپیدا گۆردوم.

آدام گۆندریب صمدی چاغیردی لار. اوندان خبر آلدی لار:

- سن قاضییا قاطیر ساتمیسان؟

- یوخ.

قاضی ال آتیب قورشاغیندان قیزی چیخارتدی، پئره چیریپب دئدی:

- بس وئردیبین بو قیز ندی؟

جاماعت قیزه باخیب گؤردو کی، بو، قیز دئییل، قومار کاغیذی دیر.

صمد دئدی:

- آی جاماعت، بو، لوتودو، گؤرمورسونوز قومار کاغیذی ساخلاپیر؟ هنج

گؤرمورسونوز قاطیر دیوار دئشیبینه گیر؟

جاماعت دینمهدی. قاضی قیبقیرمیزی قیزاردی. صمد دئدی:

- بس قاطیرین قویروغونا نه دئییرسن؟ قاطیر دئشیکدن کئچنده قویروغو

الیمده قالیب.

صمد دئدی:

- قویروغو گؤستر گؤرک.

قاضی قویروغو جیبیندن چیخارتدی، پئره آتان کیمی قویروق بیر دومبک

اولدو.

صمد دئدی:

- آی جاماعت، بو قومار کاغیذی، بو دا دومبک. بو قاضی دئییل، لوتودو،

لوتو!

قاضی دئدی:

- ایندی کی، بئله اولدو، سنین منه وئردیبین نالی دا گؤرسهدیم.

قاضی الینی جیبینه سالیب نالی چیخارتدی. گؤردولر بو نال دئییل، ایکی

آشیقدی.

صمدی بوراخیب دوشدولر قاضینین اوستونه، او کی وار دؤیدولر، مجلسدن

باییرا آتدی لار.

اوغرو موللا

بیر شهرده آجگوز بیر موللا یاشاپیردی. موللانی شهرین کناریندا

بیر قوروغو وار ایدی کی، ئوجو-بوجاگی گؤرونموردو. بیر گون موللا قوروغون

کناریندا دایانارکن سمندر آدلی بیر کیشی اونون یانینا گلیب دئدی:

- آی موللا، بیر بوغاز اینیم وار، یا بو گون، یا دا صاباح دوغاجاق.

قوی اونو گنیریم، قوروغون قیراغیندا اوتلا سین.

موللا دئدی:

- راضییم، گتیر هاسارین ایچینه سال، دوغاندان سونرا آپارارسان.

سمندر اوندان راضیلیق ائلیب دئدی:

- الله سنه کؤمک اولسون، موللا.

سمندر تئز ائوینه گئتدی، آروادینا دئدی:

- آی آرواد، موللا دئدی کی، اینینی گنیر قوروغا بوراخ، دوغاناجان اوتلا سین.

آرواد دئدی:

- آ کیشی، سؤزوم یوخدو، آنجاق تئز-تئز گنت، باخ، یوخسا موللا اوغور لادیب ائلیر.

- آرواد، گوناہ ائلمه، موللا دا اوغور لوق ائلمی؟

سمندر اینی پیهن چیخاردیب موللانین قوروغونا سالدی. دئمه،

اینین واختی ایمیش. کیشی گئدن دن بیر ساعت سونرا اینک دوغدو. موللا او

ساعت اینی هاساردان چیخاردیب آپاردی. موللانین آروادی بایرا چیخیب گوردو

کی، اری یانی بوزولو بیر اینک گنیر بیر. او، کیشی سین دن خبر آلدی:

- آ کیشی، بو اینی سنه کیم وئریب؟

- آرواد، الله یئتیریپ.

- اوندا چک ایچری.

گون باتاندا سمندر کیشی موللانین قوروغونا گئندی کی، اینینی

گنیر سین. اورا اینک، بورا اینک، اینی تاپمادی کی، تاپمادی. آخیردا موللانین

ائوینه گئندی کی، اوندان سوروشسون. گوردو موللا ناماز قیلیر. گؤزلهدی

موللا نامازینی قیلیب قورتاردی. سمندر اوندان سوروشدو.

- آی موللا، باشاغریسی وئریم، اینک قورو قدا یوخدور. بیلیرسن

نجه اولوب؟ بلکه گوروب-ائلمیش اولاسان.

موللا آجیق لی-آجیق لی دئدی:

- لوند اوغلو لوند، من سنه اینک اوتاراجاقدیم؟ نه بیلیم نجه

اولدو!

سمندر بیر سؤز دئمیپ قاییتدی.

سمندر آخشاما کیمی موللانین ائوینین هندورینده دولاندی.

آخشام اولجاق بیر ده گوردو موللانین آروادی قاپیدا اینی ساغیر. کیشی اینی

گؤرن کیمی اونون یانینا یویوردو.

موللا ائودن بایرا چیخیب:

- آ کیشی، نه ایستیرسن؟ - دئییه سوروشدو.

سمندر دئدی:

- آی موللا، بو اینک منیمدی.

- یوخ، منیمدی.

- سن او خودوغون قوران، قیلدیغین ناماز اینی وئر!

- استغفور وللاه... اینک منیمدی!

او دئدی منیمدی، بو دئدی منیمدی. آخیردا سمندرله موللانین

داواسی دوشدو. موللا اونون یاخاسین دان چکیب دئدی:

- ایندی کی، بئلهدی، گئدک قاضییا شرعیمیزی دئییک.
اونلار قاضینین یانینا گئندی لر. قاضی خبر آلدی:
- نه شیکایتینیز وار?
سمندر دئدی:
- منیم اینیمی موللا اوغور لاییب، وئرمیر.
موللا دیللندی:
- یالان دئییر، اینیی اوز قوروق یئریم دوغوب.
قاضی موللانین گوزونون ایچینه باخدی. اونون نامینی وئرمیب دئدی:
- موللا، بیر عملی دانیش، گوروم ایش نه یئردهدی.
موللا دانیشدی:
- منیم قوروق یئریم وار. سحر دوروب قوروغا گئندیم، گوردوم کی،
قوروق یئریمین ایچینده بیر اینک وار، بالاسی دا یانیندا.
قاضی دئدی:
- موللا، قوروق یئرینین هر طرفی هاسارلیدیمی?
- بلی، دورد طرفی ده هاسارلی، قاپیسی دا قیفیلیدی.
- موللا دوغرو دئییر، شرن اینک اونا چعطیر.
سمندر نه قدر دئدیه کی، اینیی قوروغا موللانین ایجازهسی ایله
اوزوم سالمیشام، قاضی اونون سوزونه فیکیر وئرمهدی.
آخیردا آغلیا-آغلیا دوروب ائولرینه گلدی، اروادینا دئدی:
- قاضی اینیی موللایا وئردی.
- آی آمان، ائویمیز بیخیلدی. کیشی، بیر حیله ایشلتمک لازیمدی.
آرواد بیر بستی نین ایچینی پئینله دولدوردو، اوستونه ده آرجا یاغ
قویوب دئدی:
- کیشی، بونو آپاریب قاضییا وئریب دئرسن کی، قاضی آغا، منیم اینیمی
موللادان آل، اوزومه وئر. قاضی یاغی یئینده آغزینا پئین گئدجک.
اوندا سنه دئیجک بو ندی، بو یاغ دئییل، پئیندی، سن اوندا اونا
جاواب وئر، یقین یاغ دؤنوب پئین اولوب.
کیشی اونون سوزونو کسب دئدی:
- دالیسینی اوزوم دئیرم.
سمندر بستینی گوتوردو، قاضینین یانینا گئدیب دئدی:
- قاضی آغا، بویور، بو بستی نین آلتی بالدی، اوستو یاغ. منیم اینیمی
موللادان آل، اوزومه وئر.
قاضی بستینی اوندان آلدی، برک آجمیشدی. بستین آغزینی آچدی، چورک
کسیب باتیردی یاغا. بیر نئچه تیکه دن سونرا یاغلا قاریشیق آغزینا پئین
گئندی، آغزی پیس اولدو. قاضی دئدی:

- بو ندی؟ بو یاغ دئییل، پئیندی. آتانی یان دیر اجاغام.

کیشی دئدی:

- آتامی نییه یان دیر یرسان؟ یقین یاغ دؤنوب پئین اولوب.

قاضی دئدی:

- لوند او غلو لوند، یاغ دا دؤنوب پئین اولارمی؟

سمندر دئدی:

- قاضی آغا، تورپاق یانی بالالی اینک دوغاندا، یاغ دا پئین اولار دا.

قاضی بارماغینی دیشله دی. اوز-اوزونه دئدی: "بو کیشی منی بیابیر اندجک".

او ساعت موللانی چاغیرت دیریب دئدی:

- اینک بو کیشی نیندی، وئرسن آپارار.

کیشی بو سؤزو ائشی دن کیمی موللادان قاباق گئدی، اینی بالاسی ایله

اؤینه آپاردی. تاما حکار موللا دا قالدی یانا-یانا.

قودور موش آخوند

بیر اوغلانین گؤزونون آغی-قاراسی بیرجه تویوغو وار ایدی. تویوق جینس تویوق ایدی، گونده اوچ کره یومورتلا بیردی. اوغلان بو یومورتالارین ایکیسینی ساتیب چؤریه وئریردی، بیرینی ده بیشیریپ، آناسی ایله چؤریه یوانلیق ائلییردی.

گون لرین بیر گونو آخوندا خبر چاتدی کی، بس فیلان اوغلانین بیر تویوغو وار، گونده اوچ دفعه یومورتلا بیر، هر یومورتاسی دا شاماما بؤیوکلوکده.

بو آخوند هم تاما حکار، هم ده ظالمین بیری ایدی. او، اوز لویونده

دئدی: "نجه اولورسا-اولسون، گرک او تویوغو اونون الین دن آلام". آخوند

آدام گؤندر دی، اوغلانی چاغیرت دیریب دئدی:

- اوغلان، برک ناخوشام، قورانا باخمیشام، گؤستریر کی، گرک

گونده اوچ دفعه یومورتلا یان تویوگون ائینی یئیم. ائشیتیمش، سنده

گونده اوچ دفعه یومورتلا یان تویوق وار. سن گل، او تویوغو منه وئر.

اوزینده من ده ایسمی-ازم اوخویارام، الله او دونیادا سنی بئشته

گؤندرر.

اوغلان دئدی:

- آخوند، بئشته، جنتت، اوزونه قالسین. منه اوز تویوغو بسدی.

اونون یومورتاسی ایله دولانیرام.

- اوندا ائله دعا اوخویارام کی، سنی جهنمین آلوونون ایچینه

آتارلار.

- آخوند، جهنمه آتما، نه ائلییرسن ائله، تویوغو وئر ن دئییلیم.

آخوند اوغلانی نه قدر جهنمله، اژداها ایله، ایفریته ایله قورخوتدوسا

دا، اوغلان راضی اولمادی.

آخوند اوزلویونده دئدی: ”گرک تویوغو اوغلان دان اوغورلایام. او تویوق منیم اولمالی دیر.“

آخوند گنجنی سالدی، دوروب یاواش-یاواش اوغلانین داخماسینین یانینا گلدی. اوغلان داما چیخیب آیین دوغماغینی گوزلیپردی کی، اودونچولارلا مئشیه، اودونا گئتسین. باخیب گوردو کی، آخوند ایله-ایله اونلارین داخماسینا طرف گلیر. بیلدی کی، تویوغو اوغورلاماق ایستیر. تتر آشای ائندی، ایله بیر ساز آغاج آلیب، قاپنین دالیندا گیزلندی. آخوند او یانا-بو یانا باخدی، گوردو آدم یوخو. باشینی قاپی دان ایچری سالماق ایستینده اوغلان اونون تپسینه ائله بیر آغاج ووردو کی، آخوندون باشین دان قان فواره ووردو. اوغلان اونا بیر-ایکی آغاج دا چکدی. آخوند باشین دان قان آخا-آخا ائوینه گلدی، بیر باتمان اسکی یان دیریپ یاراسینا بادی، یورغان-دوشیه گیردی. اونون یانینا دعا یازدیرماغا، کبین کس دیرمی گلن لره دئدی لر:

- آخوند برک خسته دی.

ایشین اوستون دن بیر مدت کنچدی. آخوندون باشی یاخشی اولدو. تویوق اونون یادین دان هئچ چیخمیردی. گون لرین بیر گونو یئنه اوغلانی چاغیریب دئدی:

- اوغلان، تویوق دان ال چکمیشم، گورورم زیرک اوغلانسان. منه نوکر لازیم دیر. گل منه نوکر دایان. سنه اوغول کیمی باخارام.

اوغلان دئدی:

- آی آخوند، قوی بو گنجه فیکیرلشیم، صاباح سنه جاواب دئیرم. اوغلان ائوه گلدی. او گونو تویوغون ایکی یومورتاسینی ساتیب چوریه وئردی، بیر یومورتاسینی دا یوانلیق ائلیب آناسی ایله بیئدی، سونرا آناسینا دئدی:

- آنا، راضی اول، گندیم آخوندا نوکر دایانیم. من بئله دئمیشدیم!..

گرک اونون باشینا اویون گتیرم.

آناسی دئدی:

- آی بالا، یئرینده راحت اوتور، سن آخوندا هئچ زاد ائله بیلمزسن.

- یوخ، دایاناجام.

آناسی راضی اولدو. بلی، اوغلان آخوندا نوکر اولدو.

بیر گون آخوند اوغلانا دئدی:

- اوغلان، او تویوق سنین نینه گرکدی؟ یئمک-ایچمینیزی کی، من وئیرم. گتیر تویوغو کسب، پلوو آلتینا قویاق.

اوغلان دئدی:

- آخوند، تویوق صحبتی ائله. اوندان گوزونو چک. او، پلوو آلتینا قویولمالی تویوق دئیل.

گون لرین بیر گونو اوغلان بازارا گئتمیشدی. آخوند بونو بیلیب گیزلینجه

اونلارا گئئدی، تویوغو اوغور لاییب ائوینه آپاردی، آغلا گلمین بیر پئرده گیزلئدی. او بیرى طرفدن اوغلان ائوه گلیب گؤردو کی، تویوق یوخدو. آناسینا دئدی:

- آنا، بورا کیم گلمیشدی؟

آناسی دئدی:

- آخوند.

- آنا، آخوند تویوغو اوغور لاییب.

اوغلان آخوندون یانینا گئدیپ دئدی:

- آخوند آغا، تویوغو مو وئر.

- نه تویوق؟ خبریم یوخدو.

اوغلان نه قدر دئدی، یالواردی، آخوند بوینون دان آتدی.

اوغلان ساکیت دایاندی، آنجاق گۆز-قولاقدان اولدو، بیلدی کی، آخوند تویوغو

کسجک. اوغلان تئز بازارا چیخدی، او تویوغا اوخشار بیر تویوق آلدی،

گئیریپ بیر پئرده گیزلئدی.

آخوند آروادینی چاغیریپ دئدی:

- آرواد، تن دیرد گونده اوچ دفعه یومورتلایان بیر سئحرلی تویوق وار.

اوندان موغایات اول. اوزو ده من بازاردان بیر آیری تویوق آلیپ گئیرجیم،

اونو کسپ خؤرک حاضر لارسان.

اوغلان بو سؤزو ائشیدنده چوخ شاد اولدو. تئز تن دیرین باشینا گئئدی.

تویوگونو تن دیردن چیخارتدی. تویوق لارین ایکسینی ده گؤتوروب ائولرینه

آپاردی.

او بیرى طرفدن آخوندون آروادی گئئدی کی، تن دیردیکی تویوغا باخسین.

تن دیرین آغزینی آچدی، گؤردو تویوق-زاد یوخدو. گون باتان زامان آخوند

گلیب چیخدی.

آروادی اونا دئدی:

- تن دیرد تویوق-زاد یوخدو.

آخوند دئدی:

- یقین اونو یئنه اوغلان آپاریپ.

آخوند اوغلانی یانینا چاغیریپ دئدی:

- اوغلان، منی اینجیتمه، گل تویوغو وئر منه. قورانا باخمیشام،

گونده اوچ یومورتا وئرن تویوق یومورتاسی منیم دردیمه درماندی.

اوغلان دئدی:

- منیم دئدییمی ائلهسن وئررم.

- سؤیله گؤروم، نه دئییرسن؟

- تداروک گؤر، گئدیم تویوغو گئیریم. آروادین دا بیر پلوو بیشیرسین،

پلووون آلتینا قویسون.

آخوند چوخ شاد اولدو، اوغلانا دئدی:

- هر شئی حاضر اولار. سن گئت، تو یوغو گتیر. آنجاق پلووون باشینا قویماغا تو یوغوموز وار. اونو ساخلایاجام.

اوغلان گندیب بازاردان آلدیغی تو یوغو گتیردی، موللایا وئردی. آرواد دا قازانی آسدی، پلوو بی شیرمیه باشلادی.

گون باتان زامان آخوندون آروادی پلوو بی شیریب قویدو اورتایا. اوغلان

دا گندیب بیر نئچه آدام چاغیردی. بلی، موللانی آروادی آشی بوشقاب لارا

چکیب سوفریه دوزدو. بی میه باشلادی لار. اوغلان چوخ بیج ایدی، آخوند گیج.

اوغلان آخوندو دیله توتوردو، ائله هئی اونا شراب ایچیردیدی. آخوند او قدر

ایچدی کی، سرخوش اولوب خورخاورلا باشلادی یاتماغا. او ائله برک یاتمیشدی کی،

اتینی کسیدین اویانمازدی. آدام لار داغیلیب گتیدی. اوغلانا ده بو لازیم

ایدی. او، بیر اولگوج، بیر ده بیر قایچی گؤتوروب ادب-ارکانلا آخوندون

ساققالینی،

بیغینی قیرخدی، اوزو ده ساندیق دان بیر قدر پول گؤتوروب گتیدی.

بلی، آخوند اثرتهسی گون سحر تئزدن آیاغا قالخیب گرنشدی، آروادی

اونا باخدی، بیققیلتی ایله گولوب، او بییری ائوه کئچدی. آخوند آحیقاندی، الینی

ساققالینا آتدی کی، تومار لاسین. نه گورسه یاخشی دیر؟ گوردو کی، ساققالی، بیغی

ترتمیز قیرخیلمیش دیر. آخوند ایکیللی باشینا بیر نئچه دفعه قاپاز سالیب

باشلادی آغلاماغا، دئدی: "نه جور اولور-اولسون، گرک بو گنجه اوغلانی

اولدورم".

آخوند آخشامی سالدی، خنجر دن-قیلینج دان گؤتوروب اوغلانین ائوینه

گتیدی. اوغلان ایشی دویموشدو. اودور کی، قاپینی آچیق قویدو، الینه بیر ساز دینک

آلیب، قاپینین دالیندا گیزلندی. آخوند ایچری گیرمک ایستینده

اوغلان دوشدو آخوندون اوستونه، وور کی ووراسان. آخوندلا اوغلان

چیغیراچیغیرا

باییرا چیخدی لار. سس-کویه آدام لار تۆکولدولر، گوردولر کی، اوغلان

آخوندو بوداییر. هم ده گوردولر کی، آخوندون ساققالی، بیغی قیرخیقدی.

اوغلان دان سوروشدولار:

- بو نه احوالاتدی؟

اوغلان دئدی:

- آخوند قودوروب. آی آمان، تئز اولدورون، هامینی دالایاجاق.

آدام لار بو سؤزه ایناندی لار.

قاضى

قدیم زامان لاردا بیر کیشی وار ایدی. بو کیشی چوخ کاسیب اولوب، چؤرک اوزونه حسرت قالمیشدی. بیر گون آروادی اونا دئدی:

- آ کیشی، گنت بیر آدامدان بورج پول آل، یوخسا آجیندان اولریک.

کیشی گندیب بیر تاجیردن آلتی آیین مدتینده سلمه یوز مانات بورج آلدی. آی دولاندى، واخت گلیب چاتدی، کیشی پولو دوزلدیب وئره بیللمدی. تاجیر اونون ائوینه گلیب دئدی:

- پولومون واختی تامامدی، سلمی ایله بیرلیکده گنیر وئر، یوخسا سنه آغیر اوتورار.

کیشی توقئی ائدی:

- منه اوچ گون مؤهلت وئر، تاپیب وئررم.

اوچ گون ده کئچدی، کیشی پولو یئنه ده دوزلده بیللمدی. قاچیب گیزلندی.

آروادینا دا تاپشیریدی کی، تاجیر گلسه، دئیرسن کیشی ائوده یوخدور.

آخشام تاجیر گلنده آرواد ائله ده دئدی.

تاجیر قایدیب گئنده کیشی ایله قابق-قاباغا گلدی. کیشی تاجیری گؤرنده

گئری قایدیب، قاچماغا باشلادی. تاجیر قوودو، او قاچدی، آخیردا بیر

قابپیا راست گلیب، اوزونو ایچری سوخدو. دئمه، ائو صاحبی نین آروادی حامیله

ایمیش، اوزو ده قاپنین دالیندا دوروموش. کیشی قاپینی نرله آچاندا، قاپی

آروادا دیدی، آرواد بیئره بیخیلیب ئوشاق خرج ائلدی. آروادین اری آغاجی

گؤتوروب کیشینی دؤیمیه باشلادی. تاجیر چاتیب دئدی:

- دؤیمه اولر، منیم او کیشیده آلاجیم وار، قوي آلیم، سونرا نه

ایستیبیرسن ائله.

بو قرارا گلدی لر کی، کیشینی قاضینین یانینا آپارسین لار.

قاضی یئددی آغاجلیقدا اولوردو. اونلار کیشینی گؤتوروب قاضینین یانینا

آپارارکن قارانیغا دوشدولر. بیر کئنده گنجلمهلی اولدولار. تاجیر

گندیب بیر نفرین ائوینده قوناق قالدی. بورجلو کیشی دن قورخدوق لاریندان،

اونو ائوین ایکنجی مرتبسینه چیخاردیب اوزلری هیئته یاتدی لار. کیشی قالدی

یوخاری مرتبه. اوزلویونده فیکیرلشدی: "یاخشى، من تاجیره ایکی یوز

مانات بورجلویام. اونو وئره بیللمدییم حالدا، ایکنجی بیر ایشه راست

گلدیم. یقین کی، صباح قاضینین یانینا گتسم، منی تقصیرلن دیرجهک.

یاخشىسی بودور کی، ایکنجی مرتبه نین پنجرسین دن اوزومو آتیم آشاغی.

سلامات قورتارام، هئچ، اگر قورتاراماسا اولرم، جانیم قورتارار."

بو سۆزلری فیکیر ائلیب پنجرنی آچدی، اوزونو آشاغی توللادی. دئمگین ائو صاحبی اولان قوجا بیر کیشی پنجرنین آلتیندا یاتیمیش. کیشی بیرباش قوجانین اوستونه دوشدو. قوجانین او ساعت جانی چیخدی. او غلو سسه اویانیب گۆردو

کی، آتاسی اولوب. کیشینی توتدو، اولدورمک ایستینده او بیریلر توتدولار، اونو اولدورمیه قویمایب دئدی: لر:

- جانیم، بوندا بیزیم طلبیمیز وار. بیزیم ده باشیمیزا اویون آجیب. یاخشیزی بودو کی، سن ده بیزیمله برابر گئدک قاضینین یانینا. شریعت نه حؤکم ائدرسه، بیز ده اونا قولاق آساریق. اوغلان دا راضیلاشدی، یولا دوشدولر.

یولدا گۆردولر کی، بیر نفرین ائششی باتیب پالچیغا، نه قدر اللشیر چیخاردا بیلیمیر. ائششک صاحبی اوزونو بونلارا توتوب دئدی:

- آی قارداشلار، سیز الله، کؤمک ائلیین، من بو ئولاغی پالچیق دان چیخاردیم.

هئچ کس گئتمه دی. تقصیرکار کیشی اوزونو پالچیغا سالدی. ائششین قویروغون دان دارتدی کی، پالچیق دان چیخارتسین. بدبختلیک دن ائششین قویروغو دیبین دن قویدو. ائششک صاحبی اونون آبرینی آلیب دئدی:

- منیم ائششیمین قویروغونو قویارتميسان. گرک حاقینی وئرسن. ائششک صاحبی قیر-ساققیز اولوب، یاپیشدی کیشی نین یاخاسین دان. آدم لار بئله راضیلاشدی لار کی، بونو دا قاضینین یانینا آپارسین لار.

بیر آز گئدیب بیر بویوک چابین قیراغینا چاتدی لار. گۆردولر کی، بیر قوجا ایله بیر جاوان بالیق توتورلار. بونلار بورادان کئچنده، بو بدبخت کیشی بالیقچیا سلام وئردی. کیشی بوتون فیکرینی چایا، بالیغا وئریشدی، قفلتن سلامی ائشی دن کیمی دیکسینیب سویا دوشدو، چوخ قوجا اولدوغونا گۆره چیخا بیلیمیب بو غولدو. او غلو توتدو تقصیرکار کیشی نین یاخاسین دان:

- منیم آتامین قان باحاسینی وئر.

مرکه باشلاناندا دئدی: لر:

- بو آدم بیزیم ده باشیمیزا اویون آجیب. گل، سن ده بیزیمله گئدک قاضینین یانینا.

القرز، بونلار قاضینین یانینا گئتمکده اولسون لار، کیشی اوز-اوزونه فیکیر ائلیبردی کی، من بیر تاجیره بورجلو اولدوغوم اوچون قورخوردوم، ایندی بو قدر ایش منیم باشیما گلدی. داها من قورتارا بیلیمجیم.

یاخشیزی بودو کی، من هیته چاتان کیمی، قاباغا دوشوب قاضیا یالواریم، بلکه تقصیریم دن کئچدی. بو فیکرینن تئز اوزونو یئتیردی قاضینین قاپیسینا، قاپینی آجیب گۆردو کی، قاضی ایچریده بیر آروادان ماز اقلاشیر. ئوتانیب

- تئز قاپینی اورتدو، دوردو قاپینین قباغیندا. آدام لار ایچری کئچمک ایستینده اونلاری بوراخماییب دئدی:
- قاضی عبادتله مشغول دور، ایچری گیرمک اولماز.
- بیر آزدان قاضی اوزو گلیب قاپینی آجدی، اونلاری ایچری بوراخیب سوروشدو:
- اول قاپینی آچان کیم ایدی؟
- کیشى دئدی:
- من ایدیم.
- قاضی ائحتیراملا دئدی:
- گل، اول سن دردینی دئی، گؤرک نه اوچون گلمیسن؟
- کیشى بوتون احوالاتی، قاضییا ناغیل ائلیب یالواردی.
- آماندی، قاضی آغا، رحم ائله، کاسیب آدامام. کیچیکدن خطا، بؤیوکدن اتا. بورجو وئره بیلیمیردیم. اوزومو اولدورمک ایستییردیم، بئله اولدو.
- قاضی او بیرى آدام لاری ایچری چاغیردی، اونلار دئدی لر:
- قاضی آغا، بیز بوندان شیکایته گلیمیشیک.
- هرسى باشینا گلن ایشلری دانیشیب کیشى دن شیکایت ائلدی.
- قاضی تاجیره دئدی:
- بس سنه بو کیشى ایکی یوز مانات بورجلودو. شریعتین بویوردوغونا گؤره، گرک او قدر مؤهلت وئرسن کی، گئندیب او پولو قازانسین، گتیریپ وئرسین. اوزون ده شیکایته گلدیینه گؤره یوز مانات جریمه وئرملیسن.
- تاجیر نعلاج قالیب یوز ماناتی وئریب، بیر طرفده دوردو.
- قاضی ایکینجی آداما دئدی:
- بو سنین آلتی آیلیق ئوشاغینی تلف ائلیب. شریعتین بویوردوغونا گؤره، سن گرک آروادینی بوشاییب وئرسن بیر مدت بو کیشیده قالا.
- آرواد حامیله قالان زامان او یئنه آروادی سنه قایتارار. اگر راضی اولماسان، یوز مانات جریمه وئرجکسن.
- کیشى گؤردو کی، بورادا ناموس الدن گئدیر، نعلاج قالدی، یوز ماناتی وئریب، بیر طرفده دوردو.
- اوچونجو آدامدان سوروشدو:
- بو کیشى هاردان سنین آتائین اوستونه آتیلیب؟
- اوچونجو آدام دئدی:
- ایکینجی مرتبه دن.
- قاضی دئدی:
- شریعتین دئدیینه گؤره، سن ده چیخیب هامان ئوجالقدان بونون اوستونه آتیلما لیسان. اگر قبول ائلمه سن، گرک اللى مانات جریمه

وئرهن .

اوغلان گوردو کی، او ئوجالیقدان آتلسا، قول-قیچی سینیب اولجک. علاجسین
قالدی، اللی مانات وئریب بیر طرفده دوردو .

نؤوبه بالیچی اوغلونا چاتدی. قاضی سوروشدو:

- سنین آتاین نه قدر قانی اولاردی؟

اوغلان دئدی:

- نه بیلم، بئش گیرونکه .

قاضی اوغلانین اینه بیر بیچاق وئریب، دئدی:

- شریعته گوره، سن بونون هاراسیندان ایستهسن بئش گیرونکه قان گوتوره

بیلسن. اما هرگاه بیر بالاجا آرتیق-اسکیک اولسا، بو کیشی سنین

اتیندن کسجک .

اوغلان گوردو کی، هئج واخت دوز بئش گیرونکه قان چبخاردا بیلمیجک .

نعلاج قالیب، او بیریلری کیمی جریمه وئریب کناردا دوردو .

کناردا دایانمیش ائششک صاحبی ایشی بئله گوروب دئدی:

- منیم ائششیمین هئج عزلدن قویروغو بوخو .

قاضی اونلارین هامیسینی یولا سالدی. گوردو کی، تقصیرکار کیشی گنتمیر .

- سن نه اوچون گنتمیرسن؟ - دئییه اوندان سوروشدو .

کیشی دئدی:

- هله شرعیکی پولوموز وار . اونو بؤلک، سونرا گندیم .

قاضی دئدی:

- جانیم، بو ایشلرین هامیسینی من سنین اوچون ائلدیم. سنی اولومدن

قورتاردیم. پول ندیر؟

کیشی دئدی:

- سنین جانین حاقی، پول لاری تامام یاری بؤلیمینجه گنتمیجیم .

بوخسا چیخیب ائشیکده قیشقیرا-قیشقیرا توتدوغون املهلی جاماعتا خبر

وئرجم...

قاضی نعلاج قالیب، آبرینا قیسیلیب، پولو کیشی ایله تن یاری بؤلدو .

یا جلی-جالال

بیر دؤولتلی قیز وار ایدی. بو قیز دونیانین ذوق-سفا سیندان تاماحینی

کسمیشدی. همیشه دئییردی:

- من او دنیا اوچون چالی شیرام .

قونشولاریندا بیر یاخشی اوغلان وار ایدی، بو قیزی آماق ایستیردی. گونلرین

بیر گونو اوغلان بو قیزا ائلچی گؤندریدی .

قیز ائلچی لره دئدی:

- گندین، اوغلانا دئیین، منیم آدیمی چکمسین. من هئج کسه گنتمیجیم .

اوغلان دوققوز ایل بو قیزین آرخاسینجا گزدی. دوققوز ایلین تامامیندا قیز یئنه ده اونا دئدی:

- منیم دالیمجا گزمه. من بو دونیادان تاماحیمی کسمیشم.
آخوند قالمادی، موللا قالمادی، سید قالمادی، اوغلان دردینی دئدی،
اما هئچ کس اونون دردینه علاج ائلیه بیلمهدی.
بیر گون اوغلان اوز جورلارینین اوتورموشدو. گۆردولر کی، اوغلان چوخ بیکئفدی.

جورلاریندان بیرى سوروشدو:

- قارداش، نییه بیکئفسن؟

- بیر قیزین دردیندن بئله اولموشام. دوققوز ایلدی کی، اونو ایستیرم،
اما دئییر من بو دونیادان تاماحیمی کسمیشم.
- من سنه بیر فند دوزلدرم، قیزی آلاسان.
- نه فند؟

- گنتت بیر دست آخوند پالتاری تیکدیر. بیر دنه ده یالی، قویروغو بولونموش

آغ آت تاپ. پالتاری گئیین، آتینا مین، اونون قاپیسینین آغزیندان کئچ.

قیز قاباغینا چیخان کیمی، برکدن دئی: ”چکیل چیل! من بو دونیانین

آدامینا باخماق ایستیرم. من بئهشتی-الادان گلیرم.“ دالیسینان

ایشین بوخو. من باجانین یانیندا گیزلنجیم. یورغان-دۆشک ده یانیمدا

اولاجاق. هر نه لازیم اولسا، گۆی دن ایسته من باجادان سالایاجام.

ائله همین گون اوغلان بیر دست آخوند پالتاری تیکدیریب اینینه گئیدی،

یالی، قویروغو بولوق بیر آغ آت تاپیب میندی، اوز-گوزونو ده دهیشدیردی، آخشام

شاما ایکی ساعت قالمیش، قیزین قاپیسینا گلدی. کنیزلر گندیب قیزا دندیلر:

- آی خانیم، بیر یاخشی آخوند گلیب.

- چاغیرین گل سین.

کنیزلر گندیب اوغلانا دندیلر:

- آی آخوند آغا، خانیم سنی چاغیریر. دئییر بویورسون بیزه قوناق

اولسون.

اوغلان گوردی آلاقی دان ایچری. قیز بونون آلتینا دۆشک سالدی. اوغلان

دۆشی گۆتوروب آتدی:

- چیل، بو نه پالتاردی؟ بو اود اولوب منی یان دیرار کی؟

قیز قورخا-قورخا سوروشدو:

- سن کیمسن؟

- من بئهشت آدامییم. اون ایلدی کی، اولموشم، بئهشتی-الادا یاشاییرام.

قیز دوروب اوغلانا خۆرک بیشیرمک ایسته دی. اوغلان قویماییب دئدی:

- زحمت چکمه، خانیم. من بو دونیانین خۆریینی یئنه بیلرم.

منه بئهشتدن قیلان خۆرک گتیرجک.

اوغلان بونو دئییب الینی قال دیردی یوخاری: ”الاحو-اکبر، اللهو کیر!

یا جلی-جالال، خۆرک وارمی؟“

باجادان سس ائشیدیلدی:

- یا کلبی-گولال، وار. گۆندریم، تحویل آل.

باجادان ایبه باغلانمیش پلوو سالاندی. قیز اونون بئهشت آدامی اولدوغونا

تامام ایناندی. ائله بیلدی کی، پلوو بئهشتدن گلیبدی.
اوغلان پلووو ایپدن آچدی، یئره قویوب دئدی:
- گل، چیل، منیمن بئهشت تامی یی، تا کی کسالت سنی باسما سین.
قیز اونون یانیندا اوتوردو، بیر یئرده خورک یئدی لر. قیز ایسته دی
یورغان-دوشک گتیر سین، اوغلانا یئر سال سین، اوغلان قویما ییب دئدی:
- من بو دونیانین یورغان-دوشیینه یاتسام، یورغان-دوشک اود
توتوب یان دیرار منی. دئیرم، بو ساعت بئهشتدن یورغان-دوشک گلر.
اوزونو گؤیه توتوب دیلنددی: یا جلی-جالال، یورغان-دوشک وار می؟
- یا کلبی-گولال، یورغان-دوشک گؤندریم، تحویل آل.
ایپه باغلانمیش یورغان-دوشک باجادان سالاندی.
اوغلان آلیب یئر دوزلندی، سونرا قیزا دئدی:
- چیل، من سنه نامحرمم. بورادا یاتا بیلرم، یاتسام
بوتون ائو اود توتوب یانار. راضیسانمی، آخوندو چاغیراق کببیمیزی کس سین،
صباح دا چیخاق گندک بئهشت؟
قیز دئدی:
- نه دئییرم، چاغیر گل سین.
اوغلان دئدی:
- اللهو-اکبر، یا جلی-جالال، آخوند لازیمدی، گؤندر بیلرسنمی؟
باجادان سس گلدی:
- یا کلبی-گولال، آخوند دا وار، موللا دا. گؤندریم تحویل آل!
جورلاردان بیرینی تئز موللا پالتاریندا باجادان سالادی لار. او گلیب
قیزین کبی نینی اوغلانا کس دی.
اوغلان پالتارینی دهیشتدی، اوز-گوزونو یودو. قیز باخدی کی، بو اونو ایستین
اوغلانمیش.

موللانین آروادی

بیر قوجا موللا وار ایدی. بیر گون موللا مسجددن قایی دانداندا، یولدا
بیر گوزل قیز گوردو. بیر نفردن سوروشدو:
- آیب اولماسین سوروشماق، بو کیمین قیزی دی؟
- فنروز تاجیرین قیزی دی، - دئیپه اونا جاواب وئردی لر. - نئجه، اولمایا

گۆزون دوشوب؟

- خئییر، ائله-بئله سوروشورام. گۆرمن ایسمی ندی؟

- یاسمن.

موللا: "فتبارکلاحو احسنول-خالیقین"، - دئییب ائوینه گئتدی.

بیر نئچه گون کئچدی، موللا یاسمئین دردین دن لاپ دلی-دیوانه اولدو. آخیردا قاضینی ائوینه چاغیریب دردینی اونا سویلهدی. قاضی دئدی:

- فنروز تاجیر قیزینى سنه وئرمیب کیمه وئرجک. اونا راضی سالماق منیم بوینوما.

یاسمئین سالمان آیدندا بیر سئوگیلیسی وار ایدی. اونولا اوردا-بوردا گۆروشور، دردلشیردی. یاسمن موللانین اونا عاشق اولدوغونو سالمانا خبر وئردی. سالمان دئدی:

- یالان اولار. موللا سنین تاینین دئییل کی، سنه عاشق اولسون. آرا سؤزودو، یقین کیشیه شر آتیرلار.

- تکی سن دئین اولسون.

سالمانین هنج یوخوسونا دا گلمزدی کی، قوجا موللا یاسمنه عاشق اولسون. آخی یاسمئین هله اون ینددی یاشی دا یوخ ایدی.

قاضی ایله موللا چوخ فیکیر ائلدی، آخیردا قاضی بیر آدم گؤندریب فنروز تاجیری چاغیرتدیردی. فنروز گلیب سلام-کلامدان سونرا اونلارین یانیندا ایلشیدی. اورادان-بورادان، شریعتدن-زاددان صحبت ائلییب، آخیردا مطلب اوستونه گلدی.

قاضی دئدی:

- فنروز، بیزیم بو موللانی یاخشى تانییرسان. بو مملکتده بوندان وارلی آدم یوخو.

فنروز تاجیر دئدی:

- الله دهاها دا آرتیق ائلسین.

قاضی دئدی:

- سؤزوم اودو کی، بئله آداملا قوحوم اولماق بیس اولماز. فنروز تاجیر، موللا ایستتیر سیزینله قوحوم اولسون.

فنروز تاجیر دئدی:

- قاضی آغا، مصلحت سیزیندی، آنجاق موللا آغا چوخ قوجادی.

- قیزا وار-دؤولت لازیمدی، او دا موللادا وار. قیزی وئر گنتسین. نئجه دئیرلر، جاحیله گندن یومروق بییر، آهیلا گندن قویروق.

- قیز سیزیندی، چایا آتسانیز دا سؤزوم اولماز. آنجاق قورخورام قیز راضی اولمایا کی، موللا چوخ قوجادی.

- بیر جوان اوغلان گؤستریب دئیریک بو موللانین اوغلودو، سنی اونا اره وئریریک.

- مصلحت سیزیندی.

- اوندان گنت، تويا حاضر لاش.

فنروز تاجیر دوروب ائوینه گلدی، آروادینا دئدی:

- قیزی موللانین اوغلونا اره وئیرم، تويا حاضر لاش.

- آکیشی، موللانین اوغلو نه گزیر؟

- وار. سنه نه دئیرم، ائله ده ائله.

بلی، فنروز لا آروادی تويا حاضر لاشیردی لار. بیر هفته کئچدی، قیزی موللانین اوغلونا وئرمک آدی ایله توي ائلدی. قیز گلیب گوردو، اونا ائله

موللانین اوزونه کؤچورموشلر. چوخ چیغیر-باغیر ائلدی، سسی هنج بیر یانا چاتمادی. موللا بننالاری توپلادی، ائوینین اطرافینا ئوجا باری چکدیردی. قفسده

قوش ساخلاپان کیمی قیزی بورادا ساخلاماغا باشلادی. گونلرین بیر

گونو قیز کولافیرنگییه چیخمیشدی. بیر ده گوردو سالمان بارینین دییی ایله کئچیر. قیز گوز یاشی ایله بیر نامه یازیب اونا آتدی. سالمان نامنی اوخویاندا اوری قانا دؤندو. ائله همین گونون صاباحی بیر کنکان چاغیریب دئدی:

- کنکان، بور ادا مولا لائین ائوینه نچه گونه لاغیم آتا بیلرسن؟
کنکان دئدی:

- بیر هفته.

سالمان اونا چوخلو پول وئردی، کنکان بیر هفته عرضینده بئرن آلتی ایله لاغیم آتیب، قیزین ائوینین ایچینه چیخدی. بو گون دن مولا مسجیده گئدن کیمی سالمان لاغیلا گندیب قیزین ائوینه چیخیردی. بیر مدت قیزلا بئله دولاندی لار.

بیر گون اوغلان قیزا دئدی:

- نه واختا قدر بئله دولاناجایق؟ گندیب مولا لائین اوزونه کینیمیزی کس دیرک، چیخیب ائویمیزه گئدک.

هر ایکیمی راضی اولدولار. سالمان یاسمنی گؤتوروب، مسجیده - مولا لائین یانینا گلیب دئدی:

- مولا، من بو اروادی آلیرام، کینیمیزی کس.

مولا دقتله اروادین اوزونه باخیب گوردو اوز اروادیدی، اوغلانا دئدی:

- قلمدان ائوده قالیب، قوی گندیم گتیریم.

مولا مسجیددن چیخان کیمی ارواد لاغیلا اوندان قاباق ائوه چاتدی.

مولا گلیب گوردو اروادی ائوددی. "ستغفور ولاح" دئییب گئری قاییتدی.

یاسمن ده لاغیلا اوندان قاباق مسجیده، سالمانین یانینا گلدی.

مولا باخیب گوردو، اروادی بور ادادی. دقتله بیر ده اروادینین اوزونه

باخدی، گوردو خئیر اوز اروادیدی کی، دوروب.

مولا دئدی:

- باغیشلایین، قلم یادیمدان چیخیب ائوده قالیب. قویون گندیم گتیریم.

مولا چیخان کیمی ارواد دا لاغیلا اوندان قاباق ائوه قاچدی. مولا

گلیب گوردو، خئیر اروادی ائوددی، بئنه گئری قاییتدی. اروادی دا اوندان

قاباق لاغیلا سالمانین یانینا گلدی. مولا گلیب گوردو اروادی بور ادادی.

بئله-بئله مولا اون دفعه گئری قاییدیپ اروادینا باش چکدی. آخیردا

یاسمنین کبینه سالمانا کسدی. سالمان یاسمنی گؤتوروب ائوینه

آپاردی. مولا دا دوروب ائوینه گئتدی، گوردو اروادی یوحدو. آخیردا بیلدی

کی، کبینه کسیدی اوز اروادی ایمیش. گندیب قاضیا شیکایت ائلدی. قاضی

سالمانی چاغیردی. سالمان کبین کاغیذینی اونا گؤستردی.

قاضی باخیب گوردو، کبینی مولا اوزو کسیب. آخیردا دئدی:

- مولا، کبینی اوزون کسمیسن، اودو کی، ارواد شرن سالمانا دوشور.

سالمان یاسمنی گؤتوروب ائوینه گئتدی، مولا دا قالدی باشینا

دؤیه-دؤیه.

چوبانلا مولا

بیر چوبان قویون لارینی یایلاغا گتیر میشدی. یایلاغین یاخینلیغیندا

بىر کند وار ابدى. چوبان بىر گنجه بو کندده قالىب, موللايا قوناق اولدو.
او گون دن چوبانلا موللا دوستلاشدى لار. گون لرىن بىر گونو چوبان موللايا
دندى:

- موللا, من اىستىيرم سنه بىر ياخشىلىق ائلىم.
موللا دندى:

- الله اتانا رحمت ائلسين. سنين منه ائدجىين ياخشىلىق نه اولسا,
من اوزينده دعا ائلم, الله سنى باغىش لار, گوناھ لارىن دان كئچر.
- موللا, منين قويونوم چوخدو. اونلارين يوزونو سنه تاپشيريپ گئدجيم.
يوز قويون بىر ايل سنده امانت قالسين. همين بىر ايلين ايچينده
قويون لارين منفتى سنين اولسون. سودونو ساغيپ يئيرسن, آرتيغىنى
ساتارسان, يونونو دا قيرخارسان. بو بىر ايلده نه قدر قويون لارين بالاسى
اولسا, او دا سنين. ايل باشيندا گليب يوز قويونومو آپارارام.
موللا چوخ شاد اولدو. چوبان اونا يوز قويون وئريب گئتدى.
بلى, آز زماندا موللا قويون لاردان كئفى ايسته دييىنى كسدى, ساتدى. ايل
باشينا بيرجه قويون قالدى كى, اونا دا اوز هيتينده باغلادى. بىر گون موللايا
خبر وئردى لر كى, چوبان يايلاغا گليب. موللا بونو انشى دن كيمي
هامان قالميش بيرجه قويونو دا كسدى, دريسينى بىر كونجه آندى, اتينى ده
قوووروب بارداق لارا توكدو.

چوبان قاطيرىنى سوروب موللانين قاپيسينا گلدى. هيتده قويون لارى
گورميب فيكيرلشدى كى, موللا يقين قويون لارى چولده ساخلايير. چوبان
قاطيرى هيتده باغلادى, اوتاغا گيردى, سلام وئريب ايلشدى.

موللا آروادينا دندى:

- گنت, قونشودان بىر كاسا قاتيق آل گنير, قوناق يئسين.
چوبان تعجبوب ائلدى, فيكيرلشدى كى, موللا نيبه قاتيغى قونشودان آلير.
چوبان دندى:

- موللا, قويون لارى هارادا ساخلاييرسان?

موللا چوبانين لاپ يانيندا ايلشيب دندى:

- چوبان قارداش, من دئيم سن حسابلا. سن منه يوز قويون
وئردين, دوزدورمو?

- بلى, دوزدو.

- دئيم, قولاق آس:

اوتوزونو وئرديم قسسابا,

اوتوزونو گنيرمه حسابا,

اوتوزو دا قايدان ئوچدو,

دوققوزو قارنما دوشدو,

يئرده قالدى بيريىسى.

چوبان آجىقلى-آجىقلى دندى:

- هانى بيريىسى?

موللا كونج دن درينى گؤتوروب آرالياغا آندى.

- بو دا اونون دريسى. قاطيرى دا اوسته قوياجاقسان. او دا اولاجاق چوبان
حاقيسى.

چوبان سوفرم دن قاتيق كاساسينى قاپدى, موللانين باشينا ووروب دندى:

- موللا, سن خريلمى سن كى!

قاتيق موللانين باشين دان آخيب اوزونه توكولدو.

موللا ديز اوسته ايلشدى, اللرينى گويه قالديرىپ دندى:

- ائي پروردىگارا شوکور اولسون سنه, اولمديم قالديم, ايلي باشا

وردوم, آغا ايله حسابلاشديم, اوزو آغ چيخدوم.

بوخسولون آرزوسو

کنچمیش زامان لاردا بیر فاغیر کیشی وار ایدی. بو کیشی نین یئمیه چوری، گئیمیه پالتاری بوخ ایدی. نئجه دئیرلر، جین دیرین دان جین اورکوردو. بو کیشی پالتارینین دردینی بوخ، پاپاقسیزلیغینین دردینی چکیردی. او، بئله قارار گلدی کی، هر گون الله یالوارسین، بلکه اونا بیر پاپاق یئتیردی. اودور کی، او، هر گون دیوار دیبینده ایلشیر، اللرینی گویه قال دیریب دئییردی:

- الله، سن منه بیر پاپاق یئتیر.
بیر مدت بئله گلیب کنچدی. گون لرین بیر گونو بیر لوتو بو کیشی دن سوروشدو:

- آ کیشی، هر گون دیوارین دیبینده نه دعا ائلییرسن؟
کیشی جاواب وئردی:

- قادن آیم، باشیاجیق قالمیشام، الله دان بیر پاپاق ایستیرم.
- یاخشی ائلییرسن، الله دان ایسته، نومید اولمازسان.
کیشی نین آرزوسو آرتدی. ایندی گونده ایکی دفعه دیوارین دیبینده اوتوروب دعا ائلییردی.

لوتو آراییب-آختاردی، ذیبیللکدن بیر جیریق پاپاق تاپدی. گوزله دی، کیشی دیوارین آلتینا گلیب دعا ائلینده، جین دیر پاپاگی کیشی نین باشینا سالدی.
کیشی سنویندییین دن آتیلیب-دوشدو و ئوجادان دئدی:

- الله سنه چوخ شوکور، منه پاپاق یئتیردین.
بیر نئچه دفعه آتیلیب-دوشندین سونرا پاپاگی باشین دان گوتوردو کی، گورسون الله اونا نه جور پاپاق یئتیریب. باخیب پاپاغا نه گوردو؟ گوردو کی، ذیبیللی، جین دیر بیر پاپاقدی، ایتین اوستونه آتسان او دا قاچار.
کیشی نین الله اچیغی توتدو، پاپاگی قولو گلدیکجه تولاییب دئدی:

- من بئله پاپاگی ایستیرم. آپار، اوز باشینا قوي.
کیشی بو احوالات دان سونرا نه دیوارین دیبینه گئندی، نه ده دعا ائلییب الله دان پاپاق ایسته دی.
جئننساتان موللا

بیری وار ایدی، بیری بوخ ایدی، کنچمیش زامان لاردا بیر موللا وار ایدی. بو موللا چوخ حیله گر ایدی. حیله گرلیکله چوخ قازانچ الدهه اندیردی. او ایستیردی کی، همیشه جاماعتی آلدایب چوخ سرمایه توپلاسین. اونون اوچون ده موللا چوخ دوشوندو، گوتور-قوي ائلدی، آخیردا لوتوباشینی انوینه چاغیریب دئدی:

- گل قارداشلیق اولاق، قازانچیمیزی قارداش کیمی بؤلک.
لوتوباشی گوله-گوله دئدی:

- آخوند، بیز ائله ئوشاقلیق دان قارداشلیق اولموشوق. ایندی گل قارداشلیغی تریک. نه دئییرسن راضییم. آنجاق ائله تدبیر گور کی، پول توپلایاق.
موللا دئدی:

- سن من دئینه باخ، دؤلت باشیمیزا سنل کیمی توكولسون.
لوتوباشی دئدی:

- دئ گوروم، نه بویورورسان؟ بلکه آغلیما باتدی.
موللا دئدی:

- سن گئت، داغین اتیننده اولان پیرین یانیندا بیر داغا تیک، سونراسی ایله ایشین یوخدور.
لوتوباشی دئدی:

- ائله بیل تیکمیشم، سونرا نه اولسون؟
موللا دئدی:

- جننت ساتاجام، هوری-قیلمان آلئوری ائلیجیم.
لوتوباشی فیکیرلشدی، گوردو آغلاباتان ایشدیر، دئدی:
- من گنتدیم پیرین یانیندا داغا تیکمیه. هامی بوخودا ایکن، تیکیب
باشا گتیرجیم.
موللا دئدی:
- داغانین دیبیندن ده بیر ماغارا قازارسان، آغزینی دا مؤحکم
دوزلدرسن.
لوتوباشی لوتولاردان بئش-آلتیسینی گوتوردو، گندیب پیرین یانیندا بیر
داغا تیکدیردی. داغانین ایچیندن ده بیر ماغارا چاپتیردی. سحر تئزدن
موللانین یانینا گندیب، دئدی:
- داغا حاضر دیر.
موللا دئدی:
- آخشام اورا بیغیشاریق، آنجاق سن ده آخوند پالتاری گنییب، باشینا
اممامه قوي، بئلینه قورشاق ساری.
لوتوباشی دئدی:
- آخوند، سنی قبره قویوم، ائله موللا اولاجام کی، هامی ال-آیاغیمدان
اوپجک.
بلی، آخشامی سالدی لار، آخوند ایله لوتوباشی داغایا کؤچدولر. موللا لوتوباشییا
دئدی:
- ایندی یولداش لارینا دئینن هر یئره سس-کوی سالسین لار کی، پیرین یانیندا
ایکی آخوند پئیدا اولوب، هر سؤزو الله چاتدیریر، آدم اولمیشدن
اونا جننتده بئر ساخلادیر لار.
لوتوباشی دئدی:
- او منده.
بلی، لوتوباشی لوتولاری توپلادی، هامیسینا تاپشیریق وئریب دئدی:
- من آخوندلا قارداشلیق اولموشام. منه ده آخوندلوق وئرلییب. سیز
هر یئره سس سالدین کی، پیرین یانیندا داغادا بیر آخوند وار. او دونیادان،
آخیرتدن خبر وئریر. ساغ ایکن آداما جننتده بئر ساخلادیر.
لوتولار مطلبی باشا دوشدولر، هر یئره سس یایدی لار. آدام لار
دستم-دسته داغایا گلدی لر.
داغادا حیلگر آخوند لاپ دستگاه چبخارتمیشدی. لوتوباشینی دیدکی
ماغارایا سالمیشدی. هر نه دئسه، لوتوباشی جاواب وئریردی. آدام لارا دا
دئییردی کی، جننتین ملی دانی شیر. داغا قیزیللا، جاوا حیرله دولموشدو.
موللانین گوزلری آریا یئمیش چیشین گوزلرینه دؤنموشدو. گلن لر
موللانین ال-آیاغیندان اوپوب اللری بیر-بیری نین اوستونده دایانیردی لار،
آرزولارینی موللایا دئییردی لر. چوخ آدام جننتده اوزونه بئر ساخلادیردی.
گونلرین بیر گونو کئچل دالیندا بیر شله اودون، ائولرینه طرف گندیردی.
گوردو کی، آدام لار سنل کیمی داغا طرف آخیشیر لار.
کئچل اونلارین بیرینه یان آلیب سوروشدو:
- بو جاماعت هارا گندیر?
همین آدام دئدی:
- باشینا کول، هله خبرین بوخودور؟ دئیسن، قورد باشینی او قدر
ینییب کی، یئلبئیین اولموسان?
کئچل دئدی:
- آجانیم، مگر بیلیمینی اولدورورلر؟ کاسیب آدامام، اودونازادا
گندیر هم، چوخ شئی دن خبریم اولمور.
همین آدام دئدی:
- داغین آتینده، پیرین یانیندا بیر موللا ظهور ائلییب، آخیرتدن
خبر وئریر. ایندی دن جننتده بئر ساخلادیر.
کئچل دئدی:

- مگر جننتده یئر قورتاراجاق کی، ایندی دن سفاریش قبول ائلییرلر؟
همین آدم دئدی:

- اده، نوزنبیلا ده، شکک ائلمه. آدم لارین یانیندا جننتین
بؤویو ایله دانیشیر.

کئچل اودون شلسینی یئر قویوب دئدی:

- من ده گنجیم. هم اوزومه جننتده یئر ساخلاداجام،
هم ده نئمه.

کئچل ده قوشولدو بون لارا. گنتحاگنت، تاکی گلیب داغایا چاتدی لار.

کئچل نه گوردو؟ بورادا او قدر آدم وار کی، گؤیه داش آتسان، بیر یئر
دوشمز. کئچل بیر انوایی-موسیبته موللانی یانینا کیردی. موللا
اوندان سوروشدو:

- دلیین شدیر؟ سندی جننتده یئر ساخلادیم؟

کئچل موللانی گوزلرینین ایچینه دقتله باخدی. گوردو گوزلرین دن
لوتولوق یاغیر. بارماغینی دیشلیب دئدی:

- آخوند، من جهنمه گنتمک ایستیرم. دئییرلر، اورادا لوتو

چوخدو. تاپشیر منه جهنمه یئر ساخلاسین لار. چیلپاغام، اوشویورم.
موللا آجیق لی-آجیق لی چیغیردی:

- جهنم ملایکەسی!

سس گلدی:

- بلی، سوزونو دئ.

موللا دئدی:

- کئچله جهنمه بیر ایستی یئر ساخلا.

سس گلدی:

- اژداهانین یانیندا ساخلادیم.

کئچل دئدی:

- آخوند، چوخ یاخشی اندلین، سوموکلریم سویوق دان دونوب، هنج اولماسا
اورادا دویونجا ایسیرم.

موللانی آجیغی توتدو، کئچله قودو. کئچل قارنلیق دوشنه کیمی

اورادا-بورادا گیرلندی. قارنلیق دوشنده یواش-یواش داغانین یانینا

گلدی، بیر باغلام اوتون آلتیندا گیزلندی. آدم لار داغیلیب ائولرینه گندن دن
سونرا، موللا چؤله چیخدی، هر طرفه باخدی، گوردو هنج کس یوخدور.

ایچری گیریب دئدی:

- هامی گندیب، کنارا چیخ.

کئچل گوردو ماغارانین ایچین دن بیر قاپی آچیلدی، ایچری دن بیر آدم

چیخدی. اونون دالینجا دا بئش-اون آدم گلدی. کئچل باخدی کی، بون لار هامیسی

لوتولاردی. بلی، گتیریلن شئی لردن سوفریه تۆکدولر. یئمیه

باشلاناندا موللا دئدی.

- آی ئوشاق لار، منیم کئچل دن گوزوم سو ایچمیر آخی! لوتوباشی دئدی:

- منیم ده گوزوم سو ایچمیر.

لوتولار دئدی لر:

- او بیزده...

سونرا بئییب-ایچمک باشلاندى. بلی، گنجه یارییا کیمی بئییب-ایچدی لر،

کئف انددی لر. گنجه یاری دان کئچنده هامیسی بیخیلیب خورخاورلا یاتدی لار.

کئچل یواشجا ایچری گیردی، قیزیل دان، جاواحیردن جیب لرینی دولدوروب ائولرینه
گئتدی. گوردو یازیق نئسی هله ده یاتمایب، اونون یولونو گوزلییر.

نئسی کئچله گورنده دئدی:

- آی اوغول، هاردایدین؟ لاپ اورک-گؤبییمی یئمیشم.

کئچل قیزی لی نئسی نین قاباغینا تۆکدو. قیزی لی گورنده اروادین گوزلری
ایشیق لاندی.

نئسی کئچل دن سوروشدو:

- آی اوغول، بونو هارادان آلدین؟

کئچل دئدی:

- ننه، نئینیرسن هارادان آلدیغیمی؟ من باشقا یئره گئدیرهم.
سحر تنزدن گلیب منی سوروشان اولسا، دئیرسن، یئددی ایلیک سفره
چیخیب.

ننهسی گوزلری نین یاشینی تۆکه-تۆکه دئدی:

- اوغول، آخی قوجا نئنی بو خارابانین ایچینده تک قویوب هارا گئدیرسن؟

کئچل ننهسی نین گوزلری نین اوپوب دئدی:

- ننه، آغلاما، هنج یئره گنتمیرم. انله بورالاردا دولاناجام.

ایندی ایش بنله گتیریب کی، من گرک گیزلنم. قورخما، منه هنج زاد

اولماز، دمیرمانین بوغازین دان اولو سالسالار، دیری چیخارام.

آرواد دئدی:

- گنت، اوغول، الله کمکین اولسون.

کئچل قاپی-دان چیخیب، دوز بیر دوستونون ائوینه گئتدی، احوالاتی اونا

سؤیلهدی.

دوستو اونا دئدی:

- قورخما، سنه هنج نه ائلیه بیلمز لر. قوی سحر آچیلسین، دوشوموزه

یاتان آدم لارلا دانیشاریق.

بونلار بورادا قالسین، سیزه خبر وئیریم لوتولاردان. سحر آچیلان

کیمی لوتولاردان بیر دسته دوز کنچلین ائوینه گلدی. ننهسی دن کئچلی

سوروشدولار.

ننهسی دئدی:

- یئددی ایلین سفرینه چیخیب.

لوتولار کور-پئشمان گئری قالیتماقدا اولسونلار، او بیرى طرفدن ده

کئچله دوستو تغیری-لیباس اولدولار، کوچه-بازار اچیدیلار. دوستلاری اونلارا

دئدی لر:

- گئجه سنله گئدیپ پوساریق، اگر سن دئدییین دوغرو اولدو، سنی دونیانین

مالین دان قنى ائدریک. بوخ، یالان اولدو، انله پیرین قاباغیندا سنی

داش-قالاق ائدجیک.

کئچل دئدی:

- سوزوم دوز اولماسا، نه ایسته سنیز ائلیر سینیز، راضیام.

بلی، گون گلدی کئچدی، قارانلیق دوشدو. کئچل بؤیوک بیر دسته ایله داغانین

یانینا گلدی. نه گوردولر، لوتوباشی ماغاردان چیخیب داغایا

گلدی، کئفه باشلادی لار. موللا دئدی:

- کئچلی بوخ ائلدینیزی می؟

لوتولار دئدی لر:

- سفره چیخیب.

موللا دئدی:

- منیم قورخوم اونداندی، سفره-زادا چیخمایب.

دئمه، بو گئجه اونلارین پول بؤلگوسو ایمیش. موللا قیزی لی، گوموشو اورتایا

توکدو، دئدی:

- بیر پای من، بیر پای سیز.

لوتوباشی راضیلاشمادی:

- نجه بیر پای من، بیر پای سیز؟ خئیر، بیر پای سن، بیر پای من،

بیر پای دا یولداش لاریمیز.

او بیرى لوتولار دئدی لر:

- خئیر، انله زارافات بوخدو. نه وارسا، قارداش مالی کیمی بؤلجیک.

موللا دیلندی:

- دانیشان من، جننتدن بئر آلان من، سیز کیم سینیز؟

لوتوباشی تنز جاواب وئردی:

- جنتین ملی من، یئر وئرن، آخیرتدن خیر گئیرن من،
سیز کیمسینیز؟

داوا-دالاش باشلاندى. آخیردا بیر پای موللایا، بیر پای لوتوباشییا،
بیر پای دا قالان لارا وئرمک شرطیله راضیلاشدی لار. یئنه ده مجلس باشلاندى،
ایچیپ هامیسی کئفلندی. کئچلین گئیردی بی آدم لار دسته ایله داغایا
دولدولار. موللا ایله لوتولاری قول-قولا باغلایب کنده گئیردی لر. جار
چکدیریب هامینی توپلادی لار. اونلارین فیریلداق لارینی هامییا دانیشدی لار.
توپلاشان لار اونلاری داش-قالاق ائلدی لر. کئچله "فرین" دئییب، چوخلو
انام وئردی لر. کئچل بو انام لاری دا گوتوروب، انولرینه آپاردی. ننهسی
ایله شاد، کئفی کوک دولانیب، اومور سوردولر.

شیروان قازیسی

بیری وار ایدی، بیری یوخ ایدی، بیر یوخسول قوجا کیشی وار ایدی. بو کیشی نین
محمد

آدلی بیر اوغلو، نازیری آدلی بیر قازیسی وار ایدی. وار-دولتدن بو
کیشی نین بیر کئچسیندن باشقا هئچ شئی یوخ ایدی. نازیری قاری هر گون کئچی دن
بیر سرنیچ سود ساغیردی. کیشیسی آپاریب بازاردا چوریه وئیردی،
اولمه-دیریل دولانیردی لار. گون لرین بیر گونو کیشی خستلندی. قوجا کیشی
ایدی، یورغان-دوشکدن قالخا بیلمه دی، جانینی اوغولنا تاپشیردی. کیشی نین
جانى ترجه چیخمیشدی قاپی آچیلدی، آخوند ایچری گیردی. نازیری قاری اوغنونون
قولاغینا پپچیلادی:

- موللا کیشی نین اوستونده قوران اوخویاجاق، بیزدن حاق ایستیجک.
بیز نه وئرجیبک؟ دئی، چیخیب گنتسین.

محمد نوتانا-نوتانا موللانین یانینا گلیب دئدی:

- آخوند، کاسیبیق، سنه وئرمیه هئچ شئیمیز یوخدو. آتام دا وصییت
ائلیب کی، منی قورانسیز-زادسیز باس دیرین. زحمت چک، گنت.
موللانین اونا آجیغی توتوب دئدی:

- ولدوز زینانین سوزونه باخ!.. من قورانی، تلقینی اوخویاجام!
محمد دئدی:

- آخوند، سن دن نه گیزله دیم، سنه وئرمیه هئچ نییمیز یوخدو.
آخوند دئدی:

- نجه، بس کچی ندی؟ کئچینی کیشی قازانیب، شرن ده اونون تلقی نین،
قورانیبا وئر یلمیدی.

محمد دئدی:

- آخوند، اوندا منی ده، نئمی ده اولدور، ددهمله بیر یئر ده
باس دیر، کئچینی آپار. بیزی دولان دیران او کئچیدی.

موللا اونون سوزونه باخمادی. قوران اوخودو، تلقین وئردی. کیشینی
دفن ائلدی لر. انله او گونون صاباحی موللا گلیب دئدی:

- کئچینی وئر ملی سن.

محمد دئدی:

- وئر میرم، اوخوما یایدین.

موللا دئدی، او دئدی. آخیردا ایش شیکایتیه دوشدو. دئییر لر، باش قاضی
شیرواندا اوتوروردو، آدینا دا شیروان قاضیسی دئیردی لر. چوخ مؤمن ایدی،
آخشاما کیمی مسجدده ناماز قیلاردی، عبادت ائلردی. اوزو ده آیاغینین
هر سینه بیر قومروو باغلامیشدی کی، یئرینده سس ائلسین، قاریشقا،
قورد-قوش قاچسین، آیاغینین آلتیندا قالماسین. قالیب اولر، قاضی گوناها
باتار. قاضی ارواد، قیز گورنده اوزونو بورویردی. هامی اونا یئر اوزونون
اللهی دئیردی.

غرض، موللا ایله محمدین شیکایتی گندیب شیروان قاضی سینا
چیخدی. موللا دئدی:

- من بونون آتاسینا ناماز قیل می شام، کچی گرک منه چاتسین.

محمد دندی:

- کچی منمدی. بیزی دولان دیران ائله اودو، او اولماسا هامیمیز آجیندان قیری لاریق.

شیروان قاضیسی بیله-گۆیه باخدی، تسبئه چؤیردی، دندی:

- کچی شرن موللایا چعطیر.

موللا قاچاراق گندیب، کنچینی اوز ائوینه آپاردی. او گونون صاباحی نازپری قاری دا چاتلابیب اولدو. محمد ننسینی دفن ائلدی، باش گؤتوروب گئتدی.

محمد آز گئتدی، چوخ گئتدی، بیر شهره چیخدی. شهره بیر کور

درویشه راست گلدی. محمد کور درویشه دردینی سؤیلهدی. کور دندی:

- اوغلان، هر کیمسن گنت، آخشام بورا گل.

محمد آخشاماجان گزدی، آخشام گلدی کورون یانینا.

کور دندی:

- گل گندک.

کور بیر شام دا آلیب، محمدله یولا دوشدو. اونلار شهردن

چیخدی لار. گندیب یئتیشدی لر بیر کاحایا، گپردی لر ایچری. محمد شامی

یان دیردی، اوتوروب چوخ صحبت ائلدی لر، چؤرک یئییب یاتدی لار. سحر آچیلاندا

محمد گوردو کی، باشینین آلتیندا بیر بوغچا وار، بیر ده ایچینده

مین تومن اولان کیسه.

دندی:

- آغا درویش، بو ندی؟

کور دندی:

- او غول، او بوغچادا کینی چیخارت گئی، او کیسکی پولو دا جیبینه تۆک، گنت

شهره، آخشام یئنه بورا قاپیت.

محمد بوغچانی آچدی، بیر دست یاخشی لیباس گوردو، گؤتوروب گئییددی،

شهره چیخدی. راست گلدییی کور-شیله پول پایلادی. جیبی بوش آخشام

قاپیتدی کاحایا.

کور اونا دندی:

- او غول، محمد، خر جلیبین قالدیمی؟

محمد دندی:

- یوخ.

کور اوز-اوزونه دندی: "گؤرونور، بو بؤیوک کولفتلیدی".

آخشام اولدو، شام ائلیب یاتدی لار. سحر آچیلدی، بیئرلرین دن قالخدی لار.

کور دندی:

- او غول، مین تومن پول گؤتور، گنت بازاردان بیر آت آل گتیر.

محمد مین تومن گؤتوروب بازارا گئتدی. بیر یاخشی آت آلدی،

گتیردی. کور علیبن آتی یوخلابیب دندی:

- یاخشی آتدی.

کور، آتی قیرخ گون طؤولهده باغلات دیردی. آت کؤکلدی، گمی کیمی اولدو،

کور دندی:

- او غول، محمد، مین بو آتی، گنت سنه ظلم ائلین شیروان قاضیسینین

سیررینی اویرن، سونرا گل منه ناغیل ائله.

محمدین شیروان قاضی سیندان اوریی یانیق لی ایدی. آتا مینیب یولا

دوشدو. آز گئتدی، چوخ گئتدی، گلیب شیروانا چاتدی. بیر کاروانسارادا آتینی

باغلاڊى، گنتدى شیروان مسجدینه. گوردو شیروان قاضیسی ایلشیب. یئنه ده
آیاغینا بیر جوت قومروو باغلایب کی، یئریندن فالخاندان آیاغینین آلتیندا
میلچک، قاریشقا قالیب، اولوب گوناه اولماسین.

محمد گوردو قاضی نوزون گونو مسجدده ناماز قیلیر، قوران
اوخویور، آخشام اولاندا دا ائوینه گئدیر. بیر نچه گون بئله کئچدی. محمد
آخشاما کیمی قاضینی پوسوردو. گونلرین بیر گونو محمد
قاراباقارا قاضینین دالینا دوشوب اونون ائوینه گئدی، بیر یاندا گیزلندی.
خئیلاق کئچدی، گوردو قاضی موللا بشیری چاغیریب دئدی:
- گنت، یاراغیمی گتیر.

موللا بشیر گئدی، بیر قیلینج، بیر فالخان، بیر دست لیباس، بیر قاب شراب
گتیردی. قاضی لیباسی گئیندی، قیلینجی باغلاڊی بئلینه، شرابدان او قدر
ایچدی کی، گوزلری یانماغا باشلاڊی. موللانان ائودن چیخیب، گنتیه باشلاڊی لار.
محمد ده بونلارین دالینجا قاراباقارا گئدیردی. گئدی لر
شهرده بیر امارته چیخدی لار. قاضی بو امارتدن کیلیمه باغلی بیر شئی
دوشورتدو، موللانین دالینا وئردی، گلدی لر ائولرینه. محمد ده
بونلارین دالینجا گلدی. قاضی کیلیمی آچدی. ایچیندن بیر قشنگ قیز چیخارتدی.
موللا بشیره دئدی:

- گنت، چارحوووزداکی قیزلاری دا گتیر.

بشیر گلدی چارحوووزون سویونو بوشالتدی. چارحوووزون آلتیندان بیر
تاخت قالخیزیب دیرزمی دن تارلی-قواللی یوز قیز چیخارتدی، قاضینین یانینا
گتیردی. قاضی او گنجه سحرجن قیزلارلا کئفه باخدی. سحر موللا بشیر
قیزلاری یئنه ده آپاردی هوووزون آلتینداکی دیرزمیده گیزلندی. قاضی آغ
اممامسینی

باشینا قویوب، آغ قورشاغی بئلینه باغلایب مسجدده گلدی.

محمد ده اونون قاراسیلا مسجدده گلدی. بلی، جاماعت تۆکولوب دئدی:

- قاضی آغا، بو گنجه ده وزیرین قیزینى اوغورلایب لار. بئله ایش اولماز،
هر گنجه بیر قیز اوغورلایب لار. تدبیر!..
قاضی دئدی:

- نه دئییرسینیز؟ جانیم بئله شئی اولماز! ایندی امامنى یئره وورارام،

بو شهر نوه شهرى کیمی آلت-اوست اولار.

جاماعت اونون ال-آیاغینا دوشوب دئدی:

- قاضی آغا، قیزلاردان اوترو شهرى داغیتما، آماندی، بیزه یازیغین

گلسین! یازیغین گلسین!

قاضی دینجلمدی. بیرباشا پادشاهین یانینا گئدی.

پادشاه ال-آیاغا دوشوب دئدی:

– قاضى آغا، نه اولوب بئله پريشانسان؟

قاضى دئدى:

– نه اولوب، شهرى لوتو-پوتو گؤتوروب! هر گئجه بير قيز اوغورلاييب لار.

بو گئجه ده وزيرين قيزيني اوغورلاييب لار.

پادشاه عيان لارى توپلاييب دئدى:

– گرک اوغرو تاپيلسين. تا شهرده قيز قالمادى.

هره بير طرفه گئتدى. قاضى گلدی مسجیده.

گون يياش-ياش باتماقدا ایدی. قاضى ائولرينه گلدی. گؤزلهدی گنجهدن

بير خئيلاق کئچدی. قاضى يئنه قيلينج، قالخان قورشاييب، کمند گؤتوروب،

موللا بشيرنن ان گيزلى ايمارتينه گلدی لر. محمد ده قاراباقارا

اونلارين دال لارينجان گلدی. موللا بشير گنديب هووزدان قيز لاری چيخارتدی.

يئنه قاضى قيز لارانان سحره کيمي کئفه باخدی. سحره ياخين موللا بشير

قيز لاری هووزدا گيزلتيدي. قاضى دا اباسيني گئييب مسجیده گلدی. اونا

دئدی لر:

– بو گئجه ده وکيلين قيزيني اوغورلاييب لار.

قاضى يئنه اوزون دن چيخدی، آسدى، کسدى، شهرى داغي تاق ايسته دی.

آخشام اولدو، قاضى يئنه قيلينج باغلاييب گئتدی. بو گئجه ده پادشاهين

قيزيني گؤتوروب گتيردى ائوينه. موللا بشير ده هووزدان قيز لاری گتيردى.

قاضى سحره کيمي کئفه باخدی.

سحر يئنه موللا بشير قيز لاری يئريئر ائلدی. قاضى اباسيني گئييب

گلدی مسجیده. محمد قاراباقارا گليب بير کناردا دوردو.

آدام لار مسجیده تۆکولوشوب دئدی لر:

– بو آخشام دا پادشاهين قيزيني آپاريب لار.

قاضى تا بو سفر اوزون دن لاپ چيخدی. گلدی پادشاهين حضورنا،

باشيني يولوب دئدى:

– شريعت الدن گئتدی! بو اللهين گوناھکار لاريني تنز داش-قالاق ائله!

ائله آه چکچيم کی، گؤي دن شهره اود ياغسين!

پادشاه حؤکم ائلدی، باشيپاقلی لارين هاميسيني توتدولار. پادشاه

اونلارين بويون لاريني وورماغا فرمان وئردی. محمد گؤردو کی، گوناھکار

دورا-دورا جاماعتي ناحق دان قيرير لار، صبر ائلميب ايرملی يئريدي.

پادشاها باش ائنديريب دئدى:

– پادشاه ساغ اولسون، بو آدام لارين گوناھي يوخدور، اونلاری اولدورتمه.

اگر ايستيرسن گوناھکار لوتونو تاپاسان، اوندا بو آخشامليغا پادشاهليغي

منه وئر. اگر تاپديم، تاپديم، تاپماديم منيم ده بويونمو

ووردور. پادشاه راضی اولدو. آدام لاری اولدورتميب داما سالديرتدی.

آخشام اولدو، محمد پادشاهی، وزیر، بیر ده وکیلی گؤتوردو.
گیزلین قاضینین ائوینه گلدی. اونلار بیر یاندا گیزلندی. گنجهدن بیر
خئیلی کئچمیشدی. قاضی دئدی:

- موللا بشیر، دایانما، گنت قیزلاری گتیر.

موللا بشیر گندیب قیزلارین هامیسینی گتیردی. ائله بو زمان محمد،
شاه، وزیر، وکیل بیردن ایچری گیردی. نه گؤردولر؟ گؤردولر
ایندییه کیمی بوتون شهرده ایتن قیزلارین هامیسی بوردادی. قاضینی توتوب
ال-آیاغینی باغلادی لار.

سحر آچیلدی. قاضینی گتیردی لار جاماعتین ایچینه، گؤردویو ایشرین هامیسینی
جاماعتا دانیشدی لار. سونرا محمد حؤکم ائلدی قاضینی ایکی
شاققا ائلدی لار، هر شاققاسینی بیر داروازدان آسدی لار، گلن ده باخیردی،
گئدن ده. محمد، شاهین پادشاهلیغینی اوزونه وئردی. توتولانلاری دا
آزاد ائلتدیردی. شیروان قاضیسینین باشینی کسب گؤتوردو. همین گون آتی
مینیب یولا دوشدو. آز گئندی، اوز گئندی، دره-تپه دوز گئندی. گلدی کور
اولان کاحایا چاتدی. کورون یانینا گندیب دئدی:

- سن شیروان قاضیسینین سیررینی مندن ایستمیشدین، من باشینی گتیردیم.
کورون شادلیغیندان گؤزلری یاشاریب دئدی:

- اوغول، منیم گؤزلریمی همین قاضی کور ائلیب. یاخشی قیصاصیمی
آدین. گنت، هر صاباح باشینین آلتیندا بیر کیسه پول، بیر دست پالتار اولاجاق.
اولونجه کئفله دولانارسان.

محمد کورنان حاللاشیب گلدی اوز یئرلرینه. شیروان قاضیسینین
لوتولوغونو هامییا سؤیلهدی. آدام لار تۆکولوشوب اونو دیدرگین سالان
موللانی دا داشقالاق ائلدی لار. محمدین کئچیسینی ده اوزونه وئردی لار.

اوغروباشی قازی

بیری وار ایدی، بیری یوخ ایدی، بیر کیشی وار ایدی. بو کیشی نین بیر آروادیندان
باشقا کیمسهسی یوخ ایدی. کیشی آروادینی چوخ ایستیردی. آروادی دا ائودن بابیرا
چیخمازدی. اری اونا "قاپی-باجایا چیخ" دئینده ده او، جاواب وئردی:

- آ کیشی، قوشلارین، حیوانلارین ایچریسینده ائرککلری ده وار. اونلار
نامحرمدی، اونون اوچون قاپی-باجایا چیخمیرام. منیم اوزومو گؤررلر،
گوناها باتارام، او دونیادا جهنملیک اولارام.

کیشی بئله سؤزلری انشیدنده آروادیندان چوخ راضی قالیردی. اوربینه
دئییردی: "حسن! بئله ده حالال سودمیش آرواد اولار؟.."

گونلرین بیر گونو کیشی چارسی-بازارا گئتمیشدی. بیر یاخین دوستو ایله
صحبت ائلییردی. صحبت آروادلاردان دوشدو. کیشی دئدی:

- دونیادا منیم ایالیم کیمی حیالی، ایسمتلی آرواد اولماز. روبندسیز

قاپی-باجایا چیخماز. قورخور کی، اثرکک حیوانلار، قوشلار اونو

گورملر، گوناها باتا.

دوستو بو سوزو ائشیدنده گولومسونوب دئدی:

- دوستوم، سنین آروادین دوز آدام دئییل. دوز آدام ائله سوز دئمز.

سن اونو گودسن گوررسن کی، منیم سوزوم دوزدور، یا یوخ؟

کیشی دئدی:

- ائله شئی اولای بیلمز. نئجه اولای بیلر کی، او، قاپی-باجایا دا چیخمیر،

حیوان لاردان دا، قوش لاردان دا گیزلنیر.

دوستو دئدی:

- نه اولار، سن من دئینه باخ، اونو گود، گور نه وار!

کیشی دئدی:

- یاخش، صاباح گودرم. اگر دئییین دوز اولماسا، سننن سلامکالامی

کسر جیم.

دوستو دئدی:

- راضیام.

بلی، آخشام اولدو. کیشی گلدی ائوینه، چورینی بییب، یاتدی. سحر لاپ

اوباشدان دوروب آروادینا دئدی:

- خورجونا بیر آز چورک قوی. اوچ گونون سفرینه گندیرهم.

آرواد آغلامسینیب دئدی:

- بی، سن گندیرسن، بس من نئجه اولاجام؟ سن گلینجه تک باغیرم

چاتلاياچاق کی...

کیشی دئدی:

- اوچونجو گون بورادا اولاجام، بیر تحر دوزرسن.

خالصه، کیشی خورجونو چینی نین آتدی، آروادینان خودا قیزلشیب یولا

دوشدو. گندیب شهرین کناریندا اوتوردو؛ آخشام کئچدی، گنجه یاری اولاندا

گلیب چیخدی ائوین دامینا، باشلادی آروادینی گودمیه. بلی، گنجه دن بیر

آز کئچمیش گوردو کی، قاپی دؤیولدو. آروادی آلتدان گئییدی، اوستدن گئییدی،

اوزونه مین بیر زینت ووردو، لاپ ملایکیه دؤندو. گندیب قاپینی آچدی.

بیر اوغلان ایچری گیردی. کیشی بونو گورنده گوزلری قارلادی، دنیا-عالم

باشینا هرلندی. بیخیلا-بیخیلا دامدان آشاغی دوشدو، اوز قویدو بریبیبابانا.

نئچه گون، نئچه گنجه یول گئتدی اونو دئییه بیلمرم، گندیب بیر

شهره چیخدی. کیشی بو شهرده گوندوزو دولانیردی، گنجه ده بیر خارابالیقدا

یعطیردی. بو شهرده هر گنجه بیر اوغورلوق اولوردو. حتی پادشاهین

خزینسینی ده کسمیشدی لر. نه قدر ائلییردی لر، اوغرونو تاپا بیلمیردی لر.

پادشاه حؤکم ائلمیشدی کی، هارادا شوبهلی آدام گورسلر توتسون لار.

قضادان اولان کیمی، پادشاهین آدام لارینین یولو خارابالیغا دوشدو. گوردولر

بورادا بیر کیشی یاتیب. او ساعت کیشینی توتدولار, قول لارینی باغلایب
آپاردی لار, زیندانا سالدی لار.

سحر آچیلان کیمی پادشاها خبر وئردی لر کی:

- شاه, اوغرونو تاپمیشیق.

پادشاه قیرمیزی گئینیب تاختا چیخدی. حؤکم ائلدی, کیشینی گئیردی لر.

بو زمان پادشاها خبر وئردی لر کی, شهرین قاضیسی سیزین یانینزا
گلیر. پادشاه بو سوزو ائشیدنده چیخدی قاضینین پیشوازینا, اونو گئیریب اوز
تاختیندا ایلش دیردی.

قاضی پادشاها دئدی:

- شاه ساغ اولسون, ائشیتیمش اوغرونو تاپمیشان. شرن اونو اولدورمک
وعجیب دیر. شهر بئله ملون لاردان تمیزلنملی دیر.

شاه دئدی:

- هامیسینی تاپیب بوغاز لارین دان آسدير اجاغام.

بئله لیکله, قاضی چوخ دانیشدی, چوخ تاپشیریق وئردی, اوغرونو اولدورمی
امر ائلدی, خوداحافیز لشیپ گئندی. قاضینین دانیشیق لارینا کیشی فیکیر وئریب
اوز-اوزونه دئدی: "نه ایش وارسا, بو قاضیدادی".

پادشاه کیشییه دئدی:

- یولداش لارین کیمدی? خزیننی کیمله یاردین?

کیشی دئدی:

- شاه, من اوغرو دئیلم, قریب آدامام. بیئریم اولمادیغین دان او

خارابالیقدا یاتمیشدیم, سنین آدام لارین گلیب منی توتدولار.

پادشاه دئدی:

- نوزون دانیشما, حرامزاده! سنی ایکی شاققالاییب هر شاققانی شهرین

بیر داروازا سین دان آسدير اجاغام! قوي اوغرو لارا ایبرت اولسون!

کیشی دئدی:

- شاه ساغ اولسون, ناحق دان منی اولدورتمه! اوچ گون مؤهلت وئر,

اوغرونو تاپماسام, اولدوردرسن.

شاه دئدی:

- ایستیررسن قاچاسان? من مؤهلت وئره بیلمرم.

کیشی دئدی:

- اوندا, اوریین آرخایین اولماق اوچون منه بیر-ایکی آدام قوش.

پادشاه بو شرطه راضی اولدو. اونا ایکی آدام قوشوب بورا خدی. کیشی آدام لارا

دئدی: - قاضینین ائوینی منه گؤسترین.

اونا دئدی لر:

- قاضینین ائوی نیینه لازم دیر?

کیشى دئدی:

- اوغرو لاری تاپاندا, پادشاهدان قاباق قاضییا خیر وئرمک ایستییرم.

اونو قاضینین ائوینین یانینا آپاردی لار. کیشى آدم لارا دئدی:

- قاضینین دامی بوتون دام لاردان ئوجادی. گلین چبخاق قاضینین دامینین اوستونه, اورادان اوغرو لاری گودک.

اونلار بیر طرفدن دیرماشیب قاضینین ائوینین دامینا چیخدی لار, اوتوروب

گودمییه باشلادی لار. گنجه یاریدان کنچمیش گوردولر کی, قاضی بابیرا

چیخدی, بیر نئچه دفعه ایت کیمی هوردو, بیر دسته قیوراق گئینمیش آدم اونون یانینا گلدی.

قاضینین آدم لاری دئدی لر:

- آغا, نه قوللو غونوز وار? هارا گنجدجیک?

قاضی دئدی:

- گندین, سوودگر باشینین انبارینی یارین, نیی وارسا, گو توروون گلین.

آدم لار "باش اوست" دئییب گتندی لر. گنجه یاریدان سونرا چوخلو شئی

گتیریپ, قاضییا دئدی لر:

- قاضی آغا, سوودگر باشینین انبارینا سوپورگه چکدیک. نیی وار ایدی, ییغیش دیریپ گتیردیک.

قاضی دئدی:

- بیزیم انبارا ییغین.

قاضینین هیتینده بیر بویوک چارحووز وار ایدی. اوغرو لار گندیپ چارحووزون سویونو بوشالندی لار. اورتاسیندا اولان بویوک داشی قال دیردی لار.

چارحووزون آلتی بویوک انبار ایدی. سوودگر باشینین انباریندان گتیردیکلری

شئی لری اورا ییغیب, یئنه ده داشلا اغزینی اورتولر, سویو بوراخدی لار,

هووز یئنه ده دولو. کیشینین یولداش لاری بو مرکنی گوروب, دامدان

آشاغی دوشدولر. کیشى یولداش لارینا دئدی:

- اوغرونو تاپدیق, سحر پادشاها خیر وئرریک.

کیمین اوغرو اولدوغونو بیلر.

سحر آچیلان کیمی کیشى یولداش لاری ایله پادشاهین یانینا گلیب دئدی:

- شاه ساغ اولسون, اوغرونو تاپمیشیق.

پادشاه سوروشدو:

- کیمدی?

کیشى دئدی:

- دونن سیزی زیارت ائدن باش قاضی.

پادشاه غضبلیپ دئدی:

- بو دلی اولوب, ندی? نوز نییلا, نه گونا سوز دانیشیر?

کیشى دئدی:

- شاه ساغ اولسون, دلی-زاد اولمامیشام, آغلیم باشیندا جمعدی.

پادشاه دئدی:

- سن کافیر اولموسان, قاضییا بوحتان آتیرسان.

کیشى دئدی:

- اینانمیرسان, منه قوشدوغون آدم لاردان سوروش.

پادشاه آدم لاردان سوروشدو:

- بو نه دانیشیر?

آدم لار دئدی لر:

- شاه ساغ اولسون, دوز دئییر, قاضی اوغروباشی ایمیش.
کیشی دئدی:

- شاه, گلین گئدک ثبوت ائلییم کی, قاضی اوغروباشیدی, سنین خزینی
ده او یاردیریپ.

پادشاه امر ائلدی, بوتون عمیر-امرا, وزیر-وزارا توپلاندی. اوز
قوبدولار قاضینین انوینه طرف گنتمیه. قاضییا قولوقچولار خبر وئردی لر
کی, پادشاه سیزین گوروشونوزه گلیر. قاضی پادشاهین پیشوازینا چیخدی.
قاضی پادشاهلا گوروشن زمان, کیشی اوزونو چارحووزون یانینا سالدی, سویونو
بوشالندی, چارحووزون اورتاسیندا اولان داشی قال دیردی. داشین آلتیندان
بیر بویوک انبار گوروندو. کیشی بیر دسته آداملا انبارا کیردی. نه گوردولر?
شهرده اوغورلانان شئی لرین هامیسی, خزینهین ده ل-جاواحیراتی
بورادادی. پادشاه یئرینده دون قالدی. امر ائلدی, قاضینین قول لارینی باغلا دی لار.
اوغرو یولداش لارینین هامیسینی توتدولار, آپاریپ زیندانا سالدی لار.
پادشاه قیرمیزی گنینهیب تاхта چیخدی, کیشینا چاغیرت دیریپ دئدی:
- سن اوزون قریب, نابلد آدام, نه بیلدین کی, قاضی اوغروباشیدی?
کیشی دئدی:

- قییلنی-عالم, آروادیمین بوتون حرکت لرینی بو قاضیدا گوردوم.
اونون اوچون ده قاضینین اوغرو اولدوغونو باشا دوشدوم.
پادشاه دئدی:

- سوئله گوروم, سنین آروادین نه ائلییب?
کیشی آروادینین احوالاتینی اولدن آخیرا کیمی پادشاه دانیشدی.
پادشاه امر ائلدی, قاضینین و اوغرو یولداش لارینین بویون لارینی ووردولار, کیشینا
ده اوزونه وزیر قویدو. اونلار یندی, ایچدی, مطلب-مورادلارینا چاتدی لار.
کئچله قازی

بیری وار ایدی, بیری یوخ ایدی, قدیم اییامدا بیر کئچل وار ایدی. بو کئچلین
بیر قوجا ننسیندن باشقا هنج کسی یوخ ایدی. وار-دؤولتدن ده کی,
بیر هسیر ایدی بیر ممدنسیر. بس بو یازیق کئچل نینن دولانیردی?
کئچل زیرک ایدی, هر گون سحر تئزدن مئشیه گئدیردی, بیر ساز شله اودون
بیغیر, بازارا چیخاردیب ساطیر, پولونو چوریه وئریپ ائوه گتیریردی. بو چوری
ننهسی ایله یئییب, اولمه-دیریل دولانیردی لار.
گون لرین بیر گونو کئچل ننسینه دئدی:
- ننه, سحر منی لاپ تئزدن دورغوز, مئشیه تئز گنتمک ایستیرم,
بلکه ایکی شله اودون بیغا بیلدیم.
ننهسی دئدی:

- قادان آلیم, لاپ اوباشدان دورغوزارام. سن راحت یات.
بلی, کئچل لاپ اخشامدان یاتدی. خوروز بانلعیان کیمی ننهسی اونو
یوخودان اوباتدی. کئچل تلم-تلسیک گنینهیب, جیبینه بیر پارچا چورک
قوبدو, ایپ, بالتا گوتوردو, گوزونو اووشدورا-اووشدورا گئتدی مئشیه.
کئچل بیر او طرفه باختی, بیر بریبه, گوردو بیر هوندور تپه نین باشیندا
بیر یاخشی قورو آغاج وار. کئچل دیرماش-دیرماش چیخدی تپه نین باشینا,
باشلا دی آغاجین بوداق لارینی قیرماغا. ایکی ساز شله اودون باغلا دی, باشلا دی
یئر قازماغا کی, شله نین بیرینی گیزلنسین صاباح گلیب آپارسین. بیر قدر
قازمیشدی کی, بیردن بالتابسینین آغزی دیدی داشا. کئچل قاضیب داشی چیخارتدی.
داشین آلتیندان بیر موجرو چیخدی. کئچل چوخ سئویندی. موجرونون آغزینی
آچدی, گوردو ایچینده بیر بوش توربا وار. کئچلین آجیغی توتدو کی, خالقین باختینا
یئرین آلتیندان قیزیل چیخیر, منیم ده باختیما بوش توربا چیخیر. او, انله
حیرصنن توربانین آغزینی اچماغینی گوردو, بیر مجلس قورولدو کی, گل
گورهنسن? یئمک, ایچمک, چالان, اوینعیان... کئچلین آغزی آچیلما قالدی.
داماغی باشلا دی شاققیلداماغا. دویونجا مرکیه قولاق آساندان, هر
نعمتدن یینیندن سونرا توربانین آغزینی باغلا دی, هر نه وار ایدی, یوخ

اولدو، نه مجلسی قالدی، نه ده دم-دسگاه. کئچل باشا دوشدو کی، ایشین هامیسی توربادادی: توربانى قويدو جیبینه، اودون شلسینی ده دالینا آلیب، گلدی بازارا. بازاردا اودونو دیر-دیمزینه ساتدی، بیر آز خیریمخیردا آلیب ائوه گلدی.

چیرتیق ووروب اوینایا-اوینایا ننسینه دئدی:

- ننه، قاپی لاری باغلا.

ننهسی دئدی:

- نه اوچون باغلاييم، آی اوغول؟

کئچل دئدی:

- ننه، گیزلین ایشیم وار.

ننهسی دوروب قاپی لاری باغلا دی. کئچل توربانى جیبیندن چیخاردیب دئدی:

- ننه، الله او پادشاه لاری، قاضی لاری وورموشدو. اونلار کئف ائلسین،

من یوخ؟..

ننهسی دئدی:

- انله بو جین دیرینا یاراشیر.

کئچل توربانین آغزینی آچدی. کئف مجلسی باشلاندى: چالان کیم، اوینعیان

کیم، یئین کیم...

ننهسی آغزینین سوپو آخماغا باشلا دی...

ننهسی دئدی:

- آی اوغول، بو نه ایشدی؟ یوخو گورورم، یوخسا اویاغام؟

کئچل دئدی:

لاپ اویاقسان، سن هله یی، قارنینی دويدور، سونرا دانیشاریق.

بلی، قاری لذتلی تام لاردان او کی وار یندی. کئچل توربانین آغزینی

باغلايیب ننسینه دئدی:

- ننه، ایندی گئت قاضینین قیزینی منه آل.

قاری دئدی:

- آی اوغول، قاضی سنه قیز وئرمز. یئرینده آغیر اوتور.

کئچل آجیق لی-آجیق لی دئدی:

- آی آرواد، سنه نه دئییرم، عمل انله. وئرر، وئرر، اوننان

سنین ایشین یوخدور.

ننهسی قاضینین ائوینه یولا دوشدو. دئییرلر شهر قاضیسینین انله

گوزل بیر قیزی وار ایدی کی، دونیادا میثلی-برابری یوخ ایدی. بلی، کئچلین

ننهسی قاضینین ائوینه گندیب لاپ قاپینین آغزیندا ایشدی.

قاضی اونو چاغیریب سوروشدو:

- نه شیکایتین وار؟

قاری دئدی:

- شیکایتیم یوخدو. گلمیشم قیزینی وئرسن او غلوما.

قاضینین آجیغی توتدو. قارینی باییرا چیخارتدیریب، پیلکن دن آشاغی

دیپیرلنتدیردی.

یازیق قاری اومباسینی چکه-چکه گلدی ائوه، او غلونا دئدی:

- الله سنین بلانی وئرسین. قاضی منیم قول-قیچیمی قیردی.

کئچل دئدی:

- انیبی یوخدو، ننه، توي اولاندا یادین دان چیخار. ایندی اوزوم ایشه باش لارام.

کئچل آباغا دوردو، توربانى قولتوق جیبینه قويدو، دوز گئتدی قاضینین

باغینا. گونون سارالتیسی قالان واخت کئچل توربانى جیبیندن چیخاردیب، آغزینی

آچدی. او ساعت مجلس قورولدو. توي-ناغارا سسینه قاضی ائودن باییرا

چیخدی، یاواش-یاواش سس گلن طرفه گندیب، بیر آغاجین دالیندا گیزلندی.

گوردو، بلی، بو بوساتی آجان کئچل دی. او، انله بیر سوفره آجیب کی، گل گورهن.

قاضینین آغزینین سوپو آخماغا باشلا دی. دستماز، ناماز تامام

چیخدی یادین دان.

کئچلین قاضی-دان خبری یوخ ایدی. کئفی قورتاران-دان سونرا بینه توربانین آغزینی باغلایب قویدو قولتوق جیبینه. قاضی همبیر ایدی. اوز-اوزونه دندی: ”یاخشى، کئچل، من بو توربانى سن-دن آلیم، سن ده تاماشا ائل“.

بلى، کئچل بارى-دان آشيب، ائولرینه گئتدی. قاضى دا او گئجه سحره کیمی یاتمادی. سحر آپیلان کیمی کئچله خبر گؤندردى کی، بس قیزی اونا وئریم، بو شرطله کی، گرک کئچل منه نؤکر اولسون. کئچل بو شرطه راضى اولدو، گلیب قاضییا نؤکر دایاندی.

قاضى گیرلیبیردی کی، کئچل-دن توربانى او غورلا سین، اما او غورلایا بیلیمیردی. گون-لرین بیر گونو قاضینین قیزی باغا سئیره چیخمیشدی. کئچل اونو گؤردو. نئز کئچیب، باغین او بیری طرفینده توربانین آغزینی آچدی. او ساعت مجلس قورولدو. قیز توي-ناغارا سسینه گئدیپ نه گؤرسه یاخشیدی؟ کئچل بورادا بیر کئفدمدیر، گل گؤرسن. کئچل اونو گؤرن کیمی توربانین آغزینی باغلادی، ایسته دی گئتسین، قاضینین قیزی اونون قولون-دان توتوب دندی:

- کئچل توربانى وئر منه.

کئچل دندی:

- خانیم، اوز وورما، وئرمرم.

قیز دندی:

- نه اوچون وئرمرسن؟

کئچل دندی:

- اگر توربانى اوزسيز، موفته سنه وئرسم، من ده اولارام افلین تایی.

قیز دندی:

- بس نئجه وئررسن؟

کئچل دندی:

- اگر منه گل-سن، توربانى وئررم سنه.

قیز راضى اولدو. بون-لار شیرین شیرین صحبتده اولسون-لار... قاضى کئچلین دالینجا گزیردی. گؤردو قیزی ایله کئچل دیز-دیزه اوتوروب شیرین-شیرین صحبت

ائلییرلر. اوستلیک بیر-بیرینه عشقنامه اوخویور-لار. قاضینین آز قالدی باغری چاتلا سین. بیرتهر اوزونو ساخلادی. قیز یالوار-یاپیش کئچل-دن توربانى آدی. قاضى بونو گؤرنده اوربی راحتلاشدی. بلى، ائله کی قیز توربانى کئچل-دن آدی، او ساعت آغزینی آچدی. مجلس قورولدو. کئچل باشلادی قاضینین قیزی-بیرن یا-بیب-ایچمیه، کف چکمیه. قاضینین لاپ آتاسی یاندی، باشلادی ئوشاق کیمی آغلاماغا. کئچل یانا چئوریلنده قاضینی گؤردو، پوسا-پوسا اونون دال طرفینه کئچدی. ایپله یاواشجا قاضینین سول آیاغینی بیر آغاچا باغلادی.

قاضی او قدر آجیقلا نمیشدی کی، بون دان هنج خبر توتما دی. کئچلین قیزینان لاپ دم-دسگاه آجیدغینی گوردو کده، اوزونو ساخالیا بیلیمیب کئچلین اوستونه جومماق ایسته دی، اوزوقویلو یئره بیخیلیدی. کئچل تنز توربانى گؤتوردو، آغزینی اورتوب قولتوق جیبینه قویو، مجلس داغیلدی. قاضی دا باشینا دؤیه-دؤیه گلدى ائوه.

ناغیل لاردا واخت چوخ تنز باشا گلر. بیر آی کئچمیشدی، اما قاضی هله ده توربانى کئچل دن آلا بیلیمیشدی. بلی، دنیرلر سو قویوسو کئچلین ائوینین یانیندا ایدی. بیر گون قاضی بیر فند قوردو. اوزو قس دن ساتلی قویویا سالدی. کئچل قاپیدا دایانمیشدی. اوزو سو قویوسونون باشینا چاغیریب دئدی:

- کئچل، ایپ قیریلیب، ساتیل سو قویوسونا دوشوب. سویون قویویا گیر، ساتلی چixارت.

کئچل قاضینین سؤزون دن چixمادی، سویونوب قویویا گیردی کی، ساتلی چixارتسین. قاضی فورستی فؤوته وئرمه دی، اونون چوخاسینین جیبین دن توربانى چیرپیش دیردی. کئچل قویودان ساتلی چixارتدی، قاضییا وئرنده قاضی ترم دن ساتلی قویویا سالدی، کئچله دئدی:

- ظالم او غلو، ساتلی یئنه قویویا نییه سالدین؟ جانین چixسین گیر، چixارت. ایتی اولدورنه سورودرلر.

کئچل دئدی:

- تاي قویویا گیر میجیم.

قاضی دئدی:

- بو ساعت قویویا گیر، ساتلی چixارت.

کئچل دئدی:

- اولسن ده گیرمرم.

قاضی کئچلی دؤیوب قوولادی. کئچل بارى دان آشیب، ائوینه گئتدی. قاضی دا بونو ایستییردی. او، سئوینه-سئوینه ائوه گلدى. قاپی-باجانى مؤحکم باغلایب توربانین آغزینی آجدی. او ساعت مجلس قورولدو. قاضی یئیب-ایچمکه اولسون، او بیرى طرف دن کئچل اوزونو بیر چمنلییه وئردی. ال آندی کی، قولتوق جیبین دن توربانى چixارتسین، گوردو توربا نه گزیر؟! او ساعت بیلدی کی، توربانى قاضی او غور لاییب. پوسا-پوسا گندیب قاضینین ائوینین اوستونه چixدی. باجادان باخیب گوردو توربا قاضیدادی. کئچل ائوه گیریب توربانى قاضی دان ایسته دی. قاضی اونو دؤیدوروب قوودوردو. کئچل بیرباش توربانى تاپدیغی یئره گئتدی. همین یئری باشلادی قازماغا. آز قازدی چوخ قازدی، بیر ساندیق چixدی ساندیغی آچیب گوردو ایچینده بیر دسمال وار. کئچل دسمالی گؤتوروب چیرپدی، ایچین دن ایکی جویز دوشدو. جویزلر ایکی آدام اولوب کئچلین قاباغیندا

دایاندی. کئچل اونلاردان قورخوب قاقماق ایسته دی.

آدملار دئدیلر:

- نه قوللوغون وار؟

کئچل دئدی:

- منی آپارین، قویون قاضینین ائوینین اوستونده.

اونلار دئدیلر:

- گوزونو یوم.

کئچل گوزونو یوموب، آچاندا گوردو قاضینین دامینین اوستوندمدی.

آدملار دا اونون قاباغیندا حاضر دایانیب لار. کئچل دسمالی قاتلادی،

آدملار او ساعت یوخ اولدولار. کئچل دامین اوستوندن دوشوب باغا گوردی.

دسمالی

قولتوق جیبیندن چیخار دیب چیرپدی، او ساعت آدملار حاضر اولوب دئدیلر:

- نه قوللوغون وار؟

کئچل دئدی:

- قاضینین قیزیبان سحرلی توربانی سیزدن ایستیرم.

آدملار یوخ اولدولار. بیر آزجا کئچمیشدی کی، کئچل گوردو قاضینین

قیزی دا توربا دا، یانیندا دیر. کئچل توربانین آغزینی آچیب کئفده اولسون،

ائشیت قاضینین آروادیندان. قاضینین آروادی قیزینین منزلینه گلیب گوردو

کی، قیزی یوخدو. اورا قیز، بورا قیز... قیزی تاپمادی کی تاپمادی. ائله بیل

یاغلی ایپک اولوب گویه چکلمیشدی. تئز قاضینین یانینا گئدیب دئدی:

- بس اوستونه اود تۆکولسون، نییه دورموسان، قیز یوخدو. قاضی الینی

جیبینه سالیب گوردو کی توربا دا یوخدو. تئز باغا گئدیب نه گوردو؟ باغدا بیر

مجلس قورولوب، گل گورهن. کئچل قیزی ایله بئلهدن بئله سوزور، بئلهدن

ائله... قاضی بیر آغاجین دالیندا گیزلندی. تا او چاغاچان کی، مجلس قورتاردی.

کئچل توربانی باغلادی، قیزی یولا سالدی، اونون قاضی-دان خبری یوخ ایدی.

بیر آغاجین دیبینده آرخابینجا ئوزانئیب یاتدی. قاضی یاواشجا گئدیب اونون جیبیندن

توربانی چیخارتدی. کئچلین بؤیرونده قویو وار ایدی. اوزونو ده ایتلیب

قویویا سالدی. قویودا کئچلین باش-گوزو یاریلیدی. تئز جیبینه ال

آتدی، گوردو توربا یوخدو، اما یایلیق جیبیندهدی. بیلدی کی، بو قاضینین

ایشیدی. یایلیغی چیخاریب چیرپدی، او ساعت آدملار حاضر اولدولار.

کئچل دئدی:

- منی قویودان چیخاردین.

آدملار اونو قویودان چیخارتدی لار. کئچل باش-گوزونون قانینی یویاندان

سونرا یایلیغی چیرپیب دئدی:

- توربانی، بیر ده قاضینی بورا گئیرین.

گۆز آچیب یومونجا توربا ایله قاضینی یانیندا گۆردو. کئچل دئدی:

- قاضینی قالدیرین گۆیون یئددینجی قاتینا، اورادان ائله بوراخین بیئر
کی، تیکهسی ده تاپیلماسین.

آدام لار کئچل دئدی کیمی ائلدی لر. قاضینی گۆیون یئددینجی قاتینا
قالدیردی لار، اورادان ائله بوراخدی لار کی، تیکهسی ده تاپیلمادی.
کئچل بیر تبیل آلدی، قاضینین دامینین اوستونه چیخدی، تبیل چالدى.
آدام لار توپلاندى لار. کئچل قاضینین بوتون عمل لرینی جاماعتا دانیشدی.
هامی اونا لعنت اوخودو.

کئچل بیئه یاییغی چیرپدی، آدام لار حاضر اولدو لار. کئچل دئدی:
- کئچلیکدن منی قورتارین.

اونو کئچلیکدن قورتاردی لار. سونرا کئچل قیزین یانینا گنډیب دئدی:

- نه دئییرسن، ایندی منه گلرسنمی؟

قیز دئدی:

- آخی کئچل سن.

کئچل پایاغینی باشیندان گۆتوردو، قارا شوه ساچی آنینا تۆکولدو. قیز
گۆردو کی، بونون ائله گۆزل ساچ لاری وار، گل گۆرهن. قیز بونو گۆروب دئدی:
- گلرم.

کئچل او ساعت توربانین آغزینی آچدی، توي مجلسی قورولدو. یئددی گون،
یئددی گنجه توي ائلدی، قاضینین قیزینی آلدی. شن یاشاییب اومور سوردولر.
کئچل، موللا و اوگئی آنا

بیری وار ایدی، بیری یوخ ایدی، بیر کئچل وار ایدی. آناسی اولندن سونرا
کئچلین آنالیغی و کئچسی، اون دا تویوغو قالمیشدی. کئچلین آنالیغی
تویوق لارین آلتیندان گونده اون یومورتا گۆتوروردو. کئچی دن ده گونده بیر
بادیا سود ساغیردی. اما کئچله بیر ذی ده وئرمیردی کی، گۆزونه
قویسون. اوزو ده گونده حاق-ناحاق اونو دویونجا دویوردو. کئچل اوگئی
آناسینین الیندن لاپ بوغازا بیغلمیشدی.

گون لرین بیر گونو اوگئی آنا، کئچلی سحر لاپ تئزدن دورغوزوب دئدی:
- بو گون کئچینی اوتو یوخدور، دور آپار اوتارماغا.

کئچل آخشاما کیمی آج-سوسوز قالیب کئچینی اوتاردی، آخشام دا گلیب
آج-سوسوز یاتدی. کئچل آجیندان یاتا بیللمیردی. گنجه دن بیر آز کئچمیش،
قولاق وئریب گۆردو، آنالیغی یاتیب. آج قیلینجا چاپار. کئچل یاواش-یاواش
دوروب، نمیه گنتدی. آنالیغی آخشام کئچی دن بیر بادیا سود ساغیب قویموشدو
نمیه. تویوق لارین یومورتا لارینی دا بیغمیشدی ساندیغا.

کئچل بئش یومورتا گۆتوروب بیشریدی، سودو ده بادیا سی ایله قاباغینا
چکدی. چۆرک دوغراییب، یومورتا ایله یئدی، قارنینی مؤحکمه برکیدید

یانتدی.

سحر آچیلان کیمی کئچلین آنالیغی دوروب گئنتدی نمیه کی، سودو بیشیریپ قاتیق چالسین، باخدی کی، بادیا بوموشدو، سود-زاد یوخدور. او ساعت بیلدی کی، سودو گنجه کئچل ایچیب. الینه بیر یئکه یارماجا آلیب، کئچهلی او کی وار دؤیدو. کئچل بیر تحر اونون الیندن قورتاردی. اومباسینی چکه-چکه گئندیب بیر آغاجین دیبینده اوتوردو، باشلادی آغلاماغا. کئچلین یئدیپ بورنوندان گلمیشدی. آخشاما کیمی اورادا-بورادا وئیئلندی، آخشام دوروب گلدی ائوه. کئچلین آنالیغی اونو ائودن قوودو. کئچل گنجه یارییا کیمی گزیب دولاندی. گنجه گلدی کی، بیخیلیب یاتسین، گوردو آنالیغی قابی لاری برک-برک باغلایب.

کئچل بو گون دن مئشده اودون شلییب بازارا گنیرمیه باشلادی. شلسینی قپیک-قوروشا وئریب، ایت کؤکونده دولانیردی. گون لرین بیر گونو ائشیتدی کی، آنالیغی آخوندا اره گئدیب.

کئچل ائولرینه گلیب آنالیغینا دئدی:

- آتا مالی اوچون گلمیشم. اره گئتمی سن، گرک وئرسن.

آنالیغی ایسته دی کئچهلی دؤیوب قووا. گوردو یوخ، اوندان ال چکمیک، آتا مالینی ایستیر، دئدی:

- گوناھیندان کئچیرم، گل قال ائوده. دای سنی یاخشی ساخالیاچام. کئچل دئدی:

- سنی یاخشی تانییرام، منه گون وئرمیکسن. آتا مالی ایستیرم.

آنالیغی باخیب گوردو کی، دیوانا دوشسه، کئچل بوندان کئچینی، تویوق لاری آلاچاق، دئدی:

- صاباح گلرسن، دانیشاریق.

کئچل راضی اولوب گئنتدی. آنالیغی احوالاتی آخوندا دانیشیب دئدی:

- کیشی، کئچینن تویوق لار الدن گئدجک.

آخوند دئدی:

- الله وورموشدو کئچهلی. کئچینی، تویوق لاری گیزلت. صاباح گلنده

دئیرسن کی، کئچینی ده تویوق لاری دا اوغور لاییب لار.

کئچلین آنالیغی گوردو کی، آخوند آغلاباتان سؤز دئیر. اودو کی، کئچینی گیزلندی.

بلی، سحر آچیلدی، آخوند مسجیده گئنتدی. آرواد ائوده تک قالدی.

کئچل گلیب چیخدی. آنالیغی یالان دان آغلیا-آغلیا کئچله دئدی:

- او غلوم، گل ایچری.

آنالیغی کئچهلی چکه-چکه ایچری آپاردی. قاباغینا سوفره سالیب، اوستونه

چورک تۆکدو. کئچل آج ایدی، باشینی آشای سالیب قارنینی برکیتدی.

آنالیغی دئدی:

- رحمتلیک آتوون گوزو کئچی نین دالیسیجانمیش. گئجه کئچیغازی
او غور لاییب لار.

کئچل بو سوزو ائشیدنده آیاغا دوروب دئدی:

- من هئچ شئی بیلیمرم، کئچینی وئر. اگر کئچینی وئرمهسن، ائوی
اودلویوب یان دیر اجام.

آنالیغی چوخ دئدی، کئچل آز ائشیتدی، آخیردا کئچل تویوق لاری بیر کیسیه
بیغیب بائیرا چبخدی. آنالیغی بیر دؤشونه ووردو، بیر باشینا، دوشدو کئچلین
دالیسیجان، کئچله یئتیشه بیلهدی. کئچل آپاریب تویوق لاری گیزلنتدی. تئز
گئری قایدیب گوردو کی، آنالیغی ائوده یوخدو. چوخ گزدی، کئچینی تاپا بیلهدی،
ساندیقداکی یومورتالاری بیغیش دیریب آپاردی. کئچل گئتمکده اولسون،
کئچلین آنالیغی قایدیب گوردو کی، کئچل یومورتالاری دا آپاریب. آنالیغی
اوتوروب آغلا بیردی، بو زمان آخوند گلیب چبخدی، خبر آلدی:

- آرواد، نییه آغلا بیرسان؟

آرواد دئدی:

- کئچل گلیب تویوق لاری و یومورتالاری آپاریب.

آخوند حیر صلندی، سؤیوب آروادی بیابیر ائلدی کی، نییه قویدون کئچل
تویوق لاری، یومورتالاری آپارسین. آخوند بائیرا چبخدی، چوخ گزدی، آرادى،
کئچله تاپا بیلهدی، کور-پئشمان گئری قاییتدی.

ائشیت کئچل دن. کئچل ئوچوق بیر کالافا تاپدی، ایچینه یاشاماغا باشلادی.

اما آنالیغی و آخوندلا حسابی چورودوب قورتارمامیشدی. اودور کی،
خلوتجه، آنالیغی اولان ائوین یانینا گلدی. باری دان آشیب دوشدو هیته،
باخیب گوردو کی، قاپی-باجانی باغلا ییب، یاتیب لار. تن دیر بیر تپیک ووروب
داغیتدی. تن دیرین یانینداکی اودون لاری ایکی رسه داشییب کوماسینا آپاردی.
سونرا دامین اوستونه چبخیب باجادان باخدی، گوردو کئچی نمیدیر، سودون دن
ده آنالیغی قاتیق چالیب. بیر اتک تورپاق گوتوروب باجادان توكدو
قاتیغین ایچینه. سونرا دامین اوستون دن دوشدو، چبخیب گئنتدی.

سحر آنالیغی دوروب نمیه گئنتدی، گوردو قاتیغین ایچینه تورپاق توكولوب.

هیته چبخیب گوردو تن دیر ئوچوردولوب، یانیندا بیر اودون دا یوخدور.

تئز آخوندون یانینا گئدیب احوالاتی اونا دانیشدی:

- یقین بو ایشلری ائدن کئچل دی. اودونو آپاریب، تن دیری داغیدیب، ایکی

گوج قاتیغی، ذای ائیلیب، ایچینه تورپاق توكوب.

آخوند گوردو کی، کئچل کئچللیبندە فالسا، گلیب یوران-دوشکله

بیرلیکده اولناری دا او غور لایاجاق. او، آروادینا دئدی:

- آرواد، گرک بو کئچلین نیتقین کسم. بلکه جانیمیز راحت اولالا.

ایندی اثشیت کئچلدن. کئچل اودون لاری آپاریب بیغمیشدی کوماسینین هیتینه. باخیب گوردو چورک پولو یوخدو. اودون لاری بازارا چکدی، ساتیب چورک آلدی، گتیریب یئمیه باشلادی. کئچلین کئفی کؤک، دماغی چاغ ایدی. او، بیر آلا-قارا تولا دا ساخلاپیردی. بو تولانی کئچل ائله اوپرتیمیشدی کی، هئچ کسی کالافایا بوراخمیردی. کئچل ده تولانی چوخ ایستپیردی، همیشه یانیندا ساخلاپیردی.

بیر گون آخوند گنجهدن خئیلی کئچمیش، کئچلین ائوینین یانینا گلدی، دیرماشدی دیوارین باشینا. ایسته دی دوشه ایچرییه. دیواردان ساللاندا کئچلین تولاسی اونو گوردو. یویوروب یاپیشدی آخوندون چوخاسینین اتییندن، باشلادی دارتماغا. آخوند گوردو ایش شولوقدو. دارتینیب گوجه تولانین آغزیندان قورتاردی، باشی یالوولو ائوه گلدی. باخیب گوردو تولا اونون چوخاسینین

اتیینی قوپاریب. ئوتانديغیندان آروادینا بیر سوز دئمدی، سویونوب یاتدی.

اثشیت کئچلدن. سحر کئچل دوروب گوردو تولا کیمینسه چوخاسینین اتیینی قوپاریب. تولانی دویوردو، اوزو چیخیب گئندی ایشینه. او بیر طرفدن آخوند سحر دوروب گلدی کئچلگیله طرف. گوردو کئچل ائوده یوخدو، اما تولا کالافادادی. ایسته دی گیرسین ایچرییه، تولا قویمادی کی، قویمادی. آخوند باخیب گوردو، نه قدر کی تولا وار، بورا گئجه گله بیلیمجک. یئردن بیر یئکه داش گؤتوروب، سالدی تولانین باشینا، تولا دینگیلدیب اولدو. ائله بو دمده ئوزاقدان کئچل گوروندو. آخوند کئچلی گورن کیمی قاچدی.

کئچل گلیب گوردو کی، تولانی ووروب اولدوروبلر. بیلدی کی، تولاسینی آخوند اولدوروب، اوز-اوزونه دئدی: - "آخوند حرامزاده، سن منیم تولامی اولدوردون، من ده سنی اولدوروب تولامین قانینی آلاجام". ایندی اثشیت آخونددان. کئچلین آنالیغی آخوندو دانلابیب دئدی: - کول سنین کیمی کیشی نین باشینا. سن کی، بیر کئچلنن باجارا بیلیمیرسن، نه آخوندسان؟ ئوتانماز-ئوتانماز دا باشینا یوز آرشین آغ ساریمپسان. اوزون ده یئددی آرواد ساخلاپیرسان.

آخوند دئدی:

- آی آرواد، تولانی من اولدورموشم، کئچلی ده سن اولدور. آرواد دئدی:

- گل ایکیمیز ده بیر گئدک، کئچلی اولدورک.

ایکیسی ده راضی اولوب، ار-آرواد دوروب کئچلین ائوینه طرف گئتدیلر. کئچل گوردو کی، تاپیلتی گلیر. تئز کؤسویو قویو اوجاغا، دایاندی گوزلمیه.

آخوندلا آروادی دیرماشیب چیخدی لار داما. آرواد دئدی:

- سن قاباغا دوش.

آخوند دئدی:

- یوخ، سن قاباغا دوش.

باشلادی لار خیرلاشماغا. آخوند دئدی:

- تولانی من اولدور موشم، سن ده دوش، کئچملى اولدور.

آرواد دئدی:

- کیشی سن سن، گرک سن دوشه سن.

کئچل گوردو کی، بون لار داوا ائلییرلر، تئز کؤسویو الینه آلیب چیخدی

داما. آخوندلا آنالیغینی سالدی کؤسویون آلتینا. او قدر ووردو کی، هر

ایکیسی جهنمه واسیل اولدو.

کئچل اوز مورادینا چاتیب، جان راحتلیغینان دؤوران کئچیردی، سیز ده

وار اولون.

لوتو قارا و موللا

بیری وار ایدی، بیری یوخ ایدی، قارا آدلی بیر آدام وار ایدی. آدینا لوتو

قارا دئییردی لر. لوتو قارا قوناقیرست آدام ایدی. گونلرین بیر گونو

لوتو قارا یاشعیان کنده ایکی نفر آتلی گلدی. آخشام اولدوغو اوچون

کنندن چیخیب گنده بیلهدی لر. ترس کیمی اونلارین بو کنده قوناقلاری

یوخ ایدی. لوتو قارانین قوناقجیل آدام اولدوغونو اویرنیب، آتلازینی قاپیسینا

سوردولر. لوتو قارا قاپییا چیخدی، قوناقلارینین آتلازینی توتدو.

یحرلری آتلازین بئلیندن گؤتوردو، جیلوولاری باش لاریندان آلیب تؤولیه

قاتدی، قوناقلاری دا ائوه آپاردی. خوش-بئش، اون-بئش، قوناقلارا پئر گؤستردی.

اما ایش بورادا ایدی کی، قوناقلارین سوفرسینه قویماغا ائوده هئج بیر شئی

یوخ ایدی. بیر ده یادینا دوشدو کی، قونشوسو موللانین چوخ تویوغو وار، اوزو

ده ساطیر. دوروب موللانین ائوینه گئندی. هیته گیرنده ایتلر اونون اوستونه

تؤکولدولر.

موللانین آروادی چۆله چیخیب سوروشدو:

- کیمسن؟

لوتو قارا بیلدی کی، ”وای“ آدی چکمهسه، موللایا بیر شئی بویون

اولماسا، گنجهنین بو واختیندا موللا بابیرا چیخمایاجاق، قوناقلارین دا

یانیندا اوزوقارا اولاجاق. لوتو قارا اللرینی داراقلاییب، آغلا-آغلا

دئدی:

- خانیم، بیر عزیز آدمیمیز اولوب، موللایا دئی، زحمتی قبول ائلییب

قاپییا تشریف بویورسون.

آرواد سنوینه-سنوینه ایچری گیریب لوتو قارانین سؤزلرینی ارینه خبر

وئردی. موللا اولو آدینی ائشیدن کیمی بابیرا چیخدی. لوتو قارا موللایا

ادب-ارکانلا سلام وئریب دئدی:

- موللا عمی، اولونو صاباجا قویاق. ایکی قوناغیم گلیب، بیر تویوق لازیمدی، حاقی حاقدی، میننتی ده آرتیق. گل منه بیر تویوق سات. موللا دئدی:

- ساتارام، آنجاق قورخورام قییمتینی وئره بیلیمهسن. لوتو قارا دئدی:

- موللا، آت اولمایاجاق، دوه اولمایاجاق. نئچیه دئسن، وئرجم قییمتینی.

موللا یامان کمفورست ایدی، اوچ عباسیا گئدن تویوغونا لوتو قارادان اوچ مانات ایسته دی.

لوتو قارا دینمز-سویلمز راضی اولدو. اوچ مانات وئریم موللادان بیر تویوق آلدی. لوتو قارا تویوغو گؤتوروب ائوه گئتمکده اولسون، موللا فیکرینی دهیشدی. لوتو قارانی گئری قایتاریب دئدی:

- تویوغون قییمتی بئش ماناتدی، سن اوچ مانات نییه وئریرسن؟ لوتو قارا بئش آدیم گئتمیشدی کی، موللا یئنه ده پئشمان اولدو، دالدان چاغیریب دئدی:

- تویوغو چوخ ئوجوز وئرمیشم، گرک بئش مانات دا وئرسن. هم ده تویوغون دؤشونو اوزومه قایتارمالیسان. لوتو قارا بونا دا راضی اولدو، موللایا بئش مانات دا وئردی. لوتو قارا آز گئتمیشدی کی، موللا اونو یئنه ده سسلهدی، گئری قایتاریب دئدی:

- تویوغون چیغیرتماسینا دا بو گئجه بیر باشقا موللا ایله قوناق گلجیک. لوتو قارا بونا دا راضی اولدو، تویوغو ائوه گئیردی باشینی کسدى، توکدن چىخاردى، قولونو قول، بودونو بود ائلییب آروادینا دئدی:

- آرواد، تنز بیر یاخشی چیغیرتما بیشیر.

آرواد تویوغون اتیندن چیغیرتما بیشیرمه باشلادی. او بیرى طرفدن، موللا داباغا دوشموش اوکوز کیمی آغزیندان سو آخا-آخا آروادینا دئدی:

- آرواد، بو گون اولو اولماديسا دا، یئنه ده قازانجیم چوخ اولدو. اوچ عباسیا دین تویوغو اون ماناتا وئردیم. خئیرات اوزینه، تویوق چیغیرتماسی بیجیبیک. دؤشو ده منیمدی. دور، سن ده منیم پالتاریمی گئیین، گئدک لوتو قاراگیله.

آرواد دئدی:

- آکیشی، بیردن باشا دوشر، بیابیر اولاریق.

موللا دئدی:

- باشا دوشن-زاد دئییل. سن منیم او بیرى پالتاریمی تنز گئیین، گئدک، چیغیرتما الدن چىخار. آرواد ارینین پالتارلاریندان بیر دست گئیندی،

گلدی لر لوتو قارانین ائونه. هامی آیاغا قالخدی. موللا آروادینان

باشدا ایلشدی لر. موللا اباسینین او طرفینی، بو طرفینی چکدی، جیبیندن

تسبئهی چىخارتدی چئویرمه، هردن-بیردن ده قازاندا قوروران چیغیرتما یا باخماغا باشلادی. گؤزلری سیچان گؤرموش پیشیین گؤزونه دؤندو.

لوتو قارا باشا دوشدو کی، موللا چیغیرتما یئمه گلیب، یانیندا گلن ده آروادی دیر، کیشی پالتاری گئینیب.

او دئدی:

- موللا عمی، سنی هامیمیز تانیبیریق، آنجاق یانینداکی موللانی تانیبیریق. بوبورسون گؤرک او کیمدی؟

موللا اباسینی چیبین لرینه چکدی، دیزی اوسته چؤکدو، قوجا تکه کیمی بوغازینی آریتلایب دئدی:

- بو، منیم قارداشیم او غلودو. آتاسی مرحوم اولوب. چوخ کاملیل موللادی.

لوتو قارا دئدی:

- بو ایندییه قدر هارادا ایدی؟ هئچ کس اونو موللالار ایچینده، مجلسیده، خئبیرده، شرده گؤرمیب. سنین قارداشین او غلوانو ایندی انشى دیریک.

موللانی بوغازی قورودو، بیر نجه دفعه ساققالینی تومارلادی، ئودقوناودقونا دئدی:

- خوراسانا اوخوماغا گنتمیشدی. یاخین گونلرده تشریف بویوروب.
لوتو قارا دئدی:

- قوی خوراساندا گوردوکلریندن، ائشیتدیکلریندن بیر آز دانیشسین.
موللا دئدی:

- چوخ ئوتانجاقدی، هله آچیلیشمایب.
لوتو قارا دئدی:

- ائیبی یوخدو. بیز آچیلیش دیراریق، اینشاللاه. قوی بیر نجه قوحوموموز وار، اونلاری دا چاغیریم، چورک بییک.

لوتو قارا کنده چیخدی، موللایا اطاعت ائلین مؤمن آدم لاردان بئش-آلتی نفر چاغیردی، ائینه گنیریب دئدی:

- آخوند، قارداشین اوغلونا دئیین، خوراسان دان بیزه بیر آز صحبت ائلسین.

آدم لاردان بیرى دئدی:

- آی کیشی، نه قارداش اوغلو؟ موللانی قارداشی یوخدو کی، اونون دا اوغلو اولسون.

لوتو قارا دئدی:

- خئیر، موللا عمی، من عهد ائلمیشم کی، خوراسان زیارتیندن تزه گلن آدمین الیندن، آیاغیندان، اوزوندن، گوزوندن اوپم کی، ساوابا بئتیشم.

موللانی دیلی توتولوب ککلینده، لوتو قارا آیاغا قالخیب، موللانی اروادینا دئدی:

- باجی، امامنی باشیندان گوتور، ابانی چینی نیندن سال. اوپیمی ائله بئله دئیردیم. سن منیم باجیمنان. بو موللار ائله بئله فیریلداچی اولورلار.

دئمه ارواد بو سوزلری گوزلیبیرمیش، ابانی چینی نیندن سالدی، امامنی باشیندان گوتوروب دئدی:

- منی باغیشلایین، منده گوناہ یوخدو. بو اوزوقاراین توتدوغو عمل لرین هامیسی بئله دیر.

قوناق لارین مات-قوتو قورودو. لوتو قارادان سوروشدولار:

- بو نجه احوالات دیر؟

لوتو قارا بوتون احوالاتی من سیزه ناغیل ائلدیبیم کیمی اونلار ناغیل ائلیب، اوز اروادینا دئدی:

- آرواد، قوناق لار آج دیر، بییمک گنیر.

لوتو قاراین اروادی چیغیرتمانی قاب لارا چکیب سوفریه دوزدو. هامی پئدی، اما چیفایدا، موللانی بوغازیندان بیر تیکه ده کنچمهدی. آخیردا

دا موللانی کؤتکلیب، قوولادی لار.

کئچل، دارغا و آخوند

بیری وار ایدی، بیری یوخ ایدی، بیر کئچل وار ایدی. بو کئچلین نئسیندن باشقا کیمسه سی یوخ ایدی. کئچل هر گون سحر مئشیه گنیدب، اودون بیغیردی،

آپاریب بازاردا ساطیردی، آلدیغی پولو چوریه وئریب، ننه سی ایله بیبیردی.

گون لرین بیر گونو شهرین دارغاسی بازاردا گزیردی، گوردو بیر کندلی

یاغ ساطیر. دارغا کندلی نین الیندن یاغی آلدی، آپاریب بیر دوکانا

قویبدو. کندلی یالواردی-یاخاردی، یاغینی دارغادان آلا بیلمهدی. کئچل ده

بورادا ایدی. بیر کناردا دایانیب تاماشا ائلیبیردی. بلی، کئچل اودونو

ساتدی، نئسی نین یانینا کلیب دئدی:

- ننه، بازاردا دارغا بیر کندلی نین یاغینی آلدی، اوزونو ده دؤیوب

دانلادی.

ننه سی دئدی:

- آی بالا، الله دارغانین ائوینی بیخسین، یازیق آتانی دا او دؤیوب اولدوردو. کئچل گنجی بیر تحر کئچیردی. تئزدن یئنه دوروب اودونا گئندی. اودون قیرماق ایستینده، مئشبیی اونی توتوب دارغانین یانینا گئیردی. دارغا کئچله دئدی:
- سنه کیم ایختییار وئریب کی، مئشه دن اودون بییغاسان؟ کئچل باشینی آشاغی سالیب دینمهدی. دارغا دئدی:
- پادشاهین امرینه گؤره ایکی یوز تومن جریمه وئرسن. وئرمه سن، سنی زیندانا سعالجاغام. کئچلین بوغازینین یولو قورودو، سوز تاپمادی دارغایا دئسین. دارغا اونون چنسی نین آلتین دان بیر دورتمه ووروب دئدی:
- تنز اول، ایکی یوز تومنی وئر. کئچل اونا یالوار-یاپیش انلییب دئدی:
- آغا دارغا، منه اوچ گون مؤهلت وئر. دارغا کئچلین دیلین دن کاغیز آلدی، اونا اوچ گون مؤهلت وئردی. کئچل ائولرینه گئندی. ننهسی گوردو کئچل چورک-زاد آلماییب، اوزو ده انله کنفسیزدی کی، آز قالیر آغلا سین. ننهسی اوندان سوروشدو:
- نییه کنفسیزسن؟ بس چورک هانی؟ کئچل دئدی:
- دارغا قویمور اودون بییغام. اوزو ده منه ایکی یوز تومن جریمه کسب. ننهسی باشینا-گوزونه دؤیدو. او گونو ننه-بالا آج یاتدی لار. سحر کئچل دوروب بازارا چیخدی. انله آج ایدی کی، یئر-گؤی باشینا هرلنیردی. گوردو کی، بیر نؤکر تاجیرین دوکانینا نیمچده آش آپاریب. کئچل خلوته سالدی، اونون الین دن نیمچنی قاپیب قاچدی، بیرباش ائولرینه آپاردی. نؤکر گئندیب تاجیره دئدی:
- بیر نیمچه آش گئیریریم. کئچل الیم دن آلیب قاچدی. تاجیر هر یئرہ آدم گؤندردی، کئچلی تاپمادی لار. او بیری طرف دن کئچل آشی ننهسی ایله یئییب، او گونو بیر تحر دولاندی لار. صاباح دارغایا ایکی یوز تومن وئرمه لی ایدی. کئچلی فیکیر گؤتورموشدو. پاپاغینی قباغینا قویوب چوخ فیکیرلشدی، آنجاق بیر یول تاپا بیلمهدی. گنجی کئچل بیر تحر یاتدی، سحر تئزدن یئرین دن دوردو، ننهسی نین تاخچا-بوغچاسینی آختاردی، گوردو آتاسین دان بیرجه دون قالیب. او، ننهسینه دئدی:
- آپاریب بو دونو ساتارام، پولونا بیر نچه گونلوک چورک آلام، سونرا باخاریق. کئچل دونو گؤتوروب بازارا چیخدی، انله ساتماق ایستیردی کی، گوردو بودو دارغا گلیر. ایسته دی دونو گیزلمده، دارغا گوروب دئدی:
- کئچل، نه ساطیرسان؟ کئچل دئدی:
- بو دونو ساتماق ایستیریم. دارغا دونو کئچلین الین دن آلدی، بیر نچه یومروق دا ووروب دئدی:
- گنت جریمنی گئیر، گل دانیشاق. کئچل بیلمهدی چورکسیز ننهسی نین یانینا نجه گئتسین؟ قونشولوق لاریندا اولان میسگرین یانینا گئندیب دئدی:
- آ میسگر، منی شاگیرد ساخ لارسانمی؟ میسگر دئدی:
- ساخ لارام، انله منه شاگیرد لازیمدی. کئچل قالدی میسگرین یانیندا. میسگر اونا هر آخشام چورک-زاد وئیردی، او دا ننهسینه آپاریردی. کئچل چوخ فراستلی ایدی. گوردویونو تنز

گؤتوروردو. میسگرین یانیندا ایکجه آی قالدی, بو ایکی آیدا چوخ شئی اویرندی.
کئچل میسدن پول کیمی شئی لر قاییریب جیبلرینه بیغدی, گلدی ائولرینه,
ننسینه دئدی:

- ننه, من دارغادان شیکایته گندجیم.

ننهسی دئدی:

- آی بالا, سن دارغایا نئیلیه بیلرسن?

کئچل دئدی:

- ننه, اونون باشینا اویون آچاغام.

کئچل شهرین بؤیوک آخوندون یانینا گئتدی. آخوند اوندان سوروشدو:

- نه سؤزون وار?

کئچل ادبله سلام وئریب دئدی:

- آخوند آغا, بازار دارغاسی مندن ایکی یوز تومن پول ایستیر.

آخوند آغا, قوربانین اولوم, منی دارغانین الیندن خلاص ائله.

آخوند دئدی:

- ایندی نئیلک ایستیرسن?

کئچل دئدی:

- فاغیر آدامام, منه رحمین گل سین. منی باغیشلا. من هاردان

ایکی یوز تومن تاپیم?

آخوند گؤردو بوردا خئییر وار, دئدی:

- کئچل, من دارغایا دئیرم سندن پول آلاماز. آنجاق بیر شرطیم

وار.

کئچل دئدی:

- او نه شرطدی?

آخوند دئدی:

- گرک منه اللی تومن وئرسن.

کئچل فیکره گئتدی.

آخوند دئدی:

- نییه فیکره گئتدین? راضی دئیل سنسه, چکیل باشیمدان, رد اول گنت.

کئچل دئدی:

- آخوند آغا, راضیام, وئررم.

کئچل قورانا آند ایچیب آخوندا سؤز وئردی کی, تئز دوزلدیب گتیررم.

آخوند راضی اولدو. کئچل چیخیب گئتدی. آخوند دا بیرباش مسجیده گئتدی,

جاماعتی بیغدی, دارغانی دا چاغیرت دیردی. اوزونو دارغایا توتوب دئدی:

- دارغا, سن قاضییا ایکی یوز تومن بورجلوسان. نییه وئرمیرسن?

گرک آخشاما کیمی ایکی یوز تومن گتیریب منه وئرسن. قورانا آند

ایچملی سن کی, آخشاما کیمی گتیریب سنه وئریم.

دارغا دئدی:

- آی جانیم, کئچل منه ایکی یوز تومن بورجلودو.

اونو آل, قاضییا وئریم.

آخوند دئدی:

- یوخ, سن اوزون کئچلدن آلامسان. سن بو گون پولو گتیریب منه

وئرملی سن کی, آپاریب قاضییا وئریم.

دارغانین علاجی کسیلدی, علی قوینوندا ائوینه گئتدی. ایکی یوز تومن پول

گتیردی, آخشام آپاریب آخوندا وئردی. کئچل آخشام آخوندون یانینا

گلدی. آخوند قاشقباغینی تورشودوب دئدی:

- ائی ولدوزینا, دارغانین پولونو نییه وئریمیرسن? گوزومون قباغیندان

رد اول گنت, ایکی یوز تومن پولو کئیر منه وئر, من ده وئریم

دارغایا.

دارغا پولو آخوندا وئرند کئچل قاپی دان گوزو ایله گورموشدو. اودو

کی, بیر سؤز دئمدی بابیرا چیخدی. بیر داشین اوستونده اوتوروب گنجی یاری

اڭلدى. بیلدى کی، آخوند اونا پول وئرهسى دئیل. بیر تحر دیرماشیب بارینین باشینا چیخدی، آخوندون هیتینه یئندی. باخیب گوردو آخوند داش کیمی یاتیب. گیردی ائوه، آخوندون پول ساندیقچاسینی گؤتوردو، یئنه بارى دان آشیب ائولرینه گلدى. ساندیقچانی آچیب گوردو، اورادا بئش یوز تومن پول وار. کئچل نئسینی اویاتدی، پول لاری اونا وئریب دئدی:

- ننه، بو پول لاری برک ساخلا. سحر ده بیر لظتلی سودلو پلوو بیشیر یئیک.

کئچلین ننهسى پول لاری گورنده گوزلری ایشیقلا ندی، پول لاری گوتوروب گیزلندى. بون لار گنجنى راحت یاتیب سحر یئمکده اولسون، انشیت آخوندان.

آخوند تزدن دوروب دستماز آلدی، ایسته دی ناماز قیلا، بیردن ایکی یوز تومن یادینا دوشدو. باخیب گوردو ساندیقچا یوخدو. اورا ساندیقچا، بورا ساندیقچا، نه قدر آختار دیسا، تاپمادی کی، تاپمادی. آخوندون قارنینا آغری دوشدو، ناماز یادین دان چیخدی. اونون نامازی پول ایدی. آخوند سیررینی آچیب هنج کسه دئییه بیلمهدی، یانا-یانا قالدی. بیلدی کی، پولو کئچل آپاریب. آچیب آغارتمالی مسئله دئییلدی.

او بیرى طرفدن کئچل ایلیک روزوسونو آلیب باشینین آلتینا بیغدی. او، دارغا ایله آخوندون گوزونه گورونموردو.

گون لرین بیر گونو کئچل دامین اوسته چیخمیشدی. گوردو دارغا اونلارا طرف گلیر. کئچل نئسینی چاغیریب دئدی:

- ننه، منی کیم خبر آلسا، دئیرسن، کئچل اون گوندو بو شهردن کؤچوب.

ننهسى دئدی:

- یاخشى، دئیرم.

بلى، دارغا گلیب قاپینی دؤیدو. کئچلین ننهسى قاپینا چیخیب دئدی:

- کیمی ایستیرسن؟

دارغا دئدی:

- کئچله ایستیرم.

آرواد دئدی:

- کئچل اون گوندو ائوی ساتیب، چیخیب گئدیب.

دارغا کور-پنشان بازارا قاپیندی. کئچل ده دامین اوستون دن آشاعی

دوشوب دئدی:

- ننه، پول گوتور، بازارا گنت. بیر دست آرواد پالتاری، بیر ده بیر چارقات

آل گتیر. اوزون ده تنز گل.

قاری دئدی:

- آي اوغول، آرواد پالتارینی نئیلیرسن؟

کئچل دئدی:

- ننه، لازیمدی، سن گنت آل.

کئچلین ننهسى پول گوتوروب بازارا گنتدی، بیر دست آرواد پالتاری آلیب

گتیردی. کئچل آرواد پالتارینی گئییب بازارا چیخدی. اول-اول آخوندا

راست گلدى. کئچل آخوندون قاباغیندا ازیلدی، بوزولدو، قیر وئردی. آخوند

برک شورگوز ایدی. او، اوزلویونده دئدی: ”جب نازلی آرواددی، بون دان آلاماق

اولماز.“

آخوند دوشدو کئچلین دالینا، کئچل هارا گنتدی، او دا گنتدی. کئچل

بیرباش منشیه گنتدی. آخوند دا اونون دالینجان گندیردی. منشه نین قالین

یئرینده کئچل چادرانی باشین دان آتدی، بیر یارماچا گوتوروب، آخوندو او

قدر بودادی کی، آخوند هئی دن دوشوب یئره بیخیلدى. کئچل اونو ایتلییب

بیر یارغانین آلتینا سالدی، اوستونو تورپاقلادی.

کئچل یئنه اوزونو-گوزونو برک-برک بورودو. بازارا چیخدی. آختاریب دارغانی تاپدی. اونا گوز ووردو، ناز ائلدی. اونا دا یولدان چیخارتدی. باشی ایله ایشاره ائلدی کی، دالیمجا گل. او، گئنتدی، دارغا اونون دالینا دوشدو. گئتھاگئنت، کئچل دارغانی دا مئشیه آخوندو باس دیردیغی یئره آپاردی. بیردن باشیندان چارشابی آتدی. دارغا اونو گورنده قاچماق ایسته دی. کئچل اونا دا آمان وئرمه دی. بیر یئکه یارماچا گوتوروب اونون اوستونه دوشدو. نه یئمیسن، تورشولو آش. باش-گوز دئمدی بودادی. او قدر ووردو کی، دارغا هئی دن دوشوب یئره بیخیلیدی. کئچل اونون بیخیلسیندان دا ال چکمه دی، بودادی. اونا دا موللانین یانینا سالیب اوستونو تورپاقلادی. بوندان هئچ کسین خبری اولمادی. کئچل اونلارین شرعیندن قورتاردی، ننهسی ایله قولاغی دینج گون کئچیریپ، اومورلرینی باشا ووردولار.

قافتانین ناغیلی

بیری واردی بیری یوخدو. ئوزاق اییاملاردا قایتان آدلی بیر قاری واردی. بو قارینین گوزونون آغی-قاراسی قافتان آدلی بیر نوحسی، وار-دؤولتدن ایسه بیرجه کئچیمی واردی. او، هر گون بو کئچینی ساغیردی، نوحسی قافتان دا آپاریب بازاردا ساتیردی، آلدیغی پول چورکدن-زاددان آیردی، اولمه-دیریل دولانیردی لار. کئچی نین باشینا بیر ایش گلسه ایدی، هر ایکیمی آجیندان اولردی. بو

کئچینینکی ده لاپ وئرگی ایدی، اوینده 1 بیر سرنیج سود اولوردو. اوزو ده ایلهه ایکی دفعه ائکیز بالا دوغوردو.

گونلرین بیر گونو قافتان سودو ساتیب ائوه قایی داندان، پادشاهین

وزیری اونون قاباغینا چیخیب دئدی:

- آی اوغلان، گورورم ایلهه اون ایکی آی سود ساتیرسان. مگر سنین

اینین هئچ قوروتورمور؟

قافتان دئدی:

1 هر ساغیلاندا

- وزیر ساغ اولسون، اینیمیز یوخدو، بیرجه کئچیمیز وار. اوزو ده سن بیلدیین کئچی لردن دئیل، بیر ائوین دیری دیر. اوینده نم اوندان بیر سرنیچ سود ساغیر.

قافتان کئچینی او قدر تعریفله دی کی، وزیرین آغزینین سویو آخیب، دندی:
- گرک من او کئچینی گورم.
قافتان دندی:

- نه اولار، وزیر آغا، گندک گور.
وزیر ئوتانماز-ئوتانماز قافتانین یانینا دوشدو. قافتان اونو ائولرینه آپاردی. کئچینی اونا گؤستردی.
وزیر باخیب گوردو، بو ائله کئچی دیر کی، جئیران کیمی. آدام گوزونو چکمک ایستمیر. کئچییه گوزو دوشدو. قایدیب گئندی. قافتان دا ننسی نین یانینا گئندی. قایتان قافتان دان سوروشدو:

- بالا، او کیم ایدی؟

قافتان دندی:

- ننه، وزیر ایدی، کئچییه باخیردی.

قاری ایکی اللی باشینا ووروب دندی:

- وای، وای، وای! ائویمیز بیخیلدی! کئچینی وزیر الیمیزدن آلاجاق، بیزی دوزلرده قویاجاق!

قافتان گوله-گوله دندی:

- آی ننه، سن نه دانیشیرسان؟ کئچی اونون نیینه لازیم دیر؟ اونون فیکرینی چکمه.

قایتان دندی:

- یوخ او غلوم، او وزیر ظالیم آدمی. او، بیخمامیش ائو یوخدور.

قافتان نه قدر ائلیردی، ننسینی ساکیت ائلیه بیلیردی.

او بیری طرفدن وزیر کئچینی هنج یادین دان چبخارتمیردی. اونو قافتان دان

نور-گوج، یا دا خوشلوقلا آماق فیکرینه گلیمشده. ائله کی، باریگاحا

چاندی، بیر قول چاغیریب دندی:

- گنت، فیلان پئرده قافتان آدا بیر اوغلان وار، اونو بورا چاغیر.

قول دوز قایتان قارینین ائوینه گئندی، دندی:

- قافتان، سنی وزیر چاغیریر.

قایتان قاری، دیزلرینه ووروب باشلادی آغلاماغا، دندی:

- ائویمیز بیخیلدی، کئچینی ظالیم وزیر آلاجاق! او غلومو اونون اوچون

چاغیریر.

قول قافتانی گؤتوروب وزیرین یانینا آپاردی. وزیر دئدی:

- قافتان، گرک کئچینی منه وئرسن.

قافتان دئدی:

- وزیر، عدالتینه گوج ائلمه. بیزی دولان دیران ائله او کئچی دیر. کئچینی

آسان، گرک قاباقجا قوجا ننمله منیم باشیمی کسه سن. الله خا

تیرینه بیزیم اولوموموزه باعث اولما.

وزیر اونون آغزینا بیر شیلله ووروب، دئدی:

- کئچینی منه وئرملی سن، و سسالام، شود تامام!

قافتان گوردو خئییر، وزیر نورلا بون دان کئچینی آلاجاق، اودور کی، پادشاهین

یانینا شیکایته گئدیب دئدی:

- شاه ساغ اولسون، بیر قوجا ننم وار، بیر ده اوزومم. گؤزوموزون

آغی-قاراسی بیرجه کئچیمیز وار. اونون سودو ایله دولانیریق. بو کئچینی وزیر

ایمیزدن آماق ایستیر. بیزه رحمین گل سین، قویما کئچیمیزی وزیر

ایمیزدن آسین.

پادشاه وزیر ی جاغیرت دیریب دئدی:

- وزیر، بو نئجه احوالاتدی؟ بو یازیق لارین کئچیسینی نییه اللرین دن

آماق ایستیر سن؟

وزیر کئچینی او قدر تعریفله دی کی پادشاه دا کئچیه عاشق اولدو. ایندییه

قدر عاشق بیر ایدی، ایندی اولدو ایکی. پادشاه دئدی:

- وزیر، گئدک او کئچیه باخاق.

پادشاهلا وزیر بیر-بیرینه قوشولوب قافتانین ائینه گئتدی لر. پادشاه

کئچیه باخیب گوردو دوغرو دان دا گؤزل کئچیدی، ائله بیل جئیر اندی. پادشاه

کئچیه وورولدو. باریگاکا قایدیب وزیره دئدی:

- وزیر، او کئچی منیم اولمالیدی. سن تاماحینی چک. پادشاه کئچینی

تعریفله دیینه وزیر پئشمان اولدو. اونا بیر سؤز دئدی. پادشاه ایکی آدم

گؤندردی، قافتانی یانینا گتیردیب دئدی:

- کئچی منیم اولمالی دیر. اوز الینله گتیریب منه وئرملی سن.

قافتان چوخ یالواردی، پادشاهین اونا یازیغی گلمه دی. ایکی آدم گؤندردی،

گئدیب کئچینی باریگاکا آپاردی لار. قافتان اللری قوینوندا ائوه

قایدیب ننسینه دئدی:

- ننه، من پادشاهنان وزیردن قیصاص آلمالیام. گرک کئچیمی

اونلاردان آلام. باش گؤتوروب بیر مدت ئوزاق لارا گئدیم.

ننه سی دئدی:

- بالا، سن پادشاهلا پادشاهلیق ائلیه بیلمز سن. بیئرینده اوتور.

قافتان دئدی:

- یوخ ننه، گننجیم.

قایتان قاری چوخ دندی، اوغلو قافتان آز ائشیتدی. آخیردا نعلاج قالیب راضی اولدو. قافتان دسمالینا چۆرک قویوب یولا دوشدو. آز گنندی، چوخ گنندی، چۆری قورتاردی. آجیندان قیچلاری هئی دن دوشدو. بیتاقت اولوب یئره ییخیلدی. هاندان-هانا آییلدی. یاخیندان بیر سس گلیردی. چئوریلیب سس گلن طرفه باخدی، گۆردو بیر شیر، بودور نره چکه-چکه گلیر. قیچلارینین هئی یوخ ایدی کی، دوروب قلچسین. گۆردو شیر دوز اونون یانینا گلدی. قافتان اونا دندی:

- آی شیر، منی یئمه.

شیر دیله گلیب دندی:

- آی ئوشاق، دالیم دوش، هارا گنتم گل.

قافتان اونون دالینا دوشدو. شیر اونو اوز ماغاراسینا آپاردی دندی:

- ایندی دئی گۆروم، هاردان گلیب، هارا گننیرسن؟

قافتان دندی:

- ائی شیر، پادشاهلا وزیر کئچیمی الیمدن آلدی لار، منیمله نمنی

آج قویدولار. اودو کی، اونلارین الیندن آیاق آلیب گننیرهم.

شیر دندی:

- گۆروم، آجسان. دویونجا چۆرک یئی، سونرا تحرینی دئیرم،

گننید کئچینی آلاسان.

قافتان دویونجا چۆرک یئدی. دیزلری تافته گلدی. شیر اونا دندی:

- ائی قافتان، بو بیبابانی قورتارینجا گننرسن. قاباغینا بیر قالین

منشه چیخاجاق. منشه نین ایچریسی گنجه دن ده قارانلیقدی. قورخمازسان،

منشه نین ایچینن گننرسن. بیر خئیلی گنن دن سونرا قاباغینا بیر قوجا

کیشی چیخاجاق، سنه هر سۆز دئیجک. سن هئج زاد دئمسن. انله دئیرسن،

قبوللو، آتامسان. کیشی قلیانینی یئره سعالجاق، یئردن گۆتوروب

اوزونه وئرسن. اوندا سنه دئیجک:

- گنت، اوغول، خوشبخت اولارسان. بیر آز گننرسن، گۆرکسن بیر

ماغارا وار. ماغارانین یانینا گنندنه قاباغینی بیر اژداها کسب، سنی

یئمک ایستیجک. آل بو داشی. وورارسان اژداهانین باشینا، اولر. ایچری

گیررسن. گۆرکسن بیر آدم اوتوروب، هر یئره نور سپیر. او سنه

دئیجک. نه دیلین وار، دئی یئرینه یئتیریم.

اوندا دئیرسن: "سن دن سئحلری اود ایستیرم".

ائی قافتان، او، گوندو. سنه بیر بالاجا یومرو اود وئرجک. آلیب قویارسان

جیبینه. قورخمازسان، او اود سنی یان دیرمایاجاق. گئری قاییدارسان،

جیبیندی اودا نه دئنس یئرینه یئتیرجک. او افسونلو اوددو، اونا هئج شئی

کار ائلمز. الینده توتاندا اوزون ده اود اولاجاقسان. گندیب پادشاهها دیوان توتارسان، کئچینی ده آلاسان.

قافتان شیردن راضی قالدی، اونونلا سلاماتلاشیب یولا دوشدو.

گندیب شیر دندیی قارانلیق منشیه چیخدی. گوردو بوردا بیر قوجا کیشی اوتوروب، اوز-اوزونه ائله هئی اوخویور. کیشی اوغلانی گورنده یئریندن قالخدی،

آغزینا بیر شیلله ووردو. دیلی نین آلتیندان نه نالاییق سوز چیخدی، اونا دندی.

قافتان بیر کلمه ده سوز قایتارمایب دندی:

- قبولدو، اولدورمیه ده ایختیارین وار. سن منیم آتامسان.

کیشی نین قلیانی الیندن دوشدو. قافتان او ساعت قلیانی یئردن گوتوروب

اونا وئردی. کیشی دندی:

- ائی اوغلان، گورورم یاخشی اوغلانسان. گئت، مورادینا چاتاچاقسان.

خوشبخت اولاجاقسان.

قافتان کیشیه دعا ائلدی، اوندان ایریلیب، بیر قدر گئتدی، بیر ماغاریا

چاتدی. گوردو ماغارانین آغزینی بیر اژداها کسیب. اژداها اونو

یئمک ایستینده، شیر وئردییی داشی اژداهانین تپسینه ووردو، اژداها او

ساعت اولدو. ایچری گریب گوردو بیر گوزل قیز اوتوروب، هر طرفه نور سپیر.

بورا هارا اولسون - گونون ائوی. گون اوغلانی گوروب دندی:

- ائی اوغلان، آلتی آی ایدی، هئچ یئر ایشیق سالا بیلیردیم. اژداها قاباغیمی

کسمیشدی. سن اونو اولدوردون، منی خطا-بلادان قورتاردین. نه

دیلبین وار، سؤیله، یئرینه یئتیریم.

قافتان دندی:

- سندن سئحرلی اود ایستیریم.

گون اونا یومورتا بویوکلو یونده بیر اود وئردی، دندی:

- سنی یان دیرماز، نه دئسن یئرینه یئتیرر. کیمی دئسن یان دیرار.

اوغلان اودو آلیب جیبینه قویو. گونله سلاماتلاشیب گئری قاییتدی. اول

قوجانین، سونرا شیرین یانینا گلدی. اونلاردان خنییر-دعا آلدی. شیر اونا بیر

توک وئریب دندی:

- دارا دوشنده اودا توتارسان، حاضر اولارام.

قافتان شیرله خوداحافیزلاشیب یولا دوشدو. درملردن سئل کیمی، تپهلردن

یئل کیمی، بادئی-سرسر کیمی گندیب ائولرینه چیخدی، گوردو آناسی

دیلمچی اولوب، آجیندان اولور. اودو جیبیندن چیخاردیب دندی:

- اود، سندن بیر قازان آش ایستیریم. او ساعت آش حاضر اولدو. قافتان

آناسی قایتانلا دوینجا آش یئدی لر. قایتان دیرچلندی.

قافتان دوز پادشاهین یانینا گئتدی، دندی:

- شاه، وئر منیم کئچیمی?

شاه دئدی:

- نه کئچی؟ توتون بونو، آسین دار آغاجین دان.

اونو توتماق ایستینده قافتان جیبین دن اودو چیخارتدی، او ساعت اوزو ده اودا دؤندو. آلوو قالخیب پادشاهین اوز-گؤزونو پان دیردی. پادشاه برکدن قیشقیردی:

- دایان وئیریم.

اوغلان اودو قویدو جیبینه. پادشاه قورخوسون دان اونون کئچیسینی اوزونه قایتاردی. قافتان کئچینی گؤتوروب ائوینه آپاردی. آنا-بالا چوخ سئویندی لر. قافتان اودو چیخاردیب دئدی:

- اود، سن دن بیر ایمارت ایستیریم.

او ساعت ایمارت حاضر اولدو، هر طرفه پاریلتی سالدی. ایمارتین داش لاری للی، ذبرجه ددن ایدی. پادشاه بو بینانی گؤروب آغزی آیریق قالدی. پادشاه وزیره دئدی:

- وزیر، تدبیر. قافتانداکی سئحرلی شئی اله کئچیرملیبیک.

وزیر دئدی:

- شاه، قیزین ملایکه خانیمی اونا اره وئر. بلکه قیزین واسطه سیله او سئحرلی شئی اله کئچیرسن. آیری یول یوخدو.

پادشاه قافتانی چاغیریب دئدی:

- قیزیم ملایکنی سنه وئیریم، حاضرلیق گؤر.

قافتانین داماغی شاققیلادی. پادشاه یئددی گون، یئددی گنجه توي ائلیب قیزی قافتانا وئردی. بیر مدت قافتانلا شاه قیزی مئهریبان دولاندی لار. بیر گون ملایکه خانیم قافتان دان سوروشدو:

- بو وار-دؤولته نه ایله چاتدین؟

قافتان دئدی:

- قازانمیشام. ال زحمتیمله.

ملایکه خانیم دئدی:

- من دن سیررینی گیزلیبیرسن. منی اوزونه آرواد حساب ائله میرسن. سؤزونو قورتاریب آغلاماغا باشلادی. قافتانین اوریی داوام گتیرمهدی، جیبین دن اودو چیخاردیب دئدی:

- اود، سن دن بیر بزکلی، هر شئی لی مجلس ایستیریم.

او ساعت حاضر اولدو. بزکلی خالی لار، اوستونده سوفره، سوفرنین اوستونده هر جور لذتلی یئمک.

یئدی لر، سوفرمن قالدی لار. پادشاه قیزی اودون یئرینی بیلدیبینه چوخ

شاد اولدو. بیر مدت گلدی کئچدی. پادشاه قیزی اوزونو قافتانا دها

مئحیرلی گؤستردی. بیر گنجه ملایکه خانیم قافتانی یوخویا وئردی. اونون

جیبین دن اودو چیخاردیب، دوز آتاسینین یانینا گئندی، اودو اونا وئردی، سیررینی ده اویرتدی.

او بیرى طرفدن قافتان یئردن قالخیب گوردو، نه قیز وار، نه ده جیبینده اود. قافتان تئز بیر بیبابانا گئندی. پادشاه اونا آختاریب تاپمادی، آنجاق کئچینی اوز ائوینه آپاردی. اوغلان بیباباندا شیر وئردییی توکو اودا توتدو. او ساعت شیر حاضر اولدو. قافتان احوالاتی اونا ناغیل ائلییب دئدی:

– پادشاه اودو الینه کئچیریب.

شیر دئدی:

– مستان پیشییبی بورا چاغیر.

قافتان گندیب پیشییبی گئیردی. شیر پیشییه دئدی:

– پادشاهین ایمارتینه گئدرسن. اوندا بیر سئحرلی اود وار، نه جور اولورسا اودو اله کئچیررسن، گتیریب قافتانا وئرسن.

پیشیک دئدی:

– باش اوسته.

پیشیک دوز پادشاهین قاپیسینا گئندی، بیر تحر ائوه گیردی. بیر کونجده گیزلندی. گوزلهدی، پادشاه یوخویا گئندی. آختاردی، اودو اونون باشینین آلتیندان تاپدی. گوتوروب ائودن چیخدی، آپاریب شیر وئردی. شیر اودو قافتانا وئریب دئدی:

– بو دفعه اودو اله کئچیرسلر، سنی اولدوررلر. سن اونلاردان قاباغا دوش.

شیر سوزونو دئییب، گئندی. قافتان چوخ سئویندی. او بیرى طرفدن پادشاه یئردن قالخدی. ها آختاردی، اودو تاپمادی. باشا دوشدو کی، بو قافتانین ایشی دیر. قیزین چاغیریب دئدی:

– قیزیم، قافتان اودو او غور لاییب. قورخما، گئت، اونونلا باریش، قیلغینا گیر. اودو اله کئچیر، یوخسا او بیزه دیوان توتاجاق.

قیز گئیندی، بزندی، عطیرلندی، ”گل منی گور، دردیمن اول“

اولدو. قافتانین یانینا گلدی. قافتان اونا گورنده هر شئی ئونوتدو. لاپ

اوزونو ده ئونوتدو. ائله بیل پادشاه قیزی هئچ اودو او غور لاماییمیش. قیز اونا

ناز آندی، قمزه وئردی. قافتان داشی جیبین دن چیخارتدی، تام ایسته دی، او ساعت

سوفره آچیلدی، اوستو دولو نعمتلر. ملایکه خانیمدا بو لازیم ایدی. قافتانین

گوزونو او غور لاییب، بیمنینه بیحوشداری قاتدی. قافتان بیمن کیمی

بیحوش اولوب یئر بیخیلیدی. قیز آیاغا قالخدی، اونون جیبین دن اودو چیخاردیب

تئز آپاردی، آتاسینا وئردی. قایتان ائوه گیریب گوردو او غلو قافتان بیحوش

اولوب. اونون اوزونه گولاب سپیب اوزونه گتیردی، دئدی:

– او غول، سنی کیم بو حالا سالدی؟

قافتان دئدی:

- پادشاهین قیزی.

قایتان دئدی:

- پادشاهین قیزی بورا نه جور گلیمیشدی؟

قافتان دئدی:

- ننه، دانیشماغین واختی دئییل. پادشاه بورا گلیب، بیزی یان دیریب کوله دؤندرجک.

قافتان قاچیب بیر ماغاریا گئتدی، توکو اودا توتدو، شیر حاضر اولدو دئدی:

- یئنه نه اولوب، یقین اودو الدن وئرمیسن؟

قافتان احوالاتی اونا سؤیلیب دئدی:

- قیز منی آلدادی، بیحوش ائلیب، اودو آپاردی.

شیر او ساعت پیشییی چاغیریب دئدی:

- مستان پیشیک، پادشاه یئنه اودو اله کئچیریب. گئت اودو اوغورلا گتیر.

پیشیک دئدی:

- باش اوسته.

پیشیک پادشاهین منزلینه گئدی، بیر یئرده گیزلندی، پادشاه اودو

قویدو غو یئری اویرندی. گؤزلهدی، پادشاه یاتان کیمی اودو گؤتوروب قاچدی،

گتیریب شیره وئردی. شیر اودو قافتانا وئریب دئدی:

- چالیش، اودو بیر ده الدن وئرمه.

شیر سؤزونو دئییب گئتدی. قافتان دوز ائوه گلدی، گوردو کچی یوخدو.

آناسی قایتان دان سوروشدو. قایتان دئدی:

- پادشاه گلیمیشدی، سنی آختاریردی. کئچینی گؤتوروب آپاردی.

قافتان دوز باریگاکا گئتدی، دئدی:

- پادشاه، کئچیمی وئر. پادشاه قورخودان اونون کئچیسینی وئردی.

قافتان کئچیسینی ائوه آپاردی. ننهسی قایتان کئچینی سودونو ساغدی،

ایچینه چۆرک دوغراییب، شیرین-شیرین یئمکده اولسون لار، او بیر طرفدن

پادشاه وزیر ی چاغیریب دئدی:

- وزیر، اودو قافتان یئنه اله کئچیریب. تدبیر!..

وزیر دئدی:

- تدبیر اودو کی، اونو کئیر ائشیک آغاسی قوی، مجلس دوزلت، مجلسده

بیحوش ائلت، اودو الیندن آلان دان سونرا اوزونو ده اولدورت.

وزیرین تدبیری پادشاه خوش گلدی. قافتانی باریگاکا چاغیریب دئدی:

- سنی ائشیک آغاسی قویورام. اونون اوچون بو گئجه قوناقلیق دوزلدیرهم،

آخشام گلرسن.

قافتان دئدی:

- من ایستیمیرم، ائشیک آغاسی اوزون اول. پادشاه، آلالدا بیلمزسن. باشیم داش لارا دییب. بو ساعت سنین درسینی وئرجم. پادشاه دئدی:
- قافتان، اوندا تا سنینله ایشیم یوخدو، من دن ال چک. قافتان اودو چیخاردیب دئدی:
- ائی اود، پادشاهی، وزیرى، وکیلى، عیان لاری، اشرفی، پادشاه قیزینى یان دیر کول ائله.
- اود هر طرفه آلوو پوسکوردو، پادشاهی، قیزینى، وزیرى، وکیلى، بوتون عیان لاری یان دیریپ کول ائلدی. باریگاه کول تپسینه دؤندو.
- قافتان ائولرینه قاییتدی. بیر کاسیب کیشی نین قیزینى آلدی، یئددی گون، یئددی گئجه توي ائلدی. قافتان، ننهسی قایتان، آروادی و کئچیسى ایله اومور سوروب، دؤوران کئچیردی لر.

دور الینین ناغیلی

- بیری واردی، بیری یوخدو، الله واردی، شرعیکی یوخ ایدی. بیر کیشی واردی. بونون دا بیر اوغلو واردی، آدی دورالی ایدی. گون لرین بیر گونو دورالینین ددهسی نیمی بیچ دیریدی. اوچ-دؤرد بیچینچیسى واردی. ننهسی دورالییا دئدی:
- باللا، گل بیچینچی لره یئمک آپار. دورالی ننهسی نین حاضر لادیغی یئمی، بیچینچی لره آپاردی. ددهسی دورالییا دئدی:
- باللا، گئت ننه دئی تو یوقدان-زاددان بیر-ایکی سینی کس سین، آخشاما خورک حاضر لاسین، بیچینچیمیز چوخدو. آرواد کیشی دن چوخ قورخوردو. اودور کی، دورالی نه دئسه ایدی، اونو ائلیجکدی. دورالی گلیب ائوه چیخدی. ننهسی اوندان سوروشدو:
- باللا، ددن نه تاپشیردی؟ دورالی دئدی:
- ننه، ددهم دئدی کی، قونشوموزدان-زاددان آدم چاغیر سین، قارا اوکوزو ده، بوز اوکوزو ده کس دیر سین، خورک قاییر سین، بیچینچیمیز چوخدو. آرواد بو سؤزو ائشى دن کیمی بیر-ایکی آدم چاغیردی، اوکوز لری کس دیردی.

باشلادی لار گونونو سویماعا. کیشی بیچین بیچیردی. گوردو اوری قیسلیر،
اوزونونه

دندی: ”دوروم، گندیم ائوه. گوروم ائوده نه اولوب کی، منیم اورییم
بنله اولور؟!“

گن دن گوردو کی، قاپیسی چوخ بیغینجاقلی دیر. دابان آلدی، گلیب گوردو
اوكوزلرین ایکیسینی ده کسبیلر، قولون قول، بودون دا بود ائلیب بیغیب لار
ائوه. اروادینا دندی:

- کؤپک قیزی، بو نه ایشدی؟

آروادی دندی:

- اشی، دورالی گلدی کی، ددهم دئییر، قارا اوكوزو ده بوز اوكوزو ده
کس دیرسین، خورک قاییرسین، بیچینچیمیز چوخدو. من ده کس دیردیم. کیشی
دورالینی چاغیردی، اونا بیر-ایکی شیلله چکیب دندی:

- آی باشین باتسین، مگر من سنه دئمیشدیم کی، گنت دئ اوكوزلرین
کس دیرسین؟ سن ائو بیخان، فرسیز اوغولسان. گنت بیچینچیلری چاغیر گلسین لار.
دورالی گندیب بیچینچیلره دندی:

- ددهم دئییر، بیچیلیسینی-بیچیلی، بافاسینی-بافا، بیتیلیسینی ده بیتیلی
قویسون لار. دورد طرفدن زمییه اود وورسون لار، چیخیب گنتسین لار.
بیچینچیلر دندی:

- بلکه ددن دلی اولوب؟ زمییه نییه اود ووراق؟

دورالی دندی:

- یوخ، عمی، ددهم دلی دئییل، دئییردی یان دیرسین لار.

بیچینچیلر دندی:

- یاخشی، سن یواش-یواش گنت، بیز زمینی یان دیراق، سونرا گلک.
دورالی یولا دوشدو. بیچینچیلر ده بیر کولا اود ووردولار، دورالینین
دالینجا دوشدولر یولا. بیچینچیلر گلدی لار ائوه. کیشی سوروشدو:

- بس نییه گنج گلدینیز؟

دندی لار:

- اشی، گدییه تاپشیر مامیشدین کی، بیچیلنی، بیچیلیمه نین هامیسینی

یان دیرین، گلین؟

کیشی دندی:

- نئج؟ مگر زمینی یان دیردینیز؟

بیچین لار دندی لار:

- سئوین کی، بیز ئوشاغین سوزونه باخمادیق. دورالی دئییردی، ددهم

دئییر: - زمییه بیتیلیسی-بیتیلی، بیچیلیسی-بیچیلی قویوب دورد بیر طرفدن اود
وورسون لار، گلسین لار.

کیشی دوردو چوماغی گۆتورسون، دورالینی وورسون، آیاغی سوروشوب بیخیلیدی،
پاپاغی باشیندان دوشدو. دورالی تئز یویوردو، کیشی نین پاپاغینی گۆتوروب
قالجیدی. کیشی نین ئوزاق یئرده بیر باجیسی واردی. دورالی آغلیا-آغلیا اونون
یانینا گنڈیب دئدی:

- آی ماما 1، ددهم اولوب!

ماماسی تئز-تلسیک بیر قازان حالوا چالیدی، بیر آز یوخا بیشیردی. بیر
نچه ده تویوق کسدی، یوکلهدی ائششیه، آغلیا-آغلیا دوشدو یولا. دورالییا
دئدی:

- دورالی، بالا، سن ائششیی سور گتیر، بیز ایرلیلیک. دورالی باشقا
یوللا باشلادی گنتمیه. او، یولدا ائششیی ساتدی. بیر یئرده یوخانی، بیر
یئرده حالوانی، بیر یئرده ده تویوغو باس دیردی. یولدا اوچ تاجیره راست گلدی.
بوندان سوروشدولار:

- کیمسن، هارا گنڈیرسن؟

دورالی دئدی:

- نؤکر اولاجام.

دئدی لر:

- بالا، گل سنه، ائله بیزه نؤکر اولاسان!

دورالی دئدی:

- نییه اولمورام، اولارام.

1 ماما - بعضی رایون لاردا بیبیه دئیر لر.

دورالی قوشولدو تاجیر لره. بون لار گنڈیب چیخدی لار دورالی حالوانی باس دیردیغی
یئره. بون لار دئدی لر:

- دورالی، بیر آز اودون بیغ، بیشمیش بیشیرک، یئیک.

دورالی دئدی:

- نئیلیر سیز بیشمیشی؟

دئدی لر:

- نچه نئیلیریک، چؤرک یئمیک؟

دورالی دئدی:

- ائله منیم بو آغاجیمدان هر شئی اولار، نه دئسنیز او ساعت حاضر
ائلرم.

دئدی لر:

- او نه یاخشی شئیدی.

دورالی دئدی:

- حالوا ایستیر سینیز حاضر اولسون؟

دئدی لر:

- ایستتیریک.

دورالی حالوانی باس دیردیغی یئری بیلیردی. چوماغی اورا ووروب دئدی:

- دی, قاضین بورانی.

قازدی لار, گوردولر دوغرودان دا بیر قازان حالوا وار. اونو یئدی لر,

دوشدولر یولا. گئندی لر چیخدی لار توپوق باس دیریلان یئره.

دئدی لر:

- دورالی, بیر آز اودون بیغ, بیشمیش دن-زاددان قاپیراق.

دورالی دئدی:

- نئیلبیرسیز اودونو? ائله من بو آغاجیلا هر نه دئسم حاضر اولار.

دورالی آغاجی ووردو توپوغو باس دیردیغی یئره, دئدی:

- آغاجیم سن دن آداما ایکی توپوق ایستتیرم.

قازدی لار, گوردولر دوغرودان آداما ایکی بیشمیش توپوق چیخدی. یئدی لر,

اوز آرالاریندا دئدی لر:

- بو آغاجی بون دان اوغورلایا بیلیریکمی?

بورادان دا یولا دوشدولر, گئدی ب چیخدی لار یوخا ایله خورک باس دیریلان یئره.

دئدی لر:

- دورالی, اودون بیغ, بیر آز یئمک دن-زاددان بیشیرک.

دورالی دئدی:

- سیز نه تحر آدامسینیز? بیر دفعه سیزه دئدیم کی, بو آغاجیلا نه ایسته سن حاضر اولار.

چوماغی ووردو خورک, یوخا باس دیریلدیغی یئره, دئدی:

- آغاجیم, سن دن بیر قازان خورک, ایستتیرم, یانیندا آلتی بوکوم یوخا.

قازدی لار یئری, بیر قازان خورک, آلتی بوکوم یوخا چیخارتدی لار. دویونجا

یئدی لر. دورالی قابی, قاشیغی بیغدی بیر خورجونا, دئدی:

- تا من سیزدن آیریلجاغام.

دئدی لر:

- اده, بو سفئدی. گرک بو آغاجی بون دان آلاق. دورالی, گل بو

آغاجی وئر بیزه.

دورالی دئدی:

- هر نيز ایکی یوز تومن وئرین, آغاجی وئریم سیزه.

بون لار چیخاردیب آلتی یوز تومن وئریم آغاجی دورالی دان آلدی لار.

دورالی دئدی:

- بیر سۆز ده دئییم.

دئدی لر:

- دی.

دورالی دئدی:

- بیدب سۆز یادینیزا ساللا-ساللا آغاجی یئرہ وورسانیز, هئج شئی چیخماز. گرک آغاجی یئرہ ووراندا اورینیزه بیدب سۆز سالما یاسینیز.

دئدی لر:

- سالما ریق.

دورالی بون لاردان آیریلدی. گئتدی, گۆردو بیر کیشی قعیانین دیبینده ناماز قیلیر, یانیندا دا بیر آت باغلانیب. دورالی چیغیر-باغیر سالدی.

- آی آمان, آی داد, قویما, قایا ئوچدو اوستونه.

کیشی تتر نامازین اوستون دن یاریمچیق دوردو, سؤیکندی قایایا.

دورالی دئدی:

- اشی بیر آز سؤیکن, قویما قایا ئوچسون باشینا. من آتی مینیم,

گئدیم های سالمیم, آدام بیغیم گتیریم. قویماسین لار قایا ئوچا, سنین

باشینا.

دورالی تتر آتی میندی, قاب-قاشیغی دا قویوب خورجونا یولا دوشدو. آتی یئلہ دؤنردی, گئتدی چیخدی بیر شهرہ. بورادا آتی دا ساتدی, قاب-قاشیغی دا.

او بیرى طرفدن کیشی ده برک-برک سؤیکنمیشدی قایایا کی ئوچماسین.

دورالی شهردن چیخدی, یاواش-یاواش گئدیردی, گۆردو کی, یولون کناریندا

بیر چوبان قویون اوتاریر. چوبانا سلام وئریب دئدی:

- هاییف سنہ, آی چوبان.

چوبان دئدی:

- نه اولوب? نییه منه هاییف?

دورالی دئدی:

- هاییف سنہ کی, ساققالین ایری بیتیب. یوخسا گۆزل, گؤیچک اوغلانسان.

چوبان دئدی:

- بونا علاج وارمی?

دورالی دئدی:

- نییه یوخدو. بیر قارا قویونو کس, دریسینی بوتؤو چیخارت, گیر ایچینه.

من آغزینی برک-برک ساریبیم, آپاریم, قویوم یولون قیراغیندا. یولدان

کئچنه دئگین:

- آی آمان, گئنن گنت, ساققالین ایری بیتیر. اوندا دوز طر.

چوبان بو سۆزه ایناندی. گنیردی بیر قارا قویون کسدى، دریسینی سویدو، گیردی قویونون دریسینین ایچینه. دورالی درینین آغزینی مؤحکم باغلا دی. آپاریب قویون یولون قیراغیندا. جمعدی ده گۆتوروب قویون لارلا بیرلیکده آپاردی شهره. قویون لاری دا اتی ده ساتدی. چوبان دا قالدی یولون قیراغیندا. دورالی آخشام گنیدیب گیردی بیر سامانلیغا کی، اوردا گنجلسین. گنجهنین یاریسی ایدی. بیر ده گۆردو بیر گلین گیردی ایچری، الینده بیر قاب خۆرک، قولتوغوندا بیر خالچا. سالدی خالچانی یئره. دورالی بیر ده گۆردو دالیسینجا بیر قاضی گیردی سامانلیغا. گلین دئدی:

- قاضی، سن منی هاردا سئودین؟

قاضی دئدی:

- تویدا اوینعیاندا. بیر دور اوینا، باخیم.

گلین دوردو، باشلادی اویناماغا. قاضی دئدی:

- بس، سن منی هاردا سئودین؟

گلین دئدی:

- شاخسئییه گلنده. بیر دور شاخسئی گنت گۆروم.

قاضی دوردو، شاخسئی گنندنه، دورالی دئدی:

- سن اولهسن میناجاتین یئری بورادی.

بیر قیراغی سینیق تاوا واردی، آلدی الینه، الینی قویون قولاغینین دیبینه،

باشلادی باغیرماغا. میناجاتین سسینی ائشیدنده قاضی ایله آرواد اورادان

سووروشدولر 1. دورالی اوتوروب خۆری یئدی. خالچانی ده گۆتوروب، چیخارتدی

بازاردا ساتدی، پولو دولدوردو جیبیش دانینا. پولو جمعه دی، بوردا بیر دوکان

آچدی. باشلادی خۆرک بیشیرتدیریب قونوم-قونشویا یئدی، حورمت

ائلمیه. بو بورادا عملی-باشلی آلوتر ائلمکده اولسون، سیزه خبر وئریم

کیمدن؟ اوچ آتلی دان. او اوچ آتلی کی، یولدا بوندان چوماق آلمیشدی لار، گلدیلر

گۆردولر بیر کیشی سۆیکنوب قایایا چیغیریر: "ای آمان قویمایین!"

1 سووروشمک - یعنی، آرادان چیخماق

بونلار دئدی لر:

- سن اولهسن، بیزی آدادان، بونو دا آدادیب. اشی ندی نه اولوب؟

قایایا سۆیکن کیشی دئدی:

- آی باشینیزا دؤنوم، یئیین گلین، قایا ئوچور!

دئدی لر:

- آی ائوین داغیلما سین، او بؤیوکلوکده قایا ئوچسا، اونو ساخلاماق اولار؟

بیزی آدادان سنی ده آدادیب، گل بری، گنک.

کیشی قایادان چکیلدی، گۆردو قایا ئوچوب ائله میر. بو کیشی ده قوشولدو

بونلارا، دوشدولر یولا. بیر آز گنتمیشدی لر کی، گۆردولر، بیر قارالتی گۆرونور.

گنتمیشدی لر قارالتییا ساری. گۆردولر بیر دریدی، درینین ایچیندن سس

گلیر: "گن دن گن دین، ساققالیم ایری بیتر".

بیلدی لر کی، درینین ایچینده آدام وار، دئدی لر:

- آی آخماق اوغلو آخماق، بیزی آدادان سنی ده آلدادیب. درینین آغزینی آچدی لار، چوبانی چیخار دیب دئدی لر:

- آی آخماق، قویونون دریسینه گیر مکله، ساققال دا دوز طر می؟

هئج ساققال دا ایری بیتر می؟ هله بیزیم گوزوموز باغلانمیشدی، بس سنه نه اولموشدو؟

چوبان دا قوشولدو بون لارا، اولدو بئش آدم. گلدی لر همین شهره.

آختاردی لار، آرادی لار دورالینی تاپدی لار. دورالی دوست لارینا اوچ مانات، بئش مانات وئریب اویرتدی. دوست لاری دئدی لر:

- بو، بوردا ایبیرمی ایلدر آلوتر ائلیبر. دلی-زاد اولمامیسینین کی، وایغا 1

زاد گورمیشسینین کی. آدم آداما اوخشار داینا. سیز سحو ائلمیسینین.

بون لار بیر آز ایناندی لار. دورالی بون لارا دئدی:

- گنج منه قوناقسینین.

دورالی آخشام یاخشی خورک بیشیرتدیردی، بون لارا یاخشی قوناقلیق وئردی.

پئدی لر، ایچدی لر، یئر قاپیردی، یاتماغین بیناسینی قویولار. دورالی دئدی:

- بیلیرسینین نه وار؟

دئدی لر:

- ندی، نه وار؟

دورالی دئدی:

- بیزیم پادشاهین بیر پیس خاصیتی وار. هر کیم یاتاندا ترلسه،

اونون بوینون ووردورور. لاپ اوباشدان ائولری یوخلادیر، آدم لارا باخیر لار.

بون لار یاتدی لار. دورالی گوزلهدی، برک یوخویا گئندنه پئردن

قالخدی، ائوده نه قدر پالاز واردی تۆکدو بون لارین اوستونه. اوزو گئندی

یاتدی. اوباشا 2 یاخین قوناق لاردان بیری اویاندی. گوردو او قدر ترلییب کی،

1 یوخو

2 ایشیقلا نانا

یورغان-دؤشک ده یاش اولوب. یولداش لاریندان بیرینی دوسموکلییب او یاتدی دئدی:

- ائوین داغیلما سین، من چوخ ترلمیشم، یورغان-دؤشک ده یاش اولوب.

او بیری او یانیب دئدی:

- سن اوله سن، من ده برک ترلمیشم. لاپ سو ایچیندیم.

او بیری لری دئدی لر:

- بیز ده ترلمیشیک.

بو زمان برک سس-کوی ائشیدیلدی.

دئدی لر:

- پادشاهین آدم‌لاری گلیر. دورون قاچاق سحر آچیلماش. پولوموز گئندی جهنمه، باری جانیمیز گئتمسین. یوخسا بوینوموز ووراجاق لار. دورولار، نلری واردی تۆکوب قاچدی لار. سحر آچیلدی. دورالی بون لاردان نه قالمیشدی، اوزونون نیی واردی، هامیسینی ساتیب پول ائلدی. گلدی ددهسی نین یانینا، پولو سایدی وئردی اونا، دئدی:

- دده، باخ بو سنین اوکوزلری نین قییمتی، بو دا تاخیلینین قییمتی. آل، بو دا آرتیغی. نه قدر جانیمدا جان وار، هنج فیکیر ائلمه. باشلا ائودن-زاددان تیکدیر.

بلی، دولگردن، بننادان توتدولار، بیر یاخشی ائو تیکدی لار. بیغیشدی لار ایچینه. کنفی کۆک، داماغی چاغ یئدی لار ایچدی لار. گۆی دن اوچ آما دوشدو، بیری منیم، بیری اوزومون، بیری ده ناغیل دئیین. سیز یوز یاشایین، من ایکی اللی، هانسی چوخدو سیز گۆتورون، آزی قالسین منه. سیز ساغ اولون، من سلامات.

بالا اوکوز آلا اوکوزون نییدی؟

کئچمیشده بیر جوتچو، بو جوتچونون ده کئچل بیر اوغلو واردی. کئچل چوخ حرامزاده کئچل ایدی. اوینده 1 یئددی چۆرک یئردی.

گونلرین بیر گونو جوتچو آروادینا دئدی:

- آرواد، هاچانا جان من اکیم، تۆکوم بو کئچل بوینوسینمیش بیسین؟ صاباح دان قونشولارا تاپشیر، اونا چۆرک-زاد وئرمسین لار. گۆندر یانینما، گۆرک نه ائلم؟

جوتچو گئچدنن چیخب جوتته گئندی. اوندان بیر آز سونرا کئچل گۆزونو اووا-اووا یئرین دن دوروب ننسین دن چۆرک ایسته دی. ننهسی دئدی:

1 اوینه - بیردقیه، بیر اوتوروما

- بالا، چۆرک یوخدو. نه واردیسا هامیسینی آتان بیغیب آپاردی. کئچل دئدی:

- وای دده، وای!

کئچل گئندی قونشویا.

- آی شربتالینین آروادی، بیر چۆرک!

آرواد دئدی:

- یوخدو، برکتدی.

گئندی او بیری قونشویا:

- آی سؤیدومالینین آروادی، منه بیر چۆرک!

آرواد دئدی:

- یوخدو.

کئچلین علاجی کسیلدی، بیرباش گئندی آتاسینین یانینا. آتاسی گوردو،
کئچل ائله گلیر گوته کیمی. کئچل چاتیب دئدی:

- بس، بو زهریمار چۆریین هامیسینی نییه بیغیب گتیرمیسن؟
جوئو دئدی:

- اوکوزلری قویموشدوم ایشین آغزیندا، بیر وعده گوردوم اوکوزلر
چۆری بییبلر.

کئچل دئدی:

- اوندا بو گون آجیندان اولرم.

آتاسی دئدی:

- آل خیشین دستینینی بیر آز او یان-بو یانا سور. بو ساعت گندیم سنه

چۆرک گتیریم. گوروم، او کۆپک قیزی، سنه نییه چۆرک وئرمیب؟

کیشى دستینی کئچله وئردی. کئچل باشلادی یئری سورمیه. آتاسی باخدی،

گوردو لاپ یاخشی سورور. آرخایین اولوب گئندی ائوه، آروادینا دئدی:

- آرواد، کئچل جوتو بئله سورور، ائله بیل یوز ایلدی راهبردی. قوربان

دئگین، کئچل اکینده، دؤینده کمکیم اولاجاق. دور آیاغا سککیز

دنه تن دیر چۆری، اوتوز دنه یومورتا، اوچ گیرونکه یاغ وئر، آپاریم

کئچله.

آرواد کیشى دئدی شئی لری حاضرلادی. کیشى شئی لری کئچل اوچون آپاردی.

کئچل یئر سوروردو، بیر ده گوردو، خیش یئرین اورتاسیندا نیه ایسه ایلیددی.

اوکوزلره چوخ تپیندی، اوکوزلر ترپنمهدی. چوبوغو آتدی یئر، گوج ائلدی

خیشین دستینیه. یئردن بیر بارداغ قیزیل چیخدی. قیزی لی آپاردی قویدو تورباسینا،

گئندی آتاسینین یانینا.

آتاسی دئدی:

- نه اوچون دایاندین؟

کئچل دئدی:

- اوکوزلر یورولوب، قویموشام بیر آز دینجلسینلر.

آتاسی دئدی:

- اوندا سنه چۆرک وئرمم.

کئچل دئدی:

- من ده وئرمم.

آتاسی دئدی:

- نه تاپمیسان کی، منه وئر میرسن؟

کئچل دئدی:

- هئچ نه.

آتاسی چۆری قویدو اونون قاباغینا.

پادشاه وزیرین اووا چیخمشدی. کئچل اونلاری گؤروب، اوز-اوزونه دئدی:
"تاپدیغیمی چاغیریب او آتلی لارا وئرجیم".

کئچل پاپاغینی کئچیرتدی آغاجین باشینا، چاغیردی. پادشاه وزیر گلدی.
وزیر سوروشدو:

- نه وار کئچل، نه دئییرسن؟

کئچل دئدی:

- آتامان داوامیز دوشوب. بیلیمیرم بالا اوکوز آلا اوکوزون نییدی؟

آتاسی گؤزو ایله پادشاهلا وزیره ایشاره ائلدی کی، بو دلیدی فیکیر وئرمیین.
وزیر کئچله دئدی:

- نه بیلک بالا اوکوز، آلا اوکوزون نییدی؟

پادشاهلا وزیر اونو دلی حساب ائلییب، چیخیب گئتمک ایسته دیلر. کئچل
اونلاری دایان دیریب دئدی:

- من آتام دئییرم، بالا اوکوز، آلا اوکوزون باجیسی اوغلودو. او دئییر

کی، بیرینی ایرمازانگیل دن آلمیشیق، بیرین شابانگیل دن، قوحم دئییلر.

پادشاهلا وزیر اونو دوغرو دان دا، دلی حساب ائلییب، گئتدیلر. کئچل

چؤریین ایکیسینی ده یئین دن سونرا آتاسی ایله ائوه قاییتدی لار. کئچل ائوده
اوچه چؤرک ده یئییب دئدی:

- بو گنجه اولحیم آجین دان.

بون لارین بیرجه اوتاق لاری وار ایدی. کئچل یاتاندا قیزیل بارداغینی قویدو
باشینین آلتینا. گنجه کیشی آروادینا دئدی:

- آرواد، کئچل نسه تاپیب، اوزو ده باشینین آلتینا قویوب. گل گؤتورک،

گؤرک ایچینده نه وار؟

ارله آرواد اونون باشینین آلتیندا اولان بارداغی گؤتوردولر گؤردولر

کی، ایچی قیزیلان دولودو. چوخ سئویندیلر. بیر آیری بارداغی تورپاقلا
دولدوردولار،

آپاریب قویدولار کئچلین باشینین آلتینا.

کئچل گئجندن دوردو، قارنینی قاشییا-قاشییا دئدی:

- آپاریب وئرجیم پادشاه. گؤرک کیم پئشمان اولاجاق؟

آتاسی دئدی:

- نیی؟

کئچل اونا جاواب وئرمادی، کوپنی قولتوغونا آلیب بیرباش پادشاهین

قاپیسینا گئتدی، دئدی:

- هانی پادشاه؟ قیزیل تاپمیشام، وئرجیم اونا.

قاپیچی لار دئدیلر:

- کئچل، سس ائلمه، بورا مئشه-زاد دئییل.

وزیر دئدی:

- دیمیین, قویون گل سین.

اونو پادشاهین یانینا بوراخدی لار. پادشاه اونا دئدی:

- قیزی لی هاردان تاپمیسان?

کئچل دئدی:

- جوت سورن یئردن.

پادشاه دئدی:

- تۆک یئره.

کئچل بارداغین ایچینده اولان تورپاغی یئره تۆکدو, اوزو ده الینی بئلینه ووروب, باشلادی فحم ائلمیه. تورپاغی گۆرنده اوز-اوزونه دئدی - یا قیزیل تورپاغا دؤنوب, یا دا آتا-آنام دهیش دیریب.

پادشاه اونا دئدی:

- اده کئچل, بو کی تورپاقدی.

کئچل دئدی:

- بلی, پادشاه, تورپاقدی.

پادشاه دئدی:

- تورپاغی نه اوچون کتیرمی سن?

کئچل دئدی:

- کتیرمیثم کی, اونونلا سنین آغلینی اولچم. گۆرم تورپاغین آغلی

چوخدو, یوخسا سنین?

پادشاه غضبلنیب دئدی:

- سالین, بو کئچلی زیندانا.

کئچلی دانابوینو ائلییب, سالدی لار زیندانا.

پادشاه دئدی:

- وزیر, کئچلی گود, گۆر زیندانا نه قاییریر?

وزیر گندیب زیندانی پنجر سیندن گودمییه باشلادی. گۆردو

کئچل ایکی بارماغینی بیر-بیرینه کئچیریر, اوز-اوزونه نه ایسه اولچور.

وزیر پادشاهین یانینا گلیب دئدی:

- پادشاه, کئچل هئی اللری ایله اولچور.

پادشاه دئدی:

- اونو زیندان دان چیخاردین, کتیرین یانینا.

کئچلی چیخاردیب پادشاهین یانینا کتیردی لر. پادشاه دئدی:

- کئچل, دوزون دئمەسن, بوینونو ووردور اجاغام. دی گۆروم الینی

نییه اولچوردون?

کئچل دئدی:

– منیم بوینومون وورولماغی جهنمه، زیندانا دوشمیم
جهنمه، سنین فیکرینی ائلییردیم.

پادشاه دئدی:

– اده کؤپک او غلو، کیمین فیکرینی ائلییرسن؟ منیم فیکریم وار؟
کئچل دئدی:

– فیکیر ائلییردیم کی، سنین بویون بیر بئله، بویونون یوغونلوغو بیر
بئله، قارنینین یئکلییی بیر بئله، سن اونلاری نئجه دویورورسان؟...
پادشاه غضبلنیب دئدی:

– سالین، کئچلی زیندانا!

کئچلی، یئنه زیندانا سالدی لار. پادشاه وزیره دئدی:

– وزیر، کئچلی گود، گور ایندی نئلییر؟

وزیر گندیب گودمیه باشلادی. گوردو کئچل یئنه الین اولچور. قاییدیپ
پادشاه دئدی:

– یئنه اللرین اولچور.

پادشاه دئدی:

– چیخاردین، کئچلی یانینما گتیرین.

کئچلی چیخاردیب پادشاهین یانینما گتیردی لر. پادشاه اوندان سوروشدو:

– ایندی نییه اللرینی اولچوردون؟

کئچل یئنه همین جاوابی وئردی. پادشاه دئدی:

– کئچل، دوزونو دئمەسن سنه توستو 1 وئردیرجیم.

کئچل دئدی:

– بابامین گورو حاقلی دوزونو دئییرم.

پادشاه امر ائتدی: – اوچ-دورد خارال سامان یان دیریب کئچلی قویدولار
آراسینا.

کئچل گوردو ایش خار ابدی دئدی:

– چیخاردین، دوزونو دئییم.

کئچلی توستونون ایچیندن چیخارتدی لار. کئچل دئدی:

– سؤز بابا قکیدى.

یئنه سالدی لار توستونون ایچینه. کئچل گوردو، توستو اونو بوغوب اولدورجک.
آند-آمان ائلییب دئدی:

1 یعنی توستو اولان یئره سعالجاغام. یا دا سنی توستوده بوغدور اجاغام.

– چیخاردین، بو دفعه دوزونو دئییم.

کئچلی توستونون ایچیندن چیخارتدی لار، اوز-گوزونو یویوب دئدی:

– من وزیر، وکیلین یانیندا دئییه بیلرم. تک پادشاه دئییرم.

پادشاه کئچدی او بیری اوتاغا. کئچل اونا دئدی:

- پادشاه، توستو منی اولدوروب، قولاغینی توت آغزما.

پادشاه قولاغینی کئچلین آغزینا وئرنده، کئچل پادشاهین قولاغینی

سالدی آغزینا. پادشاه یالواردی، یاخاردی، چیغیردی، باغیردی، آخیردا کئچل قولاغینی

بوراخدی، دئدی:

- پادشاه، سامان توستوسو چوخ بیس شئیدی، سنه توبهنامه اولسون، بیری ده ائله ایشی گورمه.

وزیر، وکیل تۆکولوب گلدی. پادشاه دئدی:

- بو دلیدی، بوراخین گنتسین. دلیدن خطا اسکیک اولماز.

کئچلی بوراخدی، لار، ائولرینه گلدی، آتا-آناسیلا شاد، خرم یاشاییب

اومور کئچیردی لر.

کئچل

بیری وار ایدی، بیری یوخ ایدی، بیری قاری وار ایدی. بو قارینین گوزونون آغی،

قاراسی بیری کئچل اوغلو وار ایدی. کئچل جاماعتین بوزوونو اوتاریردی.

بیری گون کئچل بوزوولاری بیغیب اوتارماغا آپارمیشدی. بیری ده گوردو کی،

گویون اوزونو قارا بولود آلدی، یاغیش یاغماغا باشلادی. کئچل او ساعت

پالتارینی سویونوب، بیری داشین آلتیندا گیزلندی. برک یاغیش یاغدی، یاغیش

کسندن سونرا کئچل پالتارینی داشین آلتیندان چیخاردیب، گئیدی. انشیت

شیطان دان.

شیطان آدم پالتاریندا گزیردی. اونون گوزاری کئچلین یانینا دوشدو.

گوردو کئچلین پالتاری قوپورودو، هنج ایسلانماییب.

شیطان تعجبوب ائلییب، کئچل دن سوروشدو:

- آی کئچل، بو یاغیشدا، سنین پالتارین نییه ایسلانماییب؟

کئچل جاواب وئردی:

- بونون فالی وار، ائلییرم پالتاریم ایسلانمیر.

شیطان دئدی:

- کئچل، گل اونو منه اویرت.

کئچل دئدی:

- سن منه بیری یاخشی عمل اویرت، من ده اونو سنه اویردیم، اوزوز،

اولسون.

شیطان دئدی:

- آی کئچل، من سنه نه عمل اویردیم؟

کئچل دئدی:

- سن منه ائله عمل اویرت کی، اوخویوب هر کسه اوفورسم یئر،

دیوارا یاپیشسین.

شیطان ایسته دی اونو آلداتسین، دئدی:

- اولجه سن فندینی اوپرت، سونرا دا من اویردیم.

کئچل دئدی:

- آلدادا بیلمزسن. اول سن اویردجکسن، سونرا دا من.

بیر آز جهل چکن دن سونرا، شیطان راضی اولدو، یاپیش دیرماق عملینی

اونا اوپرتدی، دئدی:

- دی، سن اوپرت.

کئچل دئدی:

- ایندی قارداش، سؤزوم یوخدو، اویردیم. قارداش، گؤردون کی، گؤیه قارا

بولود گلدی، یاغیش هاواسی وار، او ساعت پالتارینی سویون، بیر داشین آلتیندا،

یا کاحادا گیزله، یاغیش کسن دن سونرا بیئه اینینه گئیین.

شیطان دئدی:

- سنین عملین ائله بو ایدی؟

کئچل دئدی:

- بلی، بون دان یاخشی عمل اولماز.

شیطانلا کئچل باشلادی لار داوا ائلمیه. کئچل چوماغی چکیب شیطانین

اوستونه جومدو. شیطان ایشی فیریق گؤروب قئییه چکیلیدی.

کئچل چوخ پئشمان اولوب، اوز-اوزونه دئدی کی، "ای داد، بیداد، من

ناحاق بیئر شیطان دان چوخ عمل اویرنمهدیم."

بلی، پئشمانچیلیق فایدا وئرمز. آخشام اولدو، کئچل بوزوولاری

بیغیب، اوینایا-اوینایا ائولرینه گلدی. او ساعت ننسی نین اوزونه دیرنیب

دئدی:

- گندیب، خانین قیزی نی منه آلاسان.

ننه سی دئدی:

- آی اوغول، خان قیزی نی سنه وئرمز. بو سئودادان ال چک.

کئچل چوماغی چکیب دئدی:

- دئیهمسن، منیمن اورکن اوستونده داری سریرسن. سنه دئییرم،

گئت، گئت!

قاری چار-ناچار گندیب خانین ائلچی داشینین اوستونده اوتوردو. خان بیر

آدام گؤندریب دئدی:

- گئت قارینین پایینی وئر، گئتسین.

قارینین یانینا گندیب، اونا پای وئرمک ایسته دی لر.

قاری دئدی:

- من پای آماغا گلمه میشم. منیم اولموش اوغولم کئچل، خانین

قیزینى ایستیر، اونا ائلچیلییه گلمیشم.

آدام لار گئری قایدیب خانا دئدی لر:

- بس، کئچل سنین قیزینى ایستیر. ننهسی ائلچیلییه گلیب.

خان اونو رد ائلمک اوچون دئدی:

- کئچل گندیب داغلاردان منه گؤی مونجوق تاپیب گتیرسه، قیزیمی

اونا وئررم.

قاری قایدیب اوغلونون یانینا گلدی، دئدی:

- آی کئچل، سنی گؤروم یئرہ گیرهسن. بوزووو بوراخدین، خانین

قیزینى ایسته دین. خان سنی گندر-گلمز یولا گؤندریر.

کئچل دئدی:

- آی ننه، دئی گؤروم، منی هارا گؤندریر؟

قاری دئدی:

- بئله نیلسیملی داغلارا، گؤی مونجوغا... قانددین؟ کئچل دئدی:

- ننه، من گؤی مونجوغا گندجیم. من گلینجه کندین

بوزووونو سن اوتارارسان.

ننهسی قورخوسوندان راضی اولدو. کئچل چوماغینی گؤتوروب فیش دیریق

چالچالا

اوز قویدو داغلارا. کئچل چوخ گزدی، دولاندی، آخیردا گؤی مونجوغو

تاپیب ائولرینه گتیردی، دئدی:

- ننه، گؤی مونجوغو آپار وئر خانا. قیزینى منه آل!

ننهسی گؤی مونجوغو گؤتوروب یئنه گلدی، ائلچی داشینین اوستونده اوتوردو.

خان آدام گؤندردی کی، گندین، گؤرون قاری ایندی نه دئییر؟ گلیب گؤردولر

کی، قاری گؤی مونجوغو گتیریب. خانا خبر آپاردی لار.

- بس نه دورموسان، کئچل گؤی مونجوغو گتیریب.

خان باشینی توتوب دئدی:

- وزیر، بیر تدبیر، قیز الدن گئندی.

وزیر دئدی:

- نه تدبیر، اونو ائله یئرہ گؤندر کی، گئری قایدیماسین.

بلی، کئچله خانین حضورونا گتیردی لر. کئچل خیدمت مقامیندا

دایانیب دئدی:

- خان، منیم اوچون قوللوق!

خان دئدی:

- کئچل، بیر سؤز دئمیرم، قیزی سنه وئررم. آنجاق بو شرطله کی،

دونیادا منیم قیزیما لایبق بیر شئی وار، گرک اونو گتیرهسن.

کئچل دئدی:

- او ندی؟

خان دندی:

- ئوزاق جزیرده بیر بولاقل وار. او بولاغین باشیندا بیر اژداها وار. او، اژداهانین آغزیندا بیر ل و ار. گرک گندیب، او للی قیزیما گنیرسن. کئچل الینی گوزونون اوستونه قویوب قاپی-دان چیخدی. برکیتمدی چاریق لارین دابانین، قیردی یئرین دامارین، گونه بیر منزیل گندیب بیر شهره چیخدی. کئچل بو شهردن بیر پوت قیر، بیر پوت دا کؤحنه شراب آلدی. بون لاری گؤتوروب ئوزون منزیل کسندن سونرا گندیب اژداها اولان یئره چاتدی. اژداهانین عادتی ایدی، هر گونورتا سیاحته چیخاردی. اژداها یئرینده یوخ ایدی. کئچل او ساعت بولاغین گوزونو قیر ایله مؤحکم سووادی، هوووزو دا بوشالیدی،

ایچینه شراب تۆکدو. سونرا اوزو قاجیب کناردا گیزلندی. اژداها چوخ سوسامیشدی. یئتیشیب شرابدان دوینجا ایچدی. او ساعت مست اولوب یئره بیخیلدی. کئچل قیلینجینی سیبیریب اژداهانى اولدوردو، للی اونون آغزیندان چیخارتدی. سونرا اژداهانین باشینی کسب گؤتوردو، دابان آلدی بیرباش خانین یانینا. خان یئنه وزیر، وکیلی بیغیب دندی:

- ائوینیز بیخلسین، کئچل بو اولومدن ده قورتاردی. ایندی تدبیر تۆکون، اونو ائله یئره گؤندرک کی، گنتسین، گلمسین.

وزیر دندی:

- کئچلی گؤنرین قیرخ دیو تیلسیمینه. او قیرخ دیوین الینده ائله بیر نار وار کی، هر کس بیر دنسینی یئسه اون بئش یاشیندا گؤزل اوغلان اولار. دئیرسن، گنت، او ناری گتیر.

خان بو تدبیره "افرین" دندی. کئچلی یانینا دعوت ائلدی دندی:

- گرک، گندهسن قیرخ دیو تیلسیمینه. دیوین الینده بیر جاوانلیق ناری وار، اونو گنیرسن، سونرا قیزیمی سنه وئررم. کئچل کور-پئشمان ائولرینه گلیب، چۆرکدن-زاددان گؤتوروب یولا دوشدو. چوخ بویوک موسیبتله قیرخ دیوین تیلسیمینه گلدی. قیرخ دیو قیرخ گونون یوخوسونا گنتمیشدی. کئچل او یانا-بو یانا باخیب، ساچ لاریندان آسيلمیش بیر گؤزل قیز گوردو. ایرملی گنتدی، قیزین ساچ لارینی آچیب یئره قويدو. قیز کئچله دندی:

- ائی کئچل، بورا دیولرین مکانیدی، اونلار یاتیب ایندی دوروب سنی اولدورجکلر.

کئچل دندی:

- ائی نازمین سنم، قورخما، بو دیولرین هامیسینی من اولدورجیم. قیز دندی:

- ائی کئچل، بو دیولرین جانی او شوشددی. کیم اونو او اوخلا وورسا، هامیسی قیری لار. وورا بیللمسه داش اولوب یئره یاپیشار.

کئچل بو سؤزو انشی-دن کیمی دیزینی یئره سؤیکهدی، اوخو یایا کنجیریب نیشان قویوب توشلادی. اوخ یای-دان چیخان کیمی شوشه-نین اورتاسیندان دیدی... برک شاققبتلی، گورولتو قويدو. دیولرین هامیسی جهنمه واسیل اولدو.

کنچل باخیب گوردو، گوی شاققالاندی، بیر بوران نریلتیسی ائشیدیلدی. کنچل قیزدان سوروشدو:

- او ندیر؟

قیز دندی:

- ائی اوغلان، بیل و آگاه اول، او، دیولرین سحرکار آناسیدی. بیزی پارچاپارچا اندجک. تنز گل، بورادان قاچاق.

قیز کنچله برابر بیر داشین یانینا گلدی، بیر دعا اوخویوب داشا اوچ دفعه چوبوقلا ووردو. بو زمان بیر قمر اوره گه کیشنیه-کیشنیه چیخیب، قیزین برابرینده دایاندی. اوغلان سوروشدو:

- بو نه آتدی؟

قیز دندی:

- بو دیولرین ننه لری مینن آتین بالاسیدی. من دیولردن بونون یئرینی اویرنمیشم. مین، قاچاق. قورتار سا بیزی بو قورتار اچاق. کنچل ناری دا گوتوروب آتین بئلینه سیچرادی؛ قیزی ترکینه آلدی. آت یئل کیمی ئوچماغا باشلادی.

بیر مدت دن سونرا قیز دندی:

- کنچل، گور دال دان نه گلیر؟

کنچل گئری باخیب دندی:

- خانیم، قارا دومان گلیر.

خانیم دندی:

- برک سور.

کنچل یئنه آتی قامچیلادی. بیر مدت گئندن دن سونرا قیز دندی:

- کنچل، باخ گور، ایندی نه گلیر؟

کنچل گئری باخیب دندی:

- خانیم، بوران، توزاناق گلیر.

خانیم دندی:

- برک سور.

بون لار یئنه بیر مدت گئندی لر. قیز یئنه کنچل دن سوروشدو:

- باخ گور، ایندی نه گلیر؟

کنچل باخیب دندی:

- خانیم، بیر گونش دو غوب، بوتون قارا دومان، بورانی قوودو.

خانیم دندی:

- کنچل، آتی یواش سور، داها اولوم دن قورتار دیق. بون لار گلیب انوه چیخدی لار. کنچل ناری خانا آپارماغا گلنده قیز وئرمیب، اونا اوخشار

بیر نار ئوزادیب، دندی:

- بونو آپار، اونو اوزوموز یئریک.

کنچل ناری آپاریب خانا وئردی. خان شرطینه عمل ائتمدی. قیزی وئرمهدی.

کنچل او ساعت شیطان دان اویرندیی سحیری اوخویوب خانی، وزیر، وکی لی بیر-بیرینه یاپیش دیردی. خان قیزی گلدی، یالواریب دندی:

- بون لاری آزاد انله من سنه گندرم. کنچل بیر دعا اوخویوب قیزی

دا آتاسینا یاپیش دیردی.

ناری کسدی گتیردییی قیز لا بئدی لر، اولدولار اون بئش یاشیندا جاوان.

کنچل گتیردییی قیز لا اوزونه قیرخ گون، قیرخ گنجه توی انلدی. کنفله، داماقلا یاشادی لار.

تویوق بیر قیچلیدی

بیری واردی, بیری یوخدو, کئچمیش اییامدا بیر درویش واردی. بو درویش بوتون سحر, افسون لاری بیلیردی. گون لرین بیر گونونده, بو درویش یول ایله گنډیردی. گوردو بیر اوغلان آشیق-آشیق اویناییر. درویش سوروشدو:

- اوغلان, نه پنشه نین صاحبی سن?
اوغلان دندی:

- پنشم ائله بودو, آشیق-آشیق اویناماق. ئوشاق لاردان آشیق ئودورام. آپاریب ساتیرام. آلدیغیم پولو وئریرم چۆریه, آپاریرام ائوه, یئیریک. درویش سوروشدو:

- دندن, نندن, باجین دان, قارداشین دان کیمین وار?
اوغلان دندی:

- هنج کیمیم یوخدو. یئنیم. بیرجه خالام وار. ائله گنډیب اونون اوچاغینین باشیندا اوتورورام. درویش دندی:

- اوغلان, گل منیم یانیمدا قال. یئمینی, ایچمینی ده وئررم. سنینکی ده اولسون کی, ائله قلیانیمی یان دیر, آفتافاما سو تۆک. اوغلان دندی:

- نه دئییرم, قالارام. درویش اوغلانی گۆتوروب گلدی ائوینه. بئش-اون گون دولاندی لار. بیر گون درویش اونا دندی:

- اوغلان!

اوغلان دندی:

- بلی!

درویش دندی:

- اوغلان, گل سنه سنین گوزونه بیر درمان چکیم. سن هامینی گۆرسن, اما هنج کس سنی گۆرمیه. گندهسن پادشاهین خۆری چکیلیب قاباغا گلنده, گۆتوروب گلهسن, یئیک.

اوغلان دندی:

- آخی منی ووروب اولدوررلر.

درویش دندی:

- یوخ, سن اونلاری گۆرچکسن, اونلار سنی گۆرمیچکلر.

درویش گنډیردی, اونون گوزونه بیر درمان چکدی. اوغلان قورخا-قورخا دوشدو یولا. گنډدی, گوردو هنج بونا دئین یوخدو کی, هارا گنډیرسن, هاردان گلیرسن? گیردی ایچری. گۆزلهدی, پادشاهین خۆری گلنده, گۆتوروب

قاپی دان چیخدی. یولدا الینی ئوزاتدی, گوردو پلووون اوستونده بیر تویوق وار. تویوغون بیر قیچینی قوپاریب یئدی. گنډدی خۆری قویدو درویشین قاباغینا. درویش گوردو پلووون اوستونکی تویوق بیر قیچلیدی. درویش دندی:

- یئنیم, بس بو تویوغون بیر قیچی هانی?

اوغلان دندی:

- بی, تویوغون ایکی قیچی اولار?

درویش دندی:

- البته, تویوغون ایکی قیچی وار. بیم اونو بیلیمیرسن?

اوغلان دندی:

- خئیر, تویوغون بیر قیچی اولور.

درویش نه قدر دندیسسه ده, اوغلان سۆزونون اوستونده دایانیب دندی کی,

خئیر, تویوق بیر قیچلی اولار.

بلی, او غلان گونده گنردی, پادشاهین خوربینی گتیردی, یولدا
تویوغون بیر قیچینی یئیردی. هر گلنده درویش بونو قیسقیبا باسیب
دئیردی:

- یئنیم, تویوق ایکی قیچلی اولار, بیر قیچلی اولماز.

او غلان آند ایچیردی, آمان ائلییردی کی:

- سن نه تحر درویش سن? نییه بیلمیرسن کی, تویوق بیر قیچلی اولار,
ایکی قیچلی اولماز?

او بیری طرفدن پادشاهها خبر وئردی لر کی, بس, هر گون سنین خوربین
بوخا چیخیر. کیم آپاریر, بیلمیریک.

پادشاه چوخ غضبلندی. جار چکدیردی کی, "بیر عیار پئیدا اولوب, هر
گون پادشاهین یئمیینی او غور لاییب آپاریر. هر کس اونو تاپسا دونیا
مالین دان قنی ائدجیم".

دئیرلر, او غلانی تویوغون بیر قیچینی یئمەسی درویشی چوخ آجیقلا ن دیر میشدی.

او ایستیردی کی, تویوغون ایکی قیچلی اولدوغونو ثبوت ائلسین. اودور کی,

درویش دوروب پادشاهین یانینا گئتدی, باش اییب دئدی:

- پادشاه ساغ اولسون, من اونو تاپارام.

پادشاه دئدی:

- آغا درویش, تاپ. تتر تاپ. نه ایسته سن, سنه وئرجم.

درویش آشپازا بیر درمان وئریب دئدی:

- خورپی چکمیش بو درمانی آتارسان او جاغا, یانار.

آشپاز درمانی آپاردی, خورپی چکمیش درمانی آتدی او جاغا, سونرا

خورپی چکدی. بو زامان او غلان گیردی ایچری. درمانین توستوسو اونون گوزونو

آجیش دیردی. باشلادی گوزونو اووماغا, درمان تامام گئتدی. او غلان

گیردی ایچری, ایسته دی خورپی گوتورسون. اونون قولون دان یاپیشدی لار,

گتیردی لر

درویشین یانینا. او غلان گوردو, پاحو, درویش بوردادی. درویش دئدی:

- یئنیم, ایندی سنین بوینونو ووراجاق لار. گل لوتویانا بوینونا آل. تویوغون

بیر بودونو یئمی سن, بوینونا آلسان, سنی اولومدن قورتاراجام.

او غلان دئدی:

- پاحو, بی!... سن نه قریبه درویش ایمیش سن. سنین جانین اوچون, ننه نین

گورو حاقی, تویوق بیر قیچلیدی.

درویش باشینی بولاییب دئدی:

- یئنیم, دوزون دی, ایندی سنی اولدورجکلر.

او غلان دئدی:

- نئینیم اولدورجکلر. دوزونو دئیرم: تویوق بیر قیچلی اولار.

درویش دئدی:

- یئنیم, من بیر لوه 1 اوخویاجاغام, قالخاجاغام گویه. اوندا من دن

بیر یوماق دوشجک. اونو گویده توتا بیلدین, دالیمجا گلجک سن.

ائله کی، توتوا بیلمه‌دین، گله بیلمیجک‌سن، بوینونو ووراجاق لار .
درویش بیر لوه اوخودو، قالخدی گوئه. بیر یوماق دوشدو. اوغلان آتلیب
یوماغی گویده توتدو. درویش قالخدی گوئه. اوغلان دا دالینجا. گندیب بیر
برری-بیاباندا یئره دوشدولر. درویش بیر چیزیق چکدی، گیردی لر چیزیقین
ایچینه. درویش دئدی:

- من بیر لوه اوخویاجام، داغدان بیر اژداها گلجک، آلتیندا بیر
گؤزو وار. آلا بو قیلینجی، اگر اونو وورا بیلدین، بوینو اوزولوب یئره دوشدو،
اوندا قورتاردیق. ائله کی، وورا بیلمه‌دین، سنی ده یئجک، منی ده.

اوغلان دئدی:

- باخارام.

درویش لوحو اوخودو، اژداها گلدی. اوغلان قیلینجلا ائله ووردو کی، اژداهانین
بوینو اوزولدو، باشی دوشدو یئره. درویش تئز سیچراییب اونون قویروغونو
دا کسدی، آتدی او یانا. سونرا بیر تاوا چیخارتدی. اژداهانین جمعدیینی
تمیز دوغرادى تاوایا. باشلادی قووورماغا. اباسینین آلتیندان دا
بئش-آلتی چؤرک چیخاریب دئدی:
- یئتم، گل اوتور یئیک.

1 لوه - اوفسون

اوغلان دئدی:

- من یئمیرم. دئییرسن کی، یئیم منی اولدوره. من یئمیرم.
درویش باشلادی اوزو یئمه. اوغلان باخدی، گؤردو درویش اژداهانین
ایتینی ائله شیرین-شیرین یئیر کی، آدامین تاماحی دوشور. بلی، درویش دویونجا
یئدی، سونرا اباسینی قویدو باشینین آلتینا، یاتدی. اوغلان فیکیر ائلیب
دئدی:

- اولدورسه، ائله بونو اولدورردی.

اوغلان باشلادی تاوانین دیبینی یالاماغا. اوغلان بیر ده یالعیاندا
گؤردو بوتون اوتلار سسلندی کی: "من فیلان دردین درمانیام".
قایا سسلنید دئدی: منیم آلتیما کوپ-کوپ قیزیل لار وار!
اوغلان کورلندی، دئویکدی 1. بو زمان درویش یوخودان آیلدی، تپیکله
اوغلانی ووردو. اوغلان بایاقدان بیر پارچا ات اولوب، بیخیلدی چیزیقین ایچینه.
درویش دئدی:

- گندیرهم، سنی قورد-قوش یئجک. ایندی دوزونو دئ گوروم، تو یوغون

بیر قیچینی یئدیمی؟ یئنده نه اولار؟ ایستیرم دوزونو دئیهمسن...

اوغلان دئدی:

- پاحو، سن نه قریبه سیتال درویش سنمیش؟ من دوزونو دئییرم؛

تویوق بیر قیچلی اولار. سنین مئییتینی گوروم، ایکی قیچلی تویوق اولماز، بیر قیچلی اولار.

درویش بیر لوه اوخودو، اوغلان اوز حالینا دوشدو. اوغلانی دا گؤتوردو، گئتدی بیر خارابالیق یئره. بیر چیزیک چکدی، دئدی:

- یئتیم، بیر ایلان گلجک، اگر اونو ووردون، باشی دوشدو یئره، جانیمیز قورتاردی. وورا بیلمه‌دین، سنی ده اولدورجک، منی ده.

درویش قالینجی وئردی اوغلانا، بیر لوه اوخودو. ایلان گلن کیمی اوغلان ائله ووردو کی، باشی دوشدو باشقا یئره. درویش یئنه سیچرادی، ایلانین قویروغونو کسدى، کنار اآندی. تاوانی چیخارتدی، ایلانین اتینی دوغراییب تاوایا تۆکدو، قوووردو. اوغلانا دئدی:

- یئتیم، گل یئیک.

اوغلان دئدی:

- من یئمیرم.

باشلادی درویش اوزو یئمه. یئدی، اباسینی قویدو باشینین آلتینا، بیخیلیب یاتدی.

اوغلان دئدی:

- بو کی، بئله شیرین-شیرین یئدی، اونا هئج زاد اولمادی. قوی من ده دییین سیویریم، گوروم نئجه شئیدی؟

1 دئویکمک - سکسنمک

اوغلان باشلادی تاوانین دییینی سیویریمه. او ساعت اوتلار سسلندی، دئدی:

- من فیلان دردین درمانیام.

داش سسلندی دئدی: - منی فیلان شئییه وورسان قیزیل اوللام.

اوغلان گیرلنیردی، درویش اویاندی. یئنه اوغلانا بیر تپیک ووردو، اوغلان بیر پارچا ات اولدو، بیخیلیدی یئره. درویش دئدی:

- یئتیم، من گندیرهم، سنی بوردا قورد-قوش یئجک. گل، دوزونو

سؤیله، گوروم تویوغون بیر قیچینی نئیله‌دین؟

اوغلان دئدی:

- پاحو، سن نه قریبه آدامسان، تویوق بیر قیچلی اولار. ایستیرسن گل

سنه یوز تویوق گؤستریم، گورجکسن هامیسی بیر قیچلی‌دیر.

درویش گوردو کی، اوغلان دئدی‌نین اوسته مؤحکم دوروب. بیر لوه

اوخودو اوغلانی یئنه ائلدی همین اوغلان.

یولا دوشوب گئتدی لر، چیخدی لار بیر داغین باشینا. درویش بیر اوووج آرپا چیخارتدی، سپدی یئره. سپن کیمی آرپا گؤپردی، یئتیشیب آغاردی. الینه چین

آلیب دئدی:

– یئتیم، گۆرورسن او قاپینی؟

اوغلان باخیب گۆردو، داغین دۆشونده بیر قاپی وار.

درویش دئدی:

– گندرسن، قاپینی آچارسان. هنج نیه الینی وورمازسان. ایچریده بیر

شام وار یانیر. اونو گۆتوروب گلرسن. گئری قاپی داندانا شیر، پلنگ، اژداها

سنی قوواجاق. چۆله چیخاندا هامیسی گئری قاپیداجاق. قورخما، اورا

تیلسیمدی.

اوغلان یولا دوشدو، گئتدی، قاپینی آچدی، ایچری گیریپ گۆردو، هر طرفده

چوخلو لل وار. لادن بیغیب جیب لرینی دولدوردو. گۆتوردو شامی، قاپی داندانا

قاپی باغلاندى. اوغلان قالدی آغلیا-آغلیا. گنج اولدو. اوغلان باشینی

قویدو بیر داشین اوسته، بیخیلیپ یاتدی.

یوخودا گۆردو، اونا دئییرلر:

”بو داشی قالخیزسان، بیر قاپی آچیلجاق“.

اوغلان یوخودان آیلدی. داشی قالخیزیب قاپینی آچدی. بیر مدت یول

گئتدی، چیخدی بیر شهرة. اوغلان شهرة نابلد ایدی. گزه-گزه بیر کاروانسارایا

چیخدی، شامی یان دیردی، او ساعت قیرخ اینجه بنلی قیز حاضر اولدو، دئدی لر:

– اوغلان، نه بو یورورسان؟

اوغلان قیزلاری گۆرنده اوزونو ایتیردی. بو زمان پادشاهین قیزی کولافیرنگی دن

باخیردی. گۆردو کاروانسارادا بیر اوغلان وار، قوللو غوندا قیرخ

اینجه قیز دورور. ایکی قارواش گۆندریپ دئدی:

– گندین، او اوغلانی دا، قیزلاری دا گتیرین بورا.

قارواشلار گلن کیمی اوغلان شامی سؤندوردو. او ساعت قیزلار یوخ اولدو.

قارواشلار اوغلانی گۆتوروب آپاردی لار شاهزاده قیزین یانینا. شاهزاده قیز

دئدی:

– اده، اوغلان، بو نه ایشدی؟

اوغلان دئدی:

– خانیم، منده نه گونه وار؟ ایش بو شامدادی.

خانیم دئدی:

– شامی منه وئر.

شامی اوغلان دان آلدی لار. خانیم دئدی:

– قیزلار، شاما اود وورون.

قیزلار شامی یان دیردی لار.

او ساعت قاپی دان قیرخ بیغیورما اوغلان گیردی ایچری. وزیرین، وکیلین

قیزی دا بورادا ایدی. تئز شامی سؤندوردولر، اوغلان لار دا یوخ اولدو.

قیزلار هر گنج شامی یان دیراردی لار، اوغلان لار حاضر اولاردی لار، ائیشیشرته

باخاردی لار. بو احوالات گنډیب پادشاهها چاتدی. پادشاه امر ائدی.

اوغلانی پادشاهین یانینا گتیردی لر. پادشاه اونا دئدی:

- اوغلان، بو نه ایشدی منیم قیزیمین باشینا گتیرمی سن؟

اوغلان دئدی:

- قیلئی - عالم، ایش منده دئییل، بو شامدادی.

شامی اوغلان دان آلدی لار. پادشاه دئدی:

- وزیر، یان دیر شامی!

شام یان دیر یلان کیمی قیرخ دلک حاضر اولدو. باشلادی لار پادشاهین،

وزیرین، وکیلین بیغین، ساققالین قیرخماغا. پادشاه دئدی:

- اده، نئز شامی سؤندورون، وئرین اوزونه، رد اولوب گنتسین.

شامی سؤندوروب وئردی لر اوغلانا. اوغلان شامی گؤتوروب، گلدی درویشین

یانینا. گوردو درویش ائله چین الینده گوزونون یاشینی تۆکور. اوغلانی گوروب

دئدی:

- یئتیم، شامی گتیردین؟

اوغلان دئدی:

- بلی.

درویش دئدی:

- شامی یان دیر، وئر منه.

اوغلان او ساعت شامی یان دیردی. قیرخ اینجیئل قیز حاضر اولدو، دئدی:

- آغا درویش، نه بو یورورسان؟

درویش دئدی:

- چیل لر، آماناتی گتیرین.

اوغلان گوردو، او ساعت بیر خونچادا بیر جئیرانین شکلینی گتیردی لر.

درویش بیر لوه اوخودو، بو جئیران بیر قیز اولدو، بو شکل دن، میثلی برابری

یوخ.

درویش اوغلانا دئدی:

- یئتیم، سن گنت او قیز لا کئف ائله، بو منیمدی.

اوغلان اوریننده دئدی: - گور سنین باشینا نه اویون گتیرجیم،

یاغین اوزونو یئییب، آیرانینی منه اوتورورسن.

بیر - ایکی گون کئچدی. بیغیلیب گنتدی لر درویشین ائینه. درویش بیر قدر

قیز لا صحبت ائدی. سونرا باشینی قویدو قیزین دیزی نین اوسته، یاندى. اوغلان

قیزا دئدی:

- اذیتین هامیسینی من چکیم، سن صحبتی اونونلا ائله.

قیز دئدی:

- نئینک. بو درویشین جانی او شوشه ده دی. اونا اولدور، سنینله صحبت

ائلییم. اما او لوح لاری گرک اویرنه سن.

اوغلان بیر آز اوخوماق، یازماق بیلیردی. درویش لوه اوخودوقجا بو یازدی، اویرندی. بیر گون درویش یئنه یاتمیشدی. شوشنی آلدی. درویش او یاندی، دئدی:

- یئتیم، اونو قوي یئرینه، یئدی پادشاهی سنین اطاعتینه گتیریم.
اوغلان دئدی:

- تا او سوزلردن کئچیب.

شوشنی چیرپدی یئر، او ساعت درویش قیشقیریب اولدو. بیغیشدی لار شامی گؤتوردیو ایمارته. باشلادی لار امور سوروب، دؤوران کئچیرمیه.
اوچگول کئچل

بیر اوبادا بیر اوچگول کئچل وار ایدی. بو کئچلین بیر کئچسیندن باشقا هئچ نیی یوخ ایدی. کئچل بیر گون کئچسینی قولاقلییب بازارا ساتماغا چیخارتدی. بازاردا بیر آشپاز اونا یاناشیب سوروشدو:

- کئچل، کئچینی نئچیه دئیرسن؟

کئچل چوخ قارینقولو ایدی. برک آجمیشدی، دئدی:
- قارین دولوسو آشا.

آشپاز فیکیرلشدی کی، کئچل نه قدر یئین اولسا بیر قازان آشدان آرتیق یئمیک، دئدی:

- آدیم.

کئچل دئدی:

- ساتدیم.

آشپاز کئچینی هایلابیب ایچری سالدی، کئچلی ده آپاردی دوکانینا، دئدی:
- بو قازان، بو دا سن، نه قدر قارنین توتور بیئ.
کئچل اوتوردو قازانین یانیندا، گیریشدی آشا، قازانی بوشالتدی. الینی او بیرری قازانا ئوزاتدی.

آشپاز گؤردو کی، بو دویمان حرمازده دئییل، باشینا بیر قاپاز سالیب دئدی:

- کئچینی ده گؤتور، بورادان رد اول.

کئچل کئچینی قولاقلییب گئتدی حالوا دوکانینا.

حالوچی سوروشدو:

کئچینی ساطیر سانمی؟

کئچل دئدی:

- ساطیرام.

حالوچی سوروشدو:

- نئچیه وئیرسن؟

کئچل دئدی:

- قارین دولوسو حالوایا.

حالوای دا فیکیرلشدی کی, کئچل یئسه, یئسه آنجاق بیر نئچه بوکوم

حالوای یئیه بیلر, دئدی:

- آلدیم.

کئچل دئدی:

- ساتدیم.

کئچل حالوانین بؤیرونده ایلشدی. حالوای بوکوملرینی بیر گؤتوردو

ایکی گؤتوردو باسادی ایچری.

حالوای گؤردو, حالوای قورتارحا-قورتاردی, اونون باشینا بیر قاپاز

چکیب دئدی: ایتیل بوردان.

کئچل کئچینی قولاقلایب گلدی کاباچینین یانینا. کاباچی دئدی:

- کئچینی نئچه دئییرسن?

کئچل دئدی:

- بیر قارین کابابا.

کاباچی دئدی:

- آلدیم.

کئچل دئدی:

- ساتدیم.

کئچل داراشدی کابابین جانینا, نه قدر بیشمیش کاباب واردی, هامیسینی

یئیب دئدی:

- یئنه بیشیر! بئله شئی لر قارنیمین بیر کونجونده قالار.

کاباچی گؤردو کی, ایش بئله دیر, دئدی:

- گؤتور کئچینی ده, ایتیل باشیمدان.

کئچل کئچینی قولاقلایب اولرینه گئدیردی. گوزاری دوشدو بیر خانیمین

اؤینه. گؤردو ائوده هئچ کس یوخدو. کئچینن گیردی تاختین آلتیندا گیزلندی.

خانیم ائوه گلدی, اوزونه بزک وئردی, دوزلندی. بو زامان قاپی

دؤیولدو. خانیم قاپینی آچدی. آشپاز الینده بیر سینی آش بوغلانا-بوغلانا

ایچری گیریب اوتوردو. تزجه صحبتیه باشلامیشدی لار کی, قاپی دؤیولدو.

آشپاز ال-آیاغا دوشدو.

خانیم دئدی:

- آی آمان بلکه اریمدی!

آشپاز دئدی:

- بس من نئیلیم?

خانیم دئدی:

- گیر تاختین آلتیندا گیزلن. گورک نه اولار؟

آشپاز تاختین آلتینا گوردی. خانیم اونون گتیردییی آشی دا تاختین آلتینا ایتلییب قاپینی آچدی. کئچلین کئچیسینی آماق ایستین حالواچی الینده بیر بویوک قاب حالوا، ایچری گیریپ اوتوردو. ترجه صحبتیه باشلامیشدی لار کی، قاپی دویولدو. حالواچی قاجیب تاختین آلتیندا گیزلندی. کئچل آشلا حالوانی یانینا چکیپ، یئمییه باشلادی. خانیم قاپینی آچدی، همین کاباچی الینده بیر سینی ایستی کاباب ایچری گوردی. ترجه اوتورموشدو

کی، قاپی دویولدو. او دا قاجیب تاختین آلتیندا گیزلندی، کابابی دا تاختین آلتینا چکدی. کئچل کابابی دا قباغینا چکدی. خانیمین اری ایچری گوردی. تاختین آلتیندا گیزلنلر برک قورخویا دوشدولر. خانیملا آغا شیرین صحبتیه ایدی لر.

کئچل گیزلنلره دئدی:

- کئچی مملک ایستیر!

دئدی لر:

- آماندی، قویما ملسین!

کئچل خورکلری تامام یئیب دئدی:

- کئچیم عادتکاردی، ملیجک.

یالوار-یاخار ائلدی لر، اولمادی.

کئچل کئچی نین قولاغینی دیشلهدی، کئچی ملدی. آغا دیسکینیب خانیم دئدی:

- آی آرواد، بو ندی؟

آرواد دئدی:

- قونشونون کئچیسیدی، سورودن قالمیشدی، گنیریپ بورادا باغلامیشام.

آغا آروادین سوزونه ایناندی، دینمهدی، بیر آز کئچدی، کئچل یئنه دئدی:

- منیم کئچیم یئنه مملک ایستیر.

دئدی لر:

- آماندی، کئچینی ملتیه، نه ایستیرسن وئرک.

کئچل دئدی:

- اللی تومن وئرین، ملتیمیم.

آشپاز چیخار دیب کئچله اللی تومن پول وئردی.

یئنه بیر خئیلی کئچدی. کئچل دئدی:

- منیم کئچیم یئنه مملک ایستیر.

دئدی لر:

- آی آمان، قویما ملسین، نه ایستیرسن وئرک.

کئچل دئدی:

- اللى تومن ده وئرين, قويماییم ملسین.

حالواچی چبخار ديب اللى تومن وئردی.

بیر آز کئچن دن سونرا کئچل یئنه دئدی:

- کئچیم مملک ایستیر. اللى تومن ده اوتورون برى, قويماییم
ملسین.

بو دفعه ده کبابچی چبخار ديب اللى تومن وئردی. بئلهیکله کئچل اونلارین

پول لارینی تامام آلیب جیبینه قويدو. سونرا کئچینی قولاغیندان توتوب

اٹوین ایچینه توللادی.

- آی کئچی آلان, آی کئچی آلان, دئییب هاراي تپدی.

آغا منتل قالیب دئدی:

- آی کئچل, هارادان چبخدین, بیم بورا بازاردی کی, کئچی ساطیرسان?

کئچل دئدی:

- آغا, کبابچی بوردا, حالواچی بوردا, آشپاز بوردا. بوندان یاخشى

بازار هاردا اولاییلر?

بو سؤزو ائشیدنده آشپاز, کبابچی, حالواچی تاختین آلتیندان چخبیب قاجدی لار.

آغاینان آروادی بونلارین دالیسیینان دؤشندی لر.

کئچل ائوی خلوت گؤروب, وزنده بونگول, قیمته آغیر ائوده نه وار

ایدی بیغیش دیریب آپاردی. آغا ایله خانیم آشپازی, حالواچینی, کبابچینی توتا

بیلیمیب ائوه قاییتدی لار. نه گؤردولر? کئچل ائوی بیغیش دیریب آپاریب. او

پانا کئچل, بو پانا کئچل تاپمادی لار, پانا-پانا قالدی لار. کئچل ده

امور سوروب دؤوران کئچیردی, سیز ده یا شایین دؤوران کئچیرین.

آغاینان نؤکر

بیری وار ایدی, بیری یوخ ایدی, اوچ قارداش, بیر باجی وار ایدی. قارداش لار

سؤدگرلیک

ائلردی لر. بیر گون بونلار سوودگرلییه گئتدی لر. قیز دا دویو

آریتلا بیردی کی خورک بیشیرسین. گوردو بئرده بیر گؤی مونجوق وار. گؤتوردو

بو گؤی مونجوغو قويدو آغزینا. نئجه اولدوسا, اوزونو ئونوتدو, بیردن گؤی

مونجوغو ئوددو. بیر مدت کئچن دن سونرا, بو قیز گوردو حامیلدی. او

ساعت باشا دوشدو کی, هر نه انگل اولدوسا, همین گؤی مونجوقدان اولدو.

بیلمدی نئلسین.

بونو بوردا قویوم, سیزه کیمدن خبر وئیریم... قیزین قارداش لارین دان.

قارداش لار سؤودالارینی قورتاریب ائوه دؤندولر, گوردولر کی, باجی لارینین

قارنی شیشیب, لاپ آغزینا دهیر. باجی لارینا دئدی لر:

- باجی, دوزون دنگینن, بو نه ایشدی?

قیز نه قدر آند ایچدی، قارداش لاری اینانماییب دئدی لر: - یالان دئییرسن!

بؤیوک قارداش کیچیک قارداشینین چاغیریب دئدی:

- آبار، بو چپهلی اولدور! بیزی بیناموس ائلییب، پایاغیمیزی یئره سوخدو.

بالاجا قارداش قیزی گۆتوروب چیخدی بیر مئشهنین کنارینا، ایسته دی قیزی اولدورسون، قیز آغلیا-آغلیا دئدی:

- قارداش، منیم گوناھیمایا باتیب ناحاق قان ائلمه! من هئچ بیر

کیشی خئیلاغی گۆرمه میشم. آنجاق دویو آریتلعیاندا بیر گۆی مونجوق

تاییب، آغزیمایا آتدیم، بیلیمه دیم ئوددوم، هر نه اولدوسا، او گۆی مونجوقدان اولدو.

اوغلانین قیزا یازیغی گلیب دئدی:

- باجی، باش گۆتور قاچ بو محلدان.

قیز آغلیا-آغلیا قارداشیندان آریلیدی. آز گئتدی، چوخ گئتدی، بیر بیبابانا

چیخدی. گۆردو بوردا بیر قالاچا وار. گیردی بو قالاچایا. گۆردو بوردا

دویو، یاغ، هر نه دئسن وار، آنجاق هئچ بیر اینسان اثری یوخدو. قیز

فیکیرلشیدی، دئدی:

- هر نه ایسه بو ائوین صاحبی وار. هارا گئدیسه، قایداجاق.

او ساعت قیز قول لارینی چیرماییب اوجاغی قالدی، بیر قازان خۆرک بیشریدی،

قویو دمه، اوزو ده گیزلندی. ائله کی، آخشام اولدو، قیز گۆردو بودو، ناحاموار

بیر دیو گلدی، قاپینی آچدی، گیردی ایچری. باخدی، گۆردو ن؟ ائو سیلینیب،

سوپورولوب، چیچک کیمی تمیزلنیب. خۆرک حاضر لانیب، قازان دا

دمه قویولوب. دیو چوخ شاد اولوب های ووردو:

- هر کیمسن چیخ، سننن ایشیم یوخدو.

قیز خلوت یئردن چیخدی. دیو گۆردو، پاحو، بو بیر قیزدی کی، یئمه،

ایچمه خطی خالینا، گول جامالینا تاماشا ائله. دیو قیزا دئدی:

- قیز، سن بوردا نه گزیرسن؟

قیز باشینا گلن احوالاتی دیوه سؤیلیدی. دیو دئدی:

- نئینک، هر نه دئسن بورادا وار. سن اول منیم باجیم، من ده

اولوم سنین قارداشین. سن اوتورارسان بوردا، من هر گون گئدرم، اوولارام،

قوش لارام، گئیررم دولاناریق.

قیز چوخ شاد اولوب خۆریی چکدی، سوفریه دوزدو، یئدی لر. سوفرنی قیز

بیغیش دیردی. دیو بیر طرفده، قیز بیر دا بیر طرفده یاتیب صاباحی آچدی لار.

بئله کی، هر گون دیو گئدیب اوولایبیردی، قوشلایبیردی، یئیب، ایچیب باجی-قارداش

کیمی دولانیردی لار. بیر مدت بئله دولانیدی لار، قیزین وعدسی تمام

اولدو، بیر اوغلان دوغدو، آدینی قویولار گۆی مونجوق. بلی، گۆی مونجوق

بیر یاشیندان بئش یاشینا، بئش یاشیندان اون یاشینا چاتدی، پهلوان کیمی
بیر اوغلان اولدو. قاباغینا نه بویدا بؤیوک آغاج گلسه، قوپاریب کنار
توللایاردی. دیو بونو هر گون اوزو ایله اووا آپاراردی. جنیراندان، مارالدان
اوولاییب یئنه گلیردی لر ائولرینه.

بونلار بورادا قالسین، سیزه کیمدن خبر وئیریم، بو قیزین قارداش لاریندان.
بونلار یئنه ده سؤودیبه گنتمیشدی لر. اوستلرینه حرامی دوشوب،
وار-بوخ لارینی اللریندن آلدی. بونلار قالدی لار لات-لوت. قارداش لارین هررسی
بیر ایشه گنندی. کیچیک قارداش اوز-اوزونه دئدی:
- گنیم، باجیمی آختاریم.

او یئردن کی، قیزی اوتورموشدو، اوز قویدو قیز گندن طرفه، گزگزه
گننید چیخدی همین قالاچایا کی، باجیسی اوردایدی. ایچری گیردی، گوردو
باجیسی خورک حاضر لاییر. باجیسی اونو گورن کیمی تانیدی، بوینونو قوجاقلاییب
دئدی:

- آی قارداش، سن خوش گلمی سن. نه عجب؟

قارداشی بوتون احوالاتی باجیسینا ناغیل ائلدی. قیز دا باشینا گلن لری
قارداشینا دانیشدی. بو صحبتده ایکن دیوله گؤی مونجوق اوودان گلدی لر.
گؤی مونجوق آناسیندان سوروشدو.

- آنا، بو کیمدی؟

آناسی دئدی:

- بالا، بو همین کیچیک داییندی کی، منی اولدورمهدی، بوراخدی.
بونلار تزمدهن اوپوشدولر، گوروشدولر، گنجنی شادلیقلا کنچیردی لر.
سحر قارداش-باجی قالدی ائوده، دیوله گؤی مونجوق گنندی اووا. بیر مدت
بئله کنچدی. آخیردا اوغلان فیکیرلشدی کی: "نه واختا قدر من بوردا
قالاجام؟.. گرک گندم اوزومه بیر ایش تاپام". ایسته دی گننسن، باجیسی
دئدی:

- دایان، گؤی مونجوقلا دیو گلسین، گوروش، سونرا گننرسن.
بلی، انله کی آخشام اولدو، چوله گندن لر گلیب چیخدی. قیز احوالاتی اونلارا
ناغیل ائلدی. دیوله گؤی مونجوق نه قدر یالواردی لار، اونو ایلن دیرمهک
ایسته دی لر، اوغلان راضی اولمادی. آخیردا گؤی مونجوق دئدی:
- دایی، ایندی کی گننیرسن، نباده، گؤی گوز، ساری ساققال کیشییه نؤکر
اولاسان.

باشیندان بیر توک چکیب وئردی، دئدی:

- نه واخت دارا دوش سن، بو توکو ات اوجاغا، او ساعت حاضر اولارام.
او گنجنی کنچیردی لر، سحر گؤی مونجوغان دیو اووا گنندی.
قیزین قارداشی دا اوز قویدو گونچاخانا. او قدر گنندی کی آخیردا چیخدی
بیر شهره. گوردو بیر گؤی گوز، ساری ساققال کیشی چیغیریر:

- آی نؤکر اولان، آی نؤکر اولان!

اوغلان دئدی:

- من اولارام.

کیشی دئدی:

- بالا, اوندا گل, گئذک ائوه.

گئندى لر ائوه. چورکدن-زاددان يئييب ياتدى لار. سحر تئزدن کيشى اونو دورغوزوب دئدى:

- دى دور, ايشه گئذکسن. آنجاق سنينله بير شرطيم وار, گرک ايتيم هاردا دورسا, توخومو اورا سپهسن. اوکوزوم هاردا دوردو اورانى اکهسن. قاتيغى يارالاما, چوربى پارالاما دوغرا, دويونجا يئ!

اوغلان دوردو, اوکوزلرى بويوندوروق لارى, توخومو, خيشى دا گوتوروب چيخدى ايشه. اوکوزلر دوز گئديب دوردولار بير کوللو قدا. ايت ده گئديب دوردو چايين اورتاسيندا. اوغلان قالدی متئل. فيکير ائلدی کی, کوللوق يئرى اکمک اولماز, توخومو دا سويا سپمک اولماز. علاجی کسيليپ گئرى قاييتدی. کيشى گوردو بودو اوغلان قاييديب, دئدى:

- نييه قاييتدين?

اوغلان دئدى:

- اوکوز گئندى دوردو کوللو قدا, ايت ده دوردو چايين لاپ اورتاسيندا, اورالارى دا اکمک اولماز. اونون اوچون قاييتديم.

کيشى دئدى:

- منيم شرطيم شرطدى, گرک اکيدين.

کيشى اوغلانى سوپورلييب ايسته دى باشيني کسسین. اوغلان تئز گوي مونجوق وئرديبي توکو آتدی اوچاغا. توک يانينجا کيشى اوغلانين باشيني کسدى. گوي مونجوق اوندا يئتيشيب گوردو کی داييسيني کيشى اولدوروب. تا بير سوز دئمدي. کيشى باخيب گوردو, يانيندا بير جاوان اوغلان دايانيب, دئدى:

- بالا, نه قوللو غون وار?

گوي مونجوق دئدى:

- عمى, نؤکر اولاجام.

کيشى دئدى:

- نئينک, انله منه نؤکر لازيمدى. آنجاق منيم بير نچه شرطيم

وار, گرک قبول ائليهسن. يئرینه يئتيرمهسن, سنى اولدورجيم.

گوي مونجوق دئدى:

- شرطين ندی?

کيشى داييسينا دئديبي شرطى بونا دا دئدى. گوي مونجوق راضى اولدو. گنجه ياتدى لار. سحر آچيلدى, کيشى دئدى:

- دور گئت ايشه. اوکوزلر هاردا دورسا اورانى اک, ايت هاردا دورسا, اورا توخوم سپ. قاتيغى انله يئ کی, اوزونون قايماغى پوزولماسين, چوربى ده انله يئ کی, قيراق لارى کسيلمسین. قاتيغى يارالاما, چوربى پارالاما, دوغرا دويونجا يئ.

گوي مونجوق: - "باش اوسته!" دئييب, اوکوزلرى گوتوردو گئندى جوت اکميه. اوکوزلر گئديب دوردو کوللو قدا, ايت ده گئندى, دوردو چايين اورتاسيندا. گوي مونجوق بونو گوروب توخومو تۇکدو چايا. ئولاملارى دا چبخارديب اوکوزلرين هرسي نين بويونون آردين دان بير دفعه ووردو, او ساعت دا اوکوزلر بيخيليپ اولدولر. گوي مونجوق اوکوزلرين باشيني کسدى. سونرا, سوفرنى آجدى قاباغينا. ووروب باديانين آلتين دئشدى. باشلادی دئشديبي يئردن قاتيغى سورماغا. قابماق گئندى باديانين ديبينه. چوربين ده قيراغيني کسيب قويدو بير يانا, باشلادی اورتاسيني ينميه. چوربى يئييب قارنين برکی دن سونرا, دوردو يوللاندی ائوه. کيشى گوردو بودو گوي مونجوق گلير. اما اوکوزلر يوخدو, دئدى:

- بالا, گوي مونجوق, بو گون نئيلهدين?

گوي مونجوق دئدى:

- چوربى يئديم. قاتيغى دا سن دئين کيمي ايچديم.

کيشى گوردو چوربين قيراغى دورور, قاتيغين دا قايماغى ترينميب, دئدى:

- بس اوکوزلر هانی؟
گۆي مونجوق دئدی:
- اوکوزلر گئندیلر، دوردولار کوللو قدا. نه قدر ائلیم، چکه بيلمهدی لر.
آخیردا ووردوم باش لارینا قوروموش اولدولار. توخومو دا تۆکدوم
چایا، ایت چایدا اوزوردو.
کیشی دئدی:
- نه دانیشیرسان؟ بیم دلی اولموسان؟
گۆي مونجوق جاواب وئردی:
- من نییه دلی اولورام، سن اوزون شرط قویموشدون، شرطینه عمل
ائلیم.
کیشی نین علاجی کسیلدی، دئدی:
- اوکوزلر موردار اولدو؟ یوخسا باشین کسمی سن؟
گۆي مونجوق دئدی:
- تا نییه موردار ائلییردیم؟ هئچ اولماسی اتین بیئریک ده... باش لارینی
کسمیشم.
کیشی نین علاجی کسلیب، دئدی:
- گۆي مونجوق، گئدک باری اوکوزلرین جمعدکلرینی گتیرک. آتام
اولنده اونا ائحسان وئرمیشدیم، هئچ اولماسا اونا ائحسان وئرم.
گئندی لر، اوکوزلرین جمعدکلرینی گتیردی لر، باشلادی لار ائحسان وئرمیه.
کیشی نین بیر ظالیم قارداشی دا وار ایدی. باشلادی چۆلده سس-کوي سالماغا.
کیشی دئدی:
- گۆي مونجوق، دور اونون سسینی کس. دئینن سس ائلسمین.
گۆي مونجوق چیخدی چۆله. کیشی نین قارداشینین ایکی قیلچاسین دان یاپیشیب
دارتدی، ایکی بۆلو. یاریسین بو ایته آتدی، یاریسین دا او بییری ایته. گیردی ایچری.
ایتلر باشلادی لار بوغوشماغا. کیشی دئدی:
- گۆي مونجوق، ایتلر نییه بوغوشور؟
گۆي مونجوق جاواب وئردی:
- قارداشینین اتین دن کوخا ایتینه ات چاتمایب اونا گۆره.
آغا دئدی:
- اده، نه قارداشیمین اتی، سن نه دانیشیرسان؟
گۆي مونجوق دئدی:
- سن دئین کی، گئت اونون سسینی کس، من ده گندیب کسدم، نئیلیم؟
آغا دئدی:
- اده، باری یویور، اوغلانین مئییئینی گنیر، آپراق باس دیراق.
گۆي مونجوق گندیب اوغلانین مئییئینی گتیردی. کیشینین آروادی
مئییئی گۆتوروب قیبرستانلیغا آپارندا گۆي مونجو غا دئدی لر:
- گۆي مونجوق، کۆپک اوغلو، سن ده بئل، کورک گۆتور گل.
بون لار یولا دوشن کیمی گۆي مونجوق فیکرلشدی، بیلدی کی، آغاسی اونو
اولدورمک اوچون فورست آختاریر. بئل زاد گۆتورمهدی، بوش آتیلا-آتیلا دوشدو
اونلارین دالینجا. گئندی لر قیبرستانلیغا. آغا دئدی:
- بس، بئلی، کوریی نئیلهدین؟
گۆي مونجوق دئدی:
- نئن وئرمهدی.
آغا دئدی:
- گئت باشینا بیر یومروق وور، بئلی، کوریی آل گنیر.
گۆي مونجوق ائوه قاییتدی، ایسته دی آروادین باشینا بیر یومروق وورسون،
فیکرلشدی کی، بو یازیق نینن بییسیدی، نییه ووروم. بئل، کورک گۆتوروب
قیبرستانلیغا گئندی. قیبر قاضیبیب آغانین قارداشینى باس دیردی لار. گئری
قاییتدی لار. آغا خلوتجه آروادی ایله دانیشدی.
- بو نۆکر بیزیم باشیمیزا بلا آچاجاق. یاخشییسی بودور کی، بونو

يعطيرداق، يوکلنک قاچاق. چيخيب گنډر، قايداريق.
گوي مونجوق بونو انشيتدى. آخشام اولان کيمي آغا اروادينا دئدى:
- اي ارواد، نوکر يورغونو، يئرني سال ياتسين.
ارواد گوي مونجوغين يئرني سالدی. گوي مونجوق يئرله گيرن کيمي باشيني
بورودو، يالان دان باشلادی خورولداماغا. ارواد کيشيسينه ياوشجا دئدى:
- آکيشی نه آپاراق؟

آغا دئدى:

- وزن دن يونگول، قيمت دن آغير شئي لری قابلا فرمش لره. بير
ننچه دست ده ياتيپ-دوراجاق قوي. تنز يوکلنک، قاچاق.
گوي مونجوق بونو دا انشيتدى. بون لارين باشی قاریشان کيمي گوي مونجوق
خلوتجه دورودو گيردی فيرمشه، پالتار لارين آراسينا. گنجهنين بير عالمينده
اروادنان کيشی آغيردان-يونگول دن اتلارا، قاطير لارا، اوکوز لره چاتيپ
دوشدولر يولا. او قدر گنډی لر کی، گون چيخاندا چاتدی لار بير دريائين
قيراغينا يوکلرينی آچدی لار. آغا دئدى:

- اي ارواد، بير آز خورک حاضر لا يئيک.

ارواد قازانی اودون اوسته قوياندا دئدى:

- آکيشی، نوکر اولسا ايدي، بير آز اودون دان-زاددان بيغاردی.

بونو انشيدن کيمي گوي مونجوق فرمش دن چيخدی، دئدى:

- من بوردايام، نه قوللوغون وار؟

آغا بونو گورن کيمي اوز-اوزونه دئدى:

- واي، ائوی بيخيلان جانيم!

گوي مونجوق باشلادی اودون بيغماغا. گوردو آغا اروادينا دئيير:

- آخشام اولاندا نوکرين يئرني لاپ دريائين قيراغيندا سال، اوندان

بری اوز يئرني، لاپ قيراق دان دا منيم يئرني سال. گنجه من دئيچيم،

اي ارواد، بير آز او يانا يات. سن ده دئيرسن کی، گوي مونجوق او

يانا يات. بنله-بنله اونو ايتلييب سالاريق دريايا، باشيميزدان رد اولار.

خوري-زادی يندی لر. آخشام آريا گلن کيمي کيشی نجه دئميشدی،

ارواد دا انلجه يئرلری سالدی. گوي مونجوق گوزلهدی، بون لار يوخويا گندنده

بير کؤتوک گؤتوروب قويدو اوز يئرنيه. اوزو کناردا ياتدی. گنجهنين بير

عالمينده آغا اروادی دورتملييب دئدى:

- اي ارواد او يانا يات.

ارواد دا کؤتويو دورتملييب دئدى:

- گوي مونجوق، بير آز او يانا يات.

بنله-بنله، کيشی اروادی، ارواد دا کؤتويو ايتليه-ايتليه شاپييلتی ايله

دوشدو سويا. تنز گوي مونجوق قيشقيردی.

- سويا دوشن کيمدی؟

هاي-هاراي دوشدو. باخدی لار کی، هنج بير حيله ايله نوکری اولدوره بيلميجکلر.

آغا اوز جانينين قايدينا قالدی. سحر آچیلدی، گوي مونجوق،

بؤيوک بير قازانی سو ايله دولدوردو، قويدو اوچاغين اوسته. شاخدان، شول دن

آلتينا باسيپ شاققير-شوققير قايناتدی. گوي مونجوق آغايا دئدى:

- آغا، انشيتميشم، سن منيم دايمي چيميزديرمی سن، اوزينده،

ايندی سويون، سنی ده من چيميزديرجهيم.

آغا نه قدر يالواردی، نوکر اونون سوزونه باخمادی، قاينار قاينار

قازان دولو سويو توكدو اونون باشينا. آغانی ديري گوزلو بيشيريب

اولدوردو. خانما ديمهدی. دوز قايتدی نسنين يانينا. اونلار يئدی،

يئرله کنجدی لر. سيز ده يئنين دؤوره کنجين. گوي دن اوچ آلما دوشدو؛ بيری

منيم، بيری اوزومون، بيری ده ناغيل دئيهنين.

تک-جوت کوسالار

بيری وار ايدي، بيری يوخ ايدي. اوچ کوسا وار ايدي. بون لار بير-بيرينه ائله

اوخشاييردی لار

کی، ائله بیل اوچو ده بیر آدام ایدی. کوسالارین ایکسی بیر یئرده گزیردی، بیری تک. تک کوسانین بیر کۆک کنجیسی وار ایدی. جوت کوسالارین بو کنجیه گۆزلی دوشموشدو. بیر گیروه آختاریردی لار کی، کنجینی اوغورلا سین لار. بیر گون تک کوسا ائوده یاتمیشدی. جوت کوسالار پوسا-پوسا گندیب گۆردولر، تک کوسانین کنجیسی قاپیدادی.

یاواشجا کنجینی اوغورلا ییب آپاردی لار. هنیرتییه تک کوسا اویاندی، گۆردو کی، کچی یوخدو. بیلدی کی، کنجینی جوت کوسالار اوغورلا ییب لار. تک کوسا اونلارین دالینجا دوشدو. یولدا جوت کوسانین بیری کنجینی چینی نین دن دوشوروب، یولداشینا دندی:

- سن کنجینی گۆتور گنت، من گندیم چای دان سو ایچیم، گلیم. جوت کوسانین بیری سویا طرف گنتدی. بیری ده کنجینی چینی نین گۆتوروب یولا دوشدو. خیلی گندن دن سونرا قارانلیق دوشدو. کچی کوسانی لاپ یورموشدو. تک کوسا گلیب اونا چاتدی. گنجه برک قارانلیق ایدی. اونا یاناشیب دندی:

- ایه، کچی چینی نی قیردی، وئر بیر آز دا من گۆتوروم. کوسا اونا اوز یولداشی بیلیم کنجینی اونا وئردی، دندی:
- من ده سوسوزام. سن یئری، من قاییدیم، سو ایچیم، گلیم. بلی، او کوسا دا سویا قاییتدی. تک کوسا کنجینی گۆتوروب ائوینه گلدی. جوت کوسالار چابین اوستوندا قاباقلاشدی لار.

قاباقچا سو ایچن کوسا دندی:

- ایه، کچی نه اولدو؟

او بیری کوسا دندی:

- ایه، منده کچی نه گزیر؟ کنجینی سنه وئریم ده. چوخ دانیشدی لار، آز دانیشدی لار، آخیردا باشا دوشدولر کی، کنجینی تک کوسا آپاریب. دندی لر:
- گندک، کنجینی یینه اوغورلا یاق.

جوت کوسالار تک کوسانین ائوینه طرف گلمکده اولسون لار، گۆرک تک کوسا نجه اولدو؟

تک کوسا، کنجینی ائوینه گنیریب آروادینا دندی:

- آی آرواد، جوت کوسالارین الین دن بو کنجینی ساخالایا بیلیم جیبک، اوغورلا ییب آپاراجاق لار، کنجینی کسیرم.

آروادی دا راضی اولدو. تک کوسا کچی نین باشینی کسدی، اتینی دوغراد، دریسینی ده بیر قیریق ساندیغا قویدو، آرخابین یاتدی لار.

او بیری طرف دن جوت کوسالار پوسا-پوسا گلدی لر. تک کوسانی یاتمیش گۆروب، کنجینی آختاردی لار. چوخ آختاردی لار، آز آختاردی لار، کچی نین اتینی تاپیب آپاردی لار.

تک کوسا یوخودان آییلدی، گۆردو کچی نین اتی یوخدو. بیلدی کی، جوت کوسالار آپاریب. دوردو اونلارین دال لارینجا دوشدو. جوت کوسالار یوللا گندیردی لر. تک کوسا دا اونلاری ایزلیبیردی. جوت کوسالار گلیب ائولرینه چیخدی لار. بیر ساج تاپدی لار، کۆرویو باسیب، اتی ساجدا قووردولار.

جوت کوسانین بیری او بیرینه دندی:

- سن بورادا دور، من بیر قاب تاپیم، گنیریم، اتی ایچینه دولدوراق.

او گندن دن بیر آز سونرا، تک کوسا قارانلیقدا ایچری گنیریب دندی:

- ایه، قاب تاپمادیم، نه ائلیک؟

کوسا دندی:

- سن بورادا دور، من گندیم. بلکه من تاپدیم.

جوت کوسانین بو بیری ده گنتدی. تک کوسا آرخالینی چیخارتدی، کچی نین قوورماسینی آرخالینین ایچینه دولدوردو، دالینا آتیب، یولا دوشدو. او طرف دن جوت کوسانین بیری الینده بادیا، او بیری الینده بیر گونج ایچری گنیردی لر.

بیری او بیرینه دندی:

- ایه، هانی قوورما؟

او بیرى دئدی:

- ایه، سنین یانیندا قویوب گنتمه‌دیم.

بیلدی لر کی، قوورمانی تک کوسا آپاریب. دالینجا دوشدولر.

تک کوسا قوورمانی ائوینه گنیردی، بیر قارینا دولدوروب فرمشه

قویدو، بیخیلدی یاتدی. او بیرى طرفدن جوت کوسالار گلیب چیخدی لار، اونو

یوخویا وئریب چوخ آختاردی لار. فرمشدن قوورمانی چیخاریب آپاردی لار.

تک کوسا او یانین گوردو کی، قوورما یوخو. بیلدی کی، جوت کوسالار

آپاریب، دال لارینجا دوشدو.

جوت کوسالار یول ایله گنیردی لر. تک کوسا دا اونلارین قاراسینجا گنیدیب

فورست آختاردی. جوت کوسالار بیر دمیرمانا گنیردی لر. جوت کوسانین بیرى او

بیرینه دئدی:

- سن بوردا دور، من گنیدیم، بیر ترزی تاپیم گنیریم، بوراداجا

قوورمانی بؤلک.

جوت کوسانین بیرى ترزی دالینجا گنئدی. تک کوسا دا گلیب دهییرمانا

گنیردی. جوت کوسانین او بیرى اونا دئدی:

- ایه، ترزی تاپا بیلمه‌دین؟

تک کوسا دئدی:

- یوخ!

دئدی:

- ایه، سن دونیانی قوروتدو، بورادا دور گوروم. گنیدیم، من تاپیم

گنیریم.

جوت کوسانین او بیرى ده ترزی دالینجا گنئدی. تک کوسا کنجی نین قوورماسینی

گوتوروب ائوینه گلدی.

او بیرى طرفدن جوت کوسالار اللرینده ترزی دالبادل ایچری گنیردی لر.

بیرى او بیرینه دئدی:

- ایه، هانی قوورما؟

او بیرى دئدی:

- ایه، قوورمانی من سنین یانیندا قویوب گنتمیشدیم کی!

بیلدی لر کی، یئنه ده قوورمانی تک کوسا آپاریب. تک کوسانین دالینجا

گنئدی لر.

تک کوسا قوورمانی ائوه گنیریب دئدی:

- آی آراد، جوت کوسالار آخیردا بو قوورمانی بیزیم الیمیزدن آلاجاق لار،

گل یئیک.

آرودالا کیشی اوتوردولار، قوورمانی بیئمه باشلادی لار.

بیردن جوت کوسالار ایچری گنیردی لر. گوردولر تک کوسا آروادی ایله اوتوروب

کنجی نین قوورماسینی بیئیر.

دئدی لر:

- ایه، سن کی، بیزه اوستون گلدین، هنج اولماسا کنجی نین قوورماسین دان

بیزه ده وئر.

تک کوسا دئدی:

- ائله بونو اولجه دن بئله جه، آدام کیمی دئسیدینیز، کنجینی کسردیم،

بیر یئرده اوتوروب بیئردیک. سیز کی، او غور لوقلا اونو من دن آلماق

ایسته دینیز، ایندی اولسنیز ده وئر مرم. جوت کوسالار چوخ یالواردی، تک کوسا

اونلارا بیر تیکه ده وئر ممدی. جوت کوسالار آج-آجینا یولا دوشوب گنئدی لر.

نؤکر

قدیم زمان لاردا بیر نؤکر آغاسینین قیزینا عاشق اولموشدو. آنجاق

جورت ائلیب اوز فیکرینی قیزا دئییه بیل مبردی. یانا-یانا قالمیشدی. بیر

مدت بئله کنجدی. بیر گون آغانین قیزی یولدش لاری ایله پننجر بیغماغا

گنتمیشدی. نؤکر گلیب دوققازین آغزیندا دایاندی. اوزونه سوز وئردی کی،

قیز گلنده فیکرینی آچیب, مردی-مردان اونا دئسین. آخشامطرفی آغا قیزی پئنجر بیغماق دان قاییدیپ, گلدی. نوکر دو ققازین آغزیندا اونون قاباغینی کسیب, دئدی:

- آی قیز, من سنه عاشق اولموشام, گرک منه گلەسن.
قیز دئدی:

- آی اولموش, چیخ گنت مال-قارانی اوتار ماغینا. سن نوکر, من آغا قیزی. بیزیمکی توتماز.
نوکر دئدی:

- کؤنول سئونه نه آغا قاباق دورا بیلر, نه پادشاه. هر کؤنول اوزو بیر آغادیر, بیر پادشاهدیر. نه اولسون کی, نوکر. ئوزون سؤزون قیصاصی, گرک منه گلەسن.

قیز گۆردو کی, نوکره هنج تانری تۇرپوسو 1 دیمیپ, بئله سؤزلرنن اوندان ال چکەسی جاناوار دئییل. اوز-اوزونه دئدی: "گل بونون آغزینی ائله بئره دیره کی, بیر یانا چیخا بیلمسین".

نوکر ایکی آیاغینی بیر باشماغا قویوب قیزدان جاواب گۆزلیبیردی. آغا قیزی دئدی:

- نوکر, بیز کولفتلیکلە سانجیلاناندا, مال لاریمیز آغویا دوشنده 2 تویوق لاریمیز چۆملن چیخاراندا سنه گلرم.

نوکر راضی اولوب, قیزی بوراخدی.

آغانین بیر باشقا نوکری ده وار ایدی. یئددی ایل ایدی آغایا نوکر ایدی.

آغا بو یئددی ایلده اونا بیر چوروک جئویز ده وئرمیشدی, ائله حاقسیز موزدسوز

آغایا ایشلیبیردی. بو نوکر آغادان برک یانئقلى ایدی. او نوکر

گلدی آغا قیزینی سئون نوکرین یانینا دئدی:

- قارداش, من بو آغادان یانئقلىيام, هایفیمی آماق اوچون منه کؤمک ائدرسنمی?

نوکر دئدی:

- جاننان-باشنان. ائله من ده اوندان یانئقلىيام.

نوکر آغا قیزینا وورولدوغونو, قیزین شرطینی اونا دئدی:

1 تۇرپو - یوغون آجاج یونان آلت

2 آغویا دوشنده - زهرلنده

نوکر گنتدی بیر قاب بال آلدی, ایچینه گنگرچک یاغی قاتدی, بیر قوجاق

آغی اوتو بیغدی, بیر توپ دا ایینه گۆتوردو, گنئریب آغا قیزینی ایستین نوکره

وئریب, دئدی:

- بو بالی آپار, وئر آغا کولفتیین یئسین. بو اوتو مالینین قاباغینا

داغیت, قوی آغولانسین لار, بو ایینهلری ده هینده تویوق لارین جمعدینه

سانج, شیل-کوت دوشسون لر. دالیسیینان ایشین یوخدو.

نوکر بو شئی لری اوندان آلدی. ائوه گلیب بالی آغایا وئردی, ائله همین

گون آغا بالی کولفتیین آشیردی ایچری. آغو اوتونو مال لارین قاباغینا داغیتدی,

مال اوتو یئین کیمی آغویا دوشوب، بؤیورمیه باشلادی لار. اییننی
تویوق لارین جان لارینا یئریندی. تویوق لار چؤمبلن دیمیش کیمی بوزوشوب،
قیوریلیب یئرە دؤشندی لار. نؤکر ائوہ قایی داندا، گؤردو آغا کولفتیین
بالی یئیب لار، گنگرچک یاغینین ذربیندن هامیسی قارین آغریسینا
دوشوب. هرسی بیر یاندا یئرە دؤشنیب، قاریننی یئرە سورتور. اونلار اوز
نؤکرلرینی

گؤروب دئدی لار:

– آی نؤکر، بو نه بلا ایدی بیز دوشدوک؟

نؤکر دئدی:

– نه بیلیم، نه بلا ایدی دوشوبسونوز؟ هله سیز جهنم، مال لار
دامدا آغویا دوشوب قیریلیر. تویوق لاری چؤمبلن توتوب، اوردا-بوردا بوزوشوب
اولور.

قیز قاریننی یئرە سورتە-سورتە، اوریی دوغرانا-دوغرانا کسیک-کسیک،
دیلی توتار-توتماز دئدی:

– بو نؤکرین فنیدیدی. دونن منه دئدی، آی قیز منه گل. من اونو

اکدیم، قارین آغریسینا سالدیم، ایندی او دا بیزی قارین آغریسینا سالیب.

آغا قیزیندن بو سؤزو ائشی دن کیمی ئوفولدا یا – ئوفولدا یا دئدی:

– آماندی، او نؤکری بورا چاغیرین.

نؤکری چاغیردی لار. آغا دئدی:

– آی نؤکر، یقین بیزی بو گونه سن سالمیسان. آخی بیز سنه نه ائلمیشیک؟

نؤکر دئدی:

– آغا، من سنین قیزینا عاشق اولمو شام. من اونا دئدیم؛ منه گل،

او دئدی، بیز سانجیلاناندا، مال لاریمیز آغولاناندا، تویوق لاریمیز چؤمبلن

چبخاراندا سنه گلرم. قیزینی منه وئر، من ده سیزین مال لارینیزی،

تویوق لارینیزی ساغالدیم.

آغا دئدی:

– قیزیمی وئردیم، بیزی ساغالت، آمان گونودو.

نؤکر دئدی:

– یئندی ایلیک حاقیمی دا وئر، ساغالدیم.

آغا جانینین دردیندن راضی اولوب دئدی:

– اونو دا وئردیم بیزی یاخشی ائله.

نؤکر نؤکر یولداشیننی گؤتوروب تؤولیه گئندی، مال لارین آغزینا

آیران تۆکدو، مال لار ساغالدى. تویوق لارین جانیندن ایینه لری چبخارتندی،

اونلار دا ساغالدى. آخیردا دا گویول دنینین سویوندن قایناتدی، وئردی

آغایا، آروادینا، قیزینا. هر اوچونون قارینا غریسی، سانجیسی کسدى. آغا توي

اٹلیب قیزی نؤکره وئردی، یئدی ایل حاقینی دا اوددی. نؤکر آغا قیزیبان
گون کئچیریب، دؤوران سورمیه باشلادی.

سفته آرواد

بیر عقسیز آرواد واردی. گونلرین بیر گونونده بو آرواد چایا یوماغا
پالتار آپاردی. پالتاری یویوب سردی چایین قیراغیندا. باخدی کی، قورباغالار
چایدا قورولدویورلار. اوز-اوزونه دئدی: "یاخشی اولدو، پالتارلاری، قورباغا
باجی لارا تاپشیریم، قورویونجا ائوه دیم، گلیم". قورباغالارا طرف
اوزونو توتوب دئدی:

- قورباغا باجی لار.

قورباغالار:

- قور... ائدی.

آرواد دئدی:

- پالتاری سردیم بورا، گؤزونوز اولسون، ائوه دیم، گلیم.

قورباغالار "قور" ائدی لر.

آرواد گئندی ائوه، گون اییلنده قاییدیپ گلدی، گوردو بیر دنه ده
پالتار قالماییب، هامیسینی آپاریب لار. آرواد بونو گورنده آجیقلایب دئدی:

- قورباغا باجی لار.

قورباغالار "قور" ائدی لر. آرواد دئدی:

- زهریمار قورر، چور قورر. هانی بورا سردیم پالتارلار. وئردینیز

اوغرویا، آپاردی. من ده سیزین ائوینیزی ئوچوراجام.

آرواد ائوه گئدیپ ائودن بئل، کورک گئیریب، باشلادی چایین قیراغینی
قازیماما. بیر آز قازیمیشدی کی، بئلین آغزی بیر داشا توخوندو. آرواد داشی
قالدیراندا بیر بستنی گوروب دئدی:

- ه، سیز منیم پالتارلاریمی اوغرویا وئردینیز، من ده سیزین ائوینیزی

ئوچوردوب وار-یوخونوزو آپارام.

قورباغالار "قور" ائدی لر.

خلاصه، آرواد بستینی گؤتوروب گئیردی ائوینه. آخشام اولدو، اری ایشدن
گلدی. کیشی گلن کیمی، آرواد بستینی گئیریب قویبو کیشی نین قباغینا، دئدی:

- کیشی، چایا یوماغا پالتار آپارمیشدیم. یویوب تاپشیردیم قورباغا

باجی لارا، گلدیم ائوه. گئری قاییدیپ گوردوم، قورباغالار پالتاری وئریبلر

اوغرویا. من ده آجیققان بئل، کورک آپاریب ائولرینی ئوچوردوم، اولانقالان

شئیلرینی گؤتوروب گئیردیم ائوه.

کیشی بستنییه باخیب چوخ سئویندی، دئدی:

- آرواد، بو کی قیزیلدی. گیزلین یئرده ساخلا، قابقدان رامازان بایرامی

گلیر، اوندا خرج لریک.

آرواد بستینی بیر طرفه گیزلندی. بلی، بوندان بیر نچه گون کئچمیشدی.

کیشی ایشه گئتمیشدی. کنده دوغال ساتان لار گلیب قیشقیردی لار:

- آی دوغال آلان، آی دوغال آلان.

آرواد تنز قاپیبا چیخیب، دئدی:

- آی دوغال ساتان، آی دوغال ساتان بورا گئیر. گیرونکسینی نچیه

وئیرسن؟

دوغال ساتان دئدی:

- گیرونکسی ایکی قیبیدی.

آرواد دئدی:

- اوندا بیر گیرونکه منیچون چک.

دوغال ساتان یولداشینا دئدی:

- آی رامازان، گیرونکه داشین وار؟

آرواد بو سۆزو ائشیدیپ ذوغال ساتانین یولداشینا دئدی:

- آدین ندی؟

رامازان دئدی:

- رامازان!

آرواد تلسیک دئدی:

- ه رامازانسان، دایان، گندیم آماناتین وار، گنیریم.

آرواد جومدو ائوه، بستینی گنیریب وئریب رامازانا، دئدی:

- اریم تاپشیریب کی، بونو رامازان گلنده وئرسن اونا، بو سنه

چاتاچاق.

ذوغال ساتانلار بستینی آلیب باخدیلار کی، قیزیلدی، آستا قاچانا گۆی

ایمام قنیم، بستینی گۆتوروب اوز قویدولار قاچماغا.

بلی، ناغیل دیلی یویرک اولار، آخشام اولدو، کیشی گلدی ائوه. آرواد کیشیسینه

سنوینه-سنوینه دئدی:

- آ کیشی، رامازان گلیمیشدی، بستینی وئردیم آپاردی.

کیشی بو سۆزو ائشیدن کیمی، برک آجیقلائیپ آروادینی او کی، وار دؤیدو.

آرواد آجیق ائلییب گئندی، اوتوردو بیر خارابالیقدا. اوز-اوزونه دونقول دانیردی

کی، اریم هر کسی مینتچی گؤندرسه ده ائوه گنتمیجیم. بیر

قدر کئچمیشدی کی، بیر پیشیک میبو-میبو ائلیه-ائلیه خارابالیغا گلدی.

آرواد پیشییی گؤروب دئدی:

- میبو باجی، او کوپک اوغلو سنی مینتته گؤندریب کی، ائوه گندم،

واللاه گئدن دئیلم، هنج زحمت چکمه. قاییت، گنت.

پیشیک چیخیب گئندی. بیر آز کئچمیشدی، بیر خوروز باننادی. آرواد خوروزون

سسینی ائشیدیپ دئدی:

- قوققولوقو باجی، ایندی ده کیشی سنی گؤندریب، هنج زحمت چکمه.

میبو باجی گلیمیشدی، گئدن دئیلم.

بلی، یاخیندا بیر ایت هورمیه باشلادی. آرواد دئدی:

- هام-هام، ایندی ده سنی گؤندریب کیشی هام-هام باجی. گندیب

دئیرسن کی، داها مندن الین چکسین، گلیمیجیم.

گئجهدن بیر قدر کئچمیشدی. سس-کوی وار ایدی، گنجه ایکن بو شهردن

باشقا شهره خزیننی دولره یوکلییب آپاریردی لار. دومنین بیر

کارواندان آپریلیب قالمیشدی، قارانلاق اولدوغوندان اونو گؤرمهدی لر.

دوه اوتلایا-اوتلایا گلدی چیخدی آرواد اولان خارابالیغا. آرواد بونو

گؤرن کیمی دوروب آیاغا دئدی:

- لؤه-لؤه باجی، ایندی ده سنی گؤندریب. باخ، میبو باجی گلدی گنتمه‌دیم،

قوققولوقو باجی گلدی گنتمه‌دیم، هام-هام باجی گلدی گنتمه‌دیم.

اما ایندی، داغدان آغیر آدامسان، گلمیسن مینتته، سۆزونو

یئره سالمارام، گندرم.

بلی، آرواد دونی هیخلادی یئره میندی اوستونه، گلدی ائوین قاپیسینا.

آرواد دومدن دوشوب قاپینی دؤیدو. کیشی قاپینی آچیب گوردو آروادی دیر.

دئدی:

- آرواد، نه اوچون گلدین؟

آرواد دئدی:

- ه، میبو باجینی گؤندردین گلمه‌دیم، قوققولوقو باجینی گؤندردین

گلمه‌دیم هام-هام باجینی گؤندردین گلمه‌دیم. آخیردا داغدان

آغیر آدمی گؤندرمیسن. اونون سۆزونو یئره سالماییب گلدیم.

کیشی باخیب گوردو کی، دومنین یوکو تامام قیزیلدی. باشا دوشدو کی، بو

دوه پادشاهلیقتی. بلی، کیشی دومنین یوکونو آچاندان سونرا، باشینی

کسدی، اتیندن بیر آز بیشیردی لر. یئرده قالانینی آرواددان گیزلین، بیر طرفده

یئری قاضیب باس دیردی. گنجین پوللاری دا خاکریز ائلدی. صاباح

اولدو، پادشاها خبر وئردی لر کی، دومنین بیر قیزیل یوکلو ایتیدی. پادشاه

امر وئردی کی، بوتون ائولر آختاریلسین. بو آدانان کی، پادشاه ناخوش اولوب، حکیم اونا باشقا آدمین دوسی نین اتین بویوروب.

بو تحرنن بلکه دونی تاپدی لار. خلاصه، دوشدولر شهرین باشیندان-آیاغینا قدر ائوبو گزمیه. گلدی لر چیخدی لار هامان بو سفنه آرواد اولان ائوه. آرواد چیخدی اونلارین قاباغینا دئدی:
- نه ایستیر سینیز، نه قوللوغونوز وار؟

دئدی لر:

- آی باجی، پادشاه چوخ برک ناخوشلاییب، اونا حکیم دوه اتی بویوروب، گلیمشیک. ایر سیزده دوه اتی وارسا، بیر بیشیریم وئیرین:
آرواد دئدی:

- ه، ه وار ایدی بیزده. بیر آز بیشیردیک، یئدیک، فالانینی بیلیمیرم اریم هارا قویدو. ائوه گلنده گلیب آلا سینیز.

دئدی لر:

- باجی، ارین هاردادیر؟

آرواد دئدی:

- بازاردا پینچیلیک ائلییر.

دئدی لر:

- چوخ ساغ اول باجی، گندیب اریندن سوروشاریق.

بون لار گندیب بیرباش پادشاه خبر وئردی لر کی، دونی فیلان پینچی دن تاپمیشیق. پادشاه امر ائلدی، پینچینی گنیر سین لر. پادشاه آدام لاری گلیب پینچییه دئدی لر:

- سنی پادشاه ایستیر.

پینچی ایشی باشا دوشوب دئدی:

- ایندی کی، بئلهدی زحمت چکین، منیمله گندک بیزیم ائوه. بلکه داها قایتمادیم، وصییتی می آروادیم ائلییم.

قبول ائلدی لر. کیشی ائوپنه گلیب آروادینا دئدی:

- آرواد، آخیردا منی اولومه وئردین. داها ساغ اول. بیر ده منیم

اوزومو گوره بیلیمسن. آنجاق قاپی-باجادان موغایات اولارسان.

کیشینی گنیردی لر پادشاهین حضورنا. سلام وئریب باش ائندیردی،

ادبله دوردو. پادشاه اونا دئدی:

- کیشی، دونی سن آپار میسانمی؟

کیشی دئدی:

- ائی پادشاه، منیم آروادیم سفئحدی. اونون سؤزوپنن منی بدبخت

ائلمیین. من دوه-زاد گورمه میشم.

بو سؤز بوردا قالسین، سیزه خیر وئریم کیشی نین آروادیندان. ائله کی،

کیشینی آپاردی لار، آرواد دوروب آیاغا ائوپن قاپی-پنجر سینی چیخاریب،

شللدی دالینا، گلدی بیرباشا پادشاهین دیوانخاناسینا. او چاتیب، دالینداکی

یوکنن گپردی ایچری. پادشاه، وزیر-وکیل تعججوب ائلدی لر. بو او

زمان ایدی کی، کیشینی دارا چکمک ایستیردی لر. کیشی آروادینی گوروب دئدی:

- آرواد، بو قاپی-پنجره ندی؟

آرواد دئدی:

- بس دئمیین، قاپی-پنجرهدن موغایات اول؟ من ده اونلاری

قویوب گلیمدیم. چیخاریب اوزومله گنیردیم. گلیمشم گوروم سنی

پادشاه نه ائلییر؟ نه قوللوغا قویور؟

کیشی اوزون توتوب پادشاه دئدی:

- قییلنی-عالم، سیز اوزونوز باخین گورون، آروادیم سفئحدی، یا یوخ.

پادشاه، وزیر باخدی لار، گوردولر کی، دوغرودان آروادی سفئحدی. اودو

کی، کیشینی باغیشلاییب، آزاد ائلدی لر. کیشی آروادینان ائوپنه گلدی. اونلار

یئیب، ایچیب دؤوران کنچیردی لر.

تاجیرباشی ایله کنچل

بىر کاسىب کىشى نىن گۆزونون آغى-قاراسى کئچل بىر اوغلو وار اىدى. تاجىر
ئوشاق لارى, بو جىر-جىن دىر پالتارلى کئچلى اوز آرالارىنا بوراخمىردى لار. بىر
گون کئچلىن آتاسى ايشه گتمىشىدى. نووروز قاباغىدى. کئچل ائودن بايىرا
چىخىب گۆردو كى, شهر ئوشاق لارى تزه پالتار گئىنىب اوينايىر لار. کئچل
بون لارا قوشولماق اىسته دى. ئوشاق لار اونو ياخىنا بوراخمادى لار, بىر آغىزدان
دندى لار:

كئچل, كئچل داز كئچل,

بو وادا پرواز ائىلر.

گىرر قمىش آلتىنا,

ساخساغانا گۆز ائىلر.

كئچلىن آجىغى توتدو, ائوه گلدى, گۆردو كى, آناسى ائوده تك دىر. آناسىندان
سوروشدو:

- آنا, نه بىشىرمى سن?

آناسى دندى:

- ايكى اووچ آرپا ئونوموز قالمىشىدى, ئوماچ اووورام.

كئچل برک اجمىشىدى. آناسىندان بىر پارچا چۆرك اىسته دى, چۆركلىرى

اولمادى. ائوين بىر كونجونده دىنمز اوتوروب ئوماجىن بىشمىنى گۆزلهدى.

كئچلىن آتاسى گونورتا ايشدن گلدى. كئچل گۆردو كى, آتاسى دىمالىندان

ايكى پارچا چۆرك, بىر آز دا چۆرك قىرىنتى لارى چىخاردىب آتدى سوفرىه.

كئچل تئز چۆرىن بىر پارچاسىنى گۆتوروب, ووردو دىشه. قورو چۆرك

كئچلىن ايكى دىشىنى سىن دىردى. كئچل اوزونو آتاسىنا توتوب دندى:

- آنا, بو چۆرى سنه كىم وئرىب?

آناسى دندى:

- ايكى گون تاجىر باشى آلىخانىن چۆركچى دوكانىندا اودون يارمىشام.

اوزىنده تاجىر باشى بو چۆركلىرى منه وئردى.

كئچل قورو چۆرى قولىغونا ووروب, گئندى تاجىرىن قاپىسىنا. گۆردو

كى, تاجىرىن اوغلو قاپىدا اوينايىر. بىر قورو چۆرىه باخدى, بىر ده تاجىرىن

اوغلونا. قورو چۆرى ووردو تاجىرىن اوغلونون باشىنا. تاجىر اوغلونون باشى

يارىلدى. او, آغلايا-آغلايا گئندى آتاسىنىن يانىنا.

تاجىر اوغلوندان سوروشدو:

- سنى كىم ووروب?

ئوشاق دندى:

- كئچل.

تاجىر غضبلىنىب كئچلىن دالىنجا آدم گؤندردى.

او بىرى طرفدن كئچل اوزونو يئتىردى ائولرىنه, آناسىنا دندى:

- آنا, ناخوشام, يئر سال.

كئچل ياتماقدا اولسون, تاجىرىن آدم لارى گلىب چىخدى لار. كئچل اونلارى

گۆرنده اوزونو لاپ برک ناخوشلوغا ووردو.

كئچلىن آتاسى تاجىرىن آدم لارىنىن قاباغىنا چىخىب دندى:

- نىيه گلمىسىنيز?

دندى لار:

- اوغلون تاجىرىن اوغلونو ووروب. گلمىشىك كئچلى آپاراق تاجىرىن يانىنا.

كئچلىن آناسى دندى:

- اوغلوم ناخوشدو, يعطىر.

تاجىرىن آدم لارى اىچرى گىرىب گۆردولر كى, كئچل دوغروندان دا, ناخوشدو,

زارىلتنى سىندان قولاق توتولور. گئرى قايىدىب كئچلىن خستلىبىنى تاجىره

خبر وئردى لار.

تاجىر امر وئردى:

- گرک كئچلى خسته گئىرسىنيز.

تاجىرىن آدم لارى گلدى لار كئچلىن يانىنا, دندى لار:

- سنی تاجیرباشی چاگیریر, خسته اولسان دا گرک گندهسن.
کئچل دئدی:

- منده حال یوخدور تاجیرین یانینا گندم. اگر اونا چوخ لازیماسا,
قوی اوزو گل سین.

کئچلین سوزونو گندیب تاجیره دئدی لر. تاجیرباشی غضبلنیب آیاغا
دوردو, اوزو کئچلین یانینا گنتدی.

کئچل گوردو تاجیر گلیر, باشلادی اینیلدیه. بیر نئجه دیش ده تاپمیشدی,
او دیش لری ده آغزینا سالدی. تاجیرباشی کئچلین آغزینا بیر برک شیلله
ووردو. کئچل آغزیندا اولان دیش لری یئره توپوروب قیشقیردی:

- وای-وای کؤمک انلیین, تاجیر ووروب دیش لریمی قیردی!
تاجیرباشی گوردو کی, دوغرودان دا, کئچلین دیش لری تۆکولدو, متئل
قالیب دئدی:

- کئچل, دیش لرینین هامیسی تۆکوله یئنه سن دن ال چکن دئیلم.

دئ گوروم, او غلومون باشینی نییه ووروب یارمیسان?

کئچل دئدی:

- من یارمامیشام.

تاجیر دئدی:

- یالان دانیشما.

کئچل گوردو تاجیر بون دان ال چکمیک, تئز باشینین آلتین دان قورو

چۆری چیخاردیب دئدی:

- تاجیرباشی, منیم آتام سنه ایشله دییی اوچون سن اونا بیر آز قورو

چۆرک وئرمیشدین. بئله چۆری ایته ده آتماز لار. من یولنان گندیردیم.

اوزوم ده برک آجمیشدیم. آتام دان چۆرک ایسته دیم. آتام دا سن دن آدیغی

چۆری منه وئردی. چۆری یئمک ایسته دیم, چۆرک او قدر قورویدو

کی, دیشیمی سین دیردی. من دیشیمین آغری سیننان چۆری توللادیم. چۆریین

یاریسی دییب آتامین گوزونو چیخارتدی. بیر پارچاسی دا سنین او غلونون باشینا

دیددی. ایندی من سن دن آتامین گوزونون قانباحاسینی, بیر ده

منیم ایکی دیشیمی ایستیرم. اگر وئرمه سن, دیوانا شیکایته گندجم.

کئچل بونو دئنده آتاسی یالان دان بیر گوزونو باغلابیب, ئوفولداماغا

باشلادی.

تاجیر الینی جیبینه سالدی, بیر آغ پول چیخاردیب, کئچلین او جونا باسدی,

گنتمک ایسته دی:

کئچل دئدی:

- بس آتامین گوزونون قانباحاسی نه اولدو?

تاجیر:

- صاباح گوروشریک, - دئییب گنتدی.

کئچل دوردو آیاغا. پولو آتاسینا وئریب دئدی:

- آتا, بیر گوزونه نازیک موم باغلا. صاباح سنی آپاراجام دیوانا.

تاجیر بیلمیردی نئینسین کی، کئچل دیوانا شیکایتیه گنتمسین. کئچل ده گنجی یاتیب سحر تئزدن دوردو، تاجیرین دوکانینا گلیب دئدی:

- نه دئییرسن، آتامین گوزونون قانباحاسینی وئیرسن یا یوخ. وئر میرسنسه، گنڈیرهم دیوانا.

تاجیر دئدی:

- منه بو گون ده مؤهلت وئر. صباح آتاین خجالتیندن چیخارام.

کئچل راضی اولوب قاییتدی ائوه. تاجیری فیکیر گؤتورموشدو. بو دمده بیر قاری تاجیرین یانینا گلیب دئدی:

- بیر کئچل ندی کی، اونان باشامیرسان؟ قوی دیوانا گنتمسین. دیوان سنین طرفینده اولاجاق.

تاجیر دئدی:

- قاری، منه یول گؤستر، کئچلی یوخ ائلییم. نه ایستهسن سنه وئررم!

قاری دئدی:

- کئچل بو آخشام دامین اوستونده یاتاجاق. گنجه آدم گؤندر، یورغان-دؤشبینین او غورلات. سونرا باشینی آسانجا باتیرا بیلرسن.

تاجیر قاریدان راضی قالیب دئدی:

- آل بو نیشانی، گنت بیزه، منیم آدیمدان دنگین کی، قوناغیم گلجک، حاضرلیق گؤرسون لر.

قاری آتانا-آتانا گنتمدی، تاجیرین ائوینه خبره.

آخشام تاجیر دوکانی باغلابیب ائوه گلدی. تاجیر گنجه یاریدان کئچندن سونرا اوچ آدم گؤندر دی کی، کئچلی گنترسین لر. کئچل دامدا یاتمیشدی.

تاجیرین آدم لاری گلیب کئچلین یئرینی تاپدی لار. کئچلی یورغانا سارییب، بیرباشا آپاردی لار تاجیرین یانینا. تاجیرین اوری کئچلین الیندن یانیقلییدی. اودور کی، گلن کیمی کئچله بیر برک تپیک ووردو. کئچل ایشدن خبردار ایدی، اما دینمیردی. تاجیر امر ائلدی کی، کئچلی اوزو یاتان اوتاغا قویسون لار، سحر تئزدن اولنه قدر دؤیسون لر. کئچل تاجیرین دندیکلرینی ائشی دیردی. تاجیرین نؤکرلری کئچلی آپاریب، تاجیرین اوتاغینا قویدولار. تاجیر سویونوب یاتانا قدر، کئچله او قدر تپیک ووردو کی، کئچلین آنادان امدیی سود بورنوندان گلدی. آخیردا تاجیر یورولوب یاتدی. تاجیر یوخویا گنندن سونرا، نؤکرلر اونو آچیب یورغاندان چیخارتدی لار کی، قاجسین. کئچل باخیب گؤردو کی، تاجیر یاتییدی. تئز نؤکرلرله بیرلیکده تاجیری کیلیمه ساریدی لار. برک-برک باغلادی لار. ائوین بیر کونجونه سورودولر. کئچل نؤکرلرین پالتاریندان گؤتوروب گنیدی. تاجیرین قیزیلیندان جیبلرینی دولدوردو. آشاعی دوشدو نؤکرلره گوز ائلییب دئدی:

- تاجیر امر ائلییر کی، ائله بو ساعت کئچلی دؤیوب اولدورون.

نؤکرلر تاجیرین الیندن یانمیشدی لار. ایچری گیریب، کیلیمه بوکولو آغلارینی بایرا سورودولر. اللرینه یئکه دؤینک آلیب، تاجیری بوداماغا باشلادی لار. تاجیرین نالهسی گۆیه قالخیردی. نؤکرلر ووردوقجا کیلیم پارچالانیردی. بو سسه قاری گلیب چیخدی. گۆردو کی، کئچهل کیلیمه سارییب، دؤیورلر. قاری آجیب کئچلین اولوسونه باخماق ایستینده گۆردو کی، بو تاجیر باشی دیر.

قاری بونو گۆرن کیمی برکدن قیشقیرماغا باشلادی:

- کئچل هانی؟ آی آمان، بو آغادی!..

نؤکرلر دئدی لار:

- یوخ جانیم، دؤیولوب، اولدورولن کئچلدی.

قاری گئری چکیلیب تاجیرین مئیبتینی نؤکرلره گؤستردی، نؤکرلر گۆردولر کی، ایشین اوستو آچیلسا، دیوان اونلاری اولدورجک. قارینین ال-آیاغینی مؤحکم باغلادی لار، تاجیرله بیرگه آتدی لار چایا.

کئچل ده اوزونو نئز آتاسینا یئتیردی، کؤچوب باشقا شهره گئتدی لار.

تاجیرین ائویندن گۆتوردویو پولو خرچلیب راحت دولاندی لار.

یئتیم ولی و دارغا

بیر ولی آدلی یئتیم وار ایدی، آدینا یئتیم ولی دئییردی لار. ولینین بیر

دایبسی وار ایدی، بیر ده دایبسی آروادی. ولی دایبسی آروادیندان چوخ

شوبحلنمیشدی.

بیر گون ولی دامین ئوستونده اوتورموشدو، دایبسی آروادینی پوسوردو.

گۆردو دایبسینین آروادی دارغا ایله صحبت ائلییر. قولاق آسدی،

گۆردو دارغا دایبسینین آروادینا دئییر:

- منیم خیرمانیم آلا اوکوز اولان خیرماندی. من آما قابیغینی

یولنان تۆکه-تۆکه خیرمانا گنجیم. سن ده پلوو بیشیر، گۆتور. آما

قابیغینی بیغا-بیغا گل آلا اوکوزلو خیرمانا.

دارغا سۆزونو دئییب گئدیر. ولی دامدان ائندی، ائوه گلدی، اوزونو بیلیمزلییه

وردو. گنجه کئچدی. سحر آچیلدی. آدام لار ایشه گئندن دن بیر

آز سونرا ولی دایبسی آروادینا دئدی:

- دایبم خیرماندا ایستی دن یانیر. گئندده منه دئدی کی، منه

قاتیق، چۆرک گنیر. وئر آپاریم.

آرواد آیاغا قالخدی، ولییه قاتیق، چۆرک وئر یولا سالدی. ولینی

اکمک ایستیردی، بیلمیردی نه جور عکسین. چوخ شاد اولدو.

بلی، ولی قاتیغی، چۆری گۆتوردو، دارغانین خیرمان یولو ایله آما

قابیغینی بیغا-بیغا گندیب، دارغانین خیرمانینا چیخدی، قابیدیب آما قابیق لارینی

اوز خیرمان لارینین یولونا سپدی. یوان چۆری دایبسینا وئر ییب دئدی:

- آی دایی، منیم آلا اوکوزدن خوشوم گلیر. من بو قاتیق ایله اوکوزوموزو
آلا-یولا ائلیجم.

دایسی اونا دئدی:

- آی باشی باتمیش ولی، قاتیغی کورلما.

ولی قولاق آسمادی، قاتیقنان اوکوزلری آلا-یولا بویادی. او طرفدن
آرواد پلووو حاضر ائلدی، قابا تۆکدو، گۆتوروب یولا دوشدو، آما قاییق لارینی
بیغا-بیغا گلیب اوز خیرمان لارینا چیخدی. گۆردو خیرمانین اوکوزلری
آلادی، لاپ متئل قالدی.

کیشی اونو گۆروب دئدی:

- آی آرواد، گون هاردان دوغوب، آی هانسی طرفدن چیخیب، جیننرین
داغیلیب هانسی داغ لارا گئدیب کی، بیزی یاد ائلمی سن؟

آرواد اول بیر قیزاردی، سونرا اوزونو دوزلدیب دئدی:

- آ کیشی، بیلدیم کی، خیرمانین توزو دۆشونوزو توتور، کوبنن دیبینده
بیر آز یاغ بولاشیغی قالمیشدی، اونو سیویردیم، او گونو چرچی دن آلدیغیم دویونو
پلوو بیشیریپ سیزه گتیردیم کی، بییسیز، سینیزین توزو تمیزلنسن.
کیشی دئدی:

- آی آرواد، لاپ یاخشی ائلمی سن.

بون لار پلووو بئمک ایستینده آرواد دئدی:

- آ کیشی، سن ائله ده اولسا خۆری بیجکسن، بئله ده اولسا. دارغانی
دا چاگیرین گلسن، بیر-ایکی شاپالاق دا او یئسن. وئرگیده، خرجه بیزی گۆزلیبر.
دایسی ولییه دئدی:

- ولی، دور گئت، دارغانی چاگیر گلسن، بیزنن چۆرک یئسن.

ولی دارغانین خیرمانینا گئدیب دئدی:

- آی دارغا، دونن نه ایش قاریش دیرميسان کی، دایم بودو گلیر سنی
اولدورمیه.

ولی بونو دئییب، یالان دان آخسایا-آخسایا گلدی اوز خیرمان لارینا،
دایسینا دئدی:

- آی دایی، دارغانین ایتلری منیم بال دیریمی دیشله دی لر، گئده بیلمه دیم.
یابانی گۆتور، اوزون گئت چاگیر، گلسن.

کیشی یابانی گۆتوروب، گئندی دارغانی چاگیرماغا. دارغا ائله بیلدی کی،
کیشی گلیر اونو اولدورمیه، باشلادی قاچماغا.

کیشی چاگیردی:

- گل گئدک، هئچ اولماسا، بیرجه شاپالاق دا سن یی.

دارغا لاپ برک قاچیردی، ائله بیلیردی، کیشی دئییر، قاچما، قوی هئچ اولماسا
سنه بیرجه بابا ووروم.

کیشی گئری قاییدیپ دئدی:

- آی آرواد، بیلیمیرم نا وارسا، دارغا منی گؤروب قاچدی. بیر گون قوناق چاغیراریق، اوزی چیخار.

آرواد بیلدی کی، بو آراغاج ولی دن کئچیب. آنجاق بوروزه وئریب ولیبه بیر سؤز دئمدی. ولینین داییسی باسیب پلووو شیرین-شیرین یئدی لر. آرواد بوش قابلاری گؤتوروب، دونقول دانا-دونقول دانا ائولرینه گئتدی. صاباح ولی یئنه دامین اوستونه چیخیب پوسماغا باشلادی. گوردو بودو دارغا گلدی داییسی آروادینین یانینا، دئدی:

- دونن یولو یانیدین، گلیب چیخما دین. بو گون دولما بیشیررسن. من یولنان خورما دنهسی تۆکه-تۆکه خیرمانا گئدجیم. سن خورما دنسینه باخا-باخا گلیب چیخارسان منیم خیرمانیما.

دارغا سؤزونو دئییب تلسیک گئتدی. ولی دامین اوستون دن دوشوب ائوه گلدی. قاتیق، چؤرک گؤتوردو، یولا دوشدو. دارغانین یولو ایله گئتدی، خورما دنه لرینی بیغیب اوز خیرمان لارینین یولونا تۆکه-تۆکه داییسینین یانینا چاتدی. یوان چۆری داییسینا وئردی. قاتیقلا اوکوزلری آلا-بولا بویدادی. آرواد دولمانی بیشیردی، گؤتوروب یولا دوشدو. خورما دنهسی تۆکولن یوللا گئدیپ، اوز اری نین خیرمانینا چیخدی.

کیشی یئنه دئدی:

- آی آرواد، سن نه یاخشی اولموسان؟ نه بیلدین کی، منیم اورییم دولما ایستیر. الله سنین دهنه رحمت ائلسین.

آرواد مین دیل تۆکدو، کیشی نین یانیندا اوزونو تمیزه چیخاردیب، دئدی:

- آ کیشی، قونشولاردان بورج-خرج ائلدیم، بیشیریب گئیردیم.

ولی یئنه ده اوستونو وورمادی، گلدی اوتوردو، دولمانی اوتوردولر ایچری. آرواد یئنه ده بوش قابلاری گؤتوروب، دونقول دانا-دونقول دانا ائوه گلدی. بلی، صاباح لاپ تئزدن کیشی چیخیب خیرمانا گئتدی، ولی ده دامین اوستونه چیخیب پوسماغا باشلادی. دارغا گلیب چیخدی. قاشقباغی یئر سوپوروردو. آروادا دئدی:

- سن ودینه هئچ دوغرو چیخمیرسان؟ دونن ده سنی گؤزلمکدن

گؤز لریمین کۆکو سارالدی. گلیب چیخما دین. بو گون حالوا چالارسان، من

یولا فیندیق تۆکه-تۆکه گئدجیم. حالوانی گؤتور، فیندیغی بیغا-بیغا گل

چیخ منیم خیرمانیما.

دارغا سؤزونو دئییب، تلسیک گئتدی. ولی دامین اوستون دن دوشوب ائوه گلدی. قاتیق، چۆری گؤتوردو، یولا دوشدو. دارغانین یولا تۆکدویو فیندیغی بیغیب، اوز خیرمان لارینین یولونا تۆکه-تۆکه گئدیپ داییسینین یانینا چیخدی. یوان چۆری داییسینا وئردی. قاتیقلا اوکوزلری آلا-بولا ائلدی.

بو طرفدن آرواد حالوا چالیب یولا دوشدو، فیندیق لاری بیغا-بیغا گلیب اری نین خیرمانینا چیخدی.

کیشی دندی:

- آی آرواد، سن دن چوخ راضییم. سن بئله جه بیزی او قدر بوردایاجاقسان کی، دریمیزه سیغماپاجاغیق. چوخ ساغ اول، آرواد.

آرواد یئنه ده دندی:

- آ کیشی، قونشولاردان بورج-خرج ائلیب، حالوا بی شیردیم کی، من دن راضی قالاسان!

ولی اوربینه دندی: آتانا لعنت. اوتوروب حالوانی یئدی لر. آرواد بوش قاب لاری گۆتوروب، دئیینه-دئیینه ائوه گئندی.

بلی، صاباح تئزدن یئنه ده کیشی خیرمانا گئندی. ولی ده دامین اوستونه چیخیب بوسماغا باشلادی. گۆردو دارغا گلیب چیخدی، اوزو ده ایته دؤنوب. دارغا آروادا دندی:

- سن هئچ عهدینه دوغرو چیخان دئییل سن. یئنه گلیب چیخما دین. بو گون سودلو آش، کۆمبه بی شیر. من ده خیرمانا گئتمجم، قارپیز آلیب گلجم. ائوده بیئریک.

دارغا سۆزونو دئییب گئندی. ولی ده داییسینین یانینا گئندی، بوتون احوالاتی، من سیزه ناغیل ائلین کیمی، اونا بیرجه-بیرجه سؤیله دی.

او بییری طرفدن آرواد سودلو آش، کۆمبه بی شیردی، دارغانین یولونو گۆزلمیه باشلادی. بیر آز کئچدی، دارغا قولتوغوندا قارپیز گلیب چیخدی.

بون لار اوتوروب یئمک ایستیردی لر کی، قاپی دؤیولدی. آرواد دارغانی بوغدا کن دیسینه سالدی، سودلو آشی یوکون آلتینا قویدو. کۆمبنی یوکون

اوستونده گیزلندی. قارپیزی دا کونجه دیغیر لاندی. قاپینی آچدی، ولی داییسینان ایچری گیردی. آرواددان چۆرک ایسته دی لر. آرواد آباغا قالخدی، قاشقابقالی- قاشقابقالی اونلارین قاباغینا یوان چۆرک گتیردی.

ولی دندی:

- آی دایی، منیم بیر سۆزوم وار، اونو دئییم سونرا چۆرک یئیک. دایسی دندی:

- دی گۆروم.

ولی دندی:

- من یولنان گلیردیم، گۆردوم بیر ایلان یوکون اوستوندى کۆمبه

کیمی قیوریلیب یاتیب. باشینا بیر داش سالدیم، کونجکی قارپیز کیمی، باشی ائله داغیلدی کی، نمیدکی سودلو آش کیمی، گۆزلری ایشیلدا ماغا باشلادی کنددی دارغا کیمی.

احوالات آچیلدی، ولی داییسینان بیرلیکده دارغانی کنددن چیخاردیب

بوغازینا ایپ کئچیردی لر، آپاریب بیر قویویا سالدی لار. آروادا شاه دیوانی
توتوب، ائودن قوودولار. سونرا کؤمبنی، سوددو آشی، قاریزی گتیریپ بیئدی لر.
امور سوروب گون کئچیرمییه باشلادی لار.

حاقالاننان حاقوئرمزین ناغیلی

بیری واردی، بیری یوخدو ائئدان باشقا هئچ کس یوخدو. بیر حاقالان،
بیر حاقوئرمز وار ایدی. بون لار بیر-بیری نین آدینی ائشیتیمیشدی، آنجاق
هئچ بیری هئچ بیری نین اوزونو گورمیشدی. بیری بیری نین حسرتینی چکیردی.
حاقالان دئییردی:

- نه اولایدی، حاقوئرمز منه راست گلیدی، اونا بیر عباسی پول
وئریدیم، گؤریدیم کی، او منیم ده پولومو بیئه بیلرمی؟
حاقوئرمز ده دئییردی:

- نه اولایدی، حاقالان منه راست گلیدی، اوندان بیر عباسی آلایدیم،
گؤریدیم کی، بیر عباسینی من دن نئجه آلا بیلجک؟
بون لارین یاشادیق لاری یئری ده هئچ کیم بیلمیردی. چونکی اوزلری گیزلی
دولانیردی.

نئجه دئییر لر، داغ-داغا راست گلمز، اینسان اینسانا راست گلر.
بیر گون اونلار راستلاشدی لار. بیری دئدی:

- قارداش، آدین ندی؟

او بیری جاواب وئردی:

- حاقوئرمز.

دئدی:

- بس سنین آدین ندی؟

- حاقالاندی.

هر ایکسی ائششکدن دوشوب اوپوشدولر، گوروشدولر، هله بیر یئرده
اوتوروب چؤرک ده بیئدی لر.

حاقوئرمز دئدی:

- قارداش، بلکه بیر عباسی منه بورج پول وئرسن، صاباح تئزدن

وئررم.

حاقالان تئز چیخاریب اونا بیر عباسی وئردی. گوروشوب بیئه هره اوز

اٹششینی میندی، آپریلدی لار.

حاقالان حاقوئرمزین ائوینین یئرینی اویرنمیلی ایدی. حاقوئرمز بیلیردی کی، حاقالان اونون دالینجا گلجک. اونا گۆره ده ائوینه گنتمیب مئشیه گنندی. حاقالان دا اونون دالینجا قاراباقارا گنندی... حاقوئرمز یورولموشدو. اونی یوخو باسیردی. آنجاق او بیلیردی کی، حاقالان هاردانسا اونی گودور. مئشه گنجلمک قرارینا گلدی. دوشوب اٹششینی بیر آعاجا باغلا دی. باشینی بیر کؤتویون اوستونه قویوب یاتدی. اونی یوخو آپاردی. حاقالان یاواش-یاواش گلیب اونون اٹششینی آچیب بوراخی. اٹششین آریاسنین واختی ایدی، دوز ائوه طرف یول باشلا دی. حاقالان دا اونون دالینجا گلیب حاقوئرمزین ائوینه چاتدی، ائوی تانییان دان سونرا آرخیینلاشدی، گندیب کاروانسارادا قالدی.

سیزه کیمدن دئییم، حاقوئرمزدن. مئشه آز یاتمیشدی، چوخ یاتمیشدی، بیردن گوزونو آچدی، گوردو اٹششی یوخدو. اییی یوخلادی، گوردو کی، ال ایله آچیب لار. بیلدی کی، حاقالانین ایشیدی. دئی:

- دوستوم ائویمین یئرینی یاخشی اویرندی. گۆرک عباسینی نجه آلاجاق؟ گنجه یاریسی دوروب ائوینه گلدی. آروادینا دئی:

- آرواد، صباح تئزدن بیر کیشی گلیب منی خبر آلاجاق. اونا دئیرسن کی، حاقوئرمز مئشیدن بیر کویه قیزیل تاپمیشدی. قاضیا مصلحت ائلدی، قاضی دا دئی:

- گرک مککيه گندهسن.

او دا گنجه یاریسی اٹششینی ده مینیب گنندی. آلتی آیدان سونرا گلجک. حاقوئرمز هئیسینه بیر آز چۆرک قویدو. اٹششینی مینیب یولا دوشدو.

سحر تئزدن حاقالان گلیب قاپینی دؤیدو. آروادی چیخیب اریندن اٹشیتدیکلرینین هامیسینی اونا دئی. حاقالان اٹششیندن دوشدو. اونی تؤولیه چکدی، دئی:

- باجی، اوربینی سیخما، آلتی آي گۆزلمیه نه وار؟ منه بیر یئر گۆستر کی، اورادا اٹششیمه آخور تیکیم.

قادین اونا یئر گۆستردی. او، اٹششینه آخور تیکدی. بیر بالاجا آخور دا اونون یانیندا قاپیردی. آرواد خبر آلدی:

- بس بو ندی؟

حاقالان دئی:

- اٹششیم بو غازدی، آلتی آيا قدر بلکه دوغدو. بو، اوندان اوتری دیر.

بیر مدت گلیب کئچدی. بیر گون حاقوئرمز گنجه گلیب خلوتجه

آروادیندان احوالاتی اویرندی. دئی:

- یوخ، بو دا تومتادی. اگر حاقالان بیر عباسینی آلا رسا، آدیم

باتار. یاخشییسی بودور کی، من اولوم. سن صباح لاری باشینا دوی، آغلا، دئینن کی کیشی سانجیلانین بولدان قایدیب، گنجه ائو چاتان کیمی اولدو. سونرا منی بیر قوتویا قویدور، قیبریستانلیقدا بویوک گونزه آپار سین لار، قویسون لار سردابیه. بیر-ایکی گون دن سونرا حاقالان چبخار گنر، من ده چیخب گلرم. حاقوئرمز بو وصیبتاری ائلیب صاباحا یاخین اولدو. آرواد باشلادی آغلاماغا. حاقالان آروادین سسینه گلدی. گوردو کی، آرواد آغلاپیر. سوروشاندا، آرواد حاقالانا دئدی:

- کیشی سانجیلانین بولدان گئری قایدیب، ائو چاتان کیمی ده اولدو. حاقالان آروادا دئدی:

- باجی، الله سبیر وئرسین، ائیبی یوخدو، هامی اولجک، تداروک گور، آپارق باس دیراق. من بونولا دوستام، قارداشام، یوماغینی اوزوم یویارام. قازانی سو ایله دولدوروب، قایناتدی. حاقوئرمزی گتیردی لر یووات یئرینه. حاقالان اونون پالتار لارینی سویوندور اندا قولاغینا دئدی:

- دوستوم سویو قایناتمیشام ها... دورماسان پیشجک سن. گوردو یوخ، دورمور. ایسته دی کی، قازانی قاینایا-قاینایا گتیر سین اونون باشین دان تۆکسون. آنجاق فیکیرلشدی، اوز-اوزونه دئدی:

- اگر اولدورسه، قاینار سویو تۆکمک نیه لازیمدی؟ اگر دیری اولسا قاینار سو تۆکنده اولجک، من ده عباسینی آلا بیلیمجیم، آدیم باتاجاق.

اونا گوره ده سویو چوخ قاینار تۆکمه دی. اما یئنه ده او، دری دن چیخدی. آغا بوکدولر، قویدولار قوتویا، آغزینی دا قاپادی لار. قیبریستاندا بویوک بیر گونبز واردی، آپاردی لار اورا قویدولار. هامی قایدیب گلدی. حاقالان یاواش-یاواش الینی بیر عباسی دان اوزوردو. او، اوز-اوزونه دئدی:

- گندیم، من ده بیر گنجه گونزده قالیم. اگر دورارسا، بیر عباسینی آلام. یوخ، اولموش اولسا، کفه نینی سویارام، گتیریب ساتارام، بیر عباسیمی چبخار دارام. بو مقصدله ده حاقالان آخشام قارانیغی دوشنده، گندیب خلوتجه گونزه گیریپ گیزلندی. گوردو کی، گورهن حاقوئرمز دوراجاق، یوخسا یوخ؟ او دا حاقالانین گونزه گلجینی بیلیردی. اودور کی، نفسینی برک-برک گیزلتمیشدی. گنجه یاری دان کنچنده قیرخ قولور کلیب دولدولار گونزه، باشلادی لار توپلادیق لاری قیزیلی بۆلمه. هامیسینی بۆلدولر، آرادا بیرجه قیلینج قالدی. باشچی لاری دئدی:

- بو قیلینجی منه باغیشلاپین.

بیری دئدی:

- دور، قیلینجی گۆتور. او تزه قوتویا بیر قیلینج وور. اگر قوتونون ایچیندکی اولونو ایکییه بۆلسن، قیلینج سنین اولسون. بۆله بیلمه سن، باشقاسی

وورسون. بیر سؤزله, کیم بیر قیلینجلا قوتونو مئینتله برابر ایکیه بؤلسه,
قیلینج دا اونون اولسون. هامیسی راضیلاشدی. قولدورباشی قیلینجی سیبیریپ قوتویا
یاخینلاشدی. وار گوجونو قولونا بیغدی, قیلینجی یوخاری قالدیردی, ایسته دی
کی, قوتویا یئن دیرسین, بیردن حاقالان باغیردی:
- آی آمان, وورما, عباسینی باتیرارسان!
قیرخ قولدورون هرسی بیر یانا قاچدی. حاقوئرمز ده قوتودان چیخدی.
قیزیلین هامیسی دده مالی کیمی یاری بؤلدولر. آنجاق حاقالان دئدی:
- ایندی منیم بیر عباسیمی وئر.
حاقوئرمز دئدی:
- یوخومدو, هاردان وئرجم?
بون لار داوا چکیردیلر, اوغرو لار بیر-بیر, ایکی-بیر گلیب یئنه توپلاشدی لار.
باشچی لاری دئدی:
- قیزیلی اورادا قویماق اولماز. بیرینیز گئدین, گؤرون, اگر بیر-ایکی اولو
دیریلیس, گئدک اولدورک, یئنه قیزیل لاریمیزی بؤلک. یوخ, اولو چوخ دیریلیس
قاچاق جانیمیزی قورتاراق.
قیرخ آدامین آراسیندا چۆپ آتدی لار. بیرینین چۆپونه چیخدی. همین
قولدور یواش-یواش گونیزه یاخینلاشدی. گونیزین یانیندان بویلاندا,
گؤردو ایکی اولو بیر-بیرینین بوغازیندان توتوب دئییر:
- تئز اول, منیم بیر عباسیمی وئر.
باجادان بویلانان قولدورون پایاگی باشیندان اونلارین اوستونه دوشدو.
حاقوئرمز پایاگی گؤتوروب حاقالانا وئردی, دئدی:
- آلا, بو دا سنین بیر عباسین.
قولدور قاچیب یولداش لارینا دئدی:
- ائوینیز بیخیلسین, چوخ اولو دیریلیب, بیزیم پول لاری عباسی-عباسی بؤلورلر.
بیرینه عباسی چاتمیشدی, اونا دا منیم پایاغیمی وئردی. لار.
اوغرو لار قاچیب گئتدی لار. حاقوئرمزله, حاقالان دا قیزیل لاری آپاریب
یئدی لار, اوستوندن ده سو ایچدی لار.

کور توتدوغونو بوراخماز

بیری واردی، بیری یوخدو، بیری کیشی واردی. بو کیشی نین بیری آروادیندان باشقا کیمسه سی یوخدو. کیشیین آروادی بیری-بیرینی چوخ ایستیردی لر. بئله کی، بیری بیری ندن

آیری دورا بیل میردی لر. بون لار چوخ کاسیب ایدی لر. اومیدلری بیری قاطیرا، بیری ده بیری پارچا اکین یئرینه گلیردی. گونلرین بیری گونو کیشی آروادینا دئدی:

- آرواد، گل سنه بیری قونشو کنده، قوناق ائوینه گئدک.

آرواد راضی اولدو. قاپی-باجانی مؤحکم باغلا دی لار. قاطیری طؤولهدن بابیرا چکدی لر. کیشی قاطیری آلیقلادی. آروادی قاطیرا مین دیردی، اوزو ده پییادا یولا دوشدو لر. آز گئندی لر، چوخ گئندی لر، گؤردو لر کی، بودو بیری کور آغاجینی یئر ده یئر-دؤیه یول ایله گئدیر. کیشی کوردان سوروشدو:

- آی قارداش، هارا گئدیر سن؟

کور دئدی:

- بو یاخین کنده.

آروادین کورا یازیغی گلیب ارینه دئدی:

- یاز یقدی، قوی بونو دا قاطیرا مین دیرک، کنده قدر آپاراق.

- آرواد، سن من دن چوخ یاشایاجاقسان، من ایستیردیم دئیم،

کورو قاطیرا مین دیرک، سن دئدین. کورو قاطیرا مین دیردی لر، آروادی دا اونون

ترکینه، یولا داوام ائدی لر، تا کی گلیب شهره چاتدی لار. کیشی کورا دئدی:

- کور قارداش، شهره چاتمیشیق قاطیردان دوش.

کور آروادین قولون دان، قاطیرین نوختاسین دان برک-برک توتوب دئدی:

- آرواد منیم، قاطیر منیم، نییه دوشوم؟ سن کیم سن؟

کیشی دئدی:

- آی کور، قاطیردان دوش، منی اینجیتمه. آداما یاخشیلیق یوخدو، سنه

یازیغیمیز گلدی، گؤتوردوک. بو دا ساغ اولون دئمکدی؟

آتالار یاخشی دئییب لر: - "کور توتدوغونو بوراخماز!" کور ایکی اللی

آرواددان، قاطیرین نوختاسین دان توتوب دئدی:

- هارا دوشورم؟ آرواد منیم، قاطیر منیم، سن کیم سن؟

کیشی، آرواد نه قدر ائدی لر، یالواری لار کور نه آروادی بوراخی، نه

ده قاطیردان دوشدو. سس-کویه کندخودا گلیب چیخدی، سوروشدو:

- نه اولوب، نه سس-کوی سالمی سینیز؟

کور هنج کسه آمان وئرمیب اونا جاواب وئردی:

- آی کندخودا، من آروادیملا قاطیرا مینیب سفره چیخیشام. بو

حرامی گلیب دئییر قاطیردان دوش. ایستیر قاطیری دا آروادیمی دا الیمدن آلسین.

کیشی دندی:

- آی کندخودا, واللاه, کور یالان دانیشیر. اینسان اوغلونا یاخشلیق یوخو. یولدا یازیغیمیز گلدی, قاطیرا مین دیردیک, اوزوموزه ایش آچدیق. آرواد دندی:

- کیشیم دوغرو دئییر, بو کور بیزه بؤحتان آتیر.

کور آروادا دندی:

- دئیسن کور اولدوغوم اوچون, منی آتیپ اونا گنتمک ایستیرسن?
بون لار دندی, کور دندی, آغیز دئینی قولاق ائشیتمهدی.

کندخودا بون لاری قاباغینا قاتیپ دیوانخانایا آپاردی. بون لاری بیریر دانیش دیردی. کور سوزونون اوستونده مؤحکم دوردو, دندی:

- قاطیر دا منیمدی, آرواد دا. بو حرامی الیمدن آلماق ایستیر.
کیشی ده دندی:

- یالان دئییر, منیمدی.

کندخودا نه قدر چالیشدی ایشی آبیرد ائلیه بیلمهدی. دیوانخانادا بیر قوجا کیشی وار ایدی.

قوجا, کندخودایا دندی:

- کندخودا, بون لارین هر سینی بیر اوتاغا سال. من سحر سنه دئیرم قاطیرلا آرواد کیمیندی.

کندخودا امر ائلدی, اونلارین هر سینی بیر اوتاغا سالدی لار. بیر ساعت کئچن دن سونرا قوجا اولجه کیشی سالینان ائوین قاپیسینا گتندی, قولاغینی قاپیا دیریب قولاق آسدی, گوردو کیشی دئییر:

- منیم باشیما داش دوشه ایدی, کاش اونو یولدا قاطیرا مین دیرمییدیم, باشیم دا بو بلانی چکمیددی.

قوجا بون دان کنجیب آرواد سالینان ائوین قاپیسینا گتندی, قولاق وئرب گوردو, آرواد آغلیا-آغلیا دئییر:

- کاش من یولدا دئمیدیم, "ا کیشی, بو کور یازیقدی, اونو دا قاطیرا مین دیرک?" باشیمیز دا سونرا بو بلانی چکمیددی.

قوجا کیشی بون دان سونرا دا کور سالینان ائوین قاپیسینا گتندی, قولاق آسدی. گوردو کور آعاجین ساز یئرینی دؤشونه باسیب دئییر:

- اولدو وار, دؤندو یوخو. کور توتدو غونو بور اخماز. نه یوغوردوم, نه یاپدیم, حاضر جا کؤکه تاپدیم.

قوجا کیشی گئری قاییدیب کندخودایا دندی:

- قاطیرلا آرواد کیشی نیندی.

کندخودا امر ائلدی کیشینی, آروادی, بیر ده کورو گئیردی لر. کندخودا آروادلا قاطیری کیشیه وئردی, کورا دا یوز چوبوق ووردوردو... یاخشی

دئیرلر "حاقق یئرینی تاپار, ناحاق جزایا چاتار".

چوپورون ناغیلی

بیر قوجا کیشی واردی. بو کیشی نین یکی اوغلو واردی. بون لاردان بیر ائله

چوپور ایدی کی, باشین دان بیر چووال داری تۆکسیدین, بیر دنه یئره دوشمزدی.

آدینا دا چوپور مانسور دئیردی لر. بیر گون کیشی ائوه آما آلیب گئیرمیشدی.

آمالارین صاف اولائینی گؤزل اوغلونا وئردی, چورویونو ده چوپور

مانسور. چوپور مانسور بون دان آئیندی 1. دئمه کیشی نین ده آروادی باشقا

یئره ایمیش. چوپور مانسور چۆله چیخیب, اوردا-بوردا خئیلی گزدی, ائوه قاییدیب

گلنده آتاسینا یالان دان آغلیا-آغلیا دندی:

- آتا، آروادین اولوب!

آتاسی باشینا دؤیوب آغلعیاندا، چوپور قاپی‌دان چیخدی دابان آلدی، بیرباش
آناسینین یانینا گئدیپ، آغلیا-آغلیا دئدی:

- آنا، ارین اولوب.

آناسی باشینا دؤیوب آغلابیردی. چوپور خالاسینین یانینا گئتدی. آغلیا-آغلیا
قاپی‌دان ایچری گیریپ دئدی:

- خالا، باجین اولوب!

خالاسی چوخ آغلادی، باشینا دؤیه-دؤیه باجیسی ائوینه یوللاندى. گلیپ
گوردو باجیسی ساغدی، اما باشینا دؤیوب آغلابیر. بیر طرفدن شاد اولدو،
او بیرى طرفدن قمگین، سوروشدو:

- باجی، نییه آغلابیرسان؟

باجیسی دئدی:

- اریم اولوب.

باجیسی دا بونا قاریشیپ آغلعیان زامان اری آغلیا-آغلیا گلیپ چیخدی.
گوردو آروادی ساغدی، چوخ سئویندی. بون لار احوالاتی بیر-بیرینه سؤیله‌دی‌لر.
هامیسی بیلدی کی، بو ایشی ائدن چوپوردو.

چوپورو چوخ آختاردی‌لر کی، اونو تئبئه ائلسین‌لر، اما تاپمادی‌لر.

ائله بیل چوپور یاغلی ایپک اولوب گؤیه چکلمیشدی. او بیرى طرفدن چوپور
قاچدی، گئدیپ بیر کنده چیخدی. اوروجلوق ایدی. جاماعت هامیسی اوروج ایدی.
آخشام طرفی ایدی، اما هله گون باتمامیشدی، ایفتار آچماق واختی دئییلدی.

چوپور باشینا بیر آغ باغلابیب، چیخدی بیر دامین اوستونه، اللرینی قولاق‌لارینین
دیبینه قویوب اوخوماغا باشلادی. جاماعت ائله بیلدی موللا آزان

وئریر، ایفتاردی. اوروج‌لارینی یئدی‌لر. بو زامان اصیل موللا گلیپ دئدی:

- آی آخماق، باش‌لاری چووال‌دان چیخمعیان جاماعت، هر باشینا آغ باغلعیانین
سؤزونه اینانیب اوروجونوزو یئبیرسینیز؟ هله ایفتارا چوخ قالیپ.

1 آلینماق - بورادا: توتولماق معناسیندادیر

جاماعت بونو ائشی‌دن کیمی، بیرى بابا، بیرى چوماق، بیرى بالتا گؤتوروب،

چوپورون دالینا دوشدولر. چوپور اونلارین گلمسینی گؤروب، دیزیققولویا

دن وئردی. ائله قاچدی کی، آدم‌لار اونون توزونا دا چاتا بیلمدی‌لر.

چوپور یولدا بیر چوبانا راست گلدی. چوبان اوندان سوروشدو:

- آی چوپور قارداش، نه اولوب نییه قاچیرسان؟

چوپور دیلی-دوداغی تپیمیش دئدی:

- منی بو کنده کووخا سئچمک ایستیرلر. من ده اولمورام. ایندی

منی توتوب گوجنن کووخا قویاجاق‌لار. اونون اوچون قاچیرام.

چوبان دئدی:

- سنین یئرینده من کووفا اولاییلرممی؟

چوپور دئدی:

- نییه اولاییللمیرسن؟ لاپ یاخشی اولاییلرسن. کووفا اولماغین چئنسیسی
ها کی، یوخدو. زنجیر مؤحرو دؤشوندن آسارسان، تشر-تشر یئریرسن،
ایسته دییین آدمی ناحاقدان دؤیرسن، داما باسارسان، اولارسان آنادان
دوغما کووفا.

چوبان دئدی:

- اوندا سویون، سنین پالتارینی من گئییم، منیم ده پالتاریمی سن
گئی. قوی منی آپاریب کووفا قویسون لار.

چوپور راضی اولدو. چوپور پالتارینی سویونوب چوبانا وئردی. چوبان دا
چوپورا. چوپور چوبانین پالتارینی گئییدی، چیخیب گئتدی. چوبان دا چوپورون
پالتارینی گئییدی، سئوینه-سئوینه جاماعتا طرف گئتدی. جاماعت اونا
چاتاندا باش، گۆز، آياق دئمیب اونا بوداماغا باشلادی لار. چوبان هالی
بئله گؤروب هارای سالدی:

- آی آمان، منیم نه تقصیریم وار کی، اولدورورسونوز؟

جاماعت باخیب گؤردو کی، اونلار چاققال یئرینه باققالی اولدورورلر.
اونلار چوبانی بوراخیب یانا-یانا کنده قاییتدی لار.

ایندی سیزه خبری چوپوردان وئریم. چوپور یولنان برک گئیددی. او،
بولدا بیر بیه راست گلدی. بی اوندان سوروشدو:

- اوغلان، هارا بئله گئدیرسن؟

چوپور اونا جاواب وئردی:

- آی بی، زیارته گئدیرهم، نووارام. آخشام دوشوب، اولارمی بو
گنجه سیزده قوناق قالام، صاباح یولا دوشم؟

بی دئدی:

- گل ائوه گئدک. زیارته گئدن نوووارا گؤزوموز اوسته یئری وار.
چوپور گئتدی بیین ائوینه. خانیم اونا قاشقالباق ائلدی. اوزلری لوین-

1 دیزیقولویا دن وئرمک - قاچیب آرادان چیخماق

لوین 1 خورک یئدی لر، اما چوپورا یوان چورک وئردی لر. یاتان واختی
ایسه اوزلری گؤزل بورغان-دؤشکده یاتدی. چوپورا دا آياق آلتیندا جیندیر
بورغان-دؤشکدن یئر سالدی لار. چوپور یاتمادی. گؤزلهدی، بیله آروادی
یاتدی لار. چوپور یاشجا آياغا قالخدی، ائوده وزن دن یونگول، قییمتدن
آغیر نه وار ایدیسه، هامیسینی بیغیشدیردی، گؤتوروب یولا دوشدو.
صاباح آچیلدی، بیله آروادی یوخودان آیلدی لار. گؤردولر ائوده هئچ نه

قالمایب، هر نه وار ایدی، هامیسینی آپاریب لار. یاندی لار، یاخیلدی لار، باشا دوشدولر کی، بو چوپورون ایشیدی. نه قدر آختاردی لار، آرادى لار، چوپورو تاپمادی لار.

او بیری طرفدن چوپور گنڈیب بیر هاجیبا راست گلدی. هاجی اوندان سوروشدو:
- او غول، بئله تلسیک هارا گنڈیرسن؟

چوپور دئدی:

- نؤکر اولماغا گنڈیرهم.

هاجی دئدی:

- گل گنڈک، منه نؤکر اول.

چوپور اللى تومنه هاجیبا نؤکر اولدو. هاجی وعده باشینا کیمی چوپورو چوخ بیس ساخلادی. اونا چوخ ظلم ائلدی. وعده باشیندا هاجی حیلهلر قورماغا باشلادی. بیر گون هاجی آروادینا دئدی:

- آی آرواد، دور گنت آتان ائوینه، من سنی بوشاییرام.

آرواد ایله کیشی نین هیمی بیر ایدی. اونلار چوپورا حیله قوروردولار.

آرواد دوروب آتاسی ائوینه گنڈدی. کیشی چوپورا دئدی:

- چوپور، من ده قارداشیم ائوینه گنڈجیم. سن ده چیخ گنت.

هاجی بونو دئییب ائودن چیخدی. چوپور اوزونو ائوده تک گؤرنده چوخ

شاد اولدو. دوروب هاجینین ائوینی بیغیش دیردی. قییمتلی نه وار ایدی، گؤتوروب یولا دوشدو.

هاجی ایله آروادی گنجه قاییدیب ائوه گلدی لر. اونلار ائله بیلیردی لر کی،

چوپور بومبوش چیخب گنڈدی. گلیب گؤردولر کی، ائولرینده نه قییمتلی شئی

وار ایدیسه، هامیسینی بیغیش دیریب آپاریب لار. بیلدی لر کی، شئی لر چوپورون

گودازینا

کئچیدی. اونون نؤکر چیلیک حاقینی وئرمه دیک لرینه چوخ پئشمان

اولدولار. باخدی لار کی، قاشی قاییردیق لاری بئرده گؤزلری ده چیخاردیب لار.

”سون پئشمانچیلیق فایدا وئرمز“ دئیر لر. پئشمان اولدولار.

چوپور دا شئی لر گنڈدی ائولرینه. آتا، آناسی و قارداشی ایله اوپوشوب

گؤرشدو. هامیسی شاد اولدو. خوش گون، خوش ساعتلا اومور سوروب، دؤوران کئچیردی لر.

آخماق کیشی

بیری واردی، بیری یوخدو، بیر آخماق کیشی واردی. بیر گون او اوز-اوزونه دندی کی، گندیب باختیمی آختاریب تاپاجام. من ده باشقالاری کیمی خوشبخت اولاجام. صاباحیسی گونو او، باختینی آخارماق اوچون یولا دوشدو. آز گتندی، اوز گتندی، دره-تپه دوز گتندی. قارالیق بیر مئشه بیر شیره راست گلدی.

شیر سوروشدو:

- آ کیشی، هارا گندیرسن؟

کیشی دندی:

- باختیمی آخارماغا گندییر هم.

شیر دندی:

- اگر منیم ده باختیما راست گل سن، اونا دئیرسن کی، من یایدا توک گنییرم، قیشدا ایسه توکومو تۆکورم. یایدا ایستی دن، قیشدا ایسه سویوق دان اولورم، منه بیر چاره ائلسین.

کیشی شیر ایله خوداحافیزلشیب یولونا داوام ائلدی. بیر قدر گندن دن

سونرا باغبانا راست گلدی. باغبان سوروشدو:

- آ کیشی، هارا گندیرسن؟

کیشی دندی:

- باختیمی آخارماغا گندییر هم.

باغبان دندی:

- یاخشی اولدو، منیم ده باختیمی آختاریب تاپارسان. اوندان سوروشارسان

کی، منیم آغاج لاریم باهاردا یاخشی گول آچیر، اما مئیوه واختیندا

بیر جیر آلمایا دا حسرت قالیرام.

کیشی:

- یاخشی، سوروشارام - دئییب، یولونا داوام ائلدی. بیر قدر گندن دن

سونرا پادشاهها راست گلدی. پادشاه سوروشدو:

- آ کیشی، هارا گندیرسن؟

کیشی دندی:

- باختیمی آخارماغا گندییر هم.

پادشاه دندی:

- منیم ده باختیمی تاپیب اوندان سوروشارسان کی، نییه منیم اوریم

هنچ آچلمیر، همیشه قم-قوصصه ایچیندیم؟

کیشی یئنه:

- یاخشی، سوروشارام، - دئییب یولونا داوام ائلدی.

بیر قدر گندن دن سونرا دنیزین قیراغینا چاتدی، اوتوروب فیکیرلشدی

کی، دنیزین او طرفینه نجه کئچسین؟

بو زمان ناققا بالیق سودان باشینی چیخاریب دندی:

- آ کیشی، هارا گندیرسن؟

کیشی دندی:

- باختیمی آخارماغا گندییر هم.

بالیق دندی:

- منیم ده باختیمی تاپیب اوندان سوروشارسان کی، دنیزین ایچینده من

سودان هنچ دویمورام.

کیشی دندی:

- اگر منی سویون او بیری طرفینه آپارسان، سنین باختینی تاپیب سوروشارام.

بالیق دندی:

- گل مین دالیم.

کیشی او ساعت بالیغین دالینا میندی. بالیق کیشینی سویون او بیری طرفینه

چبخارتدی. کیشی بالیق ایله خوداحافیزلشیب یولا دوشدو.
بیر قدر گئندن سونرا او، باختلار اولان یئره چاتدی. اول اوز باختینی
آختاریب تاپدی. گوردو اوز باختی یئره دوشوب قالیب، تئز اونو قالدیریب
ایاق اوسته قويدو، سونرا گندیب شیرین باختینی تاپیب، شیرین سوزلرینی باختینا
دئدی. شیرین باختی دئدی: - گرک شیر بیر آحماق آدمین بی نینی یئسین،
سونرا او، فیشدا توک گئیرر، یایدا ایسه توکون تۆکر.
سونرا گندیب باغبانین باختینی تاپدی. اونا دا باغبانین سوزلرینی
دئدی. باغبانین باختی دئدی: - باغبانا دئیرسن کی، اونون آعاج لارینین دیبینده
خزینه وار. او، خزینه نین تأثیرین دن آعاج لار مئیوه گئیر میر.
سونرا گندیب پادشاهین باختینی تاپدی. اونا دا پادشاهین سوزلرینی دئدی.
پادشاهین باختی دئدی: - پادشاه دئیرسن کی، او قادین دیر. آنجاق بو
سیررینی هنج کئسه دئدییین دن، او، همیشه قوصصه لی اولور. او، گرک اوزونه
بیر ار تاپسین کی، قوصصه دن خلاص اولسون.
سونرا گندیب بالیغین باختینی تاپیب بالیغین سوزلرینی دئدی:
بالیغین باختی دئدی: - بالیغین بوغازیندا بیر بویوک قییمتلی داش وار.
اونون پئیسیرینه برک وورماق لازیم دیر کی، داش بوغازین دان دوشسون.
اوندان سونرا او سودان دویار.
کیشی بو ایشلری قورتاردیق دان سونرا گئری قایبندی، گلیب دنیزین قیراغینا
یئنیشیدی، گوردو کی، ناققا بالیق سودان باشینی چبخاریب اونون یولونو
گوزلییر. او دئدی:
- باختیمی تاپدیم؟
کیشی دئدی:
- منی سویون او تایینا کنچیر، سونرا دئییم.
بالیق دئدی:
- گل، مین دالیما.
کیشی او ساعت بالیغین دالینا مینیب سویون او بیرى طرفینه کنجیدی. کیشی
بالیغین دالین دان دوشن کیمی یومروق ایله بالیغین پئیسیرینه ووردو. بالیغین
آغزین دان قییمتلی داش یئره دوشدو.
کیشی دئدی:
- ایندی بون دان سونرا سودان دویارسان.
بالیق دئدی:
- گؤتور، بو قییمتلی داش سنه لازیم اولار.
کیشی:
- یوخ، من اوز باختیمی ایستیرم، - دئییب یولونا داوام ائلدی. بیر
قدر گئندن سونرا پادشاه اولان یئره چاتدی.
پادشاه دئدی:
- باختیمی تاپدیم؟
کیشی دئدی:
- تاپدیم، باختین دئدی کی، او قادین دیر، اوزونه بیر ار تاپسین، او زمان
قوصصه دن آزاد اولار.
پادشاه دئدی:
- ایندی کی، سن منیم سیرریمی بیلدین، گل بیر لیکده یاشایاق، سن
منیم اریم اول.
کیشی:
- یوخ، منه اوز باختیم لازیمدی، - دئییب یولونا داوام ائلدی.
بیر قدر گئندن سونرا باغبان اولان یئره چاتدی.
باغبان دئدی:
- باختیمی تاپدیم؟
کیشی دئدی:
- باختین دئدی کی، اونون آعاج لارینین دیبینده خزینه وار، اونو چبخارتسین،

آغاج لارین همیشه مئیه گتیرر.

باغبان دئدی:

- گل خزیننی چیخارداق, یاریسی سنین اولسون, یاریسی منیم.

کیشی:

- یوخ, منه اوز باختیم لازیمدی, - دئییب اوز یولونا داوام ائلدی.

بیر قدر گئندن سونرا, شیر اولان منشیه چاتدی.

شیر دئدی:

- باختیمی تاپدینمی?

کیشی دئدی:

- باختین دئدی کی, سن آخماق بیر آدامین بئی نینی بیسن, قیشدا توک

گتیررسن, یایدا توکونو تۆکرسن.

شیر دئدی:

گل بیر خزینه وار, اونون یئرینی سنه دئییم, چیخارت, آپار.

کیشی دئدی:

- یوخ, منه اوز باختیم لازیمدی. اوزگه نین باختی منه لازیم اولسایدی,

ناققا بالیق دان قییمتلی داشی آلاردیم, پادشاهی آروادلیغا قبول ائلردیم,

باغبانین خزینسی نین یاریسینی آلاردیم.

شیر دئدی:

- آ کیشی, باختیم دئییب کی, آخماق آدامین بئی نینی بیسنم قیشدا توک

گتیررم, یایدا توکومو تۆکرم? ایندی باخیرام کی, سنین کیمی آخماق

آدام تاپا بیلرم. سنین بئی نینی بیجیم.

کیشی نه قدر یالوار دیسا, شیر اونون سؤزونه باخمادی, کیشیننی پارچالاییب

بندی.

کوسا علی

بیری واردی, بیری یوخدو. علی آدلی بیر کیشی واردیر. علی آنادانوغما

کوسا ایدی. او, تک کوسا اولسا ایدی, درد یاری ایدی. علی هم ده گویگوز ایدی,

سئیرک

دیش ایدی. کوسا علی بیر هاجییا بورجلو دوشدو. هاجی نه قدر چالیشیردی,

بورجونو کوسادان آلا بیلیردی. چونکی کوسا یوخسول ایدی, دوزلدیب وئره

بیلیردی. او ایستیردی بیرتهر ائلسین, هاجینین بورجونو وئرمسین.

گون لرین بیرینده کوسا علی بیر اتک دوه قیغی گۆتوروب, اونلاری آغ,

قیرمیزی, قارا, آبی, یاشیل, بنووش رنگینه بویادی, گلدی هاجینین ائوی نین

یانینا, "ای دوه توخومو آلان" دئییب برکدن باغیرماغا باشلادی. هاجی

ائشیهه چیخیب دئدی:

- ه, نه ساطیرسان?

کوسا دئدی:

- دوه توخومو ساطیرام.

هاجی دئدی:

- بو نجه شئیدی?

کوسا دئدی:

- نجه شئی اولاجاق? بو توخومو قیشدا, بیر ده یازدا اکیرسن, هر

توخومدان بیر دوه چیخیر, هر مسی ده بیر رنگه.

هاجی دندی:

- بو توخومون هامیسینی منه سات.

کوسا دندی:

- ساتارام. بورجومو دا کئچ، اوستلیک یوز تومن ده قیزیل وئر، بو

توخومون هامیسینی سنه وئریم.

هاجی او ساعت اونون بورج کاغیدینی اوزونه فایتاردی، اوستلیک اونا یوز

تومن قیزیل وئردی، دوه قیغینی اوندان آلدی. کوسا سئوینه-سئوینه گئتدی

اؤینه، پولو آپاریب، خرچلمکده اولسون، گۆرک هاجی نئجه اولدو؟

هاجی چوخ شاد اولدو. زارافات دئییل، سویو قییمتینه مین دوه آلمیشدی.

دوه توخوملارینی آپاریب یئره سپدی. گونده سوواردی. قیش کئچدی، یاز گلدی،

اما یئردن دوه چیخمادی. آخیردا یئری قاضیب گۆردو قیغ لار ایسلانیب

تورپاغا قاریشمیش لار. باشا دوشدو کی، کوسا بونا کلک گلیب، اونا آلدادیب.

کوسانین ائوینی آختارماغا باشلادی. او بیرری طرفدن کوسا بیلدی کی،

هاجی اونا آختاریب. تئز آروادینی ددهسی اؤینه گؤندردی. اوزو آروادینین

پالتارینی گئیدی، باشینا کلاغایی اورتدو، آغزینا یاشماق ووردو. هاجی گلیب

قاپییا اونا چاغیردی. کوسا آرواد پالتاریندا بابیرا چیخدی. هاجی اونا دندی:

- آی قیز، سن کیمسن؟

کوسا علی دندی:

- من کوسا علی نین قیزیام.

هاجی دندی:

- آی قیز، آتان ائوددیمی؟

کوسا دندی:

- یوخدو، آتام منشیه گندیب.

هاجی دندی:

- بس آتان هانی؟

کوسا دندی:

- آتام رحمته گندیب.

هاجی دندی:

- منه گلر سنی سنی آلام، اوچ قیزیم وار اونلارا قوللوق ائلییهسن؟

کوسا دندی:

- گلرم، لاپ یاخشی گلرم.

هاجی کوسانی گؤتوروب اؤینه آپاردی، قیزلارینا دندی:

- آی قیزلاریم، بونو سیزه قوللوقچو گئیرمیشم.

کوسا بیر نئچه هفته هاجینین ائوینده قالدی. اونون قیزلارینا قوللوقچولوق

ائلدی. بیر گون هامی قونوم-قونشویا گئتمیشدی. ائوده تکجه کوسا

قالمیشدی. کوسا فورستی فؤوته وئرمهدی، وزن دن یونگول، قییمتدن آغیر

شئی لردن گؤتوروب اؤینه گئتدی، آروادینا دندی:

- آرواد، من گیزلنجیم، هاجی بورایا گلجک. سن اونون یاخاسیندان

توتوب دئیرسن، منیم قیزیمی نئیلیمن؟

او بیرری طرفدن هاجینین قیزلاری ائوه گلدی لر، گۆردولر، ائوه سوپورگه

چکیلیب. اورا کوسانین قیزی، بورا کوسانین قیزی اونا تاپمادی لار. هاجی باشا

دوشدو کی، قیز ائله کوسانین اوزو ایمیش، ائوینی ده او بیغیب آپاریب. تئز ائودن

چیخدی. برباش کوسانین اؤینه گلدی. قاپینین آغزیندا کوسانین آروادی

اونون یاخاسیندان توتوب دندی:

- منیم قیزیمی نئیلیمن؟

هاجی دندی:

- سنین قیزین منیم ائویمی بیغیش دیریب، بورا گئیریب.

آرواد دندی:

- تئز منیم قیزیمی گئیر. یقین اولدورموسن. اریم ساغ اولسایدی،

قیزیمی اولدوره بیلمز دین.

هاجى دئدى:

- ارينه نه اولوب؟

آرواد دئدى:

- منشهمن گلنده يولدا اولوب. تنز منيم قيزيمي گتير. منى بييسيز

حساب ائلمه, گنتديبين هاج بنليني قيرسين.

آرواد دارتيب هاجينين چوخاسيني-زاديني جيردى. هاجى بيرتهر اونون

اليندن قورتايب ائوبنه قايندى. کوسا دا آروادى ايله دولانماغا, امور کنچيرميه

باشلادى لار.

يئددى دول آرواد

بير گون يئددى دول آرواد بير يئره توپلاشميشدى, دردلشيردى لر. بون لاردان
بيرى دئدى:

- گلين, اریميز بيزى نه اوچون بوشاميشدير, اوندان دانيشاق. آروادلارين

هاميسى بو سؤزه راضى اولدولار. آروادلاردان بيرينه دئدى لر:

- اول, سن باشلا.

بو آرواد سؤزه باشلاييب دئدى:

- باجى لار, اریم منى لاپ ناحاقدان بوشاميشدير. ايندى جانيم عرض

ائلسين, سيز قولاق آسين.

بير گون اریم خئلى قويون قويوغو آلميشدى. من بيليمي چيرملييب

بونو اريتديم. ياغى سو يودوب کوپه لره دولدوردوم. قويوغون جيز داغيني

بنش-التي گون يئديک. باخيب گوردوم جيز داغ قورتاراسى دئييل. گوتوروب بير

ياستيق تیکدیم, قالان جيز داغى ايجينه ييغديم. بير گون اریم ياتاندا بو ياستيغى

قويدوم باشينين آلتينا. خئلى ياتميشدى, بير ده گوردوم, کيشى نين باشينين

اورتاسيندا بير يئکه قورد وار. قييماديم کيشيني يو خودان اوياديم. بير

آجاج گوتوردوم, آجاجلا قوردو ووردوم, هم قورد اولدو, هم ده کيشى نين

باشى ياريلدى. کيشى ده يئردن قالخدى, منى برک دويدو, اوزو ده منى

موللارين يانينا اياريب بوشادى. سيز الله گورون منيم گونايم وار؟

ايکينجى آرواد دئدى:

- آي باجى, سنين ناماحالا, بير تاقسيرين وارميش. اما منيم اریم

منى لاپ تاقسير سيز بوشادى.

بير گون کيشى ائوه بير آرابا قند گتيرميشدى. قونشو آروادلار هميشه

منه دئييردى لر: "يستييرسن کيشى نين خوشونا گلەسن, اوزونو کيشيه شيرين

گؤستر. من ده بون لارين دئدييى کيمي ائلديم. ائوده اولان قندلرين هاميسيني

دوغراديم. بون لارى سو قاب لارينا توكدوم. آخشام کيشى گلدى, آفتافانى

گوتوروب دستماز آلدى. ائوه قايبى داندان من دن سوروشدو:

- آي آرواد, بو نه تحر سودو؟ شيره کيمي اليمه, اوزومه ياپيشير؟

من بونا جاواب وئرمهديم. سونرا کيشى سرنجى گوتوروب قويدان سو

چکدى. سودان بير قاب ايجيب دئدى:

- آرواد, بو نه جور ايشدى؟ بو سو شيرين دادير.

من اونا جاواب وئرديم:

آ کيشى, ائهدان گيزلين دئييل, بندهدن نه گيزلى. سنه شيرين گورونمک

اوچون, ائوده نه قدر قند واردى, هاميسيني ازيب سولارا توكموشم.

بونو ائشیدنده اریم منی برک-برک دؤیدو، سونرا دا بوشادی.

اوچونجو آرواد دئدی:

- باجی لار، هنج اولماسا سیزین هر نیزی بالاجا دا اولسا، گوناھینیز

اولوب. منیم تاقسیریم اولمایا-اولمایا اریم منی بوشادی.

بیر گون اریم ائوه بیر تاي خینا گنیر میشدی. کیشی همیشه سوز دوشنده

دئییردی کی، ائوی سوادیب، رنگلیم. اما رنگلیردی. بیر گون

اریم ایشه گئنده، قارا یولا، قارا ساعت، قول لاریمی چیرمالاییب، نه قدر

خینا وار ایدی، هامیسینی ایسلاتدیم، ائوین دیوار لارینا سوادیم. آخشام کیشیجیز

ائوه گلنده، اونو موشتولوقلاییب دئدیم:

- چوخدان بری دئییردین، ائوی سوو ایجام، اما سووامیردین. اوزوم

سووادیم. گرک منه موشتولوق وئرهن.

کیشی سوروشدو:

- آي آرواد، نه ایله سوو ادین؟

دئدیم:

- ائوده اولان خینایان.

بونو ائشیدن کیمی کیشی منی برک دؤیدو، سونرا دا موللانیب یانینا

آپاریب بوشادی. آقیز لار، سیز الله دئیین گوروم، منیم تاقسیریم اولوب؟

دؤردونجو آرواد دئدی:

- آي باجی لار، سیزین یئنه بیر آز تاقسیرینیز اولوب، اما من یازیغی

اریم لاپ تاقسیر سیز بوشاییب. کیشی همیشه منه دئییردی:

- سنه بازاردان بیر کنیز آلام. اما آلمیردی. بیر گون کیشی ائوه

چوخلو قیزیل گنیر میشدی. همین گونو گوردوم، بیر کیشی کوچده دئییر:

- آي کن دیر آلان، کن دیر آلان.

من تئز کوچیه یویردوم، ائوده اولان قیزیل لاری وئردیم، کیشیده اولان

کن دیر لرین هامیسینی آلدیم، گنیریب ائوه، دحلیزه، داروازا باغلا دیم.

آخشام کیشی گلدی، داروازانیه نه قدر دؤیدو، آچما دیم. انله بیلدیم،

کن دیر اوزو اچاچاق. کیشی نه قدر دؤیدو، کن دیر قاپینی آچما دیم. انله

بیلدیم، کن دیر ئوتانیر. آخیردا اوزوم گنیدیب قاپینی آچدیم.

کیشی دئدی:

- آي آرواد، نییه قاپینی آچمیردین؟

دئدیم:

- آ کیشی، چوخلو کن دیر آلمیشام. گوزله دیم، او قاپینی آچسین. اما

بیچاره ئوتانیدیغین دان قاپینی آچما دیم. آخیردا اوزوم گلیب آچدیم.

- کیشی دئدی:

- آرواد، نه کن دیر؟

دئدیم:

- سن منه همیشه دئمیردین سنه کن دیر آلام؟ آلامدین. من

ده ائودکی قیزیل لاری وئریب، چوخلو کن دیر آلدیم. ساریمیشام قاپییا-باجایا،

گئت، باخ.

بونو ائشیدن کیشی منی برک دؤیدو، سونرا موللایا آپاریب بوشادی.

بئشینجی آرواد دئدی:

- منیم هنج تاقسیریم اولمامیش اریم منی بوشادی. اریم بزراز ایدی.

بیر گون ائوه چوخلو چیت گنیر میشدی. بیر گون باخیب گوردوم چیت لری توز

باسیب. قول لاریمی چیرملیب چیت لرین هامیسینی یویوب سردیم. آخشام

کیشی ائوه گلنده زارافاتلا دئدیم:

- ال موزدوم وئر.

کیشی دئدی:

- نه ال موزدو؟

دئدیم:

- چیت لری توز باسمیشدی، هامیسینی یودوم.

کیشى باخىب گۆردو، چىتلرین هامىسى یویولوب. منى برک-برک دؤیندن سونرا بوشادى.

آلتىنجى آرواد دئدى:

- منىم هئچ تاقسىرىم اولمايىب.

او اولدیمیز یوخ ایدی. دؤولتدن ده وار-یوخ بیرجه کئچیمیز وار ایدی. بیر گونلری گۆردوم، قونشودا توي وار. هامى فیزلارین بزىیب تویا گۆنده-ریر. دوغروسو، باجىلار، اورىیم لاپ خاراب اولدو. کئچیه اوز پالتارلاریمی گئی دیردیم، قیزیل لاریمی دا بوینونا تاخىب توي ائوینه گۆندردیم. اما کئچى هورکدو، باشاشاغى قاچدی. آخشام کیشى ائوه گلنده احوالاتی اونا سؤیله دیم. کیشى نین آجیغى توتدو، منى برک دؤیدو، سونرا دا بوشادى. یئددىنجى آرواد دئدى:

- باجىلار، منى آتام، آتام، قارداشیم کونولسوز بیر کیشیه اره وئرمیشدی لر.

چارسیزلیکدن من اریمه مئهر سالمیشدیم. نه قدر منى

دؤیسه، سؤیسه، قبول ائلیبردیم. بونو دئیم کی، اریم ده من گۆنده ایدی،

منى کونولسوز آلمیشدی. بو کیشى منى آرواد گۆزونده گۆرموردو. هر

گون دؤیوردو، اینجى دیردی. بوندان منیم آییب اولماسین، بیر اوغلان ئوشاغیم

اولدو. بو ئوشاق قوجاغیمدا ایدی. کیشى گلدی. بیر بحانه تاپیب منى باشلادی

دؤیمیه. باشیمدان انله بیر آعاج ووردو، آغلیمی ایتیریپ یئره ییخیلدیم. بیر

زامان یئردن قالحیب گۆردوم، اوزوم یارالانمیشام، کۆرپم ده اولوب.

کۆرپمی دفن ائلیب، بیرباش موللانین یانینا گئتدیم. جانیم آزاد، کبیریم

حالال بوشاندیم. البته، منیم هئچ گوناھیم یوخدو، اما سیزی

ارلرینیز یئرینده بوشاییب دیر.

ائوی وئردیم پیشیه

بیر کیشى نین بیر پیشیى وار ایدی. پیشیک چوخ اوغرو ایدی. کیشینی، آروادینی

پیشیک لاپ جانا گتیرمیشدی. یئمی، چۆری هارادا گزلیبردی لر پیشیک

تاپیب یئیردی. اورتولو قابلارین آغزینی آچیردی. نه ائلیبردی لر پیشیک ایپه

یاتمیردی. نه قدر آزدیریردی لار، یئنه قاییدیب گلیردی. بیر گون کیشى پیشیى

توتوب، دؤرد آياغینی اریمیش ساققیز ایله بیر یاستی تاختانین اوستونه یاپیش دیردی.

سونرا دریا یا آتدی. دریا تاختانین اوستونده پیشیى پاریردی.

دریادان بیر آرخ خلیفه هارونون هیئینه گندیردی. پیشیک ده او آرخ ایله

گندیردی. هارون کولافیرنگی دن باخیردی، پیشیى گؤروب تعجبوب ائلدی. امر

ائلدی. پیشیى سودان چىخارتدی لار. باخىب نه گۆردو، پیشیىن آياق لاری ساققیز

ایله تاختایا یاپیش دیرلمیش دیر. هارونون تعجبوبو آرتدی. هارون امر ائلدی،

پیشیىن آياق لارینی ساققیزدان قوپاریب تمیزله دی لر.

هارون حؤکم ائلدی کی، بو پیشیه هر کس اذیت وئرسه، بؤیوک تیکسینی

کیچیک قولاغی بویدا ائلم. هارونون تاپشیریغی ایله پیشیى شاهلیق متبخینه

سالدی لار. پیشیک متبخده بیر نئچه ایل یئدی.

او قدر کؤکلدی کی، جاناوار بویدا اولدو. لاپ شیره اوخشاییردی. گۆزلى

قایناییردی. هارون بیر قیزیل نیشان قاییریپ پیشیىن بوینوندان آس دیردی.

اوستونه ده یاز دیردی. ”بو پیشیىن خلاصکاری هاروندور. بونا هئچ کس توخونا

بیلمز“.

بو کند سنین، او کند منیم، پیشیک اولکلری گزه-گزه گندیب، اوز

ئولرینه چىخدی.

اوز بییهسى گۆردو کی، قاپی آچیلدی پیشیک میووولدا یا-میووولدا یا

ایچری گیردی، بوینوندا دا بیر قیزیل نیشان. نیشانین اوستونده ده یازیلیب. ”بو

پیشیىن خلاصکاری هاروندور، بونا هئچ کس توخونا بیلمز“.

کیشى بونو گۆرن کیمی یورغانین قولاغیندان توتوب آروادینا دئدی:

- آرواد، دور کۆچک، ائوی بو پیشییه وئرك. بیز هئج قیزیل نیشانسیز اولاندا بو پیشیکله باجارا بیلیمردیک. ایندی پادشاهدان دا قیزیل نیشان آلیب. ار، آرواد هر هسی بیر شئی گۆتوروب باشلادی لار باشقا اولکیه گنتمیه، ائوی ده قورولو وئردیلر پیشییه.

فئلینه دوشدویوم اوچون اویناییرام
بیر کیشی سفره گئنده قاضییا یوز مانات پول امانت وئردی کی، ساخلا سین.
سپردن قایی داند ا پولونو ایسته دی. قاضی دئدی:

- بالام، سن کی پولونو آپاردین، ایکینجی دفعه پولو من دن نییه ایستیرسن؟
بئله لیکله، قاضی کیشی نین پولونو وئرمه دی.

بو احوالاتدان قونشو آرواد خبر توندو. کیشی نین یانینا گلیب دئدی:

- فیکیر ائلمه، پولونو قاضی دان بو گون آلام.
آرواد باشقا قونشولاردان بیر قدر آغیر-یونگول قیزیل، گوموش آلیب،
بیر مجمییه بیغدی، اوستونو ده برک اورتدو. کیشینی چاغیریب دئدی:

- باخ، من بو قیزیل لاری آپاریرام قاضینین یانینا، اونا امانت تاپشیر اجام.
من ایچری گیرن کیمی، سن ده دالیمجا گیر، منیم یانیمدا قاضی دان
پولونو ایسته، اوندا قاضی سنین پولونو وئر.
آرواد اوز قوللو قچوسونا دا تاپشیردی:

- من قاضینین یانینا گئندن دن بیر آز سونرا، دالیمجا گلیب دئیرسن
کی، خانیم، گوزون آیدین اولسون، آغام گلدی.
خانیم قیزیل لاری قاضینین ائوینه آپاردی، سلامدان-کالامدان سونرا
اوستونو آچیب قیزیل لاری قاضییا گؤستردی، دئدی:

- قاضی آغا، منیم اریم سفرده دی، گرک بو گون-صباح گل سین،
ائشیتیمیشم ائویمیزین اوستونه اوغرو گلجک، اونا گوره، بو قیزیل لاری گتیردیم
کی، امانت ساخلا یاسان.

قاضی قیزیل لاری گورنده گوزو دورد آچیلدی، امانتی قبول ائلمیه
راضی اولدو. آرواد بیر-بیر قیزیل لاری قاضییا تحویل وئرمیه باشلادی. بو
زمان همین کیشی ایچری گیردی، قاضییا سلام وئرن دن سونرا، "مانت
اوچون گل میشم" - دئییه پول لارینی ایسته دی. قاضی فیکیر ائلدی کی، هرگاه بونونلا
هؤجته باشلاسا، بو آرواد بیر مجمی قیزیلینی وئرمز. اودور کی،
دینمز کیشی نین یوز ماناتینی وئردی. کیشی پولونو آلیب گئتدی. بو زمان
قوللو قچو ایچری گیریب سئوینه-سئوینه دئدی:

- خانیم، گوزون آیدین اولسون، آغام گلدی.
خانیم بو خبری ائشیدنده اویناماغا باشلادی. بو زمان قوللو قچو
دا اوینادی، کیشی ده گئری قاییتدی، بون لارا قاریشیب اویناماغا باشلادی. بون لارین
اویناماسینی گورن قاضی دا بون لارا قاریشیدی.
خانیم اوزونو امانت تاپشیران کیشییه توتوب سوروشدو:

- سن نییه اویناییرسان؟
کیشی دئدی:

- پول لاریمی قاضی دان آلمیشام, اونا گۆره اویناییرام.
- خانیم قوللوچودان سوروشدو:
- سن نییه اویناییرسان?
- قوللوچو دندی:
- آغام گلیب, اونا گۆره.
- آی قاضی, بس سن نییه اویناییرسان?
- قاضی اوزونو سین دیرماییب, اوینایا-اوینایا دندی:
- من ده سنن فنلینه دوشدویوم اوچون اویناییرام.

یالان ناغیل

بیری واردی, بیری یوخدو, الله دان باشقا هنج کیم یوخدو. بیری ویلاینده بیری پادشاه, اونون دا اوچ اوغلو واردی. بون لار بیری گون چیخدی لار اووا. گۆردولر کی, اوچ نوحور وار, ایکسی قورو, بیری نین سویو یوخ. او سویو یوخدا, گۆردولر کی, اوچ اوردک وار, ایکسی اولو, بیری نین ده جانی یوخ. جانی یوخو ووروب باشینی کسدی لر, باتمان یاریم قان گتندی. بیری آز گندیب گۆردولر اوچ ائو وار, ایکسی ئوچوق, بیری نین ده اوستو یوخ. گیدی لر او اوستو یوخ ائو. گۆردولر کی, اوچ قاری وار, ایکسی کور, بیری نین ده گۆزو یوخ. گتندی لر او گۆزو یوخ قارینین

یانینا, دندی لر:

- بیزه بیری دنه قاب وئر اوردک بیشیرک.

گۆزو یوخ دندی:

- گندین متیخه.

بو اوچ قارداش گیدی لر متیخه, گۆردولر اوچ گوج وار, ایکسی سینیق, بیری نین ده آلتی یوخ. اوردیین آلتی یوخ گوجده آسدی لار. سحر دوروب گۆردولر کی, اوردیین سویو چکیلیب, اتی ده یوخ. اتی یوخا چۆرک باتیریپ یندی لر. بیری ده گۆردولر کی, بؤیوک قارداشین چاریغینین بیری تابی یوخدو. چاریغی آختاردی لار, تاپا بیلمدی لر. گۆردولر کی, اوچ تولکو گندیب, ایکسی چولاق, بیری نین ده قیچی یوخ. یویوردولر او قیچی یوخون دالیسینجا. ائو توتوب داری یاریم جریمه کسدی لر, دؤیوب, سؤیوب آلدی لار. بو داری یاریمی هر هانسی حیوانین دریسینه دولدوردولار سا, توتمادی. دندی لر کی, پادشاهین یورغانیندا بیری بیره وار, ائو گنیرین, ائوون دریسی بو داری یاریمی توتار. گندیب همین بیری تاپدی لار, باشین کسدی لر, دریسینی سویولار, داری یاریمی بونون دریسینه تۆکدولر. هر هانسی حیوانی گنیردی لرسه, بو داری یاریم گوجو چاتمادی. آخیردا بیری قاریشقا تاپیب, داری یاریمی قاریشقانی دالینا یوکلمدی لر. قاریشقا یولو ایله گندنده بیری دن گۆی گورولدادی, ایلدیریم چاخی, باشلادی باغیش باغماغا. سئل قاریشقانی آپاردی, داری داغیلدی. داغیلان داری باشلادی گۆیریمیه. داری گۆیریپ ییتیشدی. اوچ قارداش بو دارینی باشلادی بیچیمیه. بیچیب بیری تاپا قوردولار. بیری دونوز گلیب, تعیانی داغیتدی. بؤیوک قارداش گۆردو کی, دونوز تعیانی داغی دیر. بیری داش آتدی, دونوزا. داش گندیب دیدی دونوزون دیشینه. دونوزون دیشین دن اود چیخدی, دوشدو تاپایا. تاپا باشلادی یانماغا. قارداش لار باشلادی لار تعیانی قوردالاماغا. بیری او یانا قوردالادی لار, بیری بو یانا, ایچین دن چیخدی بیری قلم, او قلمنن یازدی لار بیری کالام, گۆردولر کی, هامیسی اولدو یالان.

یالان پالان

حامام ایچینده، خلیبر سامان ایچینده، دوه دالکلیک انلر،
کؤنجه حامام ایچینده. بئله روایت انتمیش لر کی، او زماندا آیان، بو
زماندا گوننن، ساللاخانا آلتیندا، اوت یان دیرانین هیئتینده، چاققالار
ئولاشاندا، آلاباش کؤپک مایاللاق آشاندا، قیبرستان طرفدن میلچک
آتاندی، سردابایا زلزله دوشدو، ایچیندن بیر اولو چیخدی، کفنی
الینده، باشلادی قیشقیرا-قیشقیرا اولرینه طرف قاچماغا. او دمده اووچونون
توفنگی یوخ ایدی، اودونچونون بالتاسی یوخ ایدی، چوبانین اون دؤرد گیرونکه
دینی یوخ ایدی. بازارا بیر ایت گلدی، بوینوندا خالتاسی یوخ ایدی،
بیر شاپالاق چکدی لر، اون دوققوز مایاللاق آشدی، دانقیدایا-دانقیدایا
ذیبیلییه طرف قاچدی. چاتجاغی ذیبیلیکده باشلادی پیشیک لرله قایتاغی اویناماغا.
درملردن سئل کیمی، تپهلردن یئل کیمی، بادئی-سرسر کیمی
آتانیب اوزوک قاشی کیمی یحرین اوسته بند اولدو. بیردن گۆی گورولدادی،
ایلدیریم چاخدی، یئددیباش دیو نریلتی ایله تتور انلییب قالخدی هاوایا. بیر
قدر گئتدیکدن سونرا، قارا بولودلار آراسیندا هاوادا یوخ اولدو. او
دملرده پئر اوزرینده بیر شدتلی توفان، توز اولدو. توزون آراسیندان بیر
نهنگ داغ چیخدی. داغ آرالاندی و اورادان سکسن یئددی مین اجیننه اللرینده
مشل یانایانا اوز قویدولار قاچماغا، منزیل بمنزیل،
تئی-معنازیل گئتدی لر، کئچل قولاملی نین منزلی نین قاباغیندان سرعتله
کئچدی لر. وضعیت ی بئله گورن کئچل قولاملی انلمدی تنبلیک،
الینه بیر یابا آلدی، بیر مایاللاق، ایکی مایاللاق ووروب اجیننه لرین دالیجان
آتاندی. آل سنه خبری کیمدن وئرم: آغا سونقولو خان دارغا باشی
ایله وزیر الله وئردی خاندان. نیزی-سجنانس اللرینده جیدا یان لاریجان،
بابایی عمیر الینده تیری-کامان ولدوززینا شیطانی قوا-قروا
دیک دیرماشدی لار داغین باشینا، اوردا-بوردا، درده-تپده، چایدا، گۆلده،
القرز، توتا بیلمه دی لر، کور-پئشمان گئری قایتدی لار.
کولکلی دره نین دیبینده قاریشقا شیللاق آتدی، دوه نین بوینوزو سیندی،
دوشدو دریایا، اوزه-اوزه گئتدی هشترخانا، اون گوندن سونرا خبر
گلدی کی، دوه نین بوینوزو هشترخاندا، عمیرجان-قولو حامامیندا آیدا
اون بئش تومنه جامادارلیق انلییر. گون لرین بیر گونونده، شاه عباسین
اویونده، تویوق لارین هیئتینده. فاتما خالانین تینینده، تویوقینن حامامچینین
گونزی نین اوستونده خوروز بانلعیاندا، چرکز خالانین تن دیریند
یئددیباش دیوین آناسی چؤرک یاپان بئرده، یومبالاندی تن دیر،
باندی کوبه، جهنمه واسیل اولدو.
جوما بازارینن ایچینده، دربیزون چؤلونون اطرافیندا، آت دللاخاناسینین
برابرینده، قافور افندی نین کاروانساراسینین دالیندا، گئجه نین
بیر عالمینده دوه بوستانا گئردی، باشلادی شیللاق آتماغا، سکسن دوققوز
کودونو، دوخسان دوققوز بالقاباغی، الی دوققوز قاریزی هلاک ائلدی و
اون بئش شامامانی جاندان سالدی. گون لرین بیر گونونده، گونورتانین واختیندا،
ایستی نین عالمینده، عصرین زامانیندا آخساق میرزهنین بوستانیندا
قیرخلوتولار شیرین قاریز یئیردی لر. بیردن شاه عباس جننت-مکان،
ترزییه ووردو تکان، ایکی قوز، بیر گئردکان، یئددی دمیرمان، اون دوققوز
نمکدان، اون یئددیسی سینیق-سالخاق، ایکیسی انگل-منگل نئیلیک بون لاری؟
قیرخ دوققوز دنه کیراییه خوروز توتدوق، هر بیر ی اون دؤرد تومنه.
بلی، قاریشقالار بیغیشدی نمکدان لاری خوروز لارا سوار ائتدی لر. القرز،
گؤندر دیک بون لاری یاخین شهره، اصفهانا پینچییه، آنجاق نمکدان لارین
هالی چوخ پریشانیدی، بیر قدر گئتدیکدن سونرا، دونموشدولار، قاشدان
لل-جاوا حیرات دنییم، یاقوت، بلکه لاحتییه دونموشدولر. هله اصفهانا
چاتار-چاتماز بئرده داغین دامه نیندن 1 اون دوققوز دنه تولکو هوجوم
ائلدی خوروز لارین اوستونه. خوروز لار احوالاتی بئله گورنده پرن-پرن
دوشدولر. تولکولر سرعتله اونلارا چاتیب هر مه سی بیرینی قامارلادی، هر مه سی

بیرینی سوپورلهدی، چکدی لر داغین دیبینه، بیر سانیه عرضینده سویدولار،
بوتون-بوتونه ئوددولار، دری لرینه سامان تپدی لر، قارین لاریندا حلل ائتدی لر،
توک لرینی گۆی لره پرن-پرن ائتدی لر، کوله دؤندر دی لر. تولکولر
داغین دیبین دن رد ایز الئی-نجاست اولدولار.

گون لرین بیر گونونده چوپور الینده نین تینینده، اوزوموز ایت گونونده
کلپزلیک اندیردیک. هادی بی، هودویدو، منیدیم. هادی بیر توفنگ گؤتوردو،
چاخماغی یوخ. هودو بیر توفنگ گؤتوردو، لوله سی یوخ. من بیر توفنگ
گؤتوردوم، هنج توفنگه اوخشامیردی. گنتدیگ اووا. گوردوک گۆی دن اوچ
دنه قوش گلیر، بیرین باشی یوخ، بیرین قیچی یوخ، بیر ی هنج قوشا اوخشامیر.
هادی آتدی، وورا بیلمه دی، هودو آتدی، بوشا گنتدی. من آتدیم، ”دانق“،

قوشا اوخشامایانا، کله-مایاللاق گلدی یئر، کسدیک باشینی گوردوک بیر
ابری قازدی. گؤتوردوک قاضی. گلدیگ گوردوک بیر قاری وار، دندیک:

- قاری، بیزه بیر قازان.

قاری دندی:

- و اللاه، دوققوز اوناغیم وار، سککیزی بومبوشدو، بیرینده ده دوققوز
قازان وار، اوچو پارچا-پارچا، ایکسی نین آلتی یوخ، ایکسی نین قاپاغی یوخ،
بیرینین

یانی یوخ، بیر ی ده قازانا اوخشامیر. قازانا اوخشامایاندا قوشو بی شیردیگ،

دنی گنتدی، سویو قالدی. سویون دان او قدر یئدیگ کی، یاریم قارین
اولدوق، آنجاق موتالیمیز دولمادی. گنتدیگ دنیز قیراغینا، چاریقچی بشیرین
دوکانینا. هادی بیزه بیر جوت پشککش چاریق آلدی. هادی چاریغین گنتدی،

هودو چاریغین گنتدی، من چاریغیمین بیرینی گنتدیم، او بیر یسینی گنتیده

بیر کولک قویدو، آلدی چاریغی الیم دن آتدی دریایا. بیز گنتدیگ دالیجان،

چانتیق لاپ لپدؤینه. گوردوک چاریق باش ووردو لپدؤین دن گنتدی

دریانین تن اورتاسیندا دیرناغی اوسته دایاندی، بیر نره چکدی، دنیزدکی

حیوان لار تلف اولدولار. اوزان بئله گؤرنده آتلاندی، هوحو آتلاندی، تازی لار

آتلاندی، من آتلاندیم، چاریغین دالیجا سرعتله باشلادیق اوزمیه. اوچ

گون اوچ گنجه یول گنتدیگ، چاریغی توتا بیلمه دیگ. چاریق گوله-گوله ایتدی.

کورپشمان

قایتدیق. اوچ هفته دن سونرا خبر گلدی کی، چاریق اردبیلده دی.

دندی لر:

- اکین اکیب، گلین بیچین.

سوروشدوق:

- اکی نین بویو نئج دی؟

1 دامه نین دن - اتیین دن

دندی لر:

- یئر، گۆی توتما ییر. بیر دنه نر دوه اکی نین ایچینده شیپیل اتیینان ایتیر.

دئدیک:

- بئش دقیقه گلیریک.

اوچ کحر آت توتدوق، اوچ دنه دریاز. سووار اولدوق آتلارین اوستونه، دریاز لاری قال دیردیق هاوایا، گۆزلریمیزی یومدوق، بیر قامچی چکدیک آتلارا، میس سسی وئردی، سرعتله گئتدیک، گۆز یوموب آچینجا اردبیله چاندیق. آتلاردان دوشدوک، اکینه باخدیق، منتل قالدیق. هادی ساغدان، هودو سولدان، من قابقدان ووردوق اوزوموزو دریایی-اکینه، باشلادیق بیئین-بیئین بیچمه. یئددی گون، یئددی گنجه اکین بیچدیک، دایانمادیق، قورتاردیق. اوچ گون، اوچ گنجه درز باغلادیق. هادینان هودو تنبکی چکدی لر، آنجاق من بینسیم. قاباغیمیزدا قاز شورباسی، کفیمیز ساز، دماغیمیز چاغ، آفتافا دولو سو، بیر قانماز بوشالدید، ایبیرمی بئش پیلی نئفت تۆکدوک آفتافایا. هادی تنبکینی یان دیراندا، بیر اود دوشدو ذمییه، ذمی دوردو یانماغا. هادی دئدی:

- آي هودو، من تنبللیک ائلییرم، آفتافانین سویونو تۆک ذمییه سؤنسون.

هودو سویو تۆکنده ذمی گور-گور یانماغا باشلادی. بیز آتلاریمیزی گۆتوروب دالا چکیلدیک. ذمی اون یئددی گون، اون یئددی گنجه گورحاگور یاندی، دؤندو کوله. دؤرد گون کولو قوبدوق سویوماغا. سویویان دان سونرا گیردیک کولون ایچینه، باشلادیق گزمیه. اوچ گون یاریم کولون ایچینه جایلیق ائلدیک، آختاردیق، بیر ساندیق چیخدی. ساندیغی آچدیق، ایچین دن بیر پالان چیخدی، پالانی آچدیق، قنبتت کاغیز چیخدی. کاغیزین هر بیر پالاز بویدا، کوچه بویدا، شهر بویدا. او خودوق یالان-پالان، یالان-پالان اولدو. اللی بئش گون، اللی بئش گنجه کاغیزی او خودوق، هامیسی یالان، تاхта پالان، هئج بئله یالان گۆرمیشدیم. نکي سؤز دانیشدیم هامیسی اولدو یالان. سیز یالانلا فنئیزیاب اولدونوز، من ده چنه یوردوم. من منم، سن کیمن؟

بیر گۆزل آروادین فرسبز بیر کیشیسی و حیلهگر بیر آشناسی وار ایدی. کیشی آروادینی چوخ ایسته دییین دن، اونون سؤزلری نین هامیسینا اینانیردی، پیس اولسون، یاخشی اولسون آروادین بو یروق لارینا عمل ائدیردی. بو سفئه کیشی نین گۆزونون آغی-قاراسی، واردان-دؤولتدن بیرجه آلا اینکلری وار ایدی. بو اینیین سودو، آغار تیزی ایله دولانیردی لار. گونلرین بیر گونو کیشی اودونا گنتمیشدی. اویناش آروادین یانینا گلدی، یئییب ایچدیکدن سونرا آروادا دئدی:

- آشنا، گل کیشینی بیر ئوزاق سفره گؤندرک. بیز بیر نچه گون قورخوسوز- اورکوسوز گون کچیرک.

آرواد دئدی:

- آغرىن آلیم، هارا ایستیرسن گؤندریم؟

اویناش دئدی:

- اونا دئ کی، آلا اینی آپار، ئوزاق بازاردا سات، منه پالتار آل.

آرواد دئدی:

- یاخشی، گؤندررم.

اویناش دئدی:

- سن اونو راضی سالایبسن، اونا دئیرسن کی، "بیردن دهیشیک دوشرسن،

دئیرلر بازارا گندن لر بعضا دهیشیک دوشورلر". اونا دئجک،

"بس نئلیم کی، دهیشیک دوشمیم؟" اونا دئیرسن، "گئیر، شالوارینین

دال طرفیندن بیر کؤچه پارچاسی تیکیم". دالیسینان سنین اینشین

بوخو.

آخشامچاغی اویناش چیخیب گئندی. کیشی ده اودوندان قایدیب گلدی.

آرواد اونون ال-ایغینی چیخارتدی، آلتینا دؤشک سالیب اوتورتدو و دئدی:

- آ کیشی، سن بیر یئره گئدیب قایدینجا لاپ اورییمی بییرم. علاجیم

اولسا، قویرام قاپی دان چیخاسان. بیلمیرم هئچ نؤجه اولور کی، بعضا آروادلار

ارلریندن آیلارلا ایری دورورلار.

کیشی دئدی:

- آرواد، اونو من یاخشی بیلمیرم. من سندن چوخ راضییم. یاخشی

بیلمیرم کی، سن آیدان آری، سودان دوروسان. آرواد دئدی:

- آ کیشی، قادن آلیم، آلا اینی آپار، بؤیوک بازاردا سات، منه پالتار

آل. دوست، دوشمن وار، یاخشی گئینسم سنین باشین قلبی 1 اولار.

کیشی دئدی:

- آي آرواد، قورخورام اینی ساتام، چتینلیک چکک، یوان چوربین

ئومودونا قلاق.

آرواد دئدی:

- آ کیشی، الله کریمدی، بیرتهر دولاناریق.

کیشی دئدی:

- یاخشی، آپار دئیرسن، صاباح آپارارام.

گنجه یاریبا کیمی یاتدی لار. گنجیاری کاروانقیران ئولدوزو دوغاندا

آرواد کیشینی اویادیب دئدی:

- کیشی، دور یولا دوش. بازارا تنز گنتمک لازیمدی.

کیشی تلسیک یئردن قالخدی. یولا دوشمک ایستینده آروادی اونا دئدی:

1 قلبی - ئوجا

- آ کیشی، دئیرلر، آدم لار بؤیوک بازاردا دهیشیک دوشورلر. اوزونو

گؤزله، بیردن دهیشیک دوشرسن.

کیشی دئدی:

- آرواد، نه انلیم کی، دهیشیک دوشمیم؟

آروادی دئدی:

- گئیر، شالوارینین دالیندان بیر کؤچه پارچاسی تیکیم، دهیشیک دوشمه.

اما یئنه اوزونو گؤزله.

کیشی راضی اولدو. آروادی اونون شالوارینین دالیندان بیر کؤچه پارچاسی

تیکدی. کیشی جادان-زادان گؤتوردو، اینین باشینا بیر ایپ سالیب "حو-هاحو"

یولا دوشدو. اویناش دا قاراباقارا کیشی نین دالینجا گئیددی. گنتھاگنت،

کیشی گؤردو کی، هله سفره چوخ وار. او، بیر آغاجین دیبینده دایاندی، بیر آز

یاتماق قرارینا گلدی. یئره اوتوردو. اینک یئدینده باشینی بیر داشین

اوستونه قویوب یوخویا گئندی. اویناش دا ائله بونو ایستیردی. ائمالجا گلیب، اینین ایینی کیشی نین الین دن آدی، شالوارینین دالیندا اولان کئچه پارچاسینی سؤکوب، اوز شالوارینین دالینا تیکدی. بیر آز کنارا چکیلدی، ”حوا- هو“ گلیب کیشی نین یانین دان کئچمک ایستینده سسه کیشی یوخودان آییلدی. باخدی کی، اینی یوخدو. اینی شالوارینین دالینا آتدی، گوردو کئچه پارچاسی-زادی یوخدو. باخدی کی، بازارا بیر کیشی گئدیر. اونون یئدینده بیر اینک وار، ائله بیل اونون اینییدی. یاخینا گئدیب گوردو، اونون شالوارینین دالینا دا کئچه تیکیلیدی.

ایکی الله اوز باشینا ووروب دندی:

- وای، ائوی بیخیلان جانیم وای، دهیشیک دوشوشم!
کیشی نین یانینجا بیر آز یول گئندی. بیردن اونون قاباغینا کئچیب دندی:

- قارداش، دئی گوروم اگر من منمسه، بس سن کیمسن؟ اگر سن سن سنسه، بس من کیم؟

اویناش آجیق لی-آجیق لی دندی:

- اشی، یاخامدان ال چک. سن سن سن، من ده منم.

کیشی دندی:

- اشی، من من ایدییم، ایندی من سن اولموسان. دهیشیک دوشوشم.

اویناش دندی:

- اوزونو گوزلییدین، دهیشیک دوشمییدین.

کیشی بونون دالینا دوشدو کی، بازارا گئتسین، گورسون بو آدم نئلیجک؟

بون لار گئدیب بازارا چیخدی لار. گوردو بو آدم آلا اینی ساتدی، آروادی

تاپشیردیگی شئی لری آدی. بون دان سونرا کیشی دهیشیک دوشوبونو لاپ یقین

ائلدی. اویناش گئری قایی داندان کیشی اونون قاباغینی کسدی، دندی:

- قارداش، سن منمسه، بس من کیم؟

اویناش دندی:

- اشی سنه بایاق دندیم کی، من منم، سن ده سن سن.

کیشی آغلا یا-آغلا یا دندی:

- قارداش، من نئلییم، آخی دهیشیک دوشوشم! من سن اولموشام،

سن ده من.

اویناش دندی:

- جهنمه دهیشیک دوشوسن، گورا دوشوسن. اوزونو گوزلییدین

دهیشیک دوشمییدین.

اویناش دوز کیشی نین ائوینه گئندی. کیشی ده اونون دالینجا گئدیب، قاپینین

آغزیندا دایاندی، بوینونو بوردو. آروادی چوله چیخیب کیشی سین دن سوروشدو:

- آ کیشی، کیمله ایشین وار؟ نییه بوردا دایانمیسان؟

کیشی دندی:

- باجی، الله قوناغییم. واخت وار ایدی، من بو ائوین کیشی سی ایدییم،

سنین ارین ایدییم، بدبختلیک اوز وئردی دهیشیک دوشدوم.

آرواد کیشینی قبول ائلمیب قوودو. اویناش بیر هفته آرواد لا بیر

یئرده یاشادی. هفته نین تامامیندا چیخیب اوز ائوینه گئندی.

آرواد کیشی سینی ائوه چاغیریب دندی:

- کیشی، تیلسیم سوووشدو. ایندی سن سن سن. بیر ده اوزونو ائله گوزله کی،

دهیشیک دوشمه.

کیشی دندی:

- آرواد، الله کمرینی باغلا سین. بیر ده قلت ائلم، بازارا-زادا

گئندنه یولدا یاتمارام کی، دهیشیک دوشم، او من اولام، من ده او.

قوشچو

بیری واردی، بیری بوخدو، بیری قوشچو واردی. بیری گون بو قوشچو قوشونو دا گؤتوروب، آخشاما کیمی یول گئندی، بیری قاپیبا چیخدی. گوردو ائوده بیری آرواد وار. قوشچو قاپینین آغزیندا دایانیب پوسوردو. گوردو، آرواد بیری ساپیلجا قایغاناق بیشریب، یوکون آلتینا قویدو. بوندان سونرا بیری قازان قویماق، بیری تاوا دا قیسبه 1 بیشریب یوکون آلتیندا گیزلندی. قوشچو اوسکوروب ایچری گیردی، آروادا دندی:
- باجی، منی بیری گئجه قوناق ساخ لارسانمی؟
آرواد دندی:
- کیشیم ائوده بوخدو. آرواد خایلاغییم، سنی قوناق ائلیه بیلرم.

1 قیسبه - بئمک نؤوو

قوشچو ائله قاپی دان چیخیردی، ائو صاحبی جوتدن گلیب چیخدی. قوشچونو قاپیدا گوروب دندی:

- نییه قاپیدا دایانمیسان؟

قوشچو دندی:

- باجی منی قوناق ائله میر، دئییر اریم ائوده بوخدو.

کیشی قوناغی دا گؤتوروب ائوه گیردی. قوناغا یوخاری باشدا یئر گؤستردی. قوشچو ایلشیدی. کیشی آروادینا دندی:

- آرواد، من آجام، یقین کی، قوناق دا آجدی. تنز چؤرک گئیر.

آرواد دوروب بیری بوکوم یوان چؤرک گئیردی، اونلارین قاباغینا

قویدو. کیشی ئودقونا-ئودقونا یوان چؤری گولیردی، قوناق دا باخیردی.

بیردن قوناق قوشون بؤیرونو باسادی، قوش برکدن سسلندی:

کیشی دندی:

- قوناق قارداش، اونا نه اولدو؟

قوشچو دندی:

- هئج زاد. او، دئییر کی، یوکون آلتیندا قایغاناق اول-اولا سیز نییه

یوان چؤرک گولیر سینیز؟

بو سؤزو ائشیدنده کیشی آروادینین اوزونه باخدی. آرواد یوکون آلتین دان

قایغاناغی چیخارتدی، اونلارین قاباغینا قویوب دندی:

- آ کیشی، بو گون توپوق لار ایلکینی یومورتلامیشدی. بیشریمیشدیم. یادیم دان چیخیب، قالیب.

کیشی ایله قوشچو قایقاناغی بیئیب قورتاردی لار. قوشچو یئنه قوشون بؤیرونو

باسادی، قوش سسلندی. ائو بییه سی سوروشدو:

- قوش ایندی نه دئییر؟

قوشچو دندی:

- قوش دئییر کی، بس یوکون آلتیندا کی قویماغی نییه یئمیر سینیز،

یوان چؤرک یئمیر سینیز؟

کیشی آروادینین اوزونه باخدی. آرواد دندی:

- آي کیشی، قونشوموز فاتینین ئوشاغی اولوب. قویماغی او بیزه پای گؤندریب. لاپ یادیم دان چیخمیشدی.

آرواد آباغا قالدی، یوکون آلتیندا گیزلهدییی قویماغی چیخاردیب اونلارین

قاباغینا قویدو. قوناقلا کیشی قویماغی دا بیئیب قورتاردی لار.

قوشچو یئنه ده قوشون بؤیرونو باسادی، قوش جیغیلدادی.

کیشى سوروشدو:

- قوش ایندی نه دئییر؟ نییه جیغیلداییر؟

قوشچو دندی:

- قوش دئییر، یوکون آلتیندا او قدر قنيسینی قویوب، نییه یاوان

چۆرک یئیر سینیز؟

کیشى آروادینین اوزونه باخدی. آرواد بیر رنگ آلدی، بیر رنگ وئردی.

سسسیز-کویسوز آیاغا دوردو، یوکون آلتیندان قیسینی گتیریب اونلارین

قاباغینا قویدو، دندی:

- آي کیشى، فارماشین بؤیرونده بیر آز اریک قالمیشدی، اونو سنه بیشر میشدیم.

یادیمدان چیخیب، سوفریه قویمامیشام.

دئمه آروادین بیر دوستو وار ایمیش. بو یئمکلری آرواد اونا بیشر بییمیش.

قوشچو اونلارین اووقاتینا سوغان دوغرادى، آرواد دوستو ایله گۆروشه ده

بیلمدی.

بلى، کیشى ایله قوشچو یئیب، توقانین آلتینی مؤحکم-مؤحکم برکیتدی لر،

یېخیلیب باتدی لار. صباح آچیلدی. قوشچو ال-اوزونو یویوب دندی:

- ایزن وئرین، من گندیم. گندهسی قوناغین گنتمهسی و عجیبیدی.

اؤ بییهسی اوز-اوزونه دندی: "بو قوش کی، هر شئی بیله بیلیر، گیزلین شئی

تاپیر، گرک بونو آلام." اوزونو قوشچویا توتوب دندی:

- آي قوشچو قارداش، گل سنه بو قوشو منه ساتاسان؟

قوشچو دندی:

- ساتارام.

کیشى دندی:

- قییمتی ننجدی؟

قوشچو دندی:

- اون قیزیل.

کیشى دندی:

- قیز یلیم یوخدو. بیر انششیم وار، ایستیرسن اونو سنه وئریم، قوشو

منه وئر.

قوشچو راضی اولدو، قوشو کیشیه وئردی، انششیی آلدی... قوشچو خوداحافیزلشدی،

انششیی قاباغینا سالیب، یولا دوشدو.

بلى، قوشچو گئندن سونرا کیشى آغاجی الینه آلیب، آروادینا دندی:

- ایندی، قوش دنمیش، اوزون دئ گوروم، او گیزله دییین خورکلری کیمین

اوجون بیشر میشدین؟

آرواد فیکرلشیب اوز-اوزونه دندی، "قوش بوتون ایشلری آچیب دئجک،

بیاییر اولاجام. یاخشیی بودور، قوي اوزوم دئیم." او، کیشیسینه دندی:

- بیر دوستوم وار ایدی، شئی لری او آلمیشدی، اونا بیشر میشدیم.

آروادینین بو سیرری آچماسینی دا کیشى قوشدا بیلدی. بیرجه خریسی وار ایدی.

طؤولمدن چیخارتدی کی، آپاریب قوشچویا وئرسین، اونا راضیلیق ائلسین. کیشى

خرینی

دومسوکلییب یولا دوشدو. آز گئندی، یئتیر حاینئیرده قوشچو اونو گوردو،

ائله بیلدی کی، کیشى پنشمان اولوب انششیی گئری آماغا گلیر دندی:

- آ کیشى، گئری قایت، والللاه ایندیجه بو انششیی عیسی دان دا ائلیجیم،

موسادان دا. بونو دئییب، بئلیندکی خانچالی چکدی، انششیین قولاغینی،

قویروغونو کسدى. کیشى بونو گورنده برک قورخدو، خری نین باشینی گئری

چئویریب اوز ائوینه گئندی.

بلى، قوشچو یول ایله گئندیردی، بیر تاجیره راست گلدی. تاجیر قوشچونون

اینده انششیین قولاغینی، قویروغونو گوروب سوروشدو:

- قارداش، بو ندی بیله؟

قوشچو دندی:

- بونلار خنیرات چؤمچسیدی. بونلار هر کیمسده اولسا، اونون دؤولتی

گوندن-گونه آرتار, برکتى چوخ اولار. جیبیندن پول اسکیک اولماز.
تاجیر دئدی:

- نه وئریم, بونو منه وئرهن?
قوشچو دئدی:

- آغیرلیغینجا قیزیل وئرسن وئررم. تاجیر چوخلو قیزیل وئریم انششیین
قولاغینی, قویروغونو قوشچودان آلدی. قوشچو قیزیل لاری گوتوروب یولا دوشدو.
دره-تپه دوز گئندی, قاباغینا بیر پادشاه چیخدی. پادشاه بو بورونقولاغی,
قویروغو کسیک انششیی اونون قاباغیندا گوروب سوروشدو:
- آکیشی, بو انششک نیه لازیمدی?

قوشچو دئدی:

- بو, مین پهلوانا برابر دی. پادشاهین بیر باشقا پادشاهلا داواسی
اولسا, بونو دوشمن قوشونونا طرف بوراخاندا دوشمن قوشونو قاچار.
دئمه بو پادشاهین او قدر گوجلو قوشونو یوخ ایمیش. اوزو ده بیر
گوجلو پادشاهلا دوشمن ایمیش. پادشاه اوز-اوزونه دئدی: "بو لاپ یاخشی
اولدو, بونو آلاجام, دوشمنین قوشونونو قوواجام".

پادشاه قوشچویا دئدی:

- بو معجزه انششیی منه نئچه وئررسن?

قوشچو دئدی:

- اوزو آغیرلیغیندا قیزیلا.

پادشاه انششیین آغیرلیغیندا قیزیل وئریم, اونو قوشچودان آلدی, بیر یاخشی
طؤولهده باغلابیب, قاباغینا چوخلو آلاف و آریا تۆکوردو.

بلی, بیر مدت کئچدی. دوشمن پادشاهین قوشونو گلیب, شهری

قوماردی. 1. پادشاه امر ائلدی, انششیی چیخاردیب دوشمن قوشونون قاباغینا

بوراخدی لار. انششک آنقیرا-آنقیرا, شیللاق آتا-آتا دوشمن قوشونونا

طرف جومدو. قوشون بو عجاییب حیوانی گۆی دن نازیل اولموش بلا حساب

ائلدی. قورخولاریندان گئری دؤنوب قاچدی لار. پادشاه انششیه مخمر چوللاتدی,

بیر یاخشی اوتاغا چکدیرتدی. جار چکدیردی, قوشچونو دا چاگیرتدیردی,

اونا چوخلو خلت وئردی, اوزونه وزیر ائلدی. قوشچو کئفی کۆک دؤوران سورمیه

باشلادی.

1 قومارماق - محاصره ائتمک

کئچلین فندی

بیری واردی, بیری یوخدو, ولی آدی بیر کئچل واردی. بونون وار یوخ

بیرجه داناسی واردی. بیر گون کوخا قونشولارینی بیغیب دندی:
- گلین، گندک، کئچلین داناسینی بیر فند ایله کس دیرک. چوخدان بری
دیلمیزه ات دیمییب.

سوزو بیر یئر قویوب، گلدی لر کئچلین یانینا. دندی لر:
- ولی، گل بیر شئی ائلیک. چوخدان بری ات یئمیریک. هفته ده هر
اوز داناسینی کسین.

ولی دندی:

- یاخشی.

کوخا دندی:

- اول سنین دانانی کسک، سونرا نؤوبه ایله بیزیمکی لری کسریک.
ولینین داناسینی کسدی لر، بیشیریب یئدی لر. ولی بیر هفته گوزله دی.
هئچ کس اوز داناسینی کسمدی. ایکی هفته، اوچ هفته کئچدی، آی باشا چاتدی.

دانا کسن اولمادی. ولی باشا دوشدو کی، بونو آلدادیب لار، دندی: "یاخشی،
گورون من ده سیزین باشینیزا نه گنیرجیم". دانانین گونون گونون
آلتیندا قوروتدو، خیردا-خیردا دوغریان دان سونرا خورجونا قویوب شهره
یوللاندی. یولدا بیر بولاغین اوستونده یاتدی. گنجه بیر سوودگارین کاروانی
گلیب، بو بولاغین اوستونده دوشدو. ولی یوخودان آیللیب، سوودگارا دندی:
- سیز من دن بیر آز نوزاقدا اوتورون. قییمتلی شئی لریم وار، سیزینکینه
قاریشار.

سوودگار فیکیرلشدی: "دلی دن دوغرو خبر، یقین بونون خورجونوندا
چوخ قییمتلی شئی لر وار. گنجه خورجونو اوغورلایب اوزینده بیزیم
تای لاردان قویاریق، اوزوموز قاچاریق". ائله ده ائلدی لر.
کئچل گنجی یاتمامیشدی. گوزونون ئوجو ایله باخیردی. گوردو کی، سوودگارین
آدام لاری، بونون خورجونو آپاردی لر، یئرینه ایسه اوز تایلارین دان
قویودو لر. کئچل اوزونو داها دا یوخولوغا قویدو. سحر آچیلدی، کاروان
چیخیب گتندی. کئچل گوردو کی، کاروان گتندی، تئز تایلاری ائششیه یوکلییب
اؤینه گلدی. ائوده تایلاری آچیب گوردو کی، هامیسی قییمتلی پارچا لاردی. دندی:
- آرواد، گنت کوخا ائوین دن آرشین آل گنیر.
آرواد گندیب کوخادان آرشین ایسته دی. کوخا دندی:
- آرشین نئینیرسن?
آرواد دندی:

- کئچل بیر یوک پارچا گنیریب، اولچجیک.
کوخا آرشین وئردی، اوزو ده دالینجا گلدی. گوردو دوغرودان دا، کئچل
بیر یوک پارچا گنیریب.
دندی:

- آ کئچل، بو هارادان دوشوب الین?
کئچل دندی:

- سیز ائله بیلدینیز کی، دانانی کس دیریب منه ضرر وئردینیز؟ دانانین
گونونو قورودوب تاغالاق ائلدیم. سونرا تاغالاق دوغراییب شهره
بیرینی بیر قیزیلا ساتدیم، اوزینده ده بو پارچانی آلیب گنیردیم.
کوخا و قونشولاری هامیسی دانالارینی کسدی لر، دریسینی قورودوب تاغالاق
قایردی لر، آپاردی لر شهره ساتماغا. باشلادی لر شهره قیشقیرماغا:
- تاغالاق آلان، بیر قیزیلا!

بازار آدام لاری دوشولر بون لارین دالینا، باشلادی لر ال چالیب اویناماغا

کی، ”تاغالاغین دا بیر قیزیل اولار؟“
باخدی لار کی، کئچل بون لاری آلدایب. قاییدیب گلدی لر کی، گندیب کئچلی
اولدورک. کئچل دامدان باخیردی، گۆردو کوخاگیل گلیرلر. کئچل دابان
آدی. بیر چوبان قونشولاری وار ایدی. چوخ دؤولتلی ایدی. یولدا اونا راست
گلدی.

دانانی بیئن لردن بیرى ده بو ایدی. باخدی کی، چوبان بیر سورو قویون گتیریر.
قونشو بونو گۆرچک دئدی:

– آی کئچل، هارا قاچیرسان؟

کئچل دئدی:

– پادشاهین قیزینی گوجلہ منه وئریرلر، من آلمیرام، اونا گۆره ده
قاچیرام. ایستیرسن گل پالتاریمیزی دهیشک، قیزی سنه وئرسین لر.
قونشو پالتارینی کئچله وئردی. کئچل پالتارینی قونشویا. کوخا گلیب
چاتدی، اونو کئچل بیلیب ایتلیب چایا سالدی، قاییدیب ائوینه گئتدی.
گل سنه کیمدن خبر وئریم، کئچل دن. کوخا گئندن دن سونرا،
قویون لاری سوروب ائوه گتیردی. کوخا قویون لاری گۆروب گلدی کئچلین یانینا،
دئدی:

– من کی سنی چایا آتدیم، بو قویون لاری هارادان گتیردین؟

کئچل دئدی:

– سن کی منی چایا آتدین، گۆردوم سویون ایچی قویونلا دولدو،
”دریججو“... دئین کیمی قویون لار دوشدو دالیمجا. بو گۆردویون قویون لارین
هامیسین او چایدان گتیرمیشم.
کوخا دئدی:

– من ده اوزومو سویا آتیب ”دریججو“ دئسم، قویون لار گلر؟

کئچل دئدی:

– البته.

کوخا سحر دوروب گئتدی همین یئره. اوردا اوزونو چایا آتدی کی،
”دریججو“ دئسین؛ سودا بو غولوب اولدو.

فر استلی قیز

بیری واردی، بیری بوخدو، بیر اوام و سفنه کیشی واردی. بو کیشی نین بیر
آروادین دان، بیر ده قیزین دان باشقا کیمسه سی بوخدو. دئیرلر: سو آخار،
چوخورون تاپار، آرواد دا کیشی کیمی اوام و سفنه ایدی. اما قیزی فاتما،
چوخ عقللی، کماللی، هم ده چوخ گۆزل قیز ایدی. هئچ کس دئمزدی کی، بو
آتا-آنادان بنله قیز اولار. گون لرین بیر گونونده، تیویق لارین هینینده،

حالواجینین چینی نیند، کبله هسه نین تینینده فاتمایا یاخشی یئردن ائلچی گلدی. هامی راضی اولدو. توی ائلییب، فاتمانی اره وئردی لر. فاتمانین اری ده جان قوربان ائلملی اوغلان ایدی.

یئددی گون گلدی کئچدی، فاتمانین آتا-آناسی ائل دبیینن قیزلارینین، یزنهلری نین گوروشونه گنتمک فیکرینه دوشدولر. آرواد دئدی:

- آ کیشی، گل بو گون قیزین گوروشونه گندک.

کیشی جاواب وئردی:

- نئینک، گندک.

آرواد دئدی:

- علیبوش گنتمک اولماز، نئیلیک؟

کیشی دئدی:

- قالمیشام متئل، بیلیمرم نه سایاق گندک؟

آرواد دئدی:

- نه بیشیررسن، ساغساغان؟

ایستی فتیر گوی سوغان.

هر ایکسی بو فیکره راضی اولدولار. فتیر بیشیرمییه تداروک گوردولر.

آرواد خمیر یوغورماغا باشلادی، کیشی ده تن دیر اود سالمالی اولدو. دئمه، ائله بو واخت تن دیر گون دوشوبموش. کیشی تن دیر اود سالماغا گلنده گوردو، تن دیرین ایچی ایشیقدی. آروادینی سسلهدی:

- آي آرواد!

آرواد دئدی:

- ندی، آ کیشی؟

کیشی دئدی:

- آرواد، تن دیر اود سالماق لازیم دئیل. تن دیرین ایچینه یالوو وار.

تن دیر یانیر.

آرواد گلیب تن دیر باخدی، چیرتیق وورا-وورا دئدی:

- آ کیشی، بختیمیز اوغلان ایمیش. ایشیمیز روان ایمیش. آ کیشی، تنز خمیری گتیر، تن دیر سویویار.

کیشی تنز گنتدی، خمیری گوتوروب گلدی. آرواد دا بونو کوندلییب تن دیر یاپماغا باشلادی. بیر آز کئچدن سونرا، تن دیرین دیوارلارینا یاپیش دیریلیمیش فتیرلری بیر-بیر تن دیردن چخارتدی لار. فتیر کیمی یاستیلان-میش خمیری بیر دسترخانین ایچینه بیغدی لار. گوتوروب قیزلارینین گوروشونه یولا دوشدولر. آز گنتدی لر، اوز گنتدی لر، گندیب قیزلارینین ائوینه چاتدی لار. گتیردیکلری سووقاتی قیزلارینا وئردی لر. قیز آچیب گوردو فتیرلر بیشمییب خمیردی. قوللارینی چیرمالادی، خمیری تزه دن بو غوردو، تن دیری یان دیردی، اری گلینجه یاغلی فتیر بیشیردی. گوردو آتا-آناسینین اوست-باشی ایت گونونده دی. بونلارا تزه پالتار گئی دیردی. اری ائوه گلدی، قاییناتاسین، قاییناناسین گوروب، چوخ شاد اولدو. قیز حاضر لادیغی فتیری، قوغالی گتیریب اری نین قاباغینا قویبدو. آرواد یئیه-یئیه ارینه دئدی:

- آ کیشی، یئ دوشابیمیز بال چیخب.

آخشام آرایا گلدی. فاتما آتا، آناسینین اوملیغینی یاخشی بیلیردی.

ائوده اونلارا یئر سالماغا اورک ائلمدی، بیابیر چیلیق دان قورخدو. بونلارین یئرینی دحلیزده سالدی. تویوق هینی ده دحلیزده ایدی.

گئجه نین بیر عالمینده، تویوقلارین قیرت-قیرتینا آرواد یوخودان آیلدی.

تنز ارینی یوخودان آیلادیب دئدی:

- آ کیشی، تویوقلار نیه هی-کوی سالیبلار؟ قویمورلار یاتاق.

کیشی جاواب وئردی:

- آي آرواد، اونلارین جانلاری چیرکلیدی. اونا گوره ده یاتا بیلیرلر. بیر باخ، گور نئجه بیتلنیرلر. میسالی ائله اوزوموزدن گوتور، بیز چوخدان چیممیریک دنیه قاشینیریق.

آرواد دئدی:

- آ کیشی، گورورسن بیزیم قیزیمیزی؟ ائوکی دلیلیکلریندن هله ال چکمیب. گل سنه بو توپوق لاری چیمدیرک؟
کیشی ده باشینان راضیلیغینی بیلدیردی. اوجاق قالادی لار، اوسته قازان قویوب سو قایناتدی لار. توپوق لاری بیر-بیر قازانا باسدی لار، سونرا چبخاردیب هینه آتدی لار.

بو مینواللا توپوق لارین هامیسینی قاینار سویا سالیب چبخارتدی لار. توپوق لار هامیسی پورتلنیب اولدو. آرواد بونو گوروب ارینه دئدی:
- آ کیشی، گورورسنمی، توپوق لار نجه ساکیت اولدولار.
کیشی دئدی:

- آي آرواد، حیوان اولاندا نه اولار؟ اونلار دا تمیزلیک ایستیرلر.
سحر آچیلاندا ار-آرواد دوروب ائوه گلدی لر. صحبت آراسی آرواد قیزینا دئدی:

- آ قیز، هاواغاتان، سن دلیسو اولاجاقسان؟ دونلری توپوق لارینین چیرکینی آخیر اوزوم بوموشام. یازیق لاری او قدر چیرکلی ساخلامیسان کی، جان لاری تامام یارا اولوب.

قیز بونو ائشیدنده بارماغینی دیشلهدی، توپوق لارین هیینه گئندی.
گوردو کی، هامیسی قیریلیب. نئز بازارا آدم گوندردی، اولن توپوق لار قدر توپوق آلدیردی. آناسینا دا بیر سوز دئدی.
او بری گنجه قیز آتا-آناسینین یئرینی کیشمیش آباریندا سالدی. گنجهنین بیر واختی کیشینن آروادی آیلدی لار. آرواد کیشمیشه باخیب کیشیسینه دئدی:
- آ کیشی، گل سنمی، بو ذیبلی سوپوروب آتاق. قیز بورانی گور نجه ذیبیلی ساخالیر؟

کیشی راضی اولدو. ار-آرواد کومکلیب آباردا نه قدر کیشمیش وار ایدی، سوپوروب آتدی لار. سحر آچیلدی، ار-آرواد ائوه گلدی لر، آباری ذیبیلی ساخلادیغینا گوره قیزی توحملهدی. قیز اوزونو نئز آبارا سالدی، ایچری گیریب گوردو، کیشمیش لردن اثر ده قالماییب. نئز نوکری چاغیردی، اری گلینجه توللانمیش کیشمیشی بیغیش دیردی. آتا-آناسینی یئنه دانلامادی.
اوچونجو گون آخسام قیز آتا-آناسینین یئرینی هیتهه سالدی. دئمه، قیزین اری تزه نففت آلیب قاب لارا دولدوروبموش.
گنجهنین بیر واختیندا آرواد بوخودان آیلدی، کیشینی ده دورغوزدو، دئدی:
- آ کیشی، گورورسن قیز نجه پینتی اولوب. قاب لاری چیرکلی ساخلادیغیندان بو گنجه اییدن یاتا بیلمه میشم.
کیشی دئدی:

- آي آرواد، من ده یاتا بیلمه میشم.

آرواد باشلادی بیر-بیر قاب لاری بوشالتماغا و دئدی:

- آ کیشی، گور قیز چیرکلی سویو قاب لاردا او قدر ساخالیب کی، ایلینیب. هر ایکیسی یورولوب یاتدی لار. سحر نئزدن قیز نففت کتیرمه گئندی، گوردو بیر دامجی دا نففت بوخودو. آناسینی اویادیب سوروشدو:

- آنا، نففتی نئله دینیز؟

آناسی جاواب وئردی:

- قیزیم فاتما، بیز نففت گورممیشیک، او قاب لاردا چیرکلی سو وار ایدی، ایی وئیردی، بوشالدیپ تمیزله دیک.

قیز مثالی باشا دوشدو. نئز نففت آلدیریب، قاب لارا دولدوردو، بو

مسئله دن سونرا، قیز آتا-آناسینی یولا سالدی.

کیشى ایله آرواد یولا دوشوب، یولون دامارینی قیرماغا باشلادی لار. آز گئندی لر، چوخ گئندی لر یولدا بیر آغاچا راست گلدی لر. باخدی لار کی، کولک بو آچاچین بوداق لارینی ترپه دیر. آرواد دئدی:

- آ کیشى، آغاچا سو یوقدو، تیر-تیر اسیر. قوی شالیمی اونون اوستونه سالیم. کیشى راضی اولدو. آرواد شالینی آغاچا ساریدی، یولا دوشدولر. چوخ گئندی لر، آز گئندی لر، بیر انششیه ئورچاه اولدولار. آرواد انششیه باخیب دئدی:

- آ کیشى، او یازیق انششک نیبه اورا-بورا قاچیر؟

کیشى اونا جاواب وئردی:

- آی آرواد، او انششک آیاق یالیندی، سو یوق آیاق لارینی کسیر، اونا گوره ده اورا بورا قاچیر.

بون لار انششیه توندولار. آروادین باشماق لارینی، کیشى نین چاریق لارینی انششیه گئی دیردی لر. انششک داها قاچا بیلیمیب، باشلادی یاواش-یاواش یئرمیه. آرواد کیشیه دئدی:

- آ کیشى، ایندی گورورسنمی، انششک نه راحت گئدیر؟

یازیغا دوغرودان دا سو یوق ایمیش.

بیر آز دا گئتمیشدی لر، قاباق لارینا بیر ایت چیخدی. آرواد ایتی گورن کیمی دئدی:

- آ کیشى، دئیسن، یازیق ایته ده سو یوقدو. گل بونو دا گئین دیرک. قووالایب ایتی توندولار. کیشى نین پایاغینی ایتین باشینا قویدولار، آروادین یایلغینی دا بئلینه باغلایب بوراخدی لار. بو عقلی ار-آرواد بئله لیکله، لات-لوت گلیب ائولرینه چیخدی لار. بو عقلانان دا یاشایب دؤوران کئچیردی لر. کئچله ده بیر مانچی

بیری وار ایدی، بیری یوخ ایدی، بیر کئچل وار ایدی. بیر گون آناسی کئچله یئددی گیرونکه بو غدا وئریب دئدی:

- او غول، آچار بونو ده بیر ماندا او یوت. کئچل بو غدانی آلیب ده بیر مانا گلدی. ده بیر مانچیا سلام وئریب، دئدی:

- آی ده بیر مانچی عمی، آل بو یئددی پوت 1 ئونو او یوت. ده بیر مانچی دئدی:

- آی کئچل، بو یئددی پوت دئییل، بورادا جمعی یئددی گیرونکه 2 اولایا اولمایا.

کئچل دئدی:

- آخی من ایستیرم کی، او یئددی پوت اولسون. ده بیر مانچی دئدی:

- سن چوخ دا کی ایستیرسن.

کئچل بیر آز فیکرلشیب دئدی:

- آی ده بیر مانچی عمی، گل هر میز بیر بؤیوک یالان دانیشاق. سن

بویوک یالان دئدین، من بو بوغدانى دا سنه وئریب چیخیب گئدیم. من بویوک یالان دئدیم، اوندان سن منه یئددی پوت ئون وئر.

دهییرمانچی اوز-اوزونه فیکیرلشدی: ”ششى، یالان دئمیه نه وار، قوي بیر یالان دئییم، بو یئددی گیرونکه ئونو آلیم.“
کئچل دئدی:

- اول سن دئ.

1 پ ئوت - 16 کیلوقرام دیر.

2 گیرونکه - 400 قرام دیر.

دهییرمانچی دئدی:

- یوخ، اول سن دئ:

بیر آز جهد ائللیندن سونرا دهییرمانچی راضی اولدو. ئوزاقدان گورونن
بیر داغی گؤستریب دئدی:

- کئچل، داغی گورورسن؟

کئچل دئدی:

- بلی، گورورم.

- بس بو دهییرمانی نئجه، گورورسن؟

کئچل دئدی:

- بلی، بونو دا گورورم.

دهییرمانچی دئدی:

- بیر گون آتام ائوده اوتورموشدو. فیکیرلشدی کی، من گرک بو داغی

سؤکم، داش لاری ایله بیر دهییرمان تیکم. هاوا یاواش-یاواش قارالیردی. آتام

قول لارینی چیرمالاییب گنجیاریسی دوردو بو داغی سؤکمییه. اوزو سؤکدو، اوزو

داشیدی، بو دهییرمانی تیکدی. قورتاران دان سونرا گوردو کی، هله گئجه یاری

اولماییب. تئز گئدیپ ئوزاق بیر یئرده آیری بیر داغ واردی، او داغی دا سؤکدو،

داش لارینی گئیریپ بورا تۆکدو، بو داغی ترمندن دوزلندی. سحر کندین

جاماعتی دوروب گوردولر کی، کئنده بیر تزه دهییرمان تیکیلیب. او بالاجا

داغین یئرینده ده، بو بویدا بیر داغ دوزلیب. او چاغدان دیر کی، بو داغ بورادا

قالیب. همیشه اونا باخاندان، منیم رحمتلیک آتام یادیم دوشور.

کئچل دئدی:

- اولار دا... من هله اوندان دا یئکسینی بیلیرم. بونو دئییب کئچل

باشلادی:

- دهییرمانچی قارداش، من بالاجا ایدیم. بیر گون هیتمیزده اویناییردیم.

بیر دجل خوروزوموز واردی، تاغلارا آمان وئرمیردی. من اونون

اوستونه حیرصلندیم. یئردن بیر پارچا پالچیق آلیب خوروزا آتدیم. پالچیق

گنډیب خوروزون اوستونه یاپیشدی. خوروز قاچمادی. یئردن بیر قوز سینیغی گؤتوروب آتدیم، قوز سینیغی دا گنډیب پالچیغا یاپیشدی. خوروز قاچدی، من ده ائوه گلدیم. اوستون دن بیر آز کئچمیشدی، گؤردوم خوروزون بتلینده بیر قوز آغاجی بیتیب. بیر آز کئچن دن سونرا، بو قوز آغاجینین او قدر بحری اولدو کی، هئج بیغماق مومکون اولمادی. تئز قونشولاری چاغیردیم. آغاجین آلتینا گلدیک. آياق لاریمیزی چیرمادیق، قوز آغاجینا دیرماشدیق. بیر گون، بیر گنجه قوز لاری چیرپدیق. قورتاران دان سونرا اوچوموز ده آعاجدان یئره ائندیک. یوخاری باخدیم کی، گؤروم یئنه قوز قالیب، یوخسا یوخ، گؤردوم کی، آغاجین لاپ کلسینده بیر دنه قوز قالیب. فیکیر ائلدیم کی، بو بیر دنه قوز اوچون من نئجه اورا چیخیم؟ یاخشییسی بودور کی، قوی یئردن بیر شئی گؤتوروب آتیم، دوشسون یئره. او یانا باخدیم، بو یانا باخدیم، یئردن هئج بیر شئی تاپا بیلیمدیم. اییلدیم، قویونون دیبین دن بیر پارچا پالچیق گؤتوردوم، آغاجین باشینداکی قوزا آتدیم. بیردن وای دده وای، قوز آغاجینین اوستونده اوندان دا بویوک یئر آچیلدی. فیکیرلشدیم کی، بو یئر نییه بوش قالسین؟ قوی اونو اکیم. یئنه بیر شئی دیر. قیجیمی چیرماییب بو قوز آغاجینا دیرماشدیم. اوچ-دؤرد ساعت دیرماشان دان سونرا، گلیب همین یئره چاتدیم. تئز بورایا بوغدا سپدیم. بوغدالار او ساعت بیتیمه باشلادی. هله من دوشمیشدیم کی، بیچمک واختی چاتدی. باشیما بیر دسته بیغیب بوغدانى بیچیمه باشلادیق. بیر گون بیچدیم، ایکی گون بیچدیم، گؤردوم یوخ، بوغدا قورتاران دئییل. حیرصلنوب یئره اوتوردوم، ائله ترجه اوتورموشدوم کی، گؤردوم بیر تولکو قاچیر. اوراغی آتدیم، گنډی یاپیشدی تولکونون قویروغونا، تولکو قاچدی، اوراق بیچدی، من بیغدیم، تولکو قاچدی اوراق بیچدی، من بیغدیم. تاخیلین هامیسی قورتاردی. تاخیلی بیغان دان سونرا هامیسینى آشاغی دوشوردوم، انبار لارا بیغدیم. بو گون اونون یئددی پوتونو گتیرمیشم کی، سن اویودوب وئرسن منه.

دهیرمانچی بیر او یانا باخدی، بیر بو یانا باخدی. کئچله یئددی پوت ئون وئریب دئدی:

- دوغرودان دا کئچل کی، کئچل! کئچل، سن الله، آل یئددی پوت ئونو من دن ال چک، سن بو گنجنی بورادا قالسان، بیر یالان دوزلدیب، بو دهیرمانا دا صاحب چیخارسان.

کئچل یئددی پوت ئونو گؤتوروب ائولرینه آپاردی.

فیل حکیمی

گون لرین بیر گونو شاه اوغلو شاه عباسلا اونون وزیرى الله وئردی خان اولکنی سیاحته چیخیرلار کی، گؤرک نه قدر ایشسیز آدم وار. گزه-گزه

بیر شهره گلیب چیخیر لار. گۆرورلر کی، آلتی-یئددی نفر ایشسیز دایانیب صحبت ائدیر. آدم لار شاه عباسی تانییردی لار. شاه اونلارا یاخینلاشیب سوروشدو کی، سیزین سنتینیز ندیر؟ بیری جاواب وئریر کی، من رنگسازام، بیری دئییر کی، من دولگرم، سنتی اولمایان تتبلین بیری ده بیلیر کی، بو اولکده فیل یوخدور، یالان دان دئییر:

- شاه ساغ اولسون، من فیل حکیمیم. شاه بونون سنتین دن چوخ راضی قالیر. اوزونو وزیره توتاراق دئییر:

- بون لار صعنتکار لاردی، ایش تاپیب ایشلیجکلر، اما بو فیل حکیمینه آیدا یوز مانات ماش وئردیرمهک لازیمدیر. واخت گلر، بیزه لازیم اولار. شاهین امری یئرینه یئتیریلیر. دوز دؤرد ایل فیل حکیمی هئچ بیر ایشه باخمادان یوز مانات پولو آلیب یئیر. دؤرد ایلدن سونرا هیندیستان شاهزادسی شاه عباسا بیر فیل باغیشلایر. فیل بیر ایلدن سونرا برک خستلیر. شاه ال-آیاغا دوشور. بیردن وزیرین یادینا دوشور کی، بس شاه ساغ اولسون، بیزده بیر فیل حکیمی وار، اوزو ده دؤرد ایلدیر کی، بیزدن بو سنته گۆره موفته ماش آلیر. شاهین امری ایله فیل حکیمینی چاغیریر لار. آنجاق بو یالانچی تتبل هئچ عومرونده فیلین اوزونو گۆرمیبیمیش. شاهین یانینا گلیر. شاه دئییر:

- ائی فیل حکیمی، فیل او تؤولیه سالینیب، باخ گۆر او حیوانین خستلییی ندیر؟

فیل حکیمی قاپنین آستاناسینا سؤیکنوب فیله خئیلى مارق و حیرتله باخیر. شاه گۆرور کی، فیل حکیمی هئچ دینمیر، دئییر:

- حکیم، سن کئچ ایچری، قیراق دان باخماقلا اونون خستلییینی بيله بيلمزسن.

حکیم یئنه دینمیر. حیرصلنن شاه اونون قولون دان دارتیب ایچری سالیر و قاپینی اورتور. دئییر کی، سنه یاریم ساعت واخت وئیرم، حیوانین خستلییینی موینلش دیر. یاریم ساعت دان سونرا قاپینی آچیب گۆرور کی،

حکیم قان-تر ایچینده فیلین دؤورسینه دولانا-دولانا او قدر قاجیب کی، بیر جیغیر سالیب. او، قاجیب گاه فیلین قاباغینا باخیر، گاه آرخاسینا. شاه قیشقیریر کی، اده، ظالیم او غلو، سن بو فیلین دؤورسینه نییه دولانا-دولانا قاجیرسان؟

حکیم جاواب وئریر کی، شاه ساغ اولسون، من هله بو بدحئییت حیوانین دالی ایله قاباغینی تاپا بیلمه میشم، بو حیوانین باشی یوخدو، هر ایکی طرفینده قویروق وار، من نئیلیم؟ شاهی هم گولمک، هم ده غضب توتور، دئییر:

- نئجه یعنی حیوانین باشی یوخدو؟ اده، ظالیم او غلو، باشسیز دا فیل اولار؟ بس سن نه جور حکیمسن کی، هله حیوانین دالی ایله قاباغینی تانیمیرسان؟

شاهین امری ایله حکیم حکیملیکن قوولور.

بهلول داننده

سیچانلارین پادشاهیدیر

گونلرین بیر گونو بیر نفر کندلی زیارتیه گنتمک فیکرینه دوشور.

او، قیزیل لارینی اینانلمیش، مؤمن بیر قاضیا وئریب دئییر:

- قاضی عمی، زیارتیه گندير هم، من گلنه کیمی یوز قیزلیم وار، اونو

ساخلا. قیزلیمی گنری گوتورنده اوزینده بئشینى ساخلا ما حا قى وئررم.

”اللاه زیارتینی قبول انیسین، او غول، منیم گوزوم اوست“ دئییب،

قاضی کندلی نین یوز قیزیلینی تحویل آلیر.

بیر ایلدن سونرا زیارتدن قاییدان کیشی، قاضینین یانینا گلیب قیزیل لارینی

طلب ائنده، قاضی دئییر:

- الله منی کور انیسین، او غول، من خجالتمدن سنین اوزونه

باخا بیلیرم. قیزیل لاری ساندیغا قویموشدوم، سن دئمه، زهریمارا

قالمیش سیچان لار یئرینی بیلیرمیش، بیرى ده قالما ییب.

کندلی کیمه شیکایت اندیرس، اونون سوزو یوخ، قاضینین سوزو تسدیق

اولونور. گونلرین بیر گونو ات اوزینه قارغی مینیب گزن بهلوللا

کندلی راستلاشیر و قاضینین اونون باشینا آچدیغی فیریلداغی دانیشیر. بهلول

داننده کندلییه دئییر کی، سن بوردا گوزله منی، گلیرم. او، قارغیا

مینیر، ”اتا“ مؤحکم بیر قامچی دا چکیب تئیمورلنگین سارایینا طرف

گوتورولور. بهلول قارغی آتینی داروازانین یانینا باغلا ییب اوزو تئیمورلنگین

یانینا گندير و ابله باش اییب سلام وئریر. تئیمورلنگ گورور

کی، بهلول داننده چوخ تربییه لی حرکت اندیر. شاه دئییر:

- بهلول داننده، سن بو گون دن دیوانلییی تامامیله بوراخ، من

سنه نه وظیفه ایستیرسن، وئریم.

بهلول دئییر:

- شاه ساغ اولسون، سیز بو تکلیفی منه بیر نچه دفعه دئییبسنیز، اوزوم

ده بیلیرم کی، دیوانلیک یاخشى سنت دئییل. من ال چکرم، اما بیلیرم

کی، من ایستین وظیفه نی سیز وئرن دئییبسنیز.

تئیمورلنگ آند ایچیر کی، بهلول داننده، شاهلیق دان باشقا نه وظیفه سی

ایستیرسن، وئریم.

بهلول دئییر:

- شاه ساغ اولسون، اوندا اوز دستی-خطتینیزله یازیب مؤحورلییب بنله بیر

کاغیز وئرین کی، بو گون دن بهلول داننده سیچان لار پادشاهی اعلان اندیلسین

و بوتون سیچان لاردان وئرگی توپلاماق اونا تاپشیر یلسین.

شاهی مؤحکم گولمک توتور و دئییر:

- بهلول، گورورم کی، سن دیوانلیکن دن ال چکمک ایستیرسن، او نه

وظیفه دیر ایستیرسن؟

بهلول داننده تمکی نینی پوزمادان دئدی:

- شاه، اونسوز دا من بیلیردیم کی، شاه لار اوز سوزلری نین اوستونده دوران

دئییل لر. ایندی سن ده گوردون کی، اوز سوزونون اوستونده دورا بیلمه دین؟

وزیر، وکیل شاها دئییر کی، شاه ساغ اولسون، سیز، بهلول دانندنین

قلبینی قیرمابین، گولمک اوچون او کاغیزی وئرین، گورک اونو نئیلیجک؟

شاه همین کاغیزی یازیب قول چکیر، مؤحورلییب بهلول داننده

وئریر. بهلول قارغی آتینی مینیب کندلی نین یانینا گلیر. اونلار شهر دن

آلتی-بئددی نفر کولونگلو، بللی فله گوتوروب قاضینین ائوپنه گلیر لر.

بهلول اوزونو فله لره توتاراق دئییر:

- ایندی بو بینانین دورد طرفی نین اوزولونو بیر متر درینلیبینه قاضین.

فحلہلر امری یئرینه یئتیرنده، قاضی بائیرا چیخیب گؤرور کی، بیر آز دا قاضیلسا، ایمارتی ئوچاقاق. قاضی حیرصلنرک دئییر:

- سیز کیمسینیز و نه اوچون منیم ائویمی ئوچورورسونوز؟
بهلول داننده ایرملی یئریرک جاواب وئریر:

- سیز ابس یئرہ سس-کوی سالماین، من سیچان لار پادشاهییم. سیزین بو ائوده اوغرو سیچان لار وار، من اونلاری توتوب جزالان دیرمالییم.

قاضی هارای سالاندا بهلول داننده شاهین امرینی اونا گؤستریر و دئییر کی، من سیزین ائوده بو کندلی نین امانت قویولان یوز قیزیلینی اوغورلعیان سیچان لاری آختاریرام. بنش یوز قیزیل حسابینا باشا گلن ائوینین ئوچاغاغین دان قورخان قاضی دیلی دولاشا-دولاشا دئییر:

- جانیم، سیچان ندی، سیچان دا قیزیل اوغورلایارمی؟ کیشی نین ساخلا ماغا وئریدی یوز قیزیل سانلی قوز کیمی دورور، دایانین گندیم گتیریم. بون دان اوتری ائویمی نییه ئوچورورسونوز؟

بهلول داننده نین امری ایله فحلہلر ایشی دایان دیریرلار. قاضی ایسه یوز قیزی لی ساییب کندلییه قایتاریر. قاضیبا ساخلا ما حاقی اولراق چاتاسی بنش قیزی لی ایسه بهلول داننده فحلہلره پایلاییب، قاز دیردیغی خندیی دولدورتورور. وزیرین زورنا چالماق اویرنمی

بیر کاسیب کندلی نین عائله سی بؤیوک اولدوغون دان چتینلیکله دولانیرمیش. کندلی بیر گون ئولاغینی مینیب شهره گلیر. گؤرور کی، پادشاهین سارایینین قاباغیندا یامان چوخ آدم توپلاشیب. شاه بوتون خان لاری، ایالت صاحب لارینی چاغیرت دیریب اولکهنین وضعیتی ایله تانیش اولماق ایستیرمیش. کندلی

بیر تاجیرین یانینا گلیر کی، من فیلان ایالتین صاحبیم، پادشاه چاغیرت دیریب، اما قولدورلار منی یولدا سویوندوروب بو پالتاری وئریرلر. من

ده ئوتان دیغیم دان نه مثالی شاها آچا بیلیرم، نه ده بو وضعیته اونون قبولونا گنده بیلیرم. منه بیر دست یاخشی گنیم وئر، شاهین قبولون دان سونرا اوزینده بنش دست پالتارین پولونو وئررم. تاجیر راضیلاشیر.

کندلی بزنیب بوتون ایالت باشچی لاری ایله شاهین قبولوندا ایشیر.

شاه آیری-آیری خان لاری دینلاییب، اولکدکی وضعیته تانیش اولور. سونرا ایسه سسسیز-سمیرسیز اوتوران کندلییه اوزونو توتوب دئییر:

- حورمتلی شاه، سیز نه اوچون دینمیرسینیز، سیز هانسی ایالتین صاحب سینییز، سیز هنج منه تانیش گلمیرسینیز؟ بس سیزده جاماعتین وضعیتی نجه دیر؟

- حورمتلی شاه، من وضعیتی سیزین قولاغینیزا دئملیم، خواهش ائدیرم، ایجازه وئرین دئییم.

شاه راضیلاشیر. کندلی شاهین قولاغینا پیچیلداییر:

- حورمتلی شاه، من نه خانام، نه ده ایالت صاحبی. لوت-اوریان بیر کندلییم، اون اوچ نفرین یئمی-ایچمی منه باخیر. دولان دیرا بیلمه دییم اوچون، اللرین دن قاچیب سنین یانینا گلیمش. اینیمدکی

پالتار دا اوزگهنین دیر، یالوار-یابیشلا آلیب، یاخشی گنیمله سنین قبولونا گلیمش. اگر سنین وارسا، منه کؤمک الینی ئوزات، بوخ کیشیلییین چاتمیرسا، ائله منی بورداجا اولدورت.

شاه راضیلق ائلیر:

- آفرین سنه، دئمہلی، سنین ایالتین چوخ یاخشی دولانیر.

- بلی، حورمتلی شاه، هامیسی اوزوم کیمی دولانیر، - دئیہ کندلی شاهین سؤزلرینی تسدیق ائدیر.

شاه اوزونو وزیره توتور:

- بو کیشینی آپار خزینیه، نه قدر گوجو چعطیر، او قدر اونا قیزیل وئر آپارسین.

کندلی راضیلق ائدیپ وزیرله چیخدی. ئولاغین اوستون دن خورجونو گؤتوروب خزینیه گلدی. هر ایکی گوزونو مؤحکم دولدوروب ئولاغین اوستونه آشیردی.

کین، یاخیلیق وزیرین اورینی دیدیب-پارچالاییر: بو، هارانین خانیدی کی، من تانیمیرام؟ گورن او شاهین قولاغینا نه دندی، شاه بو قدر قیزیلی بونا قییدی؟

کندلی تاحیره بیر اوووج قیزیل وئریب یولا دوزلدى. او، یولا دوشندن سونرا وزیر آتینی یحرلیب کندلی نین دالینجا دوشور. بیر درده اونون قاباغینی کسیر. قیلینج چکیب قیشقیریر: دایان! ایندی منه دئ گوروم، پادشاهین قولاغینا نه دندین و سن کیمسن؟ کندلی جاواب وئریر کی، من بیلیجیم. وزیر دئییر: ایندی کی، سن بیلیجی سن، اوندا منیم اوچ سوالیما جاواب وئرمه سن، سنی اولدورجیم. کندلی دئییر:

- بویور.

- بیرینجی سوالیم بودور: منه دئ گوروم گؤیدکی ئولدوزلارین سایى نچهدیر؟

- منیم ائششیمین توکو قدر، اینانمیرسان، گل ساي، - دئیہ کندلی جاواب وئریر.

- یاخشى، اکینجی سوالیم بودور: دئ گوروم، الله هارادادیر؟ کندلی جاواب وئریر کی، یاخشى باخ، اودور ائی، اوردادیر. وزیر نه قدر باخیرسا، بیر شئی گوره بیلمیر. کندلی دئییر:

- وزیر، گل لیباسیمیزی دهیشک، سن ائششیمی مین، اوندا اللهی گوره بیلمه سن، من سنه تسلیم. کندلی خورجونو آتا آشیریب مینیر. وزیر ایسه ائششیمی مینیب دئییر کی، کیشی، بس هانی الله، آخی من یئنه گورمورم؟ کیشی دئییر:

- وزیر، سن ائله بورادا اللهی آختار، من گنتدیم. کندلی آتا مؤحکم بیر قامچی چکیر و گوزدن ایتیر.

وزیر کور-پنشان ائوه قاییدیب آیری بیر آت مینیر، باشقا لیباسدا یئنی دن کیشی نین یاشادیغی کنده گندیر. ئوزاقدان وزیرین گلدییینی گورن کندلی اونو گولروزله قارشیلاییر. یاخشى قوناقلیق دوزلدیر کی، بو منیم قارداشاغامدیر. مجلس قورتاران دان سونرا وزیر سوروشور:

- ایندی دئ گوروم شاهین قولاغینا نه دندین؟ کندلی جاواب وئریر:

- من شاها قوال چالماق اویرمدیر هم، اونون حاقینی وئردی. وزیر دئییر:

- ائلسه منه ده ذورنا چالماق اویرت، قوي منیم ده بیر سنتیم اولسون.

کندلی راضیلاشیر. هر جومه گونو وزیر کندلی نین یانینا گلیب ذورنا چالماق اویرنیر. بیر گون شاه حیرصلنرک وزیردن سوروشور:

- سن ایشی-گوجو بوراخیب هر جومه گونو هارالاردا اولورسان؟ وزیر جاواب وئریر کی، شاه ساغ اولسون، سیز هارادا، من ده اورادایام؟

شاه غضبناک کی، نجه یعنی سن هارادا، من ده اورادایام؟ شاه ساغ اولسون، سیزین قولاغینیزا بیچیلدایان کیشی سیزه اویرتدییی سنتی منه ده اویرمدیر.

شاه کندلینی چاغیرتدیریر. کندلی احوالاتی اولدوغو کیمی شاها نقل ائدیر. شاه اوزونو وزیره توتوب دئییر:

- وزیر، ذورنا چالماغی اویرنیم سنی؟ - بلی، حورمتلی شاه.

- اوندا سن گنت ذورناتی چال. ائله او گون دن وزیرى ایشدن قووب، کندلینی وزیرلییه گوتورور.

آیینین یوخسولوقدان قورخماسی کنچمیش زامان لاردا بیر پادشاهین تورپاغینا بیر آیی دادانمیشدی. آیی

اونا راست گلن لری توتوب پارچالاییردی. اونا اولدورمیه هنج کس جورت انله میردی. گون لرین بیر گونو پادشاه بیر پییالیه قیزیل دولدوروب جار چکدیردی کی، آی جاماعت، آخی سیزده بیر کیشیلیک یوخدورمو؟ آی آدم لاری قیریپ یوخ ائلدی. کیمده هونر وارسا، بو قیزیل لاری آلسین، گندیب آیینی اولدورسون، قوی جاماعتین جانی بو آبی دان قورتارسین. هامی قورخوسون دان باشینی یتره دیکمیشدی، هنج کس دن سس چیخمیردی. کناردا کاسیبلیق دان اووردلارینین سومویو چیخمیش آریق، جانسیز بیر کیشی دایانمیشدی. او بیردن ایرملی یتریری ک دئدی:

- پادشاه ساغ اولسون، منیم یئددی قیزیم وار، ایشلمکله یوان چۆری ده چاتدیرا بیلیم. بئله یاشاماق دانسا اولمک فرض دیر. او قیزی لی وئر آپاریم، ئوشاق لار خرچلیب دولانسین لار. من ده گندیم آیینی اولدورمیه. اگر من آیینی اولدورسم، جاماعتین جانی قورتارار، یوخ، آی منی یئرسه، هنج اولماسا جانیم بو حیات دان قورتارار. پادشاه قیزی لی یوخسولا وئردی. کیشی قیزی لی سئوینجک ائوه قویوب گلدی کی، آیینین یترینی منه گۆستردین. دئدی لر کی، باخ، او هوندور قعیانین اوستونه چیخ. اورادا بؤیوک بیر داش وار. آی همین داشین آلتیندا کی یووادا یعطیر. کیشی همین یتره چیخدی. گۆردو کی، آی باشینی پنجه لری نین آراسینا قویوب ئوزانین، انله بیل بیر آزدان پارچالایاجاغی آدم حاقیندا فیکیرلشیردی. کاسیب انحالجا داشین اوستونه چیخب دئدی:

- آی، ظالم او غلنون آیبسی، چیخ بری، داوا ائلیک. منی جورت لی ائدن یوخسوللوق یانیمدادی، او، منی بورا گتیریب. اونسوز دا اونون هونری ایله من سنی اولدورملیم. آی اوز-اوزونه چوخ فیکیرلشدی کی، یوخسوللوق نه اولان شنیدی، توپ دئییل، قیلنج-خنجر دئییل، یقین بو یئنی سلاح نؤوودور. بو کیشی کی، بئله جورتله دانیشیر، او بو سلاحا منی اولدورجک، یاخشیمی بودور کی، بو پادشاهین تورپاغین دان ئوزاقلشیم. آی بو سوزلری دئییب گۆتورولدو. او قدر قاچدی کی، باشقا پادشاهین تورپاغینا چاتاندا دایاندى. گۆردو کی، دونیا گۆرموش قوجا بیر کیشی مال اوتاریر. آی فیکیرلشدی کی، بو سلاح نؤوونو انله بو کیشی دن سوروشسام، بیلر. یاخینلاشیب کیشیه دئدی:

- عمی، فیلان پادشاهین تورپاغینا دادانمیشدیم، گوزار انیم دا پیس کئچمیردی. بیر کیشی گلیب چاغیردی کی، آی، ظالم او غلنون آیبسی، چیخ داوا ائلیک. من سنی اولدورملیم، چونکی منی جورت لی ائدن یوخسوللوق یانیمدادی. من بو سلاحین آدینی انشیتجک دایانماییب قاچدیم. عمی، بو نه سلاح نؤوودور؟ سن بو سلاحی تانیبیرسانمی؟

- بلی، آی قارداش، بیر زامان لار پادشاه ایدیم، او یوخسوللوق غضبلنده تاختیمی تراج ائدیپ، قددیمی انله ایدی کی، هله ایندیبه قدر اونا دوزله بیلیم. یاخشیمی بودور کی، دایانما، بورادان دا قاچ. آی اورادان دا باشلاپیر قاچماغا.

میرزباقینین ودی

کئچن عصرده سالیان شهرینده حاجی زامان آدلی وارلی بیر تاجیر اولورموش. همین شهرده کاسیب، لاکین حاضر جاو ابلیغی ایله سئچیلن میرزباقی آدلی بیر نفر کیشی ده باشاییرمیش. حاجی زامان، میرزباقی نین یوخسول اولماسینا باخمایارق، عیار و حاضر جاواب اولدوغونا گۆره حۆرمتمینی ساخلاپیر و اونونلا یاخین دوستلوق اندرمیش. حاجی زامان، میرزباقیه بورج اولاراق خئیلی پول وئریر. میرزباقی ده همین پوللا سالیاندا بیر دوکان آچیب عائله سینی دولان دیریرمیش. بیر گون شهرین آدلی-سان لی آدم لارین دان بیرین توی مجلسینده میرزباقی آیاغا دوراراق، دئییر:

- هزرات، سوفره اوستونده ائدیلن دعالار و آرزولار چوخ زامان موستجب اولور. شهریمیزین ان حۆرمتملی و وارلی تاجیری حاجی زامانین اولادی اولمور. من آرزو ائدیرم کی، حاجی زامانین بیر اوغلو اولسون. سوز وئریم

کی، منه موشتولوق گتیرن آداما دوکانیمین آچارینی وئرجم. حادثهدن بیر مدت کئچیر. عادتى عذره، میرزباقی اوز دوکانیندا قیزغین آلیش-وئریش انتدییی زامان گورور کی، اونون دوکانینا طرف خنئیلی آدام یویوره-یویوره گلیر. میرزباقینی تعجبوب بورویور و اوز-اوزونه فیکیرلشیر کی، اگر توی قاباغی گلیبلرسه، هدیهه آلماق اوچون جاوانلار گلردی، بس قاچا-قاچا گلن لرین هامیسی نییه یاشلی آداملاردیر؟ یویورن لردن بیرنجیسی اوزونو دوکانا چاتدیران کیمی:

- میرزباقی، تئز اول، موشتولو غومو وئر، باخ من هامی دان قاباق گلیمش، - دئییب الینی آچراق، هوشونو ایتیرمیش حالدا داخیلین اوستونه بیخیلیر.

سونرا گلن لر ایسه تنگنفسلیکدن اوزلرینی گوجلہ ساخلایاراق، هر هسی بیر طرفده دیوارا سوئکنیردی. میرزباقی هنج بیر سوز دئمهدن بیرنجی گلنه اوچ، قالانلارینا ایسه بیر ماناتدان پول پایلاپیر. قاباقجا دوکانا گیرن اوزونه گلنده، اوچوندا آچار اوزینه اوچلویو گوروب برکدن قیشتیریر:

- سن نه یالانچی آدامسانمیش، بس تویدا وئر دبیین سوز؟
میرزباقی کئفینی پوزمادان:

- اولجه سیز دئیین گوروم، من نه اوچون موشتولوق وئرملیم؟
- گوزون آیدین اولسون، میرزباقی، حاجی زامانین آروادی بیر اوغلان دوغوب. بیز ده انشی دن کیمی سنه موشتولوغا گلیمشیک.
میرزباقی گولرک:

- بی، سیزی خئییر خبر اولاسیز، دئییب پایلادیغی پول لاری گئری آلیر، بیرنجیه بنش، قالانلارینا ایسه بیر ماناتدان پول وئریر.
بیرنجی گلن اوزونو تورشوداراق:

- میرزباقی، بس نییه موشتولو قچویا آچار اوزینه بنش مانات وئریر سن؟
میرزباقی اوزونو گلن لره توتاراق دئییر:

- آ کیشی لر، اونو بیلین کی، من سوزومون صاحبیم، من یالانچی آدام دئییم. ایندی سیز تویدا دئییمی تکرار ائدین.
- سن تویدا دئدین کی، حاجی زامانین اوغلو اولسون، منه موشتولوق گتیرنه دوکانیمین آچارینی وئرجم.

- آی آتانیز رحمتلیک، دوز دئییر سینیز. بس دوغان کیم دیر؟
موشتولو قچو ترس-ترس میرزباقینی سوزرک:

- ننجہ کیم دیر؟ حاجی زامانین آروادی.
- بورادا تعجبوبلو نه ایش وار؟ آروادین پنشهسی ئوشاق دوغماقدی.
انشیدین، من بیئه تکرار ائدیر هم، حاجی زامان اوغلان دوغاندا کیم موشتولوق گتیرسه، دوکانیمین آچارینی اونا وئرجم، - دئیہ میرزباقی سوزونو تکرار ائدیر.

کؤمور آلماسی

بنالیقلا مشغول اولان بیر کیشی واردی. اونون آروادی گوزل و صداقتلی ایدی. محببت بنانین اوربینه صافلیق، قوللارینا یئنیلمز گوج وئر میشدی. ایشلینده ائله اورکله ایشلیردی کی، یورولماق نه اولدو غونو بیلمزدی. لاکین بنانین بو خوشختلییی ئوزون سورمه‌دی. اورپی قدر سئودییی

آروادی وفات ائتدی. بو شهرده لوتولار یاشاییردی. اونلار بننانین وارینا صاحب اولماق اوچون، اوزلرینین اویناشلارینی خالا قیزی آدی ایله بننایا وئریب توی ائلییرلر. لوتولار آروادی اویره دیرلر کی، سن اوزونو مؤحکم خستلییه وور. بننانی اینان دیر ارسان کی، منیم خستلییمین درمانی کومور آلماسی دیر. قوی شهر بشحر کومور آلماسی آختارماقدا اولسون، قایى دانا قدر بیز یئیب-ایچیب کئف ائلیریک. بننا ایشدن گلنده گورور کی، آرواد یورغان دوشکده یعطیر. ائله زاریبیر کی، هیق قیلتیسی عالمی باشینا گؤتوروب.

بننا سوروشدو:

- آرواد، اولماسین آزار، سنه نه اولوب؟

آرواد چتینلیکله جاواب وئریر:

- کیشی، منیم خستلییمین علاجی کومور آلماسی دیر.

- آرواد، او نه جور آلمادی، بس اونو هارادان تاپماق اولار؟

آرواد دئیر:

- آ کیشی، من اوز اولومومو ایستیرم، اما سننن زحمت چکمینی

ایستیرم. کومور آلماسینی تاپماق اوچون گرک فیلان شهره گنده سن،

اورا دا کی، اون گونلوک بولدور. من ده سنه قییمیرام.

کیشی حاضر لانیب کومور آلماسی آختارماغا گئیر. بیر-ایکی گون یول گندن دن

سونرا، بیر دوزنده قویون اوتاران چوبانا راست گلیر. چوبان سوروشور:

- آ کیشی، یابین بو ایستیسینده هارا بئله تلسیر سن؟

کیشی جاواب وئریر:

- آی چوبان قارداش، ائمدان گیزلی دئیل، سن دن نه گیزله دیم. آروادیم

یامان خستلیب، دئیر منیم ساغالماغیمی ایستیر سنسه، گرک

منه کومور آلماسی تاپاسان. ایندی گئیر هم کومور آلماسی آختارماغا.

چوبان الینی-الینه ووروب برکدن گولور:

- آ کیشی، آرواد سنی آلدادیب، یقین اونون آشناسی وار.

کیشی اینانمیر کی، اینانمیر. چوبان دئیر:

- ایندی کی، منیم سوزومه اینانمیر سان، گل ایکیمیز ده گندک سیزه،

اولانی-بیتتی اوز گوزونله گور.

چوبان سورودن بیر اثرکک ده سئچیب کسیر. اتی خورجونون بیر گوزونه

قویور. قاپییا چاتاندا کیشینی ده خورجونون او بیری گوزونه قویور. قاپینی

دؤینده قولدورباشی باپیرا پیخیب گورور کی، چوباندی، چینی نیند ینکه بیر

خورجون وار. قولدورباشی سوروشور کی، قارداش سیزه کیم لازیم دیر. چوبان

جاواب وئریر کی، بو ائوین صاحبی بننا منه تاپشیر میشدی کی، بیر جمعدک

گئیر، ایندی همین جمعدی گئیر میشم. قولدورباشی چوبانین ایچری کئچمسینه

ایجازه وئریر. چوبان کونجون بیر طرفینده خورجونو یئره قویوب

جمعدی چیخاریر و اوزو ده خورجونون یانیندا ایلشیر. گورور کی، لوتولارین

مجلیسی یئمک-ایچمکله دولودور. خاننده چالیر، بونلار ایسه کئفله

یئیب-ایچیب اویناییرلار. آرواد اورتالیغا چیخراق اوخویور:

اریمی گوندردیم کومور آلماسینا،

سیز چالین، من اویناییم.

او کیشی نین گئتمسینه، آ گئتمسینه،

او کیشی نین ایتمسینه، آی ایتمسینه.

هاجی اورتالیغا چیخراق:

آلمانی قویوم باجایا،

قورخورام آما آجییا.

بیر بوسه وئر، من هاجییا،

او کیشی نین گئتمسینه، آی گئتمسینه.

قولدور مارال:

آلمانی قویوم خارالا،

قورخورام آما سارالا.
بىر بوسه وئر, من مارالا
او كىشى نىن گنتمسینه, آی گنتمسینه.
لوتو:
آمانى قويدوم قوتويا,
بو قوتودان او قوتويا.
بىر بوسه وئر, من لوتويا,
او كىشى نىن گنتمسینه, آی گنتمسینه.
چوبان اوزونو خورجونا توتاراق:
چوبانام گزدیم دوزلری,
خورجوندان باخیر گۆزلری.
انشیتدینمی بو سۆزلری?
چیخ خورجوندان, چال دۆنك,
لوتولارین كللسینه, آ كللسینه.
چوبان خورجونون آغزینی آچیر. هر ایکیسی بىرلشیب لوتولاری دۆیور, آروادی
دا قووورلار.
بننا چوبانلا اومورلوک دوست اولور.

قازینین دوغماسی

بیری واردی, بیری یوخدو, بىر قاضی واردی. قاضینین وار-دؤولتی حددیندن
آرتیق ایدی. قاضی قارشیسینا بئله بىر مقصد قویموشدو کی, گرک من
قىرخ آرواد آلیب-بوشایام. قاضی دندیی سۆزه عمل ائدرک اوتوز دوققوز
آرواد آلیر و هر سینی بىر بحانه ایله بوشاییر. قاضینین بو بدمل حرکتی
بوتون شهره جار اولور.
گونلرین بىر گونونده اری اولموش دول بىر قادین قاضینین بو حرکتینی
انئشی دیر, اونا اره گنجینینی قت ائدرک, اوزونه سۆز وئریر: گرک من
قاضینین باشینا ائله بىر اویون آچام کی, اوز آدینی دا ئونوتسون. قادین بو
فیکرله یاخشى گئینیب-کنچینیب قاضینین قاباغینا چیخیر. بئله گۆزل, یاراشیق لی
بىر قادینی گۆرن قاضی, بىر کۆنولدن مین کۆنوله قادینا وورولور.
اونا انلجی گۆندریب, شرطینی ده بیلدیریر کی, اگر همین قادین بوتون من
ایستین خۆرکلری بیشره بیلرسه, من عومروم بویو اونونلا خوشبخت
یاشایا بیلرم. قادین دا انلجی لره آچیق شکیلده بیلدیریر کی, من قاضینین
تکلیفینی قبول ائدیر و اونون اوری ایستین خۆرکلری لاییقینجه حاضر لایاجاغیما
سۆز وئریرم. سیز ده, قاضییا دئیین کی, من اولن اریمدن
سونرا, ایکنجی اره گنتمیجیمه آند ایچمیشدیم. اما قاضینین دا
منیم کیمی آرواد اولدوغونو بیلیب, اونونلا آنا-باجی کیمی دولانا بیلجیمه
ایناتیر و اندیمی پوزورام, من راضی. انلجی لر آروادین سۆزونو
قاضییا چاتدیراندا, قاضینی تعجبوب بوروسه ده اوز اینادیندان ال چکمیب,
همین قیرخینجی آروادلا ائولنیر. ائوده قاضی هانسی خۆری طلب ائدیرس,
آرواد الوستو اونو سوفریه حاضر ائدیر. قاضینین سۆزو تمیز کسلییر. بىر گون
قاضی آرواددان سوروشور:
- من سنه انلجی گۆندرندنه سن جاواب وئریشدین کی, قاضی دا
منیم کیمی آرواد اولدوغونا گۆره, اونونلا ائولنیمیمه سۆز وئریرم.

آرواد، بو نه سۆز ایدی؟

آرواد جاوابیندا دئییر:

- آکیشی، یاخشی کی، یادیما سالدین، سن سحره قدر دوغاجاقسان.
اونا گۆره گرک من سنه حاضرلیق ایشی گۆروم.

قاضی:

- آرواد، گل سن منیم باشیما جوراب هۆرمه، کیشی ندی، دوغماق
ندی؟

آرواد بیر آز دا اوزونو تورشوداراق:

- آکیشی، گل سن منیم سۆزومو قریبلییه سالما. هر حالدا من
آروادم، بئله شئی لری یاخشی بیلیرم. من سنه باخاندا، دوغوش واختینی
بیلدیم. سن سحره آنجاق چیخارسان، قوی من حاضرلیق ایشینی گۆروم، -
دئییب، قاضینین حددن ضیادا ایری، پیلی قارنینی اللری ایله یوخلادی و
علاوه انتدی کی، کیشی، گۆزوموز آیدین اولسون، اوزو ده اوغلاندى.
قاضی آروادین سۆزونه گاه اینانیر، گاه اینانمیر. آنجاق قورخوسون دان
قارنینا مؤحکم سانجی دولور، انله بونا گۆره ده قاضی مؤحکم شوبحیه
دوشور.

آرواد گوندوزدن قونشولوقدا بیر قادینین ئوشاغا یاتیب بیر اوغلان
دوغدوغونو بیلیردی. آخشام قاضی شیرین یوخویا گئنده اوزونو همین
قونشویا سالاراق، یالوار-یاخار، بیر آز دا پول-دان-پارادان قونشو آروادا
وئریب، بیر گنجلییه ئوشاغا آلیب ائوه گئیریر. آرواد قاضینین یورغانینی قال دیریب،
ئوشاغا انحالجا اونون یانینا قویور. اوزو ده یاتاغینا ئوزانیب دقتله
قاضینین حرکتینه فیکیر وئریر. انله قاضی بیر بالاجا ترپنن کیمی یانیندا
چاغا ویغیلتیسی انشیدیب دیک توللانیر. چاغانی گۆرن قاضی دیلی توتار-توتماز:

- آرواد، آرواد! - دئییه قیشقیریر.

آرواد جلد اوزونو قاضییا بئتیررک:

- نه وار، آکیشی، اولمایا من دئییدی؟

قاضی یازیق-یازیق ئوشاغا گۆستررک:

- ه، ائویم بیخیلیب، آرواد، دئیهمن سن دئییدی. اما انل ایچینده

یامان بیاییر اولدوم.

آرواد ئوشاغا باخاراق، دئییر:

- آکیشی، اوریینی سیخما، حالدان دوشرسن، الله شوکور، گۆزون
آیدین اولسون، چوخ آسان قورتاریبسان، اوزو ده اوغلان ئوشاغا. ترپنمه، قوی
گۆبیینی کسیم.

آرواد قاضینین پیلی قارنینی بیر آز سیغالادیق دان سونرا، قالین بیر شاللا
بئلینی مؤحکم چکیر و الوستو قاضییا بیر قازان یاغلی قویماق بیشریب
یئدیز دیریر. ئوشاغا اوز یاتاغینا قویوب قاضینین اوستونو برک-برک باس دیریر
کی، اوزونو سویوغا وئرمه. سحر اوزونوزه خئییرلیکله آچیلسین. سحر آچیلاندا
اوچ-دۆرد نفر ایش اوچون قاضینین یانینا گلیرلر. قاضینی یاتاقتا
گۆرنده آداملار اوزونو اونا توتاراق دئییرلر کی، قاضی آغا، اولماسین آزار،
نه اولوب؟ قاضی آغزینی آچمامیش، آرواد چاغا قوجاغیندا گلن لره دئییر
کی، قارداشلار، قاضینی ترپه دیب اینجیتمیین، قاضی ئوشاغا یاتیب، باخ بو دا
اونون اوغلو. گلن لری حیرت بورویور. قاضینی ایسه خجالت تری باسیر. قاضی
انله بیر وضعیته دوشور کی، یئر یاریلسایمیش، ئوتانديغین دان دیری-دیری یئره
گیرمیش. آداملار گئندن دن سونرا، قاضی اوز-اوزونه بیر خئیلی دوشونور کی،
بو ساعت عالمه جار دوشجک، هامی انشیدجک کی، من ئوشاغا یاتمیشام،
یانینا آخیشیب گلن لرنی منی بو وضعیته گۆرسه لر، منه اولوم فرض دیر.
یاخشییسی بودور کی، لاپ ذاحی لی اولسام دا بو ویلایتدن ئوزاقلاشیم. او،
بو فیکیرله ائودن چیخیب، باشقا ویلایتلره اوز قویودو. قاضینین بوتون وار
- دؤولتی آروادا قالدی.

آرادان ایبیرمی ایل کنچیر. قوربت ویلایتلری سرسری کیمی دولانان قاضینین

صبری تمیز توکنیر. او, بیر گون بئله قارارا گلیر کی, آرتیق آرادان ایبیری ایل کئچیب, ایندی اولان احوالات هامینین یادیندان چیخمیش اولار, من اوز وطنیمه قاییدیم. قاضی یاشادیغی کنده چاتاندا, گورور کی, یئر اوستونده ایکی نفر قونشو کندلی ساواشیر. او دئییر کی, بو یئر منیمدی, بو دئییر کی, یوخ, منیمدی. قاضی اونلارا یاخینلاشیب سوروشور کی, قارداش, نییه ساواشیر سینیز? کندلی نین بیری جاواب وئریر:

- آ قارداش, بو یئر قاضی دوغان ایلدن منیم اولوب, ایندی بو کیشی ایستئیر کی, یئریمه صاحب اولار.

قاضی بو سوزو انشی دن کیمی کور-پنشان گنریبه, گلیدی ویلایته قایتمالی اولور.

عیار حسنین آت آلماسی

گون لرین بیر گونو عیار حسن یاخشی بیر دیلبوز آت آلماق هوسینه دوشور. لاکین ایمکانسز لوقدان بیر آز پول آلماق مقصدیله ایبراهیم خانین یانینا گلیر. خان اوز خانیمی ایله ائیواندا اوتوروب صحبت ائدیرمیش. پیللکهنین آشاغی سیندا دایانان عیار حسنی گورن کیمی تانییب یانینا دعوت ائلییر, گلیشی نین مقصدینی سوروشور. عیار حسن جاواب وئریر:

- خان ساغ اولسون, یاخشی بیر دیلبوز آت آلماق فیکریندیم, دی گل کی, پولوم آز دیر. خاهیش ائدیرم منه بیر آز پول وئرهن.

خان سوروشور:

- سنین نه قدر پولون وار?

عیار حسن جاواب وئریر:

- خان, باشینا دونوم, جمعی بنشجه ماناتیم وار, یاخشی آت ایسه باحادیر. خان دئییر:

- عیار حسن, او بنش مانات پولونو دا وئر منه, همین پولون اوستونه اوتوز بنش مانات قویورام. قیرخ مانات پولو قویاق, باخ, بو قیرخ قدملی پیللکهنین سون پیللسینه. بو قیرخ پیللنی اننه قدر منی گولدره بیلسن, اوز پولون دا و من قویاجیم اوتوز بنش مانات دا سنین حالال خوشون اولسون, آپار نه آلیرسان آل. یوخ, گولدره بیلمدین, بنش ماناتینی آلیب, اوزونو ده مؤحکم دؤیدورجیم. شرطیمیز ده بئله اولسون کی, قیرخ پیللنی اننه قدر نه سوروشسان و نه دئنسن, حیرصلنممک شرطیله جاواب وئرجم.

عیار حسن راضیلاشیر. اوزو خاناساری, پیلله لری دال-دالی ائتمیه باشلائییر. عیار حسن:

- خان ساغ اولسون, سیز بو پیلله لری پییادا قالخیب-ائئیر سینیز?
- بلی.

- خان ساغ اولسون, بس بو کاروانسارا بویدا اولوری نئجه, اونلاری دا پییادا گزیب دولانیر سینیز:

- یوخ, قاطیرا مینیب گزیرم.

- انله من ده اونو فیکرلشمیشدیم, قاطیر اولماسا بو بویدا پیلله لری, او بویدا کاروانسارانی پییادا گزیب-دولانماقی اولار?

عیار حسن گورور کی, قاراقاباق خانین هئچ دوداق لاری دا قیمل دانمیر. یئنه سوروشور:

- خان ساغ اولسون, بو وزیر لر اولماسا, خان لار اوز ویلایت لرینی نئجه ایداره ائدر لر?

- نئج? سنین سوزون دن بئله چیخیر کی, خان لارین بئینی یوخدور?

- خان ساغ اولسون, من سیزی دنمیرم ها, اما انشیتدیییمه گوره,

دئییر لر کی, خان لارین باشی اولسا دا, بعضی لری نین بئینی یوخدور.

- نئجه یعنی بئین لری یوخدور?

- خان ساغ اولسون, انشیتدیییمه گوره, بیر خانین او غلونو باشین دان خستلیک توتور. بیر طبیب چوخ فیکرلشدیکدن سونرا خان او غلونون باش قافاسینی

آچیب گؤرور کی، بئینین بیر یئرینده دده وار. بئینی چبخاریب کنار قویور. ائله بو واخت خانین او غولونا موشتولوقچو گلیر کی، گوزون آیدین اولسون آتان اولوب، تتر گل، سنی آتاتین یئرینه خان قویورلار. خانین اوغلو سئوینجک یئریندن ترینیر. بونو گورن طبیب اوغلانین آرخاسینجا قیشقیریر کی، آ کیشی، بیر دایان، هنج اولماسا قوی بئینی یئرینه قویوم، یئنه گنت، آخی سن بئینیسز هارا گندیرسن؟ خان اوغلو جاواب وئریر کی، رحمتلییین اوغلو، باشقا ایشه گنتمیرم کی، خانا نه بئیین، وزیرینکی وار. خان ساغ اولسون، ائشیدیبیمه گوره، ایندییه قدر او ائله بئینیسز ایشلییر، سیز ده ائشیدیبینیز، خان؟

- خنیر، ائشیتیمیشدیم، اما ایندی ائشیتدیم.

اوز بنش ماناتینین دا الیندن چبخدیغینی حیسس ائدن عیار حسن یالوارماغا باشلایر:

- باشینا دؤنوم خان، پولونو-زادینی ایستیرم، او بنش ماناتی دا اوزگهمن

بورج آلمیشدیم، ائله اوز پولومو وئر چیخیم گندیم.

- یوخ، شرطه گوره ئودوز سان، وئرهسی دنیلیم.

سون پیللیه چاتحاجاتدا بنش ماناتینین دا حدر گنتدیبینی گورن

عیار حسن:

- خان، گوروم سنین هنج اوزون گولوب، عینین آچیلما سین. سن ائله من

یازیغین بنش ماناتینا مؤحتاجمیشسانکی!

بو سؤزلری ائشیدن خانین سون پیللهده مؤحکم گولیمی توتور و

شرطه عمل اندرک پولو وئریر.

کئچلین ناغیلی

بیری وار ایمیش، بیری یوخ ایمیش، بیر کئچل وار ایمیش. کئچلین قوجا بیر

آناسی وار ایمیش. دونیانین وار-دوولتیندن کئچلین بیر جیریق ججیمی، بیر

ده کؤحنه هسبری وار ایمیش. قوجا آناسی ایله کئچل بیر قارنی آج، بیر قارنی توخ

اولمه-دیریل گوزران کئچیریرلریمیش. بیر گون کئچل آناسینا دئییر:

- آنا، قاباقدان یاغی کیمی قیش گلیر. دئییرلر بو قیش ائله سرت قیش اولاجاق

کی، یازا سلامات چبخانی بارماقلا گؤستر جکلر. اگر من بیر قازانچ

پولو آختاریب تاپماسام، بو ایشیقلی دونیادان الیمیزی اوزمهللی اولاجاییق.

قاری دئدی:

- آي سنین کئچل باتشین باتسین، ائله سنین پول قازانماق او قارت کئچل

باشینا یاراشیر.

کئچل قازانچ الده ائتمک مقصدیله، آناسینا بیر سؤز دئمهدن

پادشاهین یانینا یوللاندی. قاپیچی لار کئچلین دؤشوندن ایتلدی لرسه ده،

کئچل ال چکهدی کی، من پادشاه خئییرلی بیر سؤز دئیجم. قاپیچی

شاه خیر وئردی:

- شاه ساغ اولسون، بیر کئچل سیزی گورمک ایستیر، دئییر کی، من پادشاه

خئییرلی بیر سؤز دئیجم.

شاه دئدی:

- بوراخین، قوی گل سین!

کئچل شاه باش اییب دئدی:

- ائی بویوک شاه، من ایستیرم سنه ائله بیر تاج باغیشلایم کی،

عومرو بویو مندن راضی قالاسان.

شاه دئدی:

- کئچل، منیم تاجیم قیزیلدان دیر، سن منه نه جور تاج باغیشلا یا

بیلرسن کی، منیم اوز تاجیمدان قییمتلی اولای بیل سین؟

کئچل دئدی:

- شاه ساغ اولسون، منیم سیزه وئرجیم تاجین ایکی خصوصیتی وار.

بیرنجیسی بودور کی، همین تاجی سیز باشینیزا قویان کیمی، کیم سیزین یئرینیزه

کئچمک فیکرینه دوشوبسه، سیز او خاین آدمی تانیا جاقسینیز. ایکینجی

خصوصیتی ده اوندان عبارت دیر کی، همین تاج باشینیزدا اولان کیمی، هر

کیمین اوزونه باخسانیز, همین آدامین آتاسیندان خبرسیز اولدوغونو,

یعنی بیج آدم لاری درحال تانییاجاقسینیز.

شاه درین بیر فیکره گنڊیر. اوز-اوزونه فیکرلشیر کی, شاه اوچون بو تاجدان

قییمتلی نه اول بیلر? ائله منیم باشیمدا بئله بیر تاج اولسا, تاخت-تاجیما

گوز دیکن لری تانییب باشینی بدنه نیندن اوزدوررم. هم ده او قدر

هرم لریم وار کی, اونلاردان دوغولان ئوشاق لارین آتاسی اولوب-اولمادیغینی

دا بیلرم. شاه اولجه قورخویا دوشدو کی, کنچل بو تاجین قییمتینی

چوخ باحا دئیجک. اودور کی, سوروشدو:

- کنچل, سنین تاجینین قییمتی نچه اولاجاق?

کنچل جاواب وئردی:

- شاه ساغ اولسون, اما اونو دا دئییم کی, سیز بیر هفته دن سونرا

بوتون سارای عیان لارینی دا توپلایار سینیز, تاجقویما گونو موناسیبتیله,

همین دبدبلی مجلسده من تاجی گتیریب اوز الیمله سیزین باشینیزا

قویاجام. سیز همین مجلسده ایشتراک ائدن بوتون دوست و دشمن لرینیزی

ده تانییاجاقسینیز.

شاه راضیلاشیب خزینداری چاغیرت دیریب کنچله یوز قیزیل وئردیریر و چوخ

راضیلقا یولا سالیر. کنچل ائوه گلنده سئوینجله آناسینی چاغیریر, قیزیل لاری

اورتالیغا توكنده, قارنین گوزلری دام اوستونه چیخیمیش دانا گوزو کیمی

بویویور. او, قورخا-قورخا اوغلونا:

- آسنی وورغون وورسون, سن کیمین ائوینی بیخیمسان, بو نه قیزیل دیر?

کنچل گوله-گوله جاواب وئیر:

- هئج قورخما, آنا, بو منیم زحمت حاقیم دیر, بو قیزیل لاری پادشاه

وئریب, بونون اوزینه من اونا تاج دوزلدجیم.

قاری بیر آز دا قورخویا دوشرک:

- آسنی کنچل اولهسن, تاج ندی, زاد ندی? باشینی قارتلایا-قارتلایا

گزیرسن, اوزونه بیر پاپاق تاپا بیلیرسن? سن شاها تاج دوزلدن سن,

شاه بیم سنین تاییندی? سن گل, منی انشیت, قیزیل لاری نچه گتیرمیسن,

ائله ده آپاریب قایتار. سونرا شاه سنی اولدورتورر. سن تمیز عقلسیرسان.

- سن فیکر ائتمه, آنا, عقلمدا او شاه مندن گئری قالان دئییل.

کنچل اوچ-دورد گون یاخشی بازارلیق انندیب, یینیب-ایچیب کنفه باخدی. شاها

وئردییی وختا بیرجه گون قالمیش, اوزونو داغا یئئیردی. داغین ئوزون-ئوزون

آغ ساچاقلی اوتوندان بیر شله بیچیب ائوه گتیردی, ائوده باشلادی سبته اوخشار

بیر شئی هورمیه. آناسی ایسه ماتدیم-ماتدیم, آغزینی بوزه-بوزه اوغلونا

باخیردی. کنچل سبتی هوروب قورتاراندان سونرا, خوروزون ایکی بزکلی للییندن

تاجین اورتاسینا تاخدی, پادشاه وئردییی قیزیلین بیرین ده سبتین

قباغینا برکیتدی. کنچل دوزلندیی تاجی بیر سینیه قویوب, اوستونه ده

اورتوک چکدی. پادشاه خبر چانتدیردی کی, ائی بویوک شاه, مجلسینی دوزلت,

بوتون آدم لارینی دا بیغ, تاج حاضر دیر, گتیریب گلیرم. پادشاه دبدبلی,

گوزل بیر مجلس دوزلندی. سارای آدم لاری بیغیلیب اوتورموشدولار.

اونلار کنچلی سبیر سیزلیکله گوزلیبیردی لر. ائله بو آرادا خونچا باشیندا,

کنچل مجلسه داخل اولدو. تاج گلنده هامی آیاغا قالدی, پادشاه اوتوراندا

هامی اوتوردو. کنچل تاجی باشیندان انندیب, اولجه پادشاه, سونرا

ایسه مجلسدکی لره باش ایدی. پادشاه دندی:

- کنچل, تاجی آچ, یوخسا گورومجلیک ایستیرسن? تاج خوشموزا گلسه,

بورادا اوتوران لارین هامیسی سنه نمر وئرچکلر.

کنچل اوزونو شاها توتاراق دندی:

- حورمتلی شاه, تاجینین اساس خصوصیتی بودور کی, من تاجین اوستونو

آچاندا, کیم کی گولدو, اوندان بیل کی, همین گولن آدم آتاسیندان خبرسیز

بیج دیر. هر کیم بئرینده قورجوخسا, بیر-بیرینه گوز ووروب ایشاره ایله

دانشسا و تاجا پیس نظرله باخسا، او ساعت سیز بیلین کی، او آداملا سیزین تاجتاختینیزا

گۆز دیکن، سیزین قورخولو دوشمن لرینیز دیر.

مجلسدکی لرین هامیسی، او جمله دن شاهین اوزو ده قورخوسون دان اوزونو بیغیش دیردی. کئچل اورتویو گۆتورنده هامینی گولمک توتدوسا دا، دیلینی-دوداغینی دیشلیه-دیشلیه بیرتهر اوزلرینی ساخلادی لار. هامی دان قاباق شاهین اوزونو گولمک توتدو، اما کئچلین سؤزو یادینا دوشدو کی، بیردن گولرم، مجلسدکی لر انله باشا دوشر کی، من بیجم. شاه بارماغینی دیشلیب، اوزونو اله آلا بیلدی. کئچل شاهین قیزیل تاجینی گۆتوروب اوزونون اوتدان دوزلندی تاجی شاهین باشینا قویدو. هامی ال چالدی. دندی- لر کی، شاه ساغ اولسون، کئچلین تاجی سنین تاجین دان یاخشی توتور. شاه آلتدان یوخاری باشینداکی تاجا باخیردی. شاه دندی:

- منی ایستین کئچله نمر وئرسین.

هر طرفدن او قدر نمر وئرلیدی کی، کئچلین اورتویونون آراسی دا، سینیسی ده دولدو، قالانینی دا قوینونا-قولتو غونا دولدوردو. کئچله ی راضیلیقلا یولا سالدی لار. کئچلین آناسی گوردو کی، کئچل او قدر قیزیل کئیریب کی، عومرو بویو بیسه لر، خرجه لر قورتاران دئیل. قاری دندی:

- آی کئچل، بو قدر قیزی لی سنه نیه گۆره وئردی لر؟ اگر هوردویون سبتنه گوره دیرس، انله سبتدن من آروادلیغیملایوزونو هوررم. کئچل دندی:

- آنا، بختیمیز آچیلوب، بی، ایچ، شن یاشا، سن منیم ایشیمه قاریشما.

کئچل کئفه باخماقدا اولسون، سنه کیمدن خبر وئرم، شاهین اوغلون دان. شاهین او غلو مجلسه گیرنده، آتاسینین باشینداکی آغ اوتدان دوزلمیش سبتی گۆرنده، مؤحکم گولمیه باشلادی. شاه او غلونون گولمسینی گۆرن کیمی، درحال بارماغینی دیشله دی کی، آحا، انله دئیسه ن او غلوم بیج دیر. تنز امر انلدی کی جلااد گل سین. جلااد ایچری گیرن کیمی، اوزونو شاها توتاراق دندی:

- بویور، بویوک حؤکمدار، چۆرینی بیئمیشم، قولوم قوتلی دیر، کیمی بویورورسونوز بویورون، انله ووروم کی، بیر دامجی دا قانی بیئه دامماسین. شاه دندی:

- آپاریب منیم او غلومون بویونو وورون، من اوندان شوبلنمیشم.

هامی شاهین الینه-آیاغینا دوشوب باغیشلاماسینی خواهیش اندیردین، شاه اوز فیکرین دن ال چکمک ایستمیردی کی، ایستمیردی. آخیردا وزیر شاهین یانینا کلیب دندی:

- ائی بویوک حؤکمدار، بیر کئچل بیزیم باشیمیزا اویون آچدی، ایسته دییی قدر ده قیزیل چیرپیش دیردی. آخی باشینا قویدو غون بو تاج اوتدان هورولموش سبتدن باشقا بیر شئی دئیل. اولموش کئچل انله شرط قویدو کی، قورخوموزدان هئچ بیریمیز بیر سؤز دئییه بیلمه دیک. آلدانماغیمیز بیر کنار، هله او غلونوزو دا اولدورمک فیکریند سینیز؟ شاه دندی:

- وزیر، اصلینده من اوزوم ده بو تاجدان شوبلنمیشدیم. اوزومو

ده مؤحکم گولمک توتمشدو، اما قورخومدان منه بیج دئم سین لر

دئییه، اوزومو نورلا ساخلادیم. او غلومو آزاد اندین، اوزو ده بو مثالین اوستونو آچمایین. انله بیلریک کی، هئچ آلدانما می شیق. یوخسا عالمه یایی لار، بیز بیابیر اولاریق.

اونلار ایشین اوستونو آچمادی لار. کئچل اوزونه گۆزل بیر گوزران دوزلندی. اومورلری نین آخیرینا کیمی شن یاشادی لار.

چیرتی، چیرتی

نوشاق لاردان بیری باشچی سنچلیبر. باشچی اورتادا دایانیر، قالان نوشاق لار ایسه

دایروى دوزولورلر. باشچی الینده چوبوق اویونا باشلايیر. اول-اول
ساغ طرفده اولان ئوشاق لارا دئییر:

- چیرتی, چیرتی!

ساغداکی ئوشاق لار جاواب وئریر:

- جان چیرتی!

سولداکی ئوشاق لار دئییر:

- بیزیم چیرتی سیزین چیرتییا یالان دئی.

ساغداکی ئوشاق لار دئییر:

- کیمین ساقالینا یاراشیر?

سولداکی ئوشاق لار دئییرلر:

- هر کس آیاغینی چپ قویسا, اونون ساقالینا یاراشیر.

بوتون جرگهده اولان ئوشاق لار سولدان ساغا بیر-بیر آياق لارینی ایرهلی

چبخاریرلار. باشچییا چاتانا قدر ایرلیییرلر. باشچی یئنه اولکی سوزلری

تکرار ائدیر; سول آیاغینی ساغ آیاغینین بارماق لاری اوزرینه قویوب, ایکی

دفعه فیزالیر. ئوشاق لار اولکی قایدادا گئری چکیلیرلر.

باشچی ساغ الینی آیاغینین چنچله بارماغینین اوستونه قویور. هامی

باشچی کیمی ائدیر, باش بارماق لارینین ئوجو ایله باشچینین یانینا گلیرلر.

باشچی ال باش بارماغینی بورنونون ئوجونا قویوب دئییر:

- چیرتی, چیرتی!

ئوشاق لار اونا جاواب وئریرلر:

- جان چیرتی!

ئوشاق لار یئنه گئری چکیلیرلر. بو دفعه باشچی سول علینین باش بارماغینی

قولاغینا وئریر. ئوشاق لار دا اونون کیمی ائدیپ, باشچییا یاخینلاشیرلار. باشچی

دئییر:

- چیرتی, چیرتی!

ساغ طرفدکی ئوشاق لار جاواب وئریرلر:

- جان چیرتی!

باشچی دئییر:

- بیزیم چیرتی سیزین چیرتییا یالان دئی.

ساغداکی ئوشاق لار دئییرلر:

- کیمین ساقالینا یاراشیر?

باشچی دئییر:

- هر کس تنز قاجماسا, اونون ساقالینا یاراشیر.

هامی نیشان قویلموش یئره قاجیر. کیم گئریده قالسا, اونا دئییرلر:

- تیسباغا تیس, بوینونو قیس!

اویون آخیرا چاتینجا, هئچ کسین ایختیباری یوخدور کی, اوزو ایسته دییی کیمی

حرکت ائتسین. قایدانی پوزان لار تۆحمتلنپ اویوندان چبخاریلیر. هامی

باشچینین امری ایله حرکت ائدیر, نیزام-ایننیزاما تابع اولور.

مره

ئوشاق لار حالای گلمک شرطی ایله ایکی دستییه آیریلیرلار. اویون ایشتیراکچی لاری

اوزلرینه گیزلی آد قویوب, ایکی-ایکی گلیب موللالارین (باشچی لارین)

قارشى سیندا دورورلار:

- حالای, حالای!

موللالار دئییرلر:

- حالدیخ, قیلدیخ.

ئوشاق لاردان بیرى دئییر:

- کیمه چای لار قورودان, کیمه داغ لار داغی دان.

موللالاردان بیرى جاواب وئرر:

- منه داغ لار داغی دان.

اوزونه شرطی اولراق "داغ لار داغی دان" آدی قویان ئوشاق بیر موللایا,

”چاي لار قورودان“ دا او بيري سینه دوشور.
بو مینواللا ئوشاق لار ايکي يئره آيريلير لار. ئوزاقدا بير داش نيشان قويور لار.
هر دستهدن بيري قاچير. کيم تئز گنديب اليني داشا وورار و موللا سيني
يانينا تئز قايدار سا, قلمه چالار. کيم گئري قالسا, باشي قاپاز لانيب
سيردان چيخاري لار.

موللا, هاراي
ئوشاق لار حالاي گلک بولو ايله موللا لار (باشچي لار) آراسيندا ايکي دستيه
آيريلير لار. موللا لاردان بيري نين گوزونو بومور لار. گوزو آچيق موللانين
دستيسينده اولان لار قاچيب گيزلنير لر. گوزو بومولو موللانين ئوشاق لاري متده
اوتورور لار. او, گوزونو آچير, گيزلنن ئوشاق لاري موللا سي ايله ئوشاق لاري
آختار ماغا

باشلاير. هر يئردن کئچديکده گيزلنن ئوشاق لارين موللا سي برکدن
خبردار ليق اندير. مثلا, ”بولاغين يانيندان کئچديک“, ”درني او
تاي ادا لاديق“, ”ليني انوي نين يانيندا ييق“ و اي.ا. بو خبردار ليقدان
مقصد گيزلنن ئوشاق لارين مؤحکم گيزلنمەسي, گوزه گورونمەسي دير.
اگر آختاران موللا گيزلنن ئوشاق لاردان بيري ني گورسه اويونو ئودوموش
اولور. گيزلنن ئوشاق لار اونون گوزونه گورونمەدن قاچيب متيه گلسم لر,
اونلاري آختاران موللانين ئوشاق لاري آغيز-آغيزا وئريب برکدن ”موللا,
هاراي, موللا, هاراي!“ - دنيه قيشقيريشير لار. آختاران موللا اونلارين متيه
گيرمسيني گورمسه, گيزلنن طرفي ئودور.

يولداش, سني کيم آپاردی؟

حالاي-حالاي گنتمک بولو ايله ئوشاق لار موللا لار (باشچي لار) آراسيندا ايکي
دستيه آيريلير لار. سيرا ايله دال-دالا دوزولور لر. گنريده دوزولموش دستهدن
بير ئوشاق گلير, اونلاردان بيري نين آرخاسيندان ايرملی اينتلييب آپارير. آپاريلان
ئوشاق گئري باخمالي, آنجاق هيمله اونو آپاران ئوشاغي تانيمالي دير.
يولداش لاريندان بيري آپاريلان ئوشاغا برکدن دنيير:

- يولداش, سني کيم آپاردی؟

ئوشاق آپاراني تاپا بيلمسه, اونو دا گوتوروب اوز يولداش لارينين ايچينه قايي دير,
دستهدن بير نفر آرتير. يوخ, ئوشاق تاپا بيلمسه, آپاران ئوشاق اونو
گوتوروب اوز دستيسينه قايي دير. بو قايدا ايله اويوندا ئوشاق لارين هاميسي ايشتيراک
اندير. هانسي دسته نين ئوشاق لارينين هاميسي او بيري دستيه کچسه, او
دسته ئودوموش اولور.

قرمداش

بو اويونو ايکي و يا دورد ئوشاق اوينايير. هر ئوشاق بئش بالا جا داش حاضر لايير.
قورره (چوپ) آتيب اويونا باشلاير لار. اويونا باشلعيان داشين بيري ني
الينده ساخالما لي دير كي, بونا ساققا دنيير لر. ساققاني گويه توللاييب اووونون
ايچينده اولان داش لاري يئره توكمەلي, ساققاني گويده توتمالي دير.
اول ساققاني يوخاري توللاماقلا داش لاري بير-بير اووونو بيغمالي دير.
اساس شرط اوندان عبارت دير كي, داش گوتورولرکن نه باشقا داشا ديمەلي,
نه ده ساققا يئره دوشملي دير. ايکي الله گوتورمک و ساققاني توتماق اولماز.
داش لاري بير-بير گوتوروب قورتاراندان سونرا يئره توكمەلي, يوخاريداکي
شرطلره عمل ائتمەدن داش لاري بئردن ايکي-ايکي, سونرا اوچون بيردن, بيري ني
تک, سونرا دوردونو ده بيردن گوتورملي دير.

بون لار قورتاراندان سونرا داش لاري بير-بير ايکي بارماغين آراسيندان
کئچيرمەلي و بارماق آراسيندان, کئچيريلميش داش لارين هاميسيني بير يئرده
گوتورملي دير.

سونرا داش لار بارماق لارين هاميسينين آراسيندان بير-بير کئچيريلملي دير.

بو شرطی ده بیتیریب، داش لاری بیر قاریش مصافده بیر-بیریندن آرالی قویورلار. ساققانی یوخاری آتاراق یئردکی داش لاری سوروشدوروب بیردن گؤتورملی دیر. ساققادان باشقا بیر داش اوووجدا ساخلانیلیر. ساققانی یوخاری آتیپ توتماقلا داشین بیرینی اوووجوندان یئره سالیب، جلد بیرینی یئردن گؤتورملی دیر کی، بونا یومورتلاماق دئیرلر. ایکی-ایکی و اوچ-اوچ داشی یئره سالیب، بیرینی گؤتورمک لازیم دیر. بوندان سونرا شاققیداما گلیر. یعنی، داش لاری یئردن بیر-بیر اوووجونا بیغیرلار. آخیردا یولداشی بیر داشی ایشدش تعیین ائدیر. او داش ال دیلممیش قالیر. بو ایشدش بیردقلیه بارماق لارین آراسیندان کئچیرمک لازیم دیر. بونلارین هامیسینی سحوسیز، بیر دفعهیه اوینایا بیلن قالیبیت قازانیر. داشی یئردن گؤتوره، بارماق آراسیندان کئچیره بیلیم، ساققانی یئره سالان و داشی گؤتورکن، الینی باشقا داشا ووران ئودوز موش اولور.

موز-موزو

بو او یوندا اوچ نفر ایشتیراک ائدیر. ئوشاق لارین بیر یومرو، بیر یاستی داشی اولور. اونلار بیر-بیر یاستی داشلا یومرو داشی وورورلار. یومرو داش وورولاندا نه قدر گئدرسه، او مصافنی آدیمل اولچورلر. شرط قویولان مصافیله کیم قاباقجا داشی، ووروب آپارارسا او، او یوندا ئودموش اولور.

بنؤوشه

ئوشاق لار اوزلرینه ایکی باشچی (موللا) سئچیرلر. "حالای-حالای" گلمکله ایکی دستیه آیریلیرلار. دستلر بیر-بیریندن یوز آدیم آرالی ال-اله توتوشوب دایانیرلار. باشچی لاردان بیر او بیریسینه دئیر:

- بنؤوشه!

او بیرسی جاواب وئریر:

- بنده دوشه!

اولکی موللا دئیر:

- بیزدن سیزه کیم دوش؟

او بیر موللا ئوشاق لارین بیرینی آدینی چکیب دئیر:

- علی، یاخود، قمر دوشه!

علی، یا قمر جرگدن آیریلیب، یویوره-یویوره ال-اله توتوش ئوشاق لارین سفینی یارمالی دیر. بورادا گوجلولوک اساس شرطلردن دیر. اگر او یونچولاردان بیر گوج وئریب ال-اله توتوشموش ئوشاق لارین الینی بیر-بیریندن آیرسا، او بیر طرفه کئچه بیلسه، بیر ئوشاق دا گؤتوروب یئنه اوز اولکی یئرینه قایی دیر. یوخ اگر کئچه بیلمه، اورادا قالمالی، او دستیه قوشولمالی دیر. هانسی طرف ئوشاق لارین هامیسینی اوز طرفینده ساخلایا بیلسه، او دسته او یوندا قالیب گلیر، او بیر طرفی تۆحمتلیر.

آرتیرما

ئوشاق لار ایکی دستیه آیریلیرلار. قورره (چۆپ) آتیرلار. قورره هانسی دستیه دوشسه، او دسته آشاغی ایلیلیر. او بیر ئوشاق لار بیر-بیر اونلارین اوستوندن آتیلیر، آخیرا چاتان ئوشاق یئره ایلیلیر. بو مینواللا سیرا اولدن آرتیر، آخیردان آزالیر. مثلا، ئوشاق لارین هر دستسینده اون ئوشاق اولارسا، اونو دا آشاغی ایلیلیر. ایکیجی دستنن عضولری بیر-بیر اونلارین اوستوندن هوپیانیب، اوزو اونلارین سیراسیندا آشاغی ایلیلیر. هامی آتیلیب قورتاراندان سونرا،

آشاغیا ایلمیش یئنی بیر دسته یارانیر. بیرنجی دسته نین ئوشاق لاری بیر-بیر
آیاغا قالخیب، آشاغی اییلن ئوشاق لارین اوستون دن هوپیانیرلار. بو مینواللا
اویون داوام اندیر.

گۆزباغلیجی

ئوشاق لار یئنه ده ایکی دسته ایریلیرلار. باشچی لاری نۆبه ایله ئوشاق لارین
گۆزلرینی مؤحکم باغلایب مئیدانا بوراخیرلار. بیر ئوشاق داش چاقیلدا
و یا سس چیخاریب قاچیر. گۆزوباغلی ئوشاق چوخ اذینله سس اندنی
توتور، گۆزوباغلیق دان آزاد اولور. توتدوغو ئوشاغین گۆزونو باغلایرلار.
بنله-بنله اویون داوام اندیر.

سیچان-پیشیک

ئوشاق لار دایروی ال-اله توتوشورلار. باشچی اویونچولاردان بیرینی پیشیک،
بیرینی ده سیچان آدلان دیریر. سیچان قاچیر، پیشیک قوور. ال-اله توتوشان لار
سیچانا

ایمکان و ئرمیرلر کی، ایچری گیرسین. پیشیه ایسه یول لار آچیق دیر. سیچان
ئوشاق لارین قول لارینین آراسین دان سوخلوب ایچری گیریر، بنه بایرا چبخیر.
نهایت، پیشیک سیچانی توتور. ایندی ده دیگر ایکی ئوشاغین بیری سیچان، دیگری
پیشیک اولور. اویون داوام اندیر.

بو اویونون باشقا اریانتیندا ئوشاق لار سیچانی دؤورنن ایچریسینه
بوراخمالی دیرلار.

سیچان هانسی ئوشاغین قولونون آلتین دان دؤورنن ایچریسینه
گیره بیلسه، او، سیچان اولور. پیشیک ایسه باشچی طرفین دن دهیش دیریلیر. بو
اریانتدا جزا سیچان اولماق دیر.

دیردؤیمه

ئوشاق لار ایکی یئره ایریلیب، بیر دایروی جیزگی چکیر و قورره آتیرلار.
قورره هانسی دسته دوشسه، او دسته متیه-دایریه گیریر. ئوشاق لار هرسی
آیاغینن آلتینا بیر توققا قویور. دایرمدن کناردا قالان لار توققانی گۆتورمیه
چالیشیرلار. دایردکی لر ایسه ایعقلا وورور، توققالاری گۆتورمیه یول
وئرمیرلر. دایرمنن ایچریسینده اولان لار کنارداکی لاردان بیرینی ایعقلا
وورسا، دایردکی ئوشاق لار کنارا چبخیر، کنارداکی لار دایریه گیریرلر.
کنارداکی اویونچو ایچریدکی لردن بیرینی علی ایله توتوب دایرمدن چیخارا
بیلسه، اونو بیر نفره هواله اندیب ساخلا دیر و بییسیز قالمیش توققانی
گۆتورمیه جهد اندیر. بو زمان ایچریدکی لر هم اوز توققالارینی، هم
ده چۆلکی یولداش لارینن توققالارینی قورومالی اولورلار. یاخود عکسینه،
ایچریدکی لر چۆلکی لردن بیرینی فنله توتوب دایریه سالسالار، دستلر
بئرلرینی دهیشمه لی اولور. دایرمدن کنارداکی ئوشاق لاردان بیری توققانی
اله کئچیرسه، دایرمنن ایچریسینده اولان ئوشاق لاری توققا ایله وورور،
آیاق لاری آلتینداکی توققالاری کنارا چبخاریب، گۆتورمیه چالیشیرلار. هانسی
دسته توققالاری تامام اله کئچیرسه قلیه قازانیر. دایردکی لر آیاق لارین دان
بیری جیزبق دان چیخماق شرطی ایله چۆلکی لردن بیرینی دیگر
آیاغی ایله وورانا قدر چۆلکی لر ایچریدکی لر توققا ایله دؤیورلر.

مرکؤچدو

بو اویونو ایکی و یا دؤرد ئوشاق اویناییر. دایره شکلینده هر ئوشاغا اوچ
مره (چالا) دوزل دیرلر. هر 21 بالاجا داش گۆتورور، داش لاری ایکی-ایکی
سایماقلا مره-مره پایلایب بیغیر. سای آشاغیداکی کیمی دیر:

- دانا، دانا، قیر دانا، ایکی اوکوز، بیر دانا.

هر مریه یئندی داش بیغیرلار. قورره آتیب اویونا باشلا بیرلار. قورره
دوشن ئوشاق داش لاردان مره نین ایچینده بیرینی ساخلا بیر، قالان لارینی مرلره
پایلا بیر. آدامین سایننا گۆره داش ئودماق اولار. موقابیل طرفین مرلرینده
بیر و یا اوچ داش وارسا، پایلیان آدامین داشی دا بیر و یا اوچ
داش لی مرلرده قورتاریر، دنمه لی، داش لار جوتلشیرسه او همین داش لاری ئودموش

اولور. ایلک ئودموش داشا منتریک دئییرلر. هانسی ئوشاق باشقا بیر ئوشاقدان یئدی

و یا چوخ داش ئودسا، داشلار اونون اولور، او بیرینین مرهسی و داشلاری آز الیر. بئله-بئله هر کسین بوتون مرملری بوشالیدقا او، سیرادان چیخیر.

دسمالادی، قاچ

ئوشاقلار دایروى شکیلده یئره اوتوروب، اورتادا دایاتان باشچیا باخیرلار.

بیر ئوشاق دایره بویونجا قاچیر و دسمالینی اویونچولاردان بیرینین

آرخاسیندا یئره قویور. باشچی ئوشاقلاردان سوروشور:

- دسمال کیمین آرخاسیندادیر؟

ئوشاق دسمالین اوز آرخاسیندا قویولدوغونو بیلمسه، اونو اورتایا سالیپ،

بیر-بیرینین اوستونه ایلتییرلر. دئیولن ئوشاق باشقا بیرینین اوستونه بیخیلا

بیلمسه اونو آزاد ائلییر، اوستونه بیخیلیدیغی اویونچونو اونون یئرینه اورتایا چیخاریپ

تپیکله وورورلار. بئله-بئله ئوشاقلار هامیسی اورتایا چیخمالی اولور.

اوزونو مؤحکم مودافیة اندیب، اورتایا چیخمعیان قالیپ گلیر.

گیزلنپاچ

ئوشاقلار ایکی دستیه آیریلیرلار. بیر دستیه اولانلارین گوزلرینی باغلاپیرلار.

او بیرى دستهدکی گوزو اچیق ئوشاقلار قاچیب گیزلندیکدن سونرا،

اونلارین گوزلرینی آچیرلار. بو اویونچولار گیزلنلری آختارمالی، هم ده

باشچینین یانینی، مرنی نظردهن قاچیرمامالی دیرلار. قاچیب گیزلنن

ئوشاقلار اونلارین گوزلرینه گورونمهدن اوزلرینی باشچینین یانینا، مریه

سالسالار، اویوندا قالیبییت قازانیپ، او بیرلری تۇحمتلنیرلر. قاچیب باشچینین

یانینا گلهدن یاخالانسالار، مغلوب اولور، تۇحمتلنیرلر.

لالدینمز

ئوشاقلار اویونو ایداره ائتمک اوچون اوزلرینه باشچی سنجیرلر. اویونچولار

جرگیه دوزولورلر. بورادا دانیشماماق اساس شرطدیر. گلوب دانیشان

و سس چیخاران ئودوزموش اولور. ئوشاقلاری دانیشدیرماق و گولدورمک

اوچون باشچی هر واسطهیه ال آتیر. چوبوغونو یئره ووروب دئییر:

- بو یئر قوروقدور، قوروقدور. هئج کسین بورا گلیمه ایختیاری

یوخدور.

هئج کس دینمیر. باشچی بیر آز دایانیر. گولمهلی، مزملی حرکتلر

اندیر. مئیمون کیمی مایاللاق آشیر، آغیز-گوزونو بوزور. ئوشاقلاردان بیرى

اوزونو ساخالایا بیلمیب گولور. سس چیخاران ئوشاغی یامسیلیان باشچی چوبوقلا

اونو وورور. باشقا ئوشاقلار دا باشچینین سوزونو تکرار اندیب، دانیشان

و یا گولنی چوبوقلا وورورلار. ئوشاقلاردان بیرى نه سس چیخارسا، یاخود

هانسی سوزو آغزیندان قاچیرسا، باشچی دا ائینن تکرار اندیب اونو ووراجاق.

قالان اویونچولار دا بونو تکرار ائتملی دیر. سوسوب بیطرف دایانان اولسا،

اونو دا آرایا چکیب دؤبورلر. باشقا بیر ئوشاق دانیشاندا، اول دئیولنی

آزاد اندیب، اونو دؤیمیه باشلاپیرلار.

بو قایدا ایله اویون چوخ فال و شن کئچیر.

هوفبانا-هوفبان

ئوشاقلاردان بیرى چؤپاتما و یا سایما قایداسی ایله اویون باشچیسى سنجیلیر.

باشچی ئوشاقلاری ایکی دستیه آیریر. ساغداکی ئوشاقلاردان بیرینه بیر شئی

ئوزادیب دئییر:

- آل بونو!

سولداکی ئوشاقلاردان بیرى سوروشور:

- او ندیر؟

ساغداکی ئوشاقلاردان بیرى دئییر.

- هوفبانا هوفباندی. کیم "حوفبان" دئییه بیلمسه، "حوفبا هوفبا"،

وئر یولداشینا، "حوفبانا هوفبان ائلسین" سؤزلرینی دئملی دیر.

یوخاریداکی سؤزلری ئوشاقلار دؤوره ووروب بیر-بیر دئییر، باشچینین یانینا

یویورورلر. باشچینین یانینا چاتینجا هر کس همین سۆزلری سؤیله
بیللمسه، هره اونا بیر لوپوغ وورور.

تورناوردو

بو اویونو هم قیزلار، هم ده اوغلانلار اویناییرلار. ئوشاقلار ایکی برابر
دستیه ایریلیرلار. هر دستهین بیر باشچیسى اولور. دایروى جیزگی چکیرلر.
دستهلردن بیریندکی آدم لارین سایى قدر تورنا انشیرلر (دسمالى
انشیب ئوجونا کن دیر باغلاماق). باشچی لاردان بیرى اووجونا بیر شئی آلیر، اللرینی
برک یوموب او بیرى باشچیا ئوزادیر. باشچی شئین هانسی الده اولدوغونو
تاپسا، قالب گلیر؛ الینی یومان باشچینین دستهسى تورنا چکیلن دایروى
جیزگیه گیریر. کناردا قالان قالب دسته جیزگیدکی تورنالاری گۆتورمیه
چالیشیر. گۆتوره بیللمسلر اونلاری دؤیورلر. ایچریدکی لر کنارا چیخیر،
کنارداکی لار جیزگی ایچریسینه گیریرلر. بورادا اویون تورنانی اله کئچیرمک
ئوغرودا موباریزه دن عبارت دیر. تورنانی اله کئچیرن لر قالب گلیر.

مییانچی و چۆمچاشی بزمه
ئوشاقلار ایکی دستیه ایریلیرلار. هر دستهین بیر باشچیسى اولور. آدی بیر
چۆمچنین باشینی بزیرلر. پوشک آتیرلار. پوشک هانسی دستیه دوشرسه،
اویونو او دسته باشلاییر.

اویونچولارین نؤوبه ایله گۆزلرینی باغلاپیرلار. دیگر دستهدن بیر
نفر چۆمچنی الینه آلیر. چۆمچنین باشینا ذینقیروو سالیرلار. الینده
چۆمچه اولان ئوشاق آغاجلا چکلمیش جیزگی ایچریسینده او طرفه بو طرفه
قاچیر، چۆمچنی ترپهدرک ذینقیروو و سسلهدیر. گۆزوباغلی ائله جلد حرکت
ائتملی دیر کی، ذینقیرووون سسى چیخان کیمی، همین اویونچونو توتسون.
ذینقیروو اون دفعه سسلنملى دیر. بو اون دفعهده هئچ کسی توتا بیللمسه
گۆزونو آچیب، اونا 10 لوپوغ وورورلار. اگر توتا بیللمسه، چۆمچگذدیرن
10 لوپوغ ووروب چۆمچه گۆتورمکدن محروم اندیرلر.
ئوشاقلارین هامیسى بو عملیاتى اندیر. هانسی دستهین ئوشاقلاری ذینقیروو
چالانلاردان آز توتوسا، او دستهین باشچیسى تۆحمتلنپ چیخاریلیر، بئرینه
باشقا باشچی قویولور. بو اویون 5 دفعه تکرار اندیلیر.

دور خاناجیلیق

ئوشاقلار ایکی دستیه ایریلیرلار. هر دستهین بیر باشچیسى اولور. اورتایا
تخمین 3-4 کیلوگرام آغیرلیغیندا آغاج و یا توپوز قویولور. پوشک
دوشن دستهین ئوشاقلاری بیر-بیر اورتایا چیخمالی، بو توپوزلارین هر سینی

بىر الینه گۆتوروب، ياواش-ياواش يوزو ساىىنجا اللرىنده فىرلاتمالى دىرلار.
يوزو ساىىب قورتارىنجا، همىن توپپوزو فىرلادا بىلمىنلر سىرادان چىخارىلىب
تۆمىتلنمک اوچون حاضرلانىمىش يئرده ساخالانىرلار. هر اىكى دستهنىن
ئۇشاقلارى بىر-بىر سىناقدان كئچىرىلىر. هانىسى دستەدن چوخ ئۇشاق توپپوزلارى
يوز ساىىنجا هرلەه بىلمىبىسه، او دستە مغلوب حساب ائدىلىر.

شنگلا

ئۇشاقلار دايروى اىلشىرلر. باشچى الينده چوبوق اويونا باشلايىر.
ئۇشاقلار هامىسى ال چالىب دئىير:
- شنگ، شنگ، شنگلا آ... قام للمى الللا، آغام الللى الللا.
باشچىنىن حرىكلرىنى ئۇشاقلار دا تىكرار ائتملى دىر. تىكرار انده بىلمىن
تۆمىتلنىر.

دهىرمان

ئۇشاقلار دايروى اىلشىرلر. باشچى الينده چوبوق، باشىباقسىز اورتادا
دايانىر. قالان ئۇشاقلارىن باشىندا پاپاق اولور. باشچى چوبوغو يئره ووروب
ئۇشاقلارى قورخودور. هامى ال چالا-چالا دئىير:
- تاغى-تاغى، تاغباتاغى...
بو سۆزلرى 4-5 دفعه تىكرار ائندن سونرا، باشچى ساغدان بىر ئۇشاغىن
پاپاغىنى گۆتوروب اوز باشىنا قويور. پاپاغى گۆتورولن ئۇشاق دا يانىندا
اولان ئۇشاغىن پاپاغىن گۆتوروب اوز باشىنا قويور. بو حرىك دايىرمنىن
سونونا قدر گندىر. بو مىنواللا پاپاقگۆتورمه 4-5 دفعه دؤوره وورور.
پاپاقلار تئز-تئز هرلنىر، ئۇشاقلار ال ووروب "تاغى-تاغى، تاغباتاغى" دئىيرلر.
اويون قىزىشىر، پاپاغىن هرلنمەسى بىر ئوو دهىرمان داشىنىن هرلنمىسینه
بنزىير. اويونون شدتلى يئرىنده باشچى الينى باشىنا قويوب
چاغىرىر:
- داغعا... داغ...
بو زامان هر كس باشىنداكى پاپاغى برىك ساخالامالى دىر. باشچىچى قالانا
هره بىر چوبوق وورور. باشچى چوبوغو نه جور وورورسا، قالان ئۇشاقلار
دا انله وورمالى دىرلار.
اويون-تاپماجا
دسته باشچىلارى بىر قوشو مويىن ائدىب، ال حرىكى ايله ئۇشاقلارا دئىيرلر:
بىر نفر: - بىر قوشوم وار بىر بئله...

هامى: - لoo گله ها, لoo گله.
بیر نفر: - دیمدی بی وار بیر بئله...
هامى: - لoo گله ها, لoo گله.
بیر نفر: - قوبروغو وار بیر بئله...
هامى: - لoo گله ها, لoo گله.
بیر نفر: - قانادی وار بیر بئله...
هامى: - لoo گله ها, لoo گله.
بیر نفر: - آباق لاری بیر بئله...
هامى: - لoo گله ها, لoo گله.
بیر نفر: - باشی وار بیر بئله...
هامى: - لoo گله ها, لoo گله.
بیر نفر: - گوزلری وار بیر بئله...
هامى: - لoo گله ها, لoo گله.
بیر نفر: - ککیلی وار بیر بئله.
هامى: - لoo گله ها, لoo گله.
بیر نفر: - بوینو وار, بیر بئله...
هامى: - لoo گله ها, لoo گله.
بیر نفر: - تاپسا کیم بو حیوانی,
آلاجاق او, مئیدانی.

دستییه بولونن ئوشاق لارین هانسی سؤیلنن قوشو تاپسا, او, اویندا
قالیب گلیر.

اکنده یوخ, بیچنده یوخ,

یئینده اورتاق قارداش

بایرام گونلرینده, خصوصیله خیدیر نبی, آخیر چرشنه و نوروز
بایرامیندا کنچیریلن شنلیکلر زامانی ایفا اندیلیر. سازاندالار چالیر, خاننده
اوخیور و آداملار اویناییرلار. مجلسه کومیک, مزملی تاماشا
لازیمدیر. بونلاردان بیرى و ان مضمونلوسو "کنده یوخ, بیچنده
یوخ, یئینده اورتاق قارداش" ادلی خالق تاماشاسی دیر.
اویندا ایکی قارداش, بیر مولکهدار و ایکی اوکوز ایشتیراک اندیر. سازاندالار
کؤمکچی روللاردادیر.

ای

تاماشایا باشلامازدان اول مجلسی ایداره انتمک اوچون, بیر نفر
بی (تویباشی) سئچیلیر. بی مجلسده آسایش یارادیر و اوزونه بیر نئچه
کؤمکچی گؤتورور. کؤمکچی لر بیین امری ایله, بویوک بیر مئیدانچا دوزلدیرلر.
مئیدانچایا بیر جوت قویورلار. بزمکده مهارتی اولان خصوصی
آدام ایکی نفری گنیین دیریر, اوزلرینه ئون سورتور و قارینلارینین اوستوندن,
پالتارلارینین آلتیندان بیر قالین یاستیق قویوب اوستدن اورکن ایله باغلایر.
اونلارین پالتارلاریندان نال, چؤمچه و س. آسیر, باشلارینا ایسه بالقاباق,
یاخود کئچهدن تیکلمیش پاپاق قویورلار. آداملاری ائله گنیین دیریرلر کی,
باخان کس ایستر-ایستمز گولمیه باشلایر. بوندان علاوه, باشقا ایکی
نفری ائله گنیین دیریرلر کی, اوکوزه اوخشییر. پالتاردان و آعاجدان اوکوز
موقوواسی دوزلدیب اورتایا سالیورلار.
جاماعت جرگه ایله اوتوروب آرامسز گوزلییرلر. بیردن کوسا کیمی گنیین دیریلیمیش
ایکی نفر ایکی اوکوزله گللب مئیدانچایا چیخیر. بونلاردان بیرى
برکدن قیشقیریر:

- آی یئر بییهسی, آی یئر بییهسی!

بیر نفر مولکهدار پالتاری گنیینمیش قارنییوغون, یئکه بیغلی آدام

چیخیب دئییر:

- اده, پنزی اوغلو پنزی, یاواش قیشقیرسانا!

کوسالار مولکهدارى گۆرن کیمی اوزلرینی کومیک وضعیتده دوزلدرك کورکلرینی اونا چئوریب، عسگری قایدادا تزییم اندیرلر. سونرا کوسالار مولکهدارا ساری چئوریلیب دئییرلر:

- باشقا پادشاهین اولکسیندن دیدرگین دوشوب بورا گلیمشیک. خالی قالان تورپاق لاردان وئر، حاقی ایله اکک.

کوسالار ایکیسی ده دانیشیر. بویوک کوسانین آحیغی توتور، کیچیبین آغزینا بیر شیلله ووروب دئییر:

- آغساقال اولان یئرده... ساققال دانیشماز. مطلبین قیصاصی، بیزه حاقی-بحرهسی ایله بو خالی قالان یئردن وئر، کاسیبلیق ائلیک.

مولکهدار اوسکوروب بیغلارینی ائشیر، سونرا اونلارا دئییر:

- تفریقه اولدوغونوز اوچون یازیغیم گلیر، بو یئردن سیزه وئرم.

آنجاک گرک محصولون هر چووالیندان بیر چاناغی سیزین، قالانی منیم...

- آی آغا، اینصافین اولسون، موروتین اولسون، باری اوچده بیرینی بیزه وئر.

- منیم یئریمین قییمتی انلهدیر. ایجاریه گؤتورمورسونوز، تنز بورادان اکیلین، - دئییه مولکهدار کوسالاری ایتلیب نوزاقلاشماق ایستیر.

- آی آغا، بیر دایان، آلتیایلیق اولما! مومکوندورسه، چووالا ایکی چاناق وئر.

- انله صحبت یوخدو. تنز بورادان اکیلین...

- یاخشى، راضیبیق، اوندان بیر جوت اوکوز، بیر جوت ده ول وئر.

- یوخ، سیزه بیر آرواد دا وئرم. بیر ذی ده وئرم، کئفینیزدی قالین، کئفینیزدی گئدین.

- یاخشى، راضیبیق، آنجاک بو شرطن کی، تاخیلین دویولمهسی سنین حسابینا اولسون.

مولکهدار اوزوندن چیخیب اونلاری ایتلییر:

- یوخ، یوخ، اولماز، من آنجاک بوغدانین دوروسوندان گؤتورجیم.

دئییهسن آلوتریمیز باش توتمایاجاق. یاخشىسی بودور اکیلیب گئدسینیز.

- آی جانیم، قوي سوزوموزو قورتاراق. یاخشى، سن دئین اولسون.

مولکهدار مئیدانچادان بیر قدر یئر آبییریب اونلارا وئیر و اوزو چیخیب گئدیر. کوسالار یئری اکمیه حاضر لاشیرلار. بویوک کوسا دئییر:

- قارداش، سن هوداق اول، اوکوزلری سور، من ده ماژکال اولوم.

خیردا قارداش اوکوزلرین یانینا گلیر، الینی قوینونا قویوب کناردا دورور. بویوک قارداش دئییر:

- قارداش، نییه جئحیزی بیتمیش قیز کیمی کناردا دایانميسان؟ کورپوده کاروانینی کسمیبلر کی، الینی قوینونا قویوسان؟ سن اوکوزلری قوش، من جوتو حاضر لاییم.

خیردا قارداش قاش-قاباغینی توكوب، آغلامسینا-آغلامسینا جاواب وئیر:

- باشیم آغرییر، آزار لایمیشام.

بویوک قارداش اوکوزلری قوشور، هم ماژی توتور، هم ده اوکوزلری سورور.

خیردا قارداش دا یئره نوزانیب، اوستونه بیر جین دیر چاپیت چکرک یعطیر. بویوک قارداش یئری اکیب اوکوزلری آچیر، تنز قارداشینین یانینا بویوروب دئییر:

- یازیق قارداشیم، سحردهن آزار لاییب، هله یاخشى اولماییب.

الینی قارداشینین آلتینا قویور، سونرا یئره اوتورور، بیر دسمال آراسیندان چورک چیخاردیر، قاباغینا قویور. بیر تیکه آغزینا آلامیش، خیردا قارداشی یئردن سیچراییب الینی چوریه آتیر و یئمیه باشلاییر.

- قارداش، من یاخشى اولدوم، - دئییر.

بویوک قارداش بیر نچه تیکه آلامیش، خیردا قارداش چوربین هامیبینی یئییب قورتاریر.

- قارداش، سن لاپ یئمک آزارلیسی ایمیش سن کی؟ وای دده وای، منی ده آزار قالا یئمیشدین.

بیرینجی حیسه بونونلا بیتیر .

ایى

همین یئرین اوزرینه گۆي اوت تۆکوب چمنلیک و خسیللیک کیمی دوزل دیرلر .
قارداشلار اللرینده بئل گلیرلر . اونلارین یئریشی, حرکتلری و
گئیملری آدمالاری گولورور . چاریقلارینی چیخاریدی بئل لرینه سانجیرلار,
سونرا فیچلارینی چیرمالاییرلار . بۆیوک قارداش دئییر :

- قارداش, او طرفی سن سووار, بو طرفی ده من سوواریم . بۆیوک قارداش
باشینی آشاغی سالیب زمینی سووارماقدا اولور . خیردا قارداش بۆیوک
قارداشا دقتله باخیر و برکدن قیشقیریر :

- وای دده وای, بئل آیاغیمی کسدی, دئییه الینی گۆزلرینین اوستونه
قویوب یالاندان آغلايیر . بۆیوک قارداش بئلی یئره آتیب اونون یانینا یویورور
و جین دیردان زاددان چیخاریب آیاغینی ساریبیر . خیردا قارداش هر دنبیر
آیاغینی چکیب قیشقیریر :

- آي, آیاغیم آغریبیر, تریتمه!

بۆیوک قارداش دا اوفوره-اوفوره اونون آیاغینی ساریبیر . سونرا چوخ چتینلیکله
قارداشینی دالینا آلیب, ذمی دن کنار ا چیخاریر, یئره نوز ادیب اوستونه
بیر جین دیر اورتور .

بۆیوک قارداش اوزو تکجه زمینی سوواریر . ایشینی قورتاران دان سونرا
قارداشینین یانینا گلیر, اونا بیر آز یئمک وئریر و دالینا آلیب آپاریر .

اییی

دوزه کولشدن, چۆپدن سانجیرلار, یئتیشمیش ذمییه اوخسادیرلار . قارداشلار
دۆشلرینه اولوک, اللرینه الجک, بارماقلارینا بارماقلیق تاخاراق,
چینی گۆتوروب گلیرلر . بۆیوک قارداش تاخلی بیجمیه باشلايیر و خیردا
قارداشی مجبور اندیر کی, او دا بیجسین . خیردا قارداش یالاندان بیر نچه
الجم بیجیر . سونرا بیردن:

- وای دده وای, سانجیلانمیشام! - دئییه قارنینی قوجعقلايیب یئره
بیخیلیر و اللرینی گۆزونه قویوب هۆنکورتو ایله آغلايیر .

بۆیوک قارداش بئلینی یوخاری قال دیریب دئییر :

- جهنمه سانجیلان, گورا سانجیلان, سنین کیمی قارداشین اولمهسی
قالماسین دان یاخشیدی .

بۆیوک قارداش آجیق لی اونون یانینا گلیب بیر نچه تپیک ده وورور,
سونرا قاییدیپ اوزو تکباشینا بیجمینده داوام اندیر . بۆیوک قارداش
بیجه-بیجه بیر نچه بایاتی اوخویور :

بیجینچی بافا باغلار,

بیجیدیکجه بافا باغلار .

بۆیوک قارداش ایشینی قورتاریب, گنتمک ایستیر . لاکین اوریی یانیب گئری
قایی دیر . بونو کیچیک قارداش گۆرور و برکدن اینیلدییه باشلايیر .

- قارداش دیر, بیردن اولر, بئلیمی سین دیرار . دئییه سن, گده دوغرودان
ناخوشلايیب, - دئییه بۆیوک قارداش اونون باشینی دیزی اوستونه آلیر و آلتین دان
اوپوب آغلايیر . اونو چوخ چتینلیکله دالینا آلیب آپاریر .

ایو

دوزده بیر خیرمان دوزل دیرلر . خیرمانین ایچینه بیر قدر کولش تۆکورلر .

قارداشلار ”ۆکوزلری“ گنیریرلر, بویونلارینا بویوندوروق سالیب,
قوشورلار . بۆیوک قارداش دئییر :

- قارداش, سن ولی سور, من هئشانی چئویریم .

خیردا قارداش قاش-قباغینی تۆکه-تۆکه ولین اوستونه چیخیر, بۆیوک

قارداش دا یابا ایله هئشانی چئویریر . خیردا قارداش بیر نچه باش سورندن

سونرا, بۆیوک قارداشین گۆزونو اوغورلايیب قاچیر, آدمالارین دالیندا نوزانیب

یعیطیر . بۆیوک قارداش هئشانی چئویرندن سونرا گۆرور کی, خیردا قارداش

یوخور . چوخ آختاریر, اونو تاپمیر, آخیردا گئری قاییدیپ اوزو اوکوزلری سورور

و دؤیوب قورتاریر. ایندی هئشانی سوورماق لازیمدیر. خیردا قارداش دا باشینی کولشین اوستونه قویوب یاتمیشدیر. میلچکلر، دیتدیلى اونون اوز-گۆزونو سانجیر. دیک آتلیب، شاپالعلا اوزونه و بوینونا وورور. او طرف-بو طرفه آشیر. میلچک، دیتدیلى اونو راحتلانماغا قویمور.

بؤیوک قارداشا کؤمک لازیمدیر. هئشانی تکجه چیخارا بیلیمیر. او، یئنه قارداشینی آختارماغا باشلاپیر. اورا-بورا، آخیردا اونو تاپیر. بؤیوک قارداش اونو ترپهدیب چاغیریر. کیچیک قارداش دا علی ایله بوینونا، اوزونه وورور و گۆزویومولو دئییر:

- کؤپک او غلونون دیتدیلیسی، میلچی قویمور بیر آز یاتاق.

بؤیوک قارداش نه قدر چالیشیرسا، اونو دورغوزا بیلیمیر، آخیردا آجیق انلییب دئییر:

- من دن تاخیل آلسان، او یونه سن...

بؤیوک قارداش هئشانی قورتاریب بوغدانى خیرمانین ایچینه توپلاپیر. او، مولکهدارین پایینی آبییریر، یئرده قالانی چووال لارا ییغماق ایستپیر. بو زمان کیچیک قارداش یئردن قالخیب، خوروزلانا-خوروزلانا اونون یانینا گلیر:

- قارداش، بوغدانى بؤلک، من پاییمی آپاریم، - دئییه آغاجینی توولاییر. بؤیوک قارداش اونون اوستونه قیزیب دئییر:

- اکنده یوخ، بیچنده یوخ، یئینده اورتاق قارداش. سنه بیر دن

ده وئرمرم. بس ایندیییه قدر هارادایدین؟

- سن اوله سن، انله شئی یوخدو، یاری بؤلجیبیک قارداش مالی کیمی. راضی اولماسان هامیسنی آپاراجام.

- آپارماسان، اوزونه قوربان اولاسان.

چووالین بیر ئوجوندان بؤیوک قارداش، بیر ئوجوندان ایسه خیردا قارداش چکیر. آخیردا آغاجلاری گۆتوروب داوا انلمیه باشلاپیرلار. اونلار بیر-بیری نین قارینا وورورلار. هر دفعه آغاج دینده بیخیلیرلار. بو مینواللا

بیر-بیرینه 15-ه قدر آغاج چکیرلر. آخیردا بؤیوک قارداش کیچییه انله بیر آغاج وورور کی، او، یئره بیخیلیر، قالخا بیلیمیر...

و

بؤیوک قارداش گئینیب-گئینیمیش حالدا اورتایا چیخیر. خیردا قارداش ایسه جیر-جیر دیر ایچیندهدیر. خیردا قارداش ایندی دینچی اولموشدور. هر کسه ال آچیرسا، هئچ کس اونا کؤمک ائتمیر، اونو معنالی سؤزلرله رد ائدیرلر. اوز قارداشینا یانا شیر.

بؤیوک قارداش: - اکنده یوخ، بیچنده یوخ، یئینده اورتاق قارداش،

- دئییه کورینی اونا طرف دؤندریب تسبئه چؤیره-چؤیره گئدیر. تاماشا بورادا بیتیر.

کوس-کوسا

بایرام گونلرینده جاوانلارین و ئوشاقلارین ان سنودییی و چوخ یاییلمیش اویونلاردان بییری ده "کوس-کوسا" دیر. جاوانلار بیر یئره توپلا شیرلار.

بیر نفر زیرک و حاضر جاواب اوغلانا ترسینه کورک گئیندیریرلر، اوزونو مؤحکم-مؤحکم ئونلاپیر، باشینا بیر ئوزون موتال پاپاق قویور، آياق لارینین آلتینا آياق فورماسیندا آغاج ساریبیرلار. بوینونا دینقیروو سالیر،

پالتارینین آلتیندان قارینا یاستیق باغلاپیر، بیر چؤمچنی قیرمیزی بزپیب ایینه وئریر و قاپی-قاپی گز دیریب، اوینادارق پای توپلاپیرلار. کوسانی گز دیرنلر بو ماهنینی اوخویورلار:

آي کوس-کوسا، گل سنه،

گلپ سلام وئر سنه.

چؤمچنی دولدورسانا،

کوسانی یولا سالسانا.

آي ئویروغو-ئویروغو،

ساققالی ایت قویروغو.

کوسا بیر اویون ائیلر،
قوزونو قویون ائیلر.
بیغار بایرام خونچاسی،
هر یئرده دویون ائیلر.
نووروز-نووروز باهارا،
گول-گول-گول-نوبارا.
باغچانیزدا گول اولسون،
گول اولسون، بولبول اولسون.
بال اولماسین، یاغ اولسون،
اؤدکی-لر ساغ اولسون.
خانیم دورسون آیاغا،
کوسایا پای وئرسین آغا.
مرمر هوووزون دؤرد قیراغیندا،
بولبول-لر اوخور شاخ بوداغیندا.
هر نه ایستسم خودادان آلام،
دلک دوکانی یادیم ساللام.
دلک دوکانی تامام چیراقبان،
ناغارا چالیب کسریک قوربان.
قوربانیم اولوم، یاشیل چوخالی،
در بندلی ایسن، یوخسا بورالی؟
باغچانیزدا گول اولسون،
گول اولسون، بولبول اولسون.
بال اولماسین، یاغ اولسون،
اؤدکی-لر ساغ اولسون.
خانیم آیاغا دورسون،
کوسایا دا پای وئرسین.

ماهنی قورتاران کیمی کوسا "کوسا اولدو"، - دئییب یئره بیخیلیر. بو
زمان اونا آشاغیداکی کیمی سوال لار وئریب، جاواب آلیر لار:

- کوسا، هارادان گلیرسن؟
 - دربنددن.
 - نه گتیرمیسن؟
 - آما.
 - آلمانی نئیلهدین؟
 - ساتدیم.
 - پولونو نئیلهدین؟
 - اوکوز آلدیم.
 - اوکوزو نئیلهدین؟
 - ووردوم، اولدو.
- کوسانین بو سؤزون دن سونرا یولداش لاری بیرلیکده بو ماهینینی اوخویور لار:
- باشین ساغ اولسون، کوسا،
ارشین ئوزون، بئز قیسا،
کفنسیز اولمز کوسا.

بون دان سونرا دا کوسایا چوخلو سوال لار وئریب جاواب آلیر و بو ماهینینی
اوخویور لار:

- بازاردا هسیر، ملیک سالمانی،
- گؤیده یئل اسیر، ملیک سالمانی،
- کوسام تلسیر، ملیک سالمانی.
- بازاردا اوزوم، ملیک سالمانی،
- نیمچیه دوزوم، ملیک سالمانی،
- بیر آلا گوزوم، ملیک سالمانی.

کوسانى تئز یولا سال,
اونون اورینی آل,
قوي دئسین, سلامات قال!
اؤ بییهسی بیئین دن گنج دورسا,
اویونچولار آغیز-آغیزا وئریب دئییرلر:
آي کوس-کوسا, گلمی سن,
گلمی سن منیدانا سن.
آلماینجا پایینی
چکیلمه بیر یانا سن.
بنش یومورتا پاییندی,
اولمایا آلمایاسان.
منیم کوسام اویناییر,
گور نجه دینگیلدییر.
اونا قولاق آسانین
قولاغی جینگیلدییر.
منیم کوسام جانلیدی,
قوللاری مرجانلیدی.
کوساما ال وورمایین,
کوسام ایکیجانلیدی.
عمیری بؤرک باشیندا,
قلم اوینار قاشیندا,
یوز الی بنش یاشیندا,
لاپ, لاپ جاواندی کوسام!

ماهنی دان سونرا کوسایا پای وئریرلر. اویونچولار کوسانی او بیری ائوه
آپاریرلار. بئله-بئله کوسا بوتون ائولری گزیر, بیغدیق لاری شئی لری دوزلتدیکلری
ائوه گتیریر, شنلیک کئچیریرلر.
سونرا ایکی نفر کوسا اولور. هرسی نین قارنینا بیر یاستیق باغلاپیرلار.
الترینه ایسه یئکه آغاج وئریرلر. کنجی دونونا سالیتمیش بیر آدمی اورتایا
چیخاریرلار. کنجی نین یانیندا دا بیر آدم اولور. کوسالاردان بیری بو آداما
دئییر:

- قارداش, بو کنجینی ساطیرسانمی?

- بلی ساطیرام.

- نئجه وئریسن?

- یایدا لوپوغا, قیشدا توپوغا.

- یاخشی, راضیبیق, یایدا گلیب لوپوغونو آلاسان, قیشدا دا توپوغونو.

کیشی کنجینی کوسالارا وئریب گئدییر. کوسالاردان بیری دئییر:

- کنجی منیمدی.

او بیری دئییر:

- یوخ, منیمدی.

بونلارین داواسی دوشور, بیر-بیری نین قارنینا آعاجلا بوداماغا باشلاپیرلار.

هانسی کوسانین قارنینا آعاج دهییرسه او, یئره بیخیلیب یئنه آیاغا

قالخیر. باش لاری چارپیشماغا قاریشاندا کنجی قاچیر. کوسالار ببردن باخیب

کنجینی گورمورلر. اوندان-بوندان کنجینی سوروشورلار, گوردوم دئین

اولمور. یئره اوتوروب آغیز-گوزلرینی گولمهلی شکله سالیب آغلاپیرلار (اویون

بورادا گولوشمه ایچینده سونا چعطیر).

کوس-کوسا

(لنکران واریانتی)

جاوانلار بولداش لارین دان بیری نی کوسا شکلینده بزپیرلر. اوزونه

ماسکا تاخیر, اینینه جین دیر پالتار گئی دیریر, بئلینه کن دیر باغلاپیرلار.

کن دیرین بیر ئوجو باشچینین لینده اولور. کوسانین اوست-باشینا دینقیروو دوزورلر.

قاپی-قاپی گزدریب اوینادیرلار, شئی بیغیرلار. جاوانلاردان بیری

قوال چالا-چالا اوخویور:

قورخمایین, کوسا گلدی,
الینده هاسا گلدی.

کوسا گئدر مرندہ,
تاماشادان گلنده.

کوسام مین اویون ائیلر,
قوزونو قویون ائیلر.

بیغار تالیش دویوسون,
محمودون تویون ائیلر.

چارحووزون دورد قیراغیندا,
بولبول اوخور شاخ بوداغیندا.

هر نه ایستسم, خودادان آلام,
دللك دوکانینی یادیماساللام.

دللك دوکانی تامام چیراقبان,
مسجیده گئدر الینده قوران.

قوربانین اولوم, یاشیل چوخالی,
دربنلی سن سن, یوخسا بورالی?

شیش پاپاق باشیندا,
قلم اوینار قاشیندا.

کوسام اونبئش یاشیندا,
وای کوسامین حالینا,

پالان قویون دالینا.
کوسام گندیب منشکینه,

و عده وئریب بئش گونه.
گلمیبب اون بئش گونه,

کوسامی اولدوردولر,
آندی لار ذیبیل یئشبینه.

سؤزلر قورتاران دان سونرا کوسا داها توللانیب اویون چبخارمیر و باشچینین
امری ایله "کوس-کوسا" دئدیگده یئره بیخیلیب کوسور. داها سونرا باشچی

اوزونو کوسایا توتوب اونا سوال لار وئریر و جاواب آلیر:
- کوسا, نه ایستیرسن?

- بیسیسی (پول).

- داها نه ایستیرسن?
- قاققا.

- داها نه ایستیرسن?
- بیله (شیرنی).

پول, شیرنی, یومورتا و س. آلیب, ائو صاحبینه دعا ائلیب گئدیرلر. بعضی
رایون لاردا شئی لری بؤلوشور, بعضی لرینده یئمک دوزلدیب شنلیک کئچیریرلر.
علاوه

موختلیف ائل-اوبا اویونلاری و خالق تاماشالاری
حاقیندا قیسا معلومات

آبانگان // آبانگان - خیلافته قدر, آذربایجان اراضیسینده
کئچیریلن تیرگان اینجه سنت و پئشه بایرامینا اورتا عصرلرده

وئریلن آد. خالق همین "ابان بایرامی" تی موختلیف تاماشا و کوتلوی
ائل اویونلاری ایله قئید ائدیردی.

آبدال اویونو - گزرگی حیات سوروب ائل-اوبا ایچینده موختلیف
اویون و ایلنجهلر گؤسترن درویشلرین اویونونا وئریلن آدلاردان بیر

و بعضا, "درویش مجلسی" آنلامی اوزینده ایشلنن دئیم. "آبدالویونو",
"آپتال اویونو" کیمی دئییلیش شکل لری ده وار.

آبریژان // آبریژگان - ایسلامیبتدن اولکی آذربایجاندا

بئر اوزونده سولارین یارانماسی و بئددیلیک قورعقلیق ایلریندن سونرا یاغمیش افسانوی بئر لئیمان یاغیشی شنینه کئچیریلن، کوتلوی مراسم شنلیبی. قدیم تقویمین تیر آیینین 30-جو گونو، (17-18 اییول) هامی اللرینده موختلیف سو قابلاری، موسیقی نین موشاییتی ایله چای کنارینا و یا هر هانسی بئر سو هؤوزهسی یانینا توپلاشاراق چالیب-اوینار، بئر-بیرینین اوزرینه سو سپهر، بئر-بیرینی سویا ایتلمیه چالیشاردی لار. ادبییاتدا چوخ وخت سحون تیرگان شنلیبی ایله عینیلش دیریلهن بو بایرامین "ابریجاهان"، "ابریزگان"، "ابپاشان" تلفوز شکل لرینه ده راست گلکم اولور.

آجیتما - ئوشاق اویون لاریندا بیری نین او بیری نه آجیق و نرمک، هیددتلن دیرمهک مقصدیله دنلیبی آجی سؤز و حرکت. یاخود بئر دستنن شعر، بدیه و یا اوخوما شکلینده، او بیری دستنن اونانینا ایفا انتدیبی حیسه. بونو "اجیقچیق" و "یاندیغیندی" دا آدلان دیریلدی لار. آج قاپی - واختیله آذربایجانین جنوب-قرب اراضیسینده، کند شنلیکلری زامانی ایفا اولونان یاللی تیپلی اویون لاردان. اویون - "اچیلین دیر قاپی..." اوخوماسی ایله موشاییت اولونوردو. آدیمباسدی - واختیله آذربایجاندا تصادف اولونان بئر ئوشاق اویونونون آدی. ایجرا طرزی لهلیک بللی اولماسا دا، اویونون آدیندان اونون نه طرزده کئچیریلدیینی تصور اتمک اولار.

آدیگؤزل - یاز مراسم شنلیکلرینده ایجرا اولونان سؤزلونغمهلی بئر ئوشاق اویونو. ایکی دستن عبارت اولان ایشتیراچی لار قارشی-قارشیا دوروب ال چالا-چالا، موسیقی نین موشاییتی ایله "آغ ترک، آغ ترک، بیزدن سیزه کیم گرک؟" - دنیه بئر-بیریه دنیشیر، بئر ایشتیراچینی بو دستن او بیری دستیه قاطیردی لار. بئؤوشه اویونونو خاطرلادان بو اویونون دیگر آدی "اغرک" دیر.

آفرینگان // آفرینگان - ("نزیر-نییاز شنلیبی" آنلامیندا دیر). ئوزاق سفره یوللانمیش یاخین دوستون شنینه حصر اولونان بئر عائله شنلیبی نین آدی. جنوبی آذربایجان اوچون داها علامتلی اولان بو شنلیکده سفر دکی شخص ایله کئچیریلن بیرگه گون لر یادا سالینیر، اونون خوشلادیغی اویون و اوخومالار ایفا اندیلیردی. ئوزاق کئچمیشین فروردگان مراسم شنلیبی ده مخزلرده بعضا بو آدلا چاغیریلیر. آغچا قویونلو - منشأ اعتباریله اورتا عصر لرله باغلی اولوب سون زامان لارا کیمی کندلریمیزده ائل شنلیکلری زامانی ایجرا اولونان کوتلوی بئر اویونون آدی.

آغیر اویون - اویونچو لاجسینده 10-15 ایفاچی و چالغیسینین ایشتیراکی ایله کئچیریلن ایری هجملی، نوزون سورکلی تاماشایا وئرلن آد. بئله تاماشایا "اغیر تاخالی اویون" دا دئییردی لر. "اغیر مرک"، "اغیر توی" ایفادلری ده همین آنلامدا ایشلنن دئیملردن دیر.

آغیر ایاق - بئر عادت اولاراق، خالق شنلیکلرینده ایفا اولونان یاللیسایاغی بئر اویونون آدی.

آخیر چرشنبه - نووروز شنلیبی ارفسینده، اوتن ایلین سون دؤرد چرشنبه گون لری کئچیریلن جمعه مراسم لرینه ایسلامیبتدن سونرا وئرلن آدلاردان. همین مراسم لر - "یلاخیر آخسامی"، "یلاخیر چرشنبسی" و "چرشنب سوری" آدلاری ایله ده قئید اندیلیردی لر.

آقی والیدین - ("اتا-آنانین اوزونه آغ اولان" دئمک دیر). تانیمیش بئر شبیه تاماشاسینین آدی. عائله تربیه سی ایله علاقه دار اولوب، ایبرت مقصدی گون بو تاماشادا حیاتی جهت لر دینی و فاجعهوی اونسورلردن

قات-قات گوجلو اولموشدور. "اغوالیدئین" یازیلش شکلده مؤوجوددور. آلیپار - نوروز, محصول بایرامی و س. بو کیمی کوتلوی شنلیکلر زامانی کوفدییی مراسیم اوینو ایله یاناشی ایفا اولونان بیر حالایسایاغی اوینون آدی. اویندا 8-10 قیز بوینون لارینی قوجعقلاییب بیر سیرایا دوزولور و قارشیدا دورموش 8 قیزا موراجیته بیر بیئرده - "الای لار, الای لار, قیز بیزیم الای لار" - دئیرک, "بنؤوش" ئوشاق اوینونو خاطرلادان بیر اوینا باشلابیردی لار. اوینون ائل ایچینده "الای لار, قالای لار", "الای دان, الای دان" و "الای لی اوینو" آدلاری ایله ده بللی دیر.

آبونو - مزملی بیر ئوشاق اوینونون آدی. اوینو ایداره ائندن دؤوره ووروب اوتورموش ایشتیراکچی لارا نؤوبه ایله گاه البنی, گاه آیاغینی و باشقا بدن عضولرینی تریپدرک, یانینداکینا - "ال بونو, بیر (ایکی, اوچ و س.) کلف دیر سار گنتسین" دئیر, باشقالاری ایسه همین بدن عضولرینی تریپدرک بیئرلرینده توللایریدی لار. بو دا گولوش دوغورودو و س. آدیقاچدی // آدیقاچدی - توپلا اوینانیلان ئوشاق اوینون لاریندان بیرین آدی. ائل شنلیکلرینده کئچیریلن و توپالایقاچ اوینونو خاطرلادان بو حرکتلی اوینون باشقا آدی "قادیقاچدی" دیر. آلتونقباق - اورتا عصرلرده آذربایجاندا, کوتلوی شنلیکلر زامانی ایجرا اولونان بیر آتوستو مئیدان اوینو. بورادا ایشتیراکچی لار آتی چاپاراق, مئیدانین اورتاسیندا قورولموش سوتونون باشینداکی قیزیل و یا گوموش حلقه نی اوخ ایله ووروب سالمالییدی لار. سونرالار عصریمیزین اول لرینده تصادف ائدیلن همین اویندا ایشتیراکچی لار نازیک تیر ئوجوندا ساپدان آسيلمیش بیر مپس پولو نیشان آلیب, گوشه ایله ووراراق موکافات آلیردی لار. ایلك چاغ لار هدفی قیزیل قانبدان عبارت اولموش بو اوینو "کونقباق" دا آدلان دیرمیش لار. "التینقباق" دئییلش طرزى ده واردیر.

آنا, منی قوردا وئرمه - (بورادا "انا" باشچی آنلامیندا دیر). متشأجه قدیم دؤورلرله باغلی اولوب, کوتلوی شنلیکلر زامانی ایفا اولونان سوژنتلی ئوشاق اوینون لاریندان بیر. ایشتیراکچی لاردان قورد و آنا صورتلری سنچیلیر, او بییری لار "بالالاری" تمسیل ائدیردی لر. اوینون قوردون - "بئله بیر قویروق قاپارام" دئییه, آنانین بیر بالاسینی توتماقلا حدلمه سی, بالانین - "انا, منی قوردا وئرمه, دوستا سات, یادا وئرم" - دئییه چیغیرماسی, آنانین قورد ایله ووروشو و س. عبارت اولموش, قوردون اولومو ایله نتیجلمیش دیر. ناخچیوان اراضیسی اوچون علامتلی اولان بو اوینون باشقا واریانتی "من چوبانام, وئرمم" آدلانیر. آرا اوینو - جدی تاماشانین آراسیندا تاماشاچی لارین گولوب ایلمه سی مقصدیله اوینانیلان قیسا, مزملی بیر اوین (اونا "ارا هاشیی")

ده دئییردی لر) و یا آیری-آیری اوینوچولارین ایفا ائتدییی زار افاتیانا دئییشمیه وئریلن آد و عمومیتله, ائل ایچینده "مئیدان-کوچه اوینو" آنلامیندا ایشلنن دئییم لردن بیر. همچی نین تاماشاچی لارین جانلی دیواری آراسیندا بیئرلش اوینون مئیدانچاسیندا اوینانیلان بیر تاماشا نؤوو. بعضا بو اوینا "ارالدا" دا دئییردی لر.

آرادانخیر - جنوبی آذربایجان و ناخچیواندا تصادف اولونموش بیر ئوشاق اوینو. دیگر تلفوزو "ارادانگیر" دیر. آرامیزدا قاز وار - بیر زمان آذربایجاندا اوینانیلان ئوشاق اوینون لاریندان بیرین آدی.

آرانداغ - کوتلوی شنلیکلرده ایجرا اولونان بیر ئوشاق اوینو. اویندا بیئرده ایشتیراکچی لارین ساینما مووافق (بیر دایره - "مت" اسکیک اولماق شرطیله) متلر جیزیلیر, هر ایشتیراکچی ایری دایره اورتاسیندا دیکینه قویولموش نوپا و یا کؤتوبو چوماقلا ووروب دایرمدن چیخارماغا چالی-

شیردی. کؤتوک وورولدوقدا، ایشتیراکچی لار چوماق لارینی گؤتوروب متلری توتوردولار.

منسیز قالان کؤتویو یئرینه قایتاریب و س. اوپون "متمت" آدی ایله ده تانیبیر.

آزازی - یاللی طرزلی بیر اوپون آدی. ائحتیمال ائتمک اولار کی، بو دئییم کؤشکوبالابان خالق تاماشاسینین بیر باشقا آدی دیر.

آرخیشتا // آرخوشتا - محصول بایرامی و دیگر مراسیم شنلیکلرینده ایفا اولونان کوتلوی اوپون لاردان بیری. گومان ائتمک اولار کی، بو تانیمیش ه آغ ای ش د آ اوپونون اوزگه آدی و یا اونون باشقا بیر واریانتی دیر.

اوپون خالق آراسیندا "آخیشتا" و "یارحوشتا" آدلاری ایله ده تانیبیر.

آرپاچای - واختیله خالقیمیز ایچینده گنیش یاییلمیش کوتلوی اوپون لاردان بیری.

آرتیرما // آرتیرماج - ("چوخالتما" آنلامیندادیر). ایشتیراکچی لارین دویمالتما دوروب، بیر-بیری نین آرخاسیندان هوپیانماسیندان عبارت اولان عنعنوی بیر نوشاق اوپونو. تۆرنیش اعتباریله، نوزاق کنچمیشده بارلیبیرلی محصول الده ائتمک مقصدی گودرک یاشلی لار طرفیندن کنچیریلن بیر آیین اوپونو، سونرالار، آدی نوشاق اینجسینه چنوریلیمیش، ایفا طرزینه گۆره "قیسا آرتیرما" (اوتورموش حالدا)، "وزون آرتیرما" (یئرده نوزانمیش وضعینده)، "قوشا آرتیرما" کیمی واریانتلارا ایریلیمیش دیر. "ارتورما"، "اتدیرما"، "انتیرما" تلففوز شکل لری ده بللی دیر. اوپونون بیزه معلوم اولان دیگر آدلاری: "چیخ آردا"، "اتلانباچ"، "بیلدیربیر"، "بیردیربیر"، "قالاشما" (شیمال رایون لاریمیز)، "یاتییحوپیانما"، "نئششیم ائششیم" (ناخچیوان)، "نئشکبلی"، "نئشک بلی سیندیردی" (قرب رایون لاریمیز)، "نئشک بلی خیرچ" (موغان)، "سرم"، "گزیت" (جنوبی آذربایجان)، "زلی دیر، دیمزلر" و "زلی" دیر.

آرزیمان // آرزومانی - ("ارزو، ایستک" معناسیندادیر). توی و ائل شنلیکلرینده ایفا اولونان یاللیسایاچی بیر اوپونون آدی. بورادا یالینیز کیشی لردن عبارت اولان ایفاچی لار ال-اله و نریب، هوپیانما-هوپیانما یالی گنیدیر، موختلیف حرکتلر اندیردی لر. همین اوپونا "رزومان یاللیسی" آدی ایله ده راست گلکم اولور. اوپون گورانبوی رایونو اوچون دها سجبوی دیر.

آشاغی ایبارت - مویین تاریخی دؤورلرده، ائلیمیز ایچینده اوپونانلار کوتلوی بیر یاللی اوپونونون آدی.

آشورا - ("نلوق" دئمک دیر). XX عصرین اول لرینه قدر ایمام هوسئی نین کربلا یاخینلیغیندا عذابلی اولومونون ایلدؤنومو موناسیبتیله، هیجری تقویمی نین محررم آیینین بیرینجی اون گونو عرضینده کنچیریلن ماتم مراسیمی. باشقا تدبیرلرله یاناشی، بو گونلرده سییار اوپون-ازاقاقیله سی و شبیه تاماشالاری اوپونانلیبیردی. آت اوپونو - تاماشاچی لار اونونده آت ایله موختلیف حرکتلر، اوپون لار، یاریش لار، جوربجور یئریش لر و آت سورمه مهارتی نومایش ائدن بیر تاماشا نووو. اوپون بیر قایدا اولراق چالغیچی لارین موشاییتی ایله ایفا اولونوردو.

آتابابا گونو - باهارین گلیشی، یئنی ایلین باشلانماسی ایله علاقه دار اولوب، قیبریستاندا کنچیریلن بیر مراسیم شنلیبی. فروردگان شنلیبی نین خلفلریندن اولان بو مراسیمین ایلکین چاغلاریندا هامی آتابابالارینین

روحونو شاد ائتمک اوچون، مزار اوسته گئذیب اورادا شنلنیر،
مؤختلیف یاریش لار کئچیریردی لر. ایسلامیت دن سونرا، مراسیم یالنیز قیبریستانی
زیارت ائتمک دن عبارت اولموشدور. بو مراسیمه ”ده-بابا
گونو“ ده دئمیش لر.

آجانبازی - آت اوسته مؤختلیف حرکت و او یون لار گؤسترن آکروبات.
او، آتی ”دوردنالا“، یاخود، یورغا یئریشیله سوررک، اونون بئلینده
مؤختلیف حرکت لر ائدیر. مثلا، او، تکانلا آت بئلینه قالخیر، آتی چاپاچایا
اونون قارنینین آلتین دان کئچیر، آت اوستونده سویونوب-گئیینیر، آتیق
اوسته و یا باش اوسته دورور، ایلیب یئردن مؤختلیف اشیالار قال دیریر و س.
فندلر نوماییش ائتدیریردی. بون لارلا یاناشی، او آت بئلینده قیلنج، خنجر،
ذورخانا میلی، توفنگ و باشقا شئی لرله ده هونر گؤستریردی.

آتشیخادی // آتش او یونو - ائل شنلیکلرینی گؤیده آل-الوان
ایشیق لی فیشن گلرین آتیلماسی، مؤختلیف مثل و تونفال لارین آلولانماسی
ایله تاماملانان بیر مراسیم. خالق ایچینده ”اتشفشانلیق“ آدی ایله تانینان
بو مراسیمین آدی واختیله مواسیر ”فئئروئوک“، ”یلومیناسییا“ آنلام لاری
اوزینده ایشلمیش دیر. اونا ”اتشساجدی“ دا دئییر لر.

آیاقدؤیمه - ذورخانا او یون لارین دان بیر. او یون ایدمانچی لارا
قوت، دؤزوم و بو کیمی جهت لر اشیلا بیردی.

آبی او یونو - آبیوندان - خ ای ر س ب آ ذ ای ن اهلیلشمیش آبی ایله گؤستر دیی
مؤختلیف او یون و اینجه لر. او یوندا حیوان مایاللاق آشیر،
قاباق پنجهسی اوسته قالخیب یئر ییر، پنجهسی ایله چوماق توتاراق چوبانی
یاخود، آرخاسیندا اودون شلهسی آپاران اودونچونو و یا پنجهسینه ایری
آغاج آلیب جوتچونو تقلید ائتمکله تاماشاچی لاری این دیریردی. بعضا،
او یون اوچون حیوانین بوتون دیش لرینی چیخاریر، اوزونو ده زنجیر لییردی لر.
”شلکوم، ملکوم“ اوخماسی و ”ایچی دفی“ ایله موشاییت اولونان بو
او یونا ائل-اوبا ایچینده ”آبیوناتما“ دا دئییردی لر.

آذر شنلیکی - ایسلامدان اولکی آذربایجاندا، بیر ایل عرضینده
اود-آلوو تانریسی آذر شنینه کئچیریلن بئش کوتلوی ائل شنلیک نین بیر گه
آدی. اسکی ایناما گۆره اولارین هر هسی آیری-آیریلیقدا، آتشین بئش تجسسومو
- آغاج گؤودسینده یاتان آلوو، اینسانا، طبیعت ه رارت بخش ائدن
ایستیلیه، آتنگاه و اوجاق لاردا آلولانان اودا، هر شئی یان دیریب پاک ائدن
شیمشک آلوونا و سمادا بانان آتش-گونشه حصر اولونوردو. تاریخه
”ازر بایرامی“ و ”ازرجشن“ آدی ایله ده معلوم اولان همین شنلیکلر
شهریور، سده، چیراقان، مئهریگان و آزرگان آدلانیردی لار.

آزرگان // آزر جان - قدیم تقویمه اساسن، آذر آیینین
9 گونو (24-29 نوبابر) ایجرا اولونان آذر شنلیکلرین دن. شنلیک اینسان
بدننین و جان لی طبیعت ه ”گؤرونمز آلوو“ - هرارت بخش ائدن اودالوو
تانریسینا حصر اولونوردو. اساسن، کند یئر لرینده سویوقلو گون لر
زمانی کئچیریلن بو بایرامین ایشتیراچی لاری بدن ه ایستیلیک و ئرن شئی لر -
قوز-فیندیق، یاغلی و اتلی خورکلر، ساریمساق یئییب، آچیق هاوایا چیخیر،
مراسیم و او یون لارلا سویوغا قارشی حاضر اولدوق لارینی نوماییش ائتدیریردی لر.

بورادا ایفا اولونان مراسیم لر آراسیندا، کوسج تاماشاسی خصوصی
یئر توتوموش، قیر قوول بو بایرامین رمزی قوشو سایلمیش دیر. بایرام
”ازرخوش“، ”ادرگان“، ”ادورگان“، ”دورجان“ آدلاری ایله ده بللی دیر.
باباشو جاددین // باباشو جالدین - خی عصر دن باشلایراق
خوبیی عصره کیمی، آذربایجان اراضیسینده عمر خلیفه نین قتلی ایله
باغلی کئچیریلن بیر مراسیمین آدی. قدیم موغکوشی، آبریزان، سوجددیم
شنلیکلرینی خلی اولان بو مراسیم سونرالار، ایسلام دینی دونونا
گئی دیری لر هک عمر توپو شیبیحی ایله قووشموش، خالق ایچینده ”بابا سوجامدین“،
”سوجددین بابا“، ”سوجددین بایرامی“ آدلاری آلتیندا قتید ائدلمیش دیر.

بونولا باغلی بیر آتالار سؤزو ده وار، ایستنادسیز بیر اویونجو حاقدا دئییردی لر،
”نه محررملیکده آغلادا بیلیر نه سوجلدینده گولدره بیلیر“.

باجباجی - (“باجلی، باجیلی” سوزوندن دیر). قیز-گلین شنلیکلرینده
ایفا اولونان اوزونمخصوص بیر کوکلا تاماشاسی. اویونجو-قادین دابان لارینا
اسگی-اوسگو سارییب، اینسان باشی شکلینه سالیر، سونرا هر ایکی آیغینی
چادرایا بورویوب، دابان حیسه سیندکی باش لارا روبند تاخیر و بو گورکمه
آرخاسی اوسته ئوزانیردی. ایفاچی آیاق لارینی یوخاری قال دیریب، اولناری آجیب
بوکمکه “فیقولاری” حرکته گتیریر، اویون گؤستریردی. تاماشانین
مظمونو ایکی قادین - باجباجی (و یا بادامباجی) ایله جاتباجی (و یا
جیبباجی) آراسیندا گئدن بیر مزملی صحبتدن عبارت اولموشدور.
بادبان اویونو - نووروز بایرامی و بیر چوخ مراسیم شنلیکلرینده
نازیک تاختا چرچیویه یاپیش دیرلمیش برلی-بزکلی کاغذلاردان
حاضرلاراق، ئوزون ساپا باغلانان موختلیف فورمالی بادبان لارین هاوادا
ئوچوشون دان عبارت اولان بیر اویون. یاریش کاراکتتری داشیمیش بو اویون دیگر
بئرلرده “بادیفان”، “بدوان اویونو”، “سئیتان ئوچوردو”، “چرپلنگ”،
”چاخفرنگ اویونو“ (لنکران) دا آدلان دیرلمیش دیر.

بادروز - قدیم تقویمین بحمن آیینین 22-ده (10 اییون)
کولک تازیسی بادی، سونرالار ایسه، یئلبابانین شنینه کئچیریلن بیر مراسیم
شنلیبیین آدی. بو شنلیکده موختلیف آیین اویون لاری ایجرا اولونور،
هامی یئییب-ایچیب شنلنیردی. واختیله جنوبی آذربایجان و خوسوسن،
باکی اوچون سجبیوی اولان بو مراسیمه بعضا، “بادبیر” و کوزین ده
دئییرمیش لر.

باغ بئلمه - کوتلوی کند شنلیکلری زامانی ایجرا اولونان
اویون لاردان بیر. ل آل اویونو - پانتومیما اونسورلری ایله زنگین اولوب،
هم تک ایفاچی، هم ده دسته شکلینده ایجرا اولونان بو اویون چوخ گومان
کی، اویونچو ب ایل ب آ ذ ای ن گؤستریدی اویون لاردان بیر دیر.
باغیاز // باغیاز - واختیله انلیمیز ایچینده گئنیش یاییلمیش بیر
عائله شنلیبیین آدی. ائوین تمهلی قویولماسی موناسیبتیله و یا ئوزون سفردن
قاییتیمیش عزیز شخصین شنینه، عائلهده باش وئرمیش، بو کیمی شن حادثه لرله
علاقه لن دیریلهن همین شنلیکده مزملی اویون، اوخوما و بیر
سیرا اینجه لر ایجرا اندیلیردی. خیلافت دؤورو و اورتا عصرلرده همین شنلیک
”سندیخ” و ”حتیر” آدلاری داشیمیشسا دا، سونرالار اونو ”بغیار” دا
آدلان دیرمیش لار.

باهار بند - (“یاز برسی” دئمک دیر). باهار و اختی قادین لارین
بره گؤیرتسینده ایجرا ائتدییی بیر مراسیم اویونو. همچنین یاز مراسیم
شنلیکلرینده کئچیریلن، آتوستو اویون لاردان بیرین آدی. آتچی لار آتی
سوررک پاپاق، قیلینج، کمر، خنجر و چوخا-آرخالیق لارینی بیر-بیر چیخاریب،
مویین بئرلره آتیر، سونرا ایسه آتی جلد گئری دؤندریب، چاپا-چاپا
آندیغی اشیالاری نؤویه ایله بئردن قال دیریب گئییردی لر. اویون داها چوخ قاراباغدا
منشه ایله احاطه اولونموش ”بند” آدی دوزنلیکلرده کئچیریلیردی.

باژاباژا // باجاباجا - خیدیر نی، آخیر چرشنه
و نووروز قاباغی شنلیکلرده سوبای گنج لرین کئچیریدی سبایا گزیسی
زامانی، داملاری گزرک، کیچیک بیر توربانی متبخ باجاسین دان ساللادیب
اوخوما ایله ائو ساکین لرینی قیشین بیتمه سی ایله تریک اتمک دن عبارت اولان بیر
مراسیم اویونونون آدی. ائل ایچینده بو اویونا قودوقودو دا دئییردی لر.

باققال اویونو // باققال اویونو - (سوزاچیمی ”باخ، آل
اویونو” دور). بیر وخت آذربایجاندا، اوینانیلان بیر مزملی تاماشانین
آدی. بو اویون جنوب اراضیمیزده ”بققالبازی” و یا ”باققالبازی” آدی
ایله بللی دیر.

باسقینجاق - ائل-اوبا شنلیکلری زامانی نوشاق و گنجلر طرفین دن

ایجرا اولونان ساده بیر ایلنجه و او یون آدی. یئردن بیر قدر هوندور قویولموش ئوزون بیر تیرین هر ئوجوندا بیر ئوشاق اوتورور، تیرین هر ایکی باشی نوبه ایله فالخیب انئیردی. بو او یونون اوزونمخصوص آدلاری مؤوجودور. شیرواندا اونا "دینگیلینوس"، شمال-قرب رایون لاریندا "دینگیلیخورج"، "چؤکونجک"، جنوب-قربده "قینجیرداغ"، آبشروندا ایسه، "باتمانترزی" و تارتیسالینجاق" دئییردی لر.

باشاگلدی - (بیری نین و یا اهالی نین باشینا گلن لر آنلامیندادیر). شمال رایون لاریمیزدا ق آ ر آ و ه ل ل ای نؤولو کند تاماشاسینا وئرلین آد. مویین تاریخی دؤرلرده سرامدی آدلانان بو او یونو منبعه لر بعضا تحریف اندرک "باشاگلدی" آدی ایله ده قنید اندیرلر. باشاقووروما // باشیقووروما - یازی لاردا و بعدی ادبییاتیمیزدا تئز-تئز قنید اولونوب گنج لر طرفین دن اوینانیلان بیر او یون. بوراداکى ایشتیراکچی لاردان بیری قورشاق و یا کمری نین بیر ئوجونو یئرده اوتوران ایشتیراکچیا وئریر، او بیری ئوجونو ایسه، اوزو توتوب، اوتورانی هوجوم اندن باشقا ایشتیراکچی لاردان مودافیة اندیردی و س. بو او یونو یاشلی لار دا سئوه-سئوه اویناییرمیش لار.

بایراماغزی // بایراموستو - هر هانسی بیر دینی مراسم و یا تاریخی حادثه شرفینه ایجرا اولونان کوتلوی بایرام ارفسینده کئچیریلن بیر شنلیک. بورادا اساس بایراما حاضرلیق اولاراق عنعنهوی ائل او یون لاری، ایلنجه لر، ئوشاق او یون لاری و س. اوینانیلیردی. بدیه // بدیه - (اسلی "بدیح"، یعنی، حاضر جاواب سوزودور). او یونچونون تاماشا زمانی حاضرلیقسیز، "سیندن" سؤیله دییی سؤز و یا ایمپروویزه بولو ایله گؤستر دییی او یون. ائل ایچینده بونا "بستلم"، "باسماجا"، "دؤشدنددی" و "قوراما" دا دئییرلر. بورادان "بدیلشم" ایفادەسی ایکی او یونچونون بیر-بیرینه بدیه سؤیلمی دئمک دیر. آشیق و بدیچی لرین سینهدن دندیکلری شعرلر ده بئله آدلانیر. بئلی کیمه وئردون - قوبا اراضیسینده ئوشاق لار آراسیندا گئنیش یایلمیش او یون لاردان بیری نین آدی.

بئشاتیلان - واختیله قاراباغدا تصادف اولونان میشت سجبیه لی، لا لویونو - پانتومیما طرزی بیر خالق او یونونون آدی.

بئش-اونبئش - ائل شنلیکلرینده ایجرا اولونان بیر ئوشاق او یونو. او یونون باشچیسی دؤوره ووروب اوتوران ایشتیراکچی لارا اول، "بئش"، "وتوزبئش"، "للیبئش" و س. رقم آدلاری قویوب، سونرا - "تارخان ساطیرام" - دئییردی. هامی اونون قییمتینی سوروشور، باشچی بیر رقمین آدینی چکیردی. همین رقم آدی داشییان ایشتیراکچی. - "وتوزبئش نییه، اونبئش یاخشیدی" - دئییه، باشقاسینین "ادینی" چکیردی. او ایسه اوز نؤوبسینده "ادینی" باشقاسینا اوتوروردو و س. او یونون بیر باشقا واریانتینا "سایسایما او یونو" دئییردی لر.

بیک - او یون کولاسی آنلامیندا ایشلنن دئییملردن بیری و اساسن، کیلیم آراسیندا گؤستریلن بیر سیرا او یوق - کوللا تاماشا لاریندا ایستیفاده اندیلن ق اول چ آق نؤولو کوللانین آدی. ظاهری گؤرکمی ایله باشقا نؤولردن فرقلنن بو کوللا لار اوزونمخصوص طرزده (خوسوسن، کیلیمار اسیندا) اله و آیغا کئچیریلیردی لر. بئله کی، باش بارماق استئنا اولاراق، هر ایکی الین بارماق لاری آراسینا 15-20 سم نوزونلو غوندا چوبوق کئچیریر، بارماق لاری قوشا-قوشا باغلا بیردی لار. اورتا چوبوق-کوللانین باشینی، یان چوبوق لار ایسه، اونون اللرینی تمسیل اندیردی. دیزلره تاخیلان

کوکلا لارین اللری حرکتسیز قالیردی. بئله "ویوق بدهنینه" (اوینادانین قولونا) کیچیک ئوشاق لارا مخصوص دوغروچو دون، لیباده و س. گنیملر کئچیریر، حقیقی قورشاق باغلاپیر، باش لارینا کلاغایی ساریبیر، موتالپاق قویوردولار. بورادا سیفت چیزگی لری - گۆز، قاش، آغیز، بورون تصویریندن ایمتینا اولونور. بعضا ایسه کوکلانین اساسینی چؤمچه قاشیغی تمسیل ائدیردی. بو دئییم "بب"، "ببی" و "بویک" کیمی ده سسلنمیش دیر.

بدؤو اویونو - یوردوموزون شمال-قرب اراضیسینده هوقفا اویونو آنلامی قارشى سیندا ایشلنن دئییم. دیگر تلففوزو "بدؤو اویونو" دور. بحمنگان // بحمنجان - ایسلامدان اولکی آذربایجاندا، قدیم تقویمین بحمن آیینین 2-جی گونو (16-21 یانوار) کوتلوی شکیلده کئچیریلن بیر بایرام. بیئر اوزوندکی فایدالی حیوان لارین هامیسی بحمن ادلی تانریبا حصر اولونان بو شنلیکده موختلیف مراسیم و آیین اویون لاری کئچیریلیمیش، یاسمن بو شنلییین رمزی گولو اولموشدور. همین شنلیک قاینق لاردا "بحمنج" ادی ایله ده قئید اولونور.

بحث اویونو - ایلین فسیل لری طبیعتین آیری-آیری حیسه لری و بو کیمی مفحوم لاری اوز سیمالاریندا تمسیل ائدن ایکی اویونچو (و یا آشیق) یاخود، ایکی دسته ایفاجی آراسیندا موکالیمه، دئیشمه شکلینده کئچیریلن قدیم منشاهلی بیر مراسیم اویونو. "داغلا، آرانین بحثی"، "گؤی ایله بیئرین بحثی" و "ارانلا، یایلاغین بحثی" اویون لارینین متنی بییریم گون لره کیمی گلیب چاتمیش دیر. بو اویونون دیگر ادی "بسدشم" دیر.

بلی بلیجان - نووروز و بو کیمی شنلیکلرده کیچیک یاشلی ئوشاق لار طرفیندن ایجرا اولونان بیر اویونون ادی. دایره ووروب اوتورموش و ساغ آیاق لارینی ایرملی نوزاتمیش ایشتیراکچی لاردان بییری، عنعهوی - "یینه، اینه، ئوجو دویم" یه بنزر بیر سانامانی اوخویا-اوخویا ایلی نؤوبه ایله ایشتیراکچی لارین آباغینا توخوندوروردو. متنین سون سؤزونه دوشن آیاق چکلیب "قورتولوردو". ساناما تکرار-تکرار اوخوندوقجا آیاق لار بییر-بییر چکلیب، آباغی آخیرا قالان جزالانیردی. اویونون دیگر ادی "ایاقسایدی // آباقسایما" دیر.

بنؤوشه - خیش عصرده قئیده آلینیب بو گونه کیمی ئوشاق و بیینیتمه لر طرفیندن چاپیر-چمنده ایجرا اولونان سؤزلو-نغمه لی بییر اویونون ادی. بییر-بییریندن 10-15 م آرالی، ال-اله وئریب، سیرا ایله اوز-اوزه دوران ایکی دسته ایشتیراکچی، نؤوبه ایله قارشیداکى دسته موراجیتله - "قبی قیلینج"، او بییری دسته - "قیننان قیلینج"، یینه بییرینجی - "وخ آندیم" ... و بو کیمی سؤزلرله بییر-بییرله دئییشیر و سونوندا کیمین بو دسته دن او بییری دسته دوشجیی سوروشولوردو. ادی چکین قاچاراق، سینسیله رقیب دسته ایشتیراکچی لارینی یاریب کئچمیه چالیشیر و س. شمال-قرب رایون لاریمیزدا داها چوخ یاییلمیش بو اویونون دیگر آدلاری - "بنؤوشه، بنؤوش"، "قییقیلینج" و "قییقیلیش" دیر. "بنؤوش" (باکی)، "منؤغش" دئییلیش شکیل لری ده اولموشدور.

برقدان - اورتا عصرلرده آذربایجاندا خصوصی گنییم و ماسکالارلا موشاییت اولونان کوتلوی ائل شنلیکلرینه وئریلن آد و واختیله "کارناوال، ماسکاراد" آنلامیندا ایشلنن دئییم.

ببلیک اویونو - اورتا عصرلرده فئودال لارین قهرمانلیق لارینی نوماییش و وصف ائدن بییر اویون نؤوو. توی مراسیمی زامانی بی ائوینده اوینانیلان اویون لاریندا مشترک ادی بئله سسلنیردی.

بییمه کیزیل - ("بییمی، گیزیمی؟" سوزوندن دیر). کوتلوی شنلیکلر زامانی آش ایق و ت ئورن آ ایله اوینانیلان بییر حرکتلی ئوشاق اویونو. جنوب-شرق رایون لاریمیز اوچون داها سجبیوی اولان بو اویون چوخ ائحتیمال کی، ت ئورناوردو و یاخ آنخ آن اویونونون بییر باشقا ادی دیر.

بعضیرگان اویونو - ("بازرگان، بازیرگان" یعنی، تاجیر سوزوندن دیر).

آذربایجاندا اوینانیلان بیر اویونون آدی. "بزیریان اویونو"،
"بزیرگن اویونو" دئییلیش شکل لری ده وار.
بزم - واختیله "کئیف مجلسی" آنلامی ایله یاناشی "شنلیک، تویبایرام"
معناسیندا ایشلنن دئییم. ایستر قادین، ایستر کیشی لر آراسیندا،
مؤختلیف دایرلرده، مؤختلیف طرزده کئچیریلن بو شنلیکده خاننده و
رقفاس ایله یاناشی کومیک اویونچولار دا چیخیش اندیر، آیری-آیری اویونلار
گۆستریلیدی.

بیج نؤکر - ائلمیز ایچینده گئنیش یاییلمیش و عائله حیاتینا حصر
اولونان بیر مزحکه تاماشاسینین آدی. قیسقانچ کیشی، شهوتپرست آرواد
و نؤکر کیمی صورتلردن عبارت اولان همین اویون مضمونونا گۆره،
اوز نؤکرینه گۆزو دوشموش یونگول اخلاقی آرواد ارینی زهرلمک ایستیر.
نؤکر سس-کوی سالیب، جینایتین اوستونو آچیر.

بیژیژه - ("ویجیح" سۆزونون تحریفی دیر). قازاخ و اطرافداکی اراضیده
آخیر چرشنه مراسیملرنده بختی سیناماق مقصدیله ایجرا اولونان
وصفی-حال اویونونا وئرین آدلار دیر.
بیزبان اویونو - ("سۆزسوز اویون" دئمک دیر). اورتا عصرلرده
آذربایجاندا، ل آل او ی ئون ئو - پانتومیما تاماشاسی نوؤو. قایناق لاردا
"بیزبانلیق"، "بیزبانلیق" و "بیزبانلیق" آدلاری ایله ده قئید
اولونور.

بوخچابوخچا - ("بوغچا" سۆزوندن دیر). کوتلوی شنلیکلرده
اوینانیلان سۆزلو-نغمه لی بیر ئوشاق اویونو. ال-اله وئریم، یئرده، دایره
شکلینده اوتوران ایشتیراچی لاردان بیر اوج دفعه "، بوغچا-بوغچا!" سۆزلرینی
تکرار اندیر، او بیر لار - "وخویاق حامیلیقچا" دئییردی لر. بوندان سونرا
آپاریجی الیندیکی یاییلیغی اوتوران لاردان بیرینین چینی سالیب، او، آیاغا
قالخیب آپاریجینی توتمالی، او، ایسه اونون یئرینی توتماغا چالیشیردی و س.
بویمایوخون - آذربایجان اراضیسی نین جنوب-شرقینده قئیده
آلینان بیر حرکتلی ئوشاق اویونونون آدی.

بولاق باشی - نوروز ارفسیندیکی ایلین سون جمعه لریندن اولان
سوپر شنبه سی شنلیبی زامانی کئچیریلن قیز-گلین اویونلاریندان بیر ایدی.
ئوزاق کئچمیشین سو یا بیر مقدس وارلیق کیمی تاپینما مراسیمی نین
قالیغی اولان بو اویوندا دسته-دسته، الوان گئیملی قیزلار چای کناری و
یا چنشمه باشینا توپلاشاراق، چالیب اویناییر، مؤختلیف مراسیم اوخومالاری
ایفا اندیر، نییت توتوب سمنی قایچیلاییر، آخار سولار اوزرینده هوپیانیر
و بیر-بیرینی ایسلاداراق ایلنیردی لر. بو مراسیم اویونو ائل-اوبا
ایچینده بعضا "قایچی دانچیدی" دا آدلانیردی.

جاغاجو - شبیه تاماشاسینین ارفسیندیکی ازا قافیلیسی نین سون
سیرالاریندا یئرین بیر دسته آدامین ایفا ائتدیگی اویونون آدی. یاریچیلپاق
بدن لرینی قارا نفثت و یا هیسه بولامیش آیقایلین ایفاچی لار دایره ایچینده
الترینی ایرملی و گئری آتاراق، بیر آیاغیندان او بیر ایاغی اوسته هوپیانیر،
اوخونان مراسیمی نین آهنگینه موافیق یاستی داش، قمبر و یا ایچی
بوش تاختا سیلیندرلری باشی، سینه سی اوزرینده و بال دیرلاری اطرافیندا بیر-بیرینه
ووروب خورلا؛ - "یلاخی آمین!" چیغیر اراق فیرلانیردی لار. مخزلر بو
اویونو "جکجکی" و "جغجغ" ده آدلان دیریرلار.

جالغا-جالغا - ("یری-آیری" دئمک دیر). شکی اراضیسینده کوتلوی
شنلیکلر زامانی ئوشاق و یئنیتمه لر طرفیندن اوینانیلان بیر اویون.
جامیش باغا گیردی - بیر سیرا ائل شنلیکلرینده اوینانیلان بیر

مزملی میشت اویونو. لالویونو طرزینده تجسسوم اولونان بو اویونا آستارا-لنکران دییاریندا داها تنز راست گلکم اولار. جانگولوم - نوروز شنلییی ارفسینده قیز-گلی نین ایجرا انتدییی قدیم منشاهلی وصفی-حال مراسیم اویونو و بورادا ایفا اولونان عنعنوی اوخومنین آدلاریندان بیرری. جان اویونو - مویین تاریخی دؤورلرده آذربایجاندا, "سیرک" و "اکروباتیکا" سنتینه وئرین مشترک آد. اونا همچی نین "جانبازی" و "جانبازلغ" دا دئییردی لر.

جئیرانی - منشأجه اوچولوقلا علاقه دار اولان ل آل او ی ئون ئو طرزلی قدیم بیر اویونون آدی. مشدی جاببار و باشقا کومیک اویونچولارین رئیترتواریندا گننیش یئر توموش بیر قاراوللی ده بئله آدلانیردی. جدارک - خیخ عصرده جنوبی آذربایجاندا قئیده آلینمیش بیر اویونون آدی. اونون "جیدارک" اوخونوش شکلی ده اولموشدور. جحریبیم - (دئیم قیز آدی کیمی ایزاه اندیلسه ده "خانیم لارا مخصوص ذیکیر" معناسیندایر). یاز مراسیمی و توی شنلیکلرینده ایجرا اندیلن, قیز-گلین اویون لاریندان بیرری. منشأجه کوتلوی درویش اویونون آدی ایله باغلی اولوب. آذربایجانین جنوب-شرق و قاراباغ اراضیسینده گننیش یایلمیش بو سوژنتلی اویونون ایکی دسته دن عبارت ایفاچی لاری نؤوبه ایله بیر-بیر یله

دئییشیر, سونرا هامی بیر یئرده ئوجادان - "جحریبیم" دئییردی لر و س. جلالی - ائل شنلیکلرینده ایفا اولونان یاللی تیپلی کوتلوی بیر اویونون آدی. موسیقیسی مؤوجود اولدوغو حالدا, یاللیگنتمه طرز ی آراش دیریلما میش دیر. جمال اویونو - خیلافت دؤورونده خالقیمیز ایچینده شؤهرت تاپمیش بیر اویون نؤوو. اویون-ایفاچی لاری لیباس لاری بیر-بیر ده میشب گئیرک, معلوم اولان شخص لری یامسیلاماسیندان عبارت اولموشدور. جمعه - (سوزاچیمی "یئکون" دیر). تۇرنیش اعتباریله اسک ی تاپینما آیین لری ایله باغلی اولوب, قدیم تقویمه اساسن, آذربایجاندا نوروز شنلییی ارفه سی, اوتن ایلین سون دؤرد هفته سی عرضینده (فئورالین سونو مارتین اول لری) کئچیریلن خصوصی مراسیم شنلیکلری نین آدی. آیری-آیر یلیقدا تورپاق, آتش, سو هوا و بو کیمی طبیعت قوه لرینه حصر اندیلن همین شنلیکلر, سونرالار ایسلام دینی دونا گئی دیری لر هک ایلین سون چرشنبه گون لرینده ایجرا اولونان "یلاخیر چرشنبه لری" نه چئوریلیمیش لرسه ده, لاکین ائل اوبا ایچینده ایندی ده "بوز آیین دؤرد چرشنبه سی", "سو چرشنبه سی", "ودلو چرشنبه", "یئددی چرشنبه" و "تورپاق چرشنبه سی" یاخود, "جمر" لر آدلاری ایله یاشاما غدادیر لار.

جنگی - خالق تاماشا لاریندا قبول اولونموش بیر دؤیوشچو عسگر آمپلواسی. همچی نین ذورخانا کوشنیسی و جیدیر یاریش لاریندا ایفا اولونان کوتلوی اویون و بو اویونو موشاییت ائدن ایتی سرعتلی بیر هاوانین آدی. جنگیاشی - جنگی اویونوندا آیری-آیری دسته لره باشچیلیق ائدن شخص.

جنگیخانا - تاماشاچی لاری یالنیز دؤیوشچو عسگر لردن عبارت اولان تاماشا یئری و یا چادیر. بونولا یاناشی جنگی اویونو ایفا اولونان مکان و عمومینله, "سگر مجلسی" آنلامیندا ایشلنن دئیم. جشن - خیلافت دؤورونده یوردوموزدا "ئل شنلییی, مراسیم بایرامی" معناسیندا ایشلنن دئیم. "جشن" تلفوز شکلی ده اولموشدور.

جشنسلاسه - ایسلاما قدرکی آذربایجان اراضیسینده, قدیم تقویمین خ دئی آیینین 16-26 گون لری (5-15 یانوار) کئچیریلن بیر بایرامین آدی. اسک ی ایناما گۆره, گویا بو گون لر یئر اوزونده بوتون حیوان لار

یارانمیش دیر. ائحتیمال ائتمک اولار کی، بو دئییم ئوزاق کئچمیشده عینی مقصدله قئید اولونان "میدیاریم" و "بحمنگان" مراسیم شنلیکلری نین سونراکی آدلارین دان اولوب، سایچی ائل بایرامینین ئوزاق بیر سلفی دیر. جیدیر - عادت عذرله ائل شنلییی و توی مراسیملری زامانی مویین مصافنی داها تنز قت ائتمک مقصدیله دوزنلیکده کئچیریلن بیر آتسورمه اوپونو. اساسن یاریش کاراکتئری داشیییب، بعضا بیر نئچه مانعه ایله دف اولونان بو آتچایما یاریشینا "سوری"، "چاپیش" و "چاپیشما" دا دئییرلر. جین گلدی - یوردوموزدا تصادف اولونان بیر ئوشاق اوپونونون آدی. اوپونون دیگر آدی "خورتدان گلدی قاچ" دیر.

جیرید // جیریت - ("جیرید" یعنی، نیزه سوزوندن دیر). واختیله ائلوبا شنلیکلرینده آت اوسته و یا پییادا شکیلده کئچیریلن بیر منیدان اوپونونون آدی. آت اوسته ایجرا اولونان بو اوپونون ایشتیراکی لاری 10-12 آتلی دان

عبارت اولوب ایکی دستیه آیریلیر، هر آتلی (پییادالار دا همچینی) بیر الینده اوزونمخصوص سلاح - "جیلیت"، او بیر الینده قارماق توتوب، ووروشوردولار.

باشقا یئرلرده بو اوپون-تویپوز، ذویا و دایروی شکللی کیچیک دری قالخان لارلا دا ایفا اولونور، چالغی ایله موشاییت ائدیلیردی. "جیریند" و "جیریند" تلففوز شکل لری ده اولموشدور.

جیریم جیریم - آذربایجانین شیمال-قرب اراضیسینده کندلرده اوپانیلان بیر ئوشاق اوپونونون آدی.

جیرناباز - ئوشاق اوپون لارین دان عمومی قایدان ایما پوزان، موباحیسه ائدن ایشتیراکیچیا وئرین آد. آیری-آیری یئرلرده بو ایشتیراکی "داغال"، "دبیکار" و "پیژل" ده آدلانیردی.

جیرناتما - اوپون لاردا بیر دسته و یا بیر ایشتیراکیچین او بیر لره آجیق وئرهمسی، حیرصلن دیرهمسی. آجیتمانین دیگر آدی.

جیز یغتویو - ائلیکله کئچیریلن شنلیکلرده ایجرا اولونان بیر حرکتلی ئوشاق اوپونو. اوپون ایکی دسته، هرهمسی 6-16 ایشتیراکیچیان عبارت اولوب، اونلارین ساینما گوره یئرده جیز یلمیش کیچیک دایرملر ایچینده، ایچی یونلا دولدورولموش

تویلا اوپانیلیردی.

جؤولان - ("دولاشما" آنلامیندا دیر). خالق تاماشالاریندا اوپونچونون

اوپون منیدانچاسیندا دولاشماسی، هرلنمه حرکتی. باشقا یئرده اونا "جورونم" ده دئییردی لر. لالویونو - پانتومیم سننینه ئوزاق سفری آندیران شرطی بیر داورانیش طرزى ده همین آد ایله چاغیریلیر. "جؤولان // جولان" تلففوز فورمالاری دا واردیر.

جورجون - اورتا عصرلرده آذربایجاندا، اساسن سارای لاردا ماسکالی تلخکلرین ایفا ائتدییی و سرخوش لارین حرکت و داورانیشینی خاطرلادان سسلی-کویلو بیر اوپونون آدی. "جورجون" دئییلیش شکللی ده اولموشدور.

جوحا - خی عصردن سونرا آدی خالقمیز ایچینده و یازلی ادیبیاتدا گئنیش یاییلمیش بیر سیرا لطیفه و خالق تاماشالارینین باش صورتی. دئییلنه گوره سونرالار، اونون آدی موللا نصرالدینین آدی ایله اوز اولونموشدور.

جولود - خیلافت دؤورونده آذربایجاندا یئنی ایل شنلیکلری زامانی قاییش (کمر) یاخود، دری شاللاق لارلا اوپانیلان اوپونون آدی. کاسب لارین کوچلرده، وارلی لارین ایسه، اوز ائولرینده کئچیردییی بو اوپون، چوخ ائحتیمال کی، سونرالار انلیمیز ایچینده شوهرت تاپمیش "تورناوردو" اوپونونون سلفی دیر.

جوربزم - اورتا عصرلرده عائله حیاتیندا و یا دوست لار آراسیندا باش وئریش بیر حادثه شنینه قورولان کیچیک شنلیک. بوراداک ایشتیراکی لار اوخویور، چالیر، مزملی اوپون لارلا ایلنیردی لر. بعضا ایسه بئله مجلسه

پنشکار اویونچو و یا چالغیچی دا دعوت اولونوردو. اسکی ادبییاتدا اونا "بزمیچور" ده دئییلیر.

جوت آیاق - واختیله یوردوموزدا تصادف اولونان یاللیسایاگی کوتلوی بیر اویونون آدی. اونا "قوشا آیاق" دا آنلان دیریردی لار. جوتچو بابا - جوتچو شومو مراسیم تاماشاسینین صاحبی و اساس قهرمانی. "یلک اینسانی" تمسیل ائدن بو افسانوی صورت قدیم انتیقادا گوره, اوکوزلری جوتله قوشان ایلک اکینچی اولموش, جوت-کوتان حاضرلاماگی اینسان لارا

او اویرتمیش دیر. مراسیم تاماشاسیندا بو "رول" کندن ان ناموسلو, مرحمتلی ساکینی - ائل آغساقالینا تاپشیریلیردی. اونون ایننده قویون دریسیندن و خزی دیشاری چئوریلیمیش گؤدک کورک, باشیندا ایری موتالپایاق

اولوردو. نوزاق کئچمیشده اونا "گیلبابا" و یا "باباگیل", "دئحقان بابا", سونرالار ایسه, "جوتچو دده" و "کینچی بابا" دا آدلان دیریمیش لار. "جوجو باوا" دئییلش شکلده ده وار.

جوتچو شومو - قدیم کئچمیشین تورپاغا ایلاهی بیر قوه کیمی تاپینما آیینی ایله باغلی اولوب, نوزون مدت ائلیمیز ایچینده کئچیریلن "تورپاق چرشنیسی" مراسیمینده ایجرا اولونان بیر کند تاماشاسی. سونرالار تورپاگی اویاتماق مقصدی گؤدن و جوت - کوتان بایرامی کیمی قبول اولونان بو شنلیک, کنده یاخین نئی و یا خیرمان یئرینده کئچیریلیردی. بورادا بیر جوت, یاخود کوتان, ایکی اوکوز بزدیلیب وصف اولونور و جوتچو بابا اونلارلا تورپاقتا ایکی - اوچ رمزی شیریم آچیر, اورایا توخوم سپیردی. سونرا اونون شنینه مزهلی اویون, موختلیف رقص و کوتلوی ایلمان یاریش لاری ایجرا اولونوردو. شنلیک آیری-آیری یئرلرده "قاراکوتان", "کینتیوی" و یا "سپینتیوی" آدلاری ایله بللی دیر.

جوت قوال - ائل آراسیندا بعضا حالایسایاگی اویون لارا وئرلین آد. اویون ایکی قوالین (هر حالایباشیندا بیر قوال) موشایتی ایله کئچیریلدی اوجون بئله آدلانیردی.

چادیر - واختیله آذربایجاندا, کوتلوی شنلیکلر زامانی ایجرا اولونان بیر فنئیر وئرک نؤوو.

چادیر دستی - ("ل چادیری" دئمک دیر). ائل-اوبا آراسیندا ئوشاغین آنادان اولماسی موناسیبتیله کئچیریلن شنلیکلرده گؤستریلن قولچاق تیپلی اویوق-کوکلا تاماشاسی. خنیمه-کمر تاماشاسینین دیگر آدی. چادیر خیال - بیر زامان لار نوروز بایرامی و عائله شنلیکلرینده ایپلیکلی کوکلار ایله گؤستریلن, شاهسلیم کوکلا تاماشاسینین بیر نؤوو.

چادیر اویونو - نهنگ سرپرده ایچینده اوینانیلان بیر سیرا اوزونمخصوص اویون لارین مشترک آدی. خو عصرده داها گئنیش یاییلمیش بو نؤو تاماشالارین اویون مئیدانچاسی, بیر نچه دایره شکلینده ایلمیش تاماشاچی لار آراسیندا اورتادا یئرلشیردی. ائله بو سببدن همین تاماشالاری منبعلر چوخ وخت اورتاویونو دا آدلان دیریرلار.

چاخچاخ اویونو - واختیله ئوشاق لار آراسیندا گئنیش یاییلمیش سؤزلو-نغمهلی بیر گؤزباغلیجا اویونو. نؤمرلنمیش ایشتیرا کچی لاردان بیرینین گؤزلرینی باغلییب, اونون اطرافینا توپلانیردی لار. باشچی الیندی ایکی داشی موختلیف ساپدا بیر-بیرینه ووروب, گؤزوباغلی دان; "بو کیمین نؤمرسی دیر?" سوروشوردو. نؤمره صاحبی نین آدی تاپیلمادیقتا, گؤزوباغلی ایشتیرا کچی لارین ایسته دییی اوخوما, رقص و س. اویونو ایفا ائتمهلی ایدی. چالاغان چارداغی - ناخچویان دییاریندا تصادف ائدیلمیش

سؤزلو-نغمهلی بیر ئوشاق اویونونون آدی. کوتلوی ائل شنلیکلرینده ایجرا اولونان بو اویونون مضمونو دوشمن قالا دیوار لارینین فتحیندن بحث

انتیمیش دیر.

چالانک - اورتا عصرلرده خالق آراسیندا اوینانیلان بیر اویونون آدی. اونون آدی "جلانی" کیمی ده سسلنمیش دیر. چئشمبند - موین تاریخی دؤورلرده آذربایجاندا، گوزباغی و جادوگرلیک سنتینه وئرین آدلاردان. گ او ذ ب آ غ ل ای ج آ تیپلی ئوشاق اویونلاریندان بیرین آدی دا بو جور سسلنیردی. "چشمبندی" دئییش طرزى ده اولموشدور.

چئویرمه - توي مراسیمی زامانی اوینانیلان و اساسن فیرلانما، هرلنمه حرکتلریندن عبارت اولان بیر حالایسایاغی قیز-کلین اویونو. قایناق لاردا "چئویرمه حالایی" آدی ایله ده قئید اولونور. چلیک چوماق - یوردوموزدا یاییلمیش سؤزلو-نغمهلی ئوشاق اویونلاریندان بیرى. ایلك چاغلار یاشلی لار طرفیندن اوینانیلیب، اوخوما ایله موشابیت اندیلن بو اویونون ایشتیراكچی لاری ایکی دسته یاخود، ایکی نفردن عبارت اولموشدور. بیرینجی دسته، ئوجلاری ایتی یونولوموش کیچیک چوبوق و یا تاхта بیر پارچانی - "چلیبی" یئره قویور، ئوزونلغو 80 سم اولان چوماقلا اونون بیر ئوجونا ووروب یوخاری قالدیریر و یئنیدن هاوادا ووروردو. او بیرى دسته همین چلیبی توتوب، اونو یئره آتیلیمیش چوماغین اوستونه قایتارمالی ایدی و س. آیری-آیری یئرلرده چلیبین آدی "چلوك"، "چلنیک"، "پول"، چوماغین ایسه، "چفت"، "جنب"، "دستپول" و "دستچلیک" کیمی سسلنیردی. اویون - "چلیکچیناغ"، "چلیکچیلیک"، "کالجنب"، "دیمین"، "دیمینچوب"، "دودال"، "لاود" (ج. آذرب.) "ناققولی"، "ماققولی" (باکی و جنوبشرق رایونلاریمیز) و "قاقوللا-ماقوللا" (اوغوز) آدلاری ایله ده تانییر. چلیکتندیر - واختیله ائلیمیز ایچینده شؤهرت تاپمیش و کوتلوی شنلیکلر زامانی اوینانیلان بیر اویونون آدی. "چلیبتن دیر" تلفوز فورماسی دا وار.

چلتیک اکنلر - جنوب رایونلاریمیز و لنکراندا کوتلوی شنلیکلر زامانی اوینانیلان بیر خالق تاماشاسی. "کنده یوخ، بیچنده یوخ، یئنده اورتاق قارداش" تاماشاسینین بیر قولو اولان بو، اویوندا تتبلییه قارشى نيفرت اویاتماق، حالال زحمتی ترننوم ائتمک مقصدی گودولوردو. تاماشا "چلتیکچیلر" آدی ایله ده تانییر. چنگی - ("جنگ" آرفایا بنزر قدیم چالغی آلتی دیر). اورتا عصرلرده ائل شنلیبی و توي مجلسلرینده قوال چالیب اوخویا-اوخویا اویغیان رفقاس یاخود، رفقاسه و چنگ چالان چالغیچیا وئرین آد. قاراچی رفقاسلری ده ائل آراسیندا عینی آدلا چاغیریلیردی لار. بو آد "چینگى"، "چینگ" و "چینگن" کیمی ده سسلنمیش دیر.

چنگیباشی - چالیب-اوخویان رفقاس و رفقاسلری اویونا حاضرلعیان، تالیم-تربیه وئر نؤستاد اویونچو، رفقاس. چردک - بیر زامانلار ماسکالی اویونچولارین ایفا ائتدییی تاماشا یاخود، شنلییه وئرین آدلاردان بیرى و عمومیتله، "ماسکاراد" آلامیندا ایشلنن سؤز.

چرخکی // چرخکی - کوتلوی درویش اویونو ذبکیرده و ذورخانا مشغلهلرینده بیر فیرلانما حرکتی نین آدی. اونا بوروم دا دئییرلر.

چرخى - اورتا عصرلرده کوتلوی شنلیکلرین سونوندا ایجرا اولونان آتشیخادی مراسیمی نؤولریندن بیرى و توپلا اوینانیلان بیر حرکتلی اویونون آدی.

چرخچیمیر // چرخى چنبری - کوتلوی شنلیکلر زامانی "توپاج" (فیرفیرا) ایله اوینانیلان بیر ئوشاق اویونونون آدی. همچی نین درویشلرین ایفا ائتدییی دایروی سما اویونو. چرخى-کعباده - ذورخانادا کنچیریلن کعباده اویونونون

بیر نؤوو. بو اویونو بالنیز تجروبه‌لی بیر کیبادگیر (بعضا ایسه، میاندار اوزو) ایفا ائدیردی. بورادا او، یئرینده دؤوره وورا-وورا، ایلمان آلتینی باشی اوسته هرله‌مرک تدریج بویون‌دان قورشاغا قدر ائدیریر، سونرا بو یوللا اونو آیاعی اوسته چاتدیریر و یئره سالیردی. سونرا آلتین ایچینه کئچیب یئنه جلد حرکت‌لرله، اول بئلی و باشینا کیمی اونو قالدیریر و نهایت، باشی اوستون‌دن چیخاریردی.

چرشنه تونقالی - (اصلینده "بایرام تونقالی" دئمک‌دیر).
آذر شنلیکلری و نوروز قاباغی آخیرچرشنه مراسیملری زامانی اودلان دیریلان آعاج، چیرپی و قورو اوت قالاغی. منشأجه آشتاپینما آیینی ایله باغلی اولوب، گونشین عکسی و اود-آلوو تاتریسینین تیمسالی کیمی سچیپنن

بو یانان قالعلا گونشی اویاتماق، اونون ایتردییی قوه‌سینی قایتارماق، آتشین پاکندیجی گوجونه موراجیت ائتمک مقصدی گودولوردو. هیت کند مؤیدانی و دوزنلیکلرده قالانیب، سای یئددی و یا اوچه چاتان قالاق‌لار - اون ایکی یاشینا چاتمامیش بیر اوغلان ئوشاغینین ایکی آعاجی

بیر-بیرینه سورتمه یولو (سونرالار، چاخماقداشی) ایله اله ائتدییی پاک آتشله آلیش‌دیریلیر، هامی اونلارین اطرافیندا موختلیف آیین اویون‌لاری ایفا ائدیر، اورادا اوزرلیک یان‌دیراراق بدنظرده قورونماق اوچون اونون اوزرین‌دن توللانیر، توستوسونه توتولوردولار.

چرشنه سوری - (سوزاچیمی، "چرشنه شنلییی" دیر). جنوبی آذربایجاندا، نوروز ارفسینده کئچیریلن دؤرد آخیرچرشنه مراسیمی‌نین بیر باشقا آدی. منبع‌لرده اونون آدی "چرشمبیسور" کیمی ده سسلنیر.

چیخماسان - یوردوموزون شمال-شرق اراضیسینده قیز-گلی‌نین نؤوبه ایله بیر-بیری‌نین ائوینده کئچیردییی گنجه شنلییی‌نین آدی. بورادا ایشتیراکچی‌لار موختلیف ماهنی‌لار اوخویور، بیر سیرا آیین اویون‌لاری ایجرا ائدیردی‌لر. چیل ککلیک - آذربایجانین جنوب-قربینده توی مراسیمی زامانی ایفا اولونان قیز-گلین اویون‌لارین‌دان بیری. اویون اوخوما ایله موشابیت اولونوردو.

چیلله گنجسی - (بوراداکی "چیلل" سوزو قیش فصلی‌نین قیرخ گونو معناسیندادیر). ائلیمیز ایچینده ایلین ان ئوزون گنجه‌سی کیمی قنید ائدیلن چیراقان // شیبیلدا مراسیم شنلییی‌نین بیر باشقا آدی.

چیللکسدی // چیلله چیخدی - ("چیلل" بورادا-درد، بلا آلامیندادیر). نوروز ارفسیندکی سو چرشنه‌سی شنلییینده قیزگلین طرفین‌دن ایجرا اولونان بیر مراسیمین آدی. دان یئری آغارامیش، سو دهییرمانی اطرافیندا و یا بولاق باشیندا کئچیریلن مراسیمده موختلیف اویون، ماهنی و ایلنجه‌لر ایله یاناشی ایشتیراکچی‌لار باش بارماق‌لارینا ایپلیک باغلایب آخار سو اوزرین‌دن و یا دهییرمان نوودانینین آلتین‌دان یئددی دفعه کئچرک، قایچی ایله ایپلیبی کسب سویا آتیر، بونولا گویا کؤحنه ایلین درد-قمنی سویا تۆکوردولر. شنلییین باشقا آدی "بولاقباشی" و "قایچی‌دانچیخدی" دیر.

چینگنه - (اسلی "چینگان" سوزون‌دن دیر). بیر مدت یوردوموزدا گؤزباغلیجا، فال و بو کیمی اویون‌لارلا اطرافینا تاماشاچی توپلعیان قاراجی‌لارا، سونرالار ایسه، بو ایشله مشغول اولان قاراجی قادینینا وئریلن آد. ائل-اوبا آراسیندا یاییلمیش "چینگنه جرگسی" ایفاده‌سی بیر واخت اویونچو دسته‌سی دئمک ایدی. "چنگن" تلفوز شکلی ده واردیر. چینگنباشی - قاراجی اویونچو دسته‌لرینه باشچیلیق ائدن شخصه خالقیمیز آراسیندا وئریلن آد. اونا "چریباشی" دا دئییردی‌لر.

چینقی چینقی - ناخچیوان دیبیری و موغاندا کوتلوی ائل شنلیکلرینده
نومایش اولونان یاللیسیایغی اویون لاردان بیر. دیگر تلفوزو "چینیچینقی"
دیر.

چینی اویونو // چین اویونو - منشأجه چین اولکسی ایله باغلی
اورتا عصرلرده آذربایجاندا فغفور کاسا و پپالهملر ایله گؤستریلن بیر
اویون نؤوو. بوراداکى ایفاچی ژانقلیور - کاساباز ئوزون چوبوق باشینا
کئچیریلیمیش
پپالنی ایتی سرعتله هرله دیب، یوکسکلییه توللابیر و بیئى دن چوبوغون
ئوجو ایله توتوردو، سونرا همین چوبوغو بورنونا، آلتینا قویور و س.
حرکتلر اندیردی.

چیراقان - ("یشیق بایرامی" آنلامیندا دیر). ایسلامدان اولکی
آذربایجاندا، قیش گوندونومو ("22 دئکابر") گونو ایجرا اولونوب سمادا
یانان آتش-گونشین تجسسومونه حصر اندیلن، آذهر ای شنلیکلرین دن
بیری. مخزلرده نوودروز آدی ایله ده قئید اولونان بو بایرام،
اورتا عصرلردن بری شیبیلدا مراسیمی کیمی تانینیر.
چیراقبان - ائل شنلییی و توی مراسیمی زامانی اویون مئیدانچاسی
و اونون اطرافینی بزین چیراق و مثلله وئرلن بیرگه آد.
مواسیر "یلومیناسییا" سؤزو قارشى سیندا ایشلنن بو دئییمین "چیلچیراغان"،
"چیراغان" و "چراغانی" تلفوز شکل لری ده موجوددور.
چیرتی، چیرتی - سؤزلو-نغمه لی کوتلوی بیر ئوشاق اویونونون آدی.
دایروی شکله دورموش ایشتراکچی لارین اورتاسینداکی باشچی گاه ساغداکی لارا،
گاه سولداکی لارا - "چیرتی، چیرتی!" دئییب، "جان چیرتی!" جاوابی آلیر،
سولداکی لار:

"بیزیم چیرتی سیزین چیرتیا یالان دئدی" کیمی سؤزلرله ساغداکی لار لا دئییشیر،
باشچینی یامسیلابیر و س. اندیردی لر. اویونون باشقا آدی "تیبساغاتیس" دیر.
چیتیر داغ - بیر زامان توی و ائل شنلیکلرینده سوبای گنجلر طرفین دن
تونقال اطرافیندا ایفا اولونان اویون لاردان بیر. اویونا آذربایجانین
جنوب-قربینده داها چوخ راست گلکم اولار.

چوبان آعاجی // چوبان دینی - آذربایجاندا اوینانیلان
حرکتلی ئوشاق اویون لارین دان بیر. اویون دینکلری ئوزاغا
آتماق، بیر-بیرینه وورماق و ب. کیمی یاریش لاردان عبارت اولموشدور.
چوبانی - سایاچی مراسیم شنلیکلرینده ئوشاق لار طرفین دن اوینانیلان
بیر حرکتلی اویون. بیر-بیری نین ایچینده ایکی دایره جیزیلیمیش یئرده
کئچیریلن بو اویوندا ایکی برابر دستدن بیر اورتا دایره دورور،
"چوبان" آدانان دسته باشچی لاری ایسه، ایکی دایره آراسیندا گزرک اوز دستلرینی
قوروبوردولار. هوجوم اندن دسته اورتا دایره هویانیب اوراداکى لارا
ال وورماقلا اولاری اویون دان کنار اندیردی و س.

چوبان اویونو - واختیله آذربایجان اراضی نین جنوب-قربینده
قیز-گلی نین اویون و رقص لرینه وئرلن عومومی آد. همچی نین چوبان لاری
و کند حیاتی نی تصویر ائتدی بی اروپالی لارین "پاستورال اویونو"
آنلامی اوزینده ایشلنن دئییم. بونا "چوبانلما" دا دئییردی لر.

چوبان یاللی - اساسن سایاچی مراسیم شنلیبینه، خورون موشاییتی
ایله ایفا اولونان قدیم منشأه لی، دئییشمه طرزلی بیر اویونون آدی.
اویون دراماتیک مزیتلرله زنگین اولموشدور.
چولاغی - واختیله ائل-اوبا ایچینده گئنیش شوهرت تاپمیش سوژنتلی و
مزله یاللی اویون لارین دان بیر.

چوگان // چوگان - یارانما تاریخی مین ایلدن آرتیق اولوب، ایخ-خوی عصرلرده آذربایجاندا گنیش یاییلمیش، اساسن آت اوستونده قیسمن آتسیز اویناتیلان قدیم توپتوپ اوینو و بورادا ایستیفاده اولونان ئوجویری ئوزون دینیین آدی. موسیقی نین موشاییتی ایله کئچیریلیب ایکی، یاخود اوچ حیسه دن عبارت بو اویندا آتلاری رنگ اعتباریله بیر-بیرین دن فرقلی اولان هر دسته ده 6-8، بعضا ایسه، داها چوخ آتلی ایشتیراک اندیردی. اویندا اساس مقصد دینکله رقیب قاپیسینا توپ وورماق اولموشدور. اهاالی نین موختلیف طیفه لری آراسیندا گنیش شوهرت تاپمیش بعضا ایسه کیشی لرله یاناشی، قادین لارین دا اوینادیغی بو اوینون "کویچووکن"، "چوماق اوینو" و "چوگانبازی" آدلاری ایله قنید اندیلن باشقا واریانت لاری دا اولموشدور. "چوگان"، "چوگن"، "چوکن"، "چوین"، "سوودان"، "حووگن" تلفوز شکل لری ده اولموشدور.

چوگانبار // چوگانبار - آتوستو چووکن اوینونون ایشتیراکچیسى چووکن دینیینی اوینادان آتلییا وئریلن آد.

چوگانى - چووکن اوینو اوچون تالییم اولونموش خصوصى آت. چومچباشى - ائل شنلیکلرینده ایجرا اولونان گوزباغلیجا ئوشاق اوین لارین دان. ایکی دسته بؤلونن ایشتیراکچی لاردان بیرى نین النده باشینا دینقیروو تاخیلیب بز نمیش بیر تاختا قاشیق اولور، او بیرى دسته عضونون ایسه گوزلری باغلانیردی. "چومچلی" موبین جیزیق ایچینده دینقیروو سسلن دیردیکد، گوزوباغلی اونو آختاریب، توتمالی ایدی و س. بو اوینا "چومچباشى بزم" و "مییاچی" دا دئییردی لر.

چومچگلین - آذربایجانین قرب اراضیسینده بیکویونو تیپلی خالق اوپوق-کوکلا تاماشاسینا وئریلن آدلاردان.

چومچخاتین - قودوقودو مراسیم اوینوندا گز دیریلهن موقووانین، جنوبی آذربایجاندا داشیدیغی آدی. بورادا بیر چومچنى موختلیف شنلرله بزیر، اونا گلین پالتاری گئی دیریب، بورون دوزل دیر، "یاناق لاری" نا قیرمیزی چکیردی لر. "چومچه خاتون" دئییلیش طرزى ده وار.

چوب-چوپو - بیر کوتلوی یالیسیاغاى اوینون آدی. اوین موبین سوژنت خطیتینه مالیک اولوب، تاماشا اونسورلری ایله زنگین اولموشدور. "چوپچوی"

و "چوپچوپو" تلفوز شکل لری ده اولموشدور. اوینون باشقا آدی - "دورداپاق" دیر.

چوبی اوینو - ("چوبوق اوینو" آنلامیندادیر). اورتا عصرلرده نازیک چوبوق و دایره شکل لی درى قالخان لارلا سلاحلنمیش اوینوچولارین ایفا انندیی کوتلوی بیر تاماشانین آدی. قیلینج داواسینین یامسیلاماسی کیمی تانیان بو اوینون "مترکویونو" آدی باشقا بیر واریانتی دا وار.

چولاباسدیرما - آذربایجان اراضیسینده تصادف اولونان بیر خالق اوینونون آدی.

چومور-چومور // چوموروق-چوموروق - گنیش یاییلمیش سوزلو-نغمه لی ئوشاق اوین لارین دان بیرى. قایدایا گوره، ان اول دؤوره ده اوتورموش ایشتیراکچی لارین هر سینه بیر حیوان آدی وئرلیبر، سونرا باشچی؛ - "چوموروق، چوموروق" دئییه-دئییه، الینی بئر سورتور و قفلتن ایشتیراکچی لارین بیرین دن؛ - "ادین؟ یندییین؟" - سوروشوردو. همین ایشتیراکچی درحال سوالا جاواب وئرمه لی ایدی، عکس حالدا جریمه اولونوردو.

دابان حالایى - آذربایجان اراضیسى نین قربینده تصادف اولونان، اساسن، توی مراسیملرینده ایفا اولونان قیز-گلین اوین لارین دان بیرى.

داغ دیبینده بوز قورد وار - ناخچیوان اراضیسینده تصادف

اڭدیلیب قورد صورتی ایله باغلی اولان ئوشاق اویون لاریندان بیرى. اویوندا قوردان باشقا بیر ایشتیراکچی - قاضی، او بیرىسی، قاز اوتارانی تمسیل ائدیردی. چوخ ائحتیمال کی، بو آد قاز لارقاز لار ئوشاق اویونونون بیر باشقا آدی دیر.

داغا کؤچدو - یاز واختی حیواندار لارین، (خصوصیله قویونچو لارین) داغا، یا ایلاغا کؤچمه سی ایله علاقه دار س آ ی آ چ ای مراسم شنلیکلریندن بیرى، شنلییین بیرینجی، "قوزو گونو" حیسه سینده قونشو کندلی لر بیر یئره توپلانیر، چوبان لارین اوخوما، رقص، موختلیف آیین اویونو و یاریش لارینا تاماشا ائدیر. ایکینجی - "کؤچ گونو" حیسه سینده مالدار لایقلا علاقه در بیر سیرا قدیم مراسم لر ایجرا اولونوردو. بو شنلییه "قویونچو گونو" و "چوبان گونو" ده دئییر لر.

داناتما - ("دان یئری نین آغارماسی" آنلامیندادیر). واختیله کندلرده نوروز و اول ئوچ ه ر ش ه ن ب ه شنلیکلری زامانی گونشین قارشیلانماسی ایله علاقه دار ایجرا اولونان بیر مراسم تاماشاسی. بورادا ایشتیراکچی لار

آقار انلیق دان یوکسکلیکلره، داغ-تپه ذیروسینه قالخیر، اورادا فالانمیش تونقال لار اطرافیندا یئرلشیردی لر. ایلك شوالار گوروندوکده تونقال لار آلیش دیریلیر، هامی گونشی سلاملابب، اونون شنینه تنتتله ی حالای اویونو، اوخومالار ایفا ائدیر، تونقال باشینا فیرلانیردی لار. سونرا هره تونقال دان چیراق، مثل و س. یان دیریب، کنده قاییدیر، همین آلوا اوجاق-تن دیری یان دیریر و س. ائدیردی لر. بو تاماشایا "گونشی دعوت"، "گونشی ایستقبال" دا دئییردی لر.

داردار - یاز شنلیکلری زامانی ایفا اولونان بیر سوال-جاواب اویونو. ایکی دستعدن عبارت اولان ایشتیراکچی لار بیر-بیرینی ایمتاحان ائدرک، دئییشمه طرزینده تاپماجا دئییردی لر. کیم "باغلاسا" او، جزا موقابیلینده تاپماجانی "ساتین آلیردی" و س.

دار یسپدی - جنوبی آذربایجاندا اوینانیلان بیر ئوشاق اویونونون آدی.

داستان مجلسی - بیر و یا ایکی ئوستاد آشیغین کند و شهرلری گزرک منیدان لاردا، ایری-ایری مجلس و توی شنلیکلرینده خالقی باش لارینا بیغراق ایفا ائدیکلری اوزونمخصوص، "تک اویونچو تاماشاسی". بورادا ایفاچی لار ساز چالیب اوخودوق دان سونرا ایری هجملی قهرمانلیق و یا عاشقانه مضمونلو بیر داستانین نقلینه باشلاپیردی لار.

دئییمئحر - آذربایجاندا قدیم دؤورلردن باشلاپ اراق خی

عصره قدر ایجرا اولونان موعکوشی مراسم شنلییین نین بیر باشقا آدی.

شنلیک صفوی لر دؤورو ایسلام دینی دونونا گئی دیری لر هک، "قتلی-عمر"

و یا "ؤمر تویو" شبیحینه چئوریلیمیش دیر. "دئییمئحر" اوخونوش طرزى ده

مؤوجوددور.

دئییشمه - ایکی اویونچو آراسیندا گندن صحبت، موکالیم، آنلامی قارشى سیندا ایشلتن دئییم. آشیق مجلس لرینده ایفاچی لار آراسیندا کئچن موسابیه - یاریش دا بو ادلا چاغیریلیردی. همین یاریش عنعنهوی دؤرد حیسه - دعوت، حریر و ربا، شعر تئکنیکاسینین نوماییشی و قیفیلیندن عبارت اولموش هر عاشق بونونلا اوز بیلییی، ایستندادی و س. باجاریغینی نوماییش ائدیرمیش دیر. اسکی قایناق لار بو یاریشی بعضا، "ایتاشما" دا آدلان دیریر لار. درویش مجلسی - بیر و اخت بازار مئیدانی، کاروانسارا، چایخانا و توی شنلیکلرینده بیر یا خود، ایکی درویشین گؤستر دییی تاماشا.

بورایا مقدس ایمام و خلیفه‌لرین حیاتی و ایگی‌لییین دن بحث ائدن دینی افسانه‌لرین نقلی ایله یاناشی، موختالیف اهلیش‌میش حیوان و ایلان لارلا اویون، اووسون و گوزباغلیجا سنتی ده داخیل ایدی. بئله تاماشایا "درویش مرکسی" و "درویش دسگاحی" دا دئییردی‌لر.

درویش توپو - چالغیچی-سازنده‌لر اوزینه درویش‌لرین موشاییت ائتدییی توی شنلییی.

دسمال‌لدیقاچ - ائل بایرام لاریندا دؤوره ووروب یئرده اوتورموش ایشتیراکچی لارین دسمال ایله اوینادیغی بیر ئوشاق اویونو.

دسمالاتدی - آخیرچرشنبه و نووروز شنلیکلری زامانی سوپای گنج‌لر طرفین دن ایجرا اولونان باژاباژا مراسیم اویونونون بیر باشقا آدی.

دستبند // دستبند - اورتا عصرلرده یاللیسایاغی اویون لارا وئریلن آد و "یاللی" دئییمی قارشسی سیندا ایشلنن سوز. بو آدا نظامی گنجوی‌نین اثردرینده ده تصادف ائدیلیر. شاعر اثرامیزدان اولکی ذردوشتی مبدلرینده تاماشا گؤسترن آغ و قیرمیزی گئیملی گنج‌لر دستلرینی بئله آدلان‌دیریردی.

دوه اویونو - شن، اویناق روحلو بیر خالق مزحکه تاماشاسی. اویوندا ایکی مسخر با ز، بیری بوینوندا ذبقیروو - "دو" گؤرکمینده، دیگر، ایایغی هیس‌لی، بئلینده سوپورگه آسیلان "دوچی" گئییمینده سوز، حرکت و هیم-هیمله آخوند، کندخودا، قاضی و باشقالارینی اله سالیر، مسخریه قویوردولار. بو آد همچی‌نین قدیم منشألی مارالویونو پانتومیمما تاماشاسینین بیر باشقا آدی و واریانتی ساییلیر. دزگاه شاهسلیمی - ایپلیکلی اویوق لاردا گؤستریلن شاهسلیم اویوق-کوکلا تاماشاسینین بیر نؤوو. بشر کوکلا سنئینده "اوتومات کوکلا اویونو" کیمی تانیان بو اویون نؤوو آذربایجاندا اوزونمخصوص بیر دزگاحدا ایجرا اولونوردو. بوتؤولوکده تاختاندان یونولوب بیری-بیرینه کؤچیرمه اصولو ایله ییغیلان همین دزگاه دؤردبوچاق‌لی دینیشین اوزرینده قورولاراق ایکی مرتبه شکلینده اولور. آشاغیدا آسیلان کوکلارین آنجاق اللری حرکت ائتدییی حالدا، یوخاریدا آسیلان اویوق لار آنجاق ایرملی هوپیانیردی. بو زامان اولنارین ال-قولو حرکتسیز قالیردی. تلخک، چاپچی، شاه، وزیر، عسگرلر، سوفرچی و رققاسه‌لر، بو تاماشانین عنعنوی صورت‌لری اولموش‌لار.

دیقدسته // دیک دسته - بایرام شنلیکلرینده کوتلوی شکیلده ایفا اولونان حالایسایاغی بیر اویون آدی. مردلیک، قهرمانلیق کیمی مضمونا مالیک اولان بو اویونا آستارا-لنکران اراضیسینده داها چوخ تصادف اولونور. اونا بعضا "دیک حالای" دا دئییردی‌لر. دیلسیزجه - سؤزسوز و سسسیز تاماشا نؤوو پانتومیممایا ائلمیز ایچینده وئرینلن آدلاردان بیری. "کیریمیشج" اونون بیر باشقا آدی‌دیر. دیلیالیسی - اساسن، توی مراسیم‌لرینده اوخوما ایله موشاییت اولونان بیر یاللی اویونو. چوخ واخت قالدین‌لاردان عبارت اولان 8-10 نفر ایفاچی، حالقاواری دوروب، ال-اله توتاراق، رقص ائدیر، خورلا؛ "گولومئی، گولومئی" دئییه-دئییه اوخویوب-اویناییردی‌لار. یاز مراسیم شنلیکلرینده ایفا اولونان

و چوخ واخت گولومئی آدلانان همین اویوندا، کیشی‌لر ده ایشتیراک ائدیردی‌لر.

دیرقویو - یالینز کیشی‌لر طرفین دن اوینانیلان بیر یاللیسایاغی

کوتلوی اویونون آدی. اویون س ای آق ئوت ئو آدی ایله ده چاغیریلیر.

دیش چکمک - واختیله توی مراسیمی و ائل شنلیکلری زامانی

ماسکا تاخمیش اویونچولارین ایفا ائتدییی بعضی مزملی لالویونو - پانتومیمما

تاماشاسینین آدی.

دیوان اویونو - ائل ادبیاتی و خوی-خویی عصرلرین تاریخی منبعلرینده تصادف اولونان اوزونمخصوص بیر تاماشا نؤوو. بو تاماشانین مضمونونو حیاتدا باش وئرمیش رئال بیر حادثه، یاخود موناقیشه و اونون یئرلی محکمه طرفیندن قئیری-قانونی، عدالتسیر هلی تشکیل اندیردی. اهالینین توپلاندیغی میدانلارین بیرینده کئچل و یا لوتو اویونچو دستهسی همین هادیسنی تاماشا شکلینده نوماییش اندیب، حؤکمون حاقسیر اولدوغونو ثبوتلا بیئتیریدی. اویونون بیر باشقا آدی دا "دوان اویونو" دور. دوداقدیمز - آشیق مجلسلرینده ایفا اولونان اوزونمخصوص بیر اویون. بورادا ایشتیراکچی لار اوچون ایفاچی دوداقلاری آراسینا شاقولی وضعیتده بیر ایینه قویور، دودعقلانمعیان سسلردن قوشولموش بیر شعرلی اوخوماقلا مشغول اولوردو. دودو-دودو - قاراباغ و گنجه اراضیسینده قودوقودو مراسیم اویونونون آدی. بورادا ایشتیراکچی لار اوزرینه قیرمیزی پارچا چکلمهیش بیر دایرنی - "دودو" نو قاپی-قاپی گزديرر هک، "دودونو گوردونوزمو؟" سؤزلری ایله باشلعیان بیر مراسیم تکرلمهسی اوخویور، دایره اطرافیندا موختلیف آیین اویونلاری ایجرا اندیردی لر. خالق آراسیندا بو اویونا "دودوگزدیرمه" ده دئییردی لر. دیگر تلفوزو "دودیدودی" و "دودودودو" دور.

دوققوزایاغ // دوکقوزایاغ - ائل-اوبا شنلیکلرینده ایفا اولونان کوتلوی اویونلاردان بیر. جنوب-قرب رایونلاریمیزدا تصادف اولونان بو یاللیسایاغی اویونون دیگر آدی "دوققوزلو" دور. دولاب - مراسیم شنلیکلرینده ئوشاق و سوبای گنج لار اوچون قورولان ایلنجهلردن بیر. اوزرینه-آر ابا، قاییق و باشقا شکللی اوتوراجاقلار یئرلشن و مواسیر کاروسئله بنزین بو دایروی قورغو فیرلانديقجا، شنلیک ایشتیراکچی لاری نغمه اوخویور، شنلنیردی لر. قورغونون اوزگه آدی "بئجر"، "کولفان" و "دولاماجارخ" دیر. دولورما - ("ینکون" آنلامیندادیر). واختیله یالنیز توي مراسیملرینده ایفا اولونان کوتلوی بیر اویونون آدی. اویون شنلییین سونوندا کئچیریلیر و بوندان سونرا، توي شنلییی بیتمیش حساب اندیلیردی. زورناچیلارین موشاییتی ایله اوینانیلان بو اویون ایفاچی لاری، قاپالی دؤوره شکلینده دورور، بیر-بیرینین چئچله بارماغیندان توتوب همین وضعیتده حرکت اندیردی لر.

دونوزدؤیدو - موغان اراضیسی اوچون سجیوی اولان ئوشاق اویونلاریندان بیرین آدی. دؤنه یاللی - (بورادا "دؤن" تکرار معناسیندادیر). ایفا طرزینده گوجلو تاماشا اونسورلری اولان بیر یاللی اویونونون آدی. "دؤن"، "ای دؤن" و "دؤنمه اویونو" اونون باشقا آدلاری دیر. دؤردایاق - قدیم منشأملی یاللی تیپلی اویونلاردان بیر. ایتی سرعتله ایفا اولونان و ل آل او ی ئون ئو - پانتومیما جیزگی لريله زنگین اولموش همین اویونون دیگر آدی چؤچؤپودور. آتچایما یاریش لاریندا نوماییش اندیلن بیر آت یئزیشی نؤوو ده بو آدی داشیمیش دیر. بورادا آت دؤرد آیغینی

بیر واختدا یۇزدن اوزوب آتی لاراق قاجیردی. بو یئریشى "دۇردم"، "دۇردنال" دا آدلان دیریرلار.

دۇوران - (دولانما معنا سیندا دیر). توی مراسیمی و اورت آویونوندا تاماشاچی لارین اویون مئیدانچاسی اطرافیندا دۇوره ووروب اوتورماسی. درویش لیرین سیرایا دوزولوب نئیین موشاییتی ایله اوخویا-اوخویا بیر یئرده فیزلانما، دۇور اتمسیندن عبارت بیر اویونون آدی. همچی نین بیر آباق اوسته فیزلانما حرکتیندن عبارت ذورخ آن مشغلسی نین آدی. بو مشغله تبیلین **آهنگی** ایله ایفا اولونوردو. اونا بوروم دا دئییردی لر. ای ف آچ ای - آ ش ای غ ای ن مجلسیده دایره اطرافیندا گزیشیب دولانماسی، "دۇوران وورماسی"، "دۇوران سورمسی" و یا "دۇوران کچیرمسی" ده بو دئییمله علاقه داردیر. "دۇوران قورماق" ایسه، تاماشا، شنلیک حاضرلاماق دئمک ایدی.

دؤیمه - موسیقی، رقص، سؤز و تاماشا اونسورلری ایله زنگین اولان بیر یاللیسایاغی اویون. شنلیکلرده ایستیفاده اولونان بیر مثل نؤوو ده بو آدلا چاغیریلیردی. آعاجین باشینی بالتا ایله دؤیوب یومشال دیر، سونرا قارا ننفته باسیب یان دیریردی لار.

دوواق قاپما - توی شنلیییندن اوچ گون سونرا ایجرا اولونان بیر مراسیمین آدی. بزکلی بیر تاختین اوزرینه اوزوقیلو تئشت قویوب آلتیندا شام یان دیریر و باشینا قیرمیزی دوواق سالمیش ترگالینی همین تئشتین اوستونده اوتورداراق اطرافیندا موختلیف آیین اویونلاری ایفا ائدیردی لر. مراسیم بیر ئوشاغین دوواغی قاپیب، بارلی بیر آعاجین اوزرینه آتماسی ایله بیتیردی. داستان مجلسیینین سونوندا ایفا اولونوب، بیر-بیرله قووشموش ایکی سئوگیلی نین تویونو وصف اندن عنعنهی اوخوما دا بو آدی داشیبیردی. دوزلوجا - آشیق-داستان، ناغیل مجلسی و خالق تاماشالاریندا ایفا اولونان کچیک هجملی مزملی حکایه، احوالات و یا اویونون آدی. اوسلوبجا لطیفیه اوخشار بو اویونون اساس صورتی موللا نصرالدین اولموشدور. بو سؤز همچی نین "انئکدوت" آنلامی قارشسییندا ایشلنن بیر دئییمدیر. بعضا اونا "دوداقچدی" و "گولوت" ده دئییرلر. "دوزدوجا" دئییلیش شکلی ده وار. دویون // دوگون - یاللیز بیر عائله چرچیوسیندن کنارا چیخمعیان - ائولنمه، آد گونو و بو کیمی کچیک شنلیکلره ائل ایچینده وئریلن آد. "دویون-بابرام" سؤزو ایسه، کچیک ائل شنلییینین داشیدییغی آدلاردان دیر.

دوز اویون - آذربایجانین جنوب-قربینده توی مراسیملری زامانی اوینانیلان حالایسایاغی قیز-گلین اویونلاریندان. خالق آراسیندا بو اویونون "دوزایاق" و "دوز حالای" آدلاری دا وار.

ائوجی - ائوجی // ائوجیک - ائوجیک - کچیک یاشلی ئوشاقلار آراسیندا گئنیش یاییلمیش و قوم-تورپاقدان "تو" دوزلرک، یامسیلاما یولو ایله یاشلی لارین - بیر-بیری نین ائوینه قوناق گئتمک، گلین کؤچورمک، آش بی شیرمک،

عائله تربیه سی و ب. کیمی حیات طرزینی نوماییش ائدن بیر اویون. "ؤجوکؤجوک" تلفوز شکلی ده واردیر.

ائید - خیلافت دؤورو و اورتا عصرلرده آذربایجاندا "ئل شنلییی" آنلامیندا ایشلنن دئییم.

اکنده یوخ، بیچنده یوخ... - خیدیرنه ب ای، آخ ای رچ هر -

شنبه و ن او و ر ئو ذ مراسیم شنلیکلری زامانی گؤستریلن بیر مزملی کند اویونونون آدی. اویوندا، بیر مولکهدار، ایکی یوخسول قارداش، بحر بیغان، ایکی اوکوز و بیر نؤکر ایشتیراک ائدیردی. مضمونا گؤره، ایکی قارداش

یئر اکمک ایستیییر، ایشه باشلادیقدا بیر قارداش مین جور بحانه ایله ایشدن بویون قاچیریردی. یئری اکیب، تاخیلی بیچیپ دؤیموش قارداشین حاضر چووالارینی

گۆرن ایکینجی قارداش تاخیلی تن بۆلمی طلب ائدیردی. بورادا ساواش اولور و جاماعت سس-سس وئرک؛ - "کنده یوخ، بیچنده یوخ، بیئنده اورتاق قارداش" دئییردی.

ال ال اوستونده - خوبی-خیخ عصرلرده برده و شوشا اراضیسینده قئیده آیینمیش، رقص و مزملی اویونلارلا موشابیت اولونان بیر ئوشاق اویونو. یالنیز ئوشاقلارین دئییل، قیز-گلی نین ده اوینادیغی بو اویوندا بیر ایشتیراکچی اورتادا اوزوقویلو ئوزانیر، اطرافدا اوتورانلار یومروقلارینی یاتانین بئلینه اوست-اوسته قویوب: "ل اوسته کیمین علی؟" - دئییردی. ئوزانان دوز جاواب وئرسه، "ل صاحبی" اونی اوز اندیر، تاپمادیقدا اطرافداکی لار اونون بئلینه ووروب، "گۆتورون، وورون، یالان دیر" دئییر، یاخود ئوزانان وورانلارین ایسته دیینی ائتمهلی-اوخومالی، مزملی اویون گۆسترمهلی ایدی. "ل اوسته کیمین علی" آدی ایله ده بللی اولان بو اویون سونرالار تنبئحتمه اصولو کیمی، باشقا اویونلاردا دا ایستیفاده اولونوردو.

الاغا اثرکک ایستیییر - آذربایجان اراضیسینین شیمالقریبینده قئیده آیینمیش سوژنتلی بیر ئوشاق اویونو. اویوندا باش چوبان - سرکار، پولیس ممورو - الاغا و بیر یاسا اول سئچیلیردی. او بیری ایشتیراکچی لار ایسه، قویونلاری تصویر ائدیردی. الاغا یاسا اولو سرکارین یانینا گۆندریب اوندان بیر اثرکک ایستیردی. چوبان بو طلبی رد ائتدیکده، الاغا قویونلاری ذور ایله آماغی تاپشیریر. سرکار ایسه اوز "سورو" سونو قورویوردو

و س. اویونون دیگر واریانتی قاراپاشا آدی داشیمیش دیر. اردیئحیشتگان - قدیم آذربایجاندا، اردیئحیشت آیینین 3-ده (22 آپریل) اسکی ایناما گۆره، داغلارا و مقدس اودلارا نظارت ائدن اردیئحیشت آدلی بیر تانرینین شنینه کئچیریلن مراسیم شنلییی. مخزلرده بو کوتلوی مراسیمین آدی بعضا، "وردوبئحیشت" و "وردیئحیشت" کیمی ده سسلنیر.

عرب گولمیلیسی - اساسن، تلخک - لوتو رئیترواریندا گئنیش یئر تۆتموش لاغویونو نؤوو. بورادا عربلرین نیتق و داورانیش خصوصیتلری موبالیغه و ساتاشیقلی طرزده یامسیلانیردی. اویون مشدی جاببارین یاردیجیلیغی اوچون داها سنجیوی اولموشدور.

عرب اویونو - تۆرنیش اعتباریله خیلافت دؤورو ایله باغلی اولوب بیر زامان یاشلی لار، سونرا ایسه ئوشاقلارین کچیک توپلا اوینادیغی حرکتلی بیر کند اویونون آدی. اویون بیر-بیریندن 12-15 م آرالی، اوچوجاق شکلینده یئرلشن اوچ دایرده کئچیریلیردی. ایشتیراکچی لار ایکی دسته بؤلونرک، بیر دسته مئیدانین اورتاسیندا دوروب دایرهدن-دایریه قاچان او بیری دسته عضولرینی توپلا وورماغا چالیشیردی لار و س. اویون "ربی" آدی ایله ده بللی دیر.

ارخیشتک - جنوبی آذربایجان اراضیسین اوچون داها سنجیوی اولان بیر حالایسایاغی قیز-گلین اویونو. ائحتیمالا گۆره، بو اویون هاغیشدا اویونونون عینی و یا اوزگه بیر واریانتی دیر. منبعلرده "رغوشتی"،

”ورقوشتک“، ”رخیشدا“ و ”ارقوشتا“ آدلاری ایله ده قنید اولونور.
اروسک - اورتا عصر متین لرینده قنید اولونان بیر کوکلا-اویوق تاماشاسی
و کوکلا نؤوو. ”روسی“ دنیلیلش طرزى ده وار.
ایاسرم - قدیم آذربایجان اراضیسینده ایجرا اولونان آل ت ای
گامبر شنلیکلرین دن دوردونجوسو. بئش گون داوام ائدن بو کوتلوی
شنلیک مواسیر تقویمین 16-20 اوکتیابر گون لرینه تصادف اولونوب,
اسکی ایناما گوره، اوچ گونون عرضینده یارانمیش آغاج و بیتکی لرین شنینه
کئچیر یلمیش دیر.

ایمجیدیل // اکمجیدیل - اساسن، آذربایجانین جنوب شرق
اراضیسینده تصادف اولونوب، بؤیوک یاشلی ئوشاق لارین اوینادیغی بیر
اویونون آدی.

فال اویونو - قاباقچادان گلجی خبر وئر مک مقصدیله
تک ایفاچینین بیر دسته تاماشاچی قارشى سیندا - هیم-جیم، حرکت، رقص،
اوخوما، سؤز یاخود، ار، پاخلا، نوخود، گوزگو و س. اشیا لارین کمکیله
گؤستردییی اویون. منشاچه قدیم ”شامانویونو“ ایله باغلی اولوب،
اسکی زامان لار ”فالبینی“، ”فالچما“ آدی ایله تانینان بو اویونون مزحکچی لر
طرفین دن موبالیغملی شکیلده ایفاسی دا همین آدلا قنید ائدیلمیر.
فالگیر // فالچی - فال اویونونو ایجرا ائدن شخص. ائل ایچینده بو
فالباخانای بعضا، ”گورومچو“ ده آدلان دیریر لار.

فانوسی خیال - (”کؤلگه فزى“ دئمک دیر). خی-خی عصر لره
عاید مخزلرده قنید اولونان کؤلگه-اویوق تاماشاسینین ایبتیدای بیر نؤوو.
اوزرینه کاغیزدان کسيلمیش فیقور لار تاخیلان کاروسئله بنزر فنردن
عبارت اولموش بو تاماشادا، ”کاروسئل“ فیزان هوانین گوجو ایله اورتاداکی
فیتیل اطرافیندا هر لنیب، فیقور لاری حرکت کتیرمیش و اونلارین کؤلگه لرینی
فنزین شوشسینده عکس ائندیرمیش دیر.

فاتماخانیم - توي مراسیم لرینده ایفا اولونان قیز-گلین
اویون لارین دان بیرى. بورادا باشینا ئوزون پاپاق قویموش ایفاچی-قادین، سیفت
و پایاغینی ایری بیر اورپکله اورتوب، یالنیز اوزرینده اینسان سیفتی چکلمیش
قارنینی آچیق قویور و اطرافداکی لار؛ ”فاتماخانیم خوش گلیب...“ سؤز لری
آلتیندا مجلیسه داخل اولوب، اوزونمخصوص بیر رقص اوینایاراق تاماشاچی لاری
گولدروردو. بعضا همین رقصین آدینا موافیق اویون دا ”تگؤبیم“
آدی داشیبیردی. فرض ائتمک اولار کی، سماجات اویونونون بیر باشقا
واریانتی دیر.

فریشته // فریشته - (”ملک“ دئمک دیر). شبیه تاماشا لاریندا
مقدس روح و ملک لری تمسیل ائدن صورت لرین آدی. اللرینده
ینلپازه، ایشیلدايان پالتار لاردا، ئوشاق لارین ایفاسیندا گورونن بو صورت لر
تاماشادا بو یا دیگر صورته هلاک اولاجاغینی اولجه دن خبردارلیق
ائدیر، لازیم گلدیکده دوشمن لری و اونلارین قوشونونو یوخویا وئیردی لر.
فریشتمؤت - (سؤز اچیمی ”ؤلوم ملیی“ دیر). بیر عنعنه اولاراق
شبیه تاماشا لاریندا اساس قهرمان لارا قاباقچا اولوم خبری کتیرن،
خصوصی بیر ملک صورتی.

فرراش - خالق تاماشا لاریندا اویون مئیدانچاسینا دؤشنتی سالیب،
مئیدانچانی اویون اوچون حاضر لعیان خیدمتچی نین بیر باشقا آدی. اونا
”مفروشاتچی“ دا دئییردی لر. همچی نین توي شنلییینده تویاغاسینین
کؤمکچیسینه وئر یلن آد. ”فرراج“ یازیلش طرزى ده وار.

فروردگان // فروردیجان - ایسلامدان اولکی
آذربایجاندا، ایلك چاغ لار تقویمین آبان، سونرالار ایسه، ایسفنند آیینین،
باشقا سؤزله، ایلین سون اون بیر گونو (10-21 مارت) عرضینده کئچیر یلن مراسیم
شنلییی. اسکی ایناما گوره، گویا بو گون لر آتا-بابا روحو اوز ائوی،

آرود-ئوشاغینی زیارت اندیر، اونلارین یاشاییشی ایله مار عقلا نیردی. سحره کیمی داوام ائدن بو مراسیمده همین روح لار اینجیمسین دئییه، خالق اوزونوشن، قایغیسیز گؤستریمه چالیشیر، یئییب-ایچیر، شنلنیردی. واختیله مراسیم زامانی موغلار هلاک اولموش ائل قهرمان لارینین ارواحی اوچون ئوجا بورج لار باشینا لیز یئمکلر دوزور، آشاغیدا ایسه، خالق تنتتله شکیلده "پنج" آدلانان بیر کوتلوی یاللی اویونو ایفا اندیردی. مراسیمین بیرینجی بئش گونو "فروردگان-اول"، یئرده قالان گونلر ایسه، "فروردگان-سانی" آدلانیردی. سونرالار بو مراسیم ائل-اوبا ایچینده آف ه ر ای ن ه - گان، یئددیچرشنبه، قدیر گنجهسی و آتابابا گونو آدلاری ایله یاشامیش دیر. قدیم تقویمین فروردین آیینین 19-جو گونو (8 آپریل) حیوان لارا حصر اولونان بیر بایرام دا، بو آدلا چاغیریلیردی. مخزلرده، "فروردیان"، "فروردیگان" و "فرورجان" یازیلش فورمالارینا دا راست گلک اولار.

فصلیمودحیک - آذربایجاندا ایسلامین یاییلدیغی دؤورلرده تصادف اولونان بیر مزحکه اویونو نؤوو. دئییم "فسلیموزحیک" کیمی ده سسلنمیش دیر.

فینجان-فینجان - ائل شنلیکلری زامانی سو بای گنج لرین ایجرا ائتدییی سؤزلو-نغمهلی اویونلاردان بیر. ایکی دستمن عبارت اولان ایشتیراچی لارین

سایینا گؤره، سینیه دوزولن اوزوقویلو فینجانلاردان بیرینین ایچینده اوزوک گیزلمدیر، بیر دسته او بیرى دستیه اونو تاپماغی تکلیف اندیردی. اوزوک تاپیلماقدان ایشتیراچی "جریم" اولونوردو. او، یا اوخومالی، یا رقص ائتمهلی و یا دا بیر اویون گؤسترمهلی ایدی. اویونون باشقا آدی "گول اویونو"، "وزوی-اوزوی"، "وزویگیزلندی" دیر.

فیندیق اویونو - اساسن، جنوبی آذربایجان اراضیسی اوچون سجبیوی اولوب، ئوشاق دوغولاندان سونرا یئددی گون عرضینده، ذاتی ائوینده فیندیق ایله ایجرا اولونان قیز-گلین اویونلاریندان بیر. فیرلانچاق - ائلیکله کنچیریلن شنلیکلرده ایجرا اولونان بیر حرکتلی ئوشاق اویونو.

گنجه اویونو - خخ عصرین اول لرینه کیمی کند و شهرلریمیزده کیچیک عائله شنلییی و توی مراسیملرینده (ایلک اول، خصوصی چادیردا) کوکلا اویناندان، چالغیچی، رقاس، مسخر باز، هو ققاباز یاخود، مؤحر باز - ژانقلیور طرفیندن گؤستریلن اویونلارین بیرگه آدی. اسکی قایناق لار بو اویونلاری "چادیر اویونو"، "شبی اویونو"، "شیشبی"، "شبیازی"، "بازیخئیم" آدلاری ایله ده قئید اندیرلر.

گنجه صحبتی - بعضی رایونلاریمیزدا همیاشلی محله قادینلاری، همچنین، بیر پئشه صاحبلرینین اوت ئوراق سایاغی آخشام مجلیسینین بیر باشقا آدی. مجلیسین دیگر آدی "گنجگو" و "حالواسؤحبتی" دیر. گلینجه // گلینجیک - آیری-آیری رایونلاریمیزدا "تاماشا کوکلاسی" آنلامی اوزینده ایشلنن دئییم.

گلیناتتاندی - ائلیمیز ایچینده توی شنلیکلری زامانی اوینانیلان قدیم منشاهلی بیر مراسیم آدی. مراسیم گلین گتیریمه گئدن و گلین یولا سالینان زامان چالغیچی لارین موشاییتیه ایفا اولونوردو. گلین-گلین - کیچیک قیزلارین ایجرا ائتدییی اویونلاردان بیر. یاشلی لاری یامسیلاما بولو ایله بیر-بیرینین ائوینه قوناق گئتمک گلین کؤچورمک و بو کیمی سحنلردن عبارت اولونان بو اویونون ایشتیراچی لاری - آنا، گلین، ئوشاق و س. صورتلرده چیخیش اندیردیلر.

گمی اویونو - اورتا عصرلرده، سارای مراسیملرینده پئشکار موتروبلر طرفیندن ایفا اولونان اوزونمخصوص بیر اویون. بوراداکى ایفاچی برلی-بزکلی گمی لری خاطرلاردان بیر قورغونو بئلینه کنچیریب، موسیقینین

موشاییتی ایله سانکی قایبقدا اوزمک کیمی یئر ییردی. اویون نوروز بایرامی و اختی سارای اویونچولارینین تانتتله یوروشونده ده گؤستر یلیردی. گردکقاچیردی - آذربایجانین جنوب-قرب اراضیسینده توی شنلیکلی زامانی کنچیریلن بیر آتوستو خالق اویونو. اویوندا بیر دسته آنچاپارلاردان

بیری الیندیکی ایپک چارشاب "گردی" یوخاری قالدیراق آتی قیز ائویندن اوغلان ائوینه کیمی چاپیردی. دیگرلری چارشابی اوندان آلیب اوغلان ائوینه بیرینجی یئتیرمک اوچون موباریزه ائیدیردی. باشقا یئرده اونا پردا پارداى دا دئییردی. لر.

گزی - ("گزمک" سوزوندن دیر). مئیدان و کوچهلردن کنچرک حرکتده، یوروش-نومایش شکلینده گؤستریلن تاماشا نووونه وئرلین آدلاردان. دیگر تلفوز شکلی "گزیش" دیر.

گیلاسیدى // گیلاسگلدی - خویبی عصرده آذربایجاندا قئیده آلیمیش بیر شهر بایرامی. گیلاس و آلبالینین ایلک محصولونون بازارا چبخار یلماسی ایله علاقهلن دیریلهن بو کوتلوی ائل شنلیبینه هامی کندلردن گلن منیوه ایله یوکلنمیش برلی-بزکلی دوه و آتلارین قارشیسینا چیخیر، چالغیچیلارین موشاییتی ایله رقص اندیب شنلنیر، اوخویاوخویا شهری گزرک، محصولو دوکانلار آراسیندا بؤلوشدورودولر.

گنچلر بیر عنعنه اولاراق، بو شنلیکده ک او ف د ای ب ای اویونو کنچیریدیلر. شنلیک خالق آراسیندا "گلگیلاس" و "نوبار" دا آدلانیردی.

گیمگه // گینگه - اساسن، داغلیق یئرلرده سالینمیش کندلرین اورتاسیندا و یا ده بیر مان قاباغیندا یئرلشن مئیدان و اورادا کنچیریلن بیغینجاغین آدی. بورادا کوتلوی ائل شنلیکلی، مراسم و مئیدان اویونلاری ایجرا اولونوردو. دئییم موغان، شیروان، شکی و ذاقاتالا اراضیسی اوچون داها سچیوی دیر. "گومگ" (قوبا) تلفوز شکلی ده واردیر.

گیزلنپاچ // گیزلنچ اویونو - ("گیزلن باجی" ایفادسی نین تحریفی دیر). ایلک اول موبین سوژنته مالیک اولوب سونرالار گوزیومما ایله باغلی بیر حرکتلی ئوشاق اویونو. بورادا ایشتیراچی لاردان بیری گوزلرینی یوموب، اللیه قدر سعیا نا کیمی، او بیری لر گیزلنیر، بیرینجی گوزلرینی آچیر و گیزلنلری آختاریردی. تاپدیقا الینی دوردوغو یئره ووروب تاپیلانین آدینی دئییردی. اگر گیزلنن اوندان اول بو یئره گلسیدی اویون ئودوزولوردو و س. بو اویونون خالقیمیز ایچینده موختلیف آدلاری مؤوجوددور. اونلاردان "گیزلنپاچ // گیزلنقاچ"، "قاچگیزلن"، "گیزللیمپارس" (موغان)، "گیزلنپاچ // گیزلنپاچ // گیل دیریمپاچ" (ناخچیوان)، "یاشینباجی" (بورادا "یاشین" گیزلن معناسیندادیر)، "ییشینباج // ییشینبابا // ییشینباباش" (شکی)، "ساخلامباج // ساخلانباچ" (شمال-قرب رایون لاریمیز)، "چاپاکال" (اوغوز) و س. آدلاردیر.

گودو-گودو // گودو-گودو - یاغیشلی گونلرده گونش چاغیرماق مقصدیله ایبرا اولونان قودوقودو مراسم تاماشاسینا شیمالقرب رایون لاریمیزدا وئریلن آد. بوراداکی ایکی ایشتیراچی قودو اوزینه اللرینده قیرمیزی یا یلیغا سارینمیش گوزگو و چؤمچه گزیدیردی. گوپو - یاز قاباغی مراسم شنلیکلرینده اوینانیلان یاللیسایاغی بیر اویونون آدی. بیر نچه دسته قادین و کیشی طرفیندن ایفا ائیدیلن بو اویوندا باهارین وصفینه ماهنی لار اوخونور، تونقال آلیش دیریلیر، ایفاچی لار بیربیر اونون اوزریندن هوپیانیر و س. ائیدیردی. اساسن یوردوموزون جنوب اراضیسینده گننیش یانلیمیش همین اویون ائل ایچینده "باحاری" آدی ایله ده بللی دیر. لنکراندا اونو "زوپا"، شکیده ایسه "زوپیزوی" آدلان دیریردی. لر.

گورک // گورکو - بیر زامان خالق تاماشالاریندا هم "سورت، آمپلوا"، هم "نومونه، اورنک"، هم ده "ماسکا" آنلامیندا ایشلنن دئییم. "ویوندا گورک اولماق" اوز اویونو ایله باشقالارینا نومونه اولماق

دئمک ایدی. "گورکه کسيلمک" ایفادهسی ایسه, اویونجو آغزیندا دایما بو و یا دیگر صورتده (یاخود, آمپلودا) چیخیش ائتمک, بو اوبرازدا اوینیاراق اونا چئوریلیمک, باشقلاشماق دئمک ایدی.

گوزباغی اویونو - هوققا اویونونون خالق آراسیندا داشیدیغی آدلاریندان بیر. واختیله سئحرکارلیق (فوکوسچولوق), هیینوزچولوق و ژونقلیورلوق

پنشهلمی ده بو آدلا تانیلیدی. ئوزاق کئچمیشده اونا "چشمیند", سونرالار ایسه "گوزباغیچیلیق" دا دئمیشلر.

گوزباغیچیلیق // گوزباغی - ائل ایچینده هوققا اویونو نوماییش ائتدیرهن فوکوسچو, هیینوزچو و ژونقلیورا وئرلن مشترک آد. گوزباغیچا // گوزوباغیچا - گوز باغلاما ایله علاقه دار

بیر ئوشاق اویونو نؤوو. بورادا ایشتیراکچی لاردان بیرسی نین گوزلری یاییق و دسماللا باغلانیردی. او اطرافینداکی لاری توتماغا چالیشیر, اونلار ایسه موختلیف یوللارلا نینقیروو, کیچیک اشیا و یا داش لاری سسلن دیرمکل یئرلرینی

بیلدیریدی. توتولان ایشتیراکچی گوزوباغیچین اوز ائدیردی بو اویونون موختلیف آد و ایجرا واریانتلاری موجوددور. اونلاردان - "قارچیپیش //

قاراقازان // قاراخارمان" (موغان), "کورچیپیش // کوربه // گورب" ("ب" اویونو ایداره ائدن معناسیندادیر), "چاخچاخ اویونو" چؤمچباشی,

"چؤمچباشیزم", "چشمبندک", "وزونششک" و س. گوشقاپما // گوشقاپماجا - بیر بوجاق و یا گوشنی

توتوب, سونرا قاچاراق او بیرسینی توتماغا جهد ائتمکدن عبارت بیر حرکتلی ئوشاق اویونو. "گوشتوتماجا" دئییلیشی شکلی ده واردیر.

گودول - واختیله آذربایجانین شیمال-شرقینده یاغیش چاغیرماق نییئتله کئچیریلن بیر مراسیم تاماشاسی. منشا اعتباریله قدیم سو

تانریجاسینا پرستیشله باغلی بو تاماشانین ایشتیراکچی لاری بیر اوغلان ئوشاغینین بدنین هر طرفدن یاشیل آغاج بوداق لاری باغلابیر, اونو گول-چیچک و

لئنترلله بزیریدی. سونرا اونونلا کوچملری گزیب نغمه لر اوخویور, ال چالا-چالا هاغایشدا و یا یاللی اویون لاری ایفا ائدرک یاغیشین یاغاسینی

آرزولاییردی. بیر مولاحیزیه گوره بو آد ای د ای ر ن ه ب ای مراسیمی نین بیر باشقا آدی دیر. واختیله توپلا اویناتیلان بیر ئوشاق اویونو دا

عینی آدی داشیمیش دیر.

گودو - چوبوقلو اویون کولاسی نؤوونو آذربایجاندا تمسیل ائدن کولانین آدی. ایبتیداسی قدیم مراسیم اویون لاری ایله باغلی اولوب, بویو 120

سم-ه چاتان فیقور ایکی چوبوق و یا بامبوک آغاجیندان چارماخابنزر شکیلده باغلانیر, سونرا اونا باش و گنیم کئچیریدی. بو جور کولالار

بنلدن اییله بیلیمیر, اللر ایسه هنج شئی توتماغی باجارمیر و نادیر حال لاردا ال و قوللارا باغلانان نازیک, ئوزون چوبوق لار واسطه سیله حرکت

کئتیریلیدی. اونلارین حرکتتمه ایمکان لارینین بنله محدود اولماسی تاماشالاردا نظره آلینیر و بونا مووافق مؤضو سئچیلیدی.

گولاب بایرامی - یازین ایلك گونلرینده خالقیمیز ایچینده کئچیریلن بیر مراسیم شنلییی. بورادا هامی بیر-بیرینه کیچیک عطیر شوشه لرینده

گولاب بخش ائدیر, موختلیف اوخوما و آیین اویون لاری ایله شنلنیر, قارولدی. مخزلر بو بایرامی "ئیدیگولابی" ده آدلان دیریرلار.

گولدورو - واختیله ائل ادبیاتی و خالق آراسیندا "مزحک", "کومئدییا" معناسیندا ایشلنن سؤز. همچی نین مجلس لرده, توی-ماغاردا

اوز حاضر جاوابلیغی و مزه لی سؤزلری ایله تاماشاچی لاری ایلن دیریرب گولدورن بیر اشیق نؤوو. اشیق دستسی نین عضو اولان بو صنعتکار آدی

آغاجی سینسینه باسیب, خوشاگلمز بیر آوازلا شعر, ماهنی اوخویور, قاراوللی دانیشیب, اطرافداکی لاری گولدوروردو.

گولننیری - باهارین کلیشی ایله باغلی مراسیم لرده ایجرا اولونان

قدیم منشأهلی، یاللیسایاغی بیر اویونون آدی. گولیکندوم - ("بوغدا نغمسی" آنلامیندادیر). جنوبی آذربایجاندا، قادین مجلس لرینده ایفا اولونان بیر اویونون آدی. اوزونده قدیم آیین تاماشاسینین بیر سیرا اونسورلرینی قوروموش، مضمونو تاخیلین سپلمهسی، بیچینی و بو ایشده چکیلن عذاب اذیتلرینه حصر اولونان همین اویونو، بیر اویونجو قادین ایفا اندیردی. "گندوم، گولی گندوم" سؤزلری ایله باشلانان تاماشانی او، آهنگله نقل اندیر، هر ایفاده، وضعیتی هم-جیم و حرکتله گؤستریردی.

گولریزان - ("گول یاغدیрма" آنلامیندادیر). اورتا عصرلرده آذربایجانین شمال اراضیسینده ایجرا اولونان، قدیم منشأهلی بیر ائل شنلییی. ایلك چاغلار یازدا، یاللیز قادینلار طرفیندن کئچیریلن بو شنلیکده یئمهللی و درمان بیتکی لری توپلاماق مقصدی گودولوردوسه، سونراکی دؤورلرده بو بایرامدا کیشی لرده ایشتیراک اتمیش دیر. بورادا داغلارا، چمنلره توپلانمیش ایشتیراکچی گنج لر، ان اول آیری-آیرلیقدا شنلیر - ماهنی، دئییشمه، رقص و مزملی اویونلارلا قیزلار اوغلانلاری، اوغلانلار ایسه، قیزلاری لاغا قویور، نهایت، دستلر بیرلشک-آچاپما، توللانما، داغایچما و س. یاریش لار کئچیریردی لر. آخشم بایرام کند مئیدانیندا سحره کیمی داوام اندیر، اوغلان و قیزلارین بیر-بیرینه گول وئرمهسی ایله بیتیردی. شنلییین دیگر آدی "گولورم" دیر. بیر چوخ ائل شنلیکلرینده ایجرا اولونان آتشیخادی مراسیم ده واختیله همین ادلا قنید اندیلیردی. گولومئی - بیر عادت اولاراق توی شنلیکلرینده قیز-گلین طرفیندن ایفا اولونان قدیم منشأهلی دلیلالیسی اویونون اوزگه آدی. ناخچیوان اراضیسینده تصادف اندیلن بو اویون اساسن خینایاخدی مراسیملرینده کئچیریلیر و "گولوماي"، "گولمی" و "گولوم هئی" آدلاری ایله ده تانیلیر. گولوت - خالق تاماشاسی درویش اویونو و س. ایلنجهلرده گولدورمک مقصدیله ایشلنن مزملی سوز و یا حرکت، یاخود "حوققا، تریوک" اویونجو لاجسینده وئریلن آد. "گولونج" اونون بیر باشقا آدی دیر. گونشی ایستیقبال - ("گونشی سلاملا" آنلامیندادیر). نوروز ارفسینده گونشین دوغماسی و آلفیشلاماسی ایله علاقه دار کئچیریلن دانامتا مراسیم تاماشاسینین دیگر آدی. اونا "گونشی دعوت" ده دئییردی لر.

گونو-گونو // گونولر - توی شنلیکلرینده قیز-گلین ایفا ائتدییی مسخرسایاغی بیر بحث اویونو. ایکی قادینین اوبنادیغی بو مزملی اویون بیر ارلی ایکی اروادین نظم شکلینده بیر-بیرینه سؤیله دییی آتماجا و سؤیوش لردن عبارت اولموشدور. گونگ اویونو - اورتا عصرلرده بیر عادت اولاراق، توی شنلیکلرینده کومیک اویونچولارین ایفا ائتدییی بیر اویونون آدی. اویون واختی هر اویونجو مجلسین بیر باشیندا، یئرده اوتوروب، آباقلاری حرکتسز قالماق شرطیله، قول و چیبیلرینی حرکتله گتیررک، هم-جیم ایله اویون گؤستریردی. هابودو گتندی، شاهبودو گلدی - ایشتیراکچی لارینین سای 15-20 نفره چاتان، سؤزلو-نغمهلی بیر ئوشاق اویونونون آدی. اویون، "هابودو گتندی، شاهبودو گلدی" سؤزلرینی دئییه-دئییه، بیر آراغچینی دیز آلتیندان ایشتیراکچی دان ایشتیراکچیا اوتورمکدن، آباق اوسته قالمیش دیگر ایشتیراکچینین ایسه، آراغچینی الماقدان اوترو دؤوره ایله قاچماسیندان و س. عبارت اولموشدور. هادر - ("وجو ایتی" آنلامیندادیر). شوماقدر اویونوندا ایشتیراکچی لارین یئره چالیدیغی، ئوجو یونولموش آغاجین آدلاریندان بیر ی. بو دئییم رنسوبلیکامیزین جنوب-شرق اراضیسینده داها چوخ ایشلندییی حالدا، باشقا یئرلرده "چاققی"، "چیلینگ" و "سوی" آدی ایله بللی اولموشدور. هادی - ("بلدیجی" دئمکدیر). شبیه تاماشاسی ارفسینده کئچیریلن

ازا قافىلىسى نىن راهبرى. او، س ای نه نه نه ن لردن سونرا یئزىرک ئوجادان کر بلا حادثه لرىنى نقل اندىردى.

هاغیشدا // هاخیشتا - نووروز و محصول بايرام لارى همچى نىن توي شنلىيى، واختيله ايسه، ماتم مراسيمينده ايفا اولونان بير حالایساياغى قىز-گلین اويونو. اويوندا 8-12 ايفاجى ايکى دستيه بؤلونرک سىرا ايله قاباق-قاباغا دايانير، ال-اله توتوردولار. سونرا نؤوبه ايله سونو "هاخیشتا" سؤزو ايله بيتن بير باياتى اوخويور، او بيرى لر ايسه، هر مىصراع دان سونرا

همين سؤزو (ماتم مراسيمينده ايسه، "شاحسئي-واحسئي") تکرار اندرک، ال چالا-چالا، بير اياق اوسته اتىليب-دوشور، رقص اندىردى لر. بعدى ادبىيات و ائل-اوبا ايچينده ايشلنن "هاغیشدا وورماق"، "هاخیشتا گنتمک" ايفاده لرى همين اويونو ايفا ائتمک دئمک دير. ايرى-ايرى يئرلرده بو اويونو "يارخیشتا"، "خالخیشتا // هلقوشتا // هرکوشتا" دا آدلان دىرير لار. هاييله // هاييله - اسكى قايناق لاردا بعضا فاجعه، تراگدىيا سجيپلى خالق تاماشالارىنا وئرلن آدلاردان بيرى. هاكى // هاكيبه - لوتو و قاراولى تاماشالارى اويونچوسونون نوزاق سلفى كيمي خيلافت دؤورونده آذربايجاندا اينسان و حيوان سسلرينى يامسيلماقلا، سونرالار ايسه، حكايه و ناغيل دانيشماقلا مجلس كئچيرن بير مزحكى نؤوو.

حاقوشقا // حاقوشكا - ("هاغیشدا" سؤزونون تحريفى دير). ائل شنلىك لرينده ايجرا اولونان قىز اويون لارين دان. اصلينده ه آ غ ای ش د آ اويونونون ئوشاق لارا مخصوص بير واريانتي كيمي ناخچيوان اراضيسى اوچون سجيوي اولان بو اويونا خالق ايچينده "هاخیشكا" و "حاقوشقا گنتمک" ده دئيردى لر.

حالاي - ("داير" آنلاميندا دير). تۇرنيشجه قديم دؤورلرله باغلى اولوب، آذربايجانين جنوب-شرقينده توي و ائل شنلىك لرينده قىزگلى نىن ايفا اندىيى بير خالق اويونو. بورادا ايفاجى لار ايلک اونجه دايروى شكيلده دوزولور، سونرا ايکى دستيه بؤلونوب، اوز-اوزه دورور، ال چالا-چالا، اوينايا-اوينايا نؤوبه ايله بير-بيرينه دوغرو حرکت اندىب، يئرلرينى ده-ييشيردى لر. ايکى قواللا موشاييت اولونان بو اويونا ائل ايچينده "جوتقوال"

دا دئير لر. "حالاي وورماق" و "حالايلا" ايفاده لرى ائل-اوبا ايچينده کوتلوى شكيلده رقص ائتمک، ي آل ل ای اويونو ايفا ائتمک و بو كيمي آنلام لار قارشى سيندا ايشلنن دئيم لر دن دير. اونون "حالاي چكمک"، "حالاي چئويرمک"، "حالاي تيمک"، "حالاي سكمک" و "حؤر يتمک" كيمي تلفوز فورمالارى دا مؤوجودور.

حالايباشى - حالايساياغى قىز-گلین اويون لاريندا ايرى-ايرى دسته لره باشچىلىق ائدن ايفاجييا وئرلن آد. ياخشى اوخوماغى و رقص ائتمى باچاران بو قادين، اويونو اليندىكى قوال ايله موشاييت اندىردى. حالقامرکه - اويون مئيدانچاسى اورتادا، تاماشاچى لارين احاتسينده يئرلشن خالق مئيدان تاماشاسى اورتاويونونون ديگر آدى. "حلقمرک" تلفوز شكلى ده واردير.

هاراي مملى گلين - يوردوموزون قرب اراضيسينده داها چوخ اوينانيلان يالليساياغى اويون لاردان بيرى. اوخوما ايله موشاييت اولونان بو اويون يالينىز كيشى لر طرفين دن ايفا انديليردى. هاشدانپيشدان // هشتانپيشتان - ناخچيواندا هميش لى محله قادين لارينين كئچيردييى او ت ئور آق ساياغى آخشام مجلسى نىن آدى. بو و يا ديگر عائله حادثه لرينه حصر اولونان و عموميتله، ايلنمه مقصدى گودن بئله مجلس لرده موختليف اوخوما و اويون لار ايفا اولونوردو.

هايلانا-هايلانا - گؤز باغليجا ئوشاق اويون لارين دان. ايرى بير دايره ايچينه توپلانميش ايشتير اكچى لاردان بيرى نىن گؤز لرينى باغلاييب، بير

نچه دفعه دولان دیریردی لار. او، "حاراداسینیز؟" سوروشور، اطرافینداکی لار؛ "حایلانا، هایلانا" دئییه اونو سسلیر، گوزوباغلی اونلاری توماغا چالی شیر، توتولانین گوزلری باغلانیر و او یون یننی دن باشلانیردی.

حیواناتجا دانشیق - لوتو-تلخک رئیترتوارین دان اولوب ایفاچی موبین بیر حیوانین جیلدینه گیرک، همین حیوانین سسی و داورانیشینین یامسیلاماسین دان عبارت بیر او یون نؤوو. اونا "حئیوانات تقلیدی" ده دئییردی لر.

هفته سئیری - نوروز شنلیکلرین دن باشلایاراق بیر آی و یا قیرخ گون عرضینده، هر هفته نین جومه گونو طبیعت قوینوندا کنچیریلن بیر گزینتی مراسیمی. همین شنلیکده هامی چالیب-اوخویور، موختلیف تاماشا و ایلنجه لر ایجرا اندیردی لر. مراسیم شیروان اراضیسی اوچون داها سچیوی اولدوغو حالدا، باشقا رایون لاردا اونا "س ای ی ر آن" دئییردی لر.

حربه-ذوربا - داستان مجلیسینده آشیق طرفین دن سازین موشاییتی ایله ایفا اولونان حده-قورخو اوخوماسی. رقیبی قورخوماق، اونو تسلیم ائتمک مقصدیله، بو یا دیگر صورتین آدین دن دئییلن بو اوخوما خالق تاماشالاریمیزداکی ی آل آن چ ای پ ه ل ه و آن ای ن ایفاسیندا بیر پارودییا کیمی سسلنیردی. اونا بعضا، "قاراتمچ" ده دئییردی لر. بو دئییم همچی نین دورخانا گوشتیگیری نین گوشمهن اول رقیبینه سؤیله دییی ره ج ه ذ ای ن بیر باشقا آدی دیر.

حسنداغی - آذربایجانین جنوب-قربینده کوتلوی شنلیکلر زامانی ایفا اولونان یاللیسایاغی او یون لاردان بیر ی. "حاسانداغی" دئییلیش طرز ی ده وار.

هیل-هیل او یونو - کوتلوی بایرام لاردا ایجرا اولونان بیر حرکتلی ئوشاق او یونو. بو او یون ایشتی راکچی لارین سایننا مووافق قاضیلمیش چالالار و اونلارین قارش ی سیندا بی رلشن ایری بیر چالاسی اولان مئیدانچادا، دینک و بیر تاختا پارچاسی ایله اوینانیلیردی.

هیلقوی دو - یاز مراسیم شنلیکلرینده ئوشاق و گنج لر طرفین دن اوینانیلان کند او یون لارین دن بیر ی.

هیرپانی - (سوزاچیمی "جین دیرپالتار، اوستوباشی تۆکولموش" دور). یوردوموزدا کوتلوی شنلیکلر زامانی اوینانیلان بیر یاللیسایاغی او یونون آدی.

هوداق // هوداخ - (اصلینده، شوم و اختی اوکوز سورهنین آدی دیر). جوتچو شومو کند مراسیم شنلییی نین تشکیلاتچیس ی، جوتچو بابانین ایکی کؤمکچیسین دن بیر ی. تۆرنیش اعتباریله اسکی چاغ لارین سولار تانریسی و ساغلاملیق

هامیسی خوردادین آدی ایله باغلی اولوب او، ماجکال ایله شنلیکده هم تاماشاچی لاری ایلن دیرهن ماهیر او یونچو، هم ده گۆزل سسه مالیک بیر خاندنه اولموش دور. ائل - اوبا ایچینده بو آدین "خؤدک"، "خوداچی" و هوداق" کیمی تلففوز شکل لری ده وار.

هودوبالا - یوردوموزون شیمال-قرب اراضیسینده واختیله او یون کولاسینا وئر یلن آدلاردان بیر ی.

هودو-هودو - گونشی چاغیرماق مقصدیله کنچیریلن کوتلوی "قودو-قودو" مراسیم تاماشاسینین دیگر آدی. "خوتو-خوتو"، "خوتو-خوتو" و "خودو-خودو" دئییلیش شکل لری ده واردیر.

هوققا او یونو - اوزونده ش امان او یونون موبین خصوصیت لری نی قورویوب ساخلامیش، خالق آراسیندا گوزباغی او یونو آدی

ایله شؤهرت تاپمیش تاماشا نؤوونون اوزگه آدی. اساسن، بداحتچیلییه، موبالیغلی ایفا طرزینه آرخالانان بو او یون باش ه اوق ق آب آ ذ ای ن کؤمکچی لر ایله گؤستر دییی موختلیف فوکوس لاردان عبارت اولموش دور. بورادا ایفاچی شعر اوخویا-اوخویا بیر اشیان ی موبین یئره قویور، باشقا یئردن گؤتورور و یا کولی-میقداردا پامبیق نؤدوب، سونرا آغزین دن حدسیز-حدودسوز

ساپ چیخاریر، یاخود دیلینی "دئشیر" و یا اوجاقدا قیزمیش ارسینی دیلین اوستونه باسیر و بیر سیرا بونا بنزر فوکوس لار نوماییش ائتدیریدی. بو اویون درویش لرین ایفاسیندا دا گؤستر یلیدی. هوققباز - هوققا اویونو ایفاچیسی گؤزباغچینین دیگر آدی. قدیم ش آمان ل آ ر ای ن خلیفه لرین دن بیری اولان بو صعنتکار سئحیربازلیق (فوکوسچولوق) و اووسونلا یاناشی ال چنویکلییی، ژونقلورلوق سنتی نوماییش ائتمیش. هیم-جیمله دانیشماق، موختلیف حیوان و قوش لاری یامسیلاماق، یوکسک اکتیورلوق مهارتینه مالیک اولموشدور. سونراکی لوتو و تلخکالر اونون بیر چوخ اویونونو منیمسیرک اوز مجلس لرینده ایفا ائتمیش لر. واختیله "ویونباز" دئییمی ایله عینی معنای داشیمیش بو سؤزون "حوققباز" تلفوز فورماسی دا واردیر. هوروزسته - تاختا دؤشنیب، پالاز سالیتمیش هوروز اوزرینده اویانیلان بیر ائل تاماشاسی نؤوو. جنوبی آذربایجان اوچون توی شنلییی داها سحییوی اولوب. کاروانسارا و آیری-آیری هیتلرده گؤستر یلن و بعضا، "روحووزی" و یا "حووزباشی" آدلانان بو اویون اولوب و مضمون اعتباریله، قاراولی تاماشا لارینین عینی اولموشدور. "حووزوستو" دئییلیش شکلی ده وار.

هویناری // هوینری - واختیله ناخچیوان و موغان اراضیسینده ائل شنلیکلری زامانی ایفا اولونان بیر یاللیسیاغی اویونون آدی. اویون خالق آراسیندا "حوی نار"، "حنینار" و "حوپناری" آدلاری ایله ده بللی دیر. هوجره - قاپالی و آچیق شبیه تاماشا لاری کئچیر یلن بینا لاردا مؤحترم شخص لرین عائله لرینه مخصوص "لوژا" لارین آدی. بو لوژا لاری بزیرک، اونلاری بیر-بیرین دن کشمیری شال و تیرمه لرله آبییر، دؤشمه لرینه هسیر و خالچا سالیردی لار. باشقا یئرده اونلار "شاحنشین" ده آدلانیردی لار. هومیر - خیلافته قدرکی آذربایجاندا کئچیر یلن گامبر کوتلوی مراسم شنلیکلری نین بیر باشقا آدی. هورر - "حوررون شهادتی" شبیه تاماشاسینین قهرمانی و یزید خلیفه نین سرکرده لرین دن بییرینی تمسیل ائدن صورت. تاماشادا او، ایمام هوسئی نین موددا لارینا شرعیک چیخیب، اونون طرفدار لاری سیراسینا کئچیر و شومورله وروشما دا هلاک اولوردو. اویون زامانی اونون باشیندا للکلی دبیلقه، دیزه قدر ذیرئحلی گنیم، آیاغیندا ایسه، نوزونوغاز چکمه اولموشدور.

هوتودمه - اویونچو آغزیندا گولدورمک مقصدیله اویون زامانی بیر اویونچونون تئز-تئز، سرعتله دانیشاراق پارتتیورونا دانیشماق ایمکانی وئرمک طرز ی. ل ا و ت ن و ت ه ل خ ه ک اویون لاری اوچون داها

سجییوی
اولان بو نؤو ایفا طرزینه دیگر یئرده "حوتیحتیلک" ده دئییردی لر. هویدوماقاج - گنجه اراضیسینده تصادف اولونان حرکتلی ئوشاق اویون لارین دن بییری.

حضور اویونو - اورتا عصرلرده آذربایجاندا حوکمدار اونونده گؤستر یلن هر هانسی بیر تاماشایا وئریلن آد. خاخانیز // خخنیز - یوردوموزون شمال-قرب اراضیسینده مزحکه و ایلنجه مجلسینه وئریلن آد. بورادا مزملی لطیفه لر سؤیلنیر، تنبکی اویونو ایفا اولونوردو. خامجیک - آذربایجانین شمال-قرب اراضیسینده تصادف اولونوموش کوکلا تاماشاسی فیقورونا وئریلن آد. دیگر تلفوزو "خامجیی" و "خامجوک" دور.

خان - توی مراسیمی و کوتلوی بایرام لاری ایداره ائدن سرنجامجیا

وئرلین آدلاردان بیرری.

خان، بیر اوغرو توموشام - ائلیکله کئچیریلن کند شنلیکلری
زمانی نوشاق لارین ایجرا انتدییی سوژنتلی بیر اوینون آدی. چوخ ائحتیمال کی،
بو آد کیزیر اوینونون بیر باشقا آدی دیر.

خانخان - توی و ائل شنلیکلری زمانی سوبای گنجلر طرفیندن
ایفا اولونان عنعنوی بیر تاماشا. منشأ اعتباریله اسکی چاغ لارین یئنی ایل
مراسیم لریندکی موقفتی ساختا حؤکمدار سئچمک عادتی ایله باغلی
اولان بو اوینوندا پوشکاتما یولو ایله ایشتیراچی لاردان خان (و یا، پادشاه)
وزیر-وکیل، کوسا (باشقا یئرده، اونون اوزینه یاسا اول، جلالد یاخود،
فرراش) و اوغرو کیمی "وزیفملر" سئچیلیر، هره اوز وظیفه سینی مزملی شکیلده
ایجرا انتدیکده، اورتایا موختلیف "شیکایتچی لر" چیخیر و خان شیکایت
اندیردی لر. خان اولاری دینلییر، حاقسیر لاری: "دؤیدورور"، ایسته دییی (رقص
ائتمک، اوخوماق و س.) جزالار وئریردی. تاماشانین دیگر آدلاری "خان
اوینون"، "خانوزیر"، "بیوزیر" و "ساحشاحی" دیر. خالق آراسیندا بو
اوینون "خانئیکدی // خانئندی // خانیراتدی" دا دئییر لر.

خئیمگاه - ("دوشرگ" معنا سیندادیر). آچیق شبیه تاماشا سینین
اوینون مؤیدانچا سیندا ایمام هوسئی نین طرفدار لاری اوچون ایریلمیش ساحهده
قورولان بیر نئچه چادیرا وئرلین بیرگه آد. اورادا ایمامین عائله سی
یئرلشیر، تاماشانین سونوندا، اولار اسیر دوشدویو زمان، همین چادیرلار
بیر قایدا اولاراق یان دیریلیردی.

خئیمکمر - ("کمرده دایانمیش چادیر" آنلامیندادیر).

خوی عصرین بیرینجی یاری سیندا شاماخیدا تصادف اولونان گزرگی کوکلا
تاماشا سینین آدی. بورا داکی ینگانه او یوقوینادان ائلی قادین تومانینا
بنزر قورغونون بیر طرفینی کمر و یا قورشاغینا برکی دیر، او بیرری طرفینی
باشی اوسته قال دیر اراق ق اول چ آق نؤولو کوکلا لاری اونون اوزریندن
بو یلان دیریب اوینادیردی. تاماشانین دیگر آدی "چادی دستی" دیر.
خئیمشبیازی - ("گنجه اوینون چادیری" دئمک دیر). واختیله
شاه سلیم کوکلا تاماشا سینا وئرلین آد. اوینون گنجه واختی چادیردا اوینانیدیی
اوچون بئله آدلانیردی.

خئیرانیسا خالا - جنوبی آذربایجاندا، توی و ائل شنلیکلری
زمانی ایفا اولونان قیز-گلین اوینون لارین دان بیرری. ایکی سرعتدن عبارت
اولان بو اوینون مضمونو اساسن، خئیرانیسا خالانین قونشو آروادینا
اری نین ایکنجی آرواد آلدیغین دان شیکایتی دیر. بورادا رقص و اوخوما یا چوخ
یئر وئریلیردی.

خلفی - موغان اراضیسی و جنوب-قرب رایون لاریمیزدا کوتلوی
شنلیکلر زمانی ایفا اولونان یاللیسایاغی اوینون لاردان بیرری.
خلفه - توی، داستان و اشیق مجلس لرینه باشچیلیق اندیب، اورادا
نیزام-اینتیزامی گودن شخص. بعضی یئرلرده ل اوت توب آ ش ای آ وئرلین
آدلاردان

بیرری. اونا "خلفی" ده دئییردی لر.

خراره - اورتا عصرلرده اولومه محکوم اولونموش بیر جانینی و
یا اسیر آلیمیش دوشمن باشچیسینی ئولاغا مین دیرر هک اطرافیندا ایفا اولونان
بیر مزحکه اوینونو. تبیل، قوال و ناغارالارلا یئرین اوینونچوم اوت -
ر اوب ل ه ر دسته سی موقسسیرین اونوانینا یاخود، اونون آدین دان اطرافداکی لارا
دئییلن مزملی، ساتاشیق لی سؤزلرله ئولاقدا کینی اله سالیر، تحقیر و
روسوای اندیردی لر. بونو "خراره دئمک" ده آدلان دیریردی لر. بو اوینون
مرکز لرده "خرگزر" و "خرنباز" آدلاری ایله ده قئید اولونور.
خرمنکوی - (سؤز اچیمی "تاخیلدؤیم" دیر). جنوبی آذربایجاندا،
تصادف اولونان خرمنوستو کند اوینون لارین دان بیرری. تاخیل
دؤیومونون قورتارماسی ایله علاقه دار اولان بو شنلیکده کندن کنارینداکی

خیرمان یئرینده دؤیومده ایشتیراک ائدنلر موختلیف اویونلار کئچیریر، اوخوما و رقصلر ایفا ائدیردی. اویونلاردان سونرا هامی دؤوره ووروب اوتورور، ناغیلچینین سؤیله-سؤیله ناغیللاری دینلییردی.

خرمنسو - بیچین، دؤیوم واختی و یا اونون سونوندا خیرماندا کئچیریلن بیر سیرا میشت کاراکترلی کند اویونلارینین عومومی آدی. بونلارلا یاناشی بو یئردن یای، پاییز مراسیم شنلیکلری و س. اویونلارین ایجراسی اوچون بیر اویون مؤیدانچاسی کیمی ده ایستیفاده اولونوردو. خرسووار - ("ولاق سورن" دئمکدیر). خارار اویونوندا ئولاق اوسته گزديريلهن اسير و جانبيه وئريلن آد. ائبيجر گئييمده اولوب، اوزباشينا قاتيق سورتلموش بير شخص، ئولاغا ترسينه، اوزو حيوانين قويروغونا طرف مينديريلير، ئولاغين قويروغو ايسه، اونون اليه وئريليردی. بو قديم عادته عينيله "کوسج"، "کوساکوسا" و "ؤمر تويو" مراسيملرينده ده راست گلک اولار. قايناقلاردا "خرانبار" آدی ايله بللی دیر.

خيسس - آذربايجاندا گئنيش ياييلميش ائل تاماشالاريندان بيرينين آدی. اويوندا دؤرد صورت - خيسس، قاضي، کئچل و کئچی ایشتیراک ائدیردی. مضمون اعتباريله "کوساکوسا" اويونونداکی "کوساتين کئچی ايله هججه گئتمسی" ائپزودونون عینی دیر.

خيالفنر - ("خيالی-فنر" سؤزوندن دیر). کؤلگه-اويوق تاماشاسی. خیالیوونوندا ایستیفاده اولونان ایشیق منبعی نین آدی. باشقا مخزلر اونو "سنحرلی فنر" ده آدلان دیریرلار.

خیال اویونو - (بورادا "خیال" کؤلگه آنلامیندادیر). موختلیف تصویر و اینسان فیقورلارینی پرده-ائکران آرخاسیندان ایشیقلاان دیراراق، اونلاری حرکت گئیریب کؤلگه لرینی عکس ائتدیرمکل تجسسوم اولونان بیر تاماشا نؤوو. نظامی گنجوی نین "خمس" سینده قئید ائدیلن بو اویون اوز ایبتیداسینی آسیانین شرق و جنوب-شرق اولکلریندن آلمیش، خی-خی عصرلرده ایسه آذربايجاندا ياييلميش و زمان کئچديکجه، بورادا مستقیل میللی تاماشا نؤوونه چئوریلیمیش دیر. بیر قایدا اولاراق، تاماشا قاپالی بینالار - چایخانا، کاروانسارا هوجرملری و آیری-آیری ائولرده، آخشام واختی 5-6 نفردن عبارت اولان دسته طرفیندن گؤستریلیردی. دستیه فیقورلاری اوینادان اساس ایفاچی (او، هم ده دسته نین باشچیسی ایدی)، اونون کؤمکچیسى، رئکویزیت نطارت ائدن دسته عضو، اوز اوخومالاری ايله اويونو موشابیت ائدن موعننى، ايکی نفر چالغیچی و دسته نین املاکینی هر دفعه یئنی تاماشا یئرینه داشیان بیر خیدمتچی داخل ایدی. "چین کؤلگه لری" آدی ايله آوروپايا بللی اولان بو تاماشا نؤوو موبین تاریخی دؤورلرده "خیالبازی"، "بازیخیال"، "خیالیزیل"، "لوبیخیال"، "خنیمسایى گردون" و س. آدلار ايله قئید اولونور. دیگر تلفوزو "خییال اویونو" دور. واختيله ائل ایچینده ایشلنن "خیال اویناتماق" ایفادهسی کؤلگه تاماشاسی گؤستریمک دئمک ایدی.

خیالپرده - بیر عادت اولاراق خیال-اویونو کؤلگه-اويوق تاماشاسیندا فیقورلارین کؤلگسینی عکس ائتدیرمک اوچون ایستیفاده اولونان پرده نین آدلاریندان بیرى. بعضا، "شئخ کوشتری مؤیدانی" آدلانان بو پردیه ائل ایچینده "گؤسترملی" ده دئییردی. لر.

خران - قديم آذربايجاندا، اسکی تقويمين شهر يور آيينين 8-جی گونو (25-29 آوقوست) کئچیریلن بیر مراسیم شنلیبی. اساسن، پاییز مؤوسومو ايله علاقه دار بو بايرامدا خالق اوخوما و اويونلارلا بوللو محصول بخش ائدجک سخاوتلی تورپاق و طبیعتی دؤنه-دؤنه وصف ائدیردی. خیدیرخیدیر // خیدیرخایدیر - خیدیرنبی شنلیبینده سوبای گنجلرین آخشام واختی داملاری گزیب باجالاردان توربا ساللاماقدان عبارت اولان ب آ ژ آ ب آ ژ آ اويونون باشقا آدی و همین شنلیکده ایفا اولونان

بیر مراسیم ماهنیسینین آدی. بو اوخوما سونرالار یاغیش آرزوسو ایله کئچیریلن مراسیملرده ده اوخونوردو.

خیدیرنی // خیزیرنی - ("یازین، یاشیللیغین موژدسی" آنلامیندادیر). قیشین ان شدتلی واختی (9-10 فورال، بیر باشقا مخزده ایسه 23 آپرئله) یاز فصلینی چاغیرماق نییتله یوردوموزدا کئچیریلن قدیم مراسیم شنلیبی. منشأجه "خیزیر-ایلیاس" اساطیری ایله باغلی اولوب، ایلك چاغلار یالنیز قادینلار طرفیندن ایجرا اولونان بو شنلیکده یاشیللیق تاریسی خیدیر (و یا خیزیر) یازین جارچیسی کیمی گؤستریلیردی. سونرالار بو مراسیم گنجلرین شنلیبینه چنوریلیمیش، اوغلان و قیزلار چای یاخود، دنیز ساهلینه یوللانیب اورادا ایلنیر، موختلیف اویون و یاریشلار تشکیل اندیردی. قیزلار سو اوزرینکی کورپولره قالحاراق فالباخیب، نییت توتور و س. آیین اویونلاری ایجرا اندیردی. بعضی قایناقلار بو ائل شنلیبینه "خیدیرئلار"، "خیزیرگونو"، "روزی، خیزیر" و "خیدیرزینده" دا آدلان دیریلر. خینایاخدی - توی شنلیبی ارفسینده قیز-گلین طرفیندن گنجه سحره کیمی ایجرا اولونان بیر سؤزلو، نغمهلی مراسیمین آدی. بورادا اوغلان اونینه کوچمه حاضرلاشان گلین اطرافیندا ماهنیلار اوخونور، مزهلی سحنیکلر ایفا اندیلیردی. مراسیمین دیگر آدلاری "خینا گنجسی" و "خینه نجان // خینانخان" دیر.

خونچا بایرامی - خخ عصرین اول لرینده آذربایجان مکتبلرینده یازین گلمهسی ایله علاقه دار کئچیریلن بیر ئوشاق شنلیبی. ایلك دفعه شاماخیدا یئرلی ضیالیلارین سیی و تشبوسو ایله یارانان بو بایرامدا مکتبلی ئوشاقلار موختلیف اویون و سحنیکلر ایفا اندیر، باهارا حصر اولونموش خصوصی ماهنیلار اوخویوردولار.

خومباز - خومویونو نومایش ائتدیرهن ایفاجیبا وئرین آد. خوم اویونو - بیر زمانلار آذربایجاندا، "خوم" آدلانان ایری ساخسی کوپون ایچینده اوینانیلان بیر کوکلا تاماشاسی. کوکلاوینادان باشینا کیمی کوپ ایچینده گیزلنرک، اویوقلاری کوپون بوغازیندان چیخاریب اوینادیردی. اویون "خومبازی" آدی ایله ده تانیلیر.

خوردادگان - ایسلامدان اولکی آذربایجاندا خورداد آیینین 6-دا (25 مای) کئچیریلن بیر مراسیم شنلیبینه آدی. شنلیک ئوزاق کئچمیشین سولار تاریسی و ساغلاملیق هامیسی خوردادین شنینه کئچیریلیمیش دیر. ایکیایق - واختیله توی و کوتلوی ائل شنلیکلرینده گنجلر طرفیندن ایفا اولونان یاللیسایاگی بیر اویونون آدی. اویونون آدی ایفا واختی اساسن ایکی آددیملی اونسورلردن ایستیفاده اولونماسینا ایشاره اندیر. ایلانچیخارما - ایلان اوینادان مارفسونون گؤستردیبی اویونون آدلاریندان بیر.

ایلباشیندا - ائل آراسیندا نوروز - یئنی ایل شنلیبینه وئرین آد. ایلدؤننده - ایلبین یئنیلشمه علامتی، نوروز شنلیبینه باشلانما آنی کیمی قئید اولونان، تحویل عائله-میشت مراسیمی نین دیگر آدی. اونا "یلدؤنو" ده دئییردی.لر.

اینجلیقیز - کیچیک یاشلی قیزلار طرفیندن اوینانیلان سؤزلونغمهلی بیر اویون. ایلك اونجه ایشتیراکچی لاردان ننه و اینجله ایفاجی لاری سنچیلیر. ننه - "ینجله قیزیم وار منیم..." سؤزلری ایله باشلعیان بیر اوخوما ایله اطرافداکی لاردان اینجلنی سوروشور، اوزینده ایسه تکرار-تکرار "نجان، گورممیشیک" جاوابی آلیردی. نهایت قیز تاپیلیر، ننه ماهنی اوخویا-اوخویا اونو تومار لاییر و س.

ایپاتلاما - کن دیری فیرلاداراق اوزریندن هوپپانما حرکتلریندن عبارت اولان قیز اویونلاریندان بیر. ائل شنلیکلری زمانی داها چوخ ایجرا اولونان بو اویونو "یپیپ"، "ل آ ف ه ن د ا و ی ئون ئو (جنوب-شرق رایونلاریمیزدا)

دا آدلان دیریرلار.

ایسفنندگان - ایسلامدان اولکی آذربایجاندا یئنی ایل ارفهسی،
اوتن ایلین سون آیینین بیرینجی جمعلسینده (23-25 فئورال) کئچیریلن کوتلوی
مراسیم شنلییی. عادت عنعنیه گؤره، همین شنلیک حددن چوخ توی
مراسیملریله، قادینلارا حصر اولونان مردکیران تاماشاسی، کندلرده
ایسه، تورپاق بایرامی کیمی قئید اولونوردو. بوراداکی جوتجو شومو مراسیم
تاماشاسیندا موختلیف آیین اویونلاری، ایلمان یاریش لاری و س. کئچیریلیردی.
شنلییین سونراکی آدی تورپاق آق چهره شهنشاهی سیدی ر.
ایسماریش // ایسمارلاما - ("سیفاریش" سؤزونون تحریفی دیر). بو
ویا دیگر تاماشاچی یاخود، تاماشاچی لار دستهسی طرفیندن سیفاریش
اولونوب، تاپشیریقلایا اویونلار اویون و یا تاماشایا وئریلن آد. "بویورما"
و "تاپشیرما" اونون باشقا آدلاری دیر. "یسماریش" (قازاخ) دئییلیش

شکلی ده وار.

ایستی سو، سویوق سو - کوتلوی شنلیکلرده ایجرا اولونان بیر حرکتلی
ئوشاق اویونو. ایکی دستدن عبارت اولان ایشتیراچی لار ایکی طرفده دورموش
باشچی لارین وئردییی "یستی سویا" و یا "سویوق سویا" امرلرینه موافیق
بو باشا، او باشا قاچیردی لار و س.

ایشارت - واختیله قرب رایونلاریمیزدا ال-قول، هیم-جیم، بدن
حرکتی و س. ایفاده واسطه لریله گؤستریلن سسسیز و سؤزسوز لالیونو -
پانتومیما تاماشاسینا وئریلن آد. تاماشا "یشاد" آدی ایله ده بللی دیر.
ایتکوسو - یوردوموزون جنوب-قرب اراضیسینده ئوشاق لار آراسیندا
گئنیش یاییلمیش، حرکتلی اویونلاردان بیر.

اییدلی گلین - آذربایجان اراضیسی نین جنوب-قربینده توی
مراسیمی زامانی اویونلارین قیز-گلین اویونلاریندان. اویون اوخوما ایله
موشابیت اندیلیردی.

کافتارکوسی // کافتارکوس - ("ؤلونون دیریلمهسی، خورتلاما")

آقلامیندایر). شیمال-قرب رایونلاریمیزدا تصادف اولونان چوخ قدیم

منشألی خالق ل آل اویونو - پانتومیما تاماشاسی. بو تاماشادا بیر
اویونچو آغ کفنه بورونموش اولونو او بیرسی، ایکی چؤمچدن عبارت آغزی
و چؤلپیشیینه بنزر ماسکاسی اولان قارا اورتوکلو کافتاری تصویر اندیردی.

اویون، یئره سرلیمیش "ولو" اطرافیندا اویونلیر، منیدانچایا داخیل اولان
"کافتار" اولونو گؤروب سئوینیر، رقص اندیر، اونا یاخینلاشیب کفنی آچماق
ایستیردی. بو واخت منیبت دیریلیر، کافتار قورخوب قاچیردی.
کئچدی-کئچدی - ائلیکله کئچیریلن شنلیکلرده یاریش کاراکتری
داشییان آت اوست اوج ایدی ر اویونلاریندان.

کئچکناری - بیر زمان آذربایجانین جنوب-قرب اراضیسینده
توی مراسیملرینده سوبای گنجلر طرفیندن ایفا اولونان، بیر اویونون آدی.
کئچل - تۇرنیش اعتباریله ایسلامدان اولکی چاغلارلا، موغ سنتی
ایله باغلی اولوب سونرالار ائلیمیزین ساییز-حسابسیز مزحکه، قاراولی و
اویوق - کوکلا تاماشالاریندا ایشتیراک ائدن ان اساس صورتلردن بیر. حاقسیرلیغا
دؤزمین، حاضر جاواب، دیریش، ایلک نظرده اوزونو سادلووه
آپاران بو صورت اصلینده، هر چتینلیکدن چیخماغی باچاران، هر شئی
گورن، هر سیرره آگاه اولان، تمیزقلبلی بیر اینسان، مظلوم خالقین نومایندهسی
کیمی تجسسوم اندیلیردی. تاماشالاردا او، مین جور حیله و شیرین
سؤزلرله دین و دؤولت خادم لرینی اله سالیب لاغا قویور، ایچ اوزلرینی آچیر
و آخیردا اونلارا قالیب گلرک، دؤورون بیر چوخ جدی، حیاتی و اخلاقی
مسئله لرینی حلل اندیردی. بو صورتی ایفا ائدن اویونچو عادت عذره، کیچیکبوی،

ساده گئییمده اولوب، باشینا قویون قارنی و یا آغ کئچهدن پاپاق کئچیریر. یاخود سادجه چیت پارچا باغلابیر، ئونلانمیش سیفتینه ئوزون قارا بیغ یاپیش دیریر، بویونا کچیک بیر بالقاباق آسیب الینده بالاجا تئیل توتوردو. خالقیمیز بو صورتی کوسا ایله یاناشی اویونچو پئشسی نین بانى لرین دن بیرى سانیب، ائل-اوبا ایچینده مزلی اویون گؤسترن هر بیر اویونچونو همین آدلا چاگیرمیش، ئوزون مدت بو دنییمی "اکتیر" آنلامی قارشى سیندا ایشلتمیش دیر. شیفاهی خالق ادبییاتیمیزدان بیزه بللی اولان "کئچل عباسقولو"، "کئچل ثروتالی" و "کئچل حاقولو" آدلاری اولای بیلسین کی، واختیله خالق ایچینده یاشامیش رئال اویونچولارین آدلاری دیر. بو صورت قرب رایون لاریمیزدا

"کلوجلان" آدی ایله ده تانیلیر.

کئچل اینایت // کل اینایت - ("کل" کئچل، "ینایت" ایسه، کؤمک دنمکیدیر). خوی عصرده - صفوی لر دؤورونده آذربایجاندا شاه عباسین ساراییندا تلخکلیک ائتمیش تاریخی بیر شخصین آدی. اونون مجلس قیزیش دیرماق مهارتی و حاضر جاوابلیغی حاقدا ائلمیز ایچینده بیر چوخ روایتلر یاییلمیش دیر. ادبییاتدا همین آدین "کلنییت" و "کلنییت" یازیلیمیش فورمالاری دا وار.

کئچل اویونو - ائل تاماشالاری آراسیندا ان چوخ یاییلمیش بیر اویونون آدی. بورادا ایکی کئچل قارداش، آنا، لوتو و قاضی صورتلری ایشتیراک اندیر. مضمونا گؤره، بیر قاضییا نؤکر وئریمیش کئچل قارداش لارین حاقینی قاضی وئریمیر، ایش محکمیه دوشور، قاضی گولونج وضعینده قالیر و اویون مئیدانچاسیندان قاجیب چیخیردی. اویونون دیگر آدی "یئتیم ولی" دیر.

کئچه پاپاق - ("کئچی پاپاق" سوزونون تحریفی دیر). کن دیر باز اویونوندا اساس ایفاچی کن دیربازین حرکت و تریوک لارینی آشاغیدا، مزهلی طرزده تقلید ائدن تلخیین آدلارین دان بیرى. بونونلا یاناشی، اویون زامانی او، هویپانیب-دوشور، حیوان و قوش لارین سسینی یامسیلابیر، قیسا قاراوللی، دوزلوجا، هیم-جیم و گولمهلی حرکتلر ایله اطرافداکی لاری ایلن دیریردی. اونون اینینده اینک و یا آت قویروغو ایله قورشعلانان ترسینه چئوریلیمیش قویون کورکو اولور، سیفتی هیسلی، قاپ-قارا باشیندا ایسه، تپسینه کئچهدن بویونوزلار تیکلمیش کئچه پاپاق یاخود، سیفتینده دری دن کسيلمیش کئچی ماسکاسی اولور، بوینو و قول لارین دان ذینقیروولار، آرخاسین دان انششک قویروغو سالانیردی.

کئچی - مراسم و خالق اویون لاریمیزدا باهار فصلی نین رمزی کیمی چیخیش ائدن بیر صورت. اسکی چاغلاردا آذربایجاندا گونش تانریسینین یئردکی توتئمی ساییلان بو اویراز سونرالار، رئال حیوان شکلینده تصویر اولونور، همین صورتده چیخیش ائدن اویونچو کئچی دریسینه بورونور، ئوزون ساققاللی کئچی ماسکاسی تاخیر، ماسکائین ساققال حیسهسین دن توربا آسراق، کئچی نین حرکت و سسینی یامسیلابیردی. بو صورت قایناق لاردا "تک" آدی ایله ده قئید اولونور.

کئچی گیردی بوستانا - آذربایجانین جنوب-قربینده کوتلوی شنلیکلر زامانی اوینانیلان بیر ئوشاق اویونونون آدی.

کئچیسویدو/ کئچیسویما - شکی اراضیسینده تصادف اولونان بیر ئوشاق اویونونون آدی.

ککه // ککو - خالق تاماشالاریندا گولوش دوغورماق اوچون اطرافداکی لاری ایلن دیرهن عنعنهی بیر پلتک تلخک نؤوو. اونون دیگر آدلاری "کفکک" و "کککیلدک" دیر.

کن دیرباز - کن دیرباز اویونوندا کن دیر اوزرینده هونرلی

اویون، تهلوکهلې تریوک لار نومابیش ائتدیرهن ایدمانچینین آدی. او، اویون واختی ایله لنگر آلیر (بعضا ایسه، اونسوز دا کئچینیردی)، باشیندا آراقچین، اینینده- آرخاسی و سینهسی جوربجور گؤز مونجوغو، اوچوجاق شکللی همایل و دعالارلا تیکلیمیش، قوللارینا رنگلی پارچالار باغلامیش ایپک و یا آتلاس آرخالق، قیسا مخمر شالوار، آیاققالین اولوردو. بو ایدمان نؤوو ایله بعضا قادینلار دا مشغول اولوردولار. ”کن دیرباز“ و ”کن دیرواز“ تلفوز شکل لری ده واردیر.

کندیرباز اویونو - آذربایجاندا عصریمیزین اول لرینه کیمی، خالق ایچینده ان چوخ یاییلمیش تاماشا نؤوو. منشأجه قدیم زردوشتی اساطیر تاماشالاری ایله باغلی اولوب، سونرالار توی و ائل شنلیکلرینده آچیق مؤیداندا، خصوصی قورغودا گؤستریلن بو اویون که ن دای رب آ ذ ای ن کن دیر اوزرینده ایفا انتدییی موختالیف تریوک و رقص لریندن و اونو آشا- غیدا مزملی طرزده تقلید ائدن کئچپااغین اویونوندان عبارت اولموش، اویونو زورناچی لار دستهسی موشابیت ائتمیش دیر. کپنک - کوتلوی شنلیکلر زامانی قیز-گلین طرفیندن ایفا اولونان اویونلاردان بیری. اساسن اوخوما ایله موشابیت اولونان بو اویون تاماشا اونسورلریله زنگین اولموشدور.

کشکول - (سؤز اچیمی ”چییندن آسیلان“ دیر). بیر عادت اولاراق درویش اویونلاریندا ایستیفاده اولونوب، هیند قوزو و یا آدی قوز آغاجی قابیغیندان حاضرلاندان، کاسایا اوخشار، ایچریسی گئن، آغزی دار بیر چانتا. بو اوزونمخصوص قابا پول و یا باشقا نذیر-سدفه ده توپلاییردی لار. خالق آراسیندا اونا ”کچکول“، ”دخیل“ ده دئییردی لر.

کوسج - آذرگان ائل شنلییینده ایجرا اولونان بیر مراسیم تاماشاسی. قیشی قورخوتماق، اونا قارشی حاضر اولماق مقصدیله کئچیریلن بو مراسیمده قیشین ”دوشمنی“ تی تمسیل ائدن بیر تلخیی جیر-جین دیر گئییمده قاطیرا مین دیریپ کندی گز دیریردی لر. او بیر ایله توکو یولونموش قارغا توتور، او بیری ایله یئلپیک آلیب یئلله دیر، ایستی دن شیکایت ائدیردی. ایشتیراچی لار

هر طرفدن اونون اوزرینه سو، قار تۆکور، اطرافیندا مزملی اویون و ایلنجلر ایفا ائدیردی لر. مخزلر بو تاماشانی کوسبارنئشین ده آدلان دیریرلار. بو دئییم ”کوسج“، ”کؤوسج“ کیمی ده سسلنمیش دیر. کیلیماراسی - آذربایجانین قرب و شیمال-قرب اراضیسینده تصادف اولونان و بشر کوکلا سنتی نین ان قدیم، ایبتیدای فورمالاریندان ساییلان بیکویونو سایاگی، نادیر بیچیملی، اوخشارسبز بیر اویوق-کوکلا تاماشاسینین آدی. کیلیم نؤولو خالچا آراسیندا گؤستریلن بو تاماشادا کوکلا اوینادان خالچانین اورتاسیندا ئوزانیر، ایکی نفر کؤمکچی کیلیمین کنارلارینی قال دیریب، بیر نؤو ”شیرما“ قوروردولار. ایفاچی ال و دیزلرینه فیقور تاخاراق، دؤرد کوکلانی تکباشینا و بیر واختدا ایداره ائدیردی.

کیریت اویونو - قوجالاردان توپلانمیش معلوماتا گؤره، بعضی رایونلاریمیزدا لال اویونو - پانتومیم تاماشاسینین آدی. کیزیر // گیزیر - (اصلینده اونباشی یاخود، کندخودا کؤمکچیسی نین آدی دیر). شیمال-قرب رایونلاریمیزدا خانخان اویونونو خاطرلادان بیر ئوشاق اویونونون آدی. یاز، یای و پاییز مؤوسومو شنلیکلری زامانی، ایجرا اولونان بو اویونون اولینده آشیغین کمکیله - شاه (و یا خان)، کیزیر و اوغرو کیمی وظیفه لر تعیین ائدیلیلر و سونرا، کیزیر: - ”شاه ساغ اولسون، بیر اوغرو توتموشام“ دئییه، اویونا باشلاییردی لار. شاه اوغرونو بیر آز ئوزاقتا یئرلشن گوشیه گؤندیریر، اونون امرینی یئرینه یئتیرن کیزیر ایله شاللاق اوغرونون آردینجا دوشوب، اونو شالعلقلاییردی و س. اویون ”خان بیر اوغرو توتموشام“ آدی ایله ده بللی دیر.

کوردویوشو // کورتوتوشو - خالق ل آل اویونونو - پانتومیم

سنتینده گنیش یاییلمیش بیر اویونون آدی. بورادا گوزلری آچیق ایکی اویونچو کورلارا مخصوص حرکتلرله بیر-بیرینی آختاریب دؤیمیه چالیشیر، گولمهلی وضعیتلره دوشرک تاماشاچی لاری ایلن دیریردی لر. اویونون باشقا آدی "کورجول" دیر.

کورو غلوخان - یالیز "کورو غلو" قهرمانلیق داستانی نی نقل و تبلیغ ائدن داستانی آشیق و یا نققالا وئرین آد. قاینق لاردا بو شخصی بعضا، "کورو غلوگو" و "کورو غلیخان" دا آدلان دیریرلار. کوسا - بیر عنعنه اولاراق کوسج، ن او و ر ئو ذ، ک او س آ ک او س آ مراسیم شنلیکلری و بیر سیرا ائل تاماشالاریندا ایشتیراک ائدن باش صورتین آدی. قدیم شامان-قام سنتی و اسکی چاغ لارین اینام لاری ایله باغلی اولوب قوجالمیش گونش تانریسینین یئر اوزوندکی اوزینی تمسیل ائدن بو صورت سونرالار، مراسیم تاماشالاریندا کؤحنه ایل و قیش فصلی نین شیکست و چبرکین بیر اوبرازیندا تجسسوم اولونوردو. بو رولدا چیخیش ائدن هر بیر اویونچو اوزونو بو صورتین واریسی ساییر، بو ایشی نسیل-دن-نسله اوتوروردو. اونون گورکمینده ش آمان گنیمی نین رمزی علامت لری گوجلو اولموش؛ او، سیقتینه یاش یومشاق آعاج قابیغی و یا کنچهدن حاضر لانمیش کنچیساققالی ماسکا تاخیب، باشینا-ئوزون شیش تسکولاه قویموش و اینینه یولوغ آغ لیباده گنیمیش بو صورتین قورشاغینا و بوینونا کچیک دینقیروولار دوزولور، بنلینه-چؤمچه، سوپورگه و سوموک آسلیردی. خالقیمیز اونو کنچل ایله یاناشی اویونچو پئشه سی بانلرین دن بیرى سانیب، اوزونه ماسکا تاخیب اویون گؤسترن هر بیر تلخیی اونون آدیلا چاغیرمیش و عمومیتله، بو سؤز ائل-اوبا ایچینده "ماسکالی آکتیور" آنلامیندا ایشلنن بیر دئییم اولموشدور. بیر سیرا قرب رایون لاریمیزدا خالق اویون لاری و تاماشا تشکیل ائدن صعنتکار دا بو آدلا چاغیریلیمیش دیر. روس لارین "کوششئی" سؤزو بیلاواسیته بو دئییمه باغلی دیر. دئییم بعضی قاینق لاردا، "کوسج"، "کوس"، "کؤس" کیمی ده سسلنیر.

کوسا ایله گلین - توی بیر سیرا ائل شنلیکلرینده ایجرا اولونان کند اویون لارین دان بیری. بو قازا وللی سایاگی تاماشا اوچ صورت؛ کوسا، گلین و اویناش دان عبارت اولوب، عائله-میشت مسئله لرین دن بحث ائدیردی. اویونون موختلیف واریانت لاری مؤوجوددور.

کوسا اویونو - خالق آراسیندا "ماسکا اویونو" آنلامی اوزینده ایشلنن دئییم لردن و ماسکالی اویونچو، کوسالارین ایشتیراکی ایله اوینانیلان هر بیر تاماشایا وئرین آد. بئله تاماشالاردا بیر اویونچو ایشتیراک ائدیرس اویون "تککوسا"، ایکی اویونچوسو اولان اویون ایسه، "جوتکوسا اویونو" آدلانیردی. آذربایجاندا ان چوخ یاییلمیش بیر اوزلوکوویونو دا بو آدلا

تانیلیر. بئش کوسادان عبارت اولان بو اویوندا بیرینجی اویونچو - تورکچاره حکیمی، ایکینجی و اوچونجو - دیش حکیم لری، دؤردونجو - آغیر دانیشان بیر شخص، بئشینجی اویونچو ایسه، تاماحکار بیر آرواد صورتینده چیخیش ائدیردی.

کوسابارنشین - ("موردار لانمیش کوسا" دئمک دیر). آتسه تاپینما

ایله علاقه دار کنچیریلن آزرگان شنلییینده ایجرا اولونان ک ه و - س ه ج مراسیمی نین دیگر آدی.

کوساباشی - بیر زمان لار بعضی رایون لاریمیزدا اویونچو دستسینه باشچیلیق ائدن تجروبه لی اویونچویا وئرین آد. همچی نین، کوسا اویونو ماسکا تاماشاسینی حاضر لعیان، اونو ایداره ائدن و دستغنین باش اویونچوسو اولان ائل صعنتکاری.

کوساگلین - (سوزاچیمی - "ویون کولاسی" دیر). جنوبی آذربایجاندا قور عقیق و اختی یاغیش چاغیرماق نییئتله کئچیریلن مراسیم او یونو زمانى کوچه, انو و یا آلاچیق لاری گزرک دسته باشیندا اوزونه ماسکا تاختیب, اینینه گولونج پالتار گنیمیش تلخیه وئریلن آد. او, یول بویو هوپپانیب-دوشور, چیغیریر, ائل-اوبا صاحبلری اونا شیرنی وئریر, باشینا ایسه بیر کاسا سویوق سو تۆکوردلر. "کوساگلین" دئییلیش طرزى ده مؤوجوددور. بو دئییم همچىنین, شاهسلیم اویوق-کوکلا تاماشاسیندا ایستیفاده اولونان "ماريوننت" نؤولو آسما, ایپلیکلی فیکورلارا وئریلن آدلاردان دیر. کوسا-کوسا - تۆرنیش اعتباریله ان قدیم زمان لارلا باغلی اولوب, خخ عصرین اورتالارینا کیمی, یازقاباغی شنلیکلر ارفسینده ئوشاق و سوبای گنجلر طرفیندن ایجرا اولونان بیر مراسیم تاماشاسینین آدی. اساسن اله سالماق, تحقیر اندیپ, آچالتماق مقصدیله ایجرا اولونان بول آل او یون نؤو, ایلک چاغلار, اولومه محکوم اندیلمیش بیر جانی, اورتا عصرلرده - ئولاغا مین دیریلیمیش, ائیجیر گۆرکملی, اسپر آلینمیش دوشمن باشچیسی, سونرالار ایسه, خالق آراسیندا تانینمیش, بو و یا دیگر شخصین موقوواسی یاخود اونون ظاهری گۆرکمینى تقلید ائندن بیر ل آ غ ب آ ذ او یونچو اطرافیندا, کوچه بازاریندا نوماییش شکلینده و یا مجلسلرده کئچیریلیمیش, جانی, اسپر یاخود, تانینمیش شخصین اونونینا ایستئحزا و کینایه دن عبارت اوخوما, تکرملر سؤیلنمیش نهایت, او یون آچیق مئیداندا تاماملانمیش دیر. عصریمیزین آستاناسیندا بو او یون نوروز شنلیکلریندىکى ساپا گ ه ذ ای س ای و بو کیمی مراسیم تاماشالارینا قووشوب, اونلارلا عینیلشمیش دیر. بوراداکى باش صورت و اساس تنقید هدفی آرتیق قیشی تمسیل ائندن کوسا اولموشدور. او یون ایشتیراکچى لاری اونونلا بیرلیکده دف چالا-چالا, انوبنو, قاپی-قاپی گزیب ایلمیش, اطرافدکى لاری یازین گلیشى مونا سبیئتله تیریک ائتمیش لر. همین ائل او یونو 1917-جى ایلده باکیدا ایلک دفعه تئاتر سحنسینده اونانیمیش دیر. اونون دیگر آدلاری "کوسکوسا", "کوسامورد" (یعنی, کوساؤلدو) و "کوساگز دیرم" دیر. واختیله باکیدا ایجرا اولونان قودو-قودو او یونو دا بو آدی داشیمیش دیر. کوسکوسا - (بورادا, "تهنگ" آنلامیندادیر). واختیله خالقیمیز آراسیندا ته ل حک, مسخر باز آنلامیندا ایشلنن دئییملردن بیری. بو همچىنین, بیر سیرا مراسیم شنلیبی و کوساکوسا او یونوندا اله گز دیریلهن ایرى, ئوجا بویلو (120-150سم) موقووانین آدلاریندان بیری دیر. کؤچرى - ائل شنلیکلرینده کیشی لی-آروادلی ایجرا اولونان, یاللیسایاغی, جنگاور روحلو سوزئتلی بیر او یونون آدی. "کؤچرى", "قوچرى // قوچرى" و "قوچرى" او یونون بیر باشقا آدلاری دیر. کؤچکؤجو - شیمال-قرب رایونلاریمیزدا تصادف اولونان کوتلوی ئوشاق او یونلاریندان بیری. کؤشکوبالابان // کوشکیبالابان - ("خوندور کؤشک, قصر" آنلامیندادیر). عصریمیزین اول لرینه کیمی ناخچیوان و جنوبی آذربایجاندا او یونانیلان بیر تاماشانین آدی. ایکی دستیله ایریلان ایفاچی لار اللرینی بیر-بیری نین چینی نین قویوب, دایره شکلینده دورور, ایکینجی دسته بیرینجی لرین چینی نین قالخیر, قول-قولا وئریب, بوتؤولوکده "بورجو" خاطرلادان بیر جانلی قورغویا چنوریلیردی لر. قورغو گاه ساغا, گاه سولا حرکت ائدیر, بیری دؤورمین اورتاسیندا دوروب, وطن حسرتیله دولو, قملی-کدرلی بایاتی لار دئییر, هامی اونا خورلا جاواب وئیردی. بو او یون سونرالار وطنپرورلیک ایدنیالارینی ترنوم ائندن بیر تاماشا نؤونه چنوریلیمیش و همین آدلا دا چاغریلمیش دیر. کولی - ("قارچی" آنلامیندادیر). اورتا عصرلرده آذربایجانى گزیبدو لاشارق, منیمون و یا ایلان لارلا موختلیف او یونلار گؤسترن, ایلان اووسونچوسو-

هیندلی لره وئرلین آد. دئییم "کولی" کیمی ده سسلنمیش دیر. کویچوؤکن - خالقیمیز آراسیندا گننیش یاییلمیش چوؤکن اویونونون بیر باشقا آدی و یا واریانتی. بو آد بعضا "گویو-چووقان", "قویوشاودان" کیمی ده سسلنمیش دیر.

کوفدییی // کوفینلی - ("کوف" یوغون آغاج بوداغیندان کن دیرل آسیلان یئلنجیین آدی دیر). نوروز شنلییی و محصول بایرامی زامانی بولاق باشی یاخود کندین ان گننیش مؤیدانیندا قورولموش ی ائ ل ل ه ن ج ه ک اطر افیندا گنج لرین ایجرا انتدییی بیر مراسیم اویونو. اویونون ایفاچی لاری بیر-بیر, ایکی-ایکی یئلنجکلره قالخیب یئلنیر, یئردکی لر ایسه اونلارین اتر افیندا هالایو یاللی سایاگی اویون لار ایفا اندیر, یئلن لرین اوخومالارینا بایاتی و دئیشمه شکلینده سس وئر یب شنلیردی لر. خالق آراسیندا ایشلنن "کوف" و یا "کوفلان گنتمک" ایفادهسی, همین مراسیمده یئلنجیه مینیب یئلنمک دنمک دیر.

کولقویلاما - جنوبی-آذربایجاندا تصادف اولونان بیر خالق اویونونون آدی.

کوشتی // کوشتو - ("گوجلو" سوزوندن دیر). ذورخانا ایدمان اویون لاریندان گولشمه یاریشینین ان قديم عنعنهوی آدی. تاماشا اونسورلری ایله زنگین اولان بو یاریش موختلیف ائل شنلییی, بایرام و توی مجلس لرینده کئچیریلیردی. ذورخانا آدی ایسه, ایجرا اولونان همین یاریش هر بیر پهلوان اوچون بویوک سیناق و اساس اورنک یئری اولموشدور. ائل ایچیندکی "قورشاق یاپیشماغ", "قورشاق توتماق", "گورش توتماغ", "کوشت توتماغ" و "کوشتویه گیرمک" ایفادهلری "گولشمک" آنلامیندا ایشلنن ایفادهلر دیر.

کوشتیگیر - کوشتی یاریش لاریندا ایشتیراک ائدن گولشچی-پهلوانا وئرلین آد. عادت عذره همین پهلوان لار چکی درجه لریندن آسیلی اولمایاراق کیچیک - "بئجه کوشتیگیر" لره, اورتا "مییانا پهلوان" لارا و ان تانینمیش, اقتدارلی- "وستاد پهلوان" لارا ایریلیردی لار. آذربایجانین شمال اراضیسینده (شکی, ذاکاتالا, قویا) اونا "قوشتوقور" دئییردی لر.

قاچاق, قاچاق - آذربایجانین بیر سیرا رایون لاریندا تصادف اندیلن بیر حرکتلی ئوشاق اویونو. ایشتیراچی لار ایکی "قاچاق دستسین" بؤلونور, هر دستده بیر باشچی و بیر "موللا" اولوردو. بوراداکى موللا, کشفیاتچی و طیفه سینی ایفا اندیر, باشقا دستهنین گیزلندییی بئری خبر وئریردی. بعضا بو اویونا "کرم اویونو" دا دئییردی لر. "قاچاخ, قاچاخ" تلفوز شکلدی ده وار.

قاچ, آیبالا - ("قاچ, آیبالا" معناسیندا دیر). کوتلوی ائل شنلیکلرینده کیشی لی-آروادلی ایفا اولونان بیر اویونون آدی. کومیک کاراکتر داشییان و اوخوما ایله موشابیت اندیلن همین اویون بیر مولاخیزیه گوره, واختیله خالق آراسیندا شؤهرت قازانمیش قاچای آدی بیر موتربیین شرفینه اوینانیلیرمیش. اویون آرابیر "جنیرانبالا" و "خالاباجی" آدلاری دا داشیمیشدی.

قاچدی-توتدو // قاچ, توتدوم - ئوشاق لار آراسیندا گننیش یاییلمیش حرکتلی بیر اویون. اویوندا ایشتیراچی لاردان بیرى او بیرى لری قووب توتمالی, توتولان اونو اوز ائتملی ایدی. آیری-آیری بئرلرده اویونون - "قوومعلاج" (قرب رایون لاریمیز), "گلدیمقاچ" (ناخچیوان), "تمتم" (گنجه), "دووشان اویونو", "قوشماجا" و س. آدلاری بللی دیر.

قالادان قالایا - باهارین گلشی ایله باغلی مراسیملرده (اساسن شرور رایونوندا) ایفا اولونان بیر سوژنتلی ی آل ل ای اویونو. قالخانقیلیچ - بیر واخت کوتلوی شنلیکلر زامانی ایفا اولونان و دوغروچو ووروشون یامسیلاماسیندان عبارت اولان بیر اویون نووو. اویون تکبتک شکلده, یاخود ایکی دسته آراسیندا کئچیریلیردی. چوبی اویونونون

بیر واریانتی کیمی، بو اویون خالق ایچینده - "قیلینجقالخان"، "قالخانویونو" و "قیلیج اویونو" آدلاری ایله ده تانییر.

قایپوسدو - نو روز ارفسیندکی آخیر چرشنه مراسیم لرینده قیز-گلی نین بختی سیناماق مقصدی ایله کنچیردی بی بی ف آ ل اویونو. ماهنی و مزه لی اویونون موشاییتی ایله هر ایشتیراچی اوریینده بی بی نیت توتوب، الینده گوزگو یولداش لاری ایله بی رگه قونشویا و یا کوچه قاپیسینا یوللانیر، آیاغی آلتینا اچار قویوب قاپی دالیندا دوروردو. اینما گوره، اگر بو واخت قاپی آرخاسین دان پیس سوز ائشیدیلیرسه، نیت یئرینه یئتیریلیمچک و عکسینه. اویون ائل-اوبا ایچینده "قولاقالی // قولاقالییا چیخدی"، "دکدینله دی"، "دینتوتما" (قاراباغ) و س. آدلاری ایله ده بللی دیر. قاراجور - ("قاراتیکان" معناسیندا دیر، لاکین "قاراشیتان" کیمی ده ایزاه اولونور). آذربایجانین جنوب-قرب اراضیسینده تصادف اولونان قدیم بی بی کورکلا تاماشاسینین آدی.

قاراکوز - ("خالقین گوزو" آنلامیندا دیر). یوردوموزدا فعالیت گؤسترن خیالویونو کولگه-اویوق تاماشاسینا انلیمیز ایچینده وئرلین آدلاردان بی ری. بعضی یئرلرده ایسه، عمومیتله، کورکلا-اویون تاماشاسی و کلون طرزلی ته ل خ ه ک آنلامیندا ایشلنن بی بی دئییم. دیلیمیزده مؤوجود اولان "قاراکوزلوک ائتمک" ایفاده سی، مزه لی اویون چیخارماق، تلخکلیک، مسخرچیلیک ائتمک دئمک دیر. "قاروز" دئییلیش شکل ی ده اولموشدور. قاراپاشا - سایاچی تیپلی مراسیم شنلیکلرینده ایجرا اولونان سوزنتلی بی بی ئوشاق اویونو. ایشتیراچی لاردان - چوبان، ایت و یالانچی سئچیلیر، باشقالاری ایسه قویون سوروسونو تمسیل ائدیردی لر. یالانچی الینده چوماق و توتک توتان چوبان آغاسی قاراپاشا اوچون بی بی توغلو طلب ائدیر و "سورو" دن بی بی "قویون" گؤتوروب، قاچیردی. ایت هوره-هوره چوبانی و یالانچینی تعقیب ائدیر، قویونو گئری قایتارماغا چالیشیردی و س.

قاراوللی // قروولی - ("قاراولی" تورک اوغوز قبیله سی آدینین تحریفی دیر). اورتا عصرلرده توی شنلییی و ناغیل-داستان مجلس لری آراسیندا و آ ر س آ غ ای ن، سونرالار ایسه بی بی و یا ایکی آشیق کؤمکچیسینی سؤیلیب

اوینادیغی یونگول طبیعتلی مزه لی اویون نووو و خالق ایچینده بعضا "ویون"، "ویونجو" آنلامی قارشیسیندا ایشلنن بی بی دئییم. مضمون اعتباریله لطیفه و قاراوللی ایله قیدالانان بو اویوندا یورولموش تاماشاچی لاردا داستانداکی فاجعه لی حادثه لرین آغیر تأثیرینی یونگوللش دیرمه ک، اونلارین کؤنلونو اچماق و یئنی دن اساس اثره قولا ق اسماق حوسی دوغورماق کیمی بی بی مقصد گودولوردو. گئت-گنده بو اویون نووو آشیق، ناغیل مجلس لری دن آیریلیمیش و بی بی نچه پئشکار اویونجو طرفین دن اوینانیلان موسیقیل مزحکه تاماشاسینا چئوریلیمیش دیر. کند مئیدانی، کاروانسارا و چاپخانالاردا همین آدلا چاغیریلیب اوینانیلان تاماشانین ترکیبینه سونرالار گوزباغلیجا، جانباز و هوققا اویون لاری دا علاوه اولوندو، اویونو ئوستاد بی بی عاشق اوز چالغی لاری ایله موشاییت ائتمیه باشلادی قاشیق اویونو - واختیله تاختا قاشیق لارلا ایفا اولونان بی بی اویون نووو. "قاشیق لی اویون" اونون بی بی باشقا آدی دیر. قاشیق زن - اورتا عصرلرده تاختا قاشیق لارلا اوینانیلان قاشیق اویونو ایفاچیسینا وئرلین آد.

قاینانا-گلین - اساسن توی مراسیم لرینده ایفا اولونان قیز-گلین اویون لارین دان. گلین ایله قاینانانین مزه لی دئییشمسین دن عبارت اولان بو اویونون ادبیاتدا "گلین ایله قاینانانین دئییشمسینی" آدینا دا راست گلیمک اولار.

قاینار قازان - واختیله خالقیمیز ایچینده اوینانیلان کوتلوی

اویون لاردان بیرینین آدی.

قاز-قازی - ائل شنلیکلرینده ایفا اولونان یاللیسایغی، مورککب سوژنتلی بیر اویون. ان اول، موسیقی نین موشاییتی، قاضی، اصیلزاده، گنج و شاهیدلرین ایشتیراکی ایله بیر ل آل او ی ئون ئو گوسترلییر، سونرا رقصه باشلایراق

هامی قاضینین حرکتلرینی تکرار ائدیردی. نهایت ایفاچی لار بیربیرینین چینی قالخب پئره سرلمیش قاضی اطرافیندا بیر نچه دؤره ووروب، ایکی مرتبهلی بیر رقص ایفا ائدیردی لر. بو اویون ایله ک او ش ک او ب آل آ -

ب آن و آرازی اویونو آراسیندا بیر یاخینلیق، اوخشارلیق واردیر. قاز لار-قاز لار - خالق بایرام لاریندا اوینانیلان سوژنتلی بیر ئوشاق اویونو. ایشتیراکی لاردان - چاققال (باشقا یئرده قورد) و صاحب سچیلیر، باشقالاری ایسه، قاز سورسونو تمسیل ائدیردی لر. قاز لاری اوتاران صاحب "مئشعدن چیخان" چاققالی گؤروب، قوش لاری چاغیریر، چاققال ایسه صاحبه طرف قاچان قاز لاری توتماغا چالیشیردی و س. دیگر تلفوزو "قازدارقازدار" و "قاززارقاززار" دیر (باکی).

قازیللی - یاللیز کیشی لرین ایشتیراکی ایله ایفا اولونان یاللیسایغی کوتلوی بیر کند اویونونون آدی. خبو عصرده یاشعیان تاریخی شخص اولان قاضی خانین آدی ایله باغلی اولان بو اویوندا 20-30 ایفاچی دوزنلییه چیخیر، الله وئریب دایره شکلینده دورودو. بیر الینه قامچی و یا چوبوق آلمیش ی آل ل ای ب آ ش ای اویون زامانی جیبیندن نؤوبه ایله دسمال، ذر، داراق، جوراب،

بیچاق، کمر و س. اشیالار چیخاریر. او بیر ایشتیراکی لار ایسه، بو واخت اونو یامسیلامالی ایدی لر. کیم بونو ائتمسیدی، جزالانیردی. ئوشاق لارین ایفا ائتدییی همین مضمونلو اویونا "یالی اویونو" دئییلیردی.

قدیر گنجسی - ایسلامدان اولکی آذربایجاندا کنچیریلن فروردگان مراسیمینی سونراکی آدلاریندان. مراسیم زامانی هامی سحره کیمی یاتمیر، تونقال اوستون دن هوپیانیر، ناغیل-یانلیتماج سؤیلییر و بو کیمی موختلیف اویون لار ایجرا ائدیردی لر. مراسیم اسکی مخزلرده، "ئلیتول-قدر"، خالق ایچینده ایسه، "حیه گنجسی"، "شبیحیا" (یعنی، دیریلیم، آیقلیق گنجسی) و یئددیچرشنه آدلاری ایله ده بللی دیر. قلندار // قلندر - (سؤز اچیمی، "خالیس قیزیل" دیر). ئوشاق لار آراسیندا گنیش یاییلمیش سؤزلو-نغمهلی بیر اویون. اویونون آپاریجیسی سؤز، ال حرکتی و هیم-جیم ایله بیر قوشون آیری-آیری نیشانهلرینی سادالاییر، او بیر لری ایسه بیر یئرده - "قلندار آ، قلندار آ!" (و یا - "ا

هنگلا، هنگلا") دئییلیر. نیشانهلر دئییلدیکن سونرا آپاریجی الیندی کمر و یا قورشاغی ایشتیراکی لاردان بیرینه ئوزادیب، اوندان تصویر ائتدییی قوشون آدینی سوروشوردو و س. آیری-آیری بیئرلرده بو اویونون؛ "قوشومقوشوم"، "سمندر سمندر"، "دورنادورنا"، "یالانپالان"، "بیر قوشوم وار بو بویدا"، "بیر قوشوم وار بوخارتانا" (و یا، "بیر بیئل")، "لئیکلاه // لئیکلاه // لووگل" و "آهنگلا // یئنگل" کیمی آدلاری بللی دیر.

قناده - XIX عصرده جنوبی آذربایجاندا تصادف ائدیلن بیر اویونون آدی. "قیناده // قوناد" تلفوزو شکل لری ده اولموشدور.

قنیمو - واختیله جنوب-قرب رایون لاریمیزدا اوینانیلان یاللیسایاغی
اویون لاردان بیرینین آدی.

قیق اویونو - صفوی لر دؤورو آذربایجاندا گنیش یاییلمیش
آتوستو مؤیدان اویون لاریندان. مؤیدانین دوز اورتاسیندا هوندور دیرک
قورولور, باشینا ایچی قیزیل پوللا دولو بارداق و یا قیزیل بیر جام-پیپاله
قویولوردو. 6-8 ایشتیراچی اتلارینی چاپاراق بو هدفه اوخ آتمالی, بارداغی
ووروب اونون صاحبی اولمالی ایدی لر. آل تونقباغ اویونونون بیر واریانتی
کیمی بو اویونو یازی لار, "قییق اویونو" و "پیپالوخ" دا آدلان دیریر لار.
قتل - ("قیرغین" آنلامیندان دیر). آشورا بوساتینین دوققوزونجو
و یا اونوجو گنجهسی گؤستریلن قانلی-قایتانلی بیر شبیه تاماشاسینین
آدی. بو تاماشادا ایمام حسین اوز یئتمیش ایکی طرفدارى ایله هلاک اولور,
ساغ قالان لار اسیر اندیلیر, چادیرلار ایسه یان دیریلیردی. تاماشانین دیگر آدی
"حزرت ایمام هوسئی نین شهادتی" و "ئیدیقتل" دیر.

قزمداش // قزمداش - بیر چوخ ائل شنلیکلرینده ایجرا
اولونان قیز-گلین اویون لاریندان. اویوندا هر ایشتیراچی بیر ایله یوخاری
داش آتیب, اوو جوندایکی بنش کیچیک داشی (یاخود یومرو قمبری) یئره تۆکوردو.
سونرا همین داشی یئنه یوخاری آتیب بیر-بیر یئردکی داش لاری بیغمالیبیردی
و س. بو یوللا اویون گئت-گنده مورککلیشیر, حرکتلری قوسورسوز اوینعیان
ایشتیراچی قالیب حساب اندیلیردی. ائل-اوبا ایچینده بو اویونا "بنشداش",
"قیجماداش", "یئیت" (ناخچویان) و "دنلمدش" (شکی) ده دئییردی لر.
قیچیمسیندی - تانیمیش ائل صعنتکاری و مزحکه ئوستاسی مشدی
جاببارین خالق آراسیندا بؤیوک شوهرت تاپمیش بیر اویونونون آدی. اساسن,
توی مجلس لرینده ایفا اولونان بو اویون واختیله والا دا یازیلیمیش دیر.
قیرقووللو - موغاندا توی و ائل شنلیکلری زامانی ایجرا اولونان
یاللیسایاغی بیر اویونون آدی. اویونون آدیندان فرض ائتمک اولار کی, اونون
ایجرا سیندا قیرقوول قوشونون داورانیسینی خاطرلادان حرکتلر اولموشدور.
قیقیلادا // قیقیلادا - توی شنلیکلرینده قیز-گلین طرفیندن
تک, قوشا یاخود دسته ایله ایفا اولونان سوژئتلی, مزهلی بیر اویون.
اویوندا ئوتانچاق گلین, دئیینگن قایینانا, یاخود, بیر کوپگیرن قاری
یامسیلانیردی.

قودی // قودو - قودوقودی مراسیم تاماشاسیندا قادین فیقورونو
خاطیرلادان بیر کوکلا-موقوانین آدی. ئوزاق کئچمیشده گوش تانریسینی
تمسیل ائدن بو فیقور, زامان کئچدیکجه آیری-آیری یئرلرده, موختلیف
شکیل لرده تجسسوم اولونموش; بیر یئرده او, آغاچا سارینمیش یون و اسگی
پارچالاریندان عبارت اولوب, او بیر یئره گلینچیک کیمی قیرمیزی لئنتلر ایله
بزدیلیمیش آدی بیر چؤمچه ایدی. بیر مخزده او, بوسبوئوو کحرابا مونجوق لار
ایله بز نمیش گوش تاجلی یاخود, آنینا ایشیق تیمسالی-گوزگو پارچاسی
باغلانمیش, کوکلا-گلینچیک شکلینده تصویر اولدوغو حالدا, او بیریسینده
اوزرینه قیرمیزی پارچا چکیلمیش بیر دایره دیر. بو موختلیف قورولوشلو
موقووالارا "دودو", "گودو", "هودو", "چؤمچاتین" و س. دئییردی لر.

قودوقودی // قودوقودو - آذربایجاندا واختسیز و ئوزون
مدت باغان لئیمان یاغیشینا سون قویماق, گوشنی چاغیرماق مقصدیله
ایجرا اولونان موختلیف تاماشالاریندان. گوش تانریسینا حصر اولونوب,
واختیله یاشلی لار طرفیندن گؤستریلن بو اساطیری تاماشا گئت-گنده ایلکین
احمییئینی ایتیرمیش و خخ عصرین اول لرینده سوبای گنج لر و ئوشاق لار
طرفیندن اوینانیلان حرکتلی, سوزلو-نغمهلی بیر اویونا چئوریلیمیش دیر.
اویون ایشتیراچی لاری موققوا قودونو قاپی-قاپی گز دیریب, اونون شینه
تعریف لر دئییر, مزهلی سحنه لرده کوکلانی چوماقلا ووروب "ؤلدورور",
سونرا یئنی دن دیریل دیر, اوینادیب, آتیب توتور, چالیر, اوخویور, شنلیردی لر.

بعضی بیئرلرده ایسه، گونشین چیخماسینی آرزولعیان لار قیرمیزی ایله بزدیلمیش گلین-کوکلانی قوجاق لاریندان آسیردی لار. ائل-اوبا آراسینداکی "قودو گز دیرمک" یاخود "قودو گزمک" ایفادهلری قودیقودی تاماشاسی گؤسترمک معناسینی داشییان ایفادهلریندن دیر. "گودوگودو" و "گودوگودو" تلففوز شکللری ده مؤوجودور.

قولچاق-قولچاق - خالق آراسیندا "ویوق-کوکلا تاماشاسی" آنلامی اوزینده ایشلنن دئییم. بو آد کئچل پهلوان اویوق تاماشاسی و گلینگلین ئوشاق اویونونون دیگر آدی دیر. هر ایکسی شکی اراضیسی اوچون علامتلی دیر.

قونقالاغ - آذربایجانین شمال اراضیسینده تصادف اولونان بیر ئوشاق اویونو.

قوشاربند - ایکدی دسته ایشتیراکچی طرفیندن دیامتری 8-10م اولان بیر دایره ایچینده اویونانیلان حرکتلی ئوشاق اویونو. بیر دستهنین عضولری ایکدی-ایکی آیریلیب، اوز-اوزه دایاناراق، ال-اله وئریب "قوشالاشیردی لار" انله بو وضعیتده، دایرمدن چیخمدان او بیری دسته عضولرینی تعقیب اندیر، اولاری اللری آراسینا سالیب دایرمدن چیخاریردی لار و س. ناخچیواندا بو اویون "قوشالیندی" آدی ایله تانینیر.

قوروند // قورونت - ("گونمک، اعتبار ائتمک" سؤزوندن دیر) یاللی اویونونون ان کوتلوی بیر نؤوو. بورادا ایفاچی لاریان-یانان دوروب اوزلرینی یئزیدیکلری دایره ایچینه چئویریر و بیر-بیری نین الیندن توتاراق قیریلماز بیر سیرا تشکیل اندیردی لر. ذورناچی لارین موشاییتی ایله ایفا اولونان بو اویونون "قوروندی"، "قوروند" تلففوز شکللری ده واردیر. قورونداشی - انلیمیز ایچینده ی آل ل ای ب آ ش ای یا وئریلن آدلاردان. بو آد بعضا، "گؤندباشی" کیمی ده سسلنمیش دیر. قولیبانی // قولیبانی - ("سحرا شیطانی" دئمک دیر).

جنوبی آذربایجان اراضیسی اوچون داها سجبوی اولان اوزونمخصوص بیر کوجه-مئیدان اویونجو دستسی نین آدی. قورخونچ گؤرونوشلو دسته عضولریندن بیری قویون دریسی گئییر، او بیری لر تبیل چالا-چالا - "من قولیبانیم" ... سؤزلری ایله باشلعیان بیر شعری اوخویوب اویوناییر، کوچملری گزیردی لر. "قولیبانی" دئییلیش شکلدی ده وار.

قونداق-قونداق - قورشعقلا سرینیب یومورلانمیش چوخا و یا یورغانلا اویونانیلان حرکتلی بیر ئوشاق اویونو. اویون - دؤورده دورموش 15-20 ایشتیراکچینین همین "توپو" بیر-بیرینه اوتورمسیندن و س. عبارت اولموشدور.

قورد اویونو - خو-خوی عسرلرده تبریزدکی قورد مئیدانیندا تالیم آلمیش جاناورلارین گؤستردییی اویونون آدی. موسیقی و اوخوما ایله موشاییت اولونان بو اویوندا حیوان لار مورککب حرکتلر ایله تاماشاچی لاری جلب اندیردی لر. بو همچینین، "قورد"، "قویون" و "یتلر" دستسیندن عبارت اولان بیر حرکتلی ئوشاق اویونونون آدی دیر. اویوندا اول "قوردلار" قاجیر، ایتلر اولاری تعقیب اندیردی، بیر قدر ئوزاقلانان سونرا "قورد" لار دؤنوب، قویون لارین اوستونه دوشوردو و س. قورشاقاتدی - اخیر چرشنه و نوروز شنلیکلرینده سوبای گنجلر طرفیندن ایجرا اولونان باژاوا مراسیم اویونونون بیر باشقا نؤوو و آدی.

قوزا-قوزا - قوبا اراضیسینده تصادف اولونان بیر ئوشاق اویونونون آدی.

لاغباز - مزحکه ئوو اولان لاغویونونون ایفاچیسسی. مسخر باز سایاغی اویونچولاردان اولان بو صعنتکار اوز اویونوندا یونگول تقلید، شارژ چرچبوسیندن کنارا چیخمعیان زارافات و بعضا بوش، بایاغی لاققیرتی ایله تاماشاچی لاری ایلن دیریردی. نوزاق کنچمیشده ”حزلکو“ آدلانان بو صعنتکاری سونرالار، آذربایجانین موختلیف یئرلرینده: ”لاغاغی“، ”لاغلاغی“، ”لاجو // لجو“، ”بشنجر“ (شیروان)، ”لاقو“، ”لاغچی“ (قاراباغ)، ”لاغما“، ”لاغواچیل“ (شیمال رایون لاریمیز)، ”شبدباز“، ”الایچی“، ”ساراغچی“ (قرب رایون لاریمیز)، پارچاچی، ”اداموینادان“ و س. آدلان دیر- میشلار. بو سؤز همچی نین مواسیر ”پارودییاچی آکتیور“ آنلامی قارشسییندا ایشلنن بیر دئییم دیر.

لاغ اویونو - ”لاغ“ زارافات، گولمچه دنمک دیر. مسخره اویونو سایاغی بیر کند مزحکسی ئوو. بو تاماشادا ائل-اوبا ایچینده تانیمیش بیر شخصین گورکمی و آیری-آیری خصوصیت لری کومیک اویونچو طرفیندن یامسیلاما یولو ایله گولونج و بیر قدر انیجر شکیلده تصویر اندیلیردی. خالق ایچینده بو اویونا بعضا، ”لاغبازلیق“، ”لاغلوغاز“، ”لاغاقویدو“، ”لاغاغی اویونو“، ”اغیزیدی“ ده دئییرلر. لالینمز - اساس شرطی ایشتیراچی لارین نوزون مدت و قس دن دانیشماماغیندان عبارت اولان بیر ئوشاق اویونو. باشچی سارایا دوزولموش ایشتیراچی لاری دانیش دیریب گولدورمک اوچون مزملی حرکت لر اندیر، مایاللاق آشیر، اوز-گوزونو بوزوردو. دانیشان یاخود، گولن ئودوزوب جزالانیردی.

اویونون باشقا آدی ”حوپتوتدو“ و ”ساموتویونو“ دور. لئیلک اویونو - (اصلینده ”لکلک اویونو“ دور). واختیله مئیدان و بازار لاردا، جانباز لئیلکبازین اطرافینا تاماشاچی توپلایب هوندور آعاج لار اوستونده گؤستر دییی جانباز و هوققا اویونو. لئیلیخان - (اصلینده ”لیلی خانیم“ دیر). یازقباغی مراسیم لرده هم گنج لر، هم یاشلی لار طرفیندن ایفا اولونان یاللیسایاغی اویون لاردان. اوخوما ایله موشاییت اولونان بو اویونو ایفاچی لار بیر سیرادا، بیر-بیریندن بیر قدر آری، بیر-بیری نین چنچله بارماق لاریندان توتاراق اویونایردی لار. اوخومانین متنی، لیلی آدی بیر قیزا وورولموش گنجین آدیندان دئییلن سؤزلردن عبارت اولموش دور.

لینگی-لینگی - ایشتیراچی لاری بیر آریق اوسته دوراراق بیر-بیرینی ایتلییب وورماقدان و س. حرکت لردن عبارت اولان بیر ئوشاق اویونو. اساسن لنکران اراضیسینده بیر چوخ ائل شنلیکلرینده اویونامیش دیر. لوبت باز // لوبت باز - ”لوبت“ کوکلا دنمک دیر. مویین تاریخ دؤورونده کوکلا-اویوق تاماشاسی و کوکلا اویونادان اویونچویا وئرلن آدلاردان.

لولو - (اچینه آدلارینین قالیغی دیر). لنکران و آستارا اراضیسینده ائل شنلیکلری زامانی قیز-گلین طرفیندن ایفا اندیلن حالایسایاغی اویون لاردان بیر. اویوندا اورتادا دورموش ایفاچینین سؤزلرینه قارشسی هامی موختلیف حرکت لر اندرک، بیر یئرده - ”لو-لو-لو، ها-لو-لو“ دئییه، یئر ییردی لر.

لوپوغ - (”کیچیک تولوغ“ معناسیندادیر). بیزیم ئوشاق اویون لاریندا جزا تئبری کیمی، ئودوزموش ایشتیراچینین شیشیر دیلمیش اووردونا وورولان ضربه و یا اللرینه چکیلن شیله. ”لوپاغ“ تلففوز شکلی ده واردیر. لوپوغ-لوپوغ - آذربایجاندا تصادف اولونان ئوشاق اویون لاریندان بیرین آدی.

ماغار - خالقیمیز آراسیندا توی شنلییینی کچیرمک اوچون حاضر لانان مووقفتی قورغونون آدی. ”تویخانا“ آدی ایله ده چاغیریلان بو

قورغو تورپاغا باس دیر یلمیش دیر کلردن عبارت اولوب، یان طرفلری و اوستو اورتولور، دیوار و یئرلییی (خوسوسن باش طرف) خالچا و بو کیمی دوشنتی و بزکلرله بز دیلیردی. عمومیتله، بو آدلا هر هانسی بیر کوتلوی ائل شنلییی ده آدلانا بیلردی.

ماهتابی - ("ایین آیدینلیغیندا" آنلامیندادیر). واختیله ائلمیز ایچینده گنیش یاییلمیش و منشأ اعتباریله آتسه پرستیشله باغلی اولان بیر مراسیم اویونونون آدی. اساسن آذر شنلیکلرینده ایجرا اولونان بو اویونون ایفاچی لاری ایکی دسته بؤلونور، اوز آرالارینداکی مصادفه "بئنقال اودونا" بنزر بیر اود - مثل سددی یان دیریر و ایفاچی لارین آندیغی فیشنکلرین توستوسو آلتیندا هر دسته همین اود سددینه صاحب اولماغا چالیشیر و س. مارال اویونو - چوخ قدیم منشألی، سوژنتلی بیر ل آل او ی ئون ئو تاماشاسینین آدی. بورادا ایری الوان کلاغی، اوراق و ایکی چؤمچه ایله مارالی تمسیل ائدن بیر اویونچو سازین موشاییتی ایله حیوانین حرکتلرینی یامسلاپیرده و س. اساسن، شمال-قرب رایون لاریمیزدا تصادف اولونان بو اویونو باشقا یئرلرده "کئییک اویونو" و دوه اویونو آدلان دیریر لار.

منهر یگان // منهر یجان - قدیم آذربایجاندا نوروز بایرامی سوبیسینده گنیش یاییلمیش کوتلوی ائل شنلییی. گونش تانریسی شنینه ایجرا اولونوب پاییز گنجه-گوندوز برابرلییی گونو (21-23 سننتیابر)، اسکی تقویمین منهر آیینین 16 گونون دن 22 گونونه کیمی کنچیریلن بو بایرام اولر گونشین سون دفعه یئر اوزونه قالماسی و قدیم اینما گوره، همین گون گویا، بوتون گؤیرن و بوی آتان جانلی لارین اوز سون آرتیم نقطهسینه چاتیب، بون دان سونرا قوروماسی ایله علاقه لن دیر یلیردی. سونرالار ائل-اوبا ایچینده پاییز فصلی نین ایلیک گونو و محصول بایرامی کیمی قنید اولونوب، آلتی گون داوام ائدن بو شنلیکده موختلیف آیین اویونو و مراسیم تاماشالاری گؤستر یلیردی. مراسیمین "الی منهر یگان" آدلانان آلتینجی گونو بؤیوک بایراما چنور یلیر، اورادا، ذورخانا و آتوستو اویون لاری، اوخاتما و ایلمان یاریش لاری کنچیر یلیردی. ککلیک قوشو بو شنلییین رمزی دیر، بورادا مئویه لر دن - نار بار-برکت رمزی کیمی قبول ائدیلمیشدی. ایسلام دینینین تأثیری آلتیندا تدریج ن ئونودولموش بو شنلییین آدی منبعه لرده "منحریقان" کیمی ده سسلنمیش دیر.

مجلس - خالق تاماشاسی ئولرین دن اولوب، آش ای ق، نه ق ق آل، درویش و بو کیمی صنعتکار لارین چاپخانا، کاروانسارا و آیری-آیری اولرده بو و یا دیگر علامتدار حادثه موناسیبتیله، یاخود مویین بیر مقصدله کنچیر دیکلری قاپالی بیغینجاغین آدی. "مجلس باغلاماق" ایفادهسی اویونچو، درویش، آشیق و س. صنعتکار لارین دیلینده "تاماشا گؤستر-مک، مجلس کنچیر مک" معنا سیندا ایشلنمیش دیر. "منجلیس" (قازاخ) دنییلش شکلدی ده وار.

مجلساغاسی - آشیق، نه ق ق آل و بو کیمی صنعتکار لارین مجلسینی کنچیر مک اوچون تشبوس گؤستر ن و اونو ایداره ائدن شخصه وئر یلن آد. مجلس صاحبی ده بو آدی داشیبیردی.

مقام - ("سؤحبت، نقل" آنلامیندادیر). خیلافت دؤورو آذربایجاندا ناغیل و داستان مجلسینه وئر یلن آد. سونرالار آدام لارین صحبت و ایلنجه اوچون توپلاندیغی هر بیر مجلس ده بو آدی داشیمیش دیر. من چوبانام و نرمرم - سایاچی تیپلی مراسیم شنلیکلرینده ایجرا اولونان سوژنتلی، سوژلو، نغمه لی ئوشاق اویون لارین دان بیر ی. ایشتیراچی لاردان

بیری قورد اولوب سیرا ایله بیر-بیری نین الین دن توتموش دسته و اویون باشچیسی چوبانا؛ - "من قوردام بوتون قیش هنج بیر شئی بیمه میشم، منه قویون وئر!" دئییر. باشچی - "سن قورد ایسن، آل گوروم، من چوبانام و نرمرم" - جاواب وئریر و دستنی قوردان قورویوردو.

قوردون على ديميش ايشتيراکچى اويوندان چيخير و س. اويون "انا منى قوردا وئرم" ادى ايله چاغيريلير.

من ده، من ده - بير چوخ ائل شنليکلرينده ايجرا اولونان سؤزلونغملى کوتلوى بير ئوشاق اويونو. بو اويوندا بير ايشتيراکچى: "گلين، گندک باغا" دئيير، او، بيريسى: - "من ده، من ده"... دئييردى. سونرا او، يئنه: - "چيخاق بوداغا" دئيير و بونا مووافيق - "من ده، من ده" و يا "سن ده، سن ده" جاوابى وئريليردى و اى.ا.

منغله - جنوبى آذربايجان اراضيسينده قئيده آلينميش بير اويون-تاماشا نؤوو. اونون "مونغل" اوخونوش شڪلى ده اولموشدور. مردگيران - ("كيشى لر اوزرينده حؤكمرانلىق" دئمكدير). قديم ايسفندگان شنليينده قيز-گلين طرفيندن ايجرا اولونان، بير آيين تاماشاسى. آيين زامانى ائل-اوبانين قيزى-گليني بير يئره توپلانيب آرالاريندان اوزلرينه "شاح" سنجير، اونون ايشتيراکى ايله موختليف اويون و رقص لر ايفا ائيردى لر. خالق آراسيندا بو تاماشا - "موزدقيران"، "موزدگيران" و "موزدگيران" آدلارى ايله ده قئيد اولنور.

مرکه // مريکه - ("موارک" و يا "ماریک" يعنى، كوچه-مئيدان اويونو سؤزوندندير). اورتا عصرلرده شهر و کند مئيدانى، بازار و كاروانسارالاردا تك و يا جوت اويونبازين گؤسترديبى اويون. بو "تك اويونجو تاماشالارى"، عادت، اوچ نؤوه بؤلونور; بيرينجى - سؤز، نغلمته نؤوو، يعنى نقلال، ده ر و اى ش و بو كيمي صعنتكارلارين مجلس لرى، ايکينجى - گوج-قوت نومائيش ائدن جانباز و کنديربازل آ ر اى ن ايدمانساياعى اويونلارى و نهايت، لوت ئو، مسخرباز و س. كوميك اويونچولارين ياراديجيلغى. اويونلار چالغى و رقص ايله موشاييت اولونور، اورادا تاليم آلميش حيوانلاردان ايسْتيفاده ائديليردى. خالق ايجينده و کلاسسيك ادبيياتدا ايشلنن "مرکه آچماق"، "مرکه قورماق"، "مرکه قوپارماق" ايفادهلرى، اساسن، درويش لرین، سونرا ايسه، آشيق لارين د آ س - تان مجلايسى تشکيل ائديب، ئوغورلا چيخيش ائتمهسى ائلاملاريني داشيميشدير. مرکؤچو // مرتوتدو - ("مر" چالا دئمكدير). ايکى

و يا دؤرد ايشتيراکچىدان عبارت سؤزلونغملى، بير ئوشاق اويونو. ابييرمى بير خيرادا داشى اولان هر ايشتيراکچيا دايره شڪلينده دوزولموش مرلردن اوچ مره دوشور، هر مريه يئددى داش آتيليردى. اويونا باشلعيان - "تاي جوتون، تاي لار جوتوم، آلاجا متک، دالينجا کؤتک" - دئيه، مرلرين بيرينده بير داش ساخلايب، يئرده قالانلارى او بيرى چالالارا پايلاييردى. داشلار مرده جوتلشيره، اونلار ئودولموش سايليردى. شيرواندا قوز ايله اوينانيلان بو اويونا "قوز قوز"، "مرمر"، "کوتکوت"، "کوتکوروش"، قرب رايونلاريميزدا - "يالاخيا لاخ"، "يالاخقوز"، جنوب-شرق رايونلاريميزدا قوبون قىغى ايله اوينانيلان بو اويونا - "قىغى قىغى"، "قىغيمت"، "قىغمر"، ناخچواندا - "قىغب"، باکيدا ايسه - "قىغولاسى" و "پولاپولا" دئييردى لر. مسغره اويونو - منشأجه قديم ساراي تاماشالارى ايله باغلى اولان بير مزحکه اويونو نؤوو. سونرالار هم مئيدان تاماشاسى كيمي فعاليت گؤسترن، هم ده ائو مجلسى، كاروانسارا و چايخانالاردا ايفا اولونان بو اويوندا، آيرى-آيرى پئشه صاحبلىرى و موختليف ميللتلردن اولان صورتلرين نينقى، داورانيشى و گؤرکمي موباليغى شڪيله، ايسنحزا و ساتاشيqli طرزده تصوير ائديليردى. مويين واختلار بو اويون - "مسخربازى" و يا "مسخربازلىق"، کندلرده ايسه، لاغويونو آدلانديريلميشدير.

مترک اويونو - چوبى اويونونون بير باشقا واريانتى. بورادا چوبوق اوزينه تاختا قيلينج، درى قالخان يئرینه ايسه، دايروى بير ياستيقدان ايسْتيفاده اولونوردو. اورتا عصرلرده شؤهرت تاپميش بو اويون، چوخ ائحتيمال كى، تاليمخانا اويونلاريندان بيرى اولموشدور.

مزه - ("مزه" یعنی، اویون سوزونون تحریفی دیر). ائل ایچینده "تاماشا"، "مزهلی اویون" معناسیندا ایشلنن دئیملردن. دئییم شکی-ذاقاتالارا اراضیسی اوچون داها سجبیوی دیر. مزکون - واختیله ناخچیواندا اوز اینجه زارافات و دوزلوجلاری ایله تاماشاچی لاری گولدورن مزحکچییه وئرین آدلاردان. مزحک // موزحیک - اورتا عصرلرده منیدان تاماشالاریندا چیخیش ائدن پئشکار کومیک، تلخیین آدی. خالق آراسیندا بو دئییمین "میزاحچی" فورماسی دا مؤوجوددور.

مزحک شبیه - شبیه تاماشالارینین بیر نؤوو. اساسن، تزییه ماتم شبیحلرینین پارودیاسی شکلینده، دف و زورنانین موشاییتیه ایجرا اولونان بو تاماشا فاجعه مضمونلو تاماشالارین بوتون قورولوش و اویون خصوصیتلرینه صادق قالمیش دیر. دئییم "موزحیک شبیح" کیمی ده تلفوز اولونور.

مزحکه - ائل آراسیندا "کومئدییا، فارس" آنلامی قارشسییندا ایشلنن دئییم و خالق تاماشاسی نؤوو. ایمپروویزه اویون طرزینه آرخالانان ل اوت ئو و مسخر باز رئیترتورینین اساسینی تشکیل ائدن بو تاماشا نؤوونده ق آ ر آ و ه ل ل ای اویونلاریندان فرقلی اولراق، شیت و کوبود زارافاتلارا داها چوخ یئر وئرلییر، سون درجه محرم سحنه لر اوستونلک تشکیل ائدیردی. بو تاماشا نؤوونون ادی واختیله "موزحیک" و "موتحیک" کیمی ده سسلنمیش دیر.

مزحکچی - مزحکه اویونوندا ایشتیراک ائدن اویونچو. معاصر سؤزله دئسک، کومئدییا آکتیور و". بو آد "موزحکچی" کیمی ده سسلنمیش دیر.

میدویوزم - زردوشتیلیکله باغلی مخزلرده قنید ائدیلم ان قدیم (ائرامیزدان اولکی دؤورلر) شنلیکلریندن بیرینجیسی. 1-5 مای گونلرینه تصادف اولونان بو کوتلوی شنلیک گویا، قیرخ بنش گون مدتیله خلق اولونموش گؤی لرین وصفینه حصر ائدیلمیش دیر. بایرامین ایجرا طرزینه گلدیکده، فرض ائتمک اولار کی، بورادا اساس مؤضو ایله باغلی اساطیری تاماشا و موختلیف آیین اویونلارینا گنیش یئر وئرلمیش دیر. میل اویونو - میل ایلمان آلتی ایله اوینانیلان عنعنهوی دوققوز دورخانا اویونوندان بیرى. اویوندا ایفاچی م ای ل ب آ ذ ل آ ر آ یاق اوسته دوروب، میللری ایکی ایله آلیر، تبیلین آهنگینه ئویغون ساغ الیندکی لری یوخاری قالدییر، سول الیندکی لری آشاغی سالیردی لار. یاخود هر ایکی میلی باشی اوسته توتوب هرلهدیر و یا بیر میلی تک ایله یوخاری آتیر، یئرله ائندیکده، یئنه دستیندن توتوردولار. اویون، اساس اعتباریله، قاپالی دورخانادا، ائل شنلیکلری زامانی آچیق منیدان لاردا، توی مراسیملرینده ایسه، قافیه اونونده نوماییش ائتدییریلیردی.

مینجیلیک - اتلا موختلیف حرکت و اویونلار گؤسترن، آیریاییری یئریش لرله سورمک مهارتی نوماییش ائدن آتویناتما سنتینین دیگر آدی.

میربازی // میربیزی - ("میر اویونو" دئمک دیر). قدیم م ای ر ن او و ر ئو ذ ای کند اویونونون خلیفهلریندن اولوب، واختیله جنوبی آذربایجاندا، اساسن، توی شنلیکلرینده ایجرا اولونان خانخان اویونونون دیگر آدی.

میرنوروزی - ("میری-نوروزی" یعنی، نوروزون صاحبی سوزوندن دیر). بیر زامان خالق آراسیندا گنیش یاییلمیش، حال-حاضردا جنوبی آذربایجاندا ایجرا اولونان کند اویونلاریندان بیرى. عادتله گوره، بورادا ساختا "شاح" سئچلییر، باشینا تاج قویوب، تاختا ایلش دیریلیردی. او، کوللی-ایختیار

صاحبی اولوب، حؤکمدارلاری یامسیلاریاق بو و یا دیگر عیانین املاکینی موسادیر ائتمک و یا بیر وارلینی جزالان دیرماق بارده ”مر وئریر“ و س. تدبیرلر گؤروردو. شوبحسیز، بو تاماشا خانان او یونونون ئوزاق سلفلرین دن بیرى اولموشدور. موللا - بیر سیرا ئوشاق او یون لاریندا دسته باشچیسینا وئرین آد. همچی نین کومیک او یونچولارین لطیفه، قاراولی و بو کیمی مزحکه لرده ایفا ائتدی بی عنعنوی صورتلردن بیرى. موللا نصرالدین - خخ عصرین اول لرینه کیمی مؤیدان او یونچولارینین رنپرتوارینا داخل اولان بیر سیرا لطیفه و مزحکه تاماشالارینین قهرمانی. خالقینین دردینه قالان، هر شئییه گؤز قویوب، هر حرکتدن نتیجه چیخاران، ساکیت، لاکین اینادکار و مودریک بیر قوجا کیمی تقدیم اولونان بو صورت سونرالار، اوز دوزلو و حیکتلی سوزلری ایله نینکی ائلیمیز ایچینده، حتی بوتون دونیادا بنله شوهر تلمیش دیر. بیر مولاحیزیه گوره بو آد تئیمورلنگین آذرباجانی ایستیلا ائتدی دؤورده یاشامیش تاریخی شخصیتین، آدیبللی بیر مسخربازین آدی ایله علاقه داردیر. موللا-موللا // موللا او یونو - اسکی موللاخانا حیاتی نی یامسیلعیان بیر ئوشاق او یونونون آدی. بنش-آلتی ایشتیراکچیسى اولان بو او یوندا، بیر نفر ”موللا“ تی، او بیرى لر ایسه موللاخانا شاگیردلرینی ”سوختا“ و یا، ”سوختا“ لاری تمسیل ائدیردی لر. بو او یونا بعضا، ”موللابازلیق“ دا دئییردی لر.

موغانه // موغانی - (”موغ“ او یونو آنلامیندادیر). ایسلاما قدرکی دؤورلرده آتشپرستلرده ”بیادت و مراسیم شنلیبی“ آنلامی اوزینده ایشلنن دئییم. خخ عصرده کوتلوی شنلیکلر زامانی ایفا اولونان بیر یاللیسایاغی او یونون آدی دا بنله سسلنمیش دیر. موغکوشی // موغکوشی - (”موغ اولدوردو“ دئمک دیر). قدیم آذرباجان اراضیسینده دئی آیینین 15-جی گونو (31 یانوار) کئچیریلن بیر مراسیم شنلیبی نین آدی. موغلارین بایرامی ساییلان و خى عصره کیمی دئییماحر آدی ایله ده ایجرا اولونان بو شنلیبین ایشتیراکچی لاری، خاطر هسینی یاد ائتمک ایسته دیبی اولن لرین خمیر و یا گیلدن یاپیلیمیش فیقورلارینی یول اوسته دوزور (و یا، تاخندا اوتوردور)، اونلارا بیر مدت اتحیرام و تزییم ائتدی کدن سونرا، مراسیمین سونوندا یان دیریردی لار. سونراکی عصرلرده اوز ایلکین ماهیبتینی ایتیرمیش بو مراسیم، ”ؤمر توپو“ شبیه تاماشاسینا چئور یلمیش دیر.

موجسمه - (اصلینده ”حئیکل، عابد“ دئمک دیر). لنگران اراضیسینده تصادف اولونان بیر خالق ل آل او یون ن ئو - پانتومیما تاماشاسی. موزدور و مولکهدار صورتین دن عبارت اولان بو او یوندا موزدور هره-کت و هیم-جیم ایله مولکهداران آدیغی بورجون مدتی نی ئوزاتماغی خاهیش ائدیردی. مولکهدار بونو ائتیناسیزلیقلا قارشیلاییر، اوستلیک موزدورا ال قال دیریر و هر ایکیسى بیر آن یئرلرینده دونوب قالیردی. تکرارن موراجیت ائدن موزدور یئنه رد جاوابی آلیر و مولکهدارین بوغازین دان یاپیشیب، اونو بیخیردی و س.

موتروب او یونو - یاللیز موتروب لرین او یونو و رقص لرین دن عبارت اولان مجلس و یا تاماشا. بؤیوک بایرام و توی شنلیبی زامانی، مؤیدان و چایخانالاردا کئچیریلن همین مجلسی کومیک او یونچو - لوتو ایداره ائدیر، رقص لر آراسیندا تاماشاچی لاری ایلن دیریردی. ”موتروپو یونو“ دئییلیش شکل ی ده وار.

نادرا - نووروزا اللی گون قالمیش کئچیریلن آنر شنلیکلرین دن سددهنین بیر باشقا آدی. شنلیک قورو اوزوم تتکلرین دن قالانمیش

تونقالین یان دیر یلماسی، اورایا باریتلا دولو کوپلرین آتیلماسی،

قدیم آیین و اوخومالارینین ایجرا سیندان عبارت اولموشدور.

ناغیل مجلسی - ائل-اوبا ایچینده "تک اویونچو تاماشاسی" کیمی

شؤهرت تاپمیش بیر خالق تاماشاسی نؤوو. بو اوزونمخصوص تاماشا پئشکار

ائل صعنتکاری نققال، مدده و یا درویش لرین توی-بوساتی و ائل شنلیکلری

زامانی یاخود، آدی گونلر چایخانا، کاروانسارا و بو کیمی بینالاردا

کئچیریلن (اساسن، قیش گنجهلری) مجلس لرده ناغیل، لطیفه و داستان لارین

نقلیندن عبارت اولموشدور. آشیق لارین کئچیردییی د آ س ت آن م ه ج ل ای س ای

ده

چوخ واخت خالق ایچینده بو آد ایله چاغیریلیردی.

ناغیلباشی - ناغیل و داستان مجلس لرینده نقل ائتمه دن اول

سؤیلنن یونگول مضمونلو بیر لطیفه. واختیله معناسی اولدوغو حالدا،

سونرالار ناغیلین مضمونو ایله هنج بیر علاقہسی اولمایان بیر سؤز اویونونا

چئوریلیمیش بو عنعنهوی باشلانغیچلا ایفاچی دینلیجی لری گولدرمک، اونلارین

دقتینی اوزونه جلب ائتمک مقصدی گودوردو. اسکی یازی لاردا بو باشلانغیچ،

"پیشروو"، "پیشروو قاراوللی" ده آدلانیر.

نئیرنگ اویونو - ("ووسون، سحر اویونو" آنلامیندادیر). اورتا

عصر لرده فوکوسچو - هوققاباز، هیینوزچو و ژونقلیورون تاماشاچی لار

اونونده هیم-جیم، حرکت، رقص و س. ایفاده واسطه لرله ایجرا ائتدییی

گؤزباغی اویونونون آدلاریندان بیردی. بو اویوندا ایلان، اقرب کیمی هشراتدان

دا ایستیفاده اولونوردو.

ندیم - اورتا عصر لرده ساری شنلیکلرینده گولمه لی سؤز، لطیفه

مزملی حرکت لرله حؤکمدار و اونون مزبیتینی ایلن دیرهن ساری

تلخیی، اوراداک "تودما" آدی ایله فعالیت گؤسترن رفقاس، چالغیچی و

تلخکلر دستسی نین بیر عضوو. بو دئییم بیر زامان "طرفی-موقابیل،

پارتیور" آنلامیندا ایشلنن سؤزلردن اولموشدور.

نققال - آذربایجاندا ناغیل، لطیفه و داستان لار سؤیلن

ناغیل مجلسی ایفاچیسی. بیر الینده یوغون اسا، او بیر الینده کیچیک

دسمال، اونونده باتمانکیتاب یئرلشن بو ناغیلچی-صعنتکار ایفا زامانی

گاه سسینی ئوجال دیر، گاه آستادان دانیشیر، لازیم گلرسه، اوخویوب-اویناپیر،

نقلین جانلی چیماسینا چالیشاراق، ال-قول آتیر، نیتقینی زنگین هیم-جیمه

موشابیت ائدیردی. قادین لار آراسیندا بو ایشله یالنینز قوجالار مشغول اولوردولار.

بیر زامان لال اویونو - پانتومیما ایفاچیسی دا بو آدی داشیمیش دیر.

"نققال" تلفوز شکلی ده وار.

نققالباشی - واختیله ساری لاردا حؤکمدار و عیان لار قارشسییندا

چیخیش ائتمک حقوقو قازانمیش ئوستاد نققالا وئرینلن آد. دئییم

"نققالباشی" کیمی ده سسلنمیشلیر.

نمچیلر - گلینجیک لرله اوینانیلان سؤزلو-نغمه لی قیز اویون لاریندان

بیری. بورادا کیچیک یاشلی قیز لار "جئحیز دستگاحی ایل" گلین کؤچورور،

ماهنی اوخویور، رقص ائدیر، شنلنیردی لر. گلین گلین بو اویونون

بیر باشقا واریانتی دیر.

ننه قمبر - جنوبی آذربایجاندا گزرگی اویونچو دستهلرینین

گؤستردییی آدیبللی بیر مزحکه تاماشاسینین آدی. مشدی

خودداد، ماماچا - قمبر ننه، خان، هاجیه لی و اونون آروادی کیمی

صورتلردن عبارت اولان بو تاماشادا، قادین رول لارینی کیشی لر ایفا ائدیردی لر.

ننجان - توی شنلیکلرینده ایفا ائدیلمن قیز-گلین اویون لاریندان

بیری. ایکی دسته ایفاچی دان عبارت اولان بو اویوندا بیرینجی دسته - "قیز

طرفی"، او بیریمی "وغلان طرفی" تی تمسیل ائدرک، ماهنی اوخویوب

اویناپیردی لر.

نیلوفر - (سوزانباغی گولونون آدلاریندان بیریدیر). نردوشو
دوروو آذربایجاندا مورداد آیینین 17-جی گونو (4 اوقوست) کئچیریلن بیر
مراسیم شنلییی نین آدی.

نینیگنتدی - ("نینی" سوزسوز ماهنی آنلامیندادیر). نوروز
ارفسینده ایجرا اولونان بازا بازارا مراسیم اوینونون آدلاریندان بیر.
اویوندا باجادان توربا ساللتمیش بیر ایشتیراکچی بارماغینی بورنونا ووروب
"تون-نونو" سسی چبخاریردی. ایشرون اوچون داها علامتلی اولان بو اوین
خالق ایچینده "نونونوگزم" آدی ایله ده بللی دیر.

نیشیم - آذربایجان اراضیسی نین جنوبوندا تصادف اولونان
اوت ئوراق سایاغی آخشام مجلسی. همین مجلسده موختلیف اوینلار,
مزله ایلنجهلر و اوخومالار سسلنیردی.

نیبتی - باشینا تاماشاچی توپلایب، قوش و یا حیوانین
کمکی ایله قوتودان اوزرینده گلجک آقیتتی یازیلان "نیبت" آدی
ورقلری چبخاراراق، اوزونمخصوص بیر اوین گوسترن شخص. اونا "نیبت
چکن" ده دئییردی لر.

نیبتتودو - آخیرچرشنه و نوروز شنلییی گنجهسی
قیز-گلی نین کئچیردییی وصفی-حال، فالاجما اوینونون آدلاریندان بیر.
نظامیخان - نظامی گنجوی نین "خمس" سی، اونون سوژئت و
موتیولری اساسیندا یارانمیش افسانه، داستان و س. اثرلری خالق آراسیندا
یعین و نقل ائدن ائل صعنتکاری نقال، ده ر و ای ش و یا د آ س ت آن چ ای
آشغین آدی.

نیزدسمال - محصول بیغیمی شنلیکلرینده ایفا اولونان قدیم
منشاهلی بیر ل آل او ی ئون ئو - پانتومیما تاماشاسینین آدی. اویوندا بیر
اوغلان ایله قیز رقص ائدیر، اوغلان نیزه ایله قیزین الینده توتدوغو و اوزرینه
دایره چکیلیمیش دسمالی نشان آلمالی، قیز ایسه دسمال ایله اوزونو قورومالی
ایدی. دسمالداکی دایره نیزلنرسه، اوغلان قالیب گلیر، عکس حالدا منیدانا
باشقا اوغلان داخیل اولور و اوین یئنی دن تکرار ائدی لیردی.

نوروز - ("یئنی گون" دئمک دیر). یوردوموزدا کئچیریلن ان
قدیم و ان گئنیش یاییلمیش کوتلوی مراسیم شنلییی. یاز گنجه-گوندوز
برابرییی گونو. اسکی تقویمین فروردین آیینین بیرینجی گونون دن
باشلایاراق 6-جی گونونه (21-26 مارت) کیمی داوام ائدن بو بایرام
واختیله حدسیز تنتته و شادیانالیغا سبب اولموشدور. قیشین بیتمهسی،
یازین گلمهسی، اساسن اکینچیلییین تنتتهسی و یئنی ایلین (قدیم گونش
تقویمینه گوره) قارشیلانماسی ایله علاقلن دیریلهن بو شنلییین ایستر ارفهسی،
ایستر بایرام گونلرینی، خالق موختلیف مراسیم و آیین اوینلاری ایله
قارشیلاییردی. ایلین تحویلی یاییلم آتشی، موسیقی ایله قنید اولونور، سوفرملر
آچیلیر، تونقاللار یان دیریلیر، هامی کیچیکدن توتموش آغساقال-آغبیر چکلره
کیمی تونقال اطرافینداکی تاماشالاردا ایشتیراک ائدیر، نورخان، آتوستو و س.
اوینلار کئچیریردی لر. شنلیک خالق آراسیندا - "نوروز"، "نویروز"
(قازاخ)، "نارویز" (ناخچیوان)، "باحار آجدی"، "سازنوروز"، "یلباشی" و
یا "یلباشیندا" آدلاری ایله ده تانینیر.

نوروزخان - نوروز شنلیکلری زامانی چبخیش ائدن خصوصی موغنی.
اونون ایفا ائتدییی اوخومالارین مضمونو بایرام ایله سیخ علاقه دار
اولوب، اونون وصفینه حصر ائدی لیردی.

نومایش - مویین تاریخی دورلرده ائل-اوبا ایچینده ایجرا اولونان،
خالق تاماشا و اوینلارینا ونریلن عومومی آد. کوچه و میدانلاردان
گنده-گنده، یوروش شکلینده و حرکتده گوستریلن اوینلار دا، بو آدلا
چاغیریلیر. جنوبی آذربایجان اوچون ایندی ده سجیوی اولان بو سوزون
"نمایش" و "گزی" واریانتلاری دا بللی دیر.

نومایشگاه - اورتا عصر مخزلرینده "ویون منیدانچاسیسنه"

دئییمی قارشى سیندا ایستیفاده ائدیلمن سؤز .

نوماییشنامه - بیر واخت لار تاماشانین ادبی متنی, موسیر
”پئس“ آنلامی اوزینده ایشلنن دئییم. جنوبی آذربایجان اوچون داها
علامتلی دیر. سونرالار اونا ”ویونکتایی“ دا دئییردی لر.
نودروز - (”دوخسان گون“ دئمک دیر). قدیم دئی آیینین بیرینجی
گونو (21 دنکابر) نوروز شنلیکلرینه دوخسان گون قالماسی موناسیبتیله
کئچیریلن چیراقان کوتلوی خالق بایرامینین باشقا آدی. اورتا
عصرلرده ایلمن ان نوزون گنجسی کیمی قئید ائدیلمن شه ب ای ی ائ ل د آ
مراسیمی نین

ایسلامدا اولکی آدلاریندان بیری اولاراق, اسکی منبعلرده بو بایرام
”خورمروز“ آدی ایله ده بللی دیر. دیگر تلفوزو ”نودروز“ دور.
اوجاق-اوجاق - یازیلی منبعلرده تصادف اولونوب, آذربایجان
اراضیسینده اوینانیلان نوشاق اوپونلاریندان بیری.
اودلو چرشنبه - ایلکین چاغ لار آتسه پرستیشله باغلی اولوب,
سونرالار آذربایجاندا نوروز ارفسینده کئچیریلن اوسکوچرشنبه
شنلییینین دیگر آدی. ”ودلو چرشمب“ دئییلیش شکلده وار.
اودونچولار - خالقیمیز آراسیندا اوینانیلان کوتلوی اوپونلاردان
بیری نین آدی. اوپون, اساسن, لالویونو - پانتومیم کاراکترلی داشیمیش دیر.
اوغلاغ اوپونو - آذربایجاندا کوتلوی ائل شنلییین و توی مراسیملرینده
ایجرا اولونان آتوستو منیدان اوپونلاریندان بیری. اوپوندا بیر
دسته آتچاپار یاریشا گریب بیر کئچی بالاسینا صاحب اولماق اوچون موباریزه
ائدیردی لر.

اوغروباشی - بیر چوخ لطیفه, قاراولی و خالق تاماشالاریندا ایشتیراک
ائدن عنعنوی سرعت.

اوغرو-اوغرو - مضمونو یاشلی لارین حیاتیندان آلینمیش حرکتلی
بیر نوشاق اوپونو. ایشتیراکچی لار اوز آراریندا بیرینی ”خان“ سئچیر, او ایسه
اونلاری ایکی دسته - ”وغرو“ و ”یاسا اول“ لارا بؤلوردو. اوغرو لار قاجیب
گیزلنیر, یاسا اول لار ایسه, اونلاری آختاریردی و س. یوردوموزون شیمال-قربینده
ایسه, ”خان“ اوزینه چوبان سئچیلیر, دستهلر ”وغرو“ و ”یتلر“ بؤلونوردولر.
چوبان, ”یتلر“ین پاپاق لارینی یئره سپلییر (اونلار قویون
سوروسونو تمسیل ائدیردی لر), اوغرو لار ”سورو“دن قویون اوغورلاماغا چالیشیر,
”یتلر“ هوره-هوره اونلاری ایزلییردی لر و س. ”وغری-اوغری“ (باکی,
موغان), ”وغرو-اوغرو“ (ناخچیوان) دئییلیش شکل لری ده وار.
اوغزلو اویناماسی - نولو بابالاریمیزین اوپون و رقص لری نین
اسکی خصوصیتلرینی اوزونده قورویوب ساخلامیش و یالنیز کیشی لری ن ایفا
ائدییبی قدیم منشألی یاللیسایاغی بیر اوپونون آدی. دیگر آدی ”وغوز یاللیسی“
دیر .

اوخشاتما - خالق اوپونلاریندا بو و یا دیگر معلوم شخصی یامسیلاما,
تقلیدئتمه ایشی و مزطی بیر اوپون نؤونه وئرلن آدلاردان بیری.
پارودییا آنلامیندا ایشلنن سؤز. باشقا یئرده اونا ”وخشاغ“, ”بنزک“
ده دئییردی لر.

اونباشی اوپونو - آذربایجانین قرب اراضیسینده تصادف اولونان
اوپونلاردان بیری.

ورتالاما - واختیله ائلیمیز ایچینده بللی اولان, بیر اوپونون آدی.
اونا ”ورتاداکي“ دا دئییرمیش لر. بو آد همچی نین ذورخانا یاریش لاریندا

گولشن پهوانىن رقبىن بئلىن دن توتاماسى فندى نىن آدى دىر .
اورتا اويونو - اويون مئيدانچاسى اورتا آد , تاماشاچى لارين احاطيسينده
يئرلشن ائل تاماشالارينا قرب رايون لاريميزدا وئرلين مشترک
آد بونونلا علاقه دار خالقيميز ايچينده ”ورتا اويونو اورتا يئرده اوينانار“
بىر اتالار سؤزو ده ياشاماقدادىر . منبعلر بو اويونو ”ورتاليق اويونو“ ,
”حلقه اويونو“ , ”ووست اويونو“ , ”چئوره اويونو“ و ”چادىر اويونو“ آدلارى
ايله ده قئيد اندىرلر . بو دئييم آرا اويونو دئيىمى ايله ياناشى واختيله
”مئيدان تاماشاسى“ آنلامى قارشى سىندا ايشلنن بىر سؤز اولموشدور .
اوتلاما - يوردوموزدا کوتلوى شنلىكلر زامانى ايجرا اولونان بىر
اويونون آدى . ل آل اويونون ئو - پانتوميما اونسورلرى ايله زنگين اولان بو
يالليساياغى اويونو يالئيز كيشىلر اويناييرلار .
اوتوراق // اوتورغا - اسكى چاغلاردا آذربايجاندا ايجرا اولونان
بىر مراسيمىن دهيشميش فورماسى كيمى , سون زامانلاردا قرقيش
واختى , آخشم چاغى قىز-گلى نىن ياخود , همياشلى (اساسن , اورتا ياشلى) محله
قادىن لارين بىر ائوه توپلانيب كئچىرديبى ايلنجه مجلىسى نىن آدى .
بورايا گلنلر چاليب-اوينايير , ناغيل دينليير , موختليف اوخوما و مزملى
اويونلار ايفا ائديب ايلنيردىلر . بو دئييم توووز-قازاخ اراضيسى اوچون
داها سحيوى دىر . ”وتيرما“ , ”وتيريش“ دئييليش شكللرى ده وار .
اووچولار - ياشلى لارين اوو مراسيمىنى يامسلا يولو ايله تصوير
ائدن بىر حركتلى ئوشاق اويونونون آدى .
اوسونچو - (”فسونچو“ سؤزوندىن دىر) . هم-جيم , حركت , رقص ,
سؤز و س . ايفاده واسطه لريله گؤستريلن هيپنوز و گ اوذب آغ اى اويونونون
ايجراچيسى . قديم منشألى بو سنتين ايفاجى لارين يوردوموزون قرب
اراضيسينده ”ويوجو“ , باشقا يئرلرده ايسه , ”وخويوجو“ و ”تيلسىمچى“ ده
دئيرلر . چوخ واخت ايلان اوينادان درويش و يا باشقا بىر اوينباز دا بو
آدى داشيميش دىر . ”ووسينچى“ دئييليش شكللى ده وار .
اويماق حالابى - (بورادا ”ويماق“ طايفه , قبيله آنلاميندادىر) .
يارانما تاريخى ئوزاق كئچميشله باغلى اولوب , يوردوموزون بعضى يئرلرينده
كند شنلىكلرى زامانى ايفا اولونان حالابىساياغى قىز-گلين اويونلاريندان
بىرى .
اويناش - (اصلينده ”ويون يولداسى“ سؤزوندىن دىر) . واختيله اويونچو
آغزىندا ”طرفى-موقابيل“ , ”پارتئيور“ آنلاميندا ايشلنن دئيىملردن
بىرى . بىر سيرا قاراوللى و مزحكه تاماشالاريندا اوزگه آروادى ايله ياشعيان
بىر شهوت دوشكونو ده بو آدى داشيميش دىر . بو صورته ائل آراسيندا
آشنا دا دئييرلر .
اويوغ - بعضى رايونلاريميزدا ”ويونچو“ سؤزو موقابيلينده ايشلنن
دئيىم . بو سؤز محللى كاراكتئر داشيميش و چوخ يايلىميش دىر .
اويوق - ئوشاق اويونچاغى گلنجيكدن فرقلى اولاراق ائل-اوبا ايچينده
تاماشا كوكلاسينا وئريلن آد . بو دئيىم اوللر آغاجدان اويولموش
اويما فيقورلارا عايد ايديسه , سونرالار بيشيريلميش گيلدن , درىدن و يا پاپئماشىدن
حاضرلانان كوكلالارا دا شامل اولوندو . ظاهرى گؤركمى ,
ايدارنتمه و تقدىمتمه اصوللارينا گؤره , اوچ اساس نؤوه بؤلونور . بىرينچى
- اله قولچاق كيمى تاخيلان الجك كوكلاسى نؤوودور كى , اوندان ”كئچل پهوان“
كوكلا تاماشالاريندا ايستيفاده اولونوردو . ايكنىچى-ئوزون چوبوغا و
يا اسايا كئچيريلن ايرى بويلو كوكلا و اوچونجو , ساپلارلا ايداره ائديلن
ماريونئت تيپلى آسما ”كوساگلين“ كوكلا نؤوودور كى , اونلارى شاهسليم
تاماشالارى
تمسيل ائيدردى . بو ائل دئيىمى ايلك دفعه پروف . ه.سلطانلينيلىن علمى

یازی لاریندا ایشلمیش دیر. خالق آراسیندا اونون "ویغ" تلفوز شکلی ده وار. اویون - خالقیمیز آراسیندا ئوشاق ایلنجیسی، آکتیور یارادیجیلیغی، تاماشا، رقص، ایلمان و پانتومیما کیمی سنتلری احاطه اندیب بیرلش دیرهن مشترک بیر آنلایش و دئییم. بو مفحومون ایبتیداسی بارده موختلیف مولاخیزلر موجوددور. بیرینده، بو دئییم قدیم شامانین باشقا بیر آدی ایله، ایکنجیسینده - "ایین" سؤزونون بیزه گلیب چاتمیش دهیشلمیش فورماسی ایله، اوچونجوسونده - اینسانین رقصنمه قابیلیتی، داورانیسی و س. حرکتلرینین بدن اویناقلاری ایله باغلی اولدوغونا گؤزه بو دئییم بیلاواسیته "ویناغ" سؤزو ایله علاقهلهن دیریلیر. ائل-اوبا ایچینده گزیب دولشان "ویون چیخارماق"، "ویون دورغوزماق" ایفادهلری جانباز، هوققا و بو کیمی اویونلارین ایفاسینا عاید اندلمیش، کیمینسه باشینا "ویون توتماق" دئییمی، معلوم بیر شخصی روسوای انتمک مقصدیله گؤستریلن اویونون ایجراسی معناسیندا ایشلمیشدی. "ویون باغلاماق" اویونچو آغزیندا تاماشا، اویون حاضرلاماق ایشی، "ویوناغزی" تاماشانین ایلک آنلاری، ایلک سؤز، ایلک حرکت، "ویونکیتابی" تاماشانین یازیلی نوسخهسی، "ویونون سوری" ایسه، اویونون نوزانیسی، تاماشانین گؤسترمه مدتی کیمی آنلاشیلیر، "ویون"، "وین" و "ویین" تلفوز شکللری ده واردیر. اویوناغاسی - ق آ ر آ و ه ل ل ای و باشقا ائل تاماشالاریمیزین اساس ایشتیراکیسی و تشکیلاتچیسی. بو شخص مواسیر دیلده دئسک، تاماشانین رژیسسور و اولماقلا برابر اویوندا بیر اویونچو کیمی ده ایشتیراک اندیر، اویونون بوتؤولوکده ئوغورلو اوینانیلماسینا سی گؤستریردی. عادت عذره، اویونچو دستهسی توپلایب، تاماشا حاضرلعیان همین تجروبهلی، صعنتکاری خالق چوخ واخت "ویونباسی"، "ویونباغلیان"، "ویونباشی // اویونچوباشی" دا آدلان دیرمیش دیر.

اویونباز - (اصلینده، "ویون-اویون" دئمک دیر). ائل ایچینده اوز اویونو ایله اطرافداکی لارا حرز وئرن، اونلاری مشغول اندیب ایلن دیرهن ایفاچییا وئریلن آد. گؤزباغی اویونو گؤسترن، حیوان و قوشلاری یامسلیعیان، اوز ایشینده رقص و جانبازلیق سنتینی بیرلش دیرهن بو ائل صعنتکاری، سؤزون او قدر ده احمیتی اولمایان، ایمپروویزه و ایلنجه کاراکتری داشییان اویونلارین ایفاچیسی کیمی سجبیلن دیریلیر. "ویونباز" تلفوز شکلی ده وار.

اویونیی - خالق تاماشالاریندا دایما باش قهرمان صورتلرینده چیخیش آندن، اویونچویا وئریلن آد.

اویونچو - اویونبازدان فرقلی اولراق، اولجهدن دوشونولموش و ترتیب اندلمیش، مویین فیکرلری اوزه چیخارماق مقصدی گودن، دیالوق، سؤیلمه و س. اونسورلرله زنگین اولان ایری هجملی تاماشانین ایفاچیسی. اونون اوینادیغی اویون مئیدانچاسی - چؤل، دوزنلیک، بازار دئییل، خصوصی قورولوشلو سحنه اولموشدور. همچینین خالق آراسیندا رفقاس و چالغیچیا وئریلن آد. "ویونایچی"، "ویونچی" تلفوز شکللری ده واردیر. اویونداش - واختیله اویناش دئییمی ایله یاناشی، "طرفی-موقابیل"، "پارتیور" آنلامی قارشسی سیندا ایشلنن سؤزلردن.

اوزان - (سؤز اچیمی "یرلیدکی، اوند گئدن" دیر). قدیم دؤرلردن توتموش خوی عصره قدر شاعر، موغنی، بستکار، چالغیچی، رفقاس و داستاچی ائشیک کیمی سنتلری اوزونده بیرلش دیرهن ائل صعنتکاری. سونراکی آش ای ق ون ه ق ق آل ای ن سلفلریندن اولان بو صعنتکار سوله زمانی چیی نیند پلنگ دریمی، بئلینده قیلینج داغلاری، کندلری گزرک کوتلوی خالق شنلیکلری و توی مراسیملرینده افسانوی روایت، قهرمانلیق داستانلاری نقل اندیر، ووروش گونلری ایسه، الیندکی قوپوز و یا چوکور ادلی ساز ایله اوردولارین اونونده، اولکهدن-اولکیه آدمیلاریق، اسکی ائل قهرمانلارینی وصف اندیر، ایگیدلری دؤیوشه روحلان دیریر، اونلارلا یاناشی ووروشوردو.

خالق آراسیندا واختیله اونا "زانچی"، "وزان" و "قویوزجو" دا دئیشلر.
اولنگ - اورتا عصرلرده آذربایجاندا، توی شنلیکلرینده کنچیریلن
کوتلوی شعر قوشما و اوخوما اویونو. ئوزاق کئچمیشده نیکاه و عائله
تانریجاسی شنیله ایفا اولونان بو اویون یوردوموزون ماساللی، فوزولی و س.
رایونلاریندا ایندی ده توی مراسیملرینده قیزلار و اوغلانلار طرفیندن
همین آدلا چاغیریلیر.
عمر تویو - ائل آراسیندا ایسلامی و ایشغالچی عربلری تمسیل ائدن
عمر خلیفه نین اولومو گونو ایجرا اولونان بیر مزهلی شه ب ای ه ای ن آدی. خی
عصره

کیمی دئییمئه // موغکوشی آدلاری ایله ذردوشتو مراسیمی کیمی قئید
اولونان بو بایرام سونرالار اوز ایلکین ماهیبتینی ایتیررک ایسلام دینی و
تاریخی ایله علاقه لن دیرلمیش دیر. بورادا گولمه لی طرزده گئینیب خلیفی
تصویر ائدن بیر تلخی نورنا-بالابان و هویدو-هویدویلا کوچهلری
گذردیریکدن سونرا، مویین مئیدان و یا هیته، اوزرینده تخت
دوشنمیش هووز اوسته بیر تاماشا اویناتیلیردی. اومه ر دسته سی ایله اورادا
بیر "کنیف مجلسی" قورور و س. گولمه لی حرکتلرله تاماشاچی لاری ایلن دیریردی.
تاماشا تختین یاریلماسی و بوتون ایفاچی لارین سو ایله دولو هووزا
یووارلانماسی ایله بیتیردی. بعضا خلیفی بورادا سامان دان حاضر لانیب،
ایچی باریت و تنز آلیشان شئی لرله دولو، ئولاق ئوسته مین دیریلیمیش بیر اینسان
موقوواسی
دا تمسیل ائدیردی. اویونون سونوندا اونو سو کنارینا گئیریر،
یان دیریب سویا آتیردی لار. مخزلرده تاماشانین "ؤمر بایرامی"،
"ؤمرگوشان"، "ؤمر کوشت"، "ؤمرسوزان"، "قتلی-عمر"، "ترس توی"
کیمی آدلارینا دا راست گلکمک اولار.

اویمه - دئییشمه-دوئت طرزلی، قدیم منشألی کوتلوی مراسیم
اویونلاریندان. خورون موشاییتیه ایفا اولونان بو اویون دراماتیک مزبیتلرله
زنگین اولموشدور.

اوزوندنی // اوزونبی - توی مراسیمی و ائل شنلیبینی
ایداره ائدن اساس سرنجامچی ت او ی - آغاسینین آدلاریندان بیر. "ؤزوندنی"
دئییلیش شکلی ده وار.

پاچابیشدی - یوردوموزون قرب اراضیسینده تصادف اولونان بیر
ئوشاق اویونون آدی. "پاچابیشتی" دئییلیش شکلی ده اولموشدور.
پادشاه - کوتلوی بایرام و یا توی مراسیمینی ایداره ائدن سرنجامچینین
داشیدیغی آدلاردان بیر. "پادجاج" (قازاخ) دئییلیشی شکلی ده وار.
پادشاه-وزیر - توی و ائل شنلیکلری زامانی ایفا اولونان عنعنوی
خانخان اویونونون بیر باشقا آدی. همین اویون "میرووزیر" یعنی،
عمیر ایله وزیر آدی ایله ده بللی دیر.
پاپاق اویونو - قدیم منشألی آتوستو خالق مئیدان اویونلاریندان
بیری. اویوندا هر آچی باشینداکی پاپاغینی قورومالی، اوستلیک باشقا
آچی لارین باشیندان ایکی پاپاق چیخارمالی ایدی. 8-12 ایشتیراکچی دان عبارت
اولان

بو اویوندا بیر قیز دا ایشتیراک ائدیر، اوزو توخونولماز اولدوغو حالدا، کیشی لرین
پاپاغینی چیخارماغا چالیشیردی. پاپاغی گؤتورولموش آچی اویوندان چیخمیش
حساب اولونوردو. قاینالاردا "ویونپاپاق" آدی ایله ده قئید ائدیلیر.
پاپاقالداق // پاپاگؤتوقاچ - ائل شنلیکلری زامانی
پاپاقلا اوینانیلان بیر حرکتلی ئوشاق اویونو. اویونون باشقا آدی

”بۆرکقاپان // بۆرکقاپدی“ دیر.

پاپوری // پاپورری - (“پاپورا” ایکی اوکوزه قوشولان ایری آرابانین آدی دیر). واختیله توی مراسیمی و ائل شنلیکلرینده کیشی-آروادلی ایفا اولونان یاللیسایاغی بیر اویونون آدی. منشأ اعتباریله قدیم دؤورلرله باغلی اولان بو اویون ایفاچی لارین آیاقلارینی ذربله یئره وورماق, ال چالماقلاری ایله فرقنیر, “پاپورری, جان پاپورری!” سؤزلری ایله موشابیت اولونوردو. اویون ناخچیوان و گورانوبی اراضیسینده داها چوخ تصادف اولونور. “پاپیری // پوپیری” و “پاپوری” بو آدین دیگر تلففوز شکل لری دیر. پرداپاردی - واختیله توی شنلیکلرینده ایجرا اولونان گ ه ر - ده ک ق آ چ ای ر د ای آتوستو اویونو و آت یاریشینا آیشروندا وئریلن آد. اونا “پردباغیپاردی” دا دئییردی لر.

پردباز // پردچی - پرده اویونونون اساس ایفاچیسی. اطرافینا تاماشاچی تویلایب, اساسن, درویش اولان بو اویونباز کتان اوزریندیکی تسفیرلری بوتؤولوکله بیر پارچا مثنین ایله اورتک, نقل بویو تدریجن آچیر و آچیلان هر بیر صورتی اطرافلی شکیلده تقدیم اندرک, اونولا علاقه دار کیچیک روایتلر سؤیلیردی. خالق آراسیندا اونا “پردزن” و “حزرتاباسی” ده دئییردی لر.

پرده اویونو - آدی ویی عصرین منبعلرینده چکیلن و خیح عصرین سونونا کیمی, آذربایجاندا تصادف اولونان اوزونمخصوص بیر اویون نؤوو. بو اویون ایری کتان پرده اوزرینده “مئراج”ین تصویریندن باشلانمیش, کربلا قیرغینی, جنتی, جهنمی و مقدس ایماملارین حیاتیلی تصویر ائدن رسیملردن بیر یاخود, ایکی ایفاچینین بو رسیملری اویونچو مهارتیه, بعدی شکیلده شرحی و تقدیمیندن عبارت اولموشدور. ش ه ر ای ف ای ر ه ن گ اویونونا بنزین بو اویونو “پردبازلیق” دا آدلان دیریدی لر.

پیشبند شاهسلیمی - شاهسلیم ائل کوکلا تاماشاسینین بیر نؤوو. بو تاماشانین ساپلارلا ایداره ائدیلهن کوکلارلی تاماشاچیی “پیشبند” آدی ایری, دؤردبوجاقلی بیر چادیرین آشاغیداکى آچیق دریچسیندن گؤستریلیردی. اویوقلارلا چادیر ایچینده شاگیرد و چادیرؤوند اوتورموش کوکلا صاحبی مشغول اولوردولار. اویونچونو تیلچى, کامانچالان و یا آشیق موشابیت ائدیردی. مخزلر بو تاماشانی “پیشبندویونو” و “بازیی پیشبند” ده آدلان دیریدی لر.

پیشی-پیشی // پیشیک-پیشیک - سوال-جاواب شکلینده قورولان سؤزلو-نغمهلی قیز اویونلاریندان بیرین آدی. اویوندا اوچ-دؤرد قیز ال-اله وئریب بیرسینی دؤوریه آلیر, “میو-میو نه پیشیسی سن?” سوروشور, “خان پیشیسی” جاوابینی آلیردی لر و س. بو اویون “خانپیشیسی” ده آدلانیردی. پیتیشحیم - قدیم آذربایجان اراضیسینده ایجرا اولونان اوچونجو گاکمبر. مواسیر تقویمین 16-20 سننتیابر گونلرینه تصادف اولونان بو کوتلوی بایرام اسکی زردوشتی مخزلرینه گوره, ییتیمیش بیش گون عرضینده خلق اولونموش تورپاقلارلا باغلی بیر ایناملا علاقهلهن دیریلیمیش دیر. پولمیری // پولنوری - (“میر و یا نور کورپوسو”

دئمک دیر). نوروز ارفسینده اولو چرشنبه شنلییینده ایجرا ائدیلهن بیر مراسیم تاماشاسی. موسیقی, اوخوما و آیین اویونلاری ایله موشابیت اولونان بو تاماشا عومومی تونقال و یا بیر نچه تونقال اطرافیندا

کئچیریلیر، هر کند، هر محل اوز تونقالینی اولدوقجا نهنگ قورماغا چالیشیر، تونقال سؤنمه یاخین اورادا اوزرلیک یان دیریلیر، سونرا اطرافداکی لار کؤحنه ایلین موردارلیغینی تمیزلمکدن اوترو تونقال اوزریندن یئددی دفعه هوپانیب عنعنهوی بیر ماهنی اوخووردولار.

پوسکوروم - کوتلوی شنلیکلرین سونوندا قارائلیق سمادا ایجرا اولونان، آت ه ش ی آ خ د ای مراسیمینه ائلیمیز ایچینده وئرین آدلاردان بیرى و عمومیتله، "فئینروئرك" آنلامیندا ایشلنن دئییم. بعضا "پوسکورتم" کیمی ده سسلنمیش دیر.

پوشک // پوشکاتما - یاریش کاراکتیری داشییان اویون لاردا و ئوشاق اویون لاریندا نؤوبه آردیجیللیغی تعیین ائتمک اوچون ایشتیراکچی لار آراسیندا آتیلان ذر، چۆپ و یا بوکولو کاغیذلارین گیزله دیب آچیلماسی ایشی. بعضی یئرلرده بو عملیاتا "قوررا آتما"، "ادچکم"، "جیربی"، "چؤپاتما" و س. دئییرلر.

راوی - اییی-وی عصرلرده قدیم آذربایجاندا تاریخی حادثه و روایتلرین نقلی ایله مشغول اولان بعدیی سؤز ئوستاسی. نه ق ق آل، ق ای س س ه خ ن

مدداه و د آ س ت آن چ ای آشیغین ئوزاق سلفلریندن اولان صنعتکار عادتین، گؤزل داستان لار بیلن، دؤورون یازیچی و عالیملرین ائیرلرینی اوخویان ایستنادلی بیر ادیب اولموشدور. واختیله حؤکمدار سارای لاریندا بو ایشله مشغول اولان خصوصی بیر صنعتکار دا بو آدی داشیمیش دیر. مخزلر اونو بعضا، "راویقیس" ده آدلان دیریرلار.

رقص - خیلافت دؤورو یوردوموزدا "ویون، تاماشا" آنلامی قارشى سیندا ایشلنن دئییملردن. اونون "رقیس" و "رکس" تلفوز شکل لری ده اولموشدور.

ریجتی اوسرا - ("سیرلرین قایبیماسی" معناسیندا دیر). واختیله گنیش یاییلمیش بیر شبیه تاماشاسینین آدی. آشورا گونلریندن سونرا گؤستریلن بو تاماشانین مضمونو، ایمام هوسئی نین اسیر دوشموش عائله عضولری ایله قوحم لارینین آزاد اولونماسی و دمشق دن کربلا صحراسینا قایبیماسین دان بحث ائدیردی.

روبند // روبند - ("وز اورتویو" دئمک دیر). بیر چوخ ائل تاماشا لاریندا قادین صورتینده چیخیش ائدن کیشی اویونچونون سیفتینی گیزلهدن ن ای ق آ ب ای ن باشقا آدی. همچی نین واختیله "ماسکا" آنلامی قارشى سیندا ایشلنن دئییملردن بیرى. ائل آراسیندا "وربند" تلفوز شکل ی ده وار.

روحوووزی - توی شنلیکلری، چایخانا و کاروانسارا هیتینده گؤستریلن هوووزوسته ائل تاماشاسینا جنوبی آذربایجاندا وئرین آدلاردان. مخزلر اونو "نوماییشی روحوووزی" آدی ایله ده قنید ائدیرلر. روحولقودس // روحولقودس - ("موقددس روح" دئمک دیر).

اسکی اقیديه گوره اللهین سؤزلرینی محمد پیغمبره یئتیرن جبرائیل ملیین لقبی و اونو شبیه تاماشا لاریندا تمسیل ائدن بیر صورتین آدی. تاماشا زمانی یوکسک بیر یئرده (مس؛ دامدا، ئوجا آغاج باشیندا و س.) یئرلشن همین صورت، بو و یا دیگر قهرمانین یاخین

گلجکده محو اولاجاغینی خبر وئریردی. آغ کشمیری ابادا اولان بو صورت همچی نین بیر قروپ ملک و روح لارین باشچیسکی کیمی ده چیخیش ائدیردی. روستوپو - مراسیم شنلیکلری زامانی کیچیک توپلا اوینانیلان ت او - پ آل د ای ق آ چ ئوشاق اوینونون دیگر آدی. ایجرا طرزلی "لاپتا" اوینو ایله عینی اولدوغو و اوینون آدی گؤستریر کی، بو اوینون منشایی روسییا ایله باغلی دیر. رومباله اوینو - کئچمیشین لوغت و آراش دیرمالاریندا دنیلدی کیمی، توپ ایله اوینانیلان بیر حرکتلی اوینون آدی. ساچباغی - واختیله کوتلوی شنلیکلر زامانی اوینانیلیب اوخوما ایله موشابیت اولونان قیز-گلین اوین لارین دان بیردی. سلامئیک - توی شنلیکلرینده ایفا اولونان حالایسایاغی قیز گلین اوین لارین دان بیردی. اوینا داها چوخ ذاقاتالا اراضیسینده تصادف اولونور. سامیت اوینو - یوردوموزون جنوب-قرب اراضیسینده تصادف اولونان بیر لالوینو - پانتومیما نؤوو. اوینون "ساموت" و یا "سوموینو" آدی دا واردیر.

ساندیقجایب - ("سندوقلجایب" یعنی، معجزملر ساندیغی سؤزوندن دیر). واختیله خالقیمیز آراسیندا شؤهرت تاپمیش شه ر ای ف ای ر ه ن گ اوینونون بیر باشقا واریانتی. بورادا ایشیق مانع اولماسین دئییه، قوتونون شوشسینه باخان بیر تاماشاچینین باشینا قارا اورتوک سالیردی لار. ساری گلین - ("سارا" سؤزونون تحریفی دیر). آذربایجاندا تصادف اولونان یاللی تپلی کوتلوی بیر اوینون آدی. سایا - (سؤز اچیمی "پیر، یول گؤسترن" دیر). قدیم گوروش لرله باغلی اولوب شامان، و آ ر س آ ق، او ذ آن و بوگونکو آشیق لارین ان ئولو باباسی، ائل نغمکاری و آغساقالینا وئرین آدلاردان بیردی. بداحتن سؤز دئین، تاماشا گؤسترن و مجلس آپاران بو ئوستاد واختیله ائو حیوان لارینین حمایهداری، چوبان لارین پیری کیمی تانینمیش و چوخ ائحتیمال کی، اونون آدی سایاچی مراسیمیندیکی او ب آ ب آ ش ای نین ایلکین آدلارین دان بیردی اولموشدور. عادت عذره او، آغ یاپینجیدا، بوز پاپاقدا، قیرمیزی آرخالیقدا، الینده چوماق و قوپوز سازی ایله ذنن ائدیلیلر. سایاچی شنلیبندده ایفا اولونان بیر قدیم مراسیم اوخوماسی دا بو آدی داشیمیش دیر. تولوغورناسی و یا توتیین موشابیتیه اوخونان همین هیفز نتمه نغمسینده ائو حیوان لاری تعریف ائدیلیلر، اولارین مزبیتلری و ظاهری گورکم لری وصف اولونوردو. س آ ی آ گ ه ذ ای س ای ن ده گز دیریلهن موقووا کوكلا دا بعضا بو آدلا قئید ائدیلیلر. سایا گزیسی - یوردوموزون شیمال-قربینده یاز شنلیبی ارفسینده آخشام چاغی ئوشاق و سوبای گنجلر طرفین دن ایجرا اولونان بیر مراسیم تاماشاسی. قودوقودو اوینونون عینی اولان بو تاماشادا اجایب گنیملی ایشتیراچی لار

د ف چالا-چالا، اللرینده بیر، یاخود ایکی موقووا-کوکلا ائوبنو، قاپی-قاپی گزیر، مراسیم تکرلمهسی، باژ اباژا اوینو و موختلیف مزملی رقص لرله ائو ساکین لرینی قیشین بیتمهسی موناسیبتیه تبریک ائدیردی لر. بعضا موقووانی ایشتیراچی لاردان بیردی تصویر ائدیردی. بو مراسیمی باکی و لنکراندا - "کوساکوسا"، موغاندا "سایاگزم"، "کوساگزدیردی" ده آدلان دیریردی لار.

سایاچی // سایاچی کوسا - اساطیری منشایی ایله فرقانیب هر ایل یایلاغا کؤچمه، قویون قیرخیمی، حیوان لارین دؤل و قوزولاما و اختی قویونچو مالدار لار طرفین دن کئچیریلن کند مراسیم شنلیبی و اورادا

چیخیش ائدن چوبان یاخود، اویونچونون آدی. اینینه، چینی نین قویون-کچی دریمی کئچیریلیمیش، باش لارینا ذولله و یا موتالپایا قویوب، ماسکا تاخمیش همین اویونچولار ان اول، بؤیوک ایزدیحام احاتسینده قاپی-قاپی گزیر، قوجاق لاریندا توندوغو قویون-قوزویا سایا اوخویوب، رقص ائدیردی لر. سونرا چمن لرین بیرینده مالدارلیقلا علاقه دار بیر سیرا قدیم آیین اویونو و اوخومالار ایفا ائدیر، حیوان لارین سسی ایله دانیشیب ملییر، گولمهلی حرکتلر گؤستریر، قاراوللی سؤیلیردی لر. س آ ی آ گ ه ذ ای س ای ایشتیراچی لاری

و خیالویونو گؤسترن صنعتکارلار دا بعضا ائل ایچینده بو آدلا چاغیریلیردی لار. "سایاچی" تلفوز شکلی ده وار. سایاچی سۆزو - سایاچی مراسیمینده ائو حیوان لارینین تعریفی و خئییر دعاسی مقصدیله ایفا اولونان س آ ی آ اوخوماسینین بیر باشقا آدی. چوبان لار حاقیندا یارانان نغمه لرین بیر قیسمی ده بورایا داخل دیر. سایدار // سایچی - خیالویونو کؤلگه-اویوق تاماشاسیندا فیقور اوینادانین بیر باشقا آدی. دیگر آدی سایاچی دیر. سنیرچی // سنیرچی - بیر چوخ رایون لاریمیزدا خالق آراسیندا "تاماشاچی" آنلامیندا ایشلنن سۆز.

سنیران // سنیرانگاه - اسکی قایناق لاردا بعضا، "یلنجه، تاماشا یئری" اوزینده قئید اولونان سۆز. بو دنیم دهاها چوخ آچیق هاوادا ایجرا ائدیلن ه ه ه س ای ی ر ای مراسیمی و اورادا اوینانیلان اویون و تاماشالارا عاید دیر. "سنیرگاح" و "سیرگاح" آدی ایله ده بللی دیر. سنزدبندر // سیزدبندر - (سۆز اچیمی بایراملا ویدالاشمادیر). نووروز شنلیکلری نین اون اوچونجو گونو کئچیریلن تیر گونو مراسیمی نین بیر باشقا آدی.

سبحئی سددانه - درویش اویون لاری و ناغیل مجلس لرینده ایفاچی لارین ایستیفاده ائتدییی عنعنهوی تسبهن آدی. عادتت گوره، هر بیر درویش اوزو ایله اللهین لقب لری نین ساینما مووافیق 33, 66 یاخود 99 دانملی تسبئه گزدریمهلی و اونلاری چئویررک همین لقب لری بیر-بیر سادالامالی ایدی. "سددانه" دنیللیش شکلی ده وار.

سده - قدیم آذربایجاندا تقویمین بحمن آیینین 5 و 10-جو گونو (24-29 یانوار) کئچیریلن آذر شنلیکلرین دن بیر. بو شنلیک هر شنئی یان دیریپ پاک ائدن شیمشک آلوونا حصر اولونور و حددن آرتیق اود-آلوو، آتشیبازلیق ایله فرقلمیش دیر. بیر-بیرین دن بنش گون آراسی اولان ایکی بایرامین بیرینجیسی - "نوسهد" ده و ایکینجی، اصل بایرام گنجهسی آچیق سما آلتیندا، نمی لرده، ئوجا تپده، بورجلر باشیندا اودلانان نهنگ تونقال لار، مثل لر و قویروغوندا اسکی پارچالاری یاتان حیوان و قوش لارین تونقال لار ایچین دن قوولماسی و س. تدبیرلر بو بایرام اوچون سحییوی اولمشودور. عادت عذره، بورادا گؤستریلن بیر ماسکا تاماشاسی شنلییین مرکزینی تشکیل ائتمیش دیر. اسکی منبعلر بو بایرامی "سده"، "سده"، "شید"، "جشنید" و "سدهسوزی" ده آدلان دیریرلار. سکسن هوروک - آذربایجان اراضیسی نین جنوب-قربینده واختیله شوهرت تپمیش حالای-سایاچی، قیز-کلین اویون لارین دان بیر. سلا - (سۆز اچیمی "چاغیریش، دعوت" دیر). ذورخاناک اوش ت ای س ای ن ده پهلوان لاری گولشه دعوتنتمه مراسیمی. ائل آراسیندا ایشلنن "سلا چاغیرماق"

ایفادهسى، گولشه چاغیرماق، "منیدان اوخوماق" دنمکدیر.

سما ۱۱ سماه - نیئله ایفا اولونان اوزونمخصوص کوتلوی درویش
اویون لاریندان ذایک ای ر اویونونون بیر باشقا آدی. بو آد بعضا "سیما"
کیمی ده سسلنمیش دیر.

سماجات - خیلافت دؤورونده آذربایجاندا قئیده آلینمیش بیر
ماسکا اویونو نؤوو. مزحکه کاراکتتری داشیبیب، اساسن نووروز شنلیکلرینده
ایجرا اولونان بو اویوندا ایفاچی لار باش لارینا ایری سبت کنچیریر، آچیق
قارین لاریندا اینسان سیفتلری تصویر ائدرک "ایق لاری باش لاریندا بیتن" بیر
مخلوقا چنوریلیردی لر.

سمنی - یازین، یاشیللیغین رمزی کیمی نووروز شنلیبی اوچون
مoxتالیف نیمچه، بوشقاب، گوزه و سینی لرده گؤیردیلن بوغدا، آرپا و
س. توخوم لار. نوزاق ذردوشتی چاغ لاریندا ایری بوشقاب لاردا، دایره بووی یئددی
ذولاق، یئددی جور توخوم اکیلیر و اوزه گلن ایله محصولون کئیفیتی
قاباقدان اونلارین جوجرمسیندن تعیین ائدیلهردی. سونرالار بو یاشیل اوت
ایلک دفعه بایرام سوفرسینه قویولور، ته و ای ل ساعتی بوتون عائله عضولری
اونو
بیجه-بیجه مراسیم اوخوماسی ایفا ائدیر، شنلنیردی لر. اونا "گؤی سمنی"
ده دئییردی لر.

سمنی تویو - نووروز بایرامی ایله باغلی اولوب، طبیعتین جانلانماسی
کیمی قئید ائدیلمن عنعنوی بیر مراسیم شنلیبی. منشأجه سولار
تانریجاسی ایله علاقه دار اولموش بو مراسیم، بیر قایدا اولاراق قالدین لار طرفیندن
مشترک شکیلده کنچیریلیردی. آچیق بیر مئیدان و یا تمیز بیر
چمنلیکده ایری میس قازان لارا گؤیردیلیمیش بوغدا شیرسی تۆکوب قاینادیر،
"موقدس بیر ایچکی" حاضر لاییردی لار. گئجه و اختی کنچیریلن بو مراسیمه
کندین بوتون ساکین لری بیغیشیر، قازان لار اطرافیندا سحره کیمی چالیبوتناییر،
مزملی اویون لارا تاماشا ائدیر، ایلنیردی لر. شیره بیشنه یاخین
قیز-گلین و نؤشاق لار قازان لار اطرافینا دولاناراق، قدیم بیر مراسیم
ماهنیسی اوخویوردولار. اسکی ادبییاتدا بو سمنی بیشیرمه شنلیبی نین
"سوماناغ تویو" و "سمندر اویونو" آدلارینا دا راست گلک اولار.

سمن - ("گؤزل قیز" آنلامیندا دیر). جنوبی آذربایجاندا
کوتلوی شنلیکلر زامانی اویونلارین بیر نؤشاق اویونونون آدی.
سنگقالدیرما - سنگیسینو ایلمان آلتی ایله اویونلارین بیر
ذورخانا اویونو. اویون ایلمان داش لارینی یوخاری آتیب، سونرا اونلاری ایکی ال
ایله
توتمادان و س. عبارت اولموشدور. بو اویونو بعضا، "داشویونو" دا
آدلان دیریردی لار.

سرخنت - آیری-آیری دؤورلرده یاللیسایاغی اویون لارداکی ی آل ل ای -
باش ای ی آ و عمومیتله، اویونجو دستهسی باشچیسینا وئرلن آدلاردان
بیری. اونا "سرخلج" ده دئییردی لر.

سوالج // سوالجه - خیلافت دؤورونده و اورتا عصرلرده
آذربایجاندا، چؤوکن آتوستو اویون لاری اوچون چؤوکنبار حاضر لاییب،
اویون کنچیرن اوزونمخصوص کلوب لارا وئرلن آد. همین کلوب لار تاریخه
"سوالجت" آدی ایله ده بللی دیر لر.

سولجان - چووکان آتوستو مئیدان اویونوندا ایستیفاده اولونان
نؤجوبیری نوزون چوماغین بیر باشقا آدی.

سیجان-پیشیک - بیر حرکتلی ئوشاق اویونونون آدی. اویون ایشتیراکچی لاری دایروی شکیلده دوروب ال-اله توتوردولار. اولاردان بیر "پیشیک"، بیر ایسه، "سیجان" آدلان دیریلیر، پیشیک سیجانی قوور، سیجان دایره اطرافیندا قاچاق ایچری گیرمیه چالیشر، او بیر ایشتیراکچی لار اونو دایره ایچینه بوراخمیردی- لار و س. ناخچیوان اراضیسینده داها چوخ اوینانیلان بو اویون شکیده "کسینیشی" آدلانیر.

سیله - بیر سیرا شمال رایون لاریمیزدا همیاشلی کیشی لرین کئچیردییی سین گنجه مجلسی نین بیر باشقا آدی. مخزلر، قادین لارین قارا قوی - د ئو مجلسی موقابیلینده بعضا، بو مجلسی "سلفویدو" دا آدلان دیریلر. سیماج - (سوزاچیمی "ماسکا، سرعت" دیر). واختیله اوزوم بیغیمین دان سونرا ایجرا اولونان بیر ماسکا تاماشاسی. ایشتیراکچی لار حقیقی و افسانوی حیوان لاری تصویر ائدن ماسکالاردا رقص ائدیر، موختلیف اویون لار ایفا ائدیردی لر. بو تاماشا ائلمیزین قرب و جنوبی-قرب اراضیسی اوچون داها سنجیوی دیر. سیندیرین قیزلار - بیر عادت اولراق قیز-گلین شنلیکلرینده ایفا اولونان کوتلوی اویون لاردان بیر. سینیر - ات اوسته و یا پیادا شکیده کئچیریلن ج ای ر ای د اویونو منیدانیندا ایکی دسته ایشتیراکچی آراسیندا چکیلن سدد، سرحد. سینو اویونو - نورخانا مشغله اویون لارین دان بیر. مورشود اون اوخوماسی و تبیلچی نین موشاییتی ایله کئچیریلن بو اویونون ایشتیراکچی لاری یئردن بیر قاریش یوخاری، اوزوقیلو ئوزانین اللری ایله س ای ن او آ غ آ ج ای - ل آ ر آ ر آ ر آ لانیردی لار. سونرا قول لاری بوکوب آچماقلا گوؤده لرینی گاه ساغ، گاه سول طرفه قال دیریب، ائندیریردی لر. بعضی ماهیر پهلوان لار آرخالارینا آغیر داش قویور، یاخود بیر بالاجا اوغلان ئوشاگی اوتوردولار. سای آپارماقلا کئچیریلن بو مشغله بعضا "سینو اویونو"، "سینوگنتمه // سینوگنتمه"، قول ئون ج س ای ن د ای ر د ای دا دنییردی لر. سیراباشی - قیز-گلین، ئوشاق و یاللیسایاگی کوتلوی اویون لاردا الینده یایلیق توتان دستباشی یاخود، ی آل ل ای ب آ ش ای ی آ وئریلن آدلاردان بیر. بو آد قرب اراضیمیز اوچون داها کارا کتتریک دیر. سیرامنه - کئچن عصرده تصادف اولونان بیر حرکتلی ئوشاق اویونونون آدی. اویون، ایشتیراکچی لارین اوفوقو وضعیتده قورولموش بیر تاختا تیر اوستون دن هوپانمالارین دان و س. عبارت اولموش دور. سیرن // سورن - بیر سیرا رایون لاردا تسرروقات ایشلری قورتاران وخت همیاشلی کیشی لرین هر آخشام بیر نین ائوینده کئچیردییی ایلنجه مجلسی نین آدلارین دان بیر. تونیش اعتباریله قدیم بیر آیین دهبیشلمیش فورماسی اولان بو مجلسده یئیب-ایچمکله یاناشی، موختلیف اویون و ناغیل سؤیلمه لری تشکیل ائدیردی لر. سیرنجی - س ای ر ه ن مجلسی نین صاحبی و اورادا ایشتیراک ائدن هر بیر شخصین آدی. سیرسوا // سیرسیوا - ("ساریمساغین حمایه سیند" آلامیندا دیر). قدیم تقویمین دئی آیینین 14-جو گونو (8-13 یانوار) آذربایجاندا کئچیریلن اوزونمخصوص بیر مراسیم. شنلیک گونو هامی یاغلی-پیالی یی-مکلردن ایمتینا ائدرک، "شردن قورونماق" اوچون ساریمساغین اوزونو، یاخود اونون موختلیف گؤرتی ایله بیشمیشینی یئیر، سونرا - "یئدیم ساریمساق جانیم اولدو ساپاساغ...". سوزلری ایله باشلانان بیر اوخوما ایفا ائدیر، چالیب-اوینا بیر شنلیردی لر. خالق ایچینده بو شنلییه "سیرسور" و "ساریمساق بایرامی" دا دنییرمیش لر. سیتاره - ("ولوز دئمک دیر"). اورتا عصرلرده کوتلوی شنلیکلرین

سونوندا قارانلیق سمادا ایجرا اولونان فئیتروئیک نوولریندن بیر. بو دئییم جنوبی آذربایجان اوچون داها سچیوی اولموشدور. سییاقوتو - "سییاه قوتو" یعنی، قارا قوتو سوزوندن دیر. ناخچیوان اراضیسینده کوتلوی شنلیکلر زامانی ایفا اولونان قهرمان روحلو یاللی-سایاغی اویونلاردان. بیر مولاحیزیه گۆزه، دئییم همین اراضیده یئرلشن سییاقوت کندینین آدی ایله باغلی دیر. اویونون ایفاسیندا گنجلیک، چئویکلک کیمی خصوصیتلر ترنوم اندیلیرمیش. آرابیر اونو دیرقویو دا آدلان دیریرلار.

سوفو - جنوب-قرب رایونلاریمیزدا باشینا تاماشاچی توپلاییب، ایلان و اقرب اویناتماقلا مشغول اولان درویشین آدی. اویون زامانی او، قوتو و یا توربادان ایلان چیخاریب "وسونلاییر"، سونرا اونو شرف کیمی بوینونا، بیلکلرینه، بلئینه ساریبیر، یاخود ایلانلاردان بیرینی بوروننا کئچیریب آغزیندان چیخاریردی و س. خالق آراسیندا اونا "ی ل آن چ ای"، "مارفسون" دا دئییرمیشلر. سویوق قویو - خالقیمیز آراسیندا کوتلوی شنلیک و توی مراسیملرینده ایفا اولونان، یاللیسایاغی اویونلاردان بیر.

صحبت - یوردوموزون بعضی یئرلرینده همیشلی محله قادینلارینین، همچنین، بیر پئشه صاحبی صنعتکارینین اوت ئوراق س آ ی آغ ای آخشام مجلسینه وئرین آد. دیگر آدی "قیتیر-صحبت"، "سؤحیت" (قازاخ)، "سؤیت" (موغان) و "سووبت" دیر.

سو اویونو - یارانما چاغی ایی-ویوزیلرله باغلی اولوب، خویخیوی عصرلرده آذربایجاندا برپا اندیلیب یئنی دن شؤهرت تاپمیش، سو ایله دولو نهنگ هووزدا نوماییش اولونان اویون و ایلنجهلرین عمومی آدی. بوراکی اوزن ساللار اوستونده وورولموش و یا گولشمه یاریشی، سودا وحشی حیوانلار ایله البیاخا سحنه لری واختیله تاماشاچی لارین بؤیوک ماراغینا سبب اولموش، اولناری ایلن دیرمیش دیر.

سوجددیم - (سوزاچیمی "سو اجدادیم" دیر). تۆرنیش اعتباریله قدیم ذردوشتی دؤورو، سویا تاپینما ایله علاقه دار اولان بیر مراسیم شنلییین آدی. سونرالار بو بایرام ایسلام دینی دنونا گئی دیری لر هک عمر تویو // بابا سوجاهد دین شییحی ایله بیرلشمیش دیر.

سوچرشنبسی - آذربایجاندا نووروز بایرامی ارفسینده کئچیریلن ایلاخیر شنلیکلرینده ایفا اندیلن مراسیم. دؤرد جمعه، یاخود آخیرچرشنبه مراسیملریندن بیر اولان بو شنلیکده هامی صوبج چاغی چای، دیز، بولاق باشی و یا سو دهییرمانی اطرافینا توپلاناراق آخار سولار اوزریندن هوپیانیر، قدیم مراسیم اوخومالاری ایفا اندیر، بیر-بیرینین اوزرینه سو چیلاییر، ایسلادیردی لار. اسکی ائل اینامینا گۆزه، گویا بونونلا اولنار سو ایله بیر آن اونسییته اولور، اونا قوووشوردولار. سونرا قیزلار و اوغلانلار آیری-آیریلیقدا بیر یئره توپلاشیب موختلیف آیین اویونلاری ایجرا اندیر، سحره کیمی شنلنیردی لر. خالق، عادتین، بو شنلییی "سولار نووروزو" دا آدلان دیریردی. "سوچرشنبسی" دئییلیش طرز ی ده وار.

سودلوسوموی // سوتدیسولوک - کندلرده یازین گلشی ایله باغلی کوتلوی شنلیکلر زامانی اوینانیلان بیر حرکتلی ئوشاق اویونونون آدی. ایکی - دؤرد نفر دن آز اولمایان دسته ایشتیراچی لاری سیغیناجاق پئری "ون" ده دوروب گۆزلرینی یومور، بیر ی ایری حیوان النگسمی و یا اسکی توپ شولی ئوزاغا توللاییردی. هامی اونو آختاریب، تاپمیش دسته قاچیر، او بیریلر بو زامان سومویو اولناردان آماغا چالیشیردی لار و س. اساسن گنج، آیشیغیندا اوینانیلان بو اویونو "سومویاتما"، "سوتمچولوی" (موغان)، "سوتمسولوخ" (گؤیچای و قازاخ) آدلان دیریردی لار.

سوری // سورک - آذربایجان اراضیسینین شمال-قربینده ائل شنلییی و توی مراسیملرینده کئچیریلن آتوستو جیدیر اویونونا وئرین آدلاردان بیر.

سورپایاق - ("اتی پایاق اولان یئرہ سور" آنلامیندان دیر). کند شنلییی و توی مراسیملرینده ایچی سامانلا دولدورولموش بیر پایاق ایله ایجرا اولونان آتوستو منیدان اویونلاریندان بیری. اویون ایکی دسته آتینین همین پایاغی اله کئچیرمک اوچون آپاردیغی موباریزه دن عبارت اولموشدور. شاهزمه - نوروز شنلیکلری زامانی قیز-گلین طرفیندن ایجرا اولونان بیر مراسیم تاماشاسی. اوچ گون داوام ائدن بو تاماشادا "خانخان" و "میربازی" اویونلاریندا اولدوغو کیمی، قادینلار اوز آرالاریندان شاه، وزیر، وکیل، و بیر نئچه خیدمتچی - چاوش سئچیپ، شاهي تاختدا اوتوردورولار. سونرا شاهین امری ایله مجلسه آیری-آیری شخصلر کتیریلیب

جزالان دیریلیر، کوسولور باریش دیریلیر و س. تدبیرلر گورولور، ماسکا تاخیمیش قادین اویونچولارینین ایشتیراکی ایله بیر کوسا اویونو گؤستریلیردی. گنجباری بوتون ایشتیراکی لار آخار سولار کنارینا یوللانیب، اورادا مویین آیین اویونلاری ایجرا اندیردی. منبعلر بو تاماشانی "شاه اویونو" و یا "شاحشاهی" دا آدلان دیریلر.

شاهنامخان // شاهنامچی - بو و یا دیگر حؤکمدارین ترجمئی-هالی و شاهلیق تاریخی نی نقل ائدن نقتال. همچنین فیردوسی نین "شاحنام" اثرینی اوخویان و یا دانیشان ناغیلچی - درویشه وئرین آد. نقل منزوم شکیلده تقدیم اولونوردو.

شاهستون اویونو - توی مراسیملرینده ایجرا اولونان عنعنوی اویونلاردان بیری. عادت عذرہ، مراسیمین سونوندا اویونانلار بو قریبه اویوندا الینده تئورن آتومتوش بیر شخص، شاللاغین ئوجونو مجلسدکی لرین بیرینه ئوزادراق، اونو اوترایا چکیردی. اورتایا چیخان یئرہ ایلشیب الینی آچیر، "تورنالی" تورنالی اونون الینه ووروب، تورنالی اونا وئریردی. او دا اوز ئوبسینده تورنالی ئوجونو باشقاسینا ئوزادیردی و ای.آ. کئچمیش باکی تویلاری اوچون داها سجبیوی اولموش بو اویونا "شاسئونی" ده دئییردی. ناخچیوان دییاریندا اوخوما ایله موشاییت اولونان بیر یاللیسایاغی اویون دا، بو آدی داشیمیش دیر.

شالسالاما // شالسالالتدی - نوروز و آخ ای رچ هر - شنبه شنلیکلرینده سوبای گنجلر طرفیندن کئچیریلن باژاباژا مراسیم اویونونون بیر باشقا ئووو.

شوماقدر - اساسن، جوتجو شومو مراسیم شنلییینده ایجرا اولونان بیر حرکتلی ئوشاق اویونو و اورادا ایستیفاده ائدیلن آعاجین آدی. منشأجه یاشلی لارین تورپاغی اویاتماق مقصدیله کئچیردییی قدیم آیینله باغلی اولوب، سونرالار ئوشاق ایلنجسینه چئوریلن بو اویوندا الینده اوچ ادد، ئوجو یونولموش و 20-30 سم ئوزونلوقدا آعاج، نازیک چوبوق و یا دمیر اولان هر ایشتیراکی، قاضیلین تاپدالانمیش یئرہ بیر آعاج "یورتمالییدی".

اویون ایشتیراکی لار آعاجلارینی همین یئرہ ائله ذربله سانجمالییدی لار کی، یئردکی آعاجلار یئردن چیخسین لار و س. بو اویونون بیزه معلوم اولان باشقا آدلاری بونلاردیر: "شیشمقدر" (ناخچیوان)، "کیلینگاآعاج، "چیلینگاآعاجی // چیلینگی"، "شاپاشیبیا"، "سویشوی" (موغان و جنوب-شرق رایونلاریمیز)، "چاققیچاققی" و س.

شامان // شامانچی - اشیق-اوزان سنتی نین ان قدیم سلفلریندن بیری اولوب "شامانویونو" ندا ایشتیراک ائدن ائل صعنتکاری. جادوگرلیک، دعا اوخوماقلا برابر او، شعر قوشماق، ناغیل سؤیلمک، مجلس کئچیرمک، آغی دئمک، ساز-قوپوز چالماق و جیلدن-جیلده گیریمی باجاران، بیر الینده دینقیرولولو قوال، او بیریسینده ق آم آدلانان اسا اولان ایفاجی اولموشدور. بیر مولاحیزیه گؤره، ایلکین آدی "ویون" اولموش بو صعنتکارین

پنشهسی سونرالار یارادیجیلیقدان گئندن تسنیفلشمه نتیجسینده سیرادان چیخیب، آیری-آیری نؤولره پارچالانسا دا درویش اویونلاریندا اولدوقجا درین ایز بوراخمیشدیر. تاریخی منبعلر اونو قام دا آدلان دیریرلار. شامانداغ - ئوزاق کئچمیشیمیزده، اساسن، گئجه و اختی کئچیریلیب آتشیبازلیقلار موشابیت اولونان تئنتهلی شامانویونونا خالق تره- فیندن وئریلن آد. سونرالار ائل ایچینده گئنیش یاییلمیش کوتلوی بیر اوخوما اویونو دا بو آدی داشیمیشدیر.

شامان اویونو - ایسلاما قدرکی دؤورلردن باشلایراق اورتا عصرلره کیمی خالقیمیز آراسیندا موختلیف آدلارلا موالیجه، سئحر-اوسون و فالالچما مقصدیله کئچیریلن بیر مراسیم اویونو. چالیب اوخوماق، رقص ائتمک، بلاغتلی دیلله دانیشماق و سؤز سایلماق بو قدیم اویونون سحییوی جهتلریندیر.

شامارتی - توی شئلیبی ارفسینده اوغلان ائوینده سوبای گئچلرین ایلنجه گئجهسی. بورایا توپلاشانلار موختلیف اویون، مزملی رقص و س. ایفا ائدیر، ماهنی اوخویور، ایلنیردی. شئلیک آذربایجانین شیمال-قرب اراضیسی (بورچالی، توووز) اوچون داها سحییوی دیر. شاموقریبان - ("قزیبلر، اسیرلر گئجسی" و یا، شام قزیبلری دئمکدیر). آشورائین اونونجو گئجهسی شیبه تاماشاسی زامانی ایجرا اولونان بیر مراسیم آدی. اورادا صحبت ایمام هوسئین اسیر دوشموش قوحوم-اقرباسینین دمشقه - شامدا چکدیبی عذاب-اذیتیندن گئندیبی زامان ایشیق لار کئچیریلیر، رؤوزخانین "موناجات" دعاسی تام قارائلیقدان دینلنیلیر و دعا بیتیدیکه چیراق لار بیننیدن یان دیریلیردی. خالق آغزیندا بو مراسیمه "شامسوندو" ده دئییردی.

شارئی // شری - ("شاری" سرنامچی آنلامیندان دیر). ائل شئلیبی و توی مراسیملرینده کیشیلی-آروادلی ایفا اولونان یاللیسایاگی بیر اویون. ایکی دستدن عبارت اولان ایفاچی لارین دسته باشچی لاری و آرخادا دوران ایشتیراکچی لار اللرینده چوماق توتوب، دستلر ایله بیرلیکده دشمن اوستونه یئریین قوشون کیمی موختلیف تاکتیکی حرکتلر و س. ائدیردی. اویونو قوشا ذورنا و ناغارا موشابیت ائدیردی. اونون دیگر آدی "شرانی" و "شررنی" دیر.

شاشیرما اویونو - بعضی مخزلرده و ائل ادیبیاتی میزدا ف او ک ئو س چ ئو ل ئو ق، ه او ق ق آ و گ او ذ ب آ غ ای اویونو آنلامی قارشسییندا ایشلتن

دئیم. اونون دیگر آدی "شاشیردیجی اویون" دور. شاطیر - ("شن" معناسیندادیر). بعضی رایونلاریمیزدا "تلخک" و "مزحکچی" آنلامیندا ایشلتن دئیملردن بیری. "شاطیر" دئییلیش شکلی ده وار.

شاطیر اویونو - تلخک شاطیرین اوینادیگی هر هانسی بیر اویون و ائل ایچینده گئنیش یاییلمیش بیر مزملی ل آل او ی ئو ن ئو - پانتومیما تاماشاسینین آدی. تاماشادا بیر اویونجو چؤرکچی - "شاطیری"، او بیری - "تندیری"

تصویر ائدیردی. چؤرکچی تندیر اطرافیندا رقص ائدیب اوخویور، سونرا تندیرد "چؤرک یاماغا" باشلایردی. او، تندیری تصویر ائدن اویونچونون قارنینا، سینهسی و فولتوغو آلتینا گویا، چؤرک یاییب چیخاریر، بو دا گولوش دوغوروردو. شئیدالی - جنوب-شرق رایونلاریمیزدا توی شئلیکلری زامانی قیز-گلینین ایفا ائندیبی عنعنهوی بیر اویونون آدی. اوخوما ایله موشابیت اولونان بو حالایواری اویوندا شئلیبه گلن قوناق لار سلاملانیر، اونلارا یئر گؤستریلیردی.

شیباز - ("گئجه اویونچوسو" آنلامیندادیر). گئجیونو ایشتیراکچیسى، شاهسلیم و خیالویونو کؤلگه-اویوق تاماشاسینی نومایش ائدیرهن صعنتکارین آدلاریندان.

شبیازی - ("گنجه اویونو" دئمکدیر). گنجه واختی گؤستریلن گؤزباغی اویونو، تاماشا و رقص لره وئرلین مشترک آد و کؤلگویوق تاماشاسینین بیر نؤوو. اویون ساپلارلا ایداره اندیلن یاستی کوکلارلارین انکران قارشیسیندا گزیشمه لرین دن عبارت اولموشدور. واختیله بو نؤو تاماشایا "باز بیئیشبند" (یعنی، "پیشبند اویونو") دا دئییلیردی. سونرالار شاهسلیم اویوق-کوکلا تاماشاسی دا بو آدلا چاغیریلیمیش دیر. شبدیه اویونو - لاغویونونو خاطرلادان بیر تاماشا نؤوونون آدی. بو اویونون ایفاسی اوچون ایستئحزا، تحقیر کینایهلی یامسایلا ما داها سحییوی اولموشدور. "شبز" و "شودویونو" تلفوز شکیل لری ده واردیر.

شبی اویونو - (اصلینده "گنجه اویونو" دئمکدیر). بیر زمان مئیدان لاردا آخشامچاغی ایسه، انولرده گؤستریلن مزملی ائل تاماشالاریمیزدان بیرینین آدی. آتا و تنبل اوغول کیمی ایکی ایشتیراکچیسو اولان بو تاماشانین مضمونو آتائین تنبل اوغلونا وئردییی نصیحت لر، اوولادین ایسه، مین جور بحانه ایله انوده اوتورماغین دان عبارت اولموشدور. جانا گلن آتا اوولادینی سؤیوب دؤیور، اوغول ایسه ادبسیز حرکتلر اندیردی و س. شبیه - ("سورت، اوخشار" آنلامیندادیر). بعضی مؤلفلره گؤره، شبیه تاماشاسیندا ایشتیراک اندن پئرسوناژ اویراز آنلامیندا ایشلنن دئییم.

شبیحگردان // شبیحگردون - شبیه تاماشاسینین بعدی راهبرینه وئرلین آد. او، تاماشا بویو اویون مئیدانچاسیندا، تاماشاچی لارین گؤزو اونونده رئژیسسورلوق اتمکله یاناشی، مواسیر سوفلیور، رئژیسسور مووینی، پالتارچی، بوتافورچو، آپاریجی و شرحچی وظیفه لرینی اوز سیماسیندا بیرلش دیریردی. باشیندا امامه، اینینده نوزون ابا، او بیرری الینده چوبوق، او بیرینده شبیه نوسخسینی توتاراق، مئیدانچادا اورا-بور اگزیر اویونچولاری ایزلییردی. او، هم ده اویونچو دستسی نین ریسو کیمی تانینیردی. بعضا بو وظیفه نی ایکی نفر ایفا اندیردی. منبعه لر اونو "موینیلبوک" و "گردون" دا آدلان دیریرلار.

شبییلدا // شبییلدا - ("ن نوزون گنج" آنلامیندادیر). اورتا عصرلردن بری آذربایجاندا پاییزین سونو، قیشین باشلانماسی موناسیبیتله 21 دئکابر گونو، ایلین ان نوزون، اون دؤرد ساعت داوام اندن ان نوزون قیش گنچسینده ایجرا اولونان چیراقان مراسیمی نین سونراکی آدی. بو گنجه هر بئزده ساییسز-حسابسیز تونقال لار یان دیریلیر، هامی انولرده آلتیندا مانقال یئرلشن آلچاق کورسو اطرافینا توپلاشیب گنجه بویو موختلیف افسانه، داستان و ناغیل لار دینلییر، مزملی اویون لار ایفا اندیردی لر. مراسم "بئلدا گنجسی" و "شبیچیل" آدی ایله ده تانینیر.

شبنیشینی // شبنیشیت - جنوبی آذربایجاندا تصادف اولونان اوتوراق سایاغی آخشام مجلسی. ایری-ایریلیدا کیشی و قادین لارین توپلانیدی بو مجلس لرده بعضا، شاعرلر، چالغیچی لار دا ایشتیراک اندیر، شعر اوخویور، موسیقی چالیردی لار.

شهریفیرنگ - ("اروپا شهری" آنلامیندادیر). واختیله خالقیمیز آراسیندا گنیش شوهرت تاپمیش بیر اویون نؤوو. اون دیواریندا اوچ بؤیودوجو شوشه، آرخا دیواریندا ایسه، اوخ اوستونده هرلنن ایکی والی اولان دمیر بیر ساندیغی اویونچو قاپی-قاپی، کندبکند گز دیریب، اطرافینا آدم توپلایاراق اویون گؤستریردی. بو اویونا عینی واختدا اوچ آدم باخا بیلیر، ساندیق صاحبی دستیی فیرلاداراق والا بوکولموش رسملری بیر والدان او بیرری والا ساریبیر و اویونچو مهارتیه رسملرین مضمونونو نقل اندیردی. بورادا تاماشاچینین گؤزو اونون دن بیر-بیری نین آردینجا اروپا منزره لری و اروپا حیات طرزی تصویرلری، یئرلی رسام لارین کر بلا قیر غینی مؤضوسوندا چکدییی رسملر گلیب کنجیردی. بو اویونون بیر باشقا نؤوونه س آن د ای ق ج آ ای ب دئییردی لر.

شهریواز - زورخاناک او شت ای س ای ن ه منسوب اولان ایکی نؤودن بیرینین آدی. "قبز" اونون دیگر آدی دیر.

شهریور // شهر یورگان - قدیم آذربایجاندا، خی عصره کیمی قیش واختی شهر یور آیینین 4-جو گونو (21-25 دئکابر) سونرالار ایسه، یایدا (21-25 آوقوست) کنچیریلن. آذر شنلیکلرین دن بیر. شنلیک، اساسن، ائو-ائشیکده، اوجاق لاردا یاتان آلوون بایرامی اولوب، آتش تانریسینین آغاج گؤودسینده یاتان حالینا حصر ائدیلیردی. تئنتهلرین بیر قیسمی آیری-آیری عائله لرده اوجاق باشیندا کنچیریلیردیه، دیگر، شهر و کندلرین آچیق منیدان لاریندا نهنگ تونفال لار اطرافیندا ایجرا اولونوردو. ریحان گولو بو شنلییین رمزی اولموشدور.

شنگلا - ائلمیز ایچینده اوینانیلان سؤزلو-نغمه لی بیر ئوشاق اویونو. دایروی اوتورموش اویون ایشتیراچی لاری ال چالیب، "شنگ، شنگ، شنگلا..."

دئیرک، الینده چوبوق اولان باشچینین حرکت لرینی یامسیلامالی ایدی لر. یامسیلایا بیلمین ایشتیراچی جزالانیردی و س.

شنگول - جنوبی آذربایجانین شرقینده مزملی اویون گؤسترن پئشکار کومیکه وئرین آد. دیگر تلفوزو "شنگیل" دیر.

شپاسی - ("گئجه قار اولو" آنلامیندا دیر). واختیله بوردوموزون جنوب-شرقینده ذاتی قارشی سیندا ایجرا اولونان عائله-میشت شنلییی. بیر مخزه گوره، ئوشاغین آندان اولدوغو گون دن باشلایاراق بیر هفته داوام ائدن بو "گئجه شنلییین" هوققا اویونو ایله یاناشی موختلیف قیز-گلین اویون لاری دا ایجرا اولونوردو. "شپاسی" تلفوزو شکلده وار دیر. باکی اراضیسینده اونا "شپخنییر" دئییردی لر. شروری - ناخچیوان دییری، شرور و بو اطرافداکی اراضیده ائل شنلیکلری زامانی اوینانیلان باللیسایاگی بیر کوتلوی اویون. مویین بیر مضمونا مالیک اولان بو اویون، تاماشا اونسورلری ایله زنگین اولموشدور. دیگر تلفوزو "شریلی" دیر.

شیلان // شولن - قدیم فولکلور ادبیاتیمیزدا "ئل بایرامی کوتلوی شنلیک، بؤیوک ضیافت" و مواسیر "فئستیوال" آنلامی قارشی سیندا ایشلنن دئییم. تۆرنیش اعتباریله بو دئییم ئوزاق کنچیمشین قبیله توتئمینی تمسیل ائدن حیوانی ایلهه بیر دفعه کسبب یئمک عادتی و بو موناسیبتله ایجرا اولونان مراسیم شنلییی ایله باغلی دیر. خالق آراسیندا "شولن چکمک" ایفاده سی ائله ایندی ده مجلس کنچیرمک آنلامیندا ایشلنمکده دیر. "شولان-شیلان" و "شؤلن" تلفوزو شکلده موجوددور.

شیرغا // شیرغا - ("بزک، ناخیش" دئمک دیر). ناغیل و داستان مجلس لرینده نقلی شیرینلش دیرمهک، تاماشاچینی آیلتماق مقصدیله ایفاجینین اساس متنه علاوه ائتدییی هاشییه، عنعنهی "تکرلم" و یا باشقا بیر سؤز اویونو.

شیروانی - ائلمیز ایچینده کوتلوی شنلیکلر زامانی اوینانیلان بیر باللیسایاگی اویونو آدی.

شبودار - مویین تاریخی دؤورلرده آذربایجاندا "ویونچواکتیور، صعنتکار-ئوستاد" آنلامیندا ایشلنن دئییم. سونرالار ائلمیزین آیری-آیری دیالکت و لحجسینی پارودیک طرزده، السالما یولو ایله تاماشاچی لارا تقدیم ائدن پئشکار اویونچو ل آ غ ب آ د ا بو آدی داشیمیش دیر. اونون دیگر آدی "شویباز" دیر.

شؤبدا - ("ئل چنویکلییی" دئمک دیر). واختیله آذربایجاندا ژونقلیورلوک و گؤزباغی اویونونون بیر باشقا آدی. اونا "شوبدبازلوق" دا دئییردی لر.

شؤله اویونو - بیر واخت ائل-اوبا ایچینده شوهرت تاپمیش ک ای لیماراسی اویوق-کوکلا تاماشالاریندان بیرى.

تابتاب // تابتابا - خ-خى عصرلرده یوردوموزدا تصادف

اولونان چؤوکنه بنزر آتوستو مؤیدان اویونلاریندان بیرى و همین اویوندا ایستیفاده اولونان اوزونمخصوص راکتکانین آدى.

تاغى گولاه، تاغى سر - ("تاغینین پاپاغى، تاغینین باشى")

آنلامیندادیر). پاپعقلا اوینانیلان سؤزلو-نغمهلى بیر ئوشاق اویونو.

دؤوره ووروب ایلشن و باشیندا پاپاق یاخود، آراقچین اولان 15-20 ایش-

تیراکچینین اورتاسیندا دایانان پاپاقسوز باشچى - "تاغى گولاه، تاغى سر،

یاغیش یاغیر، یئل اثر" (باشقا یئرده - "تاغى-تاغى، تاغبا-تاغى") دئییر و

هامی ال چالا-چالا بیر آغیزدان اونو تکرار ائدیردی. بیر نئجه تکراردان

سونرا باشچى یانینداكى ایشتیراکچینین پاپاغینى قاپیب باشینا قویور، پاپاقسوز

قالان ایسه اوز یانینداکینین پاپاغینى گؤتوروردو و س. باشى اچیق قالان

ایشتیراکچى تنبئه ائدیلیردی. بو اویونا "دئیرمان اویونو" دا دئییردی لر.

تاپدیق چوبان - ک ای ل ای م آ ر آ س ای تیپلى کوکلا تاماشاسینین آدى.

دؤرد صورت؛ - جنیران خانیم، اونون اری شفی، قیزی ذولنخا و چوبان تاپدیقدان

عبارت اولوب، ل آل اوی ئون ئو کاراکتئری داشیمیش بو تاماشادا، کند

حیاتیندان آلینمیش مزملی بیر حادثه تصویر اولونوردو.

تئشتى - بللى اولان حالایسایاغى قیز-گلین اویونلاریندان بیرى. اویون

بیر عادت اولاراق، ایرى بیر تئشتین چالینماسى و اویونو مواشییت ائدن "تئشتى،

تئشتى..." اوخوماسیندان عبارت اولموشدور.

تقریقه - خىخ عصرین یازىلاریندا، قیسا بیر پردملی مزحکه،

"وودئویل" آنلامى قارشى سیندا ایشلنن دئییم.

تحویل // تحویلیمال - ("کئچید، ایلین دؤنوشو" آنلامیندادیر).

ایلین یینلیشمهسى علامتى کیمی قئید ائیلن نوروز شنلییینین باشلانما

آنى و بو موناسیبتله ایجرا اولونان عائله-میشت مراسیمی. قدیم

تقویمه اساسن، گونشین "حمل بورجون" داخیل اولماسى ساعتى توپ آتشی،

فیشنگبازلیق، توفنگ-تاپانچا آتماقلا قئید اولونور، بایرام سوفرهسى اطرافینا

توپلانمیش عائله عضولرى اوراداکى سمهیننى قایچیلایاراق عنعنهوى،

نغمه لر اوخویور، قدیم مراسیم اویونلاری کئچیریر، سحره کیمی شنلنیردی لر.

ائل ایچینده بو مراسیمه ایلدؤننده ده دئییردی لر.

تخت - خالق تاماشالاریندا اویونچو و چالغیچى لار اوچون ایریلان خصوصى

بیر یئر، اچیق و قاپالى شبیه تاماشالاریندا ایسه، اویون مؤیدانچاسى

اوچون ایستیفاده اولونان یوکسک پلاتفورمانین آدى. سکی اویون مؤیدانچاسیندان

فرقلی اولاراق، بو مؤیدانچا تاختا ایله اورتولموش هووز و یا مووققتى

قورولموش بیر یاخود، بیر نئجه ایرى-ایرى یئرلشن دؤردبوجاقلى

پلاتفورمالاردان عبارت اولموشدور. اورایا قالمق اوچون بیر نئجه پیلکن

و یا ائیشلى پاندوس، اوزرینده ایسه بعضا، یونگول دیرکلر قورولور، اولارین

آراسینداكى کن دیرلردن کیچیک چیراق و فنرلر آسیلیر، یئرلییینه کپک

سپیلیر، قاسیم اولغى م اینبرو موختلیف اولچولو کورسولر دوزولوردو.

تختگاه - شبیه تاماشاسیندا عئید خلیفه نین تاختى قویولان

یئر، مکانین آدى. "تختگ" دئییلیش طرزى ده وار.

تختیروان - ازا قافلیسینده ایکی مینیک حیوانى و یا دؤرد

ازادارین گزدیردیى گؤرتى ایله بز نمیش بیر کجاوه نؤوو. ایچینده اوتوروب

باشلارینا آغ اورپک سالمیش، قادین پالتارلى 9-10 یاشلى اوغلان ئوشاقلاری،

کربلا شهیدلری نین آرواد و قیزلارینى تمسیل ائدیردی لر.

تکبارماق - ائلمیز آراسیندا کوتلوی شنلیکلر زامانی ایفا اولونان یاللیسایاغی اویون لاردان بیرى.

تکه اویونو - جنوبی آذربایجاندا، نوروز بایرامی ارفسینده کئچیریلن س آ ی آ گ ه ذ ای س ای و ک او س آ گ ه ل ای ن شنلیبینه بویونونا نوختا و ذینقروو تاخیلمیش، ئوزونساقتال اثرکک بیر کئچی اطرافیندا "تکم، تکم اویون ائیلر" سؤزلری ایله باشلعیان اوخوما ایله ایجرا اولونان بیر اویون. بعضا اویوندا حیوان اوزینه "تکساققال کوسا" و یا کئچی گؤرکملی، کئچی ماسکالی بیر اویونجو چیخیش ائدیردی. تۆرنیش اعتباریله قدیم آذربایجاندا اویونانیلان اساطیری بیر تاماشا، اورادا یاز فصلینی تمسیل ائتمیش کئچی - تکه صورتی ایله باغلی اولوب قیشین باشلانماسی، اونون شر قوملر طرفیندن اولدورولمەسی، یازین گلشی ایسه، اونون دیریلمەسی کیمی قنید ائدیلمیش دیر. بو اویونون "تکه مراسیمی"، "تکمتمک"، "تکویناتما"، و "کئچی-کئچی اویونو" کیمی آدلاری دا مؤوجودور.

تکماسقارا // تکمسقره - کن دیرباز اویونوندا آشاعیدا - یئرده کن دیربازی تقلید ائدن تلخیه وئرین آدلاردان بیرى و عمومیتله، کئچی ماسکاسی تاخمیش کومیک اویونچویا وئرین آد.

تکمتمک - یازقباغی شنلیکلر زامانی آچیق هاوادا بیربیریندن 3-4 م آرالی یئرده جیزلمیش دایرملر آراسیندا تاختا و یا دمیر "گیلگیل" ایله اویونانیلان حرکتلی بیر ئوشاق اویونو. اویون واختی هر دایره 4-5 ایشتیراکچی دورراق، اطرافدا - "تکم، تکم ای، تکم" دئییه، حلقه سورن بیر ایشتیراکچینین گیلگیلسینی توتماق، اونو اوز ائتمک اوچون سی گؤستریردی.ر.و.س.

تکمجوت - ("تکمی، جوتمو؟" آنلامیندادیر). کوتلوی ائل شنلیکلرینده ایجرا اولونان بیر ئوشاق اویونو و عمومیتله، ئوشاق اویون لاریندا ایستیفاده ائدیلمن بیر پوشکاتما عملیاتینین آدی. باشقا یئرلرده بو اویون "جوتتوتک" و "تاغیجوت" آدلاری داشیمیش دیر.

تقلیدچی - تقلیدویونو ایفاچیسینا وئرین آد. ایکی تلخکدن باشقا، بورایا رقاس، موغنی، هوققباز و س. اویونبازلار دا داخل ایدی.لر. بیر مولاحیزیه گۆره، بو آد همچینین ته ق ل ای د ماسکا اویونونون ایفاچیسینا وئرین آد اولموشدور. اونا "بنزتچی" ده دئییرلر.

تقلید اویونو - ("یامسیلاما اویونو" معناسیندادیر). اورتا عصرلرده آذربایجاندا، ائل شنلیکلری و وارلی ائولرینده اویونانیلان اوزونمخصوص بیر خالق تاماشاسی. آیری-آیری رقصلر، اوخوما، هوقق آ، ل آ - لویونو و بو کیمی کیچیک "نومرملر" دن عبارت اولوب، مواسیر سیرک اویونلارینی خاطرلاردان بو یونگول سحییله اویونون ایکی آپاریجیسی کئچل پهلوان و ی آل آن چ ای پهلوان کیمی تلخکلر اولموشدور. اونلار چیخیشلار آراسیندا اساس اویونبازلاری یامسیلیاریق، اونلارین اویونونو لاغا قویور، مزملی بدیه و شیت زارافاتلارلا تاماشاچیلاری ایلن دیریردی.لر. بیر باشقا مخزه گۆره، اوغرو، شاه، وزیر، وارلی، خیسس، نؤکر و قاضی کیمی عنعنهوی صورتلردن عبارت اولان بیر ماسکا اویونو دا بو آدی داشیمیش دیر.

اسکی یازی لار همین اویون "تقلیدچی اویونو" دا دئییردی.لر.

تلخک - ("اجلیعیان" آنلامیندادیر). خ-خی عصرلرده سولتان محمود قزئوینین ساراییندا اوز مزملی اویونلاری ایله شؤهرت تاپمیش بیر تاریخی شخصین و ساییسز-حسابسیز لطیفملر قهرمانینین آدی. خویخویبی عصرلرده آذربایجانین بیر سیرا خانلیقلاریندا، سارایدا حؤکمدار و عیانلاری ایلن دیرهن مزحکچی لردن بو آدلا چاغیریلیردی.لر. سارای نوکرلریندن اولان بو اویونچولار بایاغی حرکت، هیم-جیم و هرزدیان سؤزلرله اوز آغلارینی گولدوروردولر. "تلکک" تلفوز شکلده واردیر.

تلخک اویونو - کومیک اویونجو - تلخکلرین ایفا ائدیوی اویون

نؤوو و عمویتله ائل ایچینده شیت، بایاغی طرزلی اویونا وئرین آد.
تمنا // تمنه - ("ارزو" معناسیندا دیر). خالق تاماشالاریندا
ایکی صورت آراسیندا ایجرا ائدیلن عنعنوی سلاملا طرزلی.
بورادا ال-اله گؤروشوکدن سونرا هر ایکی اویونجو اوز شهادت بارماغینی
اویوب، گوزو و آلی اوسته قویوردو. خالق آراسیندا بونو "تمنلشم" ده
آدان دیریدی لار. بو طرزین "قیسا تمنا" دئییلن بیغجام، اوتری سلاملا
طرزلی ایله یاناشی، "قندیل لی تمنا" و یا "یئردن تمنا" آدانان
بیر باشقا طرزلی نین ایجرا سیندا گوزوشن لر اللرینی یئر کیمی نوزادیب،
سونرا آلینا توخوندوروردولار.
تمسیل - (اصلینده "بئزتمه، اوخشاتما" دئمک دیر). اسکی ادبییاتدا
تاماشا - اویون گؤسترمه ایشی. همچی نین هجوسایاغی و نصیحتامیز
مظمونلو کیچیک بیر سحنه اثرینه وئرین آد. واختیله خالق ایچینده
یاییلمیش "تمسیل و نرکم" و یا، "تمسیل اندیلمک" ایفاده لری بو و یا
دیگر اویونون تاماشاسینی گؤسترک آنلامی قارشى سیندا ایشلنن ایفاده لردن دیر.
تمزره // تمزره - (حرفی معناسی "قیزی لی تنبتن" اولسا
دا، دنیم کیشی آدی کیمی ایزاه اولونور). یاز شنلییی و توی مراسیم لرینده
گنج لر طرفین دن ایفا اولونان یاللیسایاغی بیر اویونون آدی. ایلك چاغ لار
قادین لارا مخصوص همین اویونون ایفاچی لاری دبدبلی طرزده و حدسیز
درجه ده جاوا حیر اتلا بز نرک قؤوشکیلی بیر سیرایا دوروب، اوینا ییر،
اویونو - "وجا، ئوجا داغ باشیندا دا تمزره، اوینا بالا" سؤزلریله موشاییت
ائیدریدی لر. اویون داها چوخ ناخچیوان اراضی سینده اوینا ییلیر.
تنبکی اویونو - ("تنبته اویونو" معناسیندا دیر). ائل تاماشا لاریمیزدان
اولان لاغویونو نؤوو. اساسن، بایرام گون لری، کند-
لرده گؤستریلن همین تاماشادا، بو و یا دیگر یئرده باش وئریش
کونکرئت بیر احوالات اویون مؤیدانچاسینا چیا ریایر موسیت و منفی صورت لری
دیلی ایله تعریف نلملی شخص تعریف لیر، تنبته اولونمالی تنبته
ائیدیلریدی. بو خالق تاماشاسی فورماسیندا احمدی جاوان شیر 1906-جی
ایلهه بیر نجه منروم اثر یازمیش دیر. ائل ایچینده اونا، "تممکی
اویونو"، "نؤوبلتمه اویونو" دا دئییریدی لر.
تنبل - "دنبال"، "دونبال" دئییمی نین تحریفی اولوب آذربایجاندا
کومیک اویونجو-تلخک و مسخریازا وئرین آدلاردان بیرى.
همچی نین بیر سیرا خالق تاماشا لاریندا مین جور بحانه ایله ایشدن بویون
قاچیران، موفخور آوارا بیر صورتین آدی.
تندیرباشی - قرب رایون لاریمیزدا همیش لی قادین لارین اوت ئو -
ر آق سایاغی آخسام مجلسینه وئرین آد. بو شنلییین "تندیرباشیندا"
آدینا دا تصادف اولونور.

تن-تنه، اوتاش دؤنه - قدیم آتسه تانینما آیینی ایله

باغلی اولان، سؤزلو-نغمه لی بیر ئوشاق اویونو. دؤوره ووروب اوتوران
ایشتیراچی لاردان

اوجو اورتادا دوروب اللرینی داراق شکلینده بیر-بیری نین اوستونه قویوردو.

بیر الینی کناردا توتان ایشتیراچی بارماق لاری گؤستره-گؤستره تکرارن
"تن-تنه، اوتاش دؤن" دئییر و سونونجو باش بارماغی توتوب؛ - بو
ندیر؟ سوروشوردو. بارماق صاحبی "شام" دنیه، جاواب وئریر و هر اوجو
جلد اللرینی سینسینه قویوردو. گنجیکن ایشتیراچی او بیرى لرین آرزوسونا
گؤره، اوینا ییب اوخومالی ایدی.

ترازیم قیریلدی - جنوب-قرب رایون لاریمیز اوجون سجبویو
اولان بیر خالق اویونونون آدی.

ترس آیق - یوردوموزون جنوب-قربینده کوتلوی شنلیکلر
زمانی اوینانیلان بیر یاللیسایاگی اویون.
ترس توی - واختیله عمر خلیفهین اولومو گونو کئچیریلن عمر
تویو تاماشاسینین آدلاریندان بیر.
تصویر - خیالویونو کؤلگه-اویوق تاماشاسی فیکورونون آدی. بویو
20 سم-دن توتموش بعضا بیر منتره چاتان صورتلرین یالیز سیلوئتینی گؤسترن
فیکورلار شفاف کاغیز، دوه یاخود، دانا دریسیندن کسلیلر، موختلیف
رنگلرله بویانیر، فیکورون حرکت حیسلهربینه چوبوقلار بند اندیلیردی.
تزییه - ("یاس، ماتم" دنمکدیر). کربلا قیرغینینین ایلدؤنومو
موناسیبتیله کئچیریلن، ماتم مراسیملربینه وئرلین آد. اون
گون داوام ائدن بو مجلسلرده مرسیخان، دهر و ای ش و ه اوق ق آ -
ب آ ذ ل آ ر اوز مهارتینی نومایش اندیر، بوگونلر شبیه تاماشالارینا
گنیش یئر وئرلیلیردی. تاریخی مخزلرده بو سوز بعضا، "شبیه تاماشاسی"
آنلامی موقابیلینده ایشلنن دنیم کیمی ده تقدیم اندیلیر.

تزییه شبیحی - تزییه ماتم مراسیملری اوچون یازیلان و
اورادا اوینانیلان فاجعلی شبیه تاماشالارینین بیر باشقا آدی. قاینالار
اونو "تزییه-شبیح" آدی ایله ده قئید اندیلر.

تزییدار - تزییه مجلسلری تشکیل ائتمک ایشی ایله مشغول
اولوب، بو مجلسلرده ایشتیراک ائدن شخص.
تزیینامه - کربلا حادثهلری و اونون قهرمانلاری حاقیندا
یازیلیب، شبیه تاماشالارینین ادبی متنینی تشکیل ائدن، منزوم
پئیسله وئرلین آد.
تیفلانی موسلیم - ("موسلومون بالالاری" دنمکدیر). بیر
زمان چوخ گنیش یاییلمیش بیر شبیه تاماشاسینین آدی. تاماشانین اساس
مضمونو کوف شهرینده امام هوسنی نین عمیسی اوغلو موسلوم عاقیلین
اوولادلارینین فاجعلی اولوموندن عبارت اولموشدور.
تیر گونو - نووروز شنلییینین 13-جو گونو قئید اولونان سنزدبندر
مراسیمی نین دیگر آدی. مراسیم اسکی ادبییاتا "روزی تیر" آدی
ایله ده بللی دیر.

تیرگان // تیرگان - (اصلینده "وخ بایرامی" دنمکدیر).
قدیم آذربایجان اراضیسینده، اسکی تقویمین آبان آیینین تیر گونو
(28 اکتیابر - 3 نوایبر) قئید اندیلن بیر مراسیم شنلییی. اینجه سنت و
پنشه صاحبلری نین هامیسی ساییلان تانری لار (ایلک چاغلار تیر، اورتا عصرلرده
ایسه، سو تانریسی آبان) شنینه کئچیریلن بو کوتلوی مراسیمین بوتون
ایشتیراکچی لاری

همین سنتلره حؤرمت علامتی اولاراق، اونلارین اوزونمخصوص
گنیملربینی گنیب کوچه-مئیدانلارا چیخیر، جورجور آیین اویونو و
رقصلر ایفا اندیر، موختلیف بویا، عطیرلی مای و یا گولاب ایله بیر-بیرینی
بولاییلرلار. ایکی گون داوام ائدن بو شنلییین ای گونو "کیچیک تیرگان"، ایی
گونو "الی تیرگان" آدلانمیش، نرگیزگولو بو بایرامین رمزی سانیلیمیش دیر.
سونرالار آبریزان شنلییی ایله قووشان بو بایراما اورتا عصر قاینالاریندا
آبانگان آدی ایله تصادف ائتمک اولور.

توخومچنگ // توخومچنگی - اساسن نووروز شنلییینده
اوینانیلان اوزونمخصوص بیر اویون. گنجلری بو اویوندا بویانمیش یومورتالاری
بیر-بیرینه وورور و یا اونلاری هوندور بیر یئردن آشاغی گیللمدیردی لر.
کیمین یومورتاسی برک، مؤحکم اولوب، سینمازسا، یاخود، نوزاغا
یووارلانارسا، همین یومورتا صاحبی باشقا یومورتالاری اوزونه گؤتوروردو.
ائل ایچینده بونا "توخومبازی" و "یومورتادؤیدو" ده دئییردی لر.

تویالدیقاچ - ("تویو آلدین قاچ" معناسیندادیر). کوتلوی ائل شنلیکلرینده هم قیزلار، هم اوغلانلار طرفیندن اوینانیلان بیر حرکتلی خالق اوینو. "کوسالان"، "یستی"، "قاچان" ادلی محلهلری اولان اوینو میدانچاسیندا بیر تویو یوخاری آتیر، او بیرسی، ساغ علی و یا تاختا ایله تویو ووروردو. بو زمان "یستی" ده دوران ایشتیراچی لار "قاچان" محلهیه جان آتیر، تویو توتان ایشتیراچی ایسه، قاچانلاری تویلا وورمالییدی و س. ائل آراسیندا بو اوینو "کوسالدیقاچ"، "روستویو" ادلاری ایله ده بللی دیر. توپچالادا - موین جهتلرینه گۆره مواسیر "وت اوزرینده خوککئی" اوینونا بنزین حرکتلی بیر ئوشاق اوینو. اویندا ایکی دسته ایشتیراچی لار بیر آباق اوسته هویاناراق، تاختا توپ و یا ایری آشیق سومویونو

مئیدانین ایکی کناریندا قاضیلیمیش چالالارا سالماغا چالیشیردی لار.

اوینون دیگر آدی "تویچوماغ" دیر.

تویله // تویلده - گۆز باغلیجا ئوشاق اوینو لاریندان

بیری. اویندا ئوشاق لاردان بیرین گۆزونو باغلابیب ایله آغاج وئیردی لر.

او؛ - "نم منه کور دندی، هر ییتنه وور دندی" دئییب آغاجی

اطرافینا گزیدیردی. باشقا ایشتیراچی لار اطرافدا قاچیشاراق گۆز و باغلیبا

توخونماغا

چالیشیردی لار و س. بو اوینو "نم منه کور دندی" یاخود،

"دده، منه آغاجی" آدی ایله ده معلومدور.

تورباتدی - نووروز و خیدیرنیی مراسیم شنلیکلرینده

سویا گنج لر طرفیندن ایجرا اولونان ب آ ژ آ ب آ ژ آ مراسیم اوینونون

بیر باشقا آدی.

تورپاق چرشنسی - واختیله ایلین سون آییندا کئچیریلن

دۆرد جمعه یاخود، آخیر چرشنیه مراسیم لریندن بیری اولوب قدیم

ایسفننگان شنلییینه سونرالار انلیمیز ایچینده وئریلن آدلاردان بیری.

توی - ائل-اوبا ایچینده ائولمه مراسیمی ایله یاناشی، چوخ وخت خالق

شنلییی کوتلوی ایلنجه آنلامیندا ایشلنن سۆز. بئله کی، "توی وورماق،

تویلاماق" کیمی خالق ایفادهلری بعضا عمومیتله، انلیکله شنلیک کئچیرمک

معناسی داشیمیش دیر.

تویاغاسی // تویاباسی - توی و ائل شنلییینی ایداره ائدن

اساس سرنجامچینین آدی. آیری-آیری یئرلرده اونو پادشاه و یا خ آن

دا آدلان دیریر لار. دیگر تلفوزو "تویاواسی" دیر (شیمال-قرب رایون لاریمیزدا).

تویباشی // توییی - بیر وخت تاماشا و مراسیم شنلییی صاحبین

آدی. عاده گۆزه، کندین و یا محلهنین معتبر آغساقالی

ساییلان بو شخص، هم ده شنلییین بیر نؤو "رئزیسورو" اولموشدور.

تویدانمی، ذویدنمی؟ - آذربایجانین شیمال-قرب اراضیسینده

سایاچی مراسیم شنلیکلری زامانی اوینانیلان سۆزلو-نغمهلی

بیر ئوشاق اوینو. ایکی دسته ایریلمیش ایشتیراچی لار؛ "قویونون نه یئیر؟"

سۆزلری ایله باشلانان ئوزون بیر دئییشمه کئچیریر، اوینون سونوندا ایسه، بیر

دستهنین باشچیسی - "توی دانمی، ذویدنمی؟" سوالینا، "زوی دن!" جاواب

وئررسه، او بیری دسته ذورنا سسی چبخار اراق-بیر-بیری نین آردینجا ایکینجی

دسته باشچییینین ایرهلی نوزادیلیمیش علی آلتیندان کئچیردی و س.

تۆرن - یوردوموزون قرب اراضیسینده "ئل شنلییی"، "بایرام"

آنلامی قارشسی سیندا ایشلنن دئییم لردن بیری.

تۆرنچی - واختیله کوتلوی ائل شنلیکلرینده ایشتیراک ائدن و تاماشاچی لاری

ایلن دیرهن اوینوچویا وئریلن آد.

تورنچیباشی - اویونچوت اورهن چای لهر ای ن باشچیسى و ائل بايرامینی ایداره ائدن شخص. باشقا یئرده بو شخص بايرامییی آدلانیردی. توغلاما - واختیله آذربایجان اراضیسینین جنوب-قربینده ائل بايراملاری زمانى، ایفا اولونان یاللیسایاغی اویونلاردان بیرى. توقاي ملیک // تونقاي ملئیک - شیمال-قرب رایونلاریمیزدا توي مراسیمی و ائل بايرامی گونلرینده ایجرا اولونان حالایسایاغی قیز-گلین اویونلاریندان بیرى. ایفاجی لاری ایکی، 10-20 نفردن عبارت اولان دستملر سیرا ایله قارشى-قارشى دوراراق، نؤوبه ایله بیر-بیرینه یاخینلاشیب نوزاقلاشیر، قوال و ال چالا-چالا اوخویوب رقص اندیر، بداحتن نغمه یارتماقدا یاریشا قوشولوردولار. ”توقاي ملیک - آی نری“ بو اویونون بیر باشقا آدادیر.

توراجی - تورنیش اعتباریله اوچولوقلا باغلی اولوب یوردوموزدا گنئیش یاییلمیش آل اویونون ئو - پانتومیما طرزلی قدیم بیر اویونون آدی. بو سوژنتلی اویونون حرکتلرینده ایلک اونجه توراجین داورانیشى، دوروشو یامسیلانیر، سونرا اووچو طرفیندن وورولموش یارالی قوشون چیرپینمالاری و س. تصویر اندیلیردی. اویون ناخچیوان دییاری اوچون داها علامتداردیر. تورناوردو // تورناتورنا - ائل شنلییی و توي لاردا سوبای گنجلر طرفیندن ایجرا اولونان بیر حرکتلی اویون نؤوو. اویوندا ایکی برابر دستیله بولونموش ایشتیراچی لارین بیر دستیله یئرده چکیلن دایره ”مت“نین ایچینده دوروب، ایاقلاری آلتینا جیزیق اوسته تورنا سریر، جیزیق دان کناردا قالمیش دسته ایسه، همین تورنالاری گؤتورمیه چالیشیردی و س. قدیمده خالقیمیز آراسیندا جولود آدی ایله معلوم اولان بو اویونون سونراکی آدلاری بونلاردیر: ”قاییشالدى // قاییشقاپدی“ (باکی)، ”دیزدؤیم“، ”دیرادؤیم // دیردؤیدو // دوردؤیمه // تیردؤیم“ (شیمالقرب اراضیسینده)، ”تحدیره“ (قازاخ، بورچالی، آغدام)، ”تورادؤیدو // تور اویونو“، ”تولادؤیدو“ (گؤیچای)، ”جیزیغاگردی“، ”جیزیقتورناسی“ (ناخچیوان)، ”جیزیق دانچیمما“ (موغان).

تورک گولملیسی - کومیک اویونچو - لوتو رئیپرتوارینا مخصوص مزهلی سؤیلملردن بیرى. بورادا اوسمانلی تورکلرین دانیشیق طرزى و آهنگ خصوصیتلری موبالیغه و ساتاشیقلی شکیلده یامسیلانیردی. بو سؤیلمه واختیله ائل صنعتکاری مشدی جاببارین یارادیجیلیغیندا خصوصی یئر توتوموشدور.

ئوچورما اویونو - آذربایجانین شیمال-قرب اراضیسینده اویونانیلان بیر نؤشاق اویونونون آدی. باشقا یئرده بعضا ”چیراقبانیق“ (فئئروئوک) آنلامی قارشى سیندا ایشلنن دئیملردن اولموشدور.

نوروم قیزی - خالق شنلییی، توي مراسیمی و آدی گونلرده، کئنده، آچیق هاوادا ایفا اولونان بیر یاللیسایاغی اویون. اوخوما و ذورناچی لارین موشاییتی ایله اویونانیلان بو اویون، بعضا ایکی و یا اوچ نفر طرفیندن قاپالی دایره و یا قؤوسشکیللی بیر سیرادا ایفا اندیلیردی. اویون قایناق لاردا ”روم قیزی“ آدی ایله قئید اولونور.

ئورواي - ذورخاناک اوشتای ساینده پهلوانلارین گولشمه دن اول اوخودوقلاری ماهننین آدی. رجزین بیر باشقا نؤوو اولان ماهنی شکی اراضیسی اوچون داها سجبوی اولموشدور.

ئوستاباشی - عومرونو اویونچو سنتی ایله باغلایب، ائل-اوبادا تاماشا، اویون حاضرلیغان و اونو ایداره ائدن ائل صنعتکارینا وئرلن آد. صنعتی نین ماهیر بیلیجیسی و مصلحتچیسى کیمی او، اهلیماریک و محترباشینین

خلفلرین دن اولموش، اویونچو بیرلییی و دستسینه راهبرلیک ائتمیش دیر. ئوستاد - ائل ایچینده بیرینجی درجهلی اویونچو، نققال و درویش لره وئرلین آدلاردان بیر.

ئوستاشاگیرد // ئوستاشییرد - 15-20 نفرین ایشتیراکی ایله اوینانیلان سوژنتلی بیر ئوشاق اویونو. باشچی - "وستا" ایله اونونده اوتورموش "شاگیرد"ین گوزلرینی توتور، ایشتیراکچی لاردان بیر، شاگیردین آرخاسینا بیر شیلله ووروردو. ئوستا الینی شاگیردین گوزون دن چکیب: - "ای جانیم شاگیرد، آی گوزوم شاگیرد، سنی کیم ووردو، کیم دؤیدو؟" - سوروشوردو. او بیرلر خورلا بو سوزلری تکرار اندیر، شاگیرد ایسه وورانی گؤسترملی و او، دوز تاپیلدیدا، شاگیرد اوز ائدیلمییدی و س. اویونون بیر باشقا واریانتی "قولتوغدانچیخما" آدلانیردی.

ئوستایی سلمان - توی شنلییینده ایفا اولونان قیز-گلین اویون لارین دان بیر. اوخوما ایله موشاییت اولونان بو اویون مضمونجا کدرلی اولوب، گنج ایکن دول قالمیش گلین لر طرفین دن اوینانیلیردی. اویون اساسن گورانوی و ایروان آذربایجانلی لاری آراسیندا گئنیش یاییلمیش و بعضا، "وستایی سلمانم من" آدی ایله ده چاغیریلیمیش دیر. ئوزون حالای - بیر عادت اولاراق، قیز-گلین شنلیکلرینده ایفا اولونان حالایسایاگی اویون لاردان بیر. "وزون حالای" تلفوز شکلی ده واردیر. ئوزوندره - ئوزاق کئچمیشده ناخچیوان اراضیسینده اوینانیلان بیر یاللیسایاگی اویون. جلد تئمپده ایفا اولونان و ایکی، آیرجا کیشی و قادین دستهلرین دن عبارت اولان سیرالاردا کیشی دسته باشچیسی الینده چوبوق، قادین باشچیسی ایسه، دسمال توتور و ایکی دسته مزلی طرزده بیر بیرله "دؤیوشوردو". سونرالار لیریک کاراکترلی بیر خالق رقصی ده همین آدی داشیمیش دیر.

ئوزونلاماج - یوردوموزون ائل شنلیکلرینده ایجرا اولونان بیر خالق اویونونون آدی.

اوچ بادام، بیر قوز - عصریمیزین اول لرینه کیمی شکیده گئنیش شوهرت قازانمیش، قدیم منشألی مزلی اویون نؤوو. اویونون ایفاچیسی بیر ذرب آلتی چالاراق بداحتن منیخانا دئییر، هیم-جیم و بدن حرکتلریله اطرافداکی تاماشاچی لاری گولدوروردو. اوچاددیم - کیشی-لی-آرودالی ایفا اولونان یاللیسایاگی بیر اویونون آدی. ائل آراسیندا بو اویون "وچایاق"، "وینار" و "کؤنوللان" آدلاری ایله ده تانییر. اویون داها چوخ ناخچیوان اراضیسی اوچون سجبوی دیر. اورفانی - (سوزاچیمی "حوشا" گئیرمک دیر). منشأجه قدیم یوغ کونلوی ماتم تاماشاسی ایله باغلی اولوب، ایلک اول اولونو دیریلتمهک، سونرالار ایسه، گویا هوشونو ایتیرمیش آدمی هوشا گئیرمک مقصدیله ایفا اولونان، قملی-کدرلی یاللیسایاگی بیر اویونون آدی. "ورفانی" دئییلیشی فورماسی دا مؤوجوددور.

اوسکی چرشنه // اوسکو چاچارشمبه - تۇرنیشینه گۆره، آتسه پرستیشله باغلی اولوب، قدیم تقویمین ایسفنند آیینین 16-جی گونو (6 مارت) ایجرا اولونان مراسیم شنلییی. اصلینده ایکینجی جمعه نین بیر قالیغی اولان بو مراسیمده قدیم تونقال اطرافی مراسیم اوخومالاری ایفا اندیلیر، آیین تاماشاسی و موختلیف رقص لر اوینانیلیر، بوتون ایشتیراکچی لار تونقال اوزرینده توللانیردی لار. ائل-اوبا ایچینده همین شنلییی "وسکو گنجسی"، "اخیر چرشنه"، "دلو چرشنه"، "یکینجی چرشنه گنجسی" آدلاری ایله ده چاغیریلیر لار.

اوستور اوپونو // اوستورونگو - ("شوتور هنگی" سوزونون تحریفی اولوب, دوه اوپونو "دئمکدیر). یوردوموزدا تصادف اولونان بیر مزملی کند اوپونونون آدی. اوچ کومیک اوپونجو - ل او تونون ایشتیراکی ایله اوینانیلان بو اوپوندا ایکی اوپونجو دونی تصویر ائدیر, "شوتورین" آدلانان اوچونجوسو ایسه, همین "دو"یه مینرک اونون اوستونده اوخویا - اوخویا گزديريليردی و س. خالق آراسیندا ایشلنن "وشتیرینگی توتماق" ایفادهسی قبا شکیلده اویناماق, رقص ائتمک دئمکدیر.

اوزدورمه - آذربایجانین جنوب-قرب اراضیسینده کوتلوی شنلیکلر زامانی ایفا اولونان یاللیسایاگی اوپونلاردان بیر.

اوزنگی - واختیله گوجلو-قوتلی یئنییتمه اوغلانلار آراسیندا گئنیش یاییلمیش بیر حرکتلی اوپونون آدی. ایکی دسته ایشتیراچی یئرده بیربیریندن

15-20 م آرالی ایکی دوردبوجاق جیزیب ایچینده دورور, بیرینجی دسته کیچیک بیر توپو او بیرری دستیه طرف و باجاردیقا یوکسکلییه آتیر, رقیب طرف اوز "محلل" سیندن چیخماپاراق توپو توتمالی و گنرییه, او بیرری دسته اوزرینه آتمالی ایدی. هر توتولان توپ خال حساب اولونور بنش خال توپلامیش ایشتیراچی او بیرری دستهدن "مینیک" آلیر و اونو دستسینه گنیریب مینیر و اوپونو بو وضعیتده داوام ائدیردی. آراسیندا مینجیسی اولان "ات" توپو توتار سا, او, مینجیسی اوز دستسینه آپاریب بنلینه مینیر و ایتیر. اوپون خالق آراسیندا "رنجی" (یعنی, قارا قول) آدی ایله ده بللی دیر. اوزرلییسالدی - نوزاق کئچمیشین بیر تاپینما آیینی ایله باغلی اولوب, سونرالار کوتلوی شنلیکلر زامانی تونقال اطرافیندا ایجرا اولونان مراسیم. مراسیم ایشتیراچی لاریندان بیر نفر, بیر اوووج "تزووتو" -

اوزرلییین اوستونده دعا اوخویوب, اونو یاتان تونقال ایچینه آتیردی. بوندان سونرا اطرافداکی لار یئددی تونقال اوزریندن و یا بیر تونقال اوزریندن یئددی دفعه او یان, بو یانا هوپیانیب ماهنی اوخویور, ال-اله وئرک یالی اوپونو ایفا ائدیر, شنلیردی لر.

اوزلوک اوپونو - تۆرنیشینه گۆره, قدیم ل آل او ی ئون ئو - پانتومیا و آیین رقصلری ایله باغلی اولوب ماسکا تاخیمیش اوپونچولارین ایفا ائتدیکلری بیر تاماشا نۆوو. نوزاق کئچمیشده مراسیم شنلیکلری نین موحوم

بیر حیسهسینی تشکیل ائتمیش بو نۆوو تاماشا سونرالار, ائل بایراملاریندا اوینانیلان مستقیل بیر اوپونا چئوریلیمیش دیر. ائل آراسیندا همین ماسکا تاماشاسینا "کوسا اوپونو" دا دئییر لر.

اوزوم آغ چیخدی - بیر قاراولی اساسیندا ایجرا اولونوب واختیله تاماشاچی لار طرفیندن رغبتله قارشیلانان خالق تاماشالاریندان بیر. یوز باش قویون منیمسمیش موللانین قویون صاحبینه وئردییی گولونج جاوابلاریندان سونرا, چوبانین قاتیغی موللانین اوزونه چیرپماسیندان و س. بحث ائدن بو مزملی تاماشا ائل ایچینده - "ناخیرچی موللا", "سرکارلا موللا", "چوبانلا موللا" آدلاری ایله ده بللی دیر. همین قاراولی اساسیندا, گۆرکملی دراماتورق ن.ب.وزیروو "دلدوز" ادلی بیر سحنه اثری ده یازمیش دیر.

وفاتی-سکینه - آشورا بوساتیندان سونرا گۆستریلن و مظمونو قانلی کربلا قیرغینیندان سونراکی حادثهلرله باغلی اولان, آدیبللی شیه تاماشالاریندان بیر. تاماشادا اساسن دمشق شهرینه گنیریلیمیش قاسیمین نیشانلیسی, ایمام هوسئی نین قیزی سکینه نین اولومو تصویر ائدیلمیش. قایناق لاردا "سکینه شیبیحی" آدی ایله ده قنید اولونان بو تاماشادا,

سکینى قیز پالتارى گنیمیش دو ققوز-اون یاشلى بیر اوغلان اویناییردی. ویجاه - (”گوروش، اوزلشم“ آنلامیندایر) نوروز بایرامی ارفسینده قیزلارین ایجرا اتندیی وصفی-حال اوینو و بورادا ایفا اولونان عنعنهوی باياتی لارین آدلاریندان بیرى. ”فیجاق“ دئییلیش شکلدی ده وار. وورچاتلا سین - اکثر ئوشاق اوین لارینین سونوندا ایجرا اولونان بیر مراسیم. باشچینین - ”ورچاتلا سین، چال اویناسین“ امرینه مووافیق، قالب گلمیش دسته و یا ایشتیراکی مغلوب لاری قرووب ایزلییر، یاخود، قیز-غین شکله چالیب اویناییر، چکیشیب دارتیشاراق، سس-کویله ”قلب“نى قئید اندیردی. اوینون بو حیسهسی نین بعضا، ”دؤیسین دیر“ و ”ورمابیزن“ ده آدلان دیریرلار.

ووزاه - خیلافت دؤورو و اورتا عصرلرده آذربایجاندا، اوینانیلان قدیم ئوشاق اوین لاریندان بیرى. بو اوین اولکمیزین جنوب اراضیسی اوچون داها سحییوی اولموشدور.

یاغلیگولش - بدن لرینه زئیتون و یا بیر باشقا یاغ سورتمش پهلوان لارین گولشمسیندن عبارت اولان بیر کوشتی نؤوو.

یالانچی // یالانچی پهلوان - کن دیرباز اوینوندا

ایپ اوزریندی جانبازی یئرده تقلید اندیب، تاماشاچی لاری گولدورن تلخین آدلاریندان بیرى. اونا ”یالانچی جانباز“ دا دئییردی لر. بو، همچی نین، اورتا عصرلرده، آذربایجاندا اوینانیلان ت ه ق ل ای د اوینو خالق تاماشاسینداکی ایکی آپاریجی تلخکن بیرینین آدی دیر. عاده گوره، اونون اوزو هیسلی، قارا اولوردو. گنیش یاییلمیش مشهور بیر ائل اوینو دا عینی آدی داشییر. یالانچیلان - ئوشاق اوینو، ناغیل مجلسی و باشقا بیغینجاق لاردا گولدورمک مقصدیله ایفا اولونوب، مزملی و قئیری-رنال مضمونو ایله فرقلنن بیر سؤز اوینو و قاراولی نؤوو. اونا بعضا، ”تن دیرنامه“ ده دئییردی لر. بو هم، ق ه لندار ئوشاق اوینونون بیر باشقا آدی دیر.

یاللی - (”یالی“ سؤزوندن دیر). ان قدیم دؤورلرله باغلی اولوب واختیله، اووچولوق و آتشی قوروماق موناسیبتیله، ایجرا اولونان مراسیم اوینو نؤولریندن بیرى. ایلك چاغ لار ال-قول، هیم-جیم و بدن حرکت لریندن عبارت اولان بو آیین اوینو، زامان کنجیدیکجه کوتلوی ائل شتلیک لرینده، بیر-بیرینین الیندن توتاراق دسته ایله ایفا اولونان، اوزونده رقص، اوخوما و تاماشا اونسورلرینی بیلرلش دیرهن بیر خالق اوینونا چنوریلیمیش، اوز خصوصیتی، یارانما شرایتی، ایجرا طرزینه گوره، آیری-آیری نؤو - قول لارا آیریلیمیش دیر. بعضی قول لار یالنیز کیشی لره عاید اولدوغو حالدا، او بیرى قول لاردا قادین لار دا ایشتیراک انتمیش لر ایفا زامانی ال چالماق، نیدا و یا سؤز دئمک، جانوار تک سس چیخاریب، اونون کیمی فیرلانماق، قاز کیمی یئریبرک قوش کیمی چیغیرماق و س. حرکت لر بو اوینون اوزونمخصوص جهت لریندن دیر. بعضی یئرلرده بو اوینا ”لل“، ”للی“ و یا ”یالی“ ده دئییرلر. خالق آراسینداکی ”یالی گنتمک“، ”یالی دورماق“ و یا ”یالی توتماق“ ایفاده لری یالی اوینو ایفا اتمک دئمک دیر.

یاللیباشی - یالی اوینونون تشکیلاتچیسى، سولیسیتی و آیری-آیری اوینوچو دسته لرینه راهبرلیک ائدن باشچینین آدی. بو شخص اوینون قورو-لوشچوسو، ”دیریزورو“ کیمی، اوینون باشلانماسی، بیتمهسی و حرکت لرین دهیشمسینه ایشاره وئیریر، اوینون ایفا قایدالارینا نظارت اندیردی. اوین

زامانی او، ساغ الینده ی آی ل ای ق و یا کامان ذرب آلتینی توتوب، تئمپه
ئویغون حالدا اونو سیلکلیبیدی. خالق آراسیندا بو آد "یایلیباشی" کیمی ده
سسنلمیش دیر.

یالی-یالی - مویین هادی سنی تصویر ائدن و تئاترلاشمیش
بیر تاماشا کیمی سجیلن دیرهن سوژنتلی، یالیسیایغی او یونلارا ائل آراسیندا
وئر یلن آد.

یاشیلار پاق قیز یلگول - ائل شنلیکلری و توی-یوسات زامانی
قیز-گلین لر طرفین دن ایکی دسته ایله ایفا اولونان حالایسیایغی بیر
اویونون آدی. اوخوما ایله موشاییت ائدیلن بو اویونون "یوردویوردو" و
"قیرمیزی نیمتن" واریانتلاری دا وار.

یاشیماقورو - ("یاشمی، قورومو؟" آنلامیندادیر). ئوشاق اویونلاریندا
پوشاکتاما نؤوو و بیر سؤزلو-نغمهلی اویونون آدی. یاستی داشین
بیر اوزونو ایسلادیب "یاشیماقورو؟" سوروشولدوقدا، او بیرری ایشتیراکچی "یاش" و
یا "قورو" دئملییدی. یوخاری آتیلان داش ایشتیراکچینین دئدییی طرفی اوسته
بئره دوشرسه، اویونو او باشلار و عکسینه. اویوندا ایسه، دایرده دورموش
ایشتیراکچی لاردان بیرری اورتادا دایانیب گؤزلرینی یومور، اطرافداکی لار بیر-بیر
اونا یاناشیب بیر نچه بارماغینی اونون کوربینه قویور - "اتام، بابام،
گونئی بابام نئچهدیر؟" دئییردی لر. اورتاداکی بونو تاملالی ایدی. یانی لار سا
او بیرری لرین آرزوسونا گؤره اوخومالی، اوینامالی و س. ائتمهلی ایدی. اویون
ناخچیوان اراضیسی اوچون داها علامتلی دیر.

یایلاق یوللاری - واختیله، خالقیمیز ایچینده گننیش یایلمیش
یالیسیایغی بیر اویونون آدی.

یایلیق اویونو - آذربایجاندا، ائل بایرامی و توی مراسیملری
زامانی کئچیریلن، آتوستو اویونلاردان بیرری. اویونون دیگر آدی "یایلیققاچیرتدی"
دیر.

یئددی چرشنبه - ("جددی چرشنب" یعنی آتا-بابا چرشنبهسی
سؤزوندن دیر). نووروز ارفسینده کئچیریلن سون دورد آخیر چرشنبه
مراسیمی شنلیکلرین دن بیرری. اسکی فروردگان بایرامینین
سونرالار خالق آراسیندا داشیدییغی آدلاردان بیرری دیر. "یئددیچرشنب" دئییلیش
شکلی ده وار.

یئکبا اویونو - ایلمان آلتی یئکبا ایله اوینانیلان عنعنهوی
دوققوز دورخانا اویونون دان بیرری. اساسن دورخانا سفهلرینده کئچیریلن
بو اویونون ایشتیراکچی لاری آرخاسی اوسته ئوزاناراق، هر الینده بیر آلت توتور،
گاه سول قولو، گاه ساغ قولو ایله اونلاری یوخاری قال دیریب گؤدملرینی ساغا و
سولا چئویریردی لر. بو حرکتی ایبیرمی دفعه و آرتیق تکرار ائدن ایدمانچی
قالیب حساب ائدیلیردی.

یئکپری - خیلافت دؤورو آذربایجاندا اوینانیلان سماجات
ماسکا اویونونون سونراکی آدلارین دان بیرری دیر.

یئلبابا - تاخیلی سوورماقدان اوترو کولی (ئوزاق کئچمیشده یئل
تانریسینی) چاغیرماق، اونو رحمه گنیرمک نییتیله کئچیریلن بیر خرمن اوستو
اویونو. بیر دسته ایفاچی طرفین دن ایجرا اولونان بو اویون،
مویین حرکت و - "یئل بابا، یئل بابا!" سؤزلری ایله باشلانیب،
"تاخیلیمیز یئرده قالدی، یاخامیز الدهه قالدی" مضمونو اطرافیندا اوخونان
بیر ماهنی ایله موشاییت اولونوردو.

ییغوا // بیغوه - قوبا و آیشرون اراضیسینده قیز-گلینین اوت ئو -
راق سیاغی آخشام ایلنجه مجلسینی آدی. دوغولان ئوشاغین قیرخ گونو و
یا بیر ایلیبی مونساییتیله ایجرا اولونان خصوصی شنلیک ده بو آدی داشیبیردی.
یولداش، سنی کیم آپاردی؟ - ائل شنلیکلرینده ایجرا اولونان
اوزونمخصوص بیر خالق اویونو. ایکی دستیه ایریلمیش ایشتیراکچی لار سیرا ایله

آرخا-آرخایا دوزولور, آرخاداکي دستمدن بیري اون سیراداکي بیر ایشتیراکچینی توتوب آپاریردی. آپاریلان گنریبه باخممالی ایدی. اوندان: - "یولداش, سنی کیم آپاردی?" سوروشدوقدا, او, آپارانین آدینی دوزگون تاپمالی و اونو اوز دستسینه آپارمالی ایدی. عکس حالدا, اوزو آرخا دستیه کنچیردی و س. جنوبی آذربایجاندا بو اوپون قورد صورتی ایله باغلی اولوب, "یولداش, منی قورد آپاردی" آدی ایله بللی دیر.

یوردو-یوردو - توي مراسیمی زامانی ایجرا اولونان حالایسایاغی قیز-گلین اوپون لاریندان. ی آ ش ای ل ی آ ر پ آ ق , ق ای ذ ای ل گ اول بو اوپونون بیر باشقا واریانتی دیر.

یوغ - ایسلامیبتدن اولکی قدیم آذربایجان اراضیسینده, آدلیسانلی ائل قهرمانینین اولومو موناسیبیتله کنچیریلن, کوتلوی ماتم تاماشاسی. ل آل او ی ئون ئو و منیدان تاماشاسی علامت لری ایله زنگین اولان بو مراسیمده ایلك اونجه مرحومون گنجلیک ایللی تصویر اندیلیر, سونرا پشکار اوپونچولار آت چاپیب, قیلینج اویناداراق, مرحومون محاربهده گؤستریدی ایگیدلیبینی تصویر اندیر و نهایت, آغیچی لار قملی-کدرلی شعر-سوز دئییب ماهنی اوخویور, اطرافداکی لاری آغلتماغا چالیشیردی لار. واختیله بو تاماشانین آدی "یوغ" کیمی ده سسلنمیش دیر.

یوغاسان - یوغ ماتم مراسیمیندکی عنعنوی یئمک مجلسینی آدی.

یومورتا یوکو آپارماق - لال او ی ئون ئو تاماشالاریندا ایجرا اندیلن, اولدوقجا احتیاطلا یئریمه و حرکت انتمه طرزی. طرزین دیگر آدی "ساخسی یوکو آپارماق" دیر.

یورد یئری - خالقیمیز آراسیندا ائل شنلیکلری و توي مراسیملرینده ایفا اولونان کوتلوی اوپون لاردان بیرینی آدی.

ذیکیر // ذکر - ("یاد انتمه, خاطره" آنلامیندادیر). منشأجه

قدیم ش آمان - قام مراسیم لری ایله باغلی اولان کوتلوی بیر درویش اوپونونون آدی. ایلك اونجه تریقت بانسی شنینه, سونرالار ایسه, آدی تاماشاچی لار اوچون کنچیریلن بو اوپوندا 8-12 آیقایلین ایفاچی اوخوما, نئی و قوالین موساییتی ایله بیر ل آل او ی ئون ئو سایاغی رقص ایفا اندیردی. رقص بیر آیق اوزرینده هم اوز اطرافی, هم ده اوپون مئیدانچاسینین یئرلیبینه چکلمیش دایرملر عنره فیرلانمادان عبارت اولموش, ایفاچی لار هرلنمه سرعتینی تدریج ارتیرماقلا, گ ای د ای ک ل ه ر ای ت ه ن ن ئو ر ه ن ای ن اتکلرینی هاوالان دیریب

آچیرمیش لار. بورادان "زیکیر چکمک" ایفادهسی کوتلوی درویش اوپونوندا ایشتیراک انتمک دئمک دیر.

ذوپا-ذوپا - گنج لری سیرا ایله دوروب ئوزون چوبوق لارلا اوینادیغی یاللی تیپلی کوتلوی بیر اوپونون آدی. اساسن, توي شنلیکلرینده ایفا اولونان بو اوپونو "کوپو", "زوپا" دا آدلان دیرمیش لار. بو, همچی نین پییادا وضعیتده کنچیریلن ج ای ر ای د اوپونونون دیگر آدی دیر. "زوپوزوی" دنیلیش شکلی ده وار.

ذور اوپونو - بیر زامان شهر و کندلرده محله گنج لری نین گوج-قوت سیناغینی نوماییش اندن بیر یاریش اوپونو و س. ایدمان اوپون لاری کنچیریلیردی.

ذورخانا - ("گوج-قوت ائی" دئمک دیر). منشأیی اورتا عصرلر, صفوی لر دؤورو ایله باغلی اولوب, بدن تربیهسی ایله مشغول اولماق اوچون تیکلین خصوصی ایدمان ائی. آذربایجانین بیر چوخ شهرلرینده یئرلشن بو تیکلی لر, اورتاسیندا کچیک گونیزی اولان, تاوانلی مسجد, حمام و یا تورینی خاطرلادان بینالار اولموش لار. بوندان باشقا, اونو آلچاق ذیرزمیده, کند یئرلرینده ایسه, آچیق لوقدا 3م درینلیبینه قاضیلیمیش یئرالتی

قازمادا یئرلش دیریردی لر. بینانین اورتاسیندا - 200-300 تاماشاچی ایله احاطه اولونان و عینی واختدا 15-20 ایلمانچی توتان درین اویون مئیدانچاسی یئرلشیر, بینانین ایچ دیوارلارینی موختلیف رسملر بزییردی. شکی - ذاقاتالار اراضیسینده تصادف اولونان سوژنتلی بیر اویون دا عینی آدی داشیمیش دیر. بورادا مویین بیر سوژنت و آردیجیلیق اوزرینده قورولموش, عنعنهوی ذورخانا اویون لاری رقص شکلینده و نفسلی چالغی آلتلری نین موشاییتی ایله ایفا اولونوردو. ذوواغار - آتسه تانینما دؤورو آذربایجاندا, کئچیریلن کوتلوی بیر ائل شنلییی نین آدی. ”زواقار“ تلففوز شکلی ده مؤوجودور.

موندریجات

قاراوللی لر, خالق اویون لاری و خالق تاماشالاری حاقیندا .

قاراوللی لر

هادی, هودو, کوروغلو کوسا, بیر ده من اصفهان کنجهلی .

کرم و شیخ

نؤکر, موللا سالاه و قاضی

صمد قاضی دان قیصاص آلدی

اوغرو موللا

قودور موش آخوند

قاضی

یا جلی-جالال

موللانین آروادی

چوبانلا موللا

یوخسولون آرزوسو

جئننتساتان موللا

شیروان قاضیسی

اوغروباشی قاضی

کئچله قاضی

کئچل, موللا و اوگئی آنا

لوتو قارا و موللا

کئچل, دارغا و آخوند

قافتانین ناغیلی

دورالینین ناغیلی

بالا اوکوز آلا اوکوزون نییدی?

کئچل

تویوق بیر قیچلیدی

اوچگول کئچل

آغاینان نؤکر

تک-جوت کوسالار

نؤکر

سفته آرواد

تاجیرباشی ایله کئچل

یئتیم ولی و دارغا

حاقالاننان حاقونر مزین ناغیلی

کور توندوغونو بوراخماز

چوپورون ناغیلى
آخماق کیشی
کوسا علی
بنددی دول آرواد
اٹوی وئردیم پیشیه
فئلینه دوشدویوم اوچون اویناییرام
یالان ناغیل
یالان-پالان
من منم, سن کیمسن?
قوشچو
کئچلین فندی
فراستلی قیز
کئچله دهییرمانچی
فیل حکیمی
بهلول داننده سیچان لارین پادشاهی دیر
وزیرین زورنا چالماق اویرنمہسی
آیینین یوخسوللوق دان قورخماسی
میرزباقی نین ودی
کؤمور آلماسی
قاضینین دوغماسی
عیار هسه نین آت آلماسی
کئچلین ناغیلى
اویونلار
چیرتی, چیرتی
مره
موللا, هارای
یولداش, سنی کیم آپاردی?
قزمه داش
موز-موزو
آرتیرما
گؤز باغلا ییجی
سیچان-پیشیک
دیردؤیمه
مرکؤچدو
دسمالادی, قاچ
گیزلنپاچ
لالدینمز
هوفبانا هوفبان
تورناووردو
مییانچی و چومچباشی بزمه
زورخاناچیلیق
شنگلا
دهییرمان
اویون-تاپماجا
خالق تاماشالاری
اکنده یوخ, بیچنده یوخ, یئینده اورتاق قارداش
کوس-کوسا
کوس-کوسا (لنکران واریانتی)
علاوه موختلیف ائل-اوبا اویونلاری و خالق تاماشالاری
حاقیندا قیسا معلومات

لاتين اليفبادان چئويرن : نژادمحمد

ايميل :

eissa120@gmail.com